

НА ПРАВОХ РУКАПІСУ

WEISSRUSSISCHE AKADEMIE DER WISSENSCHAFTEN

WEISSRUSSISCHES ARCHIV

DRITTER BAND

(XV—XVIII)

MINSK — 1930

БЕЛАРУСКАЯ АКАДЭМІЯ НАВУК

БЕЛАРУСКІ АРХІЎ

ТОМ ТРЭЦІ

(XV—XVIII)

МЕНСК — 1930

Выпускаецца на правох рукапісу
з дазволу Прэзыдыуму БАН

Друкарня Беларускае Акадэміі Навук

Галоўлітбел № 1379 600 экз.—27 арк. 10 стар. Заказ № 467

Зьмест.

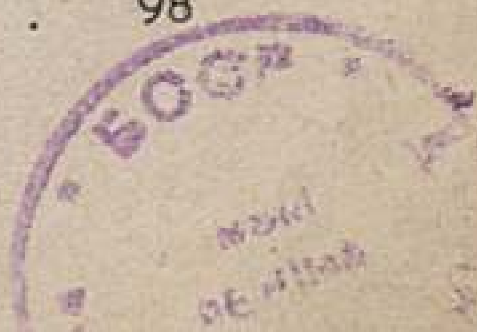
СКАРАЧЭНЬНІ. АВК—Акты Виленской Комиссии для разбора и издания древних актов.—АЗР—Акты относящиеся к истории Западной России.—АЮЗ і ЗР—Акты относящиеся к истории Юго-Западной и Западной России.—РИБ — Русская Историческая Библиотека.—СДГИ—Собрание древних грамот и актов городов Минской губернии.

Стар.

№№ АКТЫ.

[1]) Дата 14.III патрабуе корэкты 21.III згодна з дадатковым адзначэньнем „у четверг, шостое недели поста, в день Бенедыкта“ (гл. Wierzbowski, „Vade mecum“ Warsz. 1908, str. 54).

[1]) Копія з Кн. Зап. № 77—эксцэрту з конфірм. ліста Жыгімонта III 1591. Дата II.10 ня верна. Трэба III.10, як у нас.

БОС

Паказальнікі:

№ 1.

1494 г., ліпня 11. Трокі.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 6, л. 163 адв.

Аренда корчомъ Менъскихъ.

Сам Александръ, божю милостью

Наместнику Менъскому пану Миколаю Илиничу.

Били намъ чолом корчмиты Менъскии, на имя: Осташко а Микита, а Яковъ Федковичъ, а Дмитръ Рай, а братъ его Иванъ, а Иван Домра, а Ходковая, а Мацута, а Кузма, а Федко, а поведали намъ, штожъ дей в месте нашом Менскомъ корчом много, и для того они нам не могут капъщины сполна заплатити, што даивали намъ в каждый год, на светого Петра день, по шестидесят копъ грошей.

И мы тыи корчмы Менскии продали имъ за туюжъ цену—на годъ по шестидесят копъ грошей.

Про тожъ, штобы еси самъ и наместнику своему приказалъ, ажъ бы в месте нашом Менскомъ нихто корчмъ не мел, выменяя тых, которым есмо продали, што в сем нашом листе выписаны.

Писан в Троцохъ, июл а҃і (11) ден, индикт в҃і (12).

№ 2.

1495 г., мая 13. Вільня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 6, л. 166.

Аренда мыта Менского мещаном Менскимъ

Александръ, божю милостью.

Маршалъку нашому, наместнику Менскому, пану Миколаю Ивановичу Илиничу.

Продали есмо мыто Менское мещаномъ Менскимъ, Федку Процкевичу а Евлашку Степановичу, на три годы. На год мают намъ давати по сту копъ и по двадцати копъ грошей широкихъ. А рокъ мают увезатися в тое мыто перед сею прийдучою семою суботою за три недели. А держати мают тое мыто три годы до тогож року. А мают намъ давати на кождый год по сту копъ и по двадъцати копъ грошей, на рокъ, в трех неделях перед семою суботою. Сес первый год выдержавши, мают нам дати сто копъ грошей и двадцат копъ грошей; а на другий год по томуж мают давати; а на третий год также мают давати нам сто копъ и двадцат копъ грошей, выдержавши остаточный год. А мают нам давати все готовыми грошми.

А мы на квитацыях в них не маем никому давати с того нашого мыта. Вси тыи гроши мают нам готовыми грошми давати в наш скарбъ на тыи роки, верху выписаныи.

Ино штобы еси у мыто нашо и у промыту не вступался. Нехай бы они, мытники наши, мыто и промыту заведали по давному, и штобы еси от кривдъ их боронил, и во всем бы еси мыту нашому был помочон, абы мыто нашо не понижалося, и штобы еси их ни судил, ани рядил, а и наместникъ бы твой теж их не судил, ани рядил, и децких бы еси своих на них не давал, а и наместник бы твой теж на них децких своих не давал. Кому бы до них было дело, ино мы маем о том межи ними смотрети в тот час, поки выдержат мыто нашо.

Писан у Вилни, мая г҃і (13), индикт г҃і (13).

№ 3.

1497 г., верасьня 28. Бельск.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 6, л. 170 адв.—171.

Личба пана Григоря Остиковича а писара Ивашка Владыки з мытников Менских.

Господар его млть великий князь Александро казалъ личбу вделати маршалку его милости пану Григорю Станьковичу Остиковича а мне писару его милости Ивашку Владыце, — в мытъниковъ Менскихъ,—въ Евлашка, а у Федора, з мыта Менского.

Положили на личбе на три годы триста копъ грошей и з҃ (7) копъ без осми грошей. А на нихъ еще остало н҃ (50) копъ и д҃ (4) копы и н҃ (50) грошей.

В Белску, сентябр к҃и (28) ден, индикт еі (15).

№ 4.

1498 г., ліпня 13. Вільня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 6, л. 175.

Аренда мыта Менского Мартину Янчелевичу[1]).

Сам Александръ, божю млтью.

Маршалку нашому, наместнику Менскому, пану Миколаю Ивановичу Илинича.

Продали есмо мыто Менское мещанину Виленскому Мартину Янчелевичу на три годы, за шесть сот коп грошей. В каждый год мает намъ давати по двесте копъ грошей. А рокъ ему в тое мыто

[1]) „Арэнда мыта Менскага таму-ж Марціну Янчэлевічу дана на тры гады (1504—1506) у 1504 г., за 600 к. гр. з тою розніцаю, што арэнда пачынаецца з 1 кастрычніка: „се рок ему увезатися в тое мыто о матъце божей опоследней“ і „держати ему тое мыто тры годы сполна до того-жъ року до матки божее последнее“. Затым, наконт выплаты абумоўлена: „первый год выдержавши маеть дати 200 коп грошей, а в тую-ж суму сто золотых черленых вгорских (і так на каждый тэрмін); а рок тым золотым: мать нам их завжды давати о громницах“. „Писан у Кракове октебра е҃ (5) день, индикт и҃ (8)“. Запіс у той-жа Книзе Зап. № 6, л. 290.

увязатися на светого Ильи день. А держати маеть тое мыто три годы сполна, до тогож року, до светого Ильи дня. Год выдержавши, маеть нам дати двесте копъ грошей; а другий год выдержавши, маеть нам дати другую двесте копъ грошей; а третий год выдержавши, маеть нам дати также двесте копъ грошей.

Про то, штобы еси в мыто нашо и в промыту не вступался. Нехай онъ, мытникъ нашъ, мыто нашо и промыту заведаеть по давному. И купъцовъ што бы еси встегал и не дал имъ объежчати мыта нашого новыми дорогами, а велел бы еси им ездити старыми дорогами на Менескъ, по давному. И штобы еси от кривдъ его боронилъ, и всем бы еси мыту нашому был помочон, абы мыто нашо не пониживалося.

И штобы еси его не судил ани рядил и децкихъ на него не давал, а и наместникъ твой теж бы его не судилъ и не рядил и децкихъ на него не давал. Кому бы до него было дело, ино мы сами маем о томъ межи ними смотрети в тот часъ, поки выдержит мыто нашо.

Писан у Вилни, июля г҃i (13) ден, индикт а҃ (1).

№ 5.

1499 г., сакавіка (14) 21. Вільня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап., № 5, л. 86-87.

*Прывілей Менску на Майдэборскае права.

Во име светыя нерозделимая тройцы, аминъ.

Кгды бы вчынъки людскии, которые-жъ с прыроженье своего кончаються, через тведости листовъ ку вечъности не прыведены и слушнымъ сведецтвомъ ку прышлого часу ведомости не были бы доконъчаны, сказила бы всякии речы с часомъ старость. А для того высокие княжата радою вставили, абы безрадствомъ и невставичъностью речей, котории ижъ ся имуть на потом деяти, шкоды бы не было, вложили на то тверъдости листовъ, сведецтва укладаючы знамя, ижъ'-бы то было вечно.

Про то, ку вѣкуистой тое-то речы на памяти, мы, Александр, божжю милостью великий князь Литовский, Руский, Жомойтский и иных панъ и дедичъ, чинимъ знаменито симъ нашымъ листомъ, хто на него посмотрыть або чтучы его услышит, нинешнимъ и потомъ будучымъ, кому будеть потреба его ведати.

Иже маючы възгляд посполитого доброго розмноженья и хотечы положенье места нашого Менского в мере лепъшой поставити, абы люди нашы, тамъ мѣшкаючыи, через врад добрый а справедливый были размножены, тое место нашо Менъскъ с права Литовъского и Руского, и которое коли будеть тамъ перво держано, у право Немецкое, которое зоветься Майтборъское, переменяемъ; на вечныи часы вставъляемъ и даемъ имъ знову обычай подлугъ того права Майтборского зуполное раженье и всю уставу, отдаляючы того места вси права, вставы и обычаи перъво держаныи, которыи-жь тое право Майтборское нагабають, засмучають, або перешкажають.

А про то, подлугъ того-то права Майтборского, в месте вышей речоном Менъскомъ войтовъство знову вставъляемъ, и тымъ нашымъ

листом тое войтовство надаваем, записуючы войтови нинешнему и всимъ потомъ на его местъцу будучым третий пенез ото всих судовъ и винъ судовых. Тежъ прыдаемъ к тому войтовъству две клетки мясных с платомъ ихъ. А иныи клетки вси и платъ с них маеть быти на ратушу, ку пожытку местъскому. Также прыдаемъ в моцъ войтовскую две корчме вольных с платомъ их, с чотырма копами грошей.

Тежъ хотимъ, абы вси, в томъ реченъномъ месте Менъском мешкаючы на которомъ—коли местъцу, права того Майтборского пожывали и ему во всих речах цовинъни были и в каждомъ деле послушни. И тые люди вси выймуемъ от права городского и боярского, и отдаляемъ их и вечне вызволяемъ всих того места людей от судовъ и от моцей всихъ воевод и панов и старост, наместъниковъ, судей и всих врадниковъ всего Великого Князства Литовъского, такъ, ижъ передъ нами о которыхъ-кольвекъ речах будуть позваны, на праве не будуть повинъни стояти, ани имъ отповедать. А естли з них хто кому будеть чымъ виноватъ, мает имъ справедливость статися перед войтомъ их и бурмистры, и радцы. А естъли войт, а любо бурмистры будуть видетися несправедливы, тогды о тую речъ мают позвани быти перед насъ самих и им отповедати, которых жо маемъ тымъ правом судити.

Тежъ вызволяемъ их от подводъ, которыи-жъ посполито перед тымъ даивали. Ино вжо, на потомъ, на потребу нашу земъскую подводы мають давати, коли увидять подводный листъ, зъ сыгнетомъ нашым запечатованый. Таке-жъ вызволяемъ ихъ от сторожы, которую-жъ к нашой потребе толко мають давати.

Тежъ, кроме Вилневцомъ, ни одинъ купецъ иного места не будеть моцы мети инако куповати и продавати, только под тою мерою, в томъ листе на долу выписаною: найпервей воски штукою, або по полуберъковеску; соболи, куницы и тхоры по сороку; белку, горностая, ласицу и норыцу по полтретяста; попел, смолу лаштомъ. А того не мають куповати ни в лесехъ, ани в борех, ани в селехъ, толко на месте. Теж мають продавати сукна поставомъ, соль лаштомъ; перец, имъбер, микгъдалы и инъшыи зелья простыи каменемъ; шафранъ, мушкаты, гвоздики, кветъ мушкатовый, кгалкганъ, цетваръ и инъшии зелья дорожшии фунътомъ; секиры, ножы и инъшыи таковъские речы тахромъ, або в тузинъ; железо, олово, медь, цыну, мосязъ и инъшыи речы таковъскии цетънаремъ; фикги, розынъки кошемъ; вино какоеколвекъ и пиво немецъкое и инъшое питье чужое бочъкою целою.—Тыи купцы чужые не будуть смети под меру менъшую ани продавати, ани куповати, толко какъ уверху выписано, а естъли-бы который своею смелостю иначей вчинил, тогды тую куплю до коморы нашое войт на насъ возметь.

Допущаемъ тежъ в томъ месте нашомъ мети важницу и тежъ капницу, и весь воскъ, тамъжо стопленый, печатью их мають знаменитовати, и с того вжытъки ку посполитому доброму мають ховати.

Полецаемъ такежъ войту и бурмистром, на тот часъ будучымъ, вси места пустыи в месте и вкругъ места поля нашы ку осаженью и розмноженью людей; нижли што пашня наша городовая,—в тыи поля мещаномъ не уступатися.

Даемъ тежъ доброволенство всим мещаном, подле давного обычаю, брати дерево на будоване домовъ их и тежъ на кухню—в борехъ и в лесехъ за тры мили около местъца—в нашых борех и в лесех, и в пущах, окроме бортного дерева, которого-жъ рушить не

смеють. Также҃ где перед тымъ скотъ свой, быдло, они пасывали и нине доброволно имъ без кажъного нагабанья тамъ-жо паствити.

Мають тежъ вбудовати лазню посполитую, ку пожытку местъскому, где местъцо оберуть подобное.

И тежъ на местъцу годномъ мають справити ратуш, под которымъ жо будуть мети крамницу и клетки хлебъные и комору пострыгальную. И тамъ жо, на ратушу, мають мети бочку мерную и медницу зъ знаменем местъским.

С которых-жо речей вси вжытки войт и з бурмистры ку местъской оправе ховати будуть.

Мають тежъ быти в месте первореченъномъ дванадцать радскихъ, которыи-жъ радцы з войтомъ посполито мають обирати промежъку себе на кождый год двух бурмистровъ, которых-жо руками обапольне з войтомъ посполства маеть ражено быти.

Уставляемъ тежъ на вечныи часы, абы выше мененое место кажъдымъ годомъ шестьдесятъ копъ грошей на великъдень до скарбу нашого, без всякое вымовы, нам давало.

Хотимъ тежъ, ижъ бы тое место нашо цынъшъ каръчемный в кажъдый год, подле стародавного обычая, намъ зуполъна давало по давъному.

Тежъ, коли положимъ серебъщыну нашу великую и малую по всим городомъ нашымъ и местомъ и волостемъ в нашомъ панъстве великомъ князстве, ино тое нашо место мают нам серебъщыну давати такъ, какъ и иные нашы места, без кажъдое вымовы.

Тежъ мыто нашо Менское и с промытою мають мытники нашы держати, которимъ кольвекъ продадимъ, во в покои, подле давъного обычаю.

Такежъ дозволяем имъ ку местъскому пожытку млынъ збудовати на месцу подобном на реце на Свислочы, а старого млыну, который жо к замъку прыслухаеть, не мають опустити, абы платъ его зуполна былъ.

Такежъ к тому месту нашому Менъскому даем и записуемъ, и дозволяемъ суполне тымъся правомъ Майтьборским судити и радити, а надо все тое болшое право собе зоставъляемъ.

А над тых всихъ речех, на сведецтва и лепшую моцност, печат наша к тому-то листу естъ завешона.

Сталося и дано у Вилни, у четвергъ шостое недели поста, мца марца 14, в день светого Бенедыкта, лета Божего тисеча чотыриста деветдесят девятого (1499).

Пры том были: велебный, велможный, врожоный княз Войтех, бискупъ Виленский, а воевода Киевский княз Дмитрей Путатичъ, а охмистръ, наместъникъ Ковенский, пан Войтко Яновичъ, а маръшалокъ наместъник Мойшакголский и Дубицкий пан Бартошъ Таборовичъ и иныи.

№ 6.

1499 г. Чэрвеня 21. Вільня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 6, л. 270.

Личба мытника Смоленского з мыта Менского.

Панъ Литавор Хребътовичъ, маршалокъ, а панъ Федко, писар, брали личбу в мытника Менъского в Мартина Янъчелевича.

С первого году положил на личбе, што выдал с҃ коп и м҃ коп и г҃ копы и s҃ı грошей (=243 коп. 16 грош.)-

Он-жо положил личбу з году, з мыта Смоленского: положил на личбе, што выдал трыста копъ и л҃ коп и г҃ копы и м҃ грошей (333 копы 40 грош).

А иныи квитацыи, што не въ его году индикт еі҃ (15), июн д і҃ (14), тыи квитацыи за ся ему вернуты, а иныи без подъписей писарей старшихъ, тыи теж за ся ему вернуты.

У Вилни, июня к҃а (21) день, индикт в҃ (2).

№ 7.

1499 г., жніўня 17 дня. Вільня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 6, л. 143—143 адв.

Вырок межи старостою Менским, князем Богданом Жеславским, а войтом и мещаны Менскими о некоторие пожитки старостинские.

Александръ, божю милостью.

Смотрели есмо того дела.

Жаловал намъ наместникъ Менъский князь Богдан Ивановичъ Жаславский на войта Менского, на бурмистров и радец, и на всих мещан.

Штож мы дали им право немецкое в месте Менском мети, и два пенези з вин местъскихъ на нас есмо взяли, а войтови третий пенязь дали, и тыи два пенези наместнику нашому князю Богдану есмо дали, и казали есмо войту, бурмистром и радцам наместника его при каждых судех местъских при собе мети. И они наместника его на судехъ при собе не хотели мети и тых дву пенезей з вин не хотели ему давати. И о том стояли перед нами очевисто и мовили.

И казали имъ тое право наше, которое-ж есмо им дали, перед нами положити. Ино в том праве нашом стоит написано: штож войту наместника его при собе мети на всяких правех, и з каждое вины два пенези давати, а третий пенязь на войта.

И мы, того досмотревши, врядили есмо такъ: маеть войт, бурмистры и радцы наместника его при собе мети, при малых судех и при великих, а без него не мают каждого дела судити. З великое вины мають наместнику нашому давати два гроши, а войту третий грош; а з малое вины — наместнику два пенези, а войту третий пенезь.

Также жаловал нам, штож мещане не хотят млына городского оправляти и гребли сыпати по давному.—И мы тое || дело врядили под тою мерою: мают мещане тотъ млын городский робити и оправляти, и дерево на тотъ млын возити, и греблю сыпати, подлугъ давного обычая.

Теж жаловал нам князь Богдан, штож котории реместники: золотари, кравцы, кушнеры, ковали, чоботари и иныи реместники под присудомъ городскимъ мешкают, и нароги и серпы, и защепки, и сокеры, и иныи речи на двор нам дают, и тыи вси реместники войт и мещане за себе забрали.—И мы, того досмотревшы, на тыи реместники казали есмо войту и радцамъ пятнадъцат дворов дати местских, где он мает реместники мети, и где они мают мешкати.

Такежъ жаловал нам: которыи злодеи с поличным приводят до места Менского, або которыи клячи, а любо животина приблудная, то войт все собе бирал, а ему, наместнику нашому, до двора нашого, ни-

чого не даивал. — И мы под тою мерою въстановили: войтови в то не надобе вступатися; мает тое поличное и приблудное давано быти на двор нашъ ему, наместнику нашому.

Теж которыи люди мешкают под присудом городским, тыи люди войт и мещане за себе были забрали в право местъское.—И мы с того досмотревши, врядили так: которыи люди похотят с права местского пойти в городский присуд, тыхъ маеть наместникъ нашъ судити и радити; а войту и мещаном в тыи люди не надобе вступатися.

Также приказали есмо войту, бурмистром, и радцамъ, и всим мещаном, ажъ бы наместника нашого во всем послушни были в наших делех по тому какъ и самих насъ; а естлибы они не всхотели местца нашого послушни быти в наших делех, и в тыи вряды в наместничии, и в пошлины, и в доходы городскии вступалися, тогды заплатят нам вины нашее двесте рублевъ грошей.

Писан у Вилни, августа ЗІ (17) день, индикт В (2).

№ 8.

1501 г. жнiўня 21. Горадня.

Лiт. Мэтр. Кн. Зап. № 6, л. 265.

Аренда мыта Менского Федору Есковичу.

Александръ, божю милостью.

Наместнику Менскому, князю Богдану Ивановичу Жаславъскому.

Продали есмо мыто нашо Менское мещанину Менъскому Федору Есковичу на три годы за трыста копъ грошей. В каждый годъ маеть намъ давати по сту копъ грошей. А рокъ ему в тое мыто увязатися светого Семиона день. А держати маеть тое мыто тры годы сполна, до тогож року до светого Семиона. Год выдержавши, маеть намъ дати сто копъ грошей, а другий год видержавши маеть нам дати другую сто копъ грошей, а третий годъ выдержавши маеть намъ дати также сто копъ грошей.

Про тожъ, штобы еси в мыто нашо и в промыту не вступался. Нехай мытникъ нашъ мыто нашо и промыту заведаеть по давному. И штобы еси его от кривд боронил, и во всемъ бы еси мыту нашому был помочон, абы мыто нашо не понижалося. И штобы еси его не судил ани рядил, и децкихъ на него не давал, а и наместникъ бы твой тежъ его не судил ани рядил и децъких на него не давалъ. Кому будет до него дело, ино мы сами маемъ о томъ межи ними смотрети в тотъ часъ, поки выдержить мыто нашо.

Писан в Городне, август КА (21) день, индикт Д (4).

№ 9.

1502 г., студзеня 13. Кракаў.

Лiт. Мэтр. Кн. Зап. № 6, л. 203 адв.

Аренда корчмы Менское Онку Грицевичу а Ивану Новокрещоному.

Александръ, божю милостью корол.

Наместнику Менскому, князю Богдану Ивановичу Жеславскому.

Продали есмо корчмы Менскии мещанину Виленскому Онку Грицевичу и мытнику Смоленскому Ивану Новокрещоному па тры годы

по полтораста копъ грошей дробное личбы, за грошъ по два полугрошки, або по десяти пенезей, и для сказы того Ивана Новокрещоного, спустили есмо ему с тоеж сумы пенезей по пятдесят копъ грошей на каждый год за то, што его поймали были з жоною и з детьми люди неприятеля нашого великого князя московского: он самъ з рукъ неприятельских втекъ, а жона и дети его тамъ ся остали. И какъ год выйдет, и они мают намъ давати по сту копъ грошей. А мают мети мед и пиво в колку хотят домех. А к тому и вино горелое мают жечи. А хто бы з ыншого города або з места вино горелое до Менска привез, тотъ маеть уздоймомъ тое вино продати тымже корчмитом навшимъ, а иному никому мимо их не маеть его продавати, ани шинковати на розно. А меру имъ двум ровну держати, а хто бы з них хотел меру болшую, або меншую мети, тотъ намъ заплатит вины нашое дванадцат рублевъ грошей. А рокъ им почати тыи корчмы варити о сем середопости, што придетъ. А держати имъ тыи корчмы вси тры годы сполна до середопостя.

И ты бы приказал войту Менскому и бурмистромъ, и рядцамъ, и всим мещаном, аж бы тых корчом им ся поступили и в тыи три годы нихто бы з них тамъ у Менску корчомъ не держали. А хто бы хотел в тых корчмахъ кривды им делати, або бы хто инщый мимо их корчмы варил, и ты бы их от таковых от кривдъ боронил, и во всемъ бы еси им помочон был, абы в том скарбу нашому || шкоды не было, а плат бы намъ не понижался. А и сам бы еси там у месте корчомъ своих не мел, а и слугамъ своим не казал корчомъ держати. И кривды бы еси им ни в чомъ не чинил, ни судил бы еси их, ани радил до тых часов, поки они тыи корчмы будуть держати. А кому до нихъ будет которое дело, ино мы сами, гдръ, маем ихъ о том смотрети. Такежъ, естъли бы войт и мещане Менскии хотели што к тому мовити и в тых корчмахъ хотели бы плат наш повысшити и их сами держати, и они мают Вонку а Ивану то все заступити, што они намъ от того дали и теж што на то выложили.

А для того теж послали есмо там дворенина нашого Ратомского, и казали есмо ему в тыи корчмы их моцно увезати.

Писан у Кракове, генвар г҃і (13) день, индикт е (5).

№ 10.

1507 г., лютага 19. Кракаў.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 8, л. 89 адв.—90.

Лист даный старосте места Смоленского, войту Менскому Авраму и товаришу его Яну Дитрыховичу на арендоване мыта Менского до трех годъ.

Жикгимонт, божю милостью корол.

Наместнику Менскому, князю Богдану Ивановичу Жаславскому.

Продали есмо мыто Менское старосте места Смоленского, войту Меньскому Авраму, а мещанину виленскому Яну Дитриховичу на три годы за шесть сот копъ грошей. В каждый годъ мають намъ давати по двесте копъ грошей, а в тую-ж суму по сту золотых вгорских в золоте. И вжо есмо наперед взяли в них двесте золотых вгорских

за два годы, початку. А што мають пенезьми додавати к тымъ золо-
тымъ в каждый год: ино первый год выдержавши, мають нам личбу
выдати, и кому што в них дадим на квитацеях, то мають в тот пер-
вый годъ выдавати, а чого на квитацеи остатка тых пенезей двух
сотъ копъ грошей в тот год не выдадуть, то мають намъ готовыми
пенезми додати. А на другий годъ тымъ-же обычаемъ мають намъ
личбу выдати, и, чого на квитацеи не выдадуть, то мають намъ гото-
визною-ж доплатити. А на третий годъ также мають нам дати почат-
ку сто золотых вгорских в золоте. А досталных ненезей мають выда-
вати на квитацеи-ж, а чого на квитацеи не выдадуть, то мають нам
готовыми-ж пенезми доплатити. А рокъ имъ в тое мыто увязатися о
середопостьи прийдучомъ, которое будеть сего инъдикта десятого.
И держати имъ тое мыто три годы сполна до того-жъ року, до сере-
допостя, которое будеть инъдикта третегонадцать.
А чого Мартинъ Янчелевич ещо року своего того мыта не додер-
жал, то маем ему оттрутити, как будеть намъ личбу давати.
И ты бы в мыто наше и в промыту не вступался ничимъ. Нехай
они мыто наше и промыту заведають по давъному, как первые мыт-
ники заведывали. А естлибы хто хотел имъ в чом кривду делати,
и ты б„ их от таковых боронил, и не дал бы еси никому ни в чом
кривдъ имъ делати, и во всемъ бы еси мыту нашому помочонъ был.
И тежъ бы еси их самих и слугъ их, которих они тамъ для мыта
положать, не судил и не радил, и децъких своихъ на нихъ не давал.
Кому будеть до них которое дело, ино мы сами, гдрь, маемъ их о
томъ смотрети, а естли будеть хто мети до слугъ их дело, и они ма-
ють тымъ съ слугами своими справедливость чинити. А въвязати ихъ
в тое мыто послали есмо дворянина нашого Путяту.
Писан в Кракове, феврал ѳ͞і (19) день, инъдикт і͞ (10) [1].

№ 11.

1507 г. жніўня 13. Менск.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 8, л. 277-278.

Устава сойму Мѣнского военная.

Лета Божего а͞ ф͞ з͞ (1507) мца август г͞і (13) ден, индикт і͞ (10).
Жикгимонт, божю милостю корол и великий княз.
Чинимъ знаменито симъ нашимъ листомъ.
Штож отпушчаючы гетмана нашого пана Станислава Петровича
з войскомъ нашымъ,—с паны рады нашыми въставили есмо таковую
вставу, которою-бы-ся мѣл панъ гетман с князи и паны, и со всимъ
рыцерством и шляхтою справовати, и тежъ, естли бы хто самъ, а лю-
бо слуга в чомъ тамъ выступенъ былъ, которымъ бы обычаемъ мѣл
каранъ быти, абы подъданые наши, вмѣсто обороны, сказы и впаду
большого не прыняли.
На перъвей, хто будеть кому силно брати, а в том заплаты слу-
шъное не въчынивъшы, того маеть панъ гетманъ поиманьемъ карати;
а хто бы полупилъ, того обесити.

[1]) Той-жа войт Менскі, стараста Смаленскі, Абрам, арэндаваў Ковенскае мыта і корчмы ў Полацку з 12 да 14 інд.(=1509—1512), але у Полацку былі і яшчэ 5 іншых аранцароў. Плат, які ён даў за полацкія корчмы—400 коп грош на кожныгод. (Кн. Зап. № 6, л. 104 адв.).

Тежъ хто коръда добудеть на кого, ино рука втят, а хто кого ранить, ино шыя втята.

Хто поедеть напередъ в пищиваня без вѣдома гетманского, того в ланъцухъ, а въ кого што взял, тому заплата.

А хтобы найденого коня держалъ в себе через тры дни, не оповѣдивъшы гетману и запрегалъ его у возъ, або на немъ езъдилъ, а потом || в кого его познають, тогды маеть коня лицомъ вѣрнути, а навязки только заплатити томў, чого кон стоял.

Тежъ, естлибы хто которую рѣчъ нашолъ, а в себе деръжалъ, а пану гетману не оповѣдил, а потомъ в кого лицомъ выймут, а будет вышей полукопя, того на шыбеницу.

А хто со бчолами дерево посечеть, того тежъ на шыбеницу. А хто выдеретъ бчолы, ино заплатити пол копы, а вины пану гетману полкопы-ж грошей. А лезивъ бы съ собою не брали;—то мает выволано быти, а после выволаня в кого найдуть лезиво, тотъ маеть вины заплатити рубль грошей, а лезиво съсечы.

Тежъ в корчмита естли медъ крадеными наидуть, того корчмита з войска высъвѣтъчити, а виною пан гетман казнить подле заслуги.

А хто-бы втекъ з войска до дому, а в томъ его поимають, тогды того на шыбеницу.

Приказуемъ, абы гетмана нашого пана Станислава Петровича во въсемъ были послушни, бо есмо казали ему послушъныхъ честовати, а впорныхъ, непослушных карати, не мней какъ мы самъ пан, подлѣ его заслуги.

Тежъ, естли панъ гетман в которой колвѣкъ рѣчы послал бы дворенина нашого, або земянина, або своего слугу, а хто бы его съсоромотил, або збилъ, а естьли будеть члвкъ добрый, знамѣнитый, того слюбомъ завязавши до насъ послати; || а хто бы ровъныи былъ, того тамъ скарати, чого заслужылъ.

Сторожа маетъ чергою быти, а естлибы прыгодилася черъга негодного на сторожу, а панъ гетманъ хотел бы послати годъного на сторожу другий разъ, тогды маеть в того в негодъного коня вземшы и дати под годъного.

Тежъ кажъдый маеть вѣдати уставу заплату чынити: за стравъным рѣчы: за вола полъ копы грошей, за яловицу двадцать грошей, за вепря дванадъцать грошей, за барана два гроши, двое гусеи за грошъ, четверо куровъ за грошъ, копа ржи за тры грошы, овса копа по два грошы.

Писан в Мѣнску, лѣта божего тисяча пять сотъ семого, мца августа г҃і (13) ден, индикт і҃ (10).

Пры том были панове рада: пан Виленский князь Александро Юревич, воевода троцкий пан Миколай Миколаевич, маршал земский пан Ян Юревич, пан троцкий, староста жомоитский, пан Станислав Янович, воевода полоцкий пан Станислав Глѣбович, гетман пан Станислав Петрович, староста луцкий, маршал Волинской земли пан Федор Янушевич.

Дадатак: „На памят колко пушкаров отпустил з Мѣнска: Став Ван самъ четвертъ, Юръкги Глот сам друг; Якуб Видлох один; Матеи фанзех один.

№ 12.

1508 г. красавіка 10. Кракаў.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 8, л. 207.

Привилей Андрею а Михайлу Семеновичом Епимаховичом на именья в Меньском повете, названые Ратом, и двор в замку Менском, што Андрей а Петръ Дрожчы зрадцы держали.

Жикгимонт, божю милостю король и великий княз.

Били нам чоломъ дворане нашы Анъдрей а Михайло Семеновичы Епимаховичы, и просили в нас именей в Меньском повете тых зърадец наших Анъдреева а Петрова Дрожчиных на имя Ратомя и двора их, который-жо они мели в замъку Менскомъ.

Ино мы, з ласки нашое, для их верное службы, тым пожаловали: тые именя Ратом дали есмо им, со всими людьми и с челядю неволною и зъ животиною, и со всими статки, што в тых именяхъ будеть, зъ землями пашными и бортными, и зъ сеножатьми, и тот двор ихъ в городе Менскомъ. И тежъ што будуть к тымъ именямъ своимъ прикупили—людей, земль и сеножатей, и то все есмо имъ дали со всим с тымъ, как тые зърадцы Анъдрей а Петръ держали.

Писан в Кракове, април і҃ (10) день, инъдикт аі҃ (11).

При том был: маршалок и секретар пан Иван Сопега.

№ 13.

1509 г. студзеня 28. Вільня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 8, л. 245 і адв.

Привилей Андрею Семеновичу Епимаховича на имене Ратомъ, в Менском повете, такъже и на двор в замъку Меньскомъ на вечность.

Жикгимонт.

Чынимъ знаменито симъ нашимъ листомъ, хто на него посмотрыть, або чтучы его вслышыть, нинешънимъ и потомъ будучымъ, кому будеть потребъ того вѣдати.

Билъ намъ чоломъ дворанинъ нашъ Анъдрей Семенович Епимаховича о томъ, што перъво сего дали есмо ему з братомъ его небожъчыкомъ Михайломъ имѣне || в Менскомъ повѣте зрадец нашых Андрѣево а Петрово Дрожчыных, на имя Ратомъ и дворъ ихъ, который-жо они в городе Мѣнском мѣли, и люди тые и земъли, и сѣножати, што будуть тые зрадцы нашы к тому имѣню Ратомю прыкупили.

И на то листъ нашъ, первую нашу данину, передъ нами вказывалъ, и билъ намъ чоломъ, абыхъмо то потвердили ему одному нашымъ листомъ на вѣчность.

Ино мы, з ласки нашое, за его к намъ вѣрънную службу, то вышей писаное имѣне Ратомъ, его половицу, и тую другую половицу, што мѣло на брата его небожъчыка Михайла прыйти, и дворъ в городе Мѣнъскомъ, и тыи люди, и земли, и сѣножати, што будуть тые зрадъцы нашы к тому имѣнью прыкупили, даем и потверъжаемъ то

симъ нашымъ листомъ ему и его жоне, и ихъ детемъ, и счадъкомъ ихъ, вѣчно.

Маеть онъ тое имѣнье Ратомъ и дворъ в городе Мѣнскомъ деръжати со всими людьми путъными и тяглыми, и челядю неволною того двора, и со въсими землями пашъными и бортъными, и з боры, и лѣсы, и зъ дубровами, и зъ гаи, и сѣножатьми, и с озеры, и зъ рѣками, и зъ бобровыми гоны, и данми грошовыми и медовыми, и бобровыми и куничъными, и зъ дяклы, и съ службъбами тыхъ людей, и со въсимъ с тым, какъ ся тое имѣнье Ратомъ и двор в городе съ стародавъна в своихъ границахъ ся мают, и какъ тые зрадцы нашы деръжали.

А на тверъдост того и печать нашу казали есмо привесити к сему нашому листу.

А пры томъ были пановѣ рада наша: князь Войтехъ, бискупъ Виленский, воевода троцъкий панъ Миколай Миколаевичъ, пан Троцкий, староста Жомойтский панъ Станиславъ Яновичъ, староста Городеньский панъ Станиславъ Петровичъ.

Писан у Вилни лѣта божего тисяча пят сот девятого м҃ца генвара к҃и (28) ден, индикт в҃і (12).

№ 14.

1510 г. лютага 21. Петракоў.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 8, л. 111 адв.

Листъ даный жиду Шомаку Даниловичу на аренъдоване мыта Менского до двух годъ.

Жыкгимонт, божю милостю корол полский.

Наместнику Менскому, князю Богдану Ивановичу Жославскому.

Продали есмо мыто Менское жиду Шомаку Даниловичу на два годы, за шесть сотъ копъ грошей. А маеть он первый годъ выдержавши дати триста копъ грошей готовых; а другий год выдержавши— такежъ маеть нам дати другую триста копъ грошей готовыми пенезми. А рок ему в тое мыто увязатися уступивши в пост великий на другой недели, который постъ естъ сего инъдикта третегонадесять, а держати ему тое мыто два годы сполна до тогож року до великого поста другое недели-ж, который-ж постъ будеть инъдикта пятогонадесять.

И ты-бы-ся в тое мыто нашо и в промыту не вступалъ ничимъ. Нехай он тое мыто нашо и промыту заведаеть по давному, как первыи мытники заведывали. А естлибы хто хотел ему в чом кривды делать, и ты-бы его от таковых боронил и не дал бы еси никому ни в чом кривъдъ делати, а и сам бы еси ему кривдъ не чинил, и всем бы еси мыту нашому помочон был. Теж-бы еси его самого и слуг его, которых он там для мыта положит, не судил и не радил, и децких своих на них не давал. Кому будет до них которое дело, ино мы сами гдрь маем его о том смотрети, а естли будеть до слугъ его кому которое дело, тогды он маеть самъ тымъ зъ слугами справедливост вчинити.

Писанъ в Петрокове, февраль к҃а (21) день, инъдикт г҃і (13).

№ 15.

1511 г., сакавіка 7. Кракаў.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 8, л. 115.

Лист даный городничому Менскому Волчку
Шепелевичу на держанье корчмы в Менску на
один год.

Жикгимонт, божю милостью король полский.

Подскарбему нашому земскому, пану Авраму Езофовичу.

Бил нам чолом городничий Менский Волчко Шепелевич и зъ деть-
ми своими и поведил перед нами, штож з божего допущеня от поган-
ства татар у шкоды великие попал, и не мает-ся тыми разы чимъ по-
живити. И бил нам чолом, абыхмо дозволили ему корчму волную мети
в месте Менскомъ.

Ино мы на его чоломбите, и тежъ для его таковое шкоды и
впаду от поганства, то вчинили: дали есмо ему корчму волную в ме-
сте Менском мети, толко на один годъ, в одном дому, местскии корч-
мы особно, а его особно одна. А рок ему почати тая корчма варити
от сего великодня, што прийдеть, которое свято будеть инъдикта че-
твертогонадцать, до тогож року до великодня, котороеж будеть индикта
пятогонадцать.

И ты бы ему в тот год тое корчмы не заборонял тамъ мети.

Писан в Кракове, марта з҃ (7) ден, инъдикт дı҃ (14).

№ 16.

1514 г., сьнежня 23. Вільня.

Рук. аддз. Ак. Навук СССР фотоздымак з кол. Татура.

*Ліст Жыгімонта I, якім зацьвярджаецца пе-
радача двора ў Менску каля мосту, ад кн. Кон-
стантына Іванавіча Астрозкага мітрапаліту Іосі-
фу на пашыреньне яго двору.

Жикгимонт, божю милостью король Полский, великий княз Ли-
товский, Руский, княжа Прускоє, Жомоитский и иных.

Просил нас пан Виленский, гейтман нашъ, староста Лѹцкий, Бра-
славский и Вѣницкий, маршалок Волынскоє земли, князь Костянтин
Иванович Острозский, о мѣстцо в замку нашом Мѣнском, гдѣ клѣтки
мешчанскии стоять десет, подле мосту и двора митропольєго, абыхмо
тоє мѣстцо придали митрополиту Киевскому и всея Рѹси Иосифѹ на
поширенє двора его.

И мы, з ласки нашоє, на жаданє князя Костянтина єго милости
тоє мѣстцо вширки по самый мостъ а вдолжь покул тын митрополичий
зашол, дали єсмо к церкви божое нынешнему митрополиту Иосифу
и по нем будучим митрополитом вѣчно и на вѣки непорушно, а клѣтки
мѣстьскии казали єсмо оттол знести долов. И оувязати в то казали

єсмо митрополита Иосифа городничому Мѣньскому Волчку Шепелевичу. И на то дали єсмо єму сес наш лист под нашою печатью.

Писан у Вилни лѣта божего тисяча пятьсот четвертогонадцать месяц декабр кг҃ (23) день, индикт г҃. (3)

Богуш.

№ 17.

1547 г., кастрычніка 21. Вільня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 31, л. 140-141.

Листъ мещаномъ Менскимъ, которымъ домы в месте Менскомъ погорели, на десет год вольности.

Жикгимонт Августъ, божю милостью корол Полский, великий князь Литовский, Руский, Пруский, Жомойтский, Мазовецкий и иныхъ.

Били намъ чоломъ подданые наши, войтъ и вси мещане места Менского, о томъ, ижъ што того лета прошлого, з божьего допущенья, замокъ нашъ Менский и место Менское, зо всими маетностьями их, подданыхъ нашихъ, погорело, и для того они к немалому впаду пришли и подачокъ нашихъ не могуть пополнити || ани купчити про великий впадъ и про згоренье маетностей своихъ,—абыхмо ласку нашу вчинили и для успоможенья ихъ на колко год воли имъ дали, и от подачокъ местъскихъ и повинъностей ихъ вызволили. О чомъ жо и панове рада наши, ихъ милость, нас за ними у причине жедали.

Ино мы, бачечи на тое згоренье и на впад, и на шкоду ихъ, и ласку нашу имъ в томъ чинечи, и на причину ихъ милости пановъ рад нашихъ, для успоможенья ихъ, даемъ имъ воли на десять годъ, то естъ от м-ца сентября первого дня, который былъ в року лета божьего нароженья тисеча пятьсотъ чотырдесятъ семомъ от инъдикта шостого, ажъ до десяти год, до того жъ м-ца сентября первого дня до инъдикта первого, што будеть в року пятдесятъ шостомъ. И в тую десять годъ вызволяемъ ихъ от серебъщины и от ордынъщины и от капъщины медовое и пивное, и горелковое, и от инъшихъ подачокъ нашихъ. Не мають они в тую десеть годъ никоторыхъ подачокъ намъ до скарбу нашого давати, такъ тежъ и отъ товаров своихъ, которыми бы они купъчили, мыта не мають на мытехъ нашихъ и князьскихъ, и панъскихъ, и духовныхъ, сухимъ путем и водою, платити. Але мають безмытне торговати, поки олижъ тая десеть годъ выйдеть. Окромъ што ся дотычеть даванья подвод и стацей на послов и гонъцовъ нашихъ, отъ того ихъ не вызволяемъ: мають они пред ся подводы и стацеи давати по тому, яко здавна и перед тымъ даивали.

А кгды тежъ тую десять годъ они выседять, тогды мають за се по тыхъ десети годах серебъщизну и ордынъщину, и капъщизну, и мыто от товаровъ своихъ, и инъшие вси подачки, от которых есмо в тую || десять годъ ихъ вызволили, давати и полнити подле повиноватостей своихъ.

Нижли в которых мещанъ домовъ и маетности в замъку не было, ани тежъ в месте домы ихъ з маетъностями ихъ не погорели,—таковымъ воли не даемъ, и от жадных подачокъ и повинъностей ихъ не вызволяемъ. Але мають тые мещане, которые не погорели, вси подачки и повинъности полнити и мыта от торговъли своее давати по тому, какъ и перед тымъ даивали. Одно тые мещане, которыхъ домы

и маетности в замъку або в месте погорели, мають тую волю десеть годъ выседети и того листу нашого вживати.

И на то дали есмо имъ сес нашъ листъ з нашою печатью.

Писанъ у Вилни, под лет. бож. нарож. а҃ф҃м҃з҃ (1547), м-ца октября к҃а҃ (21) ден, индиктъ ѕ҃ (6).

Иванъ Горностай.

№ 18.

1551 г., ліпня 31. Вільня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 35, л. 10 (23) адв.

Потверженье пану Анъдрею Шолусе на дом с пляцом в замку Меньском, подле церкви пречистое богоматери, отцу его от Александра Тарновского дарованый на вечность.

Жикгимонт Август, божю милостью корол Польский, великий князь Литовский, Руский, Пруский, Жомойтский, Мазовецкий и иных.

Чинимъ явно симъ нашимъ листомъ всимъ теперешнимъ и на потомъ будучимъ, кому будеть потребъ того ведати.

Билъ намъ чоломъ державца Кричовский панъ Анъдрей Богдановичъ Шолуха и покладалъ перед нами листъ Александра Тарновъского, наместника Бирженьского, на которомъ то естъ описано, ижъ онъ отца его, небощика пана Богдана Шолуху, деръжавцу Горвольского, даровалъ подворемъ своимъ власнымъ, никому ничимъ не пенънымъ, в замку Меньскомъ, подле церкви пречистое богоматери, зо всимъ будованьемъ по тому, яко онъ самъ тотъ домъ на себе держалъ, ничого на себе и на потомковъ и блискихъ своихъ не зоставуючи, самому пану Богдану и его жоне и потомкомъ ихъ на вечность. Который же ему домъ противку иныхъ будованей отъ брата его в делу зосталъ, и яко отецъ его то спокойне держалъ, такъ и онъ самъ ажъ до сего часу тотъ домъ такъже спокойне деръжить. И билъ намъ чоломъ, абыхмо тотъ листъ Александра Тарновъского при моцы заховали и оный домъ у Меньску, отцу его дарованый, потвердили ему нашимъ листомъ.

Ино мы того листу Алексанъдра Тарновъского огледавъши, его выслухавши, и бачечи на то, же кожъдому вольно свое властъное кому хотя отъдати и записати,—з ласки нашое на его чоломъбитье то есмо вчинили: тотъ листъ Алексанъдра Тарновского, отцу его на тотъ домъ даный, при моцы зоставуемъ и потвержаемъ то ему симъ нашимъ листомъ. || Маеть панъ Анъдрей Шалуха и его жона, и ихъ дети, и потомъки ихъ, тотъ домъ Алексанъдровский в замку Меньскомъ, яко властность свою, на себе держати и въживати на вечные часы. И воленъ онъ самъ, и потомки его тотъ домъ отъдати, продати, заменити, и ку своему лепъшому и пожиточнейшому, яко сами налепей розумеючи, обернути, водлугъ листу Алексанъдра Тарновъского, наместника Биржиньского, яко вышей в семъ нашом листе стоить описано.

И на то есмо ему дали сесь нашъ лист з нашою печатью.

Писан у Вильни, лет. бож. нарож. а҃ф҃н҃а҃ (1551) мца, июля л҃а҃ (31) дня, инъдиктъ ѳ҃ (9).

Станислав Коморовский, секретар, наместъник Жижморский, Глуский, Быховъский.

№ 19.

1552 г., сьнежня 28. Вільня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 28, л. 115—117 адв.

Привилей месту и всимъ мещаномъ Менскимъ на право Майдембурское и на иншие многие вольности, имъ поновеные за згоренем при замъку Менскомъ листовъ и привилеев на оборону и вольности, от предков его королевской милости имъ наданых.

Жикгимонт Августъ и далей.

Во имя божье стания. Ижъ где-бы вчинки людские, которые з обычаевъ хрестьянскихъ кончаютьсе, через твердость листов ку вечности не приведены, могли бы потомъ с памяти людское старостью выходити, а про то мы, Жикгимонт Августъ и далей, чинимъ знаменито сим нашимъ листомъ хто на него посмотрить, або чтучи его услышить, нинешнимъ и на потомъ будучимъ, кому будеть потреб того ведати.

Били намъ чоломъ вси мещане места нашого Менского и поведили перед нами, ижъ от предковъ нашихъ королей и великихъ князей ихъ милости надано и опатрено было тое место нашо Менское через листы и привилия их милости правомъ немецкимъ Майтборскимъ, и войтовъство и иные многие речи были имъ тамъ наданы и вольности на листех ихъ милости описаны, которыхъ они завжды за тыми листы || предковъ нашихъ, ихъ милости, добровольне уживали и в праве немецкомъ водле вставы и наданья ихъ милости, ся справовали. Нижли тые вси листы и привилея ихъ, на оборону и волности ихъ от предковъ нашихъ имъ поданые, в замъку нашомъ Менскомъ у схованью были зложоны. То пакъ, кгды з божьего допущеня тотъ замокъ нашъ Менский недавныхъ часов згорелъ, тогды тые вси листы их тамъ зостали и огнемъ погорели, а они для того ни при чомъ зостали, и до нас господара в томъ ся втекли, абыхмо воли предков нашихъ иначей не одменили и знову имъ листомъ нашимъ то потвердили и вмоцнили.

А такъ, кгдыжъ они за наданьемъ предковъ нашихъ тое волности и вставы ихъ милости вживали, листы и привилья ихъ у себе мели, которые з божьего допущенья в замъку Менском погорели,—мы, не хотечи воли и постановленья предковъ нашихъ, ихъ милости, иначей отменити и тому месту и подданымъ нашимъ тамошнимъ Менскимъ которого тымъ знищенья и втиску уделати, и хотечи за щастливого пановамья нашого вси права и вольности хрестиянские розширити и ихъ прибавити, от предковъ нашихъ славное памети ихъ милости наданые потвердити и вмоцнити, тыхъ подданыхъ нашихъ мещан Менскихъ при тыхъ всихъ вольностяхъ, от королей и великихъ князей ихъ милости имъ наданыхъ, ихъ зоставили и тымъ листомъ нашимъ зоставуемъ.

И напервей выймуемъ тое место нашо Менскъ с права литовского и руского, которое коли тамъ будеть держано, у право немецкое Майтборское переменяем и на вечные часы уставляем и даемъ имъ знову обычай подлугъ того права Майтборского зупольное ря-

женье и всю вставу, отдаляючи того места вси вставы и обычаи права посполитого земъского.

А про то, подлугъ того то права Майтборского, в месте выше реченомъ Менскомъ войтовство водле першого наданья уставляем и тымъ листомъ нашымъ тое войтовство надаемъ, записуючи войтови нинешнему и всимъ, потомъ на его местъцу будучимъ, третий пенязь ото всихъ судов и вин судовых. Тежъ придаем къ тому войтовству || две клетки месных с платомъ ихъ, а иные клетки вси и платъ з нихъ маеть быти на ратушъ ку пожитъку местскому. Такежъ придаемъ в моц войтовскую и две корчме вольныхъ с платомъ ихъ, с чотырма копами грошей.

Тежъ хочемъ, абы вси, в томъ то речонномъ месте Менскомъ мешкаючи на которомъ коли местцу, права того Маитборского пожи-вали, и ему во всихъ речах повинъни были и в каждомъ деле по-слушни были. И тые вси люди выймуемъ от права городского и бо-ярского; отдаляемъ ихъ и вечне вызволяемъ всихъ того места людей от судов и от моцей всих воевод и панов, и старостъ, наместников, судей и всихъ врядниковъ всего Великого Князьства Литовъского, такъ ижъ перед ними о которыхъ кольвекъ речахъ будуть позвани на праве не будуть повинъни стояти, ани имъ атповедати. Але естли з них хто кому будеть чимъ виноватъ, маеть имъ справедливость статися передъ войтомъ ихъ и бурмистры, и рядцы. А естли войтъ а любо бурмистры будуть се видети несправедливы, тогды о тую реч мают позваны быти перед нас самых и имъ отповедати, которыхъ маем тымъ же правомъ судити.

Тежъ вызволяемъ ихъ от подвод, которыхъ и перед тымъ по-спольством даивали. Ино вжо на потомъ на потребу нашу земъскую подводы мают давати, коли увидять подводный листъ, сыкгнетомъ на-шимъ запечатованый.

Такежъ вызволяемъ ихъ от сторожи, которую-ж к нашой потребе только маютъ давати.

Тежъ кроме Вилневцов ни один купец иного места не будеть моцы мети инако куповати и продавати, толко под тою мерою, в томъ листе на долу выписаною: на первей, воски штукою або по по-луберковеску; соболи, куницы и тхори по сороку; белъку и горно-стаю, ласицу и норицу по полътретяста; попел а смолу лаштомъ. А то не маютъ куповати в лесех, ани в борех, ани в селех, только на месте. Тежъ мают продавати: сукна поставомъ; соль лаштомъ; перец, имъбер, микдалы и иншие зелья простые в камен; шафран, мушкаты, кгоздики, кветъ мушкатовый, кгалкган, цетвар и инъшие зелья фунтомъ; фикги розынки || —кошемъ; вино какое кольвек и пиво немецкое и иншое питье чужое бочкою целою; секири, ножи и иншие речи таков-ские тахромъ, або в тузин; железо, олово, медь, цын, мосязъ и иншие речи таковские цетнаремъ.

Тые купъцы чужие не будуть смети под мерою меншою ани продавати, ани куповати, только якъ на верху выписано, а естли бы котрий своею смелостью иначей вчинил, тогды тую куплю до коморы нашое войтъ на нас возметь.

Допущаемъ тежъ в томъ месте нашомъ мети важницу и тежъ кап-ницу, и вес воскъ, тамъжо ростопленый, печатью ихъ маютъ знаме-новати и с того вжигъки ку посполитому доброму маютъ заховати.

Полецаемъ такежъ войту и бурмистромъ, на тотъ час будучимъ, вси местъца пустые в месте и вкругъ места, и поля наши ку оса-

женью и розмноженью людей. Нижли што пашня наша городовая, в тые поля мещаномъ не вступоватися.

Даемъ тежъ доброволенство всимъ мещаномъ, подле давного обычая, брати дерево на будоване домов ихъ и тежъ на кухню, в борех и в лесех за три мили около места, в нашихъ борех и в лесех, и в пущахъ, окроме бортного дерева, которого-жъ рушати не смеють.

Такежъ где перед тымъ скотъ свой, быдло, они пасывали и ныне добровольно имъ, без кождого нагабанья, тамъ же паствити.

Мають тежъ збудовати лазню посполитую ку пожитъку местцъкому, где местъцо оберуть подобное.

И тежъ на местцу годномъ мають справити ратушъ, под которымъ же будуть мети крамъницы и клетъки хлебные и комору пострыгалную. И тамъ же на ратуши мають мети бочку мерную и медницу зъ знаменьемъ местскимъ. С которых же речей вси вжитъки войтъ и з бурмистры ку местцъкой оправе ховати будуть.

Мають быти в месте первореченномъ дванадцать рядскихъ, которие жъ рядцы з войтом посполито мають обирати промежку себе на каждый год двух бурмистров, которых же руками обаполне з войтомъ послольство мает ряжено быти.

Хотимъ тежъ, ижъ бы тое место нашо цынш з || корчмы в кождый год подле стародавного обычая суполъна намъ давало, по давному.

Также, коли положимъ серебъщизну нашу великую и малую по всимъ городомъ нашимъ и местомъ, и волостемъ, в нашомъ панстве Великомъ Князьстве Литовскомъ, и на тое нашо место,—мают намъ серебщизну давати, такъ якъ и иные места наши, без кождое вымовы.

Тежъ мыто нашо Менское и с промытою мають мытники наши держати, которымъ коли продадимъ, во в покои, подле давного обычая.

Такежъ дозволяемъ имъ ку местцъкому пожитъку млын збудовати на местцу подобномъ на реце на Свислочи, а старого млыну, который же ку замъку прислухаеть, не мають опустити, абы плат его суполне был.

Такежъ тому месту нашому Менскому даемъ и записуемъ и дозволяем суполне тым ся правомъ Майтборскимъ судити и рядити. А надо все то мы большое право собе зоставляемъ.

А надъ всихъ тыхъ речей сведецства и лепъшую моцность печать нашу казали есмо привесити к тому нашому листу.

Писан у Вильни, под лет бож. нарож. а҃ф҃н҃в (1552), декабра к҃и (28), индикта десятого.

№ 20.

1557 г., кастрычніка 2. Менск.

Літ. Мэтр. Кн. Суд. Спр. № 70, л. 284 адв.—289.

Мещаном Меньскимъ вписанье листу ревизорского розграниченья кгрунтов их зъ шляхетцкими.

Постановившисе у книг его милости господарских канцелярейских мещане места нашего Менского покладали выпис с книг кгрод-

ских Менских на померенье и розграниченья кгрунтов того места Менского зъ крунътами шляхетскими через ревизора, славное памети короля его милости Жикгимонта Авъгуста зосланого, Венцлава Миколаевича, державцу Скирстомонского и Росенского, который, будучи тамъ для ревидованья и розграниченья тых кгрунтов местских зъ кгрунтами шляхетскими зосланы, учинивши померу и назначивши границы кгрунтов местъских от кгрунтов шляхетских, листом своим мещаномъ Менъским то утвердил. Который листъ они до книгъ кгродских Менских на онъ часъ уписати дали были, а обавляючисе в пришлый часъ абы тот листъ розграниченья крунтов их яко не згинул, для всякого безпеченства, просили, абы тот выпис кгродский Менский до книг канцлярейских уписан был. Который, за прозбою их уписуючи, слово от слова таксе в собе мает:

Выпис с книг кгродских замку господарьского Менского.

Лета от нароженья сына божого тисеча пятсот семъдесят пятого месеца декабра осмого дня.

На враде кгродском господарьском в замку Менском, передо мною Миколаем Баньковскимъ, подстаростим Менским, от велможного его милости пана Гаврыла Горностая, воеводы Берестейского, старосты Менского, державъцы Каменецкого, постановившисе бурмистры места господарьского Менского: Остапъ Шоломъ, Василей Пашковичъ, Василей Лах, Иван Масленка, Иван Шишка, Яков Левдик, Ѳедор Козел, Сила Пашкович, Олісей Левонович, а пры них райцы, лавники и поспольство, мещане места господарьского Менского права Майдеборского, оповедали то, иж дей з допущенья божого город тутошний Менский згорел, в котором городе прывилья и листы кгродские погорели на кгрунты нашы местъские, от господара его милости с королем Польским нам наданые, в которых прывильях и листех господарьских и границы тых кгрунтов местких описаные погорели. А их милость князи, паны, земяне господарьские повету Минского, которых дворы именья до кгрунтов господарьских наших местских прылегли, тые границы нашы старожытные псуючы и захо-дечы, через границу кгрунты господарьские местские до имений и дворов своих прыворочаючы и заходят. Яко-ж есмо били чоломъ господару королю его милости Жыкгимонту Авъгусту, абы его королевская милость зослать рачыл намъ на ограниченьне ревизором, з рамени своего господарьского, границ наших местских. Тогды господаръ за чоломъбитьемъ нашим зъсылати рачыл секретара своего его милости пана Венцлава Миколаевича, державцу Скирстомонского и Росенского, которым, за росказаньем господарьским, границы наши местские абъехавши и лист свой списавши, тые границы нам до вписанья книг Менских пры другом листе, намъ на пенези подводные от господаря через него даном, дал. Который лист перед ваше милость на враде покладаемъ и просим, абы былъ для всякое певности до книг кгродских Менских уписан, кгдыж вжо тот лист до книг Менских естъ уписанъ. А так я, подстаростий, того листу огледавши и читаного по достатку выслухавши, казал есми его до книг кгродских Менских уписат. Которы слово в слова вписуючы до книг такъ се в собе маеть:

З росказанья господара короля его милости и великого князя Жыкгимонта Августа, его королевское милости секретаръ, державца Скирстомонский и Росенский, Венцлав Миколаевич, будучи зосланым до места господарьского Менского для ревидованья кгрунътов, земль,

поль, сеножати и бору господаръского, которого мещане Менские его королевское милости права местского Майдеборского держать и ужывают, щого они до скарбу господарьского поплат давать, то ест пенези подводные такъ же и стацыями послов и гонцов господарских и чужоземских подыймоват повинны, за чоломбитьемъ их самых, подданых господарьских, мещан Менских, господару королю его милости с тое прычыны, ижъ прывилия и листы ревизыйные, тым мещаном господарьским наданые, в которых были меновите описаны границы тых кгрунтов их, в городе Менском, з допущеня божего, дей погорели, а князи, бояре повету Менского старожитные границы тых кгрунтов их псують и некоторые земли, сеножати и боры, кгрунты господарские местские до дворов имений своих заходят. Ино я секретар для поданья уставы тому месту Менскому за пенези подводные и змену тых подвод, такъ же выписанья границ кгрунтов господарьских, месту Менскому належачых, зосланый от его милости господара короля будучи, тогды есми з маршалком господарьскимъ старостою и войтомъ Менскимъ паном Васильем Тишъкевичомъ, маючы зъ собою бояр господарьских тогож повету Минского: князя Ивана Домонта, пана Петра Пятевича, пана Томка Рецгесевича, а пана Павла Тишу-лентвойта Менского, а пры насъ мещане господарьские Менские, маючы зъ собою подданых митропольих, замковых и манастырских, также князских, боярских, в месте Менском мешкаючих и людей околичных, суседей розных панов, ведомцов тых границ, немало показовали границы свои кгрунтов господарьских, местских, где а в котором месте которое врочищо от их кгрунтов делять кгрунты князей, панов и бояр повету Менского.

Напервей ехали есмо з места Менского кгрунтами местскими дорогою Виленскою покуль кгрунты местские зашли. И приехавши до границы, которая делит с князем Крошинским, до речки Цны, которая речка лежит от места в мили, до пруда прозываемого Погорелого до гробли, а от гробли тая речка пошла обапол кгрунтами местскими и впадывает в реку Свислоч, а уверхъ тою речкою Цною до дороги великое, которая идет з места Менского до Дубовлян и Касыны, до мостка. Переехавши дорогу перекъ уверхъ тое-ж речки граница другая делит со Цною Касынскою до пруда Карнопелева—поведили мещане, же границу тая-ж речка делит с Карнопелемъ, а от речки аж под самое место Менское кгрунты господарские местские. От того пруда Карнопелева далеи граница тых кгрунтов местских, которою есмо, ехали уверхъ тое-ж речки Цны далей до третего пруда Цынского манастырского Микольского Менского, а от того прудца Микольского, обмеж кгрунтами Микольскими, логом через дорогу Логойскую и Прылепскую до Молиновника; от Молиновника обмежу кгрунтами бору митропольего Прылепъскими до Колюги; от тое Колюги у Глыбокий Лог; а от Глыбокого Логу лесомъ великим до узъникля речки Слепни, которая речка Слепня кгрунтами местскими под место идет и упадывает в реку Свислоч. А от узникли речки Слепни ехали есмо дорогою Борысовскою до мостка, который мосток у великом лесу естъ. Тамъ кгрунты местские по правой руце, ажъ под самое место. Далей до Колодезища селищо Чурыловское; от селища Чурыловского до Озерища болота; от Озерища болота через дорогу Городишскую: там-же кгрунты и бор Городишский до границ кгрунтов местких прылег. А переехавшы поперок дорогу, которая идет з Менска до Городища на врочища, прозываемые Выскитки, стороною логом

через дорогу Друцъкую, которая идет з Менска на Черневъ бродъ до узникля речки Словти, до дороги Могилевское. Униз Словти граница делит местская зъ кгрунтами Трестенецкими. Тою ж речкою Словтью до селищъ Трестеницкихъ, а далей тою ж Словтью речкою, — ажъ до реки Свислочи до уйстья, где Словть у реку Свислоч упала. Тамже, у вилах, селищо Трестенецкое, которое селцо с тых кгрунтовъ местских знесено и поселено на крунте господарском у речки — Егницы, которое селцо господарское отдано на манастыр Узнесенский Менский. От которого узникля речки Словти до устья у Свислоч, от речки до самого Менска кгрунты господарские Менские. От устья Словти у Свислоч реку, уверхъ опять узад до устья Слепни речки ехали есмо, которая теж у Свислоч упала. На которой речце Слепни повышей уйстья прудищо ест, менили—Даниловское. И переехавши Слепню, тамъ же берегомъ уверхъ реки Свислочи, по сеножатех, кгрунтах местских, не доеждчаючи села Молявицкого, прыехали есмо до броду называемого Гуменского на реце Свислочы. Тамже опять переехавши тот брод на тую сторону реки Свислочи, старец Молявицки Совостиянъ Котюх з мужами и подданые Шейпицкие, Данило з Стахом, которые на кгрунтах господарских местских седят из давных часов, до войтовства Менского от господаря наданы, вели по своих кгрунтах до курганья, где по правой стороне кгрунты Борыса Молявки граница делит с паном Служкою именья Гатовского, потом от того курганья до дороги Гатовское, далей до врочища Коробинки, а от Коробинки до селища Третьякова. От Третьякова селища граница сполосная с князем Толочинскимъ, двора Лошицкого, ручаем Третяковымъ идет до реки Свислочи, до броду Мехедова на Свислочи. Тымъ бродомъ переехавши реку Свислоч,—до Молявицких кгрунтов, которые делятся уверхъ по половицы реки Свислочи зъ кгрунтами тогожъ князя Толочинского. Прыехавши на Воронцовскую сеножать уверхъ реки Свислочи до Мостища Старого и до кгрунтов села Шейпицкого, теж наданого на войтовство Менское, которое селцо на кгрунтех местских седит. Переехавши Мостищо, опять через реку Свислоч,—до дворыща войтовского, прозываемого Столова. От которого дворыща ехали вниз реки Свислочи до сеножати Поустовки. От Поустовки и берега вели границами панъ войтъ Менский, старец Молявицкий и мужеве з Молявок и Шейпич до сосонки кудрявое границою, которая делит кгрунты Молявицкие з кгрунтами Толочинскими Лошицкими; и от сосонки кудравое до курганья березового гаю, минуючы Хоничи, на дорогу великую, которая идет з Менска через Лошицу до Переджыра. Тою дорогою великою у речку Лошицу у мосток, от которого мостъка меновали границу свою панъ староста и войтъ Менский з старцом и поддаными Молявицкими и Шейпицкими от кгрунту князя Толочинского двора Лошицкого до Логу Серебреного и лисьих ям; а от Логу Серебреного до самого места кгрунты местские и сеножати униз обапол реки Свислочи. А далей вели своими жъ границами и кгрунтами уверхъ речки Лошицы. А от того мостка по дорогу, которая идет з Менска до Слуцка, до двора Сухое Лошицы князя Одинцовы, до прудца. А от того прудца менили границу свою Молявки, едучи з Лошицы Одинцовы к Менску, по правой руце дороги Слуцкое до Медвежого Логу. От Медвежого Логу местские кгрунты и поля менили, а по левой руце менили кгрунты местские. А от того прудца уверхъ Лошицы князя Одинцовы мещане вели своими вжо кгрунтами, где граница делит их кгрунты з кгрунтами князя Один-

цова, до границы Лошыцы и дворца митропольина. Далей уверхъ тоеж речки до дороги, которая лежит з Менска до Койданова. А на той стороне Брылевщина делитца через речку з мескими жъ кгрунты, которые кгрунты по самое место все местские. Тою ж речкою Лошицою уверхъ, которая делит кгрунты местские до прудца Петровского, где и двор за речкою. От того прудца через дорогу, тою ж речкою, которая идет з Менска до Вовъчкович. Через тую дорогу переехавшы по двор Сухоровский пана Коревича до узникля тоеж речки Лошыцы. От узникли пошли логом ажъ до Чортова каменя, на котором знаки ест, от каменя Чорътова логомъ ку узречью вверхъ речки Дививелки, прозываемой Тарасовки, и тым же узъречьемъ униз тое речки ку дорозе великой Тарасовской, ку мосту на той же речце, через которы ездят до Ракова. От которого мостка и речки менили, иж дей кгрунты господарские местские ажъ до самого Менска. А через тую дорогу Тарасовскую ехали есмо по сей стороне от Менска берегомъ речки Дививелки униз до Красное Луки, которую косят на господара. И тамже то речка Дививелка, прозываемая Тарасовка, у реку Свислочъ упала напротивко самых Заречан. Меновали мещане, иж дей до самого Менска кгрунты и сеножати господарьские местские. А переехавшы через гатку реку Свислоч до села Заречан менили мещане иж тое село на кгрунте господарском седит. Якож ехали есмо от села Заречан к Менску дорогою великою, также нижей Заречан, от гатки дорогою едучы, па правой руце до реки Свислочи сеножати господарские замку Менского до городища вниз реки Свислочы. И прыехали есмо до городиша Борыславля: кгрунты и сеножати до самого Менска господарские местские. А едучы дорогое тоюж великою от городища Борыславля, от которого городища Борыславля по правой стороне ажъ до реки Свислочи кгрунты и прытеребы, и сеножати господарские местские, а по левой руце бор и кгрунты князя Крошинского. Далей тоюж дорогою, которая кгрунты местские граничит с князем Крошинским, ехали есмо кгрунты местскими мимо до речки Цны и дороги великое Виленское. И приехавши уверхъ речки Цны и переехали тую речку до прудца Погорелого, где се граница кгрунтов местских списовать почала и тамъ же се кончита. Тамже меновали мещане, иж дей от того прудца Погорелого по самое место кгрунты и сеножати места Менского.

За высланьемъ господарским, на сем лист мой ревизорский мещаномъ господарским Менским права Майдеборского дал есми, под печатью моею и с подписом руки моее.

Писан у Менску, лета божого нароженя тысеча пятсот петдесят семого, месяца октебра второго дня.

У того листу граничного печать прытистненая одна. А подпис руки письмом руским тыми словы: Венцлав секретар.

Которое ж тое оповеданье панов бурмистров, радец и всих мещан господарьских Менских права Майдеборского, и лист ревизейный пана секретаров списанья по достатку границъ местских, до книг кгродских Менских ест записано, с которых и сес выпис с книг под печатью моею, подстаростего, паномъ бурмистром и всим мещаном Менским ест выдан. Писан у Менску. У того выпису печат прытисненa одна, и подпис руки писара кгродского Менского тыми словы: Якуб Михайлович, писар кгродски Менски.

А по уписаню того выпису кгродского Менского сес выпис с книгъ канцелярыйских его королевское милости мещаномъ места Менского естъ выдан.

Писан у Варшаве, лета бож. нарож. 1600, месеца марца 8 денъ.

Матей Война писар.

№ 21.

1562 г., красавіка 7. Вільня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап., № 44, л. 8 адв.—9 адв. [1]).

Листъ пану воеводе Подляшъскому маршалъку господарскому, старосте Менскому, пану Василью Тишъковичу, на держанье броваровъ и солодовен в месте Меньскомъ, до жывота его даный.

Жыкгимонт Август, божю милостю корол Полский, великий княз Литовский, Руский, Пруский, Жомойтский, Мазовецкий, Лифлянтский и иных.

Ознаймуемъ симъ нашимъ листомъ, што перво сего дали есмо воеводе Подляшскому, маршалъку нашому, старосте Меньскому, пану Василью Тишковичу в месте нашомъ Меньскомъ, старостве его милости, властнымъ накладомъ его бровары || и солодовъни побудовать и што до них належати будет водле потребы способити и направити, а за тотъ накладъ свой, што на будованье броваровъ и солодовень наложить, и к тому, з ласки нашое господарьское узычаючи ему в томъ пожитку, дозволили есмо ему были оные бровары и солодовъни на себе по тому, яко устава наша коло того в месте нашомъ Берестейскомъ описана, держати и пожитку з них приходячого, доброволне вживати, на три годы, то естъ: почавши отъ свята светых апостол Петра и Павла в року нинешнемъ шестьдесятъ второмъ, ажъ через три годы, до тогожъ свята светого Петра и Павла в року шестьдесятъ пятомъ, яко ширей на листе нашомъ, перво сего отъ нас ему даномъ, описано.

Ино мы тепер за прозбою его милости, з ласки нашое господарьское, тые бровары и солодовни в месте Меньскомъ дали ему и симъ листомъ нашимъ даемъ держати до его живота, вживаючи всих пожитковъ с тыхъ броваровъ и солодовень, водле уставы места нашого Берестейского. И даемъ волность пану воеводе кому хотечи отъ себе тые бровари и солодовъни оренъдовати. А мы до живота его милости тых броваровъ и солодовень з рукъ, заведываня и ужываня его брати и пожитъковъ отъ того приходячих намъ господару привлащати и никому иному того аренъдовати и пожитъковъ оных узычати не маем.

И вжо через вес тотъ час верху мененый държаня тыхъ броваров и солодовень, нихто с подданых наших тамошних не будеть мочи жадное переказы ему делати || и трудности задавати и броваровъ и солодовен в домех своих, яко наши подданые, такъ тежъ на волости тамошней Менской и князи панове и духовъные не маютъ мети, под закладомъ нашимъ двема сты копами грошей, которого

[1]) Такі-ж самы прывілей запісаны у Кнізе Запісаў № 45. л. 128 і адв.

закладу на нас господара половица, а на пана воеводу Подляшского половица приходить маеть. Нижли кождый маеть солоды в тых солодовнях, черезъ пана воеводу збудованых, брати и пиво варити и меды в наших броварах сытити. А пан воевода Подляшский або арендаръ его, естли бы онъ кому тые пожитки арендовалъ, маеть ся справовати в тых броварех и солодовънях, яко около того описана естъ Устава Берестейская. А по животе пана воеводине тые бровари и солодовъни со въсимъ начинемъ мають быти взяты на пожитокъ скарбу нашого.

И на то пану воеводе Подляшскому дали есмо сесь нашъ листъ з нашою печатью и подъписанемъ руки нашое господарьское.

Писан у Вильни, лета божего нароженья тисеча пятьсотъ шестьдесятъ второго, месеца апреля семого дня.

Подпис руки гд҃рьское и пана канцлерова.

№ 22.

1565 г., верасьня 7. Горадня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 45, л. 99 адв.—102 адв.

Аренда жидом Давыду Шмерлевичу, Изаку Бродавце и Авраму Длукгачу znову мыт Подляшъских, Менское и Виленъское комор.

Жикгимонт Авъгустъ, божъю милостью корол Полский, великий князь Литовский, Русский, Пруский, Жомойтский, Мазовецкий, Лифлянтъский и иныхъ.

Ознаимуемъ симъ листомъ нашимъ.

Што перво сего арендовали есмо подданымъ нашимъ Давыду Шмерлевичу, Изаку Бродавъце а Авъраму Длукгачу, жидомъ Берестейскимъ, мыта наши, напервей Подъляшские || комори, на годъ, за три тисечи копъ и за триста осмъ копъ грошей, другую комору Меньскую и Виленскую, такежъ на годъ, за полътори тисечи копъ грошей, а третюю комору Новгородъскую за чотыриста копъ грошей. А к тому надъ тую всю суму, вышей описаную, со всихъ тыхъ трех комор по томужъ на кожъдый годъ по сту копъ грошей они до скарбу нашого давали. А то имъ аренъдовали есьмо были на семъ летъ. Которой аренде ихъ остаточный рокъ выйти маеть о новомъ лете, которое будеть на початъку року тисеча пятсотъ шестьдесятъ семомъ.

Ино тыежъ подданые наши Давыдъ Шмерлевичъ, Изакъ Бродавъка а Авърамъ Длукгачъ, били намъ чоломъ, абыхмо по вышътью аренъды ихъ першое тые вси мыта ешче на три лета имъ арендовали, хотечи сумы на кожъдую комору до скарбу нашого повышити, то естъ на мыта Подъляшъские на першую суму шесть сотъ копъ девеносто и две копе грошей, то всего с першою сумою чотыри тисечи копъ грошей, а на комору Менскую семъ сотъ копъ грошей, всего зъ сумою першою две тисечи и двести копъ грошей, а на комору Новгородъскую сто и тридцать копъ грошей, вчинить с першою сумою пять сотъ и тридцать копъ грошей. А што первей на вси тые комори над тые сумы менованые по сту копъ грошей до скарбу нашого давали, то и тепер давати хочуть. А при тыхъ комо-

рахъ, жебыхмо имъ и мостовое в местечъку нашомъ Мостехъ за сто и семъдесятъ копъ грошей арендовали.

А такъ мы для большого пожитъку и повышенья таковое сумы в скарбъ нашъ, по вышътью аранъды ихъ первшое, арендовали есмо и симъ листомъ нашимъ арендуемъ имъ тые помененые мыта наши на три годы, почонши от нового || лета, которое будеть на початъку року тисеча пятьсотъ шестьдесятъ осмомъ ажъ до тогожъ дня нового лета, которое маеть быти такежъ на початъку року тисеча пять сотъ семъдесятомъ, то есть на первей мыта Подъляшъские: комору Берестейскую з восковничимъ и зъ соленичимъ, и звыкалым мытомъ отъ товаровъ купецкихъ, и комору Городенъскую, Бельскую, Дорогицкую и с прикоморками в Каменъцу, у Войню, в Лосичахъ, ув Угрове, в Техоновцы и з ыными прикоморками, где кольвекъ будь у местахъ и в селахъ нашихъ господаръскихъ и князъскихъ, паньскихъ и духовныхъ здавна мыта наши и сторожа звыклая бывала. Тые мыта Подляшъские, вышей мененые, аренъдовали есмо имъ на кожъдый годъ за чотыри тисечи копъ грошей. Другую комору Менъскую и Виленъскую, со всими звыклыми ку нимъ прикоморками. арендуемъ имъ на кожъдый годъ за две тисечи копъ и за двести копъ грошей. А третюю комору Новъгородъскую, такъ же зо всими прикоморками, ку ней здавна належачими, аренъдовали есмо имъ за пятьсотъ копъ и за тридцать копъ грошей. А особливе над тую всю суму, вышей описаную, мають они в кожъдый годъ при тыхъ пенезяхъ мытных до скарбу нашого давати со всихъ трехъ комор по сту копъ грошей. К тому при тыхъ же мытехъ нашихъ аранъдуемъ имъ мостовое в местечъку нашом Мостехъ за сто и за семъдесятъ копъ грошей. Которую суму мають они в скарбъ нашъ платити, в кождый годъ на две рате, то естъ половицу тое сумы до скарбу нашого они будуть повинъни давати на день светыхъ апостол Петра и Павла зо всихъ трехъ комор и з мостового в Мостехъ, обраховавъши с кожъдое з особна половицу, штобы || на годъ пришло, а другую половицу пенезей на новое лето, в кожъдый годъ, до скарбу нашого платити мають, ажъ до вышътья тыхъ помененыхъ трех годовъ. А тепер они на початъку заплаты за першший годъ и за рату дали напередъ до скарбу нашого две тисечи копъ и двести копъ грошей, што имъ за рату первшого году в скарбе нашомъ на личбу принято быти маеть.

А естъли бы, чого боже вховай, якое вторгненьне неприятелское до панства нашого Великого Князьства Литовского которого часу пришло, або голодъ, албо поветрее з воли божъи замножилося, звлашча в тыхъ поветахъ, где они тые мыта и комори отъ насъ арендовали, тогды по томъ мають они намъ дати того ведомость и причину показати достаточне, въ якъ великую шкоду черезъ неприятеля, або за поветреемъ, альбо отъ голоду попали. А мы, вырозумевши слушъную прозьбу ихъ и причину, водъле баченья нашого господарского кажемъ имъ, што з ласки нашое с тое аренъды вытрутити, або пакъ на выдержанье с тыхъ же мыт якую комору до часу певъного имъ злетити, ижъ бы ся для зуполное заплаты до скарбу нашого, водле тое аренъды поратовати могли, яко того у в арандахъ обычай звыклый бываеть.

К тому тежъ они, мытъники наши, слугъ своихъ, которихъ будуть на месцу своемъ на коморахъ головъных и на прикоморкахъ заставовати, кому бы колвекъ якая потреба до нихъ была, мають сами

судити, а воеводове, старосты, державцы и их наместники, войты и бурмистры, до их слугъ ничого мети не мають, звлашча в речахъ мытъныхъ и промытахъ звыклыхъ, окромъ кривавых чотырохъ причинъ: если бы ся || отъ слугъ ихъ який кгвалтъ або забойство, албо пожога, або пакъ разбой кому сталъ, таковыхъ врадники замковъ и дворовъ нашихъ мають и вольни будуть судити и радити подле ихъ правъ и привильевъ жидовских. Ведь же самыхъ тыхъ мытъниковъ нашихъ особъ во всякихъ речахъ, буд купецъкихъ и мытъныхъ, або и кривавыхъ яко ся выщей поменило, не маеть нихто з воеводъ, старостъ, державецъ, и з ихъ наместъниковъ судити, одно мы, господаръ, або подъскарбий нашъ земский. Притомъ не мають тые мытники наши никому з мытныхъ пенезей на листъ нашъ инакъши давати, одно на таковый, где будеть подпись руки нашое господарское, або подъскарбего земского, с которого мы, господаръ, личъбу со всего возьмемъ.

А што есмо з уфалы соймовое дозволили княжатомъ, панятомъ и всей шляхте тутошънего паньства нашого провадити безъмытъне до Кгданска всякое збожъе з гуменъ и з властъного господарства ихъ, и товари лесные, в пушчахъ ихъ и накладомъ ихъ выробленые, тогды кажъдый с князей, пановъ и шляхты, хто попровадить таковые збожъя и товары свои властъные, мають мети листы наши безъмытъные с подписью руки нашое, або подъскарбего земъского, а которие бы з них таковыхъ листовъ нашихъ вольныхъ без мыта для пропушченья збожъя альбо товаров лесных до Кгданьска не мели, тогды таковый кождый от збожъя и товаровъ лесныхъ, будь з власныхъ ихъ гуменъ и лесовъ, або скупленое кгды бы проводилъ, маеть имъ, мытникомъ нашимъ, мыто звыклое дати, водле давъного обычаю. Нижли хтобы листы наши с подъписью руки нашое волные отъ мыта || на збожъе и товари свои власные а не купленые в себе мелъ, за таковыми листы нашими они, мытъники наши, тые збожъя и товари доброволне пропускати мають, зоставуючи при собе оные листы наши безъмытные, а к тому ешче и квиты отъ тыхъ, кому што за листы нашыми безъмытъными пропустять, они брати мають. За которими квитами при таковых листехъ нашихъ безъмытъныхъ, ижъ они так немалую суму на тые мыта повышыли, хочемъ и обецуемъ имъ на личбе в скарбе нашомъ казати приймовати, то все, што-бы за збожъе и товари, через нихъ пропушчоные, мыта имъ прийти мело.

А што ся дотычеть законниковъ обоего закону, римъского и греческого, и тежъ стрельцовъ, пушъкаровъ и иныхъ ремесниковъ замъковъ нашихъ, которимъ водле фунъдатовъ костельныхъ, а ремесниковъ подле звычая а умовы давное першие мытъники наши платили, в кожъдый рокъ або квартал, тогды и тые мытъники наши мають с пенезей мытъныхъ аренды своее таковым всимъ суполна заплату чинити. А то имъ водъле реестровъ давъныхъ маеть в скарбе нашомъ на личъбе приймовано быти.

Теж тые мытъники наши мають ся захowати у бранью мыта противко нашымъ и чужоземъскимъ купъцомъ, во всем водъле стародавного обычаю, по чому и першие мытъники отъ всякихъ товаровъ мыто звыклое бирали, а прибавъляти и ниякихъ новин вымышляти не мають. А хто бы ся промытил и прокрадшися черезъ комору мытъную, мыта звычайного не заплатил, таковые купъцы везде мають быти гамованы и промычываны подъле давное звыклости, которое промыты з ведомости врадов || нашихъ, где бы ся промыта притра-

фила, мають на нас, господара, половицу давати, а собе брати другую половицу. О чомъ будуть повинъни потомъ давати ведомо намъ господару, а вне бытъности нашой у великомъ князстве, ино подъскарбему земскому для того, зъ якое причины промыта вростеть и если нас сполъна половица тое промыты дойдеть. А где бы зъ якого упору ихъ уросла промыта, жебы невинъне кого загамовали, тогды таковым всимъ 'кому бы якое загамованье и омешканье на ярмаръкъ учынили, мають добре с права шкоды нагородити, а мы и скарбъ нашъ не маем на томъ за ихъ недозреньемъ шкодовати, а пакъ ли бы бы они кого слушъне промытивши половицы нашое не сполна намъ выдали, або затаили, тогды мы албо подъскарбий нашъ земский выведавъши ся о томъ достаточъне, а вземъши науку отъ нас, маеть ихъ карать, яко тыхъ, которие скарбъ нашъ уменъшивають, и затаивають наши пожитъки. Который выступъ ихъ естълибы ся притрафилъ, заховываем на ласку нашу господаръскую.

И на то есмо дали тымъ мытъником нашимъ сюю нашу аренъду з нашою печатью, и с подъписью руки нашое.

Писанъ у Городъне лета, божъего нароженья тисяча пятсотъ шестьдесятъ пятого, месеца сенътябра семого дня.

Подпис руки господарское
Остафей Волович писар.

№ 23.

1569 г. ліпеня 16. Люблін.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 50, л. 301—306 адв.

Потверженье всимъ мещаномъ места Менского привилею первей сего имъ на право Майдимбурское и на иные речи и волности даного и до того паданье еще инших ъ речи и свобод вечными часы.

Жикгимонт Августъ. Чинимъ знаменито симъ нашимъ листомъ, хто на него посмотрить, або чтучи его услышить, нинешнимъ и на потомъ будучимъ, кому будеть потреба того ведати.

Били намъ чоломъ бурмистры, радцы и вси мещане места нашого Менского || и покладали перед нами листъ привилей нашъ, на паркгамине писаный, с привесистою печатью панства нашого Великого Князьства Литовского и с подписаньемъ руки нашое гдрское, которимъ есмо потвердили имъ вси листы и привилья ихъ, от продков нашихъ, королей и великихъ князей Литовскихъ, которими надано тому месту Менскому право Майдымъбурское и войтовство, и иные многие речи, чого они завжды за тыми листы продковъ нашихъ ихъ млсти доброволне вживали и правомъ Майдымъборскимъ водле наданья ихъ млсти справовалисе. Нижли тые вси листы привилья их, от продковъ нашихъ имъ паданые, в замку нашомъ Менскомъ у схованю были зложоны, то пакъ, кгды з допущенья божого тотъ замокъ нашъ згорелъ, на он час тые вси листы ихъ тамъ зостали и огнемъ погорели.

И били намъ чоломъ, абыхмо тотъ перший листъ привилей нашъ еще на теперешнемъ сойме спольнымъ, становъ Великого Князьства Литовского зъ станы Коруны Польское, в Люблине зложоном, потвер-

дили и тежъ абыхмо дозволили имъ:—двор гостинный в месте тамошнемъ Менскомъ на местцу слушномъ для стоянья купъцовъ збудовати и постоянное и покоморное по тому, яко то в ынъшихъ местахъ нашихъ заховывается, на ратушъ на потребу местскую брати; и в реце Свислочи, поколе сеножати ихъ местские зашли, водлугъ обычаю давного сетми рибу ловити; и которую капъщизну с корчомъ места тамошнего в кождый год от меду по копе грошей, от пива по копежъ грошей, а от горелъки по полъкопы грошей дають, жебыхмо то имъ меновите в листъ нашъ уписати казали; а каждый ремесникъ, в месте нашом тамошнимъ Менскомъ мешкаючи, ижъ бы в цехъ уписавшися робилъ.

Ино мы того листу привилью нашого, перво сего имъ от нас даного, огледавши, велели его слово от слова в сес нашъ листъ уписати и такъ ся в собе маеть:

Во имя боже станьсе.

Ижъ гдебы вчинъки людские, которие обычаемъ хрестиянскимъ кончаютьсе через твердость листовъ, ку вечности не приведены могли бы потом с памяти людское старостью выходити, а про то мы, Жикгимонт Августъ, з ласки божей король Польский, великий князь Литовский, Руский, Пруский, Жомойтский, Мазовецкий и иныхъ, чинимъ знаменито симъ нашимъ листомъ, хто на него посмотрить, або чтучи его услышить, нинешнимъ и на потомъ будучимъ, кому будеть потреба того ведати.

Били намъ чоломъ вси мещане места || нашого Менского и поведили перед нами, ижъ от продковъ нашихъ, королей и великих князей ихъ млсти, надано и опатрено было тое место нашо Менское через листы и привиля ихъ млти правомъ немецкимъ Майдемъборскимъ, и войтовство и иные многие речи были имъ тамъ наданы и вольности на листех их млсти описаны, которых они завжды за тыми листы продковъ нашихъ, ихъ млти, добровольне вжывали и у праве немецкомъ водле уставы и наданья ихъ млсти справовали. Нижли тые вси листы и привилья ихъ, на оборону вольностей ихъ от продковъ нашихъ имъ подаваные, в замку нашомъ Менскомъ в схованью были зложоны. То пакъ кгды, з божьего допущенья, тотъ замокъ нашъ Менский недавныхъ часов згорелъ, тогъды тые вси листы тамъ застали и огнемъ погорели, а они для того ни при чомъ остали и до нас, гдра, в томъ се утекли, абыхмо воли продковъ нашихъ иначей не отменили и знову имъ листомъ нашимъ потвердили и умоцнили.

А такъ кгдыжъ они, за наданьемъ продковъ нашихъ, тое вольности уставы ихъ млти уживали и листы привилья их у себе мели, которие, з божого допущенья, в замъку Менскомъ погорели мы, не хотечи воли и постановенья продков нашихъ ихъ млти иначей отменити и тому месту и подданымъ нашимъ тамошнимъ Менскимъ которого тымъ знищенья и втиску вделати и хотечи за щастливого панованья нашого вси права и вольности хрестиянские розширити и ихъ прибавити и от продковъ нашихъ славное памяти ихъ млти наданые потвердити и умоцнити, тыхъ подданыхъ нашихъ мещанъ Менскихъ при тыхъ всихъ вольностях их, от королей и великнхъ князей ихъ млти наданыхъ имъ, ихъ зоставили и тымъ листомъ нашимъ зоставуемъ.

На первей выймуемъ тое место нашо Менскъ с права Литовского и Руского, которое коли тамъ будет держано, у право немецкое Майтборское переменяемъ, и на вечные часы уставляемъ, и даемъ

знову обычай подлугъ того права Майтборского зуполное раженье и всю уставу, отдаляючи того места вси уставы и обычаи права посполитого земъского.

А про то подлуг того права Майтборского в месте вышей речономъ Менскомъ войтовъство, водле первого наданья уставляемъ и тым нашимъ листомъ тое войтовство надаемъ, записуючи войтови нинешнему и всимъ, на потомъ на его местцу будучимъ, третий пенязь ото всихъ судовъ и винъ судовыхъ. Теж || придаемъ к тому войтовству две клетки мясных с платомъ ихъ; а иные клетки вси и плат з них маеть быти на ратушу, ку пожитъку местскому. Такижъ придаемъ в моцъ войтовскую и две корчмы волныхъ с платомъ ихъ, с чотырма копами грошей.

Тежъ хочем, абы вси, в томъ то речономъ месте нашомъ Менском мешкаючие, на которомъ коли местцу, права того Майтборского поживали и ему во всих речах повинъни были и в каждомъ деле послушни, а тые вси люде выймуемъ от права городского и боярского, отдаляемъ ихъ и вечне вызволяемъ всихъ того места людей от судов и от моцы всихъ воевод и панов, старост, наместников, судей и всих врадников всего Великого Князьства Литовского, такъ ижъ перед нами о которыхъ кольве речах будуть позвани на праве не будуть повинъни стояти, ани имъ отповедати. Але естли з них хто будеть кому чимъ виноватъ, маеть имъ справедливость статися перед войтомъ ихъ и бурмистры, и рядцы. А естли войт альбо бурмистры будуть видетися несправедливы, тогды о тую речъ маютъ быти позвани перед нас самыхъ и имъ отповедати, которых же маемъ тымъ правомъ судити.

Тежъ вызволяемъ ихъ от подвод, которие даивали, ино вжо на потомъ на потребы наши земъские подводы маютъ давати коли увидять подводный листъ, сыгнетом нашимъ запечатованый.

Такижъ вызволяемъ ихъ от сторожи, которую-жъ к нашой потребе толко маютъ давати.

Теж кроме Вилневцовъ ни одинъ купец иного места не будеть мочи мети инако куповати и продавати, только под тою мерою, в томъ листе на долу выписаною; наперввей воски штукою або по полъ берковеску; соболи, куницы и дхоры по сороку; белку, горностая, ласицу и норицу по полътретяста; попелъ а смолу лаштомъ. А того не маютъ куповати в лесехъ, ани в борех, ани в селах, только на местах. Тежъ маютъ продавати сукна поставомъ; соль лаштомъ; перец, имъбер, микгдал и инъшие зелья простые в камен; шафран, мушкаты, кгоздики и квет мушкатовый, кгалкган, цетвар и инъшие зелья фунтом; фикги, розынъки кошомъ; вино какое колвек и пиво немецкое и иное питье чужое бочкою целою; сокери, ножи и инъшие речи таковские тахромъ, або в тузин; железо, олово, медь, цынъ, мосендзъ и иные речи таковые цатнаромъ. Тые купцы чужие не будуть смети под мерою инъшою ани продавати, ани куповати только какъ на верху выписано. А естлибы который смелостью своею || иначей учинилъ, тогды тую куплю до коморы нашое войтъ на нас озметь.

Допущаемъ тежъ в томъ месте нашомъ мети важницу и тежъ капницу и весь воскъ тамъ же ростопленый печатью ихъ маютъ знаменовати и с того вжитки ку посполитому доброму маютъ заховывати.

Полецаемъ такиж войту и бурмистромъ, на тотъ час будучимъ, вси местца пустые в месте и округъ места и поля наши ку осаженью и розмноженью людей. Нижли што пашня наша городовая, в тые поля мещаномъ не вступатися.

Даем тежъ доброволенство всимъ мещаномъ подле давного обычаю брати дерево на будованье домов ихъ и тежъ на кухню в борех и в лесех за три мили около места, в наших борех и в лесех, и в пущахъ, окроме бортного дерева, которого рушати не смеють.

Такижъ где перед тымъ скот свой, быдло, они пасывали и нинеи доброволно имъ без кождого нагабанья тамъ же паствити.

И мають тежъ збудовати лазню посполитую ку пожитку местцкому, где местце оберуть подобное.

И тежъ на местцы годномъ мають справити ратушъ, под которимъ жо будуть мети крамницы и клетки хлебные, и комору пострыгальную. И тамъ же на ратушу мають мети бочку мерную и медницу зъ знаменемъ местскимъ, с которых же речей вси вжитъки войт з бурмистры ку местской оправе ховати будуть.

Мають быти в месте перворечономъ дванадцать рядских, которые жъ радцы з войтомъ посполите мають обирати промежку себе на кождый год дву бурмистров, которых руками обаполне з войтомъ посполство маеть ражено быти.

Хочем тежъ, ижъ бы тое место нашо цыншъ з корчмы в кождый год, подле стародавного обычаю, суполна намъ давало.

По давному такимъ, коли положим серебчизну нашу великую и малую, по всимъ городомъ нашимъ и местамъ, и волостямъ в нашомъ панъстве Великомъ Князьстве Литовском, и на тое нашо место, мають намъ серебъщину давати так, яко и иные наши места, без кождое вымовы.

Тежъ мыто нашо Менское и с промытою мають мытники наши держати, которимъ коли продадимъ во в покой подле || давного обычая.

Такиж дозволяемъ имъ ку местскому пожитъку млын збудовати на местцу подобномъ на реце на Свислочи, а старого млыну, который же к замку прислухаеть, не мають опустити.

Такижъ тому месту нашому Менскому даемъ и записуем, и дозволяем зуполъне тымъ ся правомъ Майтборскимъ судити и рядити, а надо все то мы большое право собе зоставуем.

А над всихъ тыхъ речей сведецства и лепшую моцность печать нашу казали есмо привесити к сему нашому листу.

А при томъ были панове рады наши ихъ млти: князь Павел—бискупъ Виленский; князь Валериян—бискупъ Луцкий и Берестейский; князь Янъ Андрушевичъ—бискуп Киевский; воевода Виленский маршалокъ земский, канцлер нашъ староста Берестейский, державца Борисовский и Шовлянский, панъ Миколай Радивилъ; панъ Виленский, державца Упитский, панъ Григорей Григорьевичъ Остиковича; воевода Троцкий, державца Лидский, Василишский, Белицкий и Сомилишский панъ Миколай Юревичъ Радивилъ; панъ Троцкий, староста Жомойтский, державца Плотелский, Вилкейский и Телшовский панъ Яронимъ Александрович Ходкевича; воевода Киевский, державца Чернобылский князь Фредрих Глебович Пронский; воевода Полоцкий панъ Станислав Станиславовичъ Довойно; воевода Новгородский маршалок дворный, подскарбий земъский, староста Слонимский и Мстибоговский панъ Иванъ Горностай; воевода Витебъский панъ Станислав Петрович Кишка, а воевода Подляшъский, державца Кревский и Мозырский—панъ Миколай Войтеховичъ Нарбутъ.

Писанъ у Вилни, под леты божого нароженья а҃ ф҃ пятдесятъ второго (1552), мца декабра двадцать осмого дня, индыкта десятого.

И кгдыжъ они за листами и привильями продков нашихъ королей и великихъ князей ихъ млти тое вольности вживали, и отъ нас они перво сего заставены. Мы з ласки нашое гдръское на чоломъбитье ихъ то чинячи и тепер ихъ при томъ всемъ, яко вышей поменено, зоставуемъ.

И еще дозволяемъ мещаномъ Менскимъ в месте тамошнемъ Менскомъ двор гостиный на местцу слушномъ для стоянья купцовъ збудовати и постенное и покоморное по тому, якося у в ынъшихъ || местех нашихъ заховываеть, на ратушъ на потребу местскую брати, а послы и гонцы наши, и князи панове и дворане наши в томъ дворе гостиномъ, который через них збудованъ будеть, становитися не мають.

А в реце Свислочи, поколе сеножати ихъ местские зашли, рыбу сетми водлугъ обычаю давного ловити имъ дозволяемъ.

А капъщизну с корчом места тамошнего по тому, яко и первей сего плачивали, от меду по копе грошей, от пива по копежъ грошэй, а от горелъки по полъкопы грошей, по тому жъ они и тепер до скарбу нашого давати повинни будуть.

Тежъ войтъ и бурмистры места нашого тамошнего, на кождое ремесло старостъ обравши, установити мають, абы каждый в месте тамошнемъ мешкаючий от сего часу всякое ремесло в цех уписавшися робилъ, а хтобы смелъ ремесло робити и его вживати не вписавшися в цех, такового ремесло от войта и бурмистров на ратушъ забирано быти маеть.

На што на все листъ нашъ даемъ и потвержаемъ то имъ симъ листомъ нашимъ. Мають они у праве Майдемъбурскомъ и во всихъ члонкахъ и артыкулахъ по тому, яко вышей в семъ листе нашомъ поменено и описано, непорушне захованы быти на вечные часы.

А на твердость того сес листъ нашъ рукою нашою грскою есмо подписавши и печать нашу к нему привесити казали.

Писанъ у Люблине. Лет бож. нарож а҃ ф҃ ѯѳ҃ (1569), месяца июля ѕі҃ (16) дня.

Подпис руки гдръское.

Михайло Гарабурда, писар.

№ 24.

1571 г., сакавіка 10. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 50, л. 345 адв.—346 адв. [1]).

Привилей мещаномъ Менскимъ на два ярмаръки в месте Менскомъ в кождый год и на позволенье мостовое на реце Свислочи, на передместю Менскомъ, от людей купецких брати.

Жикгимонт Август, божью милостью корол Полский, великий князь Литовский, Руский, Пруский, Жомойтский, Мазовецъкий, Лифлянтъский и иныхъ.

Ознаймуемъ симъ листомъ нашимъ нинешънимъ и на потомъ бубучимъ, всимъ посполите и кождому зособна.

---

[1]) Такі-ж акт запісаны ў Кн. Зап. № 51 л. 280-281 з датай 1581 г. лютага 10.

Били намъ чоломъ бурмистры, радцы и вси мещане места нашого Менского и поведили перед нами, ижъ от немалого часу, яко з неприятелемъ нашимъ княземъ великимъ Московскимъ валка почалася, гетмани и войски наши, и послы наши через место тамошнее Менское часто-крот хоживали, и люд нашъ служебный, немалый час уставичне тамъ у нихъ мешкаючи, великие трудности имъ задавалъ, для чого на маетностях своихъ знищене || немалое приняли. А к тому тепер, з расказанья нашого, порадокъ в месте тамошнемъ чинечи, домы свои знову на инъшие местца переносят и будують, звлаща от пана бога великимъ неврожаемъ от колка лет скарани будучи, просили, абыхмо ласку нашу гдръскую учинили, а для запоможенья того места Менского и ихъ, подданыхъ нашихъ, два ярмарки в месте Менскомъ, в кождый год на часы певные, то естъ: одинъ на ден светого Ильи пророка, а другий на три короли—свято римъское, звычаемъ иншихъ местъ нашихъ, постановили. А к тому особливе на двухъ мостех, которые они на реце Свислочи, на передместью Менскомъ, властнымъ своимъ накладомъ збудовали, мостовое, от людей купецкихъ, по певной уставе имъ на себе брати дозволили, и то все листом нашимъ имъ упевнили и утвердили.

А такъ мы, з ласки нашое гдръское, на чоломъбитье мещан нашихъ Менскихъ, с прычинъ верху описаныхъ, то есмо учинили и в месте нашом Менскомъ два ярмарки в кождый год: одинъ на ден святого пророка Ильи, а другий на три короли, свято римъское, постановили есмо и симъ листомъ нашимъ постановляемъ на вечные часы, которие от дня першого святъ помененыхъ починатъся, а через две недели зуполные трвати мають. А на тые ярмарки люди купецкие всякого стану такъ с панствъ нашихъ, яко и чужоземъские, з всякими товарами своими до места Менского ездити, гандлев, купецства и товаров вшелякихъ уживати мають, не платечи на коморе мытной Менской и на прикоморкахъ, ку ней належачих, мытъ нашихъ старых и новых, торгового и иншихъ никоторыхъ поборов и податков от речей, нижей описаных, то ест: от жита, и от иного всякого збожья, от хмелю, такъже от быдла живого, и от мяса свежого и солоного, быдлячего и свиного, от рыбъ свежыхъ, солоных, вялыхъ и мерзлыхъ, от белужины, осетрины, и от икры осетриное, от въюнов и иныхъ всякихъ рыбъ великихъ и малыхъ, от меду пресного, от соли и селедцовъ, и от иныхъ всякихъ речей, ку живности належачихъ, яко кольвекъ названых, через цалые две недели, поколь ярмарокъ стояти будеть,—такъ, ижъ хто кольвекъ тыми вышей меноваными речми || в тые ярмарки торговати и ихъ продавати в месте Менскомъ будеть, и тые, хто то купить,—на коморе Менской и на прикоморкахъ, ку ней прислухаючих, мытъ нашихъ старыхъ и новыхъ, такъ же поборовъ торгового и иншихъ платов мытникомъ и арандаромъ нашимъ и тежъ старостамъ Менскимъ, врядникомъ ихъ и вряду Менскому и никому иншому, ничого давати и платити не мають и не будуть повинъни вечне.

А к тому дозволили есмо и симъ листомъ нашимъ дозволяемъ мещаномъ нашимъ Менскимъ вечными часы брати на мостехъ тыхъ, которые на реце Свислочи накладомъ своимъ збудовали, мостового з людей купецкихъ от каждого коня по полугрошку,—а от людей селскихъ, которие збоже до торгу на продажу возят, от воза по пенезю одному, але от шляхты и людей перееждчих и от подвод шляхетскихъ, которые бы збоже, або иншие якие речи, ихъ властные, не на прода-

жу везли, мостового брати не мают, а тые мосты на Свислочи мещане сами завжды знову будовати и направовати будуть повинни.

И на то дали есмо мещаномъ нашимъ места Менского сес нашъ привилей, котрий на твердость всихъ речей, в немъ описаных, подписавши рукою нашою гдръскою и печать нашу к нему привесити есмо казали.

Писан у Варшаве, лета божого нароженя а҃ ф҃ оа҃ (1571), мц҃а марца і҃ (10) дня.

Подпис руки гдр҃ъское.

Матей Савицкий, писар, староста Мельницкий, войский Дорогицкий.

№ 25.

1576 г., лістапада 12. Торунь.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 61, л. 5. [1]).

*Прывілей Марціну Тышкевічу на Менскае войтаўства.

Stephanus, dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lituaniae, Russiae, Prussiae, Masoviae, Samogitiae, Liwoniae, Podlachiae, Wolhiniae, princeps Transilvaniae etcet. Significamus praesentibus litteris nostris, universis et singulis, harum notitiam habituris.

Exhibuisse coram nobis generosum Martinum Tyszkiewicz litteras, seu privilegium super advocatiam in civitate Minscensi, patri olim eius magnifico Georgio Tyszkiewicz ad tempora vitae eius à serenissimo rege Sigismundo Augusto, cum ea conditione datum, quod scilicet, eo decedente, in advocatiam hanc filius eius ei succedere debebat.

Proinde nos de speciali gratia nostra, commendata etiam habentes à dominis senatoribus nostris virtute generosi Martini Tyszkiewicz Lohoiski, volentes eum ad obsequia nostra promptiorem et alacriorem reddere, hanc eandem advocatiam Minscensem ei dedimus, prout hisce litteris nostris damus, litterasque illas serenissimi antecessoris nostri in omnibus approbamus, confirmamus, ratas et firmas esse volumus.

Tenebit praedictus generosus Martinus Tyszkiewicz prout et nunc tenet in usu et possessione ac debito regimine dictam advocatiam ad vitae suae tempora—cum omnibus proventibus et iudiciis iure Maydeburgensi ad hanc advocatiam ex antiquo spectantibus. In qua eum a nemine impediri permittemus, sed im omnibus ei tam illud ius et privilegium ab antecessore nostro datum quam etiam has litteras nostrasintegras et illaesas in robore et vigore suo semper confirmabimus.

Ad cuius rei fidem et testimonium has litteras manu nostra conscripsimus et sigillum apprimere iussimus.

Datum Toruny, 12 novembris, anno domini M°D°LXXVI°, regni nostri anno primo.

Stephanus rex.

Nicolaus Jassienski.

---

[1]) Гэткі-ж акт ў Кн. Зап. № 62, л. 21-22.

№ 26.

1579 г., верасьня 9. Полацак.

Літ. Мэтр. Кн. Суд. Спр. № 241, л. 335 і адв.

Wpis do xiąg żydom Minskim.

Жыкгимонт третий.

Ознаймуемъ симъ листомъ нашымъ.

Ижъ постановившысе очевисто у книг канцелярыи нашое Великого Князства Литовского подданые нашы, жыдове места Менского, на имя Марко и Абрам Яхимовичы, ку актыкованю до книг канцелярыи нашое лист продка нашого, светобливое памети короля его милости Стефана, на реч меновите в том листе нижей помененую, подали, просечы нас, абы был до книг канцелярыи нашое уписан.

В чом мы, видечы быть прозбу их слушную, казали есмо его до книг канцелярыи нашое вписать. Который уписуючы слово от слова так се в собе маеть.

Стефан, божю милостю, корол Полский, великий князь Литовский Руский, Пруский, Жомоитский, Мазовецкий, Инфлянтский, княжа Седмикгродъское и инъных.

Войту, бурмистром, райцомъ и всим мещаномъ места нашого Менского.

Жаловали перед нами подданые нашы справцы мыта старого коморы Менское Ицъко Мошеевичъ и Мошко Лазаровичъ Марковича, а Ицхак Иличъ, сами от себе и от иншыхъ жыдовъ, в месте нашомъ Менъскомъ мешкаючых, на вас о томъ, ижъ дей вы, нет ведома для которое прычыны, гандлевъ купецких им вести и на крамах в том месте нашом Менскомъ, яко иншым людем купецким, седети забороняете. В чом они собе от вас с крывдою быти менечы, били нам чоломъ, || ижъ бы о томъ листъ нашъ до васъ писати велели.

Ино ижъ кожъдому с подданых нашыхъ везде по местехъ и месгечках нашыхъ ганъдлями купецъкими объходитисе естъ вольно, про то хочемъ мети и прыказуемъ, абы есте и тымъ жыдомъ, подданым нашым, вышей помененым, справцам мыта старого Меньского и инъшымъ, которые тамъ мешкаютъ, в томъ месте нашомъ Менъскомъ всякихъ купецствъ меть и на крамахъ такъ, яко иншымъ подъданымъ нашымъ, в томъ месте нашом мешкаючым, седеть ничымъ не забороняли и им в том никоторое перешкоды не чынили конечъно, иначей то чынить не смеючы.

Писанъ у Полоцъку, лета божего нароженя тисеча пятьсотъ семъдесять девятого, месеца сенътябра девятого дня.

Stephanus Rex.

Андрей Ивановичъ писаръ.

Который же тотъ листъ за прозбою помененыхъ жыдовъ до книгъ канъцелярыи нашое естъ вписан.

Писанъ у Варъшаве, року тисеча шестьсот, двадъцать пятого месеца маръца двадъцатого дня.

Павел Сапега, подканцлерый Великого Князства Литовского.

№ 27.

1579 г., верасьня 9, Полацак.

Літ. Мэтр. Кн. Суд. Спр. № 241, л. 334-335.

Ingrossatia przywileiu kròla jegomosci Stephana żydom Minskim.

Ознаймуемъ симъ листомъ нашымъ.

Ижъ постановившысе очевисто у книг канцелярыи нашое Великого Князства Литовского подданые, нашы жыдове места Менского, на име Марко и Абрам Яхимовичы, ку актыкованю до книг канцелярыи нашое листъ продка нашого светобливое памети короля его милости Стефана подали, на реч меновите в том листе нижей помененую, просечы нас, абы был до книг канцелярыи нашое уписан. В чом мы видечы быть прозбу их слушную, казали есмо его до книг канцелярыи нашое вписать. Который вписуючы слово от слова такъ се в собе мает.

Стефан, божю милостью, корол Полский, великий князь Литовский, Руский, Пруский, Жомойтский, Мозовецкий, Инфлянтский и княжа Седмикгродское и инных.

Воеводе Берестейскому, старосте Менскому и Каменецкому, пану Гаврылу Горностаю, а в небытности самого пана воеводы Берестейского у Менску, подстаростему его милости Менскому.

Жаловали перед нами подданые нашы справцы мыта старого коморы Менское Ицко Мошеевич, Мошко Лазарович Марковича, а Ицхакъ Илич, сами от себе и от иншых жыдов, в месте нашомъ Менском мешкаючых, на подданых нашых мещан места нашого Менского, ижъ они гандлев купецких тым жыдом в месте нашомъ Менском и въ крамох седети забороняють.

О чомъ есмо лист наш особливый до тых мещан места нашого Менского, ижъ бы им гандлев купецких вести и на крамах седети не забороняли, с канцелярыи нашое выдати казалихмо.

И твоя милость, пане воевода Берестейский, а в небытности самого пана воеводы Берестейского у Менску подстаростему тамошнему прыказуем, абы еси з належности враду тв. мл. замкового пречоным жыдом всякие гандли купецкие такъ, яко иншым людем в оном месте мешкаючым мети и на крамах в месте нашом Менском седети допустившы, им в том никоторое перекази не чынил, кгды кожъдому с подданых нашых везде по местах и местечках нашых гандлями купецкими обыходитисе ест волно конечно.

Писан у Полоцку, лета божого нароженя тисеча пятьсот семъдесять девятого месеца сентебра девятого дня.

Stephanus rex.

Анъдрей Иванович, писар.

Который же тот лист за прозбою помененых жыдов до книг канцелярыи нашое естъ вписан.

Писан у Варшаве, року тисеча шестьсотъ двадцать пятого, месеца марца двадцатого дня.

Павел Сапега, подканцлерый Великого Князства Литовского.

№ 28.

1583 г., лістапада 30. Белавеж[1]).

Літ. Мэтр. Кн Зап. № 70, л. 43—43 адв.

Privilegium super aduitalitatem aduocatiae Minscensis generoso Ostaphieio Thyskiewicz à Martino Tyszkowicz.

Stephanus, dei gratia, rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Samogitiae, Masouiae, Liuoniae ac Transsyluaniae princeps.

|| Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, uniuersis et singulis, harum notitiam habituris.

Quia cum generosus Martinus Thyszkiewicz habuisset ex speciali gratia praedecessoris nostri, divae memoriae Sigismundi Augusti, regis Poloniae, aduitalitatem in aduocatiam Minscensem, qui modo certo quodam contractu generoso Ostaphieio Thyszkiewicz, palatinidi Smolenscensi, tenutario Ajinensi ea aduitalitate sua condescendit, in eumque omne jus suum aduitalitiale, quod illi ad praedictam aduitalitiam Minscensem competebat, transfundit.

Jdeo nos ad petitionem nonnullorum habentesque commendatam virtutem generosi Ostaphiei Thyszkiewicz tum nolentes eundem ad obsequia nostra promptiorem alacrioremque reddere, eandem condescendentem aduitalitatem praedictae aduocatiae Minscensis in personam praedicti generosi Ostaphiei Thyszkiewicz factae, ratam et gratam habenti, eidem ex speciali gratia nostra, ad vitae illius extrema tempora consentiendi permittendique, duximus, prout consentimus et permittimus praesentibus litteris nostris, ut ille praedictam aduocatiam Minscensem possit et valeat, una cum omnibus et illius singulis utilitatibus, fructibus, obuentionibus et attinentiis, hoc est villa Malawky, et super dictis agris quoniam cumque nuncupatis tabernisque, nullis penitus exceptis, tum et judiciis jure Magdeburgensi ad hanc aduocatiam ab antiquo spectando et pertinendo, tenendo, habendo, gubernando, pacificendoque, et quiete possidendo promittens verbo nostro regio et cet.

№ 29.

1586 г., жніўня 7. Горадня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 73, л. 165—165 адв.[2]).

Лист мещаном Меньскимъ до всихъ прыставовъ, которые пры послехъ и гонъцахъ Московъскихъ ходять, абы того с пильностью догледали, якобы подданые князьские и паньские, в месте Менскомъ мешъкаючые, до подводъ и до даванья стацый посломъ прыкладалися.

Стефан, божю милостью, корол Полский, великий княз Литовский.

Подкоморому Городеньскому пану Миколаю Сапезе, писару земскому Оршаньскому врожоному Андрею Воропаю, а дворанину на-

---

[1]) Бяз даты. Паколькі папярэдні і наступны акт у кнізе адзначаны 30 лістапада,— ставім гэту дату і на гэтым акце.

[2]) Тое-ж самае Кн. Зап. № 74, л. 175 и дата тая-ж и таксама Кн. Зап. № 75, л. 168.

шому Богъдану Подбийпете, прыставомъ отъ насъ, господара, на тотъ часъ пры великих послехъ Московскихъ будучымъ и иным всимъ, которые на потомъ прыставами при послехъ и гонъцохъ Московъскихъ отъ насъ, господара, езьдити будуть.

Ижъ мещане нашы Меньские послов, посланниковъ и гонцовъ нашыхъ господаръских и тежъ Московъскихъ, кгды до насъ господара и назадъ отъправены будучы черезъ место Меньское идуть, водлугъ звычаю давного стацыями ихъ подыймовати и подводы под нихъ давати повинни. А яко того ведомость маемъ, же тамъ в месте нашомъ Меньскомъ князи, панове и земяне нашы духовъного и светъского стану, з давныхъ часовъ набывъшы пляцовъ, подданых своихъ тамъ осадили, которые в месте мешъкаючы, торъговъ, ремесла, ганъдлевъ и вшелякихъ пожытъковъ местъскихъ посполъ с подъдаными нашыми мещаны Меньскими ужывають, а до даванья стацый на подыймованье послов и гонцовъ прыкладати и подводъ давати не хочуть. Про то прыказуемъ вамъ, штобы || есте того с пильностью догледали, ижъ бы подданые князские, паньские и земяньские, духовъных и светъскихъ, в месте Меньскомъ мешкаючые, заровно з мещаны нашыми Меньскими, послов и гонъцовъ стацыями звыклыми подыймовали и до того се прыкладали, такъже и подводы под нихъ давали, ничымъся того не вымовъляючы.

В чомъ естли бы они васъ послушны быти не хотели, ино абысте ихъ до того моцъю звирхности нашое господаръское прымушали, везеньемъ и грабежами ихъ карали, ижъ бы они водълугъ того листу и росказанья нашого во всемъ досыть чынили, конечъно.

Писанъ у Городне, лета божъего нароженья а ф пѕ (1586) мца авъгуста з (7) дня.

Левъ Сапега, подканъцлерый Великого Князства Литовского.

№ 30.

1589 г., студзеня 15. Горадня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 73, л. 509 адв.—510.

Лист, писаный до его милости князя Юря кардынала Радивила, бискупа Виленского, абы мещане Меньские костелные для порадного будованья тому месту домы свои, которые бы были на перешкоде будованью места, зносили альбо отъмену отъ ревизоровъ брали за пляцы свои.

Жикгимонт третий, божю милостю, корол Полский, великий княз Литовский и пр.

Велебъному в бозе князю Юрю карьдыналу Радивилу, княжати на Олыце и Несвижу, бискупу Виленьскому.

Ознаймуемъ твоей милости, ижъ хотечи мы то мети, абы в месте нашомъ Меньскомъ зачатый порадокъ перъшихъ ревизоровъ отъ продка нашого славъное памети короля его милости Жикгимонъта Августа, высыланыхъ зъ стороны перенесеня на инъшое местъце рынъку и некоторых улицъ и порадъного будованья домовъ в томъ месте Меньскомъ, пристойне сконьчитисе моглъ, и тежъ для выведанья, яко шкоды скаръбу нашого, || в чомъ бы се отъ кого не деела,

такъ тежъ кривдъ подданыхъ и для поровънанья всякихъ инъшихъ розницъ, которые бы се одъно в томъ месте Меньскомъ показати могли, зъсылаемъ тамъ до места Меньского ревизоръми маръшалъка нашого старосту Меньского, писара замъковъ и волостей наших украинъныхъ рускихъ, пана Дмитра Скумина, а воеводича Берестейского Марътина Тишкевича Логойского, росказавъши имъ обо все науку, яко се тамъ на той ревизыи справовати и заховати маютъ, на инъструкъцыи с канъцляреи нашое дати.

А ижъ маемъ того ведомость, же в томъ месте Меньскомъ немало подданыхъ костельныхъ плебании Меньское межи мещаны Меньскими домами своими непорадъне седять, за чимъ тотъ зачатый порадокъ селенья домовъ и переношенья рынъку и улицъ пристойне отъправоватисе не можеть,—про то хочемъ мети, абы твоя милость через листъ свой плебану Менскому росказалъ, ижъ бы онъ всимъ таковымъ подъданымъ костела католицъкого с тыхъ пляцовъ, которые бы на перешкоде будованью места были, за росказаньемъ тыхъ ревизоровъ нашихъ прочъ зноситисе, и за тые пляцы и кгрунты свои отъмену, отъ тыхъ же ревизоровъ указаную, брати и приймовати велели, никоторого в томъ спротивеньства тым паномъ ревизоромъ нашимъ не чинечи, яко бы се тымъ жадъное затрудъненье и переказы порадъному селенью и будованью места нашого Меньского не деяло.

Писанъ у Городъне, лета божого нароженья тисеча пятьсотъ осмъдесятъ девятого, м҃ца генъвара петънадъцатого дня.

Подпис руки господаръское.

№ 31.

1589 г., студзеня 15. Горадня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 73, л. 510—510 адв.

Лист, писаный до ревизоров пана Дмитра Скумина а пана Мартина Тишкевича, абы до Меньска зъехавъши и для будованя домовъ месту Меньскому местце назначили и пляцы розмерили.

Жикгимонт третий, божю милостю, корол Полский, великий княз Литовский и пр.

Маршалъку нашому, старосте Меньскому, писару замъковъ и волостей рускихъ пану Дмитру Скумину, а ваеводичу Берестейскому пану Мартину Тишкевичу-Логойскому.

Маючи мы о томъ ведомость, ижъ в месте нашомъ Меньскомъ великий се непорадокъ деетъ: многие подъданые наши, мещане Меньские, улегаючи повинъностей местъскихъ, подъ моцъ и послушеньство князей, пановъ духовъных и шляхтъ з домами, пляцами и кгрунътами нашими местъскими задаються. Ку тому немало кгрунътовъ нашихъ отъ того староства Меньского и тежъ отъ костела католицъкого, манастыровъ и церквей закону греческого через князей, пановъ шляхту забрано. Тежъ подъданые князские, паньские и шляхетъские, деръжачи в томъ месте Меньскомъ корчмы, з нихъ капъщизны платити не хочуть. И иныхъ немало розницъ и кривдъ отъ пановъ шляхъты, яко тому месту нашому, такъ и шкод скаръбови ся нашому деетъ.

О чомъ всемъ хотечи мы достаточънейшую ведомость мети и таковыхъ непорадъковъ и своволеньства погамовати,—хочемъ мети и приказуемъ вамъ, абы есте до того места Меньского ревизоры зъехавъши, того досмотрели, яко всякие непорадъки и розьницы, в чомъ бы ся межи паны шляхътою, а местомъ Менским деели,—поровънали и померъковали, такъ тежъ того, яко бы ся ни во чомъ шкода скаръбови нашому не деела постерегали и заборонили, во всемъ ся тамъ на той ревизыи заховуючи и справуючи водлугъ инъструкъцеи и науки, вамъ в столу с канъцляреи нашое даное.

Писанъ у Городъне, року тисеча пятьсот осемъдесятъ девятого, мц҃а генъвара петнадцатого дн҃я.

Подпис руки господаръское.

№ 32.

1589 г., красавіка 27. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 77, л. 15 і адв.

Привилей на доживотье малжонце урожоного Анъдрея Станькевича на тых же десети волоках, на которых малъжонокъ ее отъ короля его млти Стефана доживотие маеть, при месте Меньскомъ.

Жикгимонт третий, божъю милостю.

Ознаймуемъ симъ нашим листомъ.

Поведилъ перед нами земенинъ || нашъ урожоный Анъдрей Станкевичъ, ижъ продокъ наш славъное памети король его млсть Стефан, з ласки своее гдръское, взглядомъ верных и учътивых служъбъ его, а за добровольнымъ уступеньем права своего доживотного отъ воеводы Берестейского, старосты Меньского, пана Гавърыла Горъностая, дати ему рачил правомъ доживотънымъ десеть волокъ земъли, вымереное замъку Меньского, при месте Менскомъ, над рекою Свислочю, лежачые, на которых и подданые осажоны, названые Слободу Исутъки зо въсимъ на все, што до них належить, яко то достаточъне в листе данины продка нашого описано и доложоно естъ. Который онъ передъ нами покладаючы, просилъ насъ, абыхмо и жоне его на туюжъ десять волокъ доживотье дали и листом нашимъ то утверъдили. В чомъ нас и их млть панове рады и врадники нашы Великого Князства Литовъского у прычыне жедали, залецаючы верные и учътивые служъбы звышъ помененого Анъдрея Станькевича, которые онъ зъ себе продкомъ нашимъ показовал.

А такъ мы, з ласки нашое гдръское, за причиною пановъ рад нашыхъ чынечы то, на прозбу Андрея Станкевича зоставуючы его самого пры данине продка нашого на тых же десети волоках земъли звыш помененыхъ,—дали есьмо и сим листом нашимъ даемъ и жоне его доживотье, такъ иж по зойстью зъ сего света менованого Анъдрея Станкевича жона его, по немъ позосталая, маеть туюю десять волокъ староства Менского, названые Слободу Исутки, з кгрунты и зо всими до них приналежностями, такъ яко до того часу и сам Анъдрей Станькевичъ уживалъ, держати, всякие пожитъки и отътуль приходячие на себе беручы, нам гдру и до скарбу нашого ничого с того и ниякое личбы чынити не будеть повинна, аж до живота своего.

И на то дали есмо Андрею Станкевичу и малжонце его сесь нашъ листъ с подъписомъ руки нашое гдръское и з нашою печатью.

Писанъ у Варшаве, на сойме валномъ, лета божего нароженья тисеча пятьсотъ осьмъдесятъ девятого, мца апреля двадцать семого дня.

Подписъ руки гдръское.

№ 33.

1591 г., студзеня 12. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 77, л. 237 адв.—239.

Потверженье мешъчаномъ Менским привилею короля его млти Жикгимонта Августа на два яръмаръки и на мостовое имъ наданого 1571 г. февраля 10.

Жыкгимонт третий, божю млтью.

Ознаймуемъ симъ нашымъ листомъ всимъ вобецъ и кожъдому зособъна, кому бы то ведати належало ||

Били намъ, господару, чоломъ бурмистры, радъцы, лавъники и вси мешъчане места нащого Меньского и покладали передъ нами привилей продъка нашого славъное памети короля его млти Жыкгимонъта Авъгуста, которым его королевъская млть з ласки своее гдръское надати рачилъ тому месту Меньскому в кожъдый годъ на часы певъные два яръмаръки мети, такъ же и мостовое от людей купецъкихъ на двухъ мостехъ на реце Свислочы брати вечъными часы, яко о томъ ширей в томъ привилею описано естъ. И просили насъ звышъ менованые мещане нашы Менъские, абыхъмо ихъ пры тых вольностяхъ и пожытъкахъ, отъ продка нашого имъ наданыхъ, зоставивъши, листомъ нашымъ то имъ потвердили.

Што мы на чоломъбитье и прозьбу их чинечы, а огледавъшы того привилею продъка нашого, видечы слушъный и ни в чом ненарушоный, во въсемъ его при моцы оставуючы, велели есьмо его в сесь нашъ листъ уписати, и слово от слова так в собе маеть.

Жикгимонтъ Августъ, божью млтью, король Польский, великий князь Литовъский, Руский, Пруский, Жомойтъский, Мазовецъкий, Лифлянтский и иныхъ.

Ознаймуемъ симъ нашымъ листомъ нинешъним и на потомъ будучимъ, всимъ посполите и кожъдому зособна.

Били намъ чоломъ бурмистры, радъцы и вси мешъчане места нашого Меньского, и поведили передъ нами, ижъ отъ немалого часу, яко з неприятелемъ нашымъ княземъ великимъ Московъскимъ валка почалася, гетъмани и войска нашы, и послы великие через место тамошъное Менское частокроть хоживали, и людъ наш служебъный, не малый час уставичне тамъ у нихъ мешъкаючы, великие трудъности имъ задавалъ, для чого на маетъностяхъ своихъ знищенье немалое приняли. А к тому теперъ, з росказанья нашого, порядокъ в месте тамошънемъ чынечы, домы свои знову на иншые местъца переносять и будують, звлашъча отъ пана бога великимъ неврожаемъ, отъ колька летъ, скараны будучи, просили, абыхъмо ласку нашу гдръскую учинили, а для запоможенья места того Менского и ихъ подъданыхъ нашых два ярмаръки в месте Менскомъ в кожъдый годъ на часы певъные || , то естъ одинъ на денъ светого Ильи пророка, а другий на Три

Кроли свято рымъское, звычаемъ иншыхъ местъ нашыхъ, постановили. А к тому особъливе на двухъ мостехъ, которые они на реце Свислочы, на передместью Меньскомъ, власъным своимъ накладомъ збудовали, мостовое отъ людей купецъкихъ по певъной уставе имъ на себе брати дозволили, и то все листомъ нашымъ имъ упевънили и утвердили.

А так мы, з ласки нашое гдръское, на чоломъбитье их, мещанъ нашыхъ Менских, с причинъ верху описаных, то есьмо учынили и у месте Менском два ярмаръки в кожъдый годъ: одинъ на день светого пророка Ильи, а другий на Три Кроли свято рымъское, постановили есьмо и симъ листомъ нашымъ постановляемъ на вечъные часы, которые отъ дня перъшого святъ помененыхъ почынатся, а через две недели зуполъные стояти мають. А на тые ярмаръки люде купецъкие всякого стану так с панъствъ нашыхъ, яко и чужоземъские зо всякими товары своими до места Меньского ездити, ганъдлевъ, купецъства и товаровъ вшелякихъ ужывати мають, не платечы на коморе мытъной Меньской и на прикоморкахъ, ку ней належачыхъ, мыт нашыхъ старыхъ и новыхъ, торъгового и инъшихъ никоторыхъ поборов и податъковъ отъ речей нижей описаный, то естъ: отъ жыта и от иншого всякого збожъя, отъ хмелю, и отъ быдла жывого, и от мяса свежого и солоного быдлячого и свиного, и отъ рыбъ свежыхъ, солоныхъ, вялыхъ и меръзлыхъ, отъ белужыны, осетрыны, и от икры осетриное и отъ въюновъ, и отъ иныхъ рыб великих и малыхъ, отъ меду пресного, отъ соли и селедцовъ, и отъ иныхъ всякихъ речей, ку жывъности належачых, яко кольвекъ названыхъ, через цалые две недели, поколь яръмарокъ стояти будеть, такъ ижъ хто кольвекъ тыми вышей меноваными речъми в тые яръмаръки торъговати и ихъ продавати у месте Менъскомъ будеть, и тые хто то купить,—на коморе Меньской и на прикоморках, ку ней прислухаючыхъ, мытъ нашых старыхъ и новыхъ, такъже поборовъ, торъгового и инъшых платовъ, мыт || никомъ и аренъдаромъ нашымъ и тежъ старостамъ Меньским, врядникомъ ихъ и вряду местъскому и никому инъшому ничого давати и платить не мають и не будуть повинъни вечъне.

А къ тому дозволили есьмо и симъ листомъ нашымъ позволяемъ мешъчаномъ нашымъ Меньским вечъными часы брати на мостехъ тыхъ, которые на реце Свислочы накладомъ своимъ збудовали, мостового з людей купецъкихъ отъ кожъдого коня по полугрошъку, а отъ людей сельскихъ, которые збожъе до торъгу на продажу возять, отъ воза по пенязю одъному, але отъ шляхты и людей переежъдчыхъ и отъ подъводъ шляхетъскихъ, которые бы збожъе, або инъшые якие речы их власные не на продажу везли, мостового брати не мають. А тые мосты на Свислочы мешъчане нашы завъжды знову будовати и направовати будуть повинни.

И на то дали есьмо мешъчаномъ нашымъ места Меньского сесь нашъ привилей, который на тверъдость всихъ речей, в немъ описаныхъ, подпъписавъшы рукою нашою гдръскою, и печать нашу къ нему привесити есьмо росказали.

Писанъ у Варшаве, лета божьего нароженья тисяча пятъсотъ семъдесятъ перъвого, мца февъраля десятого дня.

У того привилею, на паръкгамене писаного, подъписъ руки властъное его королевъское млти по латине тыми словы: Sigismundus Augustus rex, и печать привесистая подъканъцлеръская Великого Князства

Литовъского, а подъпись писаръская в тые слова: Матей Савицъкий, писаръ, староста Мельницъкий, войский Дорогицъкий.

Водлугъ которого привилея продъка нашого и сего потверъженья нашого мають мешъчане нашы Меньские такъ ярмаръковъ волных, яко тежъ и мыта мостового ужывати и пожытъки, отътуль приходячые, до скринъки местъское на ратушъ брати вечными часы без жадъное переказы.

И на то дали есьмо имъ сесь нашъ листъ с подъписомъ руки нашое гдръское и з нашою печатью прывесистою.

Писанъ у Варшаве, лета божьего нароженья тисяча пятъсотъ деветъдесятъ первого, мца янъвара дванадцатого дня.

Подпис руки гдръское.

Ярошъ Воловичъ писар.

№ 34.

1591 г., студзеня 12, Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 77, л. 233—237 адв.

Привилей мешъчаномъ Меньскимъ потверженья правъ и вольностей их и наданья имъ отъ его королевъское млти гербу на печать местъскую и т. д.

Жикгимонт третий, божю милостью.

Ознаймуемъ симъ нашимъ листомъ всимъ посполите и кождому зособъна, кому бы то ведати належало, нинешънимъ и на потомъ будучимъ.

Били намъ чоломъ войтъ, бурмистры, радъцы, лавъники и вси мещане места нашого Меньского и покладали передъ нами привилей продъка нашого славное памети короля его млти Жыкгимонта Авъгуста на права, вольности и пожытки войтовские и местъские отъ продковъ нашых, королей их млти || Польскихъ и великихъ князей Литовъскихъ, тому месту наданыхъ, належачый, просечы нас, гдря, абыхъмо то имъ листомъ нашимъ потвердили и тые речы, которыхъ бы они водълугъ данины продковъ нашихъ в уживанье еще не пришъли, в добрый порядок и в уживанье им привели, а особъливе з ласки нашое гдръское на ратуш, который они теперъ збудовати хочуть, а възглядомъ накладу ихъ и подъпоможенья на тотъ ратушъ, для доброго местъского, корчму отъ капъщизны и отъ всякихъ платовъ вольную надали и листомъ нашимъ то им утвердили. А ижъ тежъ з давъныхъ часовъ мели они отъ продъковъ нашихъ геръбъ на печать местъскую, тому месту Меньскому даный и у перъшомъ привилью при наданью права Майдеборъского выражоный, нижъли ижъ потомъ при погоренью замъку Меньского и тотъ перший прывилей ихъ, в которомъ геръбъ местъский описанъ и вымалеванъ былъ, згорелъ, зачимъ они, неведомостью своею и до того часу до уживанья властъного геръбу своего местъского прыйти не могучы, унижоне просили нас, гдря, абыхъмо имъ, объясъняючы и в ужыванье приводечи, геръбъ ихъ на печать местъскую надали и въ семъ листе нашомъ меновите выразити велели.

Ино мы, з ласки нашое господаръское, чынечы то на чоломъбитье войта и мешчанъ нашыхъ Меньскихъ, тотъ привилей, передъ нами от нихъ покладаный, огледавъшы, велели есьмо его в сесь нашъ листъ уписати и слово от слова такъ ся в собе маеть.

Жыкгимонтъ Авъгустъ, божью млтью, король Польский, великий князь Литовъский, Руский, Пруский, Жомойтъский, Мазовецъкий, Ифълянтъский и иныхъ.

Чынимъ знаменито сим нашымъ листомъ, хто на него посмотрыть, або чтучы его услышыть, ненешънимъ и на потомъ будучымъ, кому будеть потреба того ведати.

Били намъ чоломъ бурмистры, радцы и вси мещане места нашого Меньского и покладали передъ нами листъ привилей нашъ, на паркгамене писаный, с привесистою печатью панъства нашого Великого Князства Литовъского, и с подписаньемъ || руки нашое гдръское, которымъ есьмо потвердили имъ вси листы привилья их, отъ продъковъ нашыхъ королей и великихъ кнзей их милости, которыми надано тому месту Меньскому право Майдеборское и войтовъство и иные многие речы, чого они завъжды за тыми листы королей ихъ млти доброволне вживали и правомъ Майдеборскимъ водълугъ наданья ихъ млти справовалися. Нижъли тые вси листы привилья их, отъ продъковъ нашыхъ имъ наданые, в замъку нашомъ Меньскомъ у схованью были зложоны. То пакъ кгды, з допушъченья божъего, тотъ замокъ нашъ згорелъ, на онъ часъ тые вси листы ихъ тамъ зостали и огнемъ погорели. И били намъ чоломъ, абыхъмо тотъ перъший листъ привилей нашъ, ешъче на теперешънемъ сойме сполномъ становъ Великого Князства Литовъского зъ станы Коруны Польское в Люблине зложономъ, потъвердили и тежъ абыхъмо дозволили имъ: дворъ гостинъный в месте тамошънемъ для стоянья купъцовъ збудовати и постоянное и покоморное по тому, яко то и у в ынъшыхъ местахъ нашыхъ заховываеться, на ратушъ на потребу местъскую брати; и в реце Свислочы, поколе сеножати ихъ местъские зашли, водълугъ обычаю давъного сетьми рыбы ловити; а которую капъщизну с коръчомъ места тамошънего в кожъдый годъ отъ меду̂ по копе грошей, отъ пива по копе грошей, а отъ горелъки по полъкопы грошей—дають, жебыхъмо то имъ меновите в листъ нашъ уписати казали; а кажъдый ремесникъ, в месте нашомъ тамошънемъ Меньскомъ мешкаючы, ижъ бы у цехъ уписавъшысе робилъ.

Ино мы того листу привилья нашого, первей сего имъ отъ насъ даного, огледавъшы, велели его слово отъ слова в сесь нашъ листъ уписати и такъ ся в собе маеть:

Во имя божъе станься.

Ижъ гдебы учиньки людъские, которые з обычаевъ урестиянъскихъ коньчаються через тверъдости листов ку вечъности не приведены, могли бы потомъ с памети людское старостью выходити, а про то мы, Жикгимонтъ Авъгустъ, божьею млтью, король Польский великий княз Литовский, Руский, Пруский, Жомойтъский, Мазовецъкий и иныхъ, чынимъ знаменито || симъ нашим листомъ, хто на него посмотрить, або чтучи его услышыть, нинешнемъ и на потомъ будучымъ, кому будеть потреба того ведати.

Били намъ чоломъ вси мещане места нашого Меньского и поведили передъ нами, ижъ отъ продъковъ наших королей и великихъ князей их млти надано и опатроно было тое место нашо Меньское

через листы и привилья ихъ млти правомъ немецъкомъ Майтъборскимъ, и войтовъство и иные многие речы были имъ тамъ наданы, и вольности на листехъ их млти описаны, которыхъ они завъжды за тыми листы продъковъ нашихъ, их млти, доброволъне ужывали и у праве немецъкомъ, водъле уставы и наданья ихъ млти, се справовали. Нижъли тые вси листы и привилья их, на оборону и вольности ихъ отъ продъковъ нашыхъ им подаваные, в замъку нашомъ Менском у схованью были зложоны. То пакъ кгды, зъ божъего допущенья, тотъ замокъ нашъ Менъский недавныхъ часовъ згорелъ, тогды тые вси листы их тамъ зостали и огнемъ погорели, а они для того ни при чомъ остали, и до нас гдря в томъ се утекъли, абыхъмо воли продъковъ нашихъ иначей не одменили, и знову имъ листомъ нашимъ то подтвердили и умоцънили.

А такъ гды они, за наданьемъ продъковъ нашыхъ тое вольности и уставы их млти ужывали и листы привилья их у себе мели, которые з божъего допушъченья в замъку Менъском погорели, мы не хотечы воли и постановенья продъковъ нашыхъ их млти иначей отъменити и тому месту и подъданымъ нашымъ тамошънимъ Менскимъ никоторого тымъ знишъченья и утиску вделати, и хотячи за шчасливого пანованья нашого вси права и вольности хрестьянъские розширати и их прибавъляти и отъ продъковъ нашыхъ славъное памети их млти наданые потвердити и умоцънити,—тыхъ подъданыхъ нашыхъ, мешъчанъ Менъскихъ, при тыхъ всихъ вольностяхъ ихъ, от королей и великих кнзей ихъ млти наданыхъ имъ, зоставили и тым листомъ нашымъ зоставуем.

И на перъвей выймуемъ тое место нашо Меньскъ с права Литовъского и Руского, которое коли тамъ будеть || держано, у право немецъкое Майтъборское переменяемъ и на вечные часы уставляемъ, и даемъ имъ знову обычай водълугъ того права Майтъборского зупольное ряженье и въсю уставу, отъдаляючы того места вси уставы и обычаи права посполитого земъского.

А про то подлугъ того права Майтъборского в месте вышей реченомъ Меньскомъ войтовъство водълугъ перъшого наданья уставляемъ и тымъ листомъ тое войтовъство надаемъ, записуючы войтови нинешнему и всимъ, потомъ на его местъцу будучимъ, третий пенязь отъ всихъ судовъ и винъ судовых. Тежъ придаемъ к тому войтовству две клети мясныхъ с платомъ ихъ, а иные клети вси и платъ з нихъ маеть быти на ратушу, ку пожытъку местъскому. Такежъ придаемъ в моцъ войтовъскую две коръчъме вольныхъ с платомъ ихъ с чотырма копами грошей.

Тежъ хочемъ, абы вси в томъ то реченомъ месте Меньскомъ мешъкаючы на которомъ коли местъцу права того Мойтъборского поживали и ему во въсихъ речахъ повинъни были и въ кождомъ деле послушъни. И тые вси люди выймуемъ отъ права городского и боярского, отъдаляемъ ихъ и вечъне вызволяемъ того места людей отъ судовъ и отъ моцей всихъ воеводъ и пановъ, и старостъ, наместъниковъ, судей и въсихъ врядниковъ всего Великого Князства Литовъского такъ, ижъ передъ ними о которыхъ кольвекъ речахъ будуть позвани, на праве не будуть винъни стояти, ани имъ отъповедати, але естъли з нихъ хто кому будеть чимъ виноватъ, маеть имъ справедъливость статися перед войтомъ ихъ и бурмистры, и радцы. А естъли войтъ, альбо бурмистры, будуть видетися несправедъливы, то-

гды о тую речъ мають позваны быти передъ насъ самыхъ и имъ отъповедати, которыхъ же маемъ тымъ правомъ судити.

Тежъ вызволяемъ ихъ отъ подъводъ, которые даивали. Ино вжо на потом на потребу нашу земъскую подъводы мають давати, коли увидять подъводъный листъ, сыкгнетомъ нашымъ запечатованый.

Такежъ вызволяемъ их отъ сторожы, которую-жъ к нашой потребе только мають давати.

Тежъ кроме Вильновъцовъ || ни одинъ купецъ иного места не будеть моцы мети инако куповати и продавати только подъ тою мерою, в томъ листе на долу выписаною: наперъвей воски штукою або по полъберковеску; соболи, куницы и тхоры по сороку; белъку, горностая, ласицу и норицу по полътретяста; попелъ а смолу лашътомъ; а того не мають куповати и продавати, только подъ тою мерою, ани в борехъ, только на местех; тежъ продавати сукъна поставомъ; соль лашътомъ; перецъ, имберъ, микгдалы и инъшие зелья простые в камени; шафранъ, мушъкаты, гвоздики, кветъ мушкатовый, кгалкганъ, цетваръ и инъшые зелья фунтом; фикги, розынъки кошемъ; вино какое кольвекъ и пиво немецъкое и инъшое питье чужое бочъкою целою; сокиры, ножы и инъшые речы таковъские тахромъ, або в тузинъ; железо, олово, медь, цынъ, мосендзъ и инъшие речы таковъские цетънаром. Тые купъцы чужыи небудуть смети подъ мерою меньшою ани продавати, ани куповати только какъ на веръху выписано. А естъли-бы который смелостью своею иначей вчынилъ, тогды тая купъля до коморы нашое войтъ на нас возметь.

Допущаемъ тежъ в томъ месте нашомъ мети важъницу и тежъ топъницу, и весь воскъ, тамъ же ростопленый, печатью ихъ мають зназменовати, и с того вжытъки ку посполитому доброму мають заховывати.

Полецаемъ такежъ войту и бурмистромъ, на тотъ час будучымъ, вси местъца пустые в месте и округъ места и поля наши ку осаженью и розмноженью людей, нижъли што пашьня наша городовая, в тые поля мешъчаномъ не въступатися.

Даемъ тежъ доброволенство всимъ мешъчаномъ подъле давъного обычаю брати дерево на будованье домовъ ихъ и тежъ на кухъню в борехъ и въ лесехъ за три мили около места в нашихъ борехъ и лесехъ, в пушъчах, окромя бортъного дерева, которого рушити не смеють.

Такежъ, где передъ тымъ скотъ свой, быдъло они пасывали, и ныне доброволне имъ без кажъдого нагабаня тамъ же паствити.

И мають тежъ зъбудовати лазню || посполитую ку пожытъку местъскому, где местъце подобъное оберуть.

И тежъ на местъцы годъномъ мають справити ратушъ, подъ которым же будуть мети крамъницы и клетъки хлебъные, и комору постръгалную. И тамъ же на ратушу мають мети бочъку медъную и медъницу з знаменемъ местъскимъ, с которыхъ же речей вси ужитки войтъ и бурмистры ку местъской оправе ховати будуть.

Мають быти в месте перво речономъ дванадцать радъскихъ, которые жъ радъцы з войтомъ посполито мають обирати промежъку себе на кожъдый годъ дву бурмистровъ, которыхъ же руками обаполне з войтомъ поспольство маеть ряжено быти.

Хочемъ тежъ, ижъ бы тое место нашо цынъшъ с коръчмы в кожъдый годъ подъле стародавъного обычаю суполна нам давало. По давъному такежъ, коли положымъ серебъщизну нашу великую и

малую по всимъ городомъ нашымъ и местамъ, и волостямъ в нашомъ панъстве Великомъ Князстве Литовъскомъ, ино тое нашо место маеть намъ серебъщизну давати такъ, яко иншие нашы места, без кажъдое вымовы.

Тежъ мыто нашо Менское и промыто мають мытъники наши держати, которымъ коли продадимъ, во въпокою водъле давъного обычаю.

Такежъ позволяемъ ку местъскому пожытъку млынъ збудовати на местъцы подобъномъ, на реце на Свислочы, а старого млыну, который же ку замъку прислухаеть, не мають опустити.

Такежъ тому месту нашому Меньскому даемъ и записуемъ и дозволяемъ зуполне тым се правомъ Майтъборскимъ судити и радити, а надо все то мы болшое право собе зоставляемъ.

А над всихъ тыхъ речей свядецътва и лепъшую моцъность печать нашу казали есьмо привесити к сему нашому листу.

А при томъ были панове рада наша их млтн: княз Павелъ — бискупъ Виленъский; княз Валериянъ—бискупъ Луцький и Берестейский; княз Венъцълавъ — бискупъ Жомойтский; княз Янъ Андрушовичъ — бискупъ Киевъский; воевода Виленъский, маръшалокъ земский, канцлеръ нашъ староста Берестейский, державца Борисовский и Шовленъский панъ Миколай Радивилъ; панъ Виленъский державъца Упитский панъ Грыгорей Григоръевичъ Остиковича; воевода Троцъкий, державъца Лидский, Василишъский, Белицъкий и Сомилишъский панъ Миколай Юревич Радивилъ; панъ Троцъкий, староста Жомойтский, державъца Плотельский Вилкейский и Тельшовъский панъ Яронимъ Алекъсанъдровичъ Ходькевича; воевода Киевъский, державъца Чорънобыльский, княз Фрыдрыхъ Глебовичъ Проньский; воевода Полоцкий панъ Станиславъ Станиславовичъ Довойно; воевода Новъгородский, маршалокъ дворный, подъскаръбий земъский, староста Слонимъский и Мъстибоговъский, панъ Иванъ Горъностай; воевода витебъский панъ Станиславъ Петровичъ Кишъка; а воевода Подъляшъский, деръжавъца Кревъский и Мозыръский, панъ Миколай Войтеховичъ Наръбутъ.

Писанъ у Вильни, под леты божъего нароженья тисеча пятъсотъ пятьдесятъ второго, мца декабра двадцать осьмого дня, инъдикъта десятого.

И кгдыжъ они за листами и привильями продъковъ нашыхъ, королей и великихъ князей их млти, тое вольности уживали и отъ насъ они перъво сего при всемъ томъ зоставълены, мы з ласки нашое гдръское на чоломъбитье их то чинечи, и теперъ ихъ пры томъ всемъ, яко вышей помянено, зоставуемъ.

И ешъче дозволяемъ мешъчаномъ Меньскимъ в месте тамошънемъ Меньскомъ дворъ гостинъный на местъцу слушномъ для стоянья купъцовъ збудовать; и постоянное и покоморъное по тому, яко се то у в ынъшыхъ местахъ нашыхъ заховываеть, на ратушъ на потребу местъскую брати, а послы у гонъцы нашы и князи, и панове дворане нашы в томъ дворе гостинъномъ, который через нихъ збудованъ будеть, становитисе не мають. А въ реце Свислочы, поколе сеножати их местъские зашли, водълугъ обычаю давъного рыбу сетьми ловити имъ дозволяемъ. А капъщизну с коръчомъ места тамошънего потому, яко и перъво сего плачивали: отъ меду по копе грошей, отъ пива по копежъ грошей, а отъ горелки по полъкопы грошей, по тому жъ они и теперъ то до скарбу нашого давати повинъни будуть. Тежъ

войтъ и бурмистры места тамошънего, на кожъдое ремесло старостъ обравъшы, установити мають, абы кажъдый в месте тамошънем мешкаючы || отъ сего часу всякое ремесло в цехъ уписавъшысе робилъ, а хто бы смелъ ремесло робити и его вжывати невъписавъшисе в цехъ, такового ремесло отъ войта и бурмистровъ на ратушъ забирано быти маеть.

На што на все сесь листъ нашъ имъ даемъ и потвержаемъ то имъ симъ листомъ нашым. Мають они у праве Майдеборскомъ и во въсихъ члонъкахъ и артыкулахъ по тому, яко вышей в семъ листе нашомъ поменено и описано, непорушъно захована быти на вечъные часы.

А на твердость того сесь листъ нашъ рукою нашою гдръскою есьмо подписавшы и печать нашу к нему привести казали.

Писанъ у Люблине, лета божъего нароженья тисеча пятъсотъ шестьдесятъ девятого, мца июля шеснадъцатого дня.

У того привилья, на паръкгамене писаного, подъписъ руки его королевъское млти по—латине в тые слова: Sigismindus Augustus rex, и печать привесистая Великого Князства Литовъского подъканъцълеръская, а подъписъ руки писарское в тые слова: Михаилъ Гарабурда писарь.

Который привилей продъка нашого, в сесь нашъ листъ уписаный, видечы мы слушъный, ку доброму и пожыточъному того места нашого наданый, во въсемъ его при моцы зоставуемъ и симъ листомъ нашымъ войту и мешъчаномъ Меньскимъ на вечные часы утверъжаемъ. А тые вси речы, в томъ привилею описаные, которыхъ бы они до сего часу в ужыванье не пришъли, в жадъную вонътъпливость не приводечы, симъ листомъ нашымъ то имъ варуемъ и упевъняемъ, же волно имъ будеть то все направовати в добрый порядокъ, ку пожытъку местъскому приводити и водълугъ того привилею продъка нашого и сего потверъженья нашого вечными часы уживати мають.

А над то, з ласки нашое гдръское, чинечы имъ подъпоможенье, на збудованье и опатренье ратуша, надали есьмо и симъ листомъ нашымъ надаемъ вечъне на ратушъ коръчъму вольную, в которой имъ вольно будеть всякий напитокъ тутошнего панъства и с чужыхъ земъль привозный, якимъ кольвекъ именемъ названый, мети и отъ того капъшчизны и ниякихъ платов на нас гдря до скаръбу нашого и на старосту тамошънего || давати не будуть повинъни, але тотъ пожытокъ с коръчъмы ратушное приходячый, до скринъки местъское належати и отъдаванъ быти маеть.

Ку тому, показуючы имъ в томъ ласку нашу гдрскую, ку оздобе и учтивому захованью того места нашого Меньского надаемъ имъ на гербъ до печати местъское на ратушъ фикгуру внебовзятья панъны Марыи, и в семъ листе нашомъ вымалевати есьмо тую фикгуру велели, которое вжо они за геръбъ в печати местъской вечъне ужывати и въсякие справы местъские тою печатью печатовати и отъправовати мають звычаемъ и прикладомъ инъшыхъ местъ нашыхъ упривильеваныхъ, в томъ заховуючысе, ведьже справы все за печатью тою, которое они до сего часу ужывали, в жадъную вонтпливость не прыводечы, при зуполъной моцы заховуемъ.

А на твердость и умоцъненье тыхъ всихъ речей, дали есьмо войту и мешъчаномъ Меньскимъ сесь нашъ листъ с подъписомъ руки нашое гдръское и з нашою печатью привесистою.

Писанъ у Варшаве, лета божъего нароженья тисеча пятъсотъ деветъдесятъ перъвого, мца генъваря дванадъцатого дня.

Подъписъ руки гдръское Ярошъ Воловичъ писарь.

№ 35.

1591 г., студзеня 20. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап., № 77, л. 253 об.—254

Листъ заручъный мещаномъ Меньскимъ, абы ихъ нигде нихто, коли с куплями своими ездять, не судилъ, але до права их местъского отъсылалъ.

Жыкгимонт третий, божъю млтью.

Князем, паномъ воеводамъ, каштеляномъ, маршалъком, старостамъ, державъцамъ, кнегинямъ, панямъ вдовамъ, врадъникомъ земъскимъ и дворнымъ, земяномъ и дворяномъ нашымъ и всей шляхъте обывателемъ панъства нашого Великого Князства Литовъского и станомъ духовъным, такъ же войтомъ бурмистромъ, райцамъ и въсимъ врядникомъ местъскимъ права Майдеборского.

Жаловали намъ подданые нашы мещане и купъцы места Меньского, ижъ дей ездечы имъ на многие месъца в панствахъ нашых в Коруне Польской и у Великомъ Князстве Литовъском на ярмаръки звыкълые по купецътвахъ своихъ, то пакъ дей некоторые люди оныхъ подъданыхъ нашыхъ где кольвекъ постигнувъшы, до права им неприналежъного притегають и, грабежы имъ чынечы, товары их забирають. За чым ся они таковoго гамованья и грабежовъ выстергаючы с купецътвы своими ездити не смеють, а в томъ се дей скарбу нашому гдръскому в мытахъ такъ старыхъ, яко и в ново подъвышоных, великая шкода деетъ.

Про то хочемъ мети и приказуемъ вам, абы есте тыхъ подъданыхъ нашыхъ, мешъчанъ места Меньского, которые бы зъ сего листу нашою копею подъ печатью тогожъ места Меньского вамъ показали, таковoго кожъдого ни о которую речъ не судечы, до права Майдеборского, имъ || приналежачого, то есть до вряду местъского Меньского отъсылали, под зарукою на нас гдря тисечъма копами грошей, выймуючы толко тыхъ, которые бы кому листами своими описалисе, на которомъ кольвекъ уряде усправедливитисе.

Писанъ у Варшаве, лета божъего нароженья тисеча пятъсотъ деведдесятъ перъвого, мца генъвара двадцатого дня.

Подъпись руки гдръское. Ярошъ Воловичъ писар.

№ 36

1591 г., сьнежня 2. Менск.

Менскі Гіст. Арх. Цэх. Справы кн. № 1.

* Парадак цэху злотнікаў, кавалёў, катляроў, меднікаў, слюсароў, гадзіншчыкаў, мечнікаў, і нажэўнікаў.

Roku panskiego tysiąc pięcsett dziewięcdziesiąt pierwszego, miesiąca grudnia 2 dnia.

Będąc mnie Hrehorowi Terleckiemu, podstoliemu Pińskiemu, woitowi Mieńskiemu, i nam burmistrżom Mieńskim tegorocznym: Łukaszowi Paszkiewiczowi a Jwanowi Baburce, raycom i ławnikom miasta krola jego miłośći

Mieńskiego w zwykłym zebraniu naszym na ratuszu w radzie mieskiey, a przy nas na ten czas byli burmistrży, raicy i ławnicy, miasta Mieńskiego rada stara.

Przyszedszy przed nas rzemieśnicy rożnych rzemiosł miasta krola jego miłośći Mieńskiego, a mianowicie: złotnicy, kowalie, kotliarze i mosiąznicy, slosarże, zegarmistrowie, miecznicy i nożewnicy, czyniąc prozby swoie, to nam przekładali, isz do tego czasu w tym mieście jego krolewskiey miłośći Mieńskim według prawa i wolnośćiey tuteiszych mieskich cech rzemiosłom ich mianowanym nie iest pozwolion i nadan, zaczym się miedzy nimi w rzemiosłach ich wielki nieporządek dzieje. Czemu wprzod zabiegaiąc, prosili nas za to wszyscy zgodnie, abychmo im cech, bractwo spólne i schadzkę iedne tak też i cechmistrzów mieć pozwolili, porządkiem y artykułami cechu, rzemiosłam ich należącego, przykładem miasta stoliecznego Wileńskiego, rządzić i sprawować się dopuscili. Jakoz i porżądek, albo statut z cechu Wileńskiego, pod pieczencią cechową, przed nami pokładali. Ktòrego my oglądawszy i czytanego dobrże zrozumiawszy, wszytkie artykuły im potrzebne kazalichmy w ten nasz list i do ksiąg spraw mieskich wpisać.

A naprzòd waruiąc to złotnikòm, ktorży, dla małey liczby mistrzow rzemiosła swego, ieden cech spòlnie s zwysz mianowanymi rzemiesnikami roznych rzemiosł przymuią,—bractwo, schadzki i iedne skrzynkę miec maią, że oni w robieniu sztuk złotnickich i we wszystkich inszych sprawach i porządku cechowym maią się rżądzić i sprawowac przykładem i zwyczaiem miasta głownego Wileńskiego, tak jako się tam teraz zwykło zachowywać, ni w czym na potym tego porządku nie odmieniaiąc, choc aby Wileński cech poprawy jakiey w robieniu sztuk potrzebował. A mianowicie: ktory by się chciał w bractwo do cechu ich złotnickiego za mistrza wpisac, te sztuki ma urobic: trinkszer ieden w drugij, pierscień s kamieniem kosztownym z ied[nym i wie]lą, iako w Wilnie robią. Srebro tez maią dobre robic pod takąz probą i [wagą], iako w Wilnie robią. Dla ktorych wszytkich przyczyn maią sobie y po[rządek] || s cęchu złotnickiego Wileńskiego dosiąc i według niego się tu we wszytkim sprawowac.

A to artykuły temu wszytkiemu cechu i rzemiosłom mianowanym należące.

Articuł pierwszy.—Naprzod my, bracia cechu tego z ośmiu rzemiosł, w gòrze wyrazonych, spoionego, to postanawiamy: isz chwały boga niesmiertelnego w niczym opuszczać nie chcemy, kroliu iego miłośći, panu naszemu miłosciwemu, poddaństwo, wiarę, uczciwość i posłuszeństwo tak samemu, iako i urzędowi iego miejskiemu Mieńskiemu we wszytkim oddaiąc i iego krolewską miłosc, także i urząd iego szanowac, i nic przeciwko niemu nie wykraczać i owszem onych, jako starszych swych, od boga danych, każdego czasu we wszytkim słuchac i posłusznymi być powinni będziemy.

Articuł wtory.—Przywileia kroliey ich miłości, które mam nadane będą i potwierdzenia ich, przez ich miłośći insze szcsęsliwie panuiące krolie Polskie i wielkie książęta Litewskie uczynione, obiecuiemy we wszytkich punktach i klausulach nienaruszenie trzymać i według nich się sprawowac.

Articuł trzeci.—A isz też wiele na tym należy, aby każdy urodzenia swego uczciwego swiadectwo o sobie dał, prze to powinien będzie każdy, z rzemiosła każdego, urodzenia swoiego łasnie i listem za swiadectwem dobrych liudzi i przysięgą ich pokazać, alias łoża podeirza-

nego będący ani robic, ani rzemiosła żadnego w cechu naszym uczyć się i miejsca mieć między nami nie będzie mogł.

Articuł czwarty.—Zabiegaiąc temu, aby rzemiosła cechu naszego sławe i danek u każdego miec mogli, każdy który by mistrzem nowym, za pozwoleniem cechu wszytkiego, w miescie Mieńskim zostac chciał, sztuki nizey opisane, przi dwu mistrzach, z cechu do tego naznaczonych do przyzoru, aby swą ręką robił, w rzemieslie swym uczynić i potym cechowi oddać będzie koniecznie powinien. Jednakze dwu towarzyszow jemu przydać mistrzowie starszy będą powinni z jaкiegoż kolwiek warstatu, ktorży by z rzeczy grubych, iako z agrżewania węglia, młotem pobiiania, dotąd iliez-by tego potrzebował, odprawowac mogli. O czym nauka snadniejsza [nizcy] będzie, gdzie pomocy będzie trzeba w ktorey rzeczy albo nie, gdyz... dla wyprawy żadnego nie będzie potrzeba i owszem żaden towarzysz sztuk... mistra nowego widzieć nie ma.

Artikuł piąty. SZTUKI KOWALSKIE: Tessa, podkowa, siekiera, ktorą by stelmach robic... nie mogł, do tego topor biały. Które trzy sztuki za jeden dzien || urobic będzię powinien i czarno albo od ręki, to iest od młota oddać. A jesliby więc sztukom pomienionym za pierwszym razem dosić nie wczynił, za uznaniem mistrzow i cechu ma tez szuki raz drugi i trzeci znowu robic. Czemu iesliby iuz za trzecim razem nie sprostał, wędrowac albo za towarzysza robić powinien będzie, az się liepiej uprawi. Jednak masłka i masłkowne ad tego wolnym czyniémy. A miaNowicie mistrzow wszystkich cechu zupełnego i rzemiosł, w nim będących, syny nasze od robienia szuk wyjmujemy i zgodnie wszystkie wolne czyniemy, okrom kolacyiey, ktorą według obyczaiow sprawowac będą powinni. A gdzie by tegoz rzemiosła towarzysz wdowę, albo mistrownę sobie za małżąkę wziął, takowy puł sztuki tiłko urobic i kolacyją sprawić będzie powinien. Masłek za sie, iesliżeby masłkównę pojął rzemiosła swoiego, takowy sztuki żadney robic nie będzie, kolacyią tilko uczyniwszy. Liecz iesliżeby masłek nie swego, alie inszego rzemiosła małżąkę poiął, puł sztuki odprawić powinien będzie. To samo sobię rzemiosło kowalskie zostawuie, iśz który by sztuki podług potrzeby i rzemiosła biegu, mistrzem zostaiąc, odprawic nie mogł, ten kop dziesięć do skrzyńki dac powinen bębzie, do tego i kolacyą, za cztery niedzielie, obyczaiem zwykłym dla bracicy uczynić.

SZTUKI KOTLIARSKIE. Kocioł piwny ze trzech kamieni miedzi, który trzy sztuki w sobie mieć ma, to iest: bliach dwie i bort z tych-ze bliach zaraz; nity lutowane prawie gładko, coby paznogciem nie podiął, być maią. A takowy kocioł szesc uszatkow, a nie mniey w się brać ma. Bania potym gorzałczana ze dwu sztuk, gdzie w szalie uszatek cały ma wchodzic. Konew, pobielana ochędoznie, s pułkamenia miedzi, u niey w wierzchu obręcz mosiądzowa. Które sztuki wyprawic i zrobic za cztery niedzielie będzie powinen, chłopca jednak jemu dawszy do breitowania, ilie mu potrzeba będzie, ktoremu mistrzowie przidani od bractwa przy początku i dokonczeniu roboty przypatrzyć się dobrze maią, aby to swoią reką odprawił. Co się tknie małżeństwa i kop dziesięci w rzemioślie kotliarskim,—ten że sposob, ktory się u kowalòw pomienił, zachowany być ma.

SZTUKI SLOSARSKIE. Ma robic zamek do sklepu o dwu regliach o dwuch klamkach s haltreglem i nazad i naprzod, o dwu kluczach, o dwudziestu y czterech refach. Druga sztuka zamek do skrzyni o czterech folach z gło[wicami] sledziowatymi, o dwudziestu refach z haltregliem, to iest s perem, który zatrymywa reglie.

SZTUKI POBRAICARSKIE. Pierwsza-wendzidło z munsztukiem o pięciu jabłek a czanki pomykane. Puklie do tegoż wendzidła mosiądzowe. Druga sztuka pobraicarska — strzemiona kapłanskie z mosiądzem, smalcowane. Trzecia sztuka ostrogi kapłanskie po Krakowsku. A ktory by sztukę pobraicarską robił, ten iuz nigdy słosarskiey ani puszkarskiey robić nie ma, alie przy swoim rzemieslie zostawac. Także też ani slosarskich towarzyszow chowac. Tymże obyczaiem slosarz sztuki pobraicacarskiey robic nie ma pod winą nieodpustną pułkamienia wosku. W czym żaden się wkupowac nie ma pieniędzmi, lecz rzemiosło takowe swą ręką własną pokazać.

SZTUKI PUSZKARSKIE. Rurę ukowac na pułtora łokcia o trzech komorach, co by mogł razòw trzy strżelic. Do tey-źe rury zamek, zeby kurkiem i kluczem naciągać się mogł. Tez zamek do skliepu sposobem i kształtem wzgurę opisanym. A te sztuki za połroka maią byc nagotowane. A ktory by pułstuki robił, ten ma zamek do skliepu za pułstuki zrobic, i to za dwanaście niedziel uczynic, opowiedziawszy się cechowi. Ktorzy by sztukę, albo pułsztukę chciał robic, za czym potym ma rok u mistrza robić. Wszakze ktòry-by towarzysz wdowę albo mistrzownę poiął tegoz rzemiosła, nie będzie juz roku za towarzysza robić powinien, alie opowiedziawszy się sztukę może robic.

SZTUKI MIECZNICZE. Naprzod ma miecz pszed mistrzami pokazać odkowany, iesli by się godził do wyprawy maią mistrze uznawac. A ten miecz ma bydz szeroki od anglia, pochodzisty ku sztychowi, a ma byc faliecz od anglia szeroki do połowice, a od połowice grzbieczyste iako u Sasa, a od końca az do końca maią dyć strefy nad ostrzym po obu stron. Ten miecz ma bruszyć przy obecności dwu mistrzòw. Wybruszywszy ma go znowu pokazać mistrzom bruszony. Ma go tez mieczować dzień przy dwu mistrzach. A maią mu dać do mieczowania towarzysza, ktòrego on sobie obierże, wszakze tylko do szyndowania i do strychowania. A kiedy go ma wronić, tedy towarzysz ma odysć. A ma tez go tak wronic, żeby go nie podrapał, ani zwłokł, żeby był iako zwierzciadło, tak sam miecz, jako i angiel. A u tegoz miecza iedlca maią być strzefy, mosiądzem nasiekane. A w koncach tychze iedliec szczyty mąsiądzowe nasiekany, na ktorych szczytach maią być herby wyrzezane—jeden krolewski, a drugi miejscki. Głowica ma byc do tego miecza płaska, krągła w cyrkiel. A na tey głowicy maią być trzy sztrefy, mosiądzem nasiekane. || Po bokach u tey głowicy maią być szczyty, mosiądzem nasiekane. Także na tey głowicy maią być herby nasiekane—jedeń krolewski, a drugi miejscki, iako w iedliecu. Do tegoz miecza rura ma być, na angiel urobiona, mosiądzowa, u ktorey rury maią być okieńka, żeby angiel przez nie widać było. A rura ma być wypolorowana. Na teyże rurże ma być drzewniana rękoieść, drotem okręcona. Także tez u niey maią być okienka, żeby przez nie widac było i rurę i angiel. Ktorą rękoieść ma związać rycerskimi węzłami drotem we troie, żeby się nie ruszało ani rura, ani rękoieść, kiedy ią osądzi. Taszka ma być u tegoz miesza iarzembata rzemien iako kordywan. Na ktorey taszce ma byc w posrzodku herb wyrzezany, iako na głowicy i na iedlcach, to iest kroliewski i miejscki. Pod ktòrą taszką ma pozłotki podłozyć. Na teyże taszce szlamowania ma być dziesięć rozmaitych farb, żeby szwa znać nie było. Do tego miecza ma być poszwa iarzembatego rzemienia, ze trzech szwow uszyta, żeby dwie nad ostrym byli, a trzeci po srzodku. Trzaski maią być u tey poszwy wybierkowane ròwno, żeby dziura nic przedyrkowana nie była. Ktore trzaski ma wybrac przed mistrzami bez kleiu. A te poszwe

maią być przestronne. Ktòra sztuka ma być za niedziel dwanaśćie wygotowana. A ta sztuka za całą ma być rozumiana. Do połsztuki przinależy mieecz a poszwa. A do drugiey pułsztuki: iedlca, rura, rękoieść, głowica i taszka Tu nie ma się tez nikt pieniędzmi wkupować, ale swą ręką rzemiosła robić. Od ktorych sztuk robienia masłki tutesznego miasta Mieńskiego rzemiosła mieczniczego zgodnie wolnemi czyniemy.

SZTUKI NOŻERSKIE. Napierwiey stali ma być funtow dziesięć, którą z ognia wyciągnowszy dopiero ma posiekać w dłuzyne, iako paliec. Te sztuki ma znowu smalcować. Ma z tego odkowac nożow trynascie; kredens ieden z tegoz ma urobic. Tasak takze zrobić, przy niem ma być nòzòw cztery i spikuk tak i puinał. A to na troie ma rozerznąc: noż ieden, poszwy, iedlca, głowica, rękoieść. A na grzbiecie u tasaka sztrefy być maią. A te sztuk piętnascie ma w iednym puzdrze oddac. Noże maią być strefiaste, po grzbiecie dwiema strefami, na okładzinach zaś ma być na każdym nożu po cztery strefy, mosiądzem osadzonych, a na wierzchu kazdego noża maią być krzyżowe żołędzie, nad niemi pręty, a na wieszchu drzewo bryzelowe. Przy tych sztukach maią być dwa bracia—ieden miecznik, drugi nozerz. Pułsztuki s tych dziesiąciu funtow stali iest: nożòw trzynascie, i ieden kredeńs. Ktòre sztuki ma wyrobic za niedziel dwanascie To sobie waruiąc rzemiosło, toże się nikt pieniądzmi wkupowac nie ma, alie się sam || sztuki odprawowac.

Articuł szosty. — Jeżliby towarzysz ktoregoż kolwiek rzemiosła cechu ninieyszego do miasta Mieńskiego przywędrował, takze i teń, ktory by się tu rzemiosła wyuczył, mistrzem zostać chciał, takowy u mistrza rok cały robic i listy urodzenia swego pokazawszy, prawo miejskie przyiąc będzie powinien, choc by tez dobrze okrom jurysdycy mieisckiey gdzie indżiej mieszkanie miał. To uczyniwszy, sztuki według rzemiosła swego i biegu zwyczajnego, w statucie tym opisanego, ręką swa robić będzie powinien. Wszakże masłek masłakowne w małzeński stan poiąwszy i u ojca się uczywszy, sztuk robić nie będzie, iednakże kolacyą zwykłą uzynic ma, liecz iesliby inszego rzemiosła, albo wdowę mistrzową poiął, ten pułsztuki urobic i kolacyją uczynić ma.

Articul siodmy. Aby też wdowy po małzonkach swoich, a mistrzach ktorego kolwiek rzemiosła pozostałe, w żaliu i smutku swym nieiaką pocieche odniosły, tedy czeladz w warstacie swoim do roku i szesci niedziel chować maią ku poratowauiu ubostwa swego. Jesli żeby też potomstwo, a zwłaszcza syna wdowa miala, tedy towarzyszów dotąd chować może, pokiby zamąz nie poszła, albo pokiby iej syn nie dorosł. Co się o wdowach uczciwie w stanie swym trwaiących rozumiec ma.

Articuł ósmy. — Obieranie mistrzòw starszych aby porżądkiem swym szło, tego potrzeba będzie, abyście w spòlnym zgromadzeniu w cechu za obesłaniem obierali, a to wedle zgodnego pozwolenia, uważenia osoby, lat, godnośći, umieiętnosci i statecznosci, aby obrane osoby bez podeirzenia... będąc, dobra pospolitego, uczciwosci i porządku przestzegali, a to wedlie przywilejow krola jego miłośći i porządku w statucie opisanego.

Articuł dziewiąty. — Skrzynka bracka albo cechowa chowana być ma wiernie i pilńie u mistrzòw starszych, to iest rok jedeń u mistrzra osiadłego byc li może rzemiosła złatarskiego, albo kowalskiego, drugi potym u kotliarskiego, trzeci u slosarskiego, czwarty u miecznizego, piąty u nożerskiego i tak per consequens ordine repetito, tego tyłko dokladaiąc, aby z jurysdycy miejsckiej nigdy nie wychodziła. Przy

ktòrym przyjmowaniu skrzynki z przywilejmi mistrz starszy, który będzie kolacią skromną a bez szkody brackiey uczyni.

Articuł dziesiąty. Nalezy też i na tym wielie, aby sprawy i rozmowy cechowe za prog nie wychodziły, prze to aby wynoszone nie byli, ani obwieszczane, sobie to cech zgodnie waruie. Czego ktoby się ważył, a język by go swierżbiał, takowy będąc prawdziwie przeświadczony, pułkamienia wosku nieodpustnie || dać będzie braciey powinien toties razy quoties by się tego dopuscił.

Articuł jedenasty. Też zaden mistrz rzemiosł cechu naszego chłopca albo ucznia do cechu nieobyczajnie nie będzie przymował, aż by go przed bracią na miescu swym iawnie opowiedział i do regestru wpisać dał, ktorego za pieniądze uczyć, albo przymowac nie będzie mogł. A iesli by ieszcze co strony urodzenia nietrefnego przymieszać miało, takowego żadeń mistrz żadnego rzemiosła przymowac dalieko mniey uczyc nie będzie mogł. Jakosz swym porządkiem i bez przymiotu takiego uczeń przyięty, a zwłaszcza kowalski, trzy lata zupełne rzemiosła się swego uczyć będzie. A takowych uczniow kowal iednego, dwu, trzech a nie więcey chować i przymować będzie. Uczeń zas kotlarski cztery lata ma się uczyć, gdzie mistrzowi także trzech a nie więcey uczniòw chować wolno będzie. Słosarski uczeń iesli by chłopcem był cztery lata, a podrostek trzy lata uczyć się będzie. A mistz także slosarski trzech tylko chowac ma, okrom że przy wyuczaniu czwartego przyiąć może. Miecznik za się iednego tylko chowac ma i uczyć lat cztery, wszakze przy douczaniu wolno mu inszego przyiąc będzie. A gdy iuż mistrz ktoregoż kolwiek rzemiosła ucznia wyuczywszy odpuszczac będzie miał, tedy w cechu to opowiedzieć będzie powinien i do regestru wpisać, grosz ieden dawszy zapisnego, a sześć groszy litewskich do skrzynki.

Articuł dwunasty. Mistzowie starszy, nowoobrani, nie maią brać skrzynki do siebie, aż pierwiey starszy roku przeszłego lidzbę dostateczną przed bracią wszystką uczynią i regestra ze wszystkim zdadzą. A ciż starszy maią tego pilnie postrzegac, aby porządek dobry na wszystkim uczynili, złych aby karali, a dobrych aby miłowali. Poki skrzynka na stolie będzie z przywileiami królej ich milośći, aby wołania ani picia żadnego nie było. A ten, dla którego by lidzba nie byla albo by sie zamieszanie jakie stało, to iest wzruszenie braterskie, takowy ma dac karania pułkamienia wosku, krom żadney folgi. A ktory-by-bądz posłuszen byc i milczeć nie chciał, takowy zaraz ma dać karania do skrzynki braterskiey groszy cztery litewskich, okrom przewłoki. Jesli by tez starszy u stołu na młodszego siedzący iakoz kolwiek nieuczciwo targnął—dwojakim za przestempstwo karaniem, to iest sowitoscią win za brata ma byc karan. Także tez młodszy brat iesliby w czym sprzeczny był, ma za to siedzenie podiąc i karanie, które zasłużył, przed bracią ma położyć.

Articuł trzinasty. Ktory by brat, tez zakazany będąc od starszych, do cechu nie stanowił się, ma dać karania do skrzynki braterskiey grosz. A iesli by w zchadzkę nie był, to jest brat młodszy pierwszym razem ma i winiem będzie tuż zarazem karania braterskiego do skrzynki cechowey grosz ieden zapłacić, a drugi raz — dwa, trzeci — trzy i tak postempuiąc iliebykroć omieszkiwał bez żadney słuszney przyczyny i obwieszczenia braterskiego, powinien i ma koniecznie karanie takowe płacic. — A starszy siedzący iesli by nie był, a za niem by się omieszkanie stało, taki ma za każdego brata dać karania po groszu. Tak tez iesliby ktory brat bądz starszy, albo młodszy na załomszy nie byl, albo iesli by

umarłego brata albo siostry nie prowadził, okrom wielkiey a ważney przyczyny, taki ma dac winy grosz jeden. A kiedy by ktory brat młodszy brata swego cechu ciela nieść nie chciał a starszy by mu kazał, taki ma dac karania do skrzynki braterskiey groszy cztyry litewskich.

Articuł czternasty. Skrzynka w schadce ma być przez starszego o dwunastey godzinie na połzegarzu zawsze stawiona i ma stać nieotworzysta aż do iedney, a to dlia tego, aby się tym czasem bracia schodzili. A gdy iedne uderzy, mają starszy skrzynkę otworzić. A kto by przyszedł na dwu godzinach iuz s południa na połzegarzu, tedy ma dać karania do skrzynki grosz litewski. A ktory by zas nie był na tamtey schadce, ktora bywa we cztery niedzielie, tedy ma dać karanego dwa grosza litewskich. Jakož i zegarek ma być postawion na stolie dlia liepszey wiadomosci wybijania godzin.

Articuł piętnasty. K temu młodszy, iesli by nieobyczainie zakazował do cechu, sam ma karanie płacic. Wszakże iesli by małżonce opowiedzial, albo towarziszowi, albo chłopek iego, takowy zakaz iść ma. A brat tez każdy, ktory-by miał potrzebę z miasta odjachać, ma się opowiedziec starszemu rzemiosła swego. Karmnika albo partacza kazdy rzemiosła swego dwuch niedziel daliey nie ma chowac, puł kamienia wosku popadaiąc. Jakoz iesli by się nie odpowiedział, tedy karaniu wyzszey opisanemu podlieże.

Articul szesnasty. Też aby żaden brat według rzemiosła swego towarzysza albo czeladnika od drugiego brata nie przymował, asz by się pierwiey dowiedzial sam, iako się u pierwszego mistrza || zachował, pod brackim karaniem. A iesli by to na ktòrego brata przewiedziono, a on by czyiego towarzysza, albo czeladnika przewabił, albo przemowił, takowy ma być brackim karaniem ukroczon i pohamowan, to iest puł kamieniem wosku, krom żadney folgi.

Articuł siedmnasty. Brat, ktory by sobie robotę zmowił, a drugi by mu ią zganił albo przemowił, żeby ią sam zrobił, a był by przeswiadczon kim-kolwiek, — ten ma dać karania kamień ieden wosku, krom żadnego odpuszczenia. A żaden się u drugiego robotę i rzemiosło wdawać nie ma, alie własnego swego rzemiosła pilnowac ma, alias według wynalazku brackiego karany być ma. A iesli by gość aby pan iaki, stoiąc u ktorego mistrza w domu, posłał sobie po inszego mistrza, chcąc z niem robotę ziednać, ma ten po ktòrego posłano pytac gospodarza domowego, jeśli s niem robotę nie ziednał, aby mu roboty nie przeszkadzał. Czego iesli by nie czynił, ma dac karania brackiego puł kamienia wosku.

Articuł osmnasty. To tez sobie rzemiosło kowalskie waruie, aby żaden kowal do klietek na przekup nie robił rydliow, motyk, łopat, łancuchow i inszych rzeczy z zelaza kupcowego, okrom do domu i kramu swoiego, co mu wolno będzie. Czego iesli by się ktory ważył, kamieniem wosku karan byc ma.

Articuł dziewiętnasty. Brat, ktory by miał na sobie karanie brackie a przyszedł by do cechu, ma się sprawic onego swego wystempku, skoro po zagaieniu sprawy, pod sowitym karaniem.

Articuł dwudziesty. Ktory by brat przyszedł do cechu z bronią, a siadł by u stołu, kiedy by iuz skrzynka była otworzona, taki ma dać karania czwierc kamienia wosku, ze nie uczcił przywileiow krola jego miłosci. K temu ktory by brat drugiemu bratu rzecz przerwał u mowieniu a mowic by mu nie dał, a w tym by się zamieszka stała, taki ma dac winy czwierć kamienia wosku, krom żadney łaski.

Articuł dwudziesty pierwszy. Chłopiec, który bý się u mistrza uczył, a mistrz by iego umarł, ma się u drugiego mistrza lat swoich douczić. A iesli by który chłopiec zynąd przyszedł, powiadaiąć, iż się uczył, ten ma list od swego mistrza okazać, iesli by był mistrz iego cechowy. A iesliby byl mistrz nie cechowy onego miejsca, taki się ma znow uczyć.

Articuł dwudziesty wtóry. Gdy się bracia tego cechu co cztery niedzielie podług zwyczaiu schadzać bendą, to każdy brat nim zasiędzie mieisce swoie puł grosza litewskiego powinien dlia przymnożenią porządku i poratowania potrzeb do skrzynki położyc. || Czego iesli by nie uczynił, a zatym by nieobyczaynie siadł, powinnosci pomienioney nie oddawszy, takowy nie tylko one powinne pułgrosza, alie ieszcze do tego osobliwie grosz karnego oddać będzie zaraz winien, od czego starszy tylko mistrzowie roczni albo siedzący od tego także i od kwartału wolnym być maią.

Articuł dwudziesty trzeci. Brat młodszy w obchodzeniu mistrzow pilnie powinnosc swoie odprawować będzie, ni w czym oney nie zadbawaiąc. Ktorego obchodzenia gdy by dlia języka, lak, trudnosci, albo iakiey inszey przyczyny słuszney odprawowac nie mogł, tedy takowy młodszy na tę posługę obrany powinien będzie inszego na swe mejsce tegoz rzemiosłą uprosić, albo za swe pieniądze naiąć, do skrzynki tego nie daiąc. Gdzie gdyby młodszego nie stało, tedy każde rzemiosło porządkiem swym inszego za swe własne pieniądze naymować będzie powinno dotąd, poki by się inszy nie trafił.

Articuł dwudziesty czwarty. Isz tez brat brata ilie tych złych czasow rad przez nogę przerzuca, a iesli w czym, tedy w mieszkaniu, prze to pod winą kamienia wosku ieden drugiego pod naymowaniem podstempowac nie ma, zostawuiąc ieszcze i do tego winę i karanie na takiego urzędowi mieyskiemu.

Articuł dwudziesty piąty. Po otworzeniu skrzynki y wyięciu z niey przywileiow iego krolewskiey miłosci, pana naszego miłosciwego, ktore na stolie położone będą, gdy się iuz sprawa zacznie, milczenie i uczciwosć iako zawzdy, takze osobliwie w ten czas zachowana być ma, gdzie zaden się słowem wymykać nie ma. Ale będzie li brat miał potrzebe, od starszych pozwolenia żądać ma, iakoż gdyby się kto nieobyczainie i swowolnie słowem wyrwał, albo co za słowy przychodzi ręką kiwał i co inszego nietrefnego po sobie niecierpliwie, bąndz przeciwko cechowi, bądz też przeciwko bratu pokazował, takowy z wynalazku brackiego za popędliwość i nieskromność swoią według wielkosci zawinienia przeciwko przywileiom krolia jego miłosci y braciey uczynionego karany być ma. Iesli by też bratu ktoremu odstąpic kazano, a drugi by się za nim porwał i wyszedł przed skonczeniem sprawy, a to dlia dodania porady i oznaimienia albo raczey wyniesienia rozmowy brackiey, ten czwerć kamienia wosku zapłaci. A ktory by zgoła z cechu odszed, niż by się sprawa skonczyła, poki by na stolie skrzynka z przywilejami stała, takowy czwierć kamienia wosku z wynalazku brackiego pokupi.

Articuł dwudziesty szosty. Gdy by się też trafiło brata karać || za obłożeniem braciey i cechu wszystkiego, a on by się za przewinienie swoie karać nie dał, biorąc się do ich miłosci pana woita i panow burmistrzow, wzgardziwszy przywiliej krolia jego miłosci i statut niniejszy, tak tez i bracią wszystkę, takowy sowito karany być ma, okrom żeby mistrzowie brata swego upornie i nad zawinienie karać chceli, — tedy, wolno się iemu będzie do urzendu na ratusz odzywać.

Articuł dwudziesty siodmy. Też żaden z braciey roboty z grosza trzeciego partaczowi dawac nie ma., takze tez ani towarzyszowi, a to pod winą puł kamienia wosku nieodpustnie.

Articuł dwudziesty ośmy. Ktory by brat, obesłanym bendąc, do cechu przybyc za potrzebami swemi pilnemi i gwałtownemi nie mogł, ten starszemu swemu rzemiosła swego uchodząc karania opowiedziec się i o sobie sprawę dać ma. Czego iesliby nie uczynił, tedy iako i inszy uporny a za obesłaniem do cechu się niestanowiący, karanie podniesie. I owszem aby takowy upor i liekkie poważenie porządku nie było czeladzi odięcie, takowy aż do usprawiedliwienia się i uznania mistrzowskiego popadac ma.

Articuł dwudziesty dziewiąty.—Niekarności i swejwoliey zabiegaiąc to tez statutem rzemiosła wszystkiego cechu tego sobie waruią, aby żaden z braciey, nikogo nie wymuiąc, do cechu pijany nie chodził, bo gdyby pijanym przyszedł, a do tego nieprzystojnie się zachował, taki z wynalazku brackiego więzieniem karany byc ma.

Articuł trzydziesty. Przy robieniu swiec starszy młodszym groszy dwanascie litewskich na piwo, a starszym także drugą dwanascie groszy dac na miod będą powinni

Articuł trzydziesty pierwszy.—Rzemiosła kowalskiego ta będzie robota: wozow i koni kowanie, siekier, hakow, szyszakow, ankier, łancuchow i wszelakiey roboty czarney, krat pukliowanych i niepukliowanych robienie, co i kowalom i slosarzom wolno być może. Wszakże ktoryby się roboty podiął, a oneyby dosić nie uczynił, zaczym by i skarga do cechu przyszła, takowy obwiniony za uznaniem brackim żałującemu szkodę nagrodzic i pułkamienia wosku do skrzynki położyc będzie powinien. Też tymże kowalom —okiennice proste, gdzie by piłowania nie było, robic wolno. Sliosarze za się drzwi żelazne nowe i stare robic i skrzynie okowywać maią, a to kowaliu nie należą. Liutowanych takze rzeczy żadnych i ktorę piłą robiony bywaią kowalie robić ważyc się nie maią; alie kozdy na rzemioslie swym. ||

Articul trzidziesty wtory.—Rzemiosł wszystkich cechu innieyszego, to iest postanowienie i nieodmienne zamknienie, aby czeliadz wszystka rzemiosła każdego suchedni dawała i na żałomszy chodziła. A jesli by się trafiło, żeby który towarzysz nieporządnie z miasta Mińskiego poszedł, rosprawy słuszney nie wziowszy i odpuszczenia, za takim list z cechu pisany byc ma z strony iego nieporządnego się ruszenia.

Articuł tridziesty trzeci.—Jest przy tym pozwolienie cechu wszystkiego i rzemiosł mianowanych, iż wszyscy na pogrzeb brata cechowego i siostry zmarłey iść powinni, ciało zaś zmarłego do grobu nieść każdy z rzemiosła swego—kowal kowala, kotliarz—kotliarza, sliosarz sliosarza, miecznik miecznika i nożerz nożerza. Przy ktorym prowadzeniu ciała i swiec cztyry być ma, ktore młodsze bracia poniosą. Lieituch pilnie chowany w koscielie abo w cerkwi byc ma, do czego kliucz u starszego będzie; ktorego lieitucha gdy by kto potrzebował, starszy młodszego brata z kliuczem ma pon posłać, ktory tego strzedz będzie, aby zaś w całosci był zachowany. U oltarza kazdy rzemiosła swego porządkiem powinosc służenia i dogliądania miesiąc cały ma odprawowac, a to dlia porządney sprawy kaplicznej i kliuczynoszenia; iakoż starszy tego dogliądać maią, iakoby rzeczy koscielne i cechowe w całosci i pilnie chowane byli.

Articuł trzidzesty czwarty.—O towarzyszach. Gdy by ktory towarzysz, u partacza robiwszy, do mistrza cechowego wsyłac się chciał, takowy przede wszem iawnie tak mistrzem iako i czeladzią sprawić się winien

będzie, a to pod winą bracką wochloną po groszy siedm ilieby niedziel u onego swego partacza robił, a to co by było nad dwie niedzielie. A iednakże osobliwie karanie popasc ma według brackiego zamknienia, pod co każdy podliedz ma. Ktory by partacza u siebie przechowywał i onemu rady albo pomocy dodawał, owo ani mistrz, ani inszy żaden z partaczem ni w czym nakładac nie ma, także tez ani roboty od niego brać albo mu iej dawać. A to pod karaniem i wynalazkiem cechowym.

Articuł trzidziesty piąty. K temu i to spolnym a zgodnym zamknieniem cech i rzemiosła wszystkie postanawiali, aby żaden mistrz dwu warstatow albo kramow nie miał, bo iako każdy na rzemioslie swym jednym przestac ma, || tak też ku szkodzie brata swego warstatow okrom iednego i kramow sobie niechaj nie zakładaią. A to pod brackim karaniem, ktoremu takowy popadać ma.

Articuł trzidziesty szosty. Choc by kto mistrzem ktorego kolwiek rzemiosła będac gdzie indziey tu do miasta Mińskiego nowotno przybył, takowy rok za towarzysza robic a potym sztukę, chcąc mistrzem zostać, pokazać i oddac będzie powinien.

Articuł trzidziesty siodmy. Odmykanie zamkow wytrykuszem isz pod czas niebespieczność za sobą ciągnie, przeto towarzysz do otworania z mistrzową wolią posłany i gospodarżowi onego mieisca opowiedzieć się ma. Do ktorego odmykania kowalie okrom slosarżow wstempowac się nie maią.

Articuł trzidziesty ośmy. Jest tez i na to cechu wszystkiego pozwolenie, aby żaden kowal stelmachem roboty nie targował, iedno z tym komu ona robota należec będzie, jako: kareta, koliebka, kotczy etc., czego żaden się nie będzie ważył pod karaniem kamieniem wosku.

Articuł trzidziesty dziewiąty. Po namowieniu, spisaniu i przyięciu tego statutu ieszcze cech wszystek ten obowiązek miedzy sobą statecznie zamknął, iz statutu tego ni w czym naruszać nie chce, alie podeń podliegać się obiecuię, pana boga prosząc, aby w miłośći i w zgodzie porząd wieść i tego strzedz mogłi, coby było s pomnożeniem chwały pańskiej, rzeczy pospolitej pomnożeniem i cechu wszystkiego zatrzymaniem.

A po wpisaniu tych wszytkich artykułow cechu rzemiosł wprzod mianowanych naliezących w teń nasz list i do ksiąg mieskich, widząc my prozbę onych rzemiesnikow słuszną, także i te artykuły od nich podane s prawami i wolnośćiami mieskimi zgodliwe, a zwłaszcza maiąc to w prawie wolnosc swoie mieską ad kroliej ich miłosci Polskich i wiekich xiąząt Litewskich miastu Mieńskiemu nadane i przywilejami ich miłosci potwierdzone, iz każdy rzemiesnik wpisać się do regestru cechowego, toz potym rzemiosła swego używać ma, przeto za spolną namową naszą a za prozbą onych rzemieśnikow, im samym i wszystkim pospołu towarzyszom ich rzemiosł przerzeczonych i obywateliem miasta krolia iego miłosci Mieńskiego iuryzdycei i wszelakiego posłuszęstwa miejskiego pod powinnoscią ratusza mieskiego będącym, cech i cechmistrzow bractwo, schadzke spolną iednę mieć i tych wszystkich artykułow, ktore w tym liscie naszym || opisane są mocą zwierchnosci i urzędu naszego mieskiego przykładem cechu miasta Wilieńskiego używać, rządzić i spawowac się dopusciliśmy. Jakoz i tym listem naszym ijm samym i potomkom ich na wieczne czasy używac pozwoliamy i stwierdzamy, s tym dokładem, isz cechmistrzowie sami i wszyscy rzemiesnicy tego cechu, ktore się wpisaniem swym do regestru pod ten cech i posłuszeństwo z samego rzemiosła swego podlegaią pod zwierzchnosc i władzą urzędu miesckiego, nie szczycąć się pany żadnymi i wol-

nosciami swemi, gdy oni w iakich kolwiek potrzebach rzeczy pospolitey mieskiey przez zwierzchnosc urzędu mieskiego roskazano, czas i mieysce pewne na ratuszu abo gdzie kolwiek oznaymiono i naznaczono będzie, na tym miescu zawżdy oni sami z brońmi stanowić do wachty miesckiey według potrzeby, nieomieszkanie przybywac i wszelakie posłuszeństwo urzędu zwierzchnemu mieskiemu należące we wszystkim czynic będą powinni.

A ktory by mistrz nauk tych wszystkich rzemiosł, wyszey mianowanych, w miescie Mieńskiem mieszkaiący tak z mieszczań krolia jego miłosci, jako tez xiązęcych, panskich, duchownych i swieckich do regestru cechowego wpisać i posłuszeństwo cechmistrzowi z rzemiosła swego nalieżącego czynic nie chceli, zażywaiąc tego rzemiosła swego swowolnie y upornie, tedy takowego każdego za daniem sprawy przez cechmistrzów urząd mieski według nadania przywilejow kroliow ich miłosci rzemiosło to ma na ratusz zabrac. A cechmistzowie przed się tego rzemiosła iego takowemu używać dopuszczać nie maią.

A dlia lepszego umocnienia tych wszystkich rzeczy, zwysz opisanysh, daliśmy cechmistrzom mianowanego cechu ten nasz list pod pieczęciami naszemi, woytowską y miescką, i z podpisem ręki moiey woitowskiey.

Dan w Miensku, roku i dnia zwysz mianowanego.

Hrehory Therliecky podstoli iego krolewskiey mosci w powiecie Pinskim, woit u Minsku ręką swą.

Сергей Остафеевичъ, писарь места Менского.

№ 37.

1592 г., верасьня 10, Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 77, л. 314–316.

Конфирмация мещаномъ Менскимъ на кгрунъты и волоки их местъские, здавъна надание.

Жыкгимонт третий, божю млстью король Польский и пр.

Ознаймуемъ симъ нашымъ листомъ всимъ посполите и кождому зособна, кому бы то ведати належало, нинешънимъ и на потомъ будучымъ.

Били намъ чоломъ бурмистры, райцы, лавъники и все посполъство мещане места нашого Менского и покладали перед нами привилей, отъ нас гдря имъ с подъписомъ руки и с печатью нашою привесистою даный на потвержене имъ всихъ правъ и вольностей ихъ местъскихъ, отъ продковъ нашыхъ славное памети королей ихъ млти Польскихъ и великих князей Литовъскихъ имъ наданых, межы которыми вольностями их вси местъца пустые, в месте нашомъ Менскомъ и поля нашы около места, для розшыреня и розмноженя того места в ужыванье имъ даны суть. А ижъ дей потом, в некоторую часть кгрунтовъ их местъскихъ, а̃ меновите врочыщомъ в Крупецъ—в бор, в пушчу и въ сеножати, обыватели воеводъства Меньского безправне уступуючыся, тыхъ кгрунътовъ их ужывати имъ не допушчали, тогды дей, за панованья короля его млти Стефана, з рамени его королевское млти выездчали на то комисаре в року тисеча пятъсотъ семъдесятъ шостом, а другий в року тисеча пятсот осмъдесят шостомъ, которые то комисаре, з розсудъку своего и за доводами их правными, опять им тые кгрунты к месту присудили и ограничыли. На што они и листы су-

довые комисаръские, зъ описаньем в нихъ певъныхъ границъ, передъ нами покладаючы и будучы того всего в спокойном держанью и ужыванью, унижене просили нас, гдря, абыхъмо им тую вольность их, в привилеях давъныхъ описаную зъ стороны кгрунтов их местъских, листомъ нашымъ объяснили и водлугъ давъного ужываня пры них зоставивъши, на вечность то имъ утверъдили и вси пожытки, которые с тых кгрунътовъ к месту идуть и на потомъ бы ся вынайти могли, на ратушъ Менский ку опатренью тежаровъ местъских надали.

А так мы, з ласки нашое гоподаръское, чынечы то на чоломъбитье подданыхъ нашыхъ мещанъ Менских, пры правех, вольносьтях и въсих пожыткахъ местъскихъ водълугъ наданя продъковъ нашых и потверженья нашого ихъ зоставуючы и то имъ объясняючы, тые вси пляцы и кгрунъты, в месте и около места з давъныхъ часовъ имъ ку месту належачие, поколь границы тыу кгрунътовъ их зашли, и которые имъ через комисаров продковъ нашыхъ прысужоны суть, то есть: бор, пущу, кгрунты и сеножати Крупецкие, водле листовъ суду комисаръского, за речкою Крупъцомъ, почавшы отъ речъки Крупъца уверх у реку Свислоч, ажъ до Ръжавъцу, подъ пушчу Качыньскую и до земъли каноницъкое, а от земъли каноницкое по дорогу Тарасовъскую и болото Шырокое и инъшые всякие кгрунъты около того места нашого, розробъки, заросли, пропашы и сеножати, што одно кольвек имъ здавъна и теперь належыть, пры подданыхъ нашыхъ, мещанехъ Менскихъ, есмо зоставили и симъ листомъ нашымъ зоставуемъ вечными часы, такъ ижъ вжо тыхъ всякихъ кгрунътовъ, пляцовъ и домов местъскихъ, от места и присуду местъского отъдаляти и никому отъдавати, с повинъности и с тежаровъ местъских вызволяти не маем и не будемъ мочы, але то все вечъне при мещанех, подъ правомъ и зверхностью вряду местъского Менского, на пожыток местъский, зоставати маеть.

А ижъ бы то в добрый порядок прыведено было, тогды прекладаемъ на то войта тамошъного Менского, который сполъне с бурмистрами места Меньского и с певъными особами, на то отъ войта и от всих мещанъ Меньских обраными, кгрунъты и пляцы местъские померыти, платы и пожытъки з нихъ водълугъ налепъшого баченья своего постановити маютъ. И што кольвекъ тамъ в томъ месте Менскомъ войтъ з бурмистрами и на то обраными, с пляцовъ и зо въсих кгрунтовъ местъских пожытъковъ постановять, то все на ратушъ Меньский, кў пожытъку речы посполитое местъское, вечъне давано и оборочано быти маеть, за ведомостью войта и бурмистровъ тамошъних Менскихъ. С чого они, водълуг давъное повиньности, пословъ и гонцовъ нашых и Московскихъ, коли через место Меньское едуть, стацыею одинъ день подыймовати и подводы, за листы нашыми, водълугъ || давъного звычаю, за пенези давати мають опрочъ того, што зъ замъку староста нашъ Меньский с капъщызнъ—медъ и пиво, так же и з мыта старого коморы Меньское стацыю стравъных речей на послы и гонъцы нашы и Московские, повинъни давати.

А ижъ тежъ мещане Меньские, отъ продъковъ нашыхъ и отъ нас гдра, мають такое позволенье, же вольно имъ млынъ на реце Свислочы, на погожом местъцу збудовати, а они, за недостатъком своимъ, и до сего часу тому досыть учинити не могучы и отъ нас господаря просили, абыхъмо имъ вместо того млына, што-бы на реце Свислочы будовати мели, на речъце Переспе, которая идеть с Коморова болота у Свис-

лочъ реку, ставъ заняти и млынъ збудовати и другий млынъ паперъный, будь тежъ мучъный—на реце Крупцы, на кгрунте местъском, такъ же заняти и власнымъ накладомъ их збудовати им позволили. Ино мы и в томъ, яко в речы слушной, ласку нашу имъ показуючы, позволяемъ, на тыхъ менованыхъ речъкахъ Переспе и Крупцы, где местца погожие упатрать, на кгрунътехъ местъскихъ, коштомъ и накладомъ своимъ местъскимъ ставы заняти и млыны ку пожытъку местскому побудовати. А с того всего, яко се вышей поменило, с пляцов, и з кгрунътовъ местъскихъ, такъ же с тыхъ ставовъ и млыновъ, от нихъ самыхъ збудованых, нам гдру и до скарбу нашого ничого они давати и ниякое личбы чинити не мають и не будуть повинъни вечъными часы, окром пенезей подъводныхъ и повинности давъное.

Ку тому тежъ в привилью их головномъ вольностей местъскихъ, перед нами покладаном, и то естъ описано, же топница, албо воскобойня на пожытокъ местъский на ратушъ томужъ месту нашому Меньскому вечъными часы зо въсими пожытками, з нее належачыми, надана. Тогды симъ листомъ привильемъ нашымъ имъ стверждаемъ и тую воскобойню, альбо топницу на пожытокъ местъский до ратушы зоставуем вечными часы, в которой воскобойни им в месте нашомъ Меньскомъ ниякое перекaзы нихто чынити не маеть и мочы не будеть вечъными часы.

И на то дали есьмо войту, бурмистрам, райцамъ, лавъникомъ и въсимъ || подданымъ нашымъ, мещаномъ Менскимъ сес нашъ листъ с подъписомъ руки нашое гдръское и з нашою печатью привесистою.

Писанъ у Варшаве, на сойме вальномъ, року по нароженью сына божого тисеча пятъсотъ деветьдесять второго, мца сенътебра десятого дня.

Подпись руки гдръское.
Матей Война, писарь.

№ 38.

1592 г., верасьня 10. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 77, л. 316-317.

Привилей мещаномъ Меньскимъ на вызволенье их з некоторых повинъностей, недавъно установленыхъ и на иншые вольности их.

Жыкгимонт третий, божю млтью.

Ознаймуемъ симъ нашымъ листомъ всимъ посполите и кожъдому зособна, кому бы то ведати належало, нинешъным и на потомъ будучымъ.

Били намъ чоломъ бурмистры, райцы и все поспольство мещане места нашого Менского и покладали передъ нами два листы отъворыстые маръшалъка нашого, старосты Меньского, писара замъковъ а волостей нашыхъ украинъныхъ рускихъ, урожоного Дмитра Скумини Тишкевича, с подписомъ руки власное и с печатью его, и под печатью и с подписами рукъ людей добрых, шляхты:

Одинъ под датою року теперещънего тисеча пятъсотъ деветъдесятъ второго, мца мая четверътого дня, в которомъ описуетъ, ижъ онъ, будучи отъ мещанъ Меньскихъ позванъ перед нас

гдря, мандатомъ нашымъ о бранье на людях купецькихъ прыездчыхъ объвестокъ ‖ подужъного и торгового отъ всяких товаровъ их:— отъ збожъя, речей стравъныхъ и жывъностей, так же и о то, же их, мещанъ Менскихъ, до даванъя собе уписного отъ кожъдого питья, то есть отъ меду, пива и горелъки—по грошей семи и пенезей чотыры и выписного—по тому жъ, пры выбиранъю капъщызны врочистое медовое, пивъное и горельчаное прымусити велелъ. Чого ижъ яко люди купецъкие прыездчые таковое обестъки, и теж они мещане Меньские, водълугъ правъ и вольностей своих уписного пры капъщызне давати не были повинъни, тогды их отъ того всего волных учынивъшы на вси пришлые часы листомъ своимъ то имъ варовалъ с певъными обовязками, в немъ описаными.

А другий листъ аренъдовный тогожъ пречоного марършалъка нашого, старосты Меньского, под датою сего жъ року тисеча пятъсотъ деветъдесятъ второго, мца июля трынадцатого дня, где описано естъ, ижъ менованый староста нашъ Меньский, уважаючы то, же млынъ замъковый, на реце Свислочы збудованый, в котором чотыры кола, кгды перъшые аренъдары держывали, тогды, направованье того млына спобляючы, тесницъ, дерева, каменья и иньшыхъ всякихъ потребъ кождого году не мало ему на личъбе клали, и то собе зъ аренъды вытручали, а мещане за се Менские водълугъ повинъности своее в додаваню до гребли форосту, песку и соломы, за неопатръностью аренъдарскою и за прерываньемъ частымъ гребли великий тежаръ на собе поносили. В чомъ онъ, яко староста, упатруючы собе то з менъшымъ пожытъкомъ и чынечы успокоенье мещаномъ тамошънимъ, тотъ млынъ замъковый арендою месту пустилъ, а менових Анъдрею Маслянце и всему поспольству мещаномъ Меньскимъ за певъную суму пенезей, то естъ на кажъдый годъ по сороку копъ грошей литовъскихъ до жывота своего и до ласки нашое гдръское, яко в томъ листе шырей описано и доложоно естъ.

И просили нас бурмистры, райцы и все посполство места нашого Меньского, ‖ абыхмо ихъ пры том всем водълугъ листовъ старосты Менъского вечъне зоставивъшы, листомъ нашымъ то имъ стверъдили.

А такъ мы, гдръ, бачачы быть тые листы маръшалъка нашого, старосты Менского, слушъные, во въсем ихъ пры моцы оставуем, а на чоломъбитье подъданыхъ нашыхъ мещанъ Меньских то чынечы, тые тежары, под которые они и люди купецъкие прыездчые водлугъ давъного обычаю подълечы не повинъни, з ласки нашое гдръское тую обестъку, подужъное и торъговое отъ всякихъ товаровъ и тежъ отъ збожья и жывъностей людей купецъкихъ прыездчыхъ, так же тое уписное и выписное пры отъдаваню капъщызны, з мещан нашых Меньскихъ зносимъ и отъ даванъя того всего вольными их чынимъ вечъными часы.

Такъже и тую аренъду млына замъкового пры мещанехъ Меньских зоставуемъ такъ, ижъ они вжо на вси прышълые часы, вечъне тотъ млын в дерavailable жаныо своем маючы, и коштомъ своимъ опатруючы, в кожъдый годъ аренъды з него старосте теперешнему и всимъ старостамъ Меньскимъ, на потом будучымъ, по сороку копъ грошей литовъскихъ а небольшъ платити мають водъле листу аренъдовъного теперешънего менованого старосты Меньского.

И на то дали есъмо всимъ мещаномъ нашым Менскимъ сесь нашъ листъ, с подписомъ руки нашое гдръское и з нашою печатью.

Писанъ у Варшаве, на сойме вальномъ, лета божъего нароженья тисеча пятьсотъ девятъдесятъ второго, мца сенътебра десятого дня.

Подпис руки гдръское.

Матей Война, писарь.

№ 39.

1592 г., верасьня 10. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 78, л. 151 адв.—153.

Мещаномъ Меньскимъ потверженье на права, вольности и кгрунты ихъ.

Жикгимонт третий, и пр.

Ознаймуемъ симъ нашимъ листомъ всимъ посполите и кождому зособна, кому бы то ведати належало, нинешнимъ и на потом будучим.

Били намъ чолом бурмистры, райцы и все поспольство мещане места нашого Менского и покладали перед нами привилей от нас, господара, имъ, и с подписомъ руки и с печатью нашою привесистою, даный на потверженье им всих прав и вольностей их местских, отъ продковъ нашых, славное памети королей их милости Полских и великих князей Литовских, имъ наданых, межи которыми волностями их вси || местца пустые в месте нашом Менскомъ и поля наши около места для розшыренья и розмноженья того места в уживанье имъ даны суть. А иж дей потомъ в некоторую часть кгрунтов их местских, а меновите врочищом в Крупец, в бор, в пущу и в сеножати, обыватели воеводства Менского безправне уступуючися, тых кгрунтовъ ихъ уживати имъ не допущали. Тогды дей за панованья короля его млости Стефана з рамени его королевское милости выеждчали на то комисаре в року тисеча пятсотъ семдесятъ шостомъ, а другие в року тисеча пятсотъ осмъдесятъ шостом. Которые то комисаре, з росудку своего и за доводами их правными, опят имъ тые кгрунты к месту прысудили и ограничили. На што они и листы судовые комисарские зъ описаньемъ в нихъ певных границъ перед нами покладаючы и будучи того всего в спокойном держаныо и ужываныо, унижоне просили нас, господара, абыхмо им тую волность их, в привилеях давных описаную, зъ стороны кгрунтов их местских, листом нашим объяснили и водлугъ давного ужыванья при них зоставивши, на вечность то им утвердили и вси пожитки, которые з тых кгрунтов тепер к месту идуть и на потомъ бы ся вынайти могли, на ратушъ Меньский, ку опатренью тежаров местских, надали.

А такъ мы, з ласки нашое господаръское, чинечи то на чоломбитье подданых наших мещан Меньских при правех волностях и всих пожиткахъ местких, водлугъ наданья продковъ нашихъ и потверженья нашого их зоставуючи и то имъ объясняючи, тые вси пляцы и кгрунты в месте и около места, з давных часов имъ ку месту належачие, покол границы тых кгрунтовъ их зашли и которые имъ через комисаровъ продковъ нашихъ прысужоны суть, то естъ: боръ, пущу, кгрунты и сеножати Крупецкие, водле листов суду комисарского, за речкою Крупцомъ, почавши отъ речки Крупца у верхъ реки Свислочы аж до Ръжавца, под пущу Качинскую и до земли каноницкое, а от земли каноницкое по дорогу Тарасовскую и болото Шырокое

и иншие всякие розробъки, заросли, пропаши и сеножати, што одно колвек имъ здавна и тепер належить, при подданых наших мещанех Менских есмо зоставили и симъ листомъ нашимъ зоставуемъ вечными часы.

Ведже с тых-же кгрунтовъ местких на войтовство Менское || для приезду на фольваркъ и выховане войтовское ку селу Молявкомъ, Шейпичомъ и кгрунтомъ столовскимъ, войтовству Менскому здавна належачим, симъ листомъ нашимъ фундуемъ и надаемъ теперешнему войту и на потом будучимъ волокъ двадцать, от всяких платов и повинностей вольных. Якож на померу и приведенье в добрый порадокъ тых пляцов и кгрунтов войтовских и местких выслати на то маемъ ревизоровъ наших, которые за высланьемъ нашимъ што колвекъ тамъ в томъ месте Меньскомъ с пляцов и зо всих кгрунтовъ местских пожитку постановять, то все на ратушъ Менский ку пожитку речи посполитое местское вечне давано и оборочано быти маеть, за ведомостю войта и бурмистров тамошних Меньских. С чого они водлугъ давное повинности послов и гонцовъ нашихъ и Московских стацыею подыймовати, а подводы за пенези давати мають у Менску, водлугъ уставы, зъ скарбу нашого имъ даное, опроч того, што зъ замку и з мыта старого Менского стацыю на послы и гонцы повиньни давати.

А иж теж они, мещане наши Менские, отъ продковъ и от нас, господара, мають такое позволенье, же волно имъ млынъ на реце Свислочы на погожем местцу збудовати, а они за недостатком своимъ и до сего часу тому досыть учынити не могучи, и о то нас господара, просили, абыхмо имъ вместо того млына, што-бы на реце Свислочы будовати мели, на речце Переспе, которая идеть с Коморова болота у Свислочъ-реку, ставъ заняти и млынъ збудовати позволили, ино мы и в том, яко в речы слушной ласку нашу имъ показуючы, позволяем имъ на той речце Переспе, где местце погожое упатрать, на кгрунте местскомъ, коштомъ и накладомъ своимъ местскимъ, став заняти и млын ку пожитку местскому збудовати.

А с того всего, яко се вышей поменило, с пляцовъ и з кгрунтов местких, такъ-же с того ставу и млыну, отъ них збудованого, намъ господару и до скарбу нашого ничого они давати и ниякое личбы чинити не мають и не будут повинни вечными часы, окромъ пенезей подводныхъ и повинности давное.

И на то дали есмо войту, бурмистромъ, райцом, лавникомъ и всимъ подданымъ нашимъ мещаномъ Меньскимъ сесь нашъ листъ с подписомъ руки нашое господарьское и з нашою печатю ||.

Писан у Варшаве, на сойме валномъ, року по нароженью сына божого а҃ ф девет || десятъ второго (1592), мц҃а сентебра десятого (10) дн҃а.

Подпис руки господарьское.
Матей Война, писарь

№ 40.

1592 г., верасьня 11. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 77, л. 319 адв.

Привилей мещаномъ Меньскимъ на позволенье имъ млыну будовати якого колвекъ, мучъ-

ного або паперъного, и збудовавъшы, пожытокъ на шпитали брацкие оборочати.

|| Жыкгимонт третий, божю милостью король Польский.

Ознаймуемъ симъ листомъ нашымъ всимъ вобецъ и кожъдому зособна, кому бы то ведати належало.

Покладали передъ нами, господарем, мещане места нашого Меньского: Иванъ Данильевьичъ а Андрей Ивановичъ Масленки, старостове брацътва старого Березского соборъного, здавна звыкълого, сами отъ себе и именемъ всее братьи своее того брацътва старого, листъ маръшалъка нашого старосты Меньского, урожоного Дмитра Скумина Тишковича, под печатью и с подъписомъ руки его власное, которымъ листомъ позволяеть имъ, за ихъ власный наклад, на гробли по конецъ спуску ялового, подле шпиталя, который в месте Менскомъ на гребъли млыновъ замъковых, по конецъ мосту низкого естъ, — млынъ мучъный, альбо паперный на реце Свислочы, во две коле, збудовати на пожывенье убогихъ, в шпиталю мешкаючых, позволивъшы тому брацътву их, здавъна старому, прозываемому соборъному, с того млына доходъ и пожытъки всякие, с него прыходячые, брати и то на шпиталь оборочати и его оправовати, такъ-же и убоству на страву водълугъ преможеньня, яко пожыток зъ оного млыну зносить, давати. В чомъ аренъдары млыну замъкового и вси мещане нашы Меньские до того млыну шпитального жадного уступу и никоторое переказы и трудности в пожытках, з него прыходячыхъ, чынити не мели. Пры которомъ покладанью того листу били намъ, господару, чоломъ тые мещане нашы помененые старостове того брацътва старого соборъного — шпитального, сами отъ себе и именемъ того всего брацътва здавъна звыкълого, абы есмо тотъ листъ, передъ нами покладаный во всемъ потверъдивъшы, тотъ млынъ на реце Свислочы листомъ прывилемъ нашимъ тому брацтву на оправованье того шпиталя их збудовать || позволили.

В чомъ мы, господарь, видечы быти чоломъбитье их слушъное, ласкаве на то позволивъши для свободного и спокойного ужыванья того млына, бачечы, ижъ то они не на жадный свой пожытокъ, але на учынокъ милосердный збудовати и пожытъки з него выбираючы шпиталь оправовати и людемъ убогимъ, в немъ мешкаючымъ, выжывенье давати мають, тотъ млынъ на гробъли млыновъ замъковых по конецъ мосту низского и подле спусту ялового на реце Свислочы, тому брацътву соборъному, в месте нашомъ Менскомъ, симъ листомъ привильемъ нашымъ позволяемъ збудовати, який они сами похочуть, — мучъный або паперъный, во две коле, с которого який кольвекъ пожытокъ знесеть, не на што инъшое винъни они будуть оборочати, только на оправованье того шпиталя и на выжывенье убогихъ, в немъ мешкаючых.

То тежъ тому брацтву соборному симъ листомъ привильемъ нашымъ варуемъ, ижъ староста наш теперешний Меньский и на потомъ будучые, такъ же аренъдары и мытъники, никоторое трудъности и переказы в томъ млыне, и пожытъкох, з него приходячых, делати тому брацътву не мають и вжо отъ сего часу тотъ млынъ, кгды от того брацътва соборъного збудован будеть, такий яко тое брацътво сами похочуть мучъный або паперный, во две коле, зо въсими своими пожытъками, на вси потомъные вечные часы, на тотъ шпиталь трвати маеть. С которого то млына и со въсихъ пожытковъ, с него приходя-

чых брацътво помененое соборное такъ до скарбу нашого, яко и на старостъ тамошних ниякое повинъности чинити не маеть и повинъно не будеть.

И на то дали есьмо тому брацътву старому шпитальному сесь листъ прывилей нашъ с подписомъ руки нашое господаръское и з нашою печатью.

Писанъ у Варшаве, на сойме вальномъ, лета божьего нароженя тысеча пятсотъ деветъдесятъ второго, мца сенътебра одинадцатого дня.

Подпис руки гдръское.

Ярошъ Воловичъ, писарь

№ 41.

1592 г., верасьня 11. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 77, л. 318 адв.—319.

Привилей мещаномъ Меньскимъ на брацътво церковъное релии греческое, прозываемое шпитальное соборъное.

Жыкгимонт третий, божю милостью.

Ознаймуемъ симъ листомъ нашымъ всимъ вобецъ и кожъдому зособъна, кому то ведаги належыть.

Били нам, господару, подданые нашы мещане места Меньского, брацтво церковъное соборъное, прозываемое шпитальное, люди закону руского греческого и поведили передъ нами, ижъ шпиталь места Меньского, в которомъ-бы люди в хоробах и уломные бесъпечное и спокойное мешканье мети могли, дозору и опатреня никоторого не мають и въ великомъ недостатъку суть. И били намъ, господару, чоломъ, абы есьмо имъ оный шпиталь водъле преможенья их за власные ихъ пенези и накладомъ збудовати позволивъшы, домъ вольный брацъский схажокъ и намовъ своихъ мети. прикладомъ иншых местъ нашыхъ, и в ономъ дому их брацъскомъ тое брацъство сходечысе о потребахъ церъковъныхъ и шпитальныхъ намовы свои мевати, и медъ за их тежъ пенези купуючы, по чотыры разы в рокъ, на часы и свята певные врочистые, то ест: ку святу Великоденъному, и светому Петру, и светому арханъгелу Михаилу., и о запускохъ великихъ месных, по петънадцати каменей меду сытиги, а воскъ отъ того меду на свечы до церъкви соборъное отъдавати, такъже зыскъ медовый на опатренье шпиталя и потреб церъковъныхъ и на инъшые милосеръдъные а побожъные учынъки оборочати позволили.

В чомъ мы, господаръ, видечы быть чоломъбитье их слушъное, то все водълугъ прозбы их есьмо позволили, и симъ листомъ привильем нашымъ напередъ позволяемъ мещаномъ места нашого Меньского брацтву соборъному, называемому Березскому, ижъ мають они в месте нашомъ Менскомъ, на местъцу слушъномъ, за свои пенези власные водълугъ преможенья своею шпиталь з дерева збудовати и тамъ людей всякихъ, отъ пана бога хворобою и вломностями навежоных, мети, тежъ домъ брацъкий збудовати або готовый купити и въ немъ схажки, намовы в потребахъ шпитальныхъ и церъковъныхъ мевати, и, купуючы медъ за свои властъные пенези, чотырыкроть на рокъ, то естъ: къ святу Великоденному, и светому Петру, и светому архан-

гелу Михаилу и къ запускомъ великимъ месньмъ, водълугъ старого каленъдара, по петнадцати каменей меду сытити, на кожъдый празникъ. А тотъ кожъдый складъ должей трывати не маеть, одно по одной недели. В которомъ часе все брацъство в дому своемъ брацъскомъ тотъ медъ розсычоный мети и за пенези выдавати, а зыск медовый на потребы и оправу церъковъную и на опатренье ялмужъны в шпиталю мешкаючыхъ и на иншые учинъки милосеръдные и побожные выдавати и оборочати маютъ. А врадъ нашъ замъковый Меньский и нихто кольвекъ тому брацътву жадъное трудъности и переказы чынити не маеть. Которое брацътво с тыхъ складовъ капщызны и никоторое инъшое повинъности намъ, господару, на старостъ тамошънихъ Меньских и аренъдаромъ полнити не маютъ и повинъни не будуть.

Такъже в томъ дому ихъ братскомъ, который они собе, для потребъ вышей помененыхъ, збудують або готовый купять, такъ пры бытъности нашой гдръской тамъ в Меньску, яко и без бытъности нашое, при зъезде головъномъ трыбуналскомъ, такъ часу отъправованья в Менску роков земъских и рочъковъ кгродских никому з ураду жадная господа давана быти не мает. А то для того, ижъ мы, гдръ, тотъ домъ ихъ отъ стояня господою всякого стану людей вольнымъ учынили на вси потомъные вечъные часы, кгдыжъ они шпиталь и тотъ домъ брацъкий сами своею працою и накладомъ власнымъ збудовати и церъковъ соборъную, в замъку нашомъ Менскомъ будучую, оправовати, свечы восковые ку фале божой до церъкви давати, такъ тежъ шпиталь уставичне з дерева збудованый оправовати и в немъ будучыхъ людей убогихъ, хорыхъ мешкаючыхъ, пильное староне мети, тепломъ, выжывенемъ и всякимъ опатреньемъ, милосеръдъными а побожъными учынъками, водълугъ преможенья своего, своимъ власнымъ грошомъ и працою своею чынити маютъ.

До того тому жъ брацътву их позволяемъ для науки детокъ малыхъ школу мети и бакаляра в ней ховати, и тамъ детей писма греческого и руского учыти давати.

А што се дотычеть порадку и певъного постановеньня, яко се они в том брацътве своимъ заховати и тамъ справовати и радити маютъ, тогды таковымъ порядкомъ, яко въ иншых местах нашых таковые брацътва наданы суть, радитися и справовати маютъ и повинъни будуть.

Къ тому тежъ, еслибы хто зъ якого жъ кольвекъ стану, такъ за жывота альбо по жывоте своемъ на брацътво ихъ помененое штожъ кольвек надалъ, даровалъ и тестаментомъ отъписалъ, то пры томъ брацтве их водълугъ права посполитого вечъне зоставати маеть.

А утвержаючы то имъ на вси потомъные вечъные часы, дали есьмо всему брацътву их сесь листъ прывилей нашъ с подъписомъ руки нашое гдръское, до которого и печать нашу Великого Князства Литовъского прытиснути есьмо велели.

Писан у Варъшаве, на сойме вальномъ, лета отъ нароженья сына божого тисеча пятсот деветдесятъ второго, мца сентебра одинадцатого дня.

Подпис руки гдръское.

Ярошъ Воловичъ, писарь

№ 42.

1592 г., кастрычніка 18. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 77, л. 392 адв.—393).*

Привилей месту Меньскому на мыто на мосту, на реце Свислочы будованомъ.

Жыкгимонт третий, божю милостью.

Ознаймуемъ симъ нашымъ листомъ всимъ посполите и кожъдому зособъна, кому бы то ведати належало, нинешънимъ и на потомъ будучым.

Били намъ чоломъ бурмистры, райцы, лавники и все посполъство мещане места нашого Меньского и покладали передъ нами привилей на паргамене писаный, с подписомъ руки нашое гдръское и с печатью привесистою Великого Князства Литовъского, потверъженья имъ от нас листу короля его млти Жыкгимонъта Авъгуста на мостовое, которое имъ отъ его королевъское милости надано, и на двухъ мостех, коштомъ местъскимъ на реце Свислочы збудованыхъ, брати позволено вечными часы, яко то достаточъне в привилею продка нашого и в потверъженью нашомъ естъ доложоно. И поведили перед нами менованые мещаны нашы Меньские, ижъ тотъ гостинецъ новый, который былъ з Руси до Вильна на новый рынокъ положонъ, и на которомъ они через реку Свислочъ мостъ будовати были повинъни, з браньемъ собе мыта мостового, знову естъ загублен, за чымъ тежъ они только на одномъ мосту у Меньску мостовое беруть.

А видечы того великую потребу, абы на гостинъцу великомъ звыкломъ Виленьскомъ на речце Слепни и на реце Переспе, которая идеть з болота Коморова а упадываеть в реку Свислочъ, где люди перееждъчые часу весны и завъжды немалое трудности зажывають, абы на тых местцах мосты, альбо гребли пороблены были, и просили нас, гдря, абыхмо имъ робенья тыхъ мостовъ позволивъшы, взглядомъ того накладу их и въ место того мостового, которое им от продка нашого на двух мостехъ брати позволено естъ, на тых мостехъ, теперъ збудованых, мыто брати позволили и листомъ нашымъ то имъ утвердили.

Ино мы, видечы чоломъбитье их слушъное, позволили есмо имъ мещаномъ Меньскимъ и симъ листомъ нашымъ позволяемъ на реце Слепне и на реце Переспе коштомъ и накладомъ своимъ мосты або гребли ку переезду беспечъные побудовати и з них мостовое такъ, яко и в привилею короля его млти Жыкгимонта Авъгуста описано естъ, от кожъдого коня з людей торъговых кулецъкихъ по пети пенезей, а отъ збожъя всякого, на торъгъ продавать прывезеного, отъ воза по пенязю одному до ратуша на пожытокъ местъский брати вечъными часы. А тое мостовое такъ се маеть розумети, ижъ коли на одномъ мосте взято будеть, тогды вжо на другомъ и на третемъ мосте || старомъ низскомъ, на реце Свислочы у Меньску будучомъ, тое мостовое ни от кого брано быти не маетъ. От которого мостового шляхта и подводы шляхетские завъжды вольны быти мають.

*) Такі самы запіс ў Кн. Зап. № 78, л. 195—196.

И на то есьмо имъ дали сес нашъ лист с подъписомъ руки нашое гдръское и з нашою печатью.

Писан у Варшаве, лета божъего нароженья тисеча пятьсотъ деветьдесятъ второго, месеца октъебра осмънадцатого дня.

Подпис руки гдрское.

Матей война, писарь.

№ 43.

1592 г., лістапада 20. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 77, л. 413 адв.—414 адв.

Przywiley na cech od jego kroliewskiey. miłośći nadany krawcom Mienskim.

Zygmont trzeci, z łaski bożey krol Polskij.

Oznaymuiemy tym naszym listem wszem wobec i każdemu zosobna, komu by to wiedzieć należało, terazniejszym y na potem będącym.

Iż donosili nam proźby swe poddani naszy mistrzowie rzemiosła krawieckiego, w miescie naszym Mienskim mieszkaiący, a mianowicie: Thomas a Stephan Wasiliewiczy, Jachim Lukianowicz Slinkowicz, Juda Durniakowicz, Paweł Iwanowicz—sami y imieniem wszystkich mistrzow cechu krawieckiego y okazowali nam na piśmie porządek cechowy od urzędu mieysckiego ratusza Minskiego im dany, pod datą roku terazniejszego, tysiąc pięcset dziewięćdziesiąt wtorego[1]), miesiąca grudnia dziesiątego dnia, s pieczęciami woitowską y mieyscką i s podpisem ręki własney urodzonego Hrehora Terleckiego, podstolego naszego w powiecie Pinskim, woita Mienskiego, ktorym mianowany woit y urząd miescki Minski, prziwodząc w używanie prawa y wolności, od przodków naszich sławney pamięci krôlow ich msci Polskich y wielkich xiążąt Litewskich temu miastu Minskiemu nadane y od nas utwierdzone dla dobrego porządku rozszirzenia y ozdoby || miasta Minskiego, im wszystkim mistrzom rzemiosła krawieckiego cech mieć pozwolili, przikładem y zwyczaiem miasta naszego Wileńskiego, w ktorym porządek y wszystkie prawa cechowe mianowicie y dostatecznie opisany są.

O co też nas uniżenie prosili mistrzowie cechu mianowanego, abyśmy z zwierzchnosci naszey cech ich i te wszystkie paragrafy y artikuły, z ratusza Minskiego im nadane, listem naszym utwierdzili i wolnosciami ozdobili.

My tedy, bacząc prożbę ich słuszną i łaskawie się im w tym pokazuiąc, a chcąc to mieć, aby za sczęsliwego panowania naszego przerzeczeni rzemiesnicy bawiąc się rzemioslem swym co daley ku lepszemu porządkowi prziść mogli, z łaski naszey, ku ozdobie y rozmnożeniu tego naszego miasta Mińskiego pozwoliliśmy y tym listem naszim pozwalamy mistrzom rzemiosła krawieckiego, w miescie naszim Mieńskim mieszkaiącym, cech, schadźkę y wszelaki porządek mieć przykładem y zwyczaiem miasta naszego stolecznego Wilenskiego i ten porządek y statut prawa cechowego, z ratusza Mińskiego im nadany, ktory oni przed nami pokładali, bacząc my być słuszny we wszystkiem przy mocy zostawuiemy, i tym listem naszym stwierdzamy na wieczny czasy.

Według ktorego się wszyscy krawcy, w miescie naszim Minskim mieszkaiące, rządzić y sprawować maią, niwczim go nie występuiąc. Pod ktory porządek, sąd y wszystke sprawe, nie tylko poddani naszy, pod prawem

[1]) Відаць трэба—1591 г.

Majdeburskim y zamkowym mieszkaiący, ale też xiążęcie, woiewodskie, staroscine y wszistkiech urzędnikow naszych i szlacheckie, duchownych i swieckich, ktorzy iednokolwiek w miescie naszym Mińskim mieszkaiąc, tym rzemiosłem się obychodzić będą, z samego rzemiosła swego pod ten cech podlec y we wszystkim starszych swych posłuszni być maią, żadną rzeczą z tego się nie wyłamuiąc, a nieposłusznych i upornych urząd miescki, to iest woit z burmistrzami karać będzie. Do czego im y urząd zamkowy pomocny być ma.

A nad to, z łaski naszey krolewskiey, za prozbą starszych cechowych, tym więcey ozdabiaiąc ten cech ich, pozwoliliśmy tez im i teraznieiszim listem naszim pozwalamy mieć pieczęć swą cechową. Tak też chorągiew, bębien i wszelaką armate, do obrony miesckiey należącą. A też dom ich cechowy, w którem oni skrzynke z prziwilejami y z sprawami cechowymi chować, y schadzki miewać będą, wolnościami nadaiemy y liberuiemy od stania gosci wszelakiego stanu, tak przy bytnosci naszey krolewskiey, iako też pod czasom ziazdòw, seymikow, odprawowania sądow głòwnych trybunalskich, ziemskich i grodzkich. W czym im żaden urząd ukrziwdzenia nie czyniąc, według tego priwileiu naszego ku nim zachować się ma.

Wszakož tych wszistkich od nas im nadanych wolnosci mistrzowie i rzemiesnicy krawieckiego rzemiosła z łaski naszey maią używać, pod zwierzchnoscią y posłuszeństwem urzędu miésckiego będąc.

A dla lepszey pewnosci y utwierdzenia tych wszytkich rzeczy mianowanych, ten list ręką naszą podpisawszy z pieczęcią naszą wydać im rozkazalismy.

Dath w Warszawie 20 novembra roku 1592, a panowania naszego roku piątego.

Sigismundus Rex.

Maciey Woina, pisarz.

№ 44.

1592 г., лістапада 20. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. № 77, л. 415.

N a d a n i e c e c h u z ł o t n i k o m, k o w a l o m, k o t l i a r z o m i s l o s a r z o m w M i ń s k u.

Zygmunt trzeci, z łaski bożey kròl Polski, etc.

Oznaimuiemy tem listem naszym wszem wobec y każdemu zosobna, komu by to wiedzieć należało, teraznieiszym i na potem będącym.

Iż donosili do nas prozby swe poddani naszy mistrzowie rożnych rzemiosł, a mianowicie: złotnicy, kotlarze, kowale, mosiążnicy, slosarze, zegarmistrzowie, miecznicy i nozownicy, w miescie naszim Minskim mieszkaiące, przez uczciwych Pawła Michałowicza Kniezikowicza, a Stanisława Rostkowicza złotnikòw y Michaiła Sawickiego slosarza y okazowali na piśmie porządek cechowy, od urzędu miesckiego z ratusza Minskiego im dany, pod datą roku teraznieyszego tysięc pięcset dziewięcdziesiąt wtòrego [1]), miesiąca grudnia dnia wtorego, z pieczęciami woitowską y mieiscką, s podpisem ręki własney urodzonego Hrehora Terleckiego, podstolego naszego w powiecie Pińskim, woita Minskiego, ktòrym mianowany woit y urząd miescki Miński, przywodząc w używanie prawa i wolnosci, od przodkow naszich sławney pamięci ich mści krolow Polskich y wiel-

[1]) Відаць трэба—1591 г. Гл. № 36.

kich xiąząt Litewskich temu miastu naszemu Minskiemu zdawna nadane, i od nas utwierdzone, dla lepszego porządku i rozszyrzenia y ozdoby miasta Minskiego tym wszystkim mistrzom mianowanych rzemiosł ieden cech mieć pozwolili, przikładem y zwyczaiem miasta naszego Wilenskiego, w ktorym porządek y wszystkie prawa cechowe mianowicie y dostatecznie opisane są. O co tez unizenie nas prosili mistrzowie cechu mianowanego, abychmy z zwierzchnosci naszey cech ich i te wszystkie paragrafy i artikuły, z ratusza Minskiego im nadane, listem naszym utwierdzili y wolnosciami ozdobili.

My tedy, bacząc prożbe ich słuszną i łaskawie się im w tem pokazuiąc, a chcąc to mieć, aby za sczęsliwego panowania naszego przerzeczeni rzemieśnicy, bawiąc się rzemiosłem swym, co daley ku lepszemu porządkowi prziść mogli, z łaski naszey ku ozdobie y rozmnożeniu miasta naszego Minskiego, pozwoliliśmy i tem listem naszym pozwalamy złotnikom, kowalom, kotliarzom, mosiąznikom, slosarzom, zegarmistrzom, miecznikom y nożownikom, w mieście naszim Minskim mieszkaiącem, ieden cech, schadzkę i wszelaki porządek cechowy, prziklađem y zwyczaiem miasta naszego stolecznego Wilenskiego, i ten porządek y statut prawa cechowego z ratusza Minskiego im nadany, który oni przed nami pokładali, i artikuły w nim opisane, bacząc my być słuszne przi mocy zostawuiemy, y tim listem naszym stwie dzamy na wieczne czasy. Według ktorego rzemiesnicy przerzeczonych rzemiosł rządzić y sprawoweć maią, niwczem go nie odstempuiąc. Pod ktory porządek, sąd y wszykie sprawe poddani naszy pod prawem Maideburskim y zamkowym mieszkaiący, tak też xiążęce, woiewodskie, staroscine y wszysłkich urzędników naszych i szlacheckie, duchownych, i swieckich, ktorzy iedno kolwiek w mieście naszym Minskim miezkaią, temi rzemioslami obychodzić będą y z onych rzemiosł swych pod ten cech podlec y we wszystkim starszich swych posłuszni byc maią, zadną rzeczą s tego nie wyłamuiąc, a nieposłusznych y upornych urząd mieiscki Miński, to iest woit z burmistrzami, karać będzie, do czego im i urząd zamkowy pomocny być ma.

A nad to, z łaski naszey krolewskiey, za prozba starszych cechowych, tym więcey ozdobiaiąc ten cech ich, pozwołilismy im i teraznieiszim naszin listem pozwalamy, mieć pieczęć swą cechową, tak tez chorągiew, bęben y wszelaką armatę do obrony miesckiey nalezącą. A ten dom ich cechowy, w ktorym oni skrzinkę s prziwileimi i sprawami cechowymi chować i schadzki swe miewać będą, wolnosćiami nadaiemy i liberuiemy ad stania gosci wszelakiego stanu, tak przy bytnosci naszey krolewskiey, iako też pod czasem ziazdów, seimikow y przy odprawowaniu sądow głownych tribunalskich, ziemskich y grodzkich. W czem im żaden urząd ukrzywdzenia nie czyniąc || według tego przywileiu naszego kú nim zachować się ma Wszakoż tych wszytkich od nas nadnych im wolnosci mistrzowie i rzemiesnicy przerzeczonych rzemiosł, z łaski naszey, maią uzywać, pod zwierzchoscią i posłuszeństwem urzędn miesckiego będąc.

A dla lepszey pewnoci y utwierdzenia tych wszystkich rzeczy mianowanych, ten list ręką naszą podpisawszy, z pieczęcią naszą wydać im rozkazalismy.

Dath w Warszawie, dwudziestego novembra, roku tysiąc pięcset dziewięćdziesiet wtorego panowania naszego roku piątego.

Podpis ręki jego krolewskiey miłosci.

Maciey Woina, pisarz.

№ 45.

1590 г., сакавіка 9. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. №. 76., л. 143.

Panu Therleckiemu, podstolemu Pińskiemu, na woytowstwo Mińskie.

Zigmunth III etc.

Oznajmuiemu tym naszym listem wszem wobec y każdemu zosobna, komu by to wiedzieć należało.

Iż maiąc my zalecone wierne y uczciwe służby urodzonego Hrehora Terleckiego, podstolego naszego powiatu Pinskiego, pisarza wielkiego cancellariey naszey W-o X-a L-go, od wielmożnego Lwa Sapiehi, canclerza W-o X-a L-o, Słonimskiego, Markowskiego y Miadzielskiego etc. starosty, ktore on za przodka naszego slawney pamięci krola jego msci Stephana, y za sczęsliwego panowania naszego w sprawach naszych y Rz. Pospolitey powierzonych onemu s siebie pokazowal y teraz ustawicznie, wiernie, pilnie, a przystoynie służyć nam nie przestaie, opatrzenia na tho żadnego nie maiąc.

Dla czego my, czyniąc go thym ochotniéyszym do służb naszych y Rr. Pospolitey, a nie maiąc na ten czas occasji do uczynienia onemu opatrzenia, z łaski naszey krolewskiey, za przyczyną jego mći pana canclerźa W-o X-a L-o, daliśmy y tym listem narzym daiemy mu woitowstwo miasta naszego Minskiego, prawa Maydeburskiego, po teraz zeszłym wielmożnym Ostaphiem Tiszkiewiczu, casztellanie Smoleńskiem, do stołu y wolnego szafunku naszego przypadłe, z sądami spraw Maydeburskich, z domem w mieśćie Minskiem leżącym, z włokami, ogrodami, s poddanemi y ze wszystkiemi pożytkami y władzą, temu woytowstwu zdawna y teraz należącą, do żywota iego.

Co sławetnym burmistzom, raycom, ławnikom y wszystkiem mieszczanom miasta naszego Minskiego ku wiadomości podaiąc, roskazuiemy, aby iuz od tego czasu maiąc urodzonego Hrehora Terleckiego za prawdziwego woyta swego, wszystkie spawy swe sądowi y władzy iego woytowskiey należące przed nim samym y lentwoytem iego odprawowali y wszelaką uczciwosć ku niemu y posłuszeństwo zwykłe czynili.

A dla lepszey wiary y pewnośći, then pzywiley ręką naszą podpisawszy y pieczęcią naszą zapieczętować kazawszy, daliśmy urodzonemu Hrehorowi Therleckiemu, podstolemu naszemu powiathu || Pińskiego.

Datum w Warszawie, dnia dziewiąthego miesiąca marca, roku pańskiego thysiąc pięcseth dziewięćdziesiątego, panowania naszego roku trzeciego.

Sigismundus Rex

Macieÿ Wojna, pisarz.

№ 46.

1595 г., сакавіка 12. Кракаў.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 76, л. 598.

Мещаном Менским Филиповичом потвержене дворищъ.

Жикгимонт третий, божю млтью король etc.

Ознаймуемъ симъ листомъ нашымъ всимъ вобецъ и кождому зособна, кому то ведати належыть.

Дали намъ справу мещане нашы Меньские: Сергей Матеевичъ писарь местъский а Иванъ Михайловичъ Шышка именемъ мещанъ нашых Меньских—Михайла а Еска Ивановичов Филиповичовъ, ижъ дей маючы они дворищо свое, лежачее в месте Меньскомъ, с одное стороны подле дому Василья Ляха, а з другое стороны дому небощыка отъца их, прозываемые Екутиньские—Беремелъковъское а Николаевъское,—на них собе домы побудовали и сеножать пры реце Свислочы, врочыщомъ у Суровового Логу лежачую, подъ владзою и присудом местскимъ права Майдебуръского того всего ужываючы, повинност всякую до места посполу з ынъшыми мещаны нашыми Менъскими полнять. Якожъ дей небощыкъ воевода Берестейский, староста Меньский, державца Каменецъкий, велможный Гавърыло Горностай, за показаньемъ права отъца ихъ Ивана Филиповича на тые дворыща и сеножать, с которых се показало, же под присудомъ местскимъ права Майдебуръского належали, а не под присудомъ замъковымъ,—оного пры томъ зоставилъ, и листы свое на то ему далъ. До того теперешний дей староста урожоный Анъдрей Станькевичъ, такъ жо за показаньем права отъ Михайла а Еска Филиповичовъ, на тые дворыща и сеножать, ижъ под присудомъ местскимъ здавна были, оные такъжо зоставивъшы, листы свое далъ. Которые листы небощыка воеводы Берестейского и теперешнего старосты Меньского с печатьми и с подписами рукъ их положывъшы передъ нами, господаремъ, били намъ чоломъ именемъ Михайла а Еска Филиповичовъ, абы есмо водлугъ тых листовъ тые дворыща и сеножать, яко того под присудомъ местскимъ здавъна продъкове ихъ ужывали и они ужывают, и заровно з ыньшыми мещаны повинност всякую полнять, листом нашым потверъдили.

В чомъ мы, господаръ, видечы быть чоломъбитье их слушное, тыхъ листовъ передъ нами покладаных огледавъшы, помененые дворыща и сеножать водлугъ нихъ подъ присудомъ местъскимъ права Майдебуръского зоставуемъ и симъ листомъ нашымъ на вси потомъные вечъные часы потверъжаемъ, которых Михайло а Еско Филиповичы и хто бы право до того мелъ, они сами и потомъки ихъ, деръжати и ужывати будуть, полънечы всякую повинъность заровъно з ынъшыми мещаны нашыми Менъскими, а староста нашъ теперешний Меньский и на потомъ будучые в тые дворыща и сеножать з враду своего уступоватисе вжо не маюъ, што и сами за показаньем права в листех своихъ варовали и доложыли.

И на то дали есмо Михайлу а Еску Филиповичомъ сесь нашъ листъ с подъписомъ руки нашое господарское и з нашою печатью.

Писанъ у Кракове, на сойме вальномъ, лета отъ нароженья сына божого тисеча пятьсотъ деветьдесятъ пятого, месеца маръца дванатцатого дня.

Подписъ руки гдръское.

Ярошъ Воловичъ, писарь.

№ 47.

1595 г., сакавіка 13. Кракаў.

Літ. Мэтр. Кн. Суд. Спр. № 71, док. 15.

Уведене до книг уставы подводное месту Менскому (1558 г. студзеня 4).

Лета отъ нароженя сына божого а҃ ф҃ ч҃е (1595) м҃ца марца г҃і (13) дня.

Постановившысе очевисто у книг господарьских канцлярейских мещане места его королевское милости Менского: Сергей Матеевичъ писаръ меский, а Иванъ Михайловичъ Шишка, именем бурмистров, радец, лавников и всего посполства мещан Менских, покладали уставу подводную, которую дей тому месту дано за панованя славное памети короля его милости Жикгимонта Августа отъ секретара его королевское милости, державцы Скирстомонского и Росенского Венцлава Миколаевича, за печатью его и просили, абы для всякое певности до книг господарьских канцлярейских, уписана была, которая устава слово отъ слова такъ въ собе маетъ.

З росказаня господара его милости короля и великого князя Жикгимонта Августа, за его господарьское милости, секретаръ, державца Скирстомонский и Росенский Венцлав Миколаевич, посланый отъ его милости з уставою новою на подводы по местомъ и волостямъ Великого Князства, дал есми у Менску мещаномъ уставу тую подводную, з выроку его милости господарского выписаную, ижъ от сего часу на потом яко по иншым местом Великого Князства, так у Менску, подводы послом и гонцом господарским а панов рад и врадников его милости украинных и чужоземъских, мают быти наймованы пенезми скарбу его милости господарьского, а пенези на то за ся до скарбу господарьского маютъ быти складаны тымъ обычаем.

Мещане маютъ давати на год з дому кождого по два грошы, а с фолварку меского або с пашни по шести грошей; а при которомъ фолварку люди, ино с той службы людей по шести грошей; отъ огородниковъ по два гроши; а хто ани огорода не мает, тот мает дати з дыму полгроша; а хто в чужим дому за одными вороты особно избою живет, тот такъже от дыму полгроша дати мает.

А от корчомъ: от пива грошъ, от меду—грош, отъ горелки два гроши.

А резники по грошу, золотары по три грошы, а кравъцы, кушнеры, шевцы, ковали, слесары, столяры, бондары, колесники, стелмахи, рымары, сыромятники, дуботовки, седляры, гончары, токары, скляры, пекары и кождого ремесла хто колвекъ уживати будетъ и объходитися ремеслом, в месте седячи, мает з ремесла своего дати одинъ грошъ от себе, а от товаришов платити не повинен.

А торговецъ всякий, хто едвабными речами торгуеть, тот чотыри гроши дати мает, а хто торгуеть сукны або иными крамными речами, тот мает дати два грошы.

А хто з ремесников або купъцовъ хотя однымъ товаромъ а на одинъ разъ в месте томъ торъговалъ, або ремесла уживалъ, и тот мает предсе от товару або от ремесла того платити, яко и тые ||, которые, обецне в месте перемешкиваючи, торгом ся або ремеслом объходят: волно ему будет заплатившы то, на целый год торгу в месте том або ремесла уживати. А для того вси купцы и купъчики, и ремесники мают уписатися в рейестръ мейский, чимъся хто объходит. А если того не всхочет, а трафится едвабный, або иный який не звыклый у его купецстве товар, тогды мает заплатити от того по сей уставе и волность мети купчити тымъ, от чого заплатит.

А чужоземъские купцы, которые з иншых сторон до того панства Великого Князства приежъдчают с торговлями, а домов своих в том панстве не маютъ, тые на податокъ тот подводный не повинны, кгды-ж мыто от товаров своих платят.

А мают мещане, податок тот подводный з места кождого году выбираючи, отдавати враднику замъковому при выбираню цынъшов господарьскихъ.

И которые люди чые колвекъ, в месте том господарьском або на передъместьи седят, и тые вси податок тот подводный однако а потомуж, яко и господарьские мещане, платити мают и отдавати враднику замковому.

А врадникъ замковый вси тые пенязи, при выбирани цыншов господарьских збираючи, мает отдавати до скарбу господарьского на новое лето, в другий день месяца генвара.

А бирчего ани пищого при том податку не мает быти брано, болшъ одно по пенезю от особы кождое ровно, хотя мало або много даст.

Мают тежъ мещане, которые до сего часу подводы давали, давати у подводы кони добрые а завъжды по готову держати и пилне повиновацства того своего стеречи, розделившыся на то чергами по неделям. А войт мает порадку в давани подводъ догледати, а за то воленъ быти от податку того подводного, вышей писаного.

А станет-ли-ся о мешкане гонцу, в том войтъ винен будет, и карность срокга за то на него вложона будет отъ господара его милости.

Отмена подводам мает быти въ дому войтовом, або бурмистровомъ. А маетъ гонецъ ехати до дому войтового, а он або бурмистръ мает тогожъ часу без мешканя дати ему подводы, водлуг листа подводного, и написати на листе оном подводном день, которого подводу даеть, абы за одным листом не брано подвод по-двакрот.

Найму на падводы мает быти плачоно от коня на милю по грошу, яко под гонца, так и под проводника по грошу другому от коня. А от возовое подводы,—на милю по полътора гроша, а от двух коней до одного воза на милю полтретя гроша.

А если бы подводник своим возомъ двемя конми повез, тогды от воза и от коней двух на милю по три грошы мает быти плачоно; а еслибы подводник на томъ же кони и назадъ гонца понеслъ, ино мает быти ему помилное и назадъ по тому-ж.

А мает посланец, на подводе едучи, пенези наемные подводнику дати вси разом наперед, абы онъ мел чимъ инъшого коня наняти ему, если бы его конь на дорозе устал або здохъ. А не мает посланец на подводе переймы одное проежъдзжати, або миновати отъмены, або переймы иншое, ани брати коней у людей переежъчых подъ каранемъ, яко у выроку господарьском написано.

Нижъли еслибы конь подводный под ним устал, або здохъ, тогды мает, там при гонцы в селе, а еслибы села там не было, ино у переежъдчого чоловека наняти коня, а наемъ тотъ маетъ платити подводникъ на милю потому-жъ яко ему плачоно, абы за тым омешканя посланцу не было.

А кгды послом великим або на отвоз речам господарьским потреба будет подвод болш, мают мещане за часу то водлуг листа подъводного выдавати А помильное имъ отъ коней и отъ возоъ маетъ быти плачно по томужъ, яко вышей написано.

А по томужъ тежъ и от украиных урадникоъ гонцы наимовати подводы и платити помилное мают.

Нижли поки ся пенези на наем подводам до скарбу господарьского зьберут а переймы частейшые подводам постановят, а поки ся устава

тая новая подводная утвердит, мают до того часу, а до другое науки господарьское, подводы даваны быти по первому.

На то выпис сей под печатью моею дан там у Менску, року тисеча пятьсотъ пятьдесятъ осмого, генвара четвертого.

У тое уставы печать притисненая, и на другой стороне написано тыми словы: Выписъ уставы господарьское на подводы месту Менскому мещанамъ всимъ, яко господарьским, такъ и тым, чии колвек в месте том, або на передместьи мешкают. А данъ в головахъ войту, а на тотъ часъ на мейсцы его лентвойту.

Венцлавъ секретаръ.

Которая то устава до книгъ господарьских канцлярейских ест уписана.

Писанъ у Кракове.

С которыхъ книгъ выписъ подъ печатю его королевъское милости Великого Князства Литовского мещаном Менским ест выданъ.

Ярошъ Воловичъ, писаръ

№ 48.

1595 г., сакавіка 14. Кракаў.

Літ. Мэтр. Кн. Суд. Спр. № 65, л 506 адв.—509

Декрет урожоному Григорю Терлецкому, войту и мещаном Менским зъ урожоным Мартином Тишкевичом о злый перевод права у суду неналежного о войтовство Менское.

Жыкгимонт III.

Ознаймуемъ симъ нашым листом.

Слухали есмо тое справы зъ ихъ милостью паны радами и врадниками нашими, на сойме теперешнемъ при нас будучыми, ижъ што припозвали перед нас, господара, позвомъ нашымъ: подстолий повету Пинского войт Менский, урожоный Григорей Терлецкий и тежъ бурмистры, райцы, лавники и вси мещане места нашого Меньского, || под правом Майдеборским мешкаючые, маршалка нашого урожоного Мартина Юревича Тишкевича Логойского о то, ижъ онъ, менечисе быти войтом места нашого Меньского, объжаловалъ их на враде кгродском Меньском, якобы помененый подстолий Пинский войтовство Меньское у него взяти и безправне то на себе держати мел. А мещане Меньские его Мартина Тишкевича, якобы войта своего послушни быти не хотечы, спротивенство ему учинили и до великих шкод и утрат, а слуг его до зраненья, привести мели и, не позываючы их о то до нас, господара, которому бы то власне судити належало, але, легце собе поважаючы зверхность нашу господарскую, мимо ясное право посполитое, позывал их о то до суду им неналежного земского Меньского и в року прошлом деветьдесят четьвертом, на роках трыкрольских, хотяжъ се мещане, не вдаючысе з ним в жадное право, щитили правами и вольностями своими, от продков нашых славное памяти королей их милости Польских и великих князей Литовских, тому месту здавна наданыхъ и от нас господара утьвержоных, же под суды кгродские и земские не подлегаютъ Пред се врад земский Меньский упорне на них суму пенезей ||дванадцать сот и пять коп грошей всказал и маршалку нашому, урожоному

Мартину Тишкевичу присудил. О што они суд земский Менский о злый сказ, а маршалка нашого о злый перевод права до нас, господара, позвали.

За которым позвом на року припалом обедве стороне так войт и мещане Меньские, яко теж и урожоны Мартин Тишкевич перед нами, господаром, становилисе.

А напервей менованый Тишкевичъ, отказ чинечи на тот позов, через умоцованого своего Яна Тешковского, поведил, же он Григоря Терлецкого и мешан Меньских слушне до суду Меньского земского || о взятье безправне з рук его войтовста Меньского, так же о гвалт и раны шляхетские позывал и сказ враду томошнего одержал. На што положил декрет суду земского Менского под датою року прошлого 1594 м-ца генвара 29 дня, которым то декретом врад земский Меньский, присудивши Мартину Тишкевичу войтовство Меньское, а за недержанье того войтовства через колько лет, также за шкоды и за раны слуг его, в позве помененых, на урожоном Грыгорю Терлецком, на мещанех Меньских, певных особах, сказал всего сумою дванадцать сот и пять коп грошей, яко то достаточне в листе сказу земского описано и доложоно ест.

А при том тотъ-же умоцованы докладал в мовенью своем, же дей за недопущеньем чиненья отправы водлуг того сказу суду земского, менованый Григорей Терлецкий и тые мещане Меньские запозваны были до суду головного трыбунальского, где очевистую росправу з Мартином Тишкевичом мели. А суд головный трыбунальский, узнавши сказ враду земского Меньского быти слушный, тую всю суму пенезей также на мещанех Меньских присудил, и на отправу до того-ж суду земского отослал. Чого доводечы, покладал копею з декрету судей головных трыбуналских, даючы тую причину, же тот декрет, самый орыйнал, послал до враду земского для чиненья отправы на мещанех Менских и просил, абы тот сказ враду земского Меньского, который вжо и декретом трыбунальским ствержон ест, при зуполной моцы захован, и он от того запозванья абы волен учинен был.

Напротив чому умоцованый войта и мещан Меньских Матыяш Контский поведил, што се дей дотычеть сказу суду земского Меньского, тогды тот сказ их ест неслушный и неправный, в тыл заочне против Терлецкого и мещан Меньских учиненый, а теж то судили, што им не належало, яко се дей то ясне показуеть з оборон правных мещан Меньских, в том декрете суду земского описаных, же они не вдаючысе на он час з Мартином Тышковичом в жадное право, боронилисе правом и вольностями своими, тому месту Меньскому здавна от продков наших королей их милости Польских и великих князей Литовских и от нас господара надаными и утьвержоными, водлуг которых оны под суды земские и кгродские и ни под якие иншые, кром зверхности нашое господарское и враду местского не подлегають. На што показовали перед нами и протестацыи врадовые. Нижли дей, врад земский Меньский, не огледаючысе на тые вольности их и на право посполитое, упорне заочне их судил и сказ неправный учынил, о што теж они перед нас, господара, запозваны суть. А што се дей теж тычеть, же Мартин Тишкевич береть собе на помоч, ижбы суди головные трыбунальские сказ суду земского Меньского при зупольной моцы зоставити и декретом своим ствердити мели, тогды дей и в той копеи, от Тишкевича покладной, которая у права за слушную прыймована быти не маеть, значне описано ест, же войт и мещане

Меньские у суду трыбуналского з Мартином Тишкевичом в жадное право не вдаючысе, только обмову чинили, же тая справа суду трыбуналскому судити не належыть, а мещане права Майдеборского водлуг констытуцыи сойму року 1578 под суды трыбуналские не подлегають. А теж и в той копии декрету трыбуналского описуеть, же суд трыбуналский з стороны войтовства Меньского, которого Мартин Тишкевич под Григорем Терлецким доходил, ниякого узнанья не чинечы отослал то до нас, господара, на розсудок наш. ||

Якож помененый Григорей Терлецкий, маючы росправу о тое войтовство Меньское теперешних судов перед нами господаром з Мартином Тишковичом, показал то ясне, же войтовство Меньское за правом добрым, от нас ему даным, держить, а маршалок наш Мартин Тишкевич неслушне того под ним доходил и через декрет наш Григорю Терлецкому присужоно ест. За чым домовялсе умоцованы войта и мещан Меньских, абы тот сказ суду земского Меньского и весь перевод права, от Мартина Тишкевича вынесеный, декретом нашым касован, а мещане Меньские при вольностях и правох своих вцале захованы были.

Мы, господар, выслухавшы достаточне и намовившисе в том з их милостью паны радами и врадниками нашими, а зрозумевшы з декрету суду земского Меньского, иж урожоный Григорей Терлецкий, войт Меньский и мещане Меньские, будучы до суду земского Меньского от урожоного Мартина Тишкевича позывани, в жадное се право там з ним, яко у суду им неналежного, не вздаючы, боронечысе правами и вольностями своими и отзываючысе з тым до нас, господара, а суд земски, не огледаючысе ничого на вольности места Меньского и на оборону их правную, упорно их судечы, менованого Григоря Терлецкого войтовства отсудил, а за недержанье того войтовства через колько лет и за иншые шкоды и раны всего сумою дванадцать сот и пять коп грошей на войте и на мещанех Меньских сказал.

Ино видечы то с права посполитого, же места наши упривильеваные и мещане, под правом Майдеборским будучые, под сказы судов земских, кгродских и трыбунальских не подлегали и о войтовство, яко о добра нашы, у земства сужоны быти не могли, звлаща же и о войтовство Меньское, которого Мартин Тишкевич доходил, помененому Григорею Терлецкому водлуг права его доброго || от нас присужоно ест, тогды мы войта и мещан Меньских от того всего обжалованья Мартина Тишковича вольными чынечы, тот сказ суду земского Меньского, яко неслушный и неправный, увесь перевод права поменого Мартина Тишкевича против войта и мещан Меньских, в той справе учыненый, подносим и сим декретом нашым касуем и внивеч оборочаем, так иж то мещаном Меньским с правом и вольностями их шкодити и Мартин Тишкевич за тым переводом права своего ничого на них доходити не маеть и не будуть мочы вечными часы.

Што все до книг наших канцлярейских записано, с которых и сесь декрет под печатью нашою войту и мещаном Меньским выдан ест.

Писан у Кракове, лета божего нароженья 1595, месяца марца 14 дня.

Лев Сапега, канцлер
Великого Князства Литовского.

№ 49.

1595 г., красавіка 4. Кракаў.

Літ. Мэтр. Кн. Судн. Спраў № 63, л. 583-583 адв.

Декрет мещаном Меньским зъ урожоным Анъдреем Станькевичомъ, старостою Меньскимъ о розные кривды.

Жикгимонт третий, божъю милостью корол Полский, великий князь Литовский и иных.

Ознаймуемъ симъ листомъ нашимъ.

Слухали есмо тое справы с паны радами нашими, при насъ будучыми.

Приточиласе справа за позвы нашими, которыми припозвали бурмистры, райцы, лавъники и вси мещане места нашого Меньского старосту нашого Меньского урожоного Андрея Станькевича о певные кривды свои, то естъ: за першимъ позвомъ, якобы онъ, паславши моцно кгвалътомъ приятелъ и слугъ своихъ на домъ мещанина Меньского Павла Михайловича, того дому кгвалътовие его взять казавши, до везенья замъкового сажати и мучыти его давалъ; за другимъ позвомъ в кривде того-жъ Павла Михайловича о нарушенье права местского; за третимъ позвомъ, якобы мещанъ Меньскихъ онъ до незвыклого робенья мосту примушати мелъ; за четьвертымъ позвомъ— о неприймованье квитовъ шафарскихъ зъ стороны пива и меду, посломъ и гонцомъ с корчомъ браного, яко ширей на тыхъ позвехъ жалоба ихъ описана; а за пятымъ позвомъ самого старосты Меньского, по мещанъ Меньскихъ писанымъ, о млыны, и о инъшие речы.

За которими позъвы, на року за ними припаломъ, кгды староста нашъ Меньский отъ мещанъ за ихъ позвы и за своимъ позвомъ приволыванъ былъ, озвавъшысе служебникъ его Григорей Стрыжъка подалъ перед насъ листъ отвороный умоцованого его Миколая Кгурского, которымъ листомъ своимъ менованый Кгурский ознаймуеть, ижъ будучы до тыхъ справъ за тыми позвы отъ старосты Меньского посланый, для объложное хоробы своее, которою в дорозе отъ пана бога естъ навежоный, тутъ до Кракова прибыти и до тыхъ справъ у суду || нашого гдръского становитисе не могъ, просечы, абыхмо тую объмову его прынявши, тые справы на инъший часъ отъложили. А мещане Меньские, Сергей Матеевич писар местъский а Иванъ Шишка, за моцъю отъ всего места собе даною, боронили, поведаючы ижъ не естъ ведоми, естли тотъ Кгурский, от старосты Меньского до тыхъ справъ посланый, альбо не, кгдыжъ моцы, на то собе даное, не послалъ, а тотъ дей Кгурский нетъ ведома хто естъ и не ведають, если естъ оселый, альбо не. А служебникъ старосты Меньского ку потъпоре тое речы подавалъ зъ Статуту Великого Князьства Литовского артыкулъ шестьдесятый зъ розъделу четьвертого, в которомъ ясная наука, ижъ хороба прокураторская на кажъдомъ року приймована быти маеть, а за тымъ узнанья нашого в той справе просилъ. Мещане Меньские поведили, абы моцъ, Кгурскому даную, показалъ, и до того абы заразомъ и на тотъ позовъ его, по нихъ выданый, на который се они ему усправедливить готови, узнанье нашо было.

Мы, господар, черезъ паны рады и врадники наши, на суды отъ насъ высажоные, прихиляючысе до Статуту Великого Князьства Литов-

ского и артыкулу, вышей помененого, отъ стороны отъпорное поданою, тую объмову прокураторскую принявши, тотъ рокъ зволочы старосте Меньскому позволили есмо. Такъ же и мещанъ Меньскихъ за его позвомъ отъ року и позву волными чинимъ, с тымъ докладомъ, ижъ если-бы о то повъторе мещане Меньские старосту позвали, альбо староста ихъ тежъ позвалъ, повиненъ будеть за которими-жъ кольвекъ позвы на року припаломъ того умоцованого Миколая Кгурского ставити на то, абы онъ присегу учынилъ, яко былъ до тое справы посланымъ и за объложоною хоробою, а не ку зъволоце справедливости, на теперешнемъ року не становилъ се, и тотъ рокъ правдивою хоробою зволокъ.

Которая справа до книгъ нашихъ канъцлярейскихъ ест записана.

Писанъ у Кракове, лета отъ нароженья сына божего а҃ ф҃ ч҃е (1595), мца апреля четьвертого (4) дня.

Левъ Сапега, канъцлер Великого Князства Литовского.

Ярошъ Воловичъ, писарь.

№ 50.

1595 г., жніўня 2. Кракаў.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 77, л. 635.

Привилей урожоному Андрею Станкевичу на мостовъничое Меньское.

Жикгимонт третий, божью милостью корол Полский, великий князь Литовский.

Ознаймуемъ симъ нашимъ листомъ, ижъ што по зойстью зъ сего света Мартина Володкевича, суди земского и мостовничого воеводства Меньского, мостовництво Меньское до столу и волного шафунъку нашого пришло и спало. Тогды за залеценьемъ отъ канъцлера нашого Великого Князьства Литовского, старосты Слонимского, Блудненьского, тивуна в земли Жомойтской Ретовского, вельможъного Льва Сапеги, годности и службъ старосты нашого Меньского, шляхетне урожоного Андрея Станькевича, которые он намъ гдру и Речи Посполитой з молодости летъ своихъ хутливе и значне полнилъ и выконывати не переставаеть, которого хотечы мы впередъ тымъ хутлившого и способнейшого до службъ нашихъ и Речи Посполитое способити, тотъ врад мостовництво воеводства Меньского, з ласки нашое гдръское, ему есмо дали, и симъ листомъ нашимъ даемъ до живота его.

Маеть помененый староста нашъ Меньский тот урадъ мостовъницъство вышей помененое держати в направованью мостовъ, такъ в месте нашомъ Меньскомъ, яко и индей на местъцах зъстародавна звыклыхъ, для снаднейшого переезду, людемъ переежъдчимъ опатрнымъ и чулымъ быти, и вшеляких пожитъковъ оттуль приходячихъ на себе уживати, по тому, яко и першие мостовъничие Меньские держали и вживали до живота своего, альбо до лепшого вывысшенья отъ насъ гдра, постерегаючи однакъ того, яко бы се никоторое уближенье обывателемъ оного воеводъства и мещаномъ Меньскимъ въ волностях ихъ, в праве посполитомъ описаныхъ, отъ него с того враду его не деяло.

И на то дали есмо помененому Анъдрею Станькевичу, старосте и мостовничому нашому Меньскому, сесь нашъ листъ, с подъписомъ || руки нашое гдръское, и з нашою печатью.

Писан у Кракове, лета божъего нароженья тисеча пятьсотъ деветьдесятъ пятого, мца авъгуста второго дня.

Подпис руки гдръское

Ярошъ Воловичъ, писар.

№ 51.

1595 г., жніўня 5. Кракаў.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 36, л. 493—494[1]).

Павлу Шнелю-Скаршевскому цырулику вызволене от станя гостей в дому его в Менску и з плаченя капщызнъ.

Жикгимонт третий, божю милостью король Полский, великий княз Литовский и иных.

Ознаймуемъ симъ нашимъ листомъ всимъ вобецъ и кождому зособна, кому бы то ведати належало.

Ижъ дал намъ того справу подъканцлерый Великого Князства Литовъского, староста Мерецкий и Красносельский, велможный Кгабриел Война, ижъ шляхетный Павелъ Шнель-Скаршевъский, цыруликъ, в наукахъ лекарских добре вицвиченый и везде людемъ потребный, маючи певным правомъ з малъжонъкою своею учстивою Кгертрудою Летнеровною, бывшою Генърыховою Молеровою, домъ в месте нашомъ Меньскомъ, на рогу улицы Замъковое, подле дому войского Меньского урожоного Ивана Быковъского лежачый, с певныхъ причинъ, яко чоловекъ коло лекарствъ людъских забавный, вольного мешканья тамъ собе потребуеть, а залецаючы намъ годность и умеетност его в лекарствахъ потребную и досвятчоную, жедал насъ гдра, абыхмо тотъ домъ его отъ стоянья гостей всякихъ и плаченья капъщизнъ вызволившы, листомъ нашимъ то ему варовали.

Ино мы з ласки нашое || грьское, на жеданье пана подъканълерого то чынечы, оный домъ пречоного Скаршевъского и малжонъки его от стоянья гостей и плаченья капъщизнъ вызволили есмо и симъ листомъ нашимъ вызволяемъ, а то имъ утверъжаем такъ, ижъ маеть онъ, пречоный Павелъ Шнель и помененая малжонъка его тотъ домъ в месте Меньском держачы и вольное мешкане и шинъкъ в нем меду, пива, горелки и всякого напою мети, пожытку собе заживати, а яко капъшизны платити и ниякое повинъности с того намъ и никому инъшому полнити, такъ тежъ жадных гостей, которые бы в том дому и без позволенья их подъ часъ съездовъ, соймиковъ, судовъ головных трибунальских, роковъ земскихъ, кгродъскихъ и которого-ж кольвекъ часу за записаньемъ господы зъ якого кольвекъ ураду, або сами свовольне стояти хотели, прыймовати не будуть повинъни, ажъ до живота своего. В чомъ имъ жаденъ врад уближенья надъ сесь нашъ листъ чинити не маеть.

---

[1]) Гэты-ж прывілей запісан ў Кн. Зап. № 76, л. 673-674, а таксама № 78 л. 354 і адв.

И на то дали есмо имъ сесь наш листъ с подъписомъ руки нашое гдрьское, до которого на твердость и печат нашу Великого Князства Литовъского прытиснути есмо велели.

Писан у Кракове лета божого нароженья а҃ ф҃ деветдесят пятого (1595), мца августа пятого (5) дня.

Подъписъ руки гдръское.
Матей Война, писар.

№ 52.

1597 г., сьнежня 17. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Суд. Спр. № 71, л. 547.

Декрет с Карловичом мещаном Меньским.

Жикгимонт третий, божъю млтию король Польский.

Ознаймуемъ симъ нашимъ листомъ, ижъ што припозвали были перед нас, гдра, позвомъ нашимъ, бурмистры, райцы и вси мещане места нашого Меньского, права Майдеборъского, земенина нашого повету Меньского Станислава Каръловича о неполъненье повинностей и платовъ до скарбу нашого гдарского, заровно з ними мещаны нашими Меньскими, з двух домовъ, будучыхъ подъ прысудомъ и всякою повинъностию местъскою: одного прозываемого Макаровского-Шыщиньского, а другого лежачого на улицы Немизской; до того, зъ кгрунтовъ у поляхъ, в сеножатехъ местъскихъ, на которых кгрунтехъ местъскихъ за собою о колькось домъковъ поселилъ, и тымъ, которые в нихъ мешкаютъ, никоторое повинъности до скарбу нашого и послушеньства до ратуша Меньского чынити не кажетъ.

За которым же тымъ позвомъ на року прыпаломъ, мещане Меньские, черезъ умоцованыхъ своихъ, Тихона Васильевича а Лукаша Богушевича, пильности чынили и позваного до права прыволывать давали, а кгды онъ не отозвалъ и ниякое ведомости о собе суду нашому и стороне не учынилъ, просили, абы за нестанъного водлугъ права посполитого зданъ былъ.

Мы, гдрь, через паны рады и врядники наши, на справы судовые от нас высажоные, водлугъ права посполитого, здавшы позваного, за нестаного, оные домы обадва, кгрунъты и сеножати местские, о которые позывано, под владзу и прысудъ местъский права Майдеборъского, до ратуша Меньского, сим выроком нашым присужаемъ, с которых повинность всякая, ровно з другими мещаны Менскими, до скарбу нашого и до места полънена быти маеть.

Што для памети до книгъ наших канъцлярейских ест записано.

Писанъ у Варшаве, лета божого нароженья ҂афч з (1597), м-ца декабра з҃і (17) дня.

Кгабриель Война, подканъцлерый Вел. Князъства Литовского.
Ярош Воловичъ, писар.

№ 53.

1597 г., кастрычніка 11. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Суд. Спр. № 71, л. 605 адв.

Декретъ месту Менскому с паномъ Володкочом о мостовое.

Жикгимонтъ третий, божъю милостю король Польский etc.

Ознаймуемъ симъ листомъ нашимъ, ижъ што приточиласе передъ насъ, за позвомъ нашимъ, справа славутъныхъ бурмистровъ, радецъ, лавниковъ и всего места нашого Меньского с шляхетнымъ Адамомъ Володковичомъ, бывшимъ мостовничимъ, и на сесъ часъ городъничимъ Меньскимъ, о примушанье ихъ || надъ повинъность до невзыклого робенья мостовъ и о пограбенье у них коня местъского, шеръстью гнедого, за копъ шесть и грошей сорокъ пять литовскихъ купленого, которого дей имъ и до сего часу не верънулъ; яко ширей жалоба ихъ на том позве естъ описана.

Ино на року той справе, за выстьем лиматацеи припаломъ, умоцованый места Меньского Матей Рожиньский, за моцъю отъ всего места собе даною, до реестру вписатьсе давшы, позваного черезъ тры дни, то естъ третего, шостого и семого дня м-ца окътебра, до права черезъ возъного прыволывать давалъ. За неотозъваньемъ се на дъню четверътомъ отъ позваного никого с пильностью ани жадною ведомостью, сторона поводовая поданье позваному того позву, написомъ на немъ руки возъного воеводъства Меньского, Себестыяна Стрыевского и созънаньемъ его на върадe земъскомъ Меньскомъ, о пильности и воланья позъваного до права черезъ тры дни, написомъ на томъ же позве руки писаръское доведъши, домовлялсе абыхмо позваного в той речы, о которую естъ позван, поневаж се не становить, яко на року завитомъ, за нестаного здавъши, оныхъ до доводу припустили.

Которого то грабежу черезъ позъваного коня помененого, шеръстью гнедого, выписомъ оповеданья своего на враде кгродъскомъ Меньскомъ, в году деветьдесятъ шостомъ учиненого, доводили. При томъ поведили, же дей менованый Володъковичъ, городъничий Менский, будучы перъво сего отъ них тымъ же позвомъ в той же справе запозъванымъ, на двухъ лимитацыяхъ, одъное в году деветьдесятъ шостомъ, а на другомъ году деветьдесатъ семомъ, не вступуючы з ними в право на згоду, до доводу с позъзволеньемъ стороны поводовое бралъ з докладомъ того, где бы се в томъ часе не погодили, ижъ затымъ же позвомъ на лимитацыи теперешней у суду нашого росправитисе мели. Чого подъпираючы обудвухъ росписовъ на угоду с позволения обеюхъ сторонъ, такъ же и того, ижъ на теперешней лимитацыи, за недойстьемъ угоды, ку росправе становитисе мелъ, написомъ на позве руки урожоного Яроша Воловича писара нашого доводилъ, и затымъ узнанья и выроку нашого, яко на року завитомъ и от обеюх сторонъ ку росправе черезъ росписъ принятый, в той справе просилъ.

Мы, господаръ, черезъ паны рады и врадники нашы, на справы судовые от насъ высажоные, тое справы прослухавшы, бачимъ, иж шляхетный Адам Володковичъ о грабеж коня, которого яко мещане

жалують, з ураду дей своего мостовницьства Меньского пограбилъ, будучы с того-ж враду позваный и черезъ тры дни прыволываный, до права се не становить и ведомости о собе ниякое не даеть. А умоцованый мещанъ Меньскихъ поданья ему позву такъже року, за росписомъ с прошлое лимитацеи, на угоду з нимъ той справе припалого, слушне и правне довелъ. А ижъ позваный на прешлей лимитацыи куросправе рокъ черезъ умоцованого своего на угоду принявшы за несконьченьемъ се на теперешней лимитацыи стати и усправедливитисе былъ повиненъ, чому подлугъ роспису своего досыть не учинилъ и ведомости о собе до суду нашого ниякое не далъ. С тыхъ прычынъ оного в той речи, о которую былъ позванъ, за нестанъного здавшы, за доводомъ того мещанина Меньского, чый конь естъ, тотъ грабежъ помененого коня водле купли его и права посполитого з навескою грабежу прысужаемъ. Который то доводъ от мещанъ на рокох земских Меньских по дате сего выроку нашого на перъвей прыпалыхъ у суду земского Меньского показан и доведен правне быти мает. Чого всего за грабежъ коня и навеску трынадъцать копъ и грошей тридцать литовскихъ на позваномъ мещаномъ Меньскимъ всказуемъ. Што по оказаню от мещанъ, яко се вышей поменило, на враде земъскомъ Меньскомъ до доводу черезъ тотъ же врадъ земъский моцъю сего выроку нашого и поступкомъ права посполитого на маетности Адама Володковича отправлено быти маетъ, которой отъправе позваный, подъ виною на спротивныхъ выроком нашымъ в праве посполитомъ описаною, ничымъ противен быти не мает.

Што про паметь до книгъ канъцляреи нашое естъ записано. Писанъ у Варшаве лета божого нароженя тисеча пятьсотъ девятьдесятъ семого (1597), м-ца октебра одинадцатого (11) дня.

Кгабриель Война, подканцлерий Великого Князства Литовского.

Ярошъ Воловичъ, писаръ

№ 54.

1597 г., кастрычніка 11. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Суд. Спраў № 71, л. 211.

Декретъ мещаномъ з старостою Меньскимъ.

Жикгимонтъ третий, божъю милостию король Польский и пр. Ознаймуемъ симъ листомъ нашимъ.

Ижъ што приточиласе справа передъ насъ, господара, за позвы нашыми славутныхъ бурмистровъ, радецъ, лавниковъ и всего посполства мещанъ нашихъ Меньскихъ, права Майдебурского, зъ урожонымъ Анъдреемъ Станькевичомъ, старостою нашимъ Меньскимъ, о певные и розные кривды ихъ, то естъ:

за першымъ позвомъ о нарушенье правъ и волностей ихъ местскихъ, за взятиемъ моцъю и гвалтомъ зъ дому мещанина нашого Меньского присуду ихъ местского права Майдебурского, о безправное змучение его, до того о примушение до незвыклого робения мостовъ надъ повинности ихъ, и о непримованье в капъшчизну квитовъ шафарских зъ стороны меду и пива, посломъ и гоньцомъ нашимъ господарьскимъ и московскимъ с корчомъ браного;

за другимъ позвомъ о кривде того самого мешчанина нашого Павла Михайловича, о кгвалътовное насланье на домъ и взятие его самого и безъправное сажание и змучение и забрание маетности его;

за третимъ позвомъ о нечиненье повинъности зъ домовъ местскихъ, прозываемыхъ Левиковскихъ, яко о томъ ширей жалоба ихъ на тыхъ позвехъ описана и доложона естъ;

за четвертымъ и пятымъ позвомъ самого старосты Меньского, по ихъ мешчанъ Меньскихъ писанымъ, о млыны и инше розные речи, и о постановение некоторыхъ мешчанъ нащихъ Меньских передъ нами, господаремъ, ку усправедливенью, яко ширей на тыхъ позвехъ старостиныхъ, по мешчанъ Меньскихъ писаныхъ, жалоба его описана и доложона естъ.

За которыми позвы на року, по выйстью лимитацыи припаломъ, умоцованый мещанъ Менскихъ шляхетный Матей Важинский за моцю отъ нихъ собе даною, року, за тыми позвы припалого, сознаниемъ возного воеводства Менского Павла Петровича, на враде вделаномъ, доведшы, кгды староста нашъ Меньский отъ мещанъ Менскихъ, такъ за ихъ яко и за своими позвы, до права приволыванъ былъ, — озвавшысе отъ старосты Меньского шляхетный Стефанъ Шимковичъ, подалъ отъ старосты до суду нашого листъ отрочоный, в которомъ урожоный староста пишеть, закладаючисе большою справою, яко-бы мелъ быти о именье Хвостово, у воеводстве Мстиславскомъ лежачое, на роки теперешние михаловские до Мстиславля позванъ. И при поданью намъ того листу умоцованый старостинъ поведилъ, ижъ дей староста Меньский, будучы позваный о болшую речъ, яко в томъ листе его отрочономъ естъ описано, не толко намъ господару але и стороне своей, мещаномъ Меньскимъ, листъ тежъ свой отрочоный черезъ возного, абы они за своими и его позвы тутъ року у суду нашого не пильновали и права ниякого на немъ не переводили, подалъ.

На то умоцованый мещанъ Меньскихъ поведилъ: ижъ дей староста Меньский позванемъ болшою речъю, яко се отрочением, щытить, з року се намъ зрывати не можетъ, поневажъ дей вжо в той справе декретъ нашъ зашолъ, кгдыжъ дей будучы перъвей сего староста Меньский в той же справе отъ нихъ позванымъ, на року, за тыми позвы припаломъ, умоцованый его хоробою се заложылъ, и за тымъ на ономъ року справа сконьчитися не могла, але дей онымъ декретомъ до другое лимитацеи, до выконания умоцованым его прысеги, отъложона естъ. На которой яко то на теперешнемъ року умоцованый тотъ ижъ се хоробою заложылъ, если то не ку зволоце справедливости чинилъ, присегу бы перъвей выконати итому первшому декретови нашому дость учинити мелъ. Тожъ бы дей отърочения таковового болшою справою урожоный староста Меньский зажывати могъ. З чого подпираючи покладали декретъ нашъ въ году прошломъ девятдесятъ пятомъ мца апрыля четвертого дня, у Кракове выданый, в которомъ описуеть, ижъ староста Меньский, такъ за своими позвы, што мещанъ позываетъ, яко кгдыбы и отъ нихъ былъ о тожъ позванъ, на року припаломъ умоцованого своего Миколая Кгурского, который се хоробою заложилъ, ку выконаню на томъ присеги, становити повиненъ. Которому дей то декретови нашому урожоный староста досьць не учинившы отрочение имъ болшою справою ку зволоце справедливости подалъ, которого хотяжъ дей они и на онъ часъ отъ него не прымовали, яко се дей то изъ сознанья возного, который имъ тотъ листъ

покладалъ, ясне показуеть, иж какъ-ж дей и тое отъроченье, хотя неслушное, теперъ прыняти отъ него готови подъ тымъ способомъ, абы на другомъ теръмине, который имъ зъ старостою ку росправе зложонъ будеть, не впушчаючы тое справы в лимитацыю, староста Менский того умоцованого Миколая Кгуръского водлугъ перъшого декрету нашого ку выконанью присеги поставилъ, такъ же и то, яко былъ о большую справу до Мстиславля позванъ,—значне писмомъ у суду нашого показалъ, просечы, абыхмо имъ ку расправе скуточной зъ старостою теръминъ назначили.

Мы, господар, черезъ паны рады и врадники нашы на справы судовые отъ насъ высажоные, тое справы прослухавшы, бачечы ижъ умоцованый мещанъ Менскихъ перъвей отрочения большою справою отъ старосты Менского не прыймуючы, але водлугъ декрету нашого у Кракове учыненого постановивши умоцованого его, которому присега была наказана, ку выконанью домовляючысе, потомъ з доброе воли своее тое отрочение старостино принявшы певного часу ку росправе зо старостою за тыми-жъ позвы, абы имъ черезъ насъ былъ зложонъ, домавялсе.

С тыхъ прычынъ в той справе такъ узнаваемъ, ижъ староста Меньский отъ даты сего декрету нашого за недель осмъ за тыми-жъ позвы такъ своими, которыми мещанъ Меньскихъ позвалъ, яко которыми тежъ и отъ нихъ естъ припозванъ, и за которыми теперъ в праве стоятъ передъ нами яко на року завитомъ, не впущаючи тое справы в лимитацею, ку росправе в той справе самъ стати и того умоцованого своего Миколая Кгурского ку выконанью водлугъ першого декрету нашого присеги поставити и на тые вси позвы и жалобу мещанъ Меньскихъ усправедливитисе, и то яко о болшую справу до Мстиславъля былъ позванъ ясне и правне передъ нами показати будеть повиненъ. Самъ же на ономъ року похочеть ли за своими позвы на мещанъ собе справедливости у суду нашого доводити, то ему волно будетъ.

Которого то року за симъ вырокомъ и откладомъ нашимъ обедве стороне пилновати будуть повиньни.

Што про паметь до книг нашыхъ канъцелярейскихъ естъ записано.

Писанъ у Варшаве, лета божого нароженья аф̃чз (1597) мца октябра ат̃ (11) дня.

Кгабрыель Война, подканъцлерый Вел. Кнзтва Литовского.

Ярошъ Воловичъ, писарь.

№ 55.

1597 г., кастрычніка 17. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Судн. Спр. № 71, л. 606—606 адв.

Декрет мещаном Менским с князем Ярошом Ивановичом Жижемъскимъ.

Жикгимонтъ третий, божою милостью корол Польский, великий князъ Литовъский и пр.

Ознаймуем сим нашим листом.

Слухали есмо тое справы через паны рады и врадники наши, на суде от нас высажоные, што припозвали перед нас мандатом нашим

бурмистры, райцы, лавники и все посполство, мещане нашы места Менского, права Майдебурского, урожоного князя Ярошa Ивановича Жыжемского о то, же он на гостинцу звыклом под местом нашим Менским на реце Слепни, на дорозе, которая идеть з Менска до Могилева, на властномъ мосте, который они сами накладом своим збудовали, мыто незвыклое мостовое, мимо право, ново тепер брати почал. Зачим дей и подданые шляхетские, уходечи плаченя того мыта, место Менское с живностями мияютъ и по рожных местечках збоже и всякие живности продаютъ, а месту се тым немалая шкода деетъ. Што ширей в мандате том описано естъ. За которым мандатом, на року по выйстю лимитацыи праву припалом, сторона поводовая, мещане Менские, у суду нашого пилность чинечы, сторону свою позваную князя Яроша Жыжемского по три дни, меновите—третего, шостого, осмого, а потом и семнадцатого дня сего мца октебра до права через возного прыволыват давали. А иж се позваный за тым прыволыванем не озывал и яко сам ку праву не становил, такъ и никоторое ведомости нам и стороне своей через умоцованого своего о собе не далъ. Умоцованые от мещанъ Менских: Сергей Матфеевич, писар местский, а Мартинъ Дрожецкий, за моцю собе от их до права даною через прокуратора своего Матея Важинского доведши поданя позву и року за ним припалого, выписомъ с книхъ кгродских Менских, сознаня возного повету Менского Василея Михайловича, который сознаваетъ, же в року тисеча пятьсотъ девятдесятъ шостомъ мца декабра двадцатого дня, пры стороне той мандат положил и у ворота именя князя Жыжемского прозываемого Вербковского, в повете Менскомъ лежачого, увоткнул, покладали перед нами прывилей, с подписом руки и с печатю нашою, под датою року тисеча пятьсотъ деветъдесятъ второго мца октебра осмнадцатого дня, справы писара нашого урожоного Матея Войны, в котором описует, иж мы, за чоломбитем мещан Менских, позволили есмо им мосты альбо гребли на гостинцу великом Виленском, на реце Слепне и на реце Переспе, накладом своим побудовати || и мыто з них мостовое там от людей купецких до ратуша на пожитокъ местъский брати, што ширей в привилею том описано естъ.

А по вычитаню того привилею покладали выпис с книгъ кгродских Менских, под датою року тисеча пятьсотъ деветъдесятъ шостого мца августа трынадцатого дня, в котором описано сознане возного енерала нашого повету Речыцкого Марка Шпилевского, иж перед ним, енералом и стороною, пры нем на тот час будучою, за пытанем его, Степанъ Шолох, подданый отца митрополитов поведил, же он мыто на мосте их мещан Менских, на реце Слепне збудованом, арендою от князя Яроша Жыжемского маючы, беретъ.

За чым домовялисе, абыхмо Яроша Жыжемского за нестанного здавши, пры том мыте-ж, водле права их зоставили, а о шкоды для неуживаня того мыта мостового от того часу як князь Жыжемский перешкоду их чинити и мыто там брати собе почал, волное мовене у права належного з ним заховали.

Мы-ж через паны рады и врадники наши, на тот час пры насъ будучые, тое справы прослухавши, кгдыж сторона позваная, князь Ярошъ Жыжемский, будучы по тры дни до права прыволываный и на дню четвертомъ сам не стал, ани ведомости причины нестаня своего нам и стороне через умоцованого своего не учинил, за нестаного в речи самой на упад здавшы, мещан Менских пры праве их на

помененое мыто от мосту, на реце Слепни збудованого, от нас даном, сим выроком нашим зоставуем. Которое мыто они водлугъ прывилею нашого на ратушъ собе брати и на пожитокъ свой местъский оборочати маютъ, а Ярошъ Жыжемский вжо болшъ того никоторое трудности и переказы им давати и ничымся в то вступовати не мает, под винами, в праве посполитом описаными, а о шкоды теж тые, якие собе в том неуживаню мыта мостового розумеют, волное мовене у суду належного заховуемъ.

Што про паметь до книг канъцелярыи нашое записати есмо велели.

Писан у Варшаве, лета божого нароженя тисеча пятьсотъ деветъдесятъ семого (1597), мца октебра семнадцатого дня.

Ярош Волович, писарь.

№ 56.

1597 г., кастрычніка 17. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Суд. Спр. № 71, л. 116 адв. [1]).

Оповеданье мещанъ Менскихъ пильности за мандатом с князем плебаном.

Лета божого нароженя тисеча пятьсот деветьдесятъ семого, мца октябра семнадцатого дня.

Постановившыся очевисто у книгъ его милости господарьскихъ канъцелярийскихъ мещане места господарьского Меньского—Сергей Матфеевичъ, писаръ местъский а Мартинъ Дрожецкий, сами отъ себе и именемъ всих мещан Меньских, права Майдебурского, оповедили то, ижъ дей князь Миколай Морысъ, плебан Менский, позвавши их позвомъ задворнымъ, на попиранье правное инъстыкгатора его королевъское милости, о неякуюсь печонку мяса, албо третий грошъ пожытку зъ ятокъ месных в месте Меньскомъ, якобы то ему приходити мело, за тымъ позвомъ своимъ, на року припаломъ, будучи по три дни до права черезъ возного приволываны, не становилъся, ани тое справы противъко их не попиралъ и никоторое ведомости о себе до суду его королевъское милости и имъ, черезъ умоцованого своего, не учинил, толко дей их до шкодъ немалых и волокит непотребных прыправил. Осветъчаючиса о такие шкоды и невинное поволоканье за дворомъ его королевъское милости, менечы быти тые пожитки—месту належачие, о то все противъко плебану Менскому, князю Миколаю Морысу, волное мовенье у права заховали.

Которое оповеданье их до книг его мти гдрьских естъ записано.

Писан у Варшаве.

Матей Война, писарь.

№ 57.

1597 г., кастрычніка 17. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Суд Спр. № 71, л. 213—адв. [2]).

Справа мещанъ Мѣньскихъ с княземъ плебаном Мѣнским.

Жикгимонт третий, божю милостю корол Польский, великий княз Литовский.

---

[1]) Адназьковы запіс гл. Кн. Суд. Спраў № 70, л. 234.

[2]) Адназьковы запіс гл. Кн. Зап. № 70, л. 230-231.

Ознаймуемъ симъ нашимъ листомъ.

Слухали есмо тое справы через паны рады и врадники наши, на тот часъ при нас будучые.

Постановившися очевисто подъданые наши, мешчане места нашого Менского, Серъгей Матъфеевичъ, писаръ местский, а Мартинъ Дрожецкий, показавши моцъ до права с печатью местскою Менъскою от буръмистровъ, райцовъ, лавниковъ места нашого Менъского, старое и новое рады и отъ инъшихъ всихъ подданыхъ нашихъ мещанъ Менскихъ, под правом Майдебуръскимъ будучихъ, оповедали то, ижъ дей плебанъ нашъ Менский, князъ Миколай Морысъ, позвалъ ихъ позвы нашими задворъными тымъ способом: ижъ дей яко бы они з давныхъ часовъ, з доходовъ местских, то естъ з ятокъ месныхъ, будучи повинни на плебана Менского от резников третий грошъ, альбо третюю печеню давати,—не дают от двадцати пети лет и забравши то, што дей на него, плебана Менского, прыхоживало и прыходит, якобы дей на себе держати и уживати мели, ку крывде плебании Менской. О што, дей, онъ, князь Миколай Морысъ, плебанъ Менский, первей сего ихъ в року прошломъ осмъдесятъ девятымъ передъ насъ, господара, позвом нашимъ задворнымъ ку праву позывалъ. За которымъ дей позвомъ, кгды рокъ припалъ, они дей черезъ умоцованого своего Тихона Васильевича, не вдаючыся з ним плебаном в право, на угоду тую справу взяли, яко то ширей в позве нашом жалоба князя Миколая Морыса и речъ самая описана естъ. Якожъ на року, по выстью лимитацыи, прыпалом, сторона позваная, давши сама в реестръ уписатися, кгды тая справа порадкомъ з реестру на суд нашъ прыпала, пилнуючы року у суду нашого сторону свою поводовую, князя Миколая Морыса, по тры дни до права черезъ возного приволывать давала. А кгдыся князъ Миколай Морысъ не отзывал, ани ся до права становил и никоторое ведомости причины нестанья своего нам и стороне своей черезъ умоцованого своего не учинилъ, пречоные Сергей Матфеевичъ и Мартинъ Дрожецкий черезъ прокуратора своего Матея Важинского доведши поданя позву и року за нимъ припалого, квитом сознанья возного повету Менского Балцера Шчастновича Селявы, которым сознавает, же в року тисеча пятьсотъ деветъдесятъ шостомъ, мца марца чотырнадцатаго || дня, при стороне, на тот час при нем будучой, тотъ позовъ очевисто в руки им в дому ихъ местскомъ судовомъ, где се справы местские отправуютъ, подалъ. И доводечи того, же тых ятокъ и доходовъ з нихъ приходячихъ з давныхъ часовъ в уживаньи суть, покладали перед нами привилей нашъ, на паркгамине писаный, с подписом руки и с печатю нашою привисистою, справы писара нашого урожоного Яроша Воловича, под датою у Варшаве року тисеча пятьсотъ деветъдесятъ второго, мца генвара дванадцатого дня, в котором описуетъ, иж мы заховуючи ихъ во всем водлугъ привилею продка нашого, славное памети короля его милости Жикгимонта Августа, на певные волности и пожитки местские, месту Менскому в року тисеча пятьсотъ пятьдесятъ втором мца декабра двадцать осмого дня даного, межи которыми две клетки месных и с платом на войтовъство, а иншие вси клетки и платъ з нихъ приходячий на пожитокъ местский, на ратушъ наданы сутъ, утвердили есмо, яко то ширей и достаточней в томъ привилею потверженья нашого описано ест.

За чимъ отъ стороны позваное домовлялсе и просил, абыхмо плебана Менского за нестаного здали, а их от позву, року и речы

самое волными учинивши, им о шкоды волное мовене з нимъ заховали

Мы черезъ паны рады и врадники бачечы то, иж князъ Миколай Морыс, плебанъ Менский, сторона поводовая, позвавши их, мещанъ, передъ нас, господара, за приволыванемъ от стороны позваное через возного по три дни ку роспартыо о то с ними правному до права не становился и никоторое ведомости причины нестанья своего нам и стороне своей черезъ умоцованого своего не учинил, в нестанномъ его здавши, сторону позваную мешчанъ Менскихъ, на сесъ часъ толко от позву и року симъ вырокомъ нашимъ волныхъ учинили есмо.

Што про паметь до книгъ канъцелярыи нашое записати есмо велели.

Писанъ у Варшаве, лета божого нароженья тисеча пятьсотъ деветъдесятъ семого, мца октябра семънадцатого дня, а по записаню и сесь вырокъ нашъ, под нашою печатью, мещаном Менским естъ выданъ.

Ярош Волович, писарь.

№ 58.

1599 г., сакавіка 11. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Суд. Спраў № 71, л. 842—843.

Декрет мещаном с князем Жижемским о мыто[1]).

Жикгимонт третий, божю млстью корол.

Ознаймуемъ симъ листом нашымъ.

Ижъ што припозвал был перед нас староста Речицкий, урожоный князь Петръ Жижемъский самъ от себе и именемъ брати своее молодшее рожоное славутных бурмистровъ, радец, лавниковъ и всих мешчанъ места нашого Миньского права Майдеборского о то, ижъ якобы они в року прошлом тисеча пятьсотъ деветьдесятъ семомъ мца окътебра семънадцатого дня за якимсь позвомъ нашимъ, по ойца его небощика князя Яроша Жижемъского выданымъ, о неслушъное и незвыклое через него ку шкоде и уближенью правъ их на гостинцу, зъ Могилева до Минска идучомъ, на мосте, через них збудованом, бранье мыта,—перевод права заочне и неслушне одержати мели. То пакъ на року той справе у суду нашого, за выйстьемъ лимитацыи припалом, позваные до реестру вписатися давшы, черезъ тры дни, то естъ третего, четвертого и шостого м-ца марца у суду нашого пильность чинечы, сторону поводовую через енерала возного дворного Якуба Бучиньского до права || приволывали. А за неотозваньемъсе отъ стороны поводовое никого с пильностью и ниякою ведомостью, позваные через умоцованого своего Матея Важиньского постановивъшисе и за чимъ тепер рокъ той справе у суду нашого припалый выводечы, показали на позве нашомъ, собе отъ князя Петра Жижемского и бритьи его молодшое, в жалобе вышей помененой даномъ, за которимъ обема сторонам в году прошлом, тисеча пятсот деветьдесятъ осмом рок у суду нашого припадалъ, роспись тое справы с подписомъ руки пи-

[1]) Гэты-ж дэкрэт запісаны ў Кн. Суд. Спраў № 70, л. 268—269 адв.

сара нашого урожоного Яроша Воловича, под датою году тисеча пятсот деветьдесятъ осмого мца апреля двадцат пятого дня, на угоду, где пишеть, ижъ обедве стороне въ году деветьдесятъ осмом на лимитацыи прошлой становившисе, тую справу на вгоду межи собою рознели, с тым докладомъ, где бы се не зъгодили, же на лимитацыи по дате того розъпису на первей припалой за тымиж позвы розъправоватисе мели. С которого-то таковою роспису рокъ той справе у суду нашого показавъши, пильности за тымъ розписомъ, черезъ три дни у суду нашого чыненое, написомъ руки писарское доведши, абыхмы сторону позваную, поневажъ се не становить, за нестанъную здавъши, оных до дальшого поступъку правного припустили, домавялисе.

А затымъ выводечы слушность переводу права, на ойцу стороны поводовое одержаного, покладали вырокъ нашъ в году прошлом тисеча пятсотъ деветьдесятъ семом мца октъября семънадцатого дня межи местомъ Миньскимъ а небошчыком княземъ Ярошомъ Жижемъским ойцомъ, даный, которимъ мы, гдръ, помененого князя Яроша Жижемъского на упад в речи самой за нестанного яко на року завитомъ здавъши, за показаньнемъ отъ места Менского на позволенье будованья черезъ Слепню и Переспу гробли, альбо мосту и бранье з них мыта,—привилью нашого, при немъ оныхъ зоставившы, бранье на местъцах помененыхъ на ратушъ мыта присудили есьмо.

А ижъ дей сторона поводовая зъгоды ниякое с позваными не постановила, а на теперешней лимитацыи подлугъ розпису ку розправе се не становит, подлугъ первшое повести своее умоцованый позваных просилъ, абысьмо сторону поводовую за нестанъную на упад здавъшы, позваных отъ позву и жалобы, в немъ описаное, вольных уделали и вырокъ нашъ против небошчику князю Ярошу Жижемъскому въ году деветьдесятъ семомъ одержаный, которого сторона поводовая неслушне и заочне одержанымъ быти менила, того ничимъ не показала, при моцы зоставили и вырокомъ нашим утвердили.

Мы, гдръ, черезъ паны рады и врадники наши, на справы судовые от насъ высажоные, тое справы прослухавшы, а бачечи ижъ сторона поводовая князь Петръ Жижемский, староста Речицъкий з братьею своею за позвомъ своимъ, которим былъ мешчанъ Минских о заочный перевод права позвал, розписъ с прошлое лимитацыи на зъгоду с позваными учинивъши, где бы се не згодили, за тымижъ позвы на теперешней, яко на первеи, по тамтом розписе припалой лимитацыи, розправовати поднялъ се, на року теперешнемъ самъ се не становил и згоды, если якая в той справе зашла, не показалъ. С тых причынъ, за показаньемъ отъ позваныхъ на позве розпису на зъгоду и року за нимъ припалого такъ же и пильности черезъ тры дни, у суду нашого чиненое, сторону поводовую за нестанемъ их, яко на року завитомъ, въ речы самой на упад здавъши, вырок нашъ, в году деветьдесятъ семомъ мца октъебра семънадцатого дня против ойцу стороны поводовое на присуженье на реце Слепне мыта месту Менскому выданый, въцале заховуемъ, позваных от позву и жалобы, в немъ описаное, вольных чинимъ и бране мыта на реце Слепъне и Пересъпе подлугъ привилею, отъ насъ даного, месту Менскому присужаемъ. В которомъ бранью князь Петръ Жижемъский и братья его ниякое трудности и переказы делати не маюъ, под винами въ праве посполитомъ на спротивныхъ выроком нашимъ описаными. По которомъ выроку нашом, ижъ се сторона позваная о шкоды в небранью

подлугъ привилью нашого мыта поднятье противъ стороны поводовой оповедал, о то ест в праве належномъ вольное мовенье заховуемъ.

Которая справа про паметь до книгъ канъцлярыи нашое естъ записана.

Писанъ у Варшаве, лета божого нароженья тисеча пятьсотъ девятьдесятъ девятого, мца марца одиннадцатого дня.

Кгабриель Война, подканцлеры Великого Князства Литовъского

Матей Война, писарь.

№ 59.

1601 г., верасьня 4. Вільня,

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 87, док. 154.

Decretum inter Boburka et Drozecki viceadwocatum et alios cives Minscenses.

Zigmund trzeci, z bożei łaski krol Polski etc.

Oznaymuiemy tym naszym listem.

Iz przytoczyła się przed nas sprawa miedzy uczciwym Iwanem Boburką, z iedney strony, a miedzy Marcinem Drozeckim lenthwoytem, Maslanką Fiedorem Saukowiczem, Olisiejem Philipowiczem, Iwanem Łukaszewiczem Paszkowiczem, Juszkiem Juszkowiczem, Wasilem Arcimowiczem Cerkanowiczem, Iwanem Plewką, a Lewonem Chothkowiczem i wszemi mieszczany Mienskiemi, z drugiey strony, ktorzy się z obopólnie zapozwali przed nas w sprawie nizey opisaney, a mianowicie:

Iwan Boburka przypozwał wyszszey namienionych osob o summę pieniędzy, przez się slachetnemu Pacieiowi Sienkiewiczowi z ugody przez thych osob namienionych i inszych wszitkich miesczan Mienskich z tym ze pomienionym Sienkiewiczem o zabicie synow iego dwu przyiętey zapłaconą. A wedle obietnicze y obligów tych osob, wyszszey mianowanych, na czas naznaczony iemu nie oddano. W ktorey sprawie iz juz s postępku przed urzędem Minskim z obudwu stron czynionego przed teraznieiszą limitatią u sądu naszego instantią pierwszą mieli, na ktorey miedzy sobą teyze sprawy trzy acty, ieden przerzeczony Boburka przeciw pomienionym mieyszczanom, a dwa przeciwko Boburce cisz mieisczanie wnosili. Za czym my decretem naszym dwa ostatnie acty w teyze sprawie zawiesilichmy dotąd, azby się o pierwszym przez sąd nasz za obligiem decisia stata. || Do czego aby Iwan Boburka urząd mieiścki Mienski tak tez y strony przypozwał, nakazaliśmy, iako o tym decret nasz ten dostatniei opisuie.

Na roku thedy teraźnieyszym, gdy się obiedwie stronie przed nami oblicznie stanowili, a Iwan Boburka przez umocowanego swego Symona Jendraszewicza pokładaiąc oblig listowny pod datą 2 dnia augusta, roku 1600, przerzeczonych pozwanych osob dwudziestu iedney, w ktorym swiadczą, że będąc przy wszitkiem miescie Mienskim od Pacieia Sienkiewicza o zabicie synow iego dwu obwinionem i uchodząć niepokoiow i niebespieczenstwa wszitkich mieszczan Mienskich i samych siebie, z ugody z pomienionym Sienkiewiczem przez nych i przez wszitkich mieszczan przyietey, postąpioną summę to iest trzy tysiącze złotych polskich a przez tego Iwana Boburke zapłaconą y na tęsz ugodę nakładu tysiąc

złotych polskich przezen wydaną, obiecali mu zapłacić na czas pewny, ktory iusz przeszedł, pod nagrodzeniem szkod y nakładów prawnych, na gołe rzeczenie słowa, zachowuiąc to sobie niemniey, aby urząd mieyscki Minski, uczyniwszy inkwizitią o winnieiszych, uczynku tego rozsądek uczynił, ktoby juz tę szkode albo summą zapłacić miał, iesli winnieiszy ktorzy, iesli by się znałezły, czyli wszytko miasto rozmiotem, iako ten oblig dostateczniey opisuie. I domawiał się, aby miesczanie pozwani wedle obligu tak tę summę principalną, to iesth 3000 złotych polskich y wydatku 1000 złotych iako szkody y zakłady wszitkie, w tym obligu opisane, zapłacili.

Z drugą za się || strone, wzwysz mianowani miesczanie przez umocowanego swego Macieia Wazyńskiego, pokazuiąc listy dwa, od Boburki im dane, ieden pod datą dnia 19 julij a drugi 20 thegoz miesiąca roku 1600, w ktorych ten Iwan Boburka swiadczy, iz ze wszitkiemi miesczany Minskiemi, żadnego nie mianuiąc, uczynił contract taki, iz summę, ktora się Sienkiewiczowi z ugody postąpi, powinien będzie sam ieden zapłacić, a zapłaciwszy powinien tey będzie dochodzicz, wedle nakazu urzędowego, to iest albo na winnieiszych, albo na wszytkim miescie rozmiotem, pod ktory i sam podlecz powinien, a nie wedle listu, sobie od nych danego, ktory im wroczyć miał zaraz po uczynieniu w tym dekretie urządowego, iako o tym tę dwa listy dostateczniey opisuią.

Ukazowali też zatem y decret urzędu mieiszczkiego Mienskiego, pod actem dnia 3 augusta roku 1600 w tey sprawie uczyniony, w którym urząd ten swiadczy, iz się ten tumulth w miescie stał y zaboystwo z ludzij swowolnych przyiezdzich, jednak nakazał tę summę pieniedzy, z ugody Sienkiewiczowi zapłaconą, zapłacic dwie częsci tym, ktorzy się w miescię winnieiszy uczynku tego s szkrutynii pokażą, a trzecią częsć wszistko miasto rozmiotem płacić miało pod winą sta grzywien, mocą uchwały miedzy wszitkiemi miesczany generaliter uczynioney, czego mieli bydź exequutorami urząd tenze mieisćki Mienski, jako o tym dostatećniey ten decret opisuię.

Pokazowaly tez i scrutynium, z decrethu tego czynione przez urząd tenze mieyśćki, w ktorym się to znaczy, ze się ten uczynek męzouboystwa stał nie z osob prywathnych, ale z gwaltu y tumultu wszitkiego miasta.

Pokazuiąc takze y dwa acty postępku prawnego przeciwko Iwanowi Boburce u sądu mieyśćkiego Minskiego w teyze wszitkiey || sprawie s powodu mieśćan tych, wyszszey pomienionych, teraźnieyszych pozwanych y przy nich wszitkich innych, przez Sienkiewicza obzałowanych, s ktoremi spolnie przez ten postąpek tych dwu actow controvertowali na tez obiecta Iwana Boburki. Przez te wszitkie y insze munimentha y documentha swoię prawne, cisz mieśćanie, wywodząc te sprawe, powiedzieli, ze niepowinni tey summy płacic wedle contractu, ktory Iwan Boburka pokazuie w liscie pod datą 2 dnia augusta, gdysz nie sami od siebie, ale w sprawie wszitkiego miasta ten oblig Iwanu Boburce dali, uchodząc niepokoiow y niebespieczenstwa, ktore dla tego uczynku wszitko miasto zachodziło od przyiacioł tych pobitych. Ale wedle tego contractu, ktory iest opisany w lisciech, od Boburki im danych 19 y 20 dnia iulij, zwłasca ze urząd mieyśćki Minski uznawał, aby winnieiszy dwie częsci, a trzecią część wszistko miasto tey summy rozmiotem płacili. A iz o ten uczynek nie onym samym, ale wszitkiemu miastu wina była dana y nie ony sami, ale wszistko miasto w tym ugode przyieło. czego dowodzili extractami roznemi z ksiąg mieyśćkich y grodzkich, y domawialy się, aby w płaceniu tey summy wedle obron tych byli zachowani.

Na co Iwan Boburka powiedział, isz tę listy dwa od niego byli dane nie tym tylko, teraz prezeń pozwanym, ale wszitkim generaliter mieszczanom Minskim, ktorym dwoiema listami ci zapozwani własnego obligu swego cassować nie mogą y owszem zapłatą iemu Iwanowi Boburce isczić się powinni.

Przy ktorych controversiach oblicznie będąc podstoli nasz w powiecie Pinskim woyth Minski urodzony Hrehory Terlecki, załozywszi w tey sprawie przeciwko obiema || stronom pozwy nasze urzędowi mieisckiemu Minskiemu i przerzeczonemu Iwanowi Boburce podane o to, iz w tey sprawie urząd mieiscki Minski w niebytnośći iego, mimo zwierzchność urzędu iego, appellatij od sądu swego prosto do sądu naszego dopuśćił, z naruszeniem przywilegiow miasta tamecznego y z uymą władze urzędu iego woytowskiego, przez ktory pozew acz im bronić chciał prosequonania dalszego tey sprawy, chcząć, aby ta sprawa dotąd zawisla, azby się o tę appellatią nierządnie dopuśćoną z urzędem mieisckim Minskim, ktorym w tey sprawie pozew na instantią swoią takze podał, dostatecznie rosprawił. Jednak postrzegaiąc aby cij miescanie Mińscy uczyniwszy między sobą tak wielki zaciąg prawem y do wielkich utrąth przyszedszy z obudwu stron iuz dalszey zwłoki w sprawiedliwośći swiętey nie cierpieli, puścił tę sprawę na rozsądek nasz, prosząć, abychmy z ochroną władze y urzędu iego woytowskiego miedzy stronami zapozwanemi decret nasz uczynili.

My tędy przez p. p. rady y urządniki naszy przesluchawszy tey sprawy dostatecznie, naprzod uznawany, ze ta sprawa miedzy miescany Minskiemi, zwysz mianowanemi osobami, do sądu naszego wytoczona urodzonemu Hrehorowi Terleckiemu, władzy y prerogatiwie dawney urzędu iego woithowskiego niema y nie będzie mogła nigdy szkodzić, a co się tycze zapozwanych Iwana Boburki y innych mieśćan Minskich, wyszey opisanych osob y do tey sprawy nalezaczych, trzy tysiące zlotych polskich z ugody nie przez się samego, ale przez wszitko miasto przyietey rzeczy pospolithei miasta tego y na tez ugodę tysiąc złotych polskich sam ieden wydał, a iz to nie szluszno aby ieden miał t ak wielką szkode podnosić w sprawie, ktora się na wszitko miasto || sczigą, wiedząc tez iz miedzy sobą wielkierze y uchwały pospolithe mieiśćkie maią, aby w takowych sprawach y pzrygodach ieden drugiego nie wydawał, ale spolnie ratował. K temu, ze do zapłaczenia iemu tey summy uznanie urzędu tamecznego mieiśćkiego Minskiego przystąpiło y pod exequutią urządową większa się częsć mieśćan schiliło. A zwłaśća, ze się z tych y innych dowodow prawnych y postępku Sienkiewiczowego przed nami pokłądanego, ten uczynek popełnionym bycz nie z osob priwathnych, ale z gwałta pospolitego wszitkiego miasta Minskiego iaśnie pokazuie. Z tych tedy wszytkich mianowanych pızyczyn skazuiemy, aby temu przerzeczonemu Iwanowi Boburce summę pieniędzy przezen Sienkiewiczowy zapłaconą trzy tysiącze złotych polskich, y wydatku na tę ugodę tysiąc złotych polskich, ze osoby pozwane spolnie ze wszistkiemi mieśćany prawa Maydeburskiego y same osobe urzędowne, wyiąwszy woyta, ktory do tey sprawy nie nałezy, każdy z maietnośći swey nie wymawiaiąć się ieden drugiem wedle rospisania woyta y urządu teraznieyszego mieyśćkiego Minskiego wszytko zupełna zapłacili, od tego decretu naszego za niedziel dwanaśćie, pod winą przeciwko nieposłusznemu zapłacenia tey summy od urzędu nan włozoney takiey ze summy na kozdego o co sama rzecz idzie, w ktorey tez summie część y Iwana Boburkę wedle maietnośći iego położona y przez tenze urząd s summy iego głowney wytrącona bydz ma.

A dla lepszey wiary y pewnośći pieczęcz naszo Wielkiego Xięstwa Lithewskiego do tego decretu iest przyciśniona.

Datum w Wilnie dnia 4 septembris, roku, iako wyszey [1]).

Lew Sapieha, canclerz W° X° Litewskiego.

№ 60.

1609 г., лютага 20. Варшава.

Літ. Мэтр., Кн. Зап. № 89 л. 126—127 адв.

Przywiley szewcom miasta Mienskiego na cech.

Zygmunth trzeci, z łaski bożey krol Polski etc.

Oznaimuiemy tym listem naszym, wszem wobec y każdemu zosobna, komu by to wiedziec nalezało.

Iz supplicowali nam poddani naszy szewcy miasta naszego Minska, przez sławetnych Andrzeia Stanisławowicza Kukę, Andrzeia Romanowicza, Bartłomeia Mikolaiewicza y Bogdana Michałowicza, collegów swych, prosząc nas, abyśmy im bractwo albo cech rzemiosła ich szwieckiego, bez ktòrego siła nieporządku miedzy nimi dotąd było, przykładem inszych miast naszych uprzywileiowanych, miec pozwolili y artykuły pewne, ktore oni s przywileiu szewcòw Wilenskich wypisawszy y na nie zezwoliwszy się, do nas przyniesli y za prawo sobie mieć chcieli, onym samym y potomkom ich na wieczne czasy potwierdzili.

My tedy, widząc być rzecz słuszną, a chcąc, aby w miastach naszych wszelaki porządek się zachował y rosł, co nie mniey stąd pochodzi, gdy rzemiosła cechi swoie miec będą, tę artykuły bractwa ich cechowego, do nas przyniesione, w ten list nasz wpisać ieśmy kasali, ktore tak sie w sobie maią.

Naprzod, wszyscy szewcy, w miescie naszym Mienskim mieszkaiący, tak rzymskiey iako y ruskiey relij ludzie, każdego roku na dzien s Mikołaja biskupa, wespòłek się zszedszy obierać maią miedzy sobą czterech starszych, to iest dwa z rzymskiey, a drugich dwu z ruskiey wiary, do tego dwu stołowych, iednego z rzymskiey a drugiego z ruskiey strony, ktorzy, na każdy kwartał w rok, w zgromadzieniu y przy obecności wszystkiego bractwa przywileia y artykuły bractwa swego mają dać czytac, y co dwie niedzieli zawzdy, albo według potrzeby iliebykroc potrzeba tego ukazowała, do iednego z starszych będą się powinni schadzać około radzenia o dobrych rzeczach brackich y około porządkow cechowych y obmyslawania o rozmaitych przypadkach, na potym przypadaiących, ktore by się w ich bractwie przytrafiac mogli.

Ktorzy starszy będą mieć te moc: inszą bracią występną sądzic y sprawować, do cechu uzywac y onych winami słusznemi według zdania swego y według statutow swoich karac, || takze tez ktorzy by do bractwa przychodzic nie chcieli, albo przychodzic omieszkawali, albo ich statutom upornemi, sprzeciwnemi y nieposłusznemi byli, występki ich, według opisania statutow, mają karac y uporne a nieposłuszne do więzienia miesckiego maią dawac.

A skrzynka pospolita bracka z listami y przywileiami brackiemi w domu starszego mistrza zawsze chowana być ma.

---

[1]) Дата ў кнізе перад папярэдняй справай: „A. 1601. Feria 3 ante festum nativitatis B. V. M. proxima".

Mistrze też takòwe do cechu swego mają przijmowac, ktorzy by byli w rzemiesle dobrze doswiadczeni, a ktorzy by mistrzowie przerzeczonego rzemiosła nie byli wpisani y przyięci do bractwa y nie chcieli by być posłusznemi statutom y starszym, na ten cras będącym, chociaby takowi byli, ktozry by mieli domy pod zwierzchnoscią miescką, duchowną y swiecką albo w dworzech szlacheckich mieszkali, co kolwiek by ich bylo, takowym się rzemiosła żadnym sposobem robic nie będzie godziło.

Item ci mistrzowie, ktorzy iuz są od dawnego czasu za mistrze przyięci y obrani w przerzeczonym rzemiosłe szwieckim, od ukazania sztuki rzemiosła swego y od listow swiadectwa maią byc wolni.

Item iesliby ktory, tegoz rzemiosła to rzemiosło robic, mistrzem zostac y do bractwa wpisac się chciał, takowy ma pierwiey przerobic dwie lecie u ktorego kolwiek mistrza, potem przez listy albo przez swiadki o urodzaiu swego swiadectwo ma pokazac y gdzie by się rzemiosła wyuczył y iesli iuz był spusczon z rzemiosła, potym rzemiosła swego sztukę ma ukazac, według zwyczaiu, iako się w tym rzemiosłe zachowuię, potym mieisckie prawo przyiąc będzie powinien. A iesli by sztuki rzemiosła swego robic nie chciał, a mistrzem przed się zostac chcial, takowy do skrzynki brackiey cechowey dac y odliczyc kop siedm litewskich y kolacyą na wszystką bracią według przemozenia swego sprawic ma y będzie powinien.

Aby tez ieden drugiemu bratowi na targu pospolitom w kupowaniu rzemienia nie przeszkadzał, a jesliby to ktory smiał uczynic, takowy ma byc karan winą bracką.

Item iesli by ktory, do cechu wyzwany, nie przyszedł, albo iesliby ktory na mszą za umarłę czasow pewnych postanowioną y zwykłą, bądz tez za procesią do kosciola, albo do cerkwie nie przyszedł, za kazde nieprzijscie popadnie winy do skrzynki grosz ieden. A iesli by ktory wzgardzaiąc tę ustawę y bractwo wazył się takową winę potrzykroc zapłacic, takowy pułkamienia wosku do skrzynki || brackiey będzie powinien połozyc.

Item zaden sie nie ma wazyc kupcom z ich safianow, albo rzemienia na przedawanie do kramow roboty robic, ktora by potym w Miensku przedawana byc miała, takze y z ynszych miast roboty gotowey kupcy do Mienska na przedaz przywozic nie maią, oprocz jarmarkow dorocznych. A iesli by się takowa robota w kramiech пokazała, tedy starosta y woit tameszni wespołek z burmistrzami maią kazac, takową robotę zabrac y do szpitala oddac. A szwiec takowy, co by tę robothę robic wazył się, winą bracką karany byc ma.

Wszakze wolno będzie braciey cechowey kupcom z ich rzemienia robote rozmaitą robic, iesli by one roboty z miasta wywozili y na inszym miescie przedawali.

Item aby zaden z braciey, chodząc dom od domu u inszych braciey obuwiu kupować, a potym onego na rynku przedawac nie wazył się. Co iesli by ktory uczynił, a byl by w tym swiadectwem iasnym przekonany, tedy ma mu byc tokowa robota pobrana y do szpitala oddana.

Także tez, iesli by doma, albo na rynku, boty albo robotę złą y przygany godną przedawał, takową takze ma byc do szpitala pobrana.

Item, iesli by ktory na zlodzieystwie, albo tez na iakim inszym złym y nieucciwym uczynku był poimany, takowy nie tylko od bractwa, ale tez y od robienia rzemiosła ma być odrzucon wiecznemi czasy, iako bezecny.

Item iesli by w spolným brackim siedzeniu ieden drugiego słowy nieucciwemi nagrawał, wedle wynalasku brackiego ma byc karan, a iesli by się to przytrafiło gdzie indziey a nie w bractwie, zeby ieden drugiemu złorzeczyl, albo kogo kolwiek obraził, albo zesromocił, woitowską winą ma być karany.

Item aby ieden od drugiego pomocnikow albo towarzyszòw odmawiać ani odwabiać nie smiał, a kto by się tego wazył winą wedle wynalazku cechowego ma byc karan.

Item aby zaden z miśtrzow więtszego wochłonu na tydzień towarzyszowi, a zwłaszcza rzemiosła dobrze umieiącemu, iedno po groszy trzech litewskich dawać nie smiał.

Item żaden z mistrzow nie ma ucznia na naukę rzemiosła swego przymować, iedno na trzy lata y onego w cechu ma opowiedziec y w księgi wpisać będzie powinien. Towarzysze tez y uczniowie, ktorzy od mistrzow swoich nie ucciwie odchodzą y odstawaią, w inszych niechay nie robią, az by pierwszim dosic ucynili.

Item żaden tak z mistrzow iako towarzyszow nie ma do cechu z bronią przychodzic, a iesliby się to ktoremu przytrafiło, ma one bron do starszego czechowego, || u ktorego na ten czas onego roku skzynka bracka pospolita będzie, dac zachowac. Tamze tez żadnych rostyrkow, fasołow y słow nieucciwych, ktore by sławę y dobre o ludziach mniemanie obrażaly poczynać nie maią pod winą, ktora ma byc za wynalaskiem brackim skazana.

A iesliby ktorzy przerzeczonym pomienionego rzemiosła artykułom przeciwnemi y nieposłusznemi byli, takowym nie ma być dopuszczono, aby rzemiosło swoie robyli. W czym starosta wespoł z woitem y z burmistrzami maią im dopomagac y onych od krzywd bronic y nieposłusznych przerzeczonych artykułow do posłuszenstwa przymuszac.

Ku ktòrey prozbie y postanowieniu ich, iako słusznemu y prawu pospolitemu, takze wolnościam pospolitym y kazdym w osobnosci y wszelakiey zwierzchnosci w niczym przeciwnemu, ale tylko na osoby cechu przerzeczonego ku zachowaniu dobrego porządku, posłuszenstwa y pobożnosci służącemu, łaskawie skłaniaiąc się, to bractwo albo cech przerzeczony szwiecki, w tym miescie naszym Mienskim, sposobem wyszey opisanym postanowilismy y tym listem przywileiem naszym postanowiamy y we wszystkich artykułach, punktach, clausułach y okolicznosciach, wyszey opisanych, utwierdzamy, chcąc to miec, aby to wszystko, co tu iest wyszey opisano, od wszystkich szewcow, teraz y na potym w miescie naszym Mienskim mieszkaiących, na czasy wieczne chowano y trzymano było, nie deroguiąc iednak ni w czym prawu pospolitemu.

A dla lepszey wiary y pewnosci tego wszystkiego daliśmy szewcom miasta Minskiego ten nasz przywiley s podpisem ręki naszey, do ktorego y pieczęc naszą Wielkiego Xięstwa Litewskiego przywiesic kazaliśmu.

Dan w Warszawie, na seimie walnym, dnia dwudziestego msca lutego roku panskiego tysiąc szescsetnego dziewiątego, panowania krołewstw naszych Polskiego XXI, a Szwedskiego XV roku.

Podpis ręki krola jego msci.
Jan Sokolinski, pisarz W° Xięstwa Litewskiego.

№ 61.

1609 г. ліпня 6. Менск.

Менск. Гістарх. Цэх. акты, л. 39—42.

*Запіс у Менскім земскім судзе прывілея в. кн. Жыгімонта III, якім зацьверджаны статут Менскага брацтва, або цэху рэмяства шевцкага 20 лютага 1609 г.

Выпис с книг справ вечистых воеводства Минского.

Лета от нарождения сына божого тысяча шестьсот девятого, месяца июля шестого дня.

На рокох теперешних судовых земских Минских, по святой тройце святѣ римском припалых и порядком статутовым судовне в Минску отправовать зачатых, перед нами: Григорьем Макаровичем судьею, а Яном Сологубом—подсудком, а Стефаном Гладким писарем, урядниками судовыми земскими воеводства Минского, постановившися очевисто мещане его королевское милости шевцы места Минского через славетных Андрея Станиславовича Кукен, Андрея Романовича, Бартломея Миколаевича и Богдана Михайловича, оповедали и покладали перед нами, судом, привилей его королевское милости, пана нашего милостивого, даный и належачий им, шевцам места господарского Минского, братства альбо цеха ремесла шевецкого, в котором менуючи речь самую ширей описанную, просили нашего суду, абысьмо тот привилей его королевское милости, до книг справ земских || воеводства Минского уписати велели. Мы суд того привилею оглядавши, а читаного перед нами зрозумевши и прыпустивши то ку ведомости нашей судовой, казали есьмо его до книг уписати, которы уписуючи до книг, слово от слова так се в собе ма:

Zygmunt trzeci z łaski bożey król Polski, wielkie xiążę Litewskie, Ruskie, Prusskie, Zmuydzkie, Mazowieckie, Inflantskie a Szwedski, Gotski, Wandalski dziedziczny król.

Oznaymuiemy tym listem wszem wobec y każdemy zosobna, komu by to wiedzieć należało, iz sypplikowali nam poddani nasi, szewcy miasta naszego Mińska, przez sławetnych: Andrzeia Stanisławowicza Kuken, Andrzeia Romanowicza, Bartłomieia Nikolaiewicza y Bohdana Michałowicza, kollegów swoich, prosząc nas, abyśmy im bractwo, albo cech ich rzemiosła szewieckiego, bez którego siła nieporządku między nimi dotąd była, przykładem inszych miast naszych uprzywileiowanych mieć pozwolili y artykuły pewne, które oni z przywileiow szewców Wilenskich wypisawszy i na nie zezwoliwszy się do nas przynieśli i za prawo mieć sobie chcieli, onym samym i potomkom ich na wieczne czasy potwierdzili... *[і гэтак далей,—літаральна тэкст прывілею; гл. папярэдні док. № 60, стар. 94—96].*

Dan w Warszawie, na seymie walnym, dnia dwudziestego miesiąca lutego, roku pańskiego tysiąc sześćsetnego dziewiątego, panowania królewstw naszych Polskiego dwudziestego pierwszego, a Szwedzkiego-piętnastego roku.

Jakoż starszemi na ten rok być maią wyżey mianowani mistrwowie, a stołowemi: Paweł Stasiewicz i Daniel Chomicz, a potym drugych lat obierać sobie będą.

У того привилею его королевское милости печать маестатовая. привесистая, а подпись руки его королевской милости и писарская тыми словы: Sigismundus rex. Jan Sokoliński, pisarz Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

Которое оповеданье шевцов места Минского свыш помененых и тот привилей его королевское милости, за просьбою их, до книг справ земских воеводства Менского есть вписано, с чего и сей выписъ под нашими врадовыми печатьми места господарского Менского, то есть Андрею Станиславовичу Кукену, Андрею Романовичу, Бартломею Миколаевичу и Богдану Михайловичу, менечи всим шевцом цеховым, в месте господарском Минском мешкаючим, есть выдан.

Писано у Менску. Григорей Макарович, судья земский. Адам Сологуб, подсудок. Стефан Гладкий, писарь земский Минский.

Привилей сей скорикговаў, за прозьбою старосты всех шевцов места Минского, Якуб Быковский войский Менский власною рукою. Подписали Nicołaj Moris, parochus Pinscensis i Piotr Parczewski, proboszcz Starodubowski, pleban Miński.

Увага. Докумэнт зьяўляецца копіей, якая зроблена не раней XIX стал.

№ 62.

1610 г., сакавіка 17. Абоз пад Смаленскам.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 89, л. 170—170-в.

Caduk Janowi Kraiewskiemu na maietność, spałą po mieszczance w Minsku.

Zygmunt III, z łaski bozey krol Polski, wielkie xiąże Litewskie etc.

Oznaimuiemy tem listem naszym wszem wobec y każdemu zosobna, komu by to wiedzieć nalezało.

Iz po zeysciu s tego swiata nieiakiey Reiny, bywszey małzonki nieboszczyka Wasilewskiego y drugiego Kunickiego, mieszczan miasta naszego Minskiego, ktora majętnosci nie mało lezących y ruchomych nabywszy, nie zostawiwszy po sobie potomstwa y żadnych powinnych swych, s tego swiata zeszła, a po smierci iey maiętność wszelaką, lezącą y ruchomą, pieniądze gotowe, złoto, srebro, szaty, cynę, miedz, konie, bydło y wszytek sprząt domowy prawem kadukowem nam i do stołu naszego własnie należącą, niektore pewne osoby, bezprawnie na się zabrawszy, dzierzą y używaią, ku szkodzie skarbu naszego.

My tedy maiąc łaskawe baczenie na uczsciwe służby urodzonego Jana Kraiewskiego, porucznika || roty naszey pieszey, ktory on nam obecnie, będąc przy nas, tak w panstwach naszych iako y teraz na tej expeditij Moskiewskiey będąc w szancach z ludem naszyw pieszym, pod zamkiem Smolenskiem, przez czas niemały z nielitowaniem zdrowia swego oddawał y teraz oddawać nie przestaie, ktorego chcąc tem chętliwszego do lalszych służb naszych y rzeczy pospolitei uczynić, z łaski naszey krodewskiey po przerzeczoney Reinie, bywszey Wasilewskoy y Kunickiey,

maiętność wszelaką leżącą y ruchomą, na nas prawem kadukowym spadłą i pieniędze gotowe, obligi, zapisy na długi y na zastawy nieboszczycy Reinie dane, także złoto, srzebro, miedź, cynę, szaty, konie, bydło, sprzęt domowy i insze wszelakie maiętnośći, co kolwiek po niey zostało, pomienionemu Janowi Kraiewskiemu prawem kadukowym dalismy, i tem listem naszym daiemu.

Ma urodzony Kraiewski tę maiętność, gdzie kolwiek będącą, z każdego dzierżącego prawem doszedszy, na siebie spokoynie prawem kadukowym dzierzać y używać i według woli swey onemi szafować i gdzie chcąc obrocić, nie daiąc s tego nam y do skarbu naszego nić.

Na cośmy dla lepszey pewnosci urodzonemu Kraiewskiemu dali ten nasz list, s podpisem ręki naszey y z naszą pieczęcią.

Pisan w obozie pod Smolienskiem dnia XVII (17) msca marca roku panskiego MDCX (1610) Panowania kiolewstw naszych Polskiego XXIII°, a Szwedzkiego XVII° roku.

Podpis ręki jego krol. msci.

Janusz Skumin Tyszkiewicz, pisarz.

№ 63.

1613 г., мая 15. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 91, л. 170—170-в.

Przywiley mieszczanom Mieńskim strony dawania podwod pod posłancy.

Zygmont III etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym wszem wobec y każdemu zosobna, komu to wiedzieć należy.

Iż my, zabiegaiąc temu, aby poddani naszy miasta Minska, nad prawo pospolite w oddawaniu podwod nie byli ociążeni, takową declaratią z strony oddawania y odbierania podwod czyniemy, ktora taka iest.

Komornikowi albo temu, kto list podwodny bez wpisania imienia i przezwiska swego, także y daty, ukaże,—podwoda nie ma być dawana.

Każdy, kto podwod za takowym listem dostatecznym bierze, powinien dać od każdego konia na mile dwa grosza polskie, a iesli z wozem, tedy po pułtrzecia grosza, wedle constitutij roku MDLXXVIII (1578).

Kiedy podwodę komu oddawać będą, aby burmistrz tameczny na liscie podwodnym, wedle constitutij roku MDLXXIV (1574) napisał, ktorego dnia y dokąd podwodę brano, żeby dwakroć na ieden list w iedne drogę nie dawano.

Kiedy listowi wynidą cztery niedziele, aby podwoda za takim listem nie była dawana, oprocz tego żeby się nazad s tymże listem się wracał.

Nad to żeby podwody nie daley ani bliżey, iedno || do tego mieysca, do ktorego podług prawa y zwyczaiu są powinni, dawali.

Co aby tak od poddanych naszych, pomienionych mieszczan Mińskich, iako y sług naszych, y wszech inszych, ktorzy, ieno za listem naszym, podwody odbierać będą, było trzymano y zachowano, y nad tę declaratią naszę, aby inaczey żaden ważyć się nie smiał, pod łaską naszą — miec to chcemy y onym rozkazuiemy.

Na co dla lepszego utwiedzenia, ręką naszą podpisalichmy się, i pieczęć Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąć rozkazali.

7*

Dan w Warszawie dnia XV (15)maia, roku MDCXIII (1613) panowania krolewstw naszych, Polskiego XXVI-go, Szwedskiego XIX-go.

Podpis ręki krolia jego mosci

Eustachi Wołowicz, pisarz i referendarz Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

№ 64.

1613 г., мая 25. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 91, л. 171-172.

Przywiley mieszczanom Mieńskim na potwierdzenie prawa Maydeburskiego y wolności ich, im nadanych.

Zygmunth III etc.

Oznaymuiemy wszem wobec y każdemu zosobna, tym listem naszym, komu to wiedzieć należy.

Iż donosili do nas prozbę mieszczanie naszy Mińscy, imieniem iako urzędu, tak wszystkiego 'pospolstwa miasta naszego Minska, abysmy im pewne artykuły tak do wolnosci prawa Maydeburskiego iako y do porządku odbierania lidzby s prowentòw mieysckich należące przykładem inszych miast naszych, w Wielkiem Xięstwie Littewskiem, pod prawem Maydeburskim siedzących, nadali y onych wiecznymi czasy używać im dopuscili. Ktore to artykuły tak się maią.

Naprzod, aby lentwoit, ktory mieysce woytowskie w tymże miescie Minsku na sądach zasiadac będzie, przysięgłym był. Od ktòrego lentwoyta y od wszystkiego sądu mieysckiego aby nie do woyta, ale do nas prosto y sądu naszego zadwornego apelatie każdemu wolne były.

Także aby burmistrze y rada mieyscka Minska według przywilieow, im nadanych, z urzędow swych przed nas y sąd nasz pozywani bywali, a nie gdzie indziey, ieno przed nami y sądem naszym odpowiadać byli powinni.

Obieranie burmistrzow, radziec, ławnikow, pisarza, aby od urędu dawnego burmistrzow z raycami y od wszystkiego pospolstwa, wespoł z woytem odprawowane było. A electia tych urzędnikow nowych przy większey częsci, tak z urzędu iako s pospolstwa, a nie przy samym iednym woycie aby zostawała, ktorey by iedna || ktoraż kolwiek osoba, także y mnieysza częsc przeczyć nie mogła.

Na ostatek az meszczanie miasta naszego Minska, bacząc wielką niestwornosć, ktora się dzieie przy odprawowaniu liczby roczney s prowentow mieysckich, a to s tey przyczyny, ze gmin albo pospolstwo wszystko, ktore się do słuchania rachunkow mieysckich na czas naznaczony schodzić zwykło, niestwornoscią swoią urząd y tych ktorzy liczbę oddawaią, zatłumiaią, skąd wielkie zamieszanie w odprawowaniu tey liczby zwykło bywać, przeto prosili nas abysmy im snadnieyszego sposobu w odprawowaniu lidzby s prowentòw mieysckich zażywać pozwolili, to iest przed czasem zdawania urzędu burmistrzowskiego y radzieckiego, aby pospolstwo wszystko, za obesłaniem od urzędu przerzeczonego, obrali miedzy sobą mężow dwanascie, ludzi dobrych, godnych y osiadłych, a oni zaś dwanaście aby z siebie samych wysadzili na to szesciu osob, ni w czem nie podeyzranych, ktorzy to szesc osòb powinni byli zszedszy sie na dzień nowego lata w każdem roku, od burmistrzow, radziec

y szafarzòw mieysckich, s ktorych by władza za przeszły rok zchodziła, ze wszystkich przychodòw, rozchodow, pożytkow, rozmiotow y składek za przeszły rok rachunek y lidzbe dostateczną odebrać. Tamże potym ciż szesć mężow, aby relatią przed urzędem nowo obranym na ratuszu słuchania y odebrania lidzby uczynili y tamże zaraz przed tymże urzędem, za odebraniem dostatecznym rachunku tych, ktorych należeć będzie, przy relatij swoiey quitowali y wolnymi uczynili

My tedy widząc rzecz być słuszną, aby miasta nasze za wolnosciami y dobrym porządkiem pomnożenie brały, tegoż y temu miastu naszemu Minsku || życząc, na prozbę ich, do nas uczynione, pozwoliwszy, pomienione artykuły tak iako wyżey sami w sobie są opisane y wyrażone, tak wolnosci prawa Maydeburskiego, iako też do porządku y słuchania lidzby należące ze wszystkiemi ich okolicznosciami, temu miastu naszemu Minsku nadalismy, y tym listem naszym nadaiemy y pozwalamy, aby przerzeczeni mieszczanie naszy Minscy, według tego listu naszego, onym danego, pomienionych wolnośći y sposobu do słuchania lidzby należącego, bez przeszkody żadney zażywali wiecznemi czasy, nie niszcząc iednak nic prawom y przywilieiom miasta tamecznego, ktòre by od nas albo przodkow naszych pierwiey iemu były nadane.

Na co dla lepszey wiary, list ten ręką naszą pospisaliśmy y pieczęcią Wielkiego Xięstwa Litewskiego zapieczętowac rozkazali.

Dan w Warszawie, dnia XXV (25) miesiąca maia, roku panskiego tysiąc sześćet trzynastego (1613), panowania krolewstw naszych Polskiego XXVI-go, a Szwedskiego XIX-go.

Podpis ręki krolia jego mośći.

Ewstachi Wołowicz, pisarz i referendarz.

№ 65.

1615 г., мая 31. Варшава

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 92., л. 61в—64.

Confirmatia articułow cechu złotnikow Minskich.

Zygmunt III etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym wszem wobec y każdemu zosobna, komu by to wiedzieć należało.

Isz przełożono przed nami imieniem starszych y młodszych mistrzow y wszystkiego cechu rzemiosła złotniczego, w miescie naszym Minsku mieszkaiących.

Acz kolwiek to rzemiosło złotnicze od dawnych czasow w ieden cech pospołu z drugimi rzemiosłami, to iest kotlarskiem, kowalskiem, slusarskiem y miecznicm, złączone y spoione było, a to na ten czas dla małey liczby rzemieśnikow tego to rzemiosła zlotniczego. Jednakże do tego czasu, za łaską bożą, ludzi tego rzemiosła w miescie naszym Mińsku iusz większa liczba namnożyła się, także osobny y doskonały cech tego rzemiosła postanowiony być może. A to większ upatruiąc, że w takowym zamieszaniu rożnych rzemiosł, wkupie będących, wielka się niestwornosć y nieporządek, zwłaszcza w odprawowaniu sztuk, chowaniu czeladzi y w inszych porządkach, rzemiosłu swemu nalezących, dzieie się, starali się o to pomienieni złotnicy, aby oni iako rzemiosła subtelnieyszego y od inszych

rożnego, to iest od kotlarzow, kowalòw, slusarzow y miecznikow, przez urząd tameczny Minski odłączeni były, a przykładem inszych miast naszych osobny cech rzemiosła swego złotniczego postanowiony mieli.

W czym urząd mieiski tameczny, bacząc bydz rzecz słuszną ku || lepszemu pożytkowi y ozdobie miasta tego odłączenia złotnikòw od inszych rzemiesnikow, pozwoliwszy artykuły pewne, temu to rzemiosłu złotniczemu własnie nałezące, porządnie spisane temu to cechowi do dzierzenia y używania podał.

I proszono nas imieniem przerzeczonego cechu złotniczego, abyśmy tak to ich odłączenie, iako y artykuły, im opisane, z łaśki y z władze naszey krolewskiey potwierdzili y umocnili. Ktore to artykuły tak się w sobie maią.

I. Wszyszcy mistrzowie y rzemieśnicy tego to cechu złotniczego chwały panu bogu wszechmogącemu powinney ni w czym nie opuszczac, zwierzchnosci naszey poddaństwo, wiarę y posłuszenstwo, także też y urzędowi tamecznemu mieyskiemu wcale y nienaruszenie oddawać, ten przywiley nasz we wszystkich punktach, paragraphach mocnie y nienaruszenie trzymać y wedle niego się rządzic y sprawowac powinni będą.

II. Aby to rzemiosło porządnie s pochwałą inszych szło y odprawowało się, każdy towarzysz rzemiosła tego złotniczego, ktoryby mistrzem w tym cechu zostać chciał ma pierwey robić u iednego mistrza cechowego lat trzy, iesli mistrzowski syn lat dwie, ktory by towarzysz poiął dziewką mistrzowską lat dwie. A ktoryby się w tym cechu rzemiosła wyuczył ma wędrowac lat dwie y zas znowu u mistrza robić lat dwie y dopiero do robienia sztuk porządnie przystępowac maią. Jednakże pierwey listy urodzenia swego od urzędu, gdziesię urodził, a od wyuczenia rzemiosła z cechu, gdzie się wyuczył, pokazac powinien będzie. Ktore to sztuki takie maią bydz robione: rostruchan, ieden w drugi wkładany, pieczęc wielką z literami rzezanewi, wkoło z helmem w wierzchu w sczycie y nad sczytem, pierszciem s kamienien, cudnie osadzonym; ktore to sztuki ma robić u mistrza starszego przez cały kwartał, a w drugi kwartał będzie ie powinien w cechu przed wszystkimi cechmistrzami pokazac. Ten zaś starszy mistrz, u którego sztuki robił, pod przysięgą ma zeznac iako on sam, nie s pomocą żadnego te sztuki urobił. Które sztuki mistrzowie przypatrywszy się y uważywszy, iesli będą godne y wyprawne urobione, iak na mistrza nalezy, przyimą ie, a iesli zle wyprawne uznaią, stłukszy ie, każą sie mu na nich poprawiac. A przy oddawaniu takowych sztuk dla rozmnozenia skrzynki będzie powinien dać strofu srebra—grzywien dwie y kopę groszy wstępnego. A nazaiutrz, przyszedłszy do cechu, będzie powinien przed mistrżami przysięgę wykonac. Potym w tydzien po oddaniu sztuk ma kolacią sprawić w cechu na wszystkie mistrze y tak cechowem zostanie y mieysce zasiądzie. ||

III. Mistrzowie starszy maią tego pilnie postrzegac, aby skrzynka cechowa s przywileiem y z inszemi sprawami była pilnie chowana—u iednego skrzynka, u drugiego klucz, y aby z jurisdictiey mieyskiey nie była wynoszona. A mistrzowie starszy nowoobrani nie maią skrzynki do siebie brać od starszych przeszłego roku, ażby oni pierwiey liczbę uczynili dostateczną przed bracią w cechu y wszystko porządnie zdali. A iestli by skrzynkę cechową zatrzymali y liczby nie czynili, będą powinni dać strofu do skrzynki—grzywne srebra, do czego y do czynienia liczby maią być przymuszeni przez urząd.

IV. Ktory by brat, będąc zakazany od starszego, do cechu nie stanowił się y przyczyny stanowienia się nie pokazał, taki ma dać za pierwszem

razem strofu groszy trzy, za drugiem—szesc y tak postępuiąc, ile by nie był, a znieważał starszego. Na schadzkę maią się schodzić na pewną godzinę trzezwo, a ieśli by ktory piany przyszedł tymze strafem ma bydz karany. Takze, gdy na stole skrzynka z przywileiem otworzona będzie stac, aby żaden z bronią nie siadał, ale ią od siebie oddał, pod takim ze strofem, iako gdy nie stanie. To tesz ma bydz pod czas teyze schadzki pilnie zachowano, aby milczenie y wszelaka ucciwosc zachowana była. A gdy ieden z drugiem będzie miał sprawe, ucciwie ma mowić s pozwoleniem starszego, a gdy by się drugi wtargnął bez pozwolenia starszego, ma dac strofu groszy trzy, a iesliby był uparty, a milczeć nie chciał, taki ma bydz więzieniem karany.

V. To tesz ma bydz pilnie strzeżono, zeby szebro dobre robili wedle proby talerowey, a starszy maią tego pilno doglądac pod przysięgą, uczynioną y co miesiąc będą powinni proby brać. A iesli by się na ktorego, że proby nie wynosi szebro iego pokazało, taki każdy za pierwszem razem do skrzynki cechowey strofu ma dać puł grzywny szebra, a za drugiem grzywnę. A iesli by się nań pokazało do trzeciego razu, takowego maią starszy opowiedzieć urzędowi, ktory iusz w cechu mieysca miec y rzemiosła robic nie będzie. A isz się między ludzmi czeste oszukanie dzieie, tegy złotnicy w cechu swym nie maią mosiądzowey złocic roboty, zwłaszcza tey, ktora na kształt złota robiona była, iako łanczucha mosiądzowego z lutowanemi ogniwami, manelli, perscien, takze skła albo prostego kamienia do złota wsadzac, pod tymże strofem wyżey opisanym. A gdy to uczyni, taki kazdy ma bydz do regestru cechowego wpisany dla pamięci.

VI. Isz się tesz miedzy ludzmi częste szkody we srzebrze, złocie, przez || kradzież dzieią a pospolicie s takowemi rzeczami udaią się do złotników iako do tych, ktory takie rzeczy robią, przeto gdyby się komu szkoda stała, a udał by się do starszego cechu tego y szkodę swą opowiedział, ma starszy mistrz wszystkie insze mistrze obesłac, aby taką rzecz zatrzymaii, ktòrą będą powinni zatrzymać y onę szkodę starszemu powiedzieć; jednakze gdyby w takowym stafunku zapowiedzi nie było przez starszego, a złotnik by to kupił niewiadomie, tedy nie powinien swych pieniądzy tracic ani szkodnika szukać, gdysz nie wiedział, ale ieśli by ktory przez zakaz kupił, pieniądze śwe traci y strof do skrzynki puł grzywny srebra. Co iesli by się nań pokazało do trzeciego razu, taki mieysce swe w cechu utraci y rzemiosła nie ma więcey robić. Takze tesz złotnicy maią zatrzymywać srebro podeyrzane, to iest zlutki, obrzeski złote y srebne, azby się wyprawił kto mu dał, albo skąd dostał, gdysz żydowie y inszy misterni słodzieie sami zlewaią dlia lica, a gdy złotnik złeie komu srebro niepodeyrzane, powinien na nię ceche robic, a bez cechy iusz będzie podeyrzane.

VII. Maią tesz mistrzowie cechu tego to trzymać, aby czeladz porządnie chowali. Nie ma więcey mistrz chować iedno dwu towarzyszów y dwu uczniow a przed wyuczeniem może trzeciego przyiąc. Trafia się to miedzy mistrzami, gdy mu towarzysza trzeba, że go do siebie przewabi. Przeto mistrzowie tego w swym cechu postrzegać maią, zeby towarzysze porządnie przystawali y odstawali. A gdy towarzysz u mistrza siądzie robic, ma dwie niedzieli robic, a po dwu niedzielach może odstac, albo tez z mistrzem postanowienie uczynić. Gdy odstanie towarzysz, a drugi mistrz da mu robotę swowolnie, nie pytaiąc się pierwszego, iesli od niego odstał, taki ma dać do skrzynki strof—puł grzywny srebra y onego towarzysza odprawić. A iesli by tesz ktory towarzysz swowolny, uczyniwszy szkodę mi-

strzowi y nie odstawszy porządnię, z miasta przecz poszedł, za takowym każdym mistrz ma pisać, a nigdziey żaden towarzysz przy takim robic nie ma, ale ma bydz mian za bezecznego wedle zwyczaiu cechowego dotąd, aszby przyszedłszy wyprawił się y dosić uczynił. Ale gdyby taką szkodę uczynił, żeby pana kradł znacnie, albo nieznacznie, takowego iusz każdego ma moc ten cech szelmem uczynić, od ucciwości odsądzic, albo oddac urzędowi na executią.

VIII. Nalezy tez wiele, zeby mistrzowie uczniow swych porządnie uczyli, żeby wernie w kazdym cechu mieysce mieli. Maią postrzegać, zeby z małzenstwa byli spłodzeni, nie bękartow, nie poddanych || szlacheckich, oprocz żeby iego pan wolnoscią go darował, ani syna młynarskiego, łazebniczego, cekłarskiego, a pogotowiu żyda: tych pomienionych nie maią w swym cechu uczyć, ale każdego ucciwego maią pilnie do rejestru cechowego wpisowac za swiadectwem rodzicòw, albo krewnych i przyiacioł. A gdy go wpiszą, będzie powinien dac wpisnego groszy dwanascie. A kazdy mistrz cechu tego nie ma mniey nczyć nad lat pięc. A gdy się do reiestru wpisze, iusz mu niewolno od mistrza odstać albo do drugiego przystać, bo by to było szkodą mistrza, u ktorego się zapisał y naukę iusz wziął, przeto ma trwać do czasu opisanego, A iesli by upornie nie chciał trwac, alboby uciekł,—takowy, ałbo rękoymie iego, od onego czasu iako się zapisał, maią płacić za strawę, y szkodę nagrodzić, iesli by iaką uczynił. Ale gdy czasu swego dotrwa, tedy go pan iego ma z regestru wypisać y za towarzysza wolnym uczynić, a od wypisu będzie powinien dac pułtora złotego.

Do ktorych to artykułow, wzwysz mianowanych, za prozbą imieniem tegosz cechu, do nas wniesioną y dla lepszego porządku y poratowania tamtego miasta niektore artykuły przydac umysliliśmy y przydaiemy.

Aby żaden rzemiesnik rzemiosła tego złotniczego, pod iaką kolwiek jurisdictią, bądz zamkową, slachecką iakiego kolwiek stanu, bądz duchowną y mieyską, w miescie Minskim mieszkaiący, a nie będąc do tego cechu uprzywileiowanego przywiązany, nie smiał się, a nie się ważył, swowołnie y pokątnie tego rzemiosła złotniczego w miescie y na przedmiesciu robic, ku przeszkodzie y ublizeniu tego cechu, ale iemu wszyscy, ktorzy tego rżemiosta uzywaią, nie sczyczącsię pany ani żadnemi wolnośćiami ich, podlegać maią pod straczeniem roboty wszystkiey y warstatow. Czego executią urząd grodzki Minski w iurisdictiey slacheckiey, a mieyski w mieyskiey czynić powinien będzie.

Do tego nie ma bydz wolno żadnemu obcemu z inszych miast rzemiesnikowi tego rzemiosła, takze tesz kupcom y żydom,—srebra y złota noworobionego do Minska przywozić y przedawać, a zwłaszcza pod czas trybunału y inszych ziazdow, pod utraczeniem towarow do skarbu naszego y zabierania ich przez urząd grodzki y mieyski.

Naostatek, temusz cechowi pozwalamy miec pieczęc swą cechową, chorągiew, bębęn y wszelaką armatę potrzebną do obrony y ozdoby miasta tamtego, pod ktorą chorągiew, gdy iedno iako kolwiek potrzeba w tamtym miescie tego będzie, powinni się będą stawic inszy rzemiesnicy, ktorzy swych osobnych, albo żadnych cechow nie maią || ni w czym się nie wymawiaiąc, czego urząd tameczny powiniem będzie doglądac.

A tak my, krol, widząc prozbe być słuszną, gdysz takowe zgromadzenie iednego cechu y osobność iego większy pozytek, sławę y ozdobę miastu tamtemu uczynić może, takowe odłączenie pomienionego rzemiosła złotniczego od inszych rzemiosł y cech, im osobno postanowiony, takze y artykuły wzwysz opisane, we wszystkich ich punctach, clausułach y con-

ditiach z władze naszey krolewskiey potwierdzic y umocnic umyslilismy, iakosz potwierdzamy y umacniamy tym listem naszem y chcemy miec wiecznemi czasy, nie deroguiąc nic prawu pospolitemu y pierwszemum przywileiowi naszemu, ktory kotlarzom, słusarzom, miecznikom y inny rzemiesnikom słuzyc ma, aby to wszystko przy mocy swey wcale y nienaruszenie zawsze zostawali y zachowani byli.

A ten dom ich cechowy, w ktorem oni skrynkę s przywileiami cechowemi chowac y schadzki swe miewać będą, wyzwalamy od stania gosci wszelakiego stanu tak pod czas odprawowania sądòw głownych trybunalnych iako innych ziazdow, tak iako y drugie cechy wolne domy swe maią

W czym im żaden urząd ukrzywdzenia nie czyniąc, wedle tego przywileiu zachowac się ma.

A dla lepszey wiary, ręką naszą podpisawszy się, pieczęc naszu Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąc kazalismy.

Dan w Warszawie dnia XXXI (31) maia roku MDCXV (1615), panowania naszego Polskiego XXIX, a Szwedskiego XXIII.

Sigismundus rex.

Janusz Skumin Tyszkiewicz.

№ 66.

1616 г., мая 24. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 92, л. 64-65.

Deklaracia pewnych articułow na wolnosci miastu Minsku nadanych.

Zygmunt III etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym wszem wobec y każdemu zosobna, komu to wiedziec nalezy.

Przełożono przed nami imieniem wszystkiego urzędu y pospolstwa miasta naszego Mińska prawa Maydeburskiego, isz to miasto nasze y obywatele iego za tak dawnem y ustawicznem, pod czas woyny Inflantskiey y potym Moskiewskiey, przechadzaniem, leżeniem y wybieraniem statij rozmaitych od zołnierzow roznych, tak confederatow, iako w służbie będących, do tak wielkiego zubozenia przyszli, ze gdyby iakiego poratowania nie miało, wieleby nam y rzeczy pospolitey, za zniszczeniem tego to miasta, ktore y granicom nieprzyiacielskim podległe iest blisko, y w onym się wielkie sprawy rzeczy pospolitey, a osobliwie sądy trybunalne odprawować zwykli,—szkody przyczynić mogli. Maiąc tedy łaskawy wzgląd na prozbe pomienionych mieszczan, do nas wniesioną, abyśmy im w takowych upadkach ich poratowanie iakie kolwiek z łaski naszey uczynili, niektore artykuły z wolnosciami z obiasnieniem paragraphow, w pierwszych przywileiach naszych, od przodków naszych y od nas im nadanych, || nie tak dostatecznie wyrazonych, im nadać y pozwolić umyśliliśmy, iakosz nadaiemy y pozwalamy tym listem naszym.

Naprzod, aby żaden kupiec iakiegosz kolwiek narodu, miast y miasteczek naszych duchownych y szlacheckich, tak s Korony Polskiey y Wielkiego Xięstwa Littewskiego, iako y z obcych kraiow przyiachawszy do Minska, z rzeczami iedwabnemi, suknami, muchaiery, płotnami, korzeniem, napitkami, bądz z iakiemi kolwiek roznemi y wszelakimi towarami, nie smiał ich drobno albo na szynk łokciem, funtem, kwartą, ni pod czyią obroną, y pretextem przedawac. Ale który by kupiec do miasta s towarami

przyiachał tak pod czas odprawowania w miescie Minskim sądow głownych trybunalnych, rokow ziemskich y roczkow grodzkich y wszelakich inych ziazdow, iako y bez odprawowania takich sądow y ziazdow, opowiedziawszy się urzędowi tamecznemu Minskiemu, wolne mu ma bydz temi towarami swemi ż mieszczany Mińskiemi ogołem, to iest na kamienie, cetnary, albo sztuki wszelakie handlować. A gzieby się kto taki uporny znalazł, ma bydz od urzędu tamecznego Mińskiego za instantią kupcow tamecznych, zabraniem towarów iego wszystkich na pożytek miasta karany.

A inszi ludzie obywatele tameczni, tak rożnych towarów kupcy, iako y tatarowie, ktorzy iurisdictiey mieyskiey y prawu Maydeburskiemu we wszystkim nie podlegaią, takowych praw y wolnosci zażywać nie mogą, ale za obce rozumiani być maią oprocz tego, żeby się choc nie maiąc osiadłosci w miescie, prawu y iurisdictiey tameczney poddali y przyiąwszy miesckie prawo im posłuszni byli.

A osobliwie to im, z łaski naszey, nadaiemy, ze żydowie, ktorzy z dawnych czasow nigdy w miescie naszym Minskim handlami się nie bawili y kramów swoich nie wieli, y teraz przy dawnym zwyczaiu to miasto nasze Minskie zachowuiemy, w ktorym mieście żydowie handlow swoich prowadzic y kramów mieć nie maią.

Także kupcom przyiezdzem do miasta, zwyczaiem inszych miast naszych uprzywiliowanych, nie ma być wolno y w tym miescie Minskim gośćiowi z gosciem handlować y przeszkody meszczanom Minskim czynić, ieno s temisz mieszczany Minskiemi w Minsku maią handle prowadzić, okrom w iarmarki, wedle przywileiu na to danego, wolność kożdemu kupcowi ma bydz zachowana.

Do tego pozwolilismy pierwszym przywileiem naszem pomienionym mieszczanom Minskim młyny ku pozytkowi miasta na rzekach tam będących zbudowac. Za ktorem przywileiem y pozwoleniem naszem, pomienieni mieszczanie, upatrzywszy mieysce podobne, młyn ze dwiema kołami, przy groble swey mieyskiey, na rzecze Swisłoczy, w koniec mostu nizkiego, kosztem swoim zbudowali. Przeto my takie zbudowanie pomienionego młyna miastu tamecznemu na wieki potmierdzamy, z ktorego nigdziey indziey || ani do skarbu naszego iedno na pożytek mieyski tameczny dochod powinny obracać się ma.

Na co dla lepszey wiary y pewnosci dalismy ten nasz list.

Dan w Warszawie, dnia XXVI (26) maia, roku MDCXVI (1616), panowania naszego Polskiego XXIX, a Szwedskiego XXII.

Sigismundus rex

Janusz Skumin Tyszkiewicz.

№ 67.

1617 г., лютага 27. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 93, л. 80-81.

Потверженье велебному отцу Офанасию Пакосте листу на пляц в месте Менскомъ, заменою набытый.

Жикгимонт третий и пр.

Ознаймуемъ симъ нащымъ листомъ кождому, кому бы о томъ ведети належало, нинешънимъ и на потомъ будучымъ.

Иж покладалъ перед нами намесник митрополии церквей, въ воеводстве Менскомъ будучых, велебный отец Офанасей Пакоста

лист на пляц пустый, до церкви светого духа, в рынку противъ ратуша лежачый, от бурмистров, радец, лавниковъ и всего посполства мещан Менских, под печатю ратушною местскою, и с подписомъ руки Ивана Якимовича, писара местского, на вечъность для побудованя манастыра и школъ ку большому розмноженю хвалы божое отменою за кгрунт церковный КузмоДемъянский, людми оселы, такъже в рынку подле того пляца их лежачый. даный и уступленый. И билъ намъ чоломъ, што бы есмо тот пляцъ пустый от мещанъ заменою набытый, листомъ особливымъ прывилеем нашым на побудоване || на немъ манастыра и школъ, тудеж теж и иншого будованья для прымноженья доходовъ в нимъ мешкаючымъ, вечне укрепили и от всяких судовъ, тежаровъ местских и платов, так самых тых, которые бы одно колвекъ и якое колвек на тыи люди въ их будовани, на пляцы преречонымъ, сталомъ против ратуша, обыйстя свои купецкие мели, яко и их речы продажные водлугъ прав, прывильев, от продков нашых светобливое памети королей польских и великих князей литовских манастырови вознесенскому наданых вольными учынили.

Мы, господарь, видечы в томъ чоломъбите его слушное, ласкаве есмо на то позволили и симъ листом прывилеемъ нашымъ прозьбу оного укрепляючы, такъ варуемъ, ижъ вольно ему самому, яко и наступъникомъ его, настоятелемъ манастырей Менских на томъ пляцу пры церкви светого духа манастыр и школы для помноженья хвалы божое, также крамы ку розмноженю пожытков манастырских для вспоможеня особъ законных, в томъ манастыре будучых, збудоват, волные от всяких тежаров местских и платов, яко на властности манастырской. И абы в них обыйстя свои маючые, от всяких судов так яко и манастыра вознесенского, водлугъ прывилевъ светобъливое памети королей Полских и великих князей Литовских во всем ровными и вольными были, мет хочемо. В чомъ нихто имъ перешкоды и переказы ве владзы и в пожыткох и в судех ниякое чынити не мает и не будет мочы вечъными часы.

На твердость чого всего сесь листъ прывилей наш с подписомъ руки нашое господарское вышъ речонему отцу Пакосъте н наступъникомъ его дали есъмо, до которого и печат маестатовую прывесити есъмо велели.

Писанъ у Варъшаве, лета божого нароженья тисеча шестьсотъ семънадъцатого, месеца февраля двадъцать семого дня, панованья нашого Польского трыдъцатого, а Шведъского двадъцать третего року.

Подписъ руки господарское.

Янъ Соколенъский, писар Великого Князства Литовского.

№ 68.

1619 г. студзеня 12, Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 94, л. 36-66.

Decret miedzy Mielieszkiewiczem a Siemionem Chodkowiczem.

Zygmunt III, z bożcy łaski krol Polski ||

Oznaymuiemy tym listem naszym wszem wobec y kożdemu zosobna, komu to wiedzieć należy.

Isz przytoczyła do nas y sądu naszego, przez appellatią od woyta Minskiego założona, sprawa, ktora się naprzod przed urządem mieyskim

Minskim odprawoła, miedzi uczciwym Abramem Mieleszkowiczem, mieszczaninem Swisłockim—powodem, a sławetnym Siemionem Chodkowiczem, burmistrzem Minskim, pozwanym o oddanie y zapłacenie dziewięc kop groszy litewskich za szesć kamieni miodu przasnego, którego powod w wadze mieyskiey, iako człowiek kupiecki postawił, a pozwany arestował, pograbił y na swoy pozytek obrocił.

W ktorey sprawie, gdy pozwany na załobe actorową sprawiac się powiedział, że ten miod za pozwoleniem powodu samego do siebie wział, ale na on czas miod tylko po piącidziesiąt groszy a nie po pułtoru kop litewskich kupowano, chcąc iemu co by nad obietnice, ktorą actor pozwanemu względem pracy iego, w pewney sprawie podiętey, uczynił, przychodziło dopłacic. Do czego, iz się actor nie znał, pozwany iemu na przysięge puszczał, a actor tesz pozwanemu odprzysiądz się pozwalał.

Urząd mieyski Minski z przyczyn, w decrecie swym wyrażonych, nakazał actorowi przysięge, isz pozwanemu trzech kamieni miodu dac nie obiecał, ale on bez pozwolenia iego miodu kamieni sześć u wagi nie wziął, ktory na on czas po pułtora kop kupowano lithewskich. A za wykonaniem przysięgi nakazał, aby pozwany za ten miod dziewięc kop, a szkody y nakłady prawne wedle moderaty urzędowi zapłacił. Od ktorego decretu powod do woyta Minskiego appellował.

A woyt Minski przerzeczony decret sądu mieyskiego, iako prawny y słuszny, przy swoiey mocy zostawił y onego potwierdził, z tym dokładem, aby za przysięga actorową pozwany iscizne || z sowitoscią, to iest osmnaście kop, do tego tez szkody y nakłady prawne, wedle moderaciey urządowey zapłacił.

Od tego decretu pozwany do nas u sądu naszego appellował, iako o tym proces tey sprawy szyrzey w sobie obmawia.

Na roku tedy dzisieyszym, z tey appellacey przypadaiącym, strona pozwana Siemion Chodkowicz przez sławetnego Feodora Harasimowicza, przed sądem naszym stanowszy, tego roku pilnowała. A powodowa strona Abram Mieleszkowicz będąc na czwartym dniu po otrzymaniu tego wołania przez szlachetnego Mikołaia Jabłonskiego, woznego ziemskiego, do sądu naszego przywołana, ani sam przez się, ani przez umocowanego swego nie stanął, ale stronie pozwaney wydac się dopuscił.

My, przez pany rady y assessory nasze, wysłuchawszy zeznania woznego o przywołanie strony powodowey uczynionego, za niestaniem iey a na prawne popieranie strony pozwaney, wzwysz mianowany decret urzędu mieyskiego Minskiego we wszystkim potwierdzilismy y umocnili, iakoż potwierdzamy y umacniamy mocą tego decretu naszego, dla ktorego wykonania odsyłamy strony obiedwie do tegosz urzędu mieysckiego Minskiego po roku, kiedy strona strone przypozowie.

A dla lepszey wiary pieczęć naszą Wielkiego Xięstwa Litewskiego do tego decretu naszego iest przycisniona.

Dan w Warszawie, dnia dwanastego mca ianuarii, roku panskiego tysiąc szescset dziewietnastego, panowania naszego Polskiego XXXII, Szwedzkiego XXV Roku.

Stephan Pac, pisarz

Jarosz Wołłowicz, starosta generalny Zmoycki y podkanclerzy W. X. Litt.

№ 69.

1619 г., чэрвеня 26. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 96, л. 106 адв.

Лист заручный раде меской Менской противко войтови Менскому.

Жикгимонт третий и пр.

Урожоному Самуелю Друцъкому Горскому, войтови места нашого Менского.

Предложона нам скарга именем славетныхъ бурмистровъ, радецъ, лавников, мещан нашихъ Меньскихъ права Майдебурского, ижъ верность твоя, зваснившисе на них невинне, не толко имъ розные кривды, утиски и безправя, але отповеди, похвалъки на нихъ чинишъ и при отправованю судовъ местскихъ, где маеть быть покой захованъ, верность твоя колекгъ своихъ бурмистровъ, радецъ, лавниковъ и писара их местского зневажаешъ: словами ущипливыми и рукою на нихъ торгаешъсе и на здоровье ихъ стоишъ, неогледаючисе и на листы наши заручные, первей сего до верности твоее выношоные. Зачимъ они, не будучи беспечни здоровья своего, утеклисе до насъ, просечи, абыхъмо ихъ в оборону нашу взяли и таковых утисковъ терпет не допустили.

В чом прозбу ихъ видечи быт слушную, преречоныхъ бурмистровъ, радецъ, лавниковъ, писара, мещанъ нашихъ Менскихъ, в оборону нашу взявши, хочемъ мет и приказуемъ верности твоей, ижъ бы верность твоя самъ черезъ себе, слугъ, бояръ и подданыхъ своих отповедей, похвалокъ имъ не чинил и на здоровъе ихъ не стоялъ, поготовю на ратушу жебы-с имъ деспектов жадныхъ не выражалъ, ани словами ущипливыми не торгалъ, але се во всем спокойне противко нихъ на каждомъ местцу заховалъ, под зарукою на нас, гаспадара, на кождого з нихъ зсобна двома сты копами грошей литовскихъ. А если бы-с до них якую справу мел, ино бы-с правне з ними поступовал, конечне иначей не чинечи.

Писан у Варшаве, лета божего нароженя тисеча шестсотъ деветнадцатого, месяца июня двадцат шестого дня.

Sigismundus rex.

Кгедеон Тризна, писаръ.

№ 70.

1619 г., чэрвеня 27. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 96, л. 118-118 адв.

Do pana woiewody Minskiego, aby złotnikow, ktorzy się z cechu wyłamuią, pod posłuszenstwo cechmistrzow przymuszał.

Zygmunt III etcet.

Wielmoznemu Piotrowi Tyszkiewiczowi na Lohoysku, woiewodzie y staroscie naszemu Minskiemu, uprzeymie nam miłemu, łaske naszą krolewską.

Wielmozny, uprzeymie nam miły.

Dali nam sprawe starszy cechmistrzowie rzemiosła złotnickiego miasta naszego Minskiego, iz w miescie naszym Minskim niektorzy złotnicy nie podlegaiąc cechowi, ale tylko zakładaiąc się za rożnych panow swowolnie przeciwko prawu, temu cechowi podanemu, rzemiosla robic y uzywac ważą sie. Jakoz ieden złotnik, ktory dom y osiadłosc swoią w tymze miescie pod uprz. waszą ma, a z cechu się wyłamuie y starszym cechowym byc posłusznym nie chce.

Do tego maią tez ciz złotnicy naszy, przywileiem sobie nadanym, takową wolnosc, że w tym miescie naszym Minskim niewolno nikomu zinąd żadnego złota y srebra robionego pod czas trybunału y ziazdow wszelakich do miasta dla sprzedawania onego złotnikom, kupcom y żydom przywozic, przeciwko takowego prawa ich, nayduią się niektorzy, ze tych czasow prawem zabronionych || złotnicy zinąd do miasta przyiachawszy takowe złoto y srebro przedawac ważą się.

W czym wszystkim, iz się pomienionym złotnikom Minskim uima w prawie ich dzieie, chcemy miec y roskazuiemy uprzeymosci waszey, abys uprzeymosc wasza tak tych złotnikow, ktorzy się z cechu wyłamuią, a pogotowiu tego, ktory tez pod upzeymoscią waszą osiadłoscią mieszka, do posłuszenstwa starszych cechu złotnickiego przymusił y przymuszał, a sprzeczonym warstaty ich zabierac roskazał. Jako tez y takowym ludziom, ktorzy by pod czas trybunału y ziazdow, do miasta zkądinąd przyiechawszy, złoto y srebro robione sprzedawac chcieli, onego sprzedawac nie dopusczał. A ktory by się takowe złoto albo srebro tam sprzedawac wazył, abys uprzeymosc wasza one do skarbu naszego zabierał.

Co uczynisz uprzeymosc wasza s powinnosci swey dla łaski naszey.

Pisan w Warszawie, XXVII-o (27) dnia mca crerwca, roku panskiego MDCXIX (1619), panowania krolewstw naszych — Polskiego XXXII-o, a Szwedskiego XXVI Roku.

Sigismundus rex

Gedeon Tryzna, secretarz.

№ 72.

1620 г. верасьня 17. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 96, л. 289 і адв.

Квитация з баницией Юрю Максимовичу от мещанъ Меньскихъ.

Жикгимонт третий и пр.

Ознаймуемъ симъ листом нашим.

Ижъ постановившисе обличне передъ нами, господаремъ, у книгъ канцелярии нашое Великого Князства Литовского славетный Александер Санкевич, мещанин Менский, подалъ и устне признал квитъ свой, нижей вписаный, шляхетному Юрью Гарасимовичу даный, который такъ се в собе мает.

Я, Александер Санкевич, мещанин Менский, сознаваю черезъ тое писане такъ именемъ моимъ, яко тежъ Андрея Шустала, ижъ яко есмо были на шляхетномъ пану Юрью Гарасимовичу Максимовичу Ломскимъ перевели процесъ и право у суду головного трибуналного, у Менску, о ексъцес певный на доброволной дорозе заступеня, и похвалки на здорове учиненя, а то под часъ отправованя судовъ голов-

ных трибуналных и за тыми поступками баницию з канцелярии короля его милости подлугъ права вынесли есмо были и оную публиковали, тогды теперъ за певною згодою и досыт учиненемъ намъ, сторонам, от помененого пана Миксимовича, тотъ увес поступокъ правный и публикацию баницией вжо перед судомъ належным знесли есмо и от всего вечне отступили есмо, и на тот час перед судом короля его милости, дла лепшое певности и доскналости, права, процесы, протестацеи, баницию, публикацию и выволане в той справе одержаные, зносимъ, касуемъ, от нихъ отступаемъ, а вечными часы квитуемъ, волным чинимъ, признаваючи, ижъ се намъ за тое все досыт стало истотне и зуполне, даючи оному моцъ и владзу еще на тое одержат реляксацию и знесене з себе таковое баниции з канцелярии короля его милости на кождый час, коли того будетъ потребоват, ничого вжо собе вечными часы взглядом того права не заховуючы, але вечное молчане собе о тое назначаючи.

Деялосе при бытности печатаров, нижей описаных, до того ужитых, у Варшаве, дня шестнадцатого сентебра, року тисеча шестсотъ двадцатого.

У того квиту печатей притисненых три, а подписъ рук тыми словы: Александер Санкевич рукою власною. Ustnie у oczewisto || proszony pieczętarz od pana Alexandra Sankiewicza Janusz Filipowicz ręką swą. Очевисто прошоный печатар Янъ Чулицкий рукою власною.

А такъ мы, господаръ, за прозбою и очевистымъ признанемъ пречоное особы тотъ квитъ его до книгъ канцелярии нашое Великого Князства Литовского уписат есмо велели и естъ уписанъ.

Деялосе у Варшаве, дня семогонадцать сентебра, году тисеча шест сотъ двадцатого.

Албрыхтъ Станислав Радивилъ, подканцлерий Великого Князства Литовского.

№ 73.

1620 г., верасьня 19, Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 96, л. 290 і адв.

Реляксацыя от мещан Менских Юръю Максимовичу Ломскому.

Жыкгимонт третий и пр.

Всим вобец и кождому зособна всякого достоенства вряду и стану людемъ, духовным и свецким, обывателем панствъ нашыхъ.

Ознаймуемъ, ижъ што в року прошлом тисеча шестсот осмнадцатом, месеца февраля девятого дня, мешане наши Менские славетные Александер Филиповичъ и Андрей Шостало вынесли были з канцелярии нашое Великого Князства Литовского баницыю на земенина нашого повету Менского Юря Максимовича Гарасимовича Ломского, за отосланемъ от суду головного трыбуналного у Мѣнску, в року тисеча шестсот семнадцатом, месеца ноябра двадцат четвертого дня, въ справе о певный ексцес под час судов трыбуналских Менских и о побите пречоных мещан нашых Менских на доброволной дорозе, которая идет з Могилева на село Беличаны и Чернее-

вичы до Минска, сталый, и о забране маетности на тот час пры них будучое, всчатой. Яко поступок тое справы шырей в собе мает.

А иж помененые мещане нашы Менские с того обвиненя и баницией пречоного Юра Максимовича Гарасимовича Ломского вызволили, процес увес зъкасовали. За которымъ вызволенъемъ тотъ Юрей Макъсимовичъ о милосерде через панов рад нашыхъ до насъ господара утеклъсе, просечы, абыхмо зъ него листом нашым тую баницыю знесли. Про то мы, господаръ, зъ ласки нашое господарское, за прычиною пановъ радъ нашыхъ на то знесене ласкаве позволивъшы, тую баницыю на пречоного Юра Максимовича Гарасимовича Ломского вынесеную и публикованую з него зносимъ и оную касуемъ вечными часы, оного до першого стану его прыворочаемъ, аже то ему и потомству его шкодит не будет, тымъ листомъ нашымъ варуемъ.

Што абы всим прудшей до ведомости прышло врадом всяким, абы сес лист нашъ везде до книгъ прыймованъ и водле звычаю и права публикован был, прыказуемъ.

Писан у Варшаве, дня девятогонадцать сентября, году тисеча шестсот двадцатого.

Албрыхтъ Станислав Радивил, подканцлерый Великого Князства Литовского.

№ 74.

1620 г., сьнежня 20, Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 96 л. 333.

Libertatia Ahaphiey Chozownie, mieszczance Mienskiey.

Zygmunt III et cet.

Oznaymuiemy tym listem naszym.

Przychodziła do nas mieszczanka nasza Mienska Ahaphia Chozowna, daiąc te sprawe, iz w roku teraznieyszym, tysiąc szescset dwudziestym, miesiąca pazdziernika z dnia dwudziestego czwartego na dzien dwudziesty piąty, w nocy, z dopuszczenia bozego z domem y z maiętnoscią swą pogorzała, zaczym do upadku y ubostwa przyszła. Supplicowała nam, abysmy wzgląd maiąc na pogorzenie iey, łaskę naszą ku poratowaniu pokazałi.

My tedy za wzięciem o tym wiadomosci pewney, a zycząc, aby za tą folgą do poratowania prędkiego rzeczy swych przysc mogła, przychylaiąc sie do słusznosci y prawa, w constitutiach seymowych opisanego, mianowaną Ahaphią Chozownę, miescankę naszą Minską, za prozbą iey wyzwolilismy y tym listem naszym wyzwolamy ią y wolną czyniemy od dawania podwod, płacenia poborow targowego, szosowego, czopowego, kapsczyzny, stacij, czynoszow z domu y z morgow sianozętnych y polnych, od pogorzenia iey, iako się pomieniło wyzey, az do wyscia lat czterech po sobie idących.

Co wszystkim y kożdemu zosobna dignitarzom, urzędnikom, poborcom y innym, ktorzy do wybierania podatkow naznaczeni są y na potym będą do wiadomosci przywodząc, chcemy miec y roskazuiemy, aby

przerzeczona miesczanka Minska, dla przyczyny wyzey mianowaney, od wszelakich podatkow do czasu naznaczonego wolna była.

Pisan w Warszawie, dnia dziewietnastego miesiąca grudnia, roku panskiego MDCXX (1620), panowania krolewstw naszych Polskiego XXXIII-o, a Szwedzkiego XXVII-o roku.

Sigismundus rex.

№ 75.

1622 г., чэрвеня 23. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 96, л. 386 і адв.

Caduk Caesaremu Grandesolemu, cawalkatorowi krolewica iego mosci, po miesczaninie Minskim Łukaszu Bohuszewiczu.

Zygmunt III.

Oznaimuiemy tym listem naszym, komu by o tym widziec nalezało.

Iz po zejsciu z tego swiata bezpotomnie Łukasza Bohuszewicza, miesczanina miasta naszego Minska, dobra iego wszystkie, ruchome y nieruchome, z słusznych przyczyn do wolnego szafunku naszego spadły y przyszły. Zaczym urodzony Caesar Grandesoli, cawalkator krolewicza jego mosci Władysława, syna naszego, supplikował nam, abyśmy onemu te dobra, lezące y ruchome, gdzie kolwiek będące, prawem cadukowym wiecznym conferowali. Za ktorym nas y krolewic jego mośc Władysław, syn nasz, w przyczynie zządał ||, godnosc iego do słuzb naszych zalecaiąc.

Co my czyniąc na przyczyne krolewica jego mosci, a maiąc łaskawy wzgląd na wierne y pracowite słuzby pomienionego Grandesolego, ktore nam y rzeczypospolitey, iako w expediciey Moskiewskiey, tak y w teraznieyszey Tureckiey, z odwagą zdrowia y z stratą dostatkow swych zyczliwie y odwaznie oddawał y teraz oddawac nie ustawa, a chcąc go do dalszych słuzb naszych przychęcic, łaskawiesmy na to pozwoliwszy, te wszystkie dobra lezące y ruchome, w miesce naszym Minsku y gdzie kolwiek indzie będące, po Łukaszu Bohuszewiczu y żenie iego pozostałe, to iest role, grunty, domy, złoto, srebro, summy pieniężne, obligi, długi y insze wszystkie rzeczy, u kogo by się kolwiek pokazali, przerzeczonemu Grandesolemu prawem wiecznym cadukowym dalismy y tym listem przywileiem naszym daiemy.

Ktoremi dobrami wolno iemu według upodobania swego będzie szafowac, dac, darowac, zamienic, przedac y na pozytek swoy y successorow swoich obrocic wiecznymi czasy. Co do wiadomosci urzędow wszelakich, pod ktorych jurisdictio dobra pomienione są y nalesc się mogą, a osobliwie urzędu Minskiego przywodząc, roskazuiemy i koniecznie wziąc chcemy, aby dobra wszystkie pomienione, ruchome y nieruchome, po Łukaszu Bohuszewiczu pozostałe, pomienionemu Caesarowi Grandezolemu, albo iego mandataryuszowi, bez zadney trudnosci, w possessią y uzywanie istotnie podali y w czym by kolwiek urzędowey pomocy potrzebował, iemu pomocni byli, s powinnosci urzędu swego y dla łasky naszey nie czyniąc ynaczey.

Na co dalismy ten list nasz s podpisem naszym y pod pieczęcią Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

Pisan w Warszawie, dnia XXIII (23) juny, anno domini MDCXXIII (1623), panowania krolewstw naszych Polskiego XXXV, a Szwedskiego XXVII anno.

Sigismundus rex.

№ 76.

1624 г., сакавіка 7. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 100, л. 215-216.

Confirmatio patribus de observando in civitate Minscense aream.

Sigismundus III.

Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest uniwersis et singulis.

Exhibitas nobis esse litteras papireas, infra scriptas manibus generosorum Andreae Kossowski et Elizabethae Lewkowiczowna coniugum, tum et infra specificatorum porsonarum, subscriptas et sigillis eorundem communitas, sanas, salvas, suspicionis nota carentes, continentes in se donationem areae, certas per eosdem coniuges religiosis patribus minorum de observando, in civitate Minscense factas, supplicatumque nobis est, ut eas autoritate nostra regia approbare, ratificare et confirmare dignaremur.

Quarum quidem litterarum tenor de verbo ad verbum sequitur estque talis.

W jmie pańskie, amen. Na wiekuistą a nigdy nieśmertelną pamiątkę, my, Andrzey Kossowski a Alszka Lewkowiczowna, małzonkowie, wszytkim wobec a kożdemu zosobná, komu by to wiedzieć przystało, tak wieku teraznieyszego iako y na potym będących wszelakiego stanu y condicii, godności y przełozenstwa ludziom, te listy y zapisy nasze przekładaiącym, zeznawamy y wiadomo czyniemy. Iz my, z stałego umysłu ku prawdziwey czci y chwalie bożey, prawdziwemu tesz zakonowi iego prostuiąc naywyzsze dobra y sczęsliwosć ku pozytkowi dusznemu y swiętobliwych uczynków rozmnożeniu, bozkim wspomnieniem wsparci, klasztor s-o Franciszka braci mnieyszych de obseruando nazwanych, tych osobliwie scíśłe zachowuiąc zycie, reguły y powinności naswiętsze poslubiwszy, chwalebnie swiętych oycow || toru nasladuią, żyiąc w miescie Minskim, dom nasz spolny y za spolne pieniądze kupiony, tak dla ozdoby, iako też y pomnozenia tego zakonu s-o ten dom nasz na kosciòl y klasztor legowalismy, obiecuiąc to sobie po tym swiętym sakonie, aby pana boga wszechmogącego y naywyzsze mocy niebieskie błagaiąc, nasze wszytkie sprawy y zamysły pobożne, żywot y do konczenia żywota nabożnemi a ustawicznemi modlitwami swemi wspomogali. A osobliwie prosimy o to, aby za nas tak iescze poki wedle woli p. boga wszechmogącego żyiemy y żyć będziemy, tak tesz y po smierci naszey w kożdy tydzień msza święta odprawowana była, na intentią naszą, jakożesmy tesz są mocnie upewnieni w tym od oyca w bodze wielebnego oyca Leonarda Starczewskiego, na ten czas provinciała wszytkiey Corony Polskiey y W-o X-a Lit°, iż to nas pewnie y nie omylie, tak za wladze urzędu iego mci, iako y innych nostępcow iego, po nim nastempuiących, odprawo-

wano ma bydź wieczno. Ktorego tez to oyca y dobrodzieia naszego w-o oyca wielebnego Leonarda Starczewskiego przed panem bogiem unizenie prosiemy, aby on sam tego mieysca y tey ubogiey fundaciey naszey osobliwym opiekunem y obroncą bydź raczył, y onemu samemu w moc y władzą oddalismy, y oddaiemy y daruiemy ten dom nasz zwyż pomieniony, żadnym sposobem nigdy wiecznemi czasy tey woli naszey tak przez nas samych, iako y potomkow naszych po nas na dobra nasze nastempuiących odmienić nigdy nie mogąc. Co aby na wszytkie potomne czasy nigdy nieodmiennie trwać mogło, tym dobrowolnym listem y zapisem naszym zeznawamy y utwierdzamy, sami za się y za potomki nasze szlubuiąc, iż to wszytko co iest z woli naszey fundowano y postanowiono, bez żadnego naruszenia zachowano ma bydź, i nigdy iuż napotym od tych czas tey fundaciey y darowizny naszey dobrowolney nikomu dać, przedać ||, ani darować, ani tey woli naszey odmieniać, albo tesz do wątpliwości iakiey przywodzic pod srogim karaniem boskim nie będziem mogli, ani potomkowie naszy mieć nie mogą. Wiecznie ten nasz fundusz y dobrowolny zapis zostawać ma. Co aby tym więtszą wiarę y moc nienaruszoną wiekuiscie mieć mogło, ten list y dobrowolny zapis własnemi rękami naszemi y na ten czas przy tym będących, ich msci pp. przyiacioł naszych, ludzi godnych, do utwierdzenia więtszego tey fundaciey naszey użytych, podpisali y pieczęciami swemi obwarowali y utwierdzili, na wieczny czasy umacniaiąc.

Data w Minsku, dnia trzeciego mca february anno tysiącznego szescsetnego dwudziestego czwartego.

Andrzey Kossowski te fundacyą moią chciał mieć nieporuszną od potomkow moich wiecznemi czasy podpisuię. Alszka Lewkowiczowa Kossowska zgodnie te fundacyą podpisuie ręką swą. Oczewisto proszony pieczętarz Jan Hamszey Wisztortowicz, ręką swą. Ian Kęsowski tę fundacyą pana oyca swego własną ręką podpisuie. Mikołłay Kęsowski tę fundacyą pana oyca swego ręką swą podpisuie. Ostaphy Chrapowicki, woyski Mozyrski, ręką swą.—Jarosz Iwanowski pieczętarz ręką swą.

Hos itaque praenominatus Sigismundus rex, ut nostrum religionis catholicae promovendae zelum cultusque divinae beatae mulieris, sanctorumque eius propagandi studium testatum faceremus, litteras supra scriptas, auctoritathe nostra regia approbandas, ratificandas et confirmandas esse duximus, uti quidem approbamus, ratificamus et confirmamus praesentibus litteris nostris, cupientes autem eo amplıorem religiosis fratribus minorum de observando subscriptas regiam nostram declarare libertatem eisdem, insuper fundos seu areas, tres areas per supra memoratas coniuges donatas contiguas ad castrum nostrum Minscense antiquitus spectantibus et per magnificum Petrum Tyszkiewicz de Lohoysko, palatinum et capitaneum nostrum Minscensem, eisdem religiosis hominibus modo quolibet concessas jure perpetuae et irrevocabilis donationis damus, donamus attribuimusque praesentibus litteris nos hasque et omnes singulas domos sive areas ut licet per praedictos coniuges quam per nos gratiose et liberaliter donatas ab omnibus et singulis oneribus immunes facimus et dedaramus iuribusque et libertatibus eclesiasticis adscribimus et incorporamus temporibus perpetuis. In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo Mag. Duc. Lithuanicae communiri iussimus.

Datum Varsoviae die septima mensis martij anno dni MDCXXIV (1624), regnorum nostrorum Poloniae XXXVII°, Sueciae vero XXXI° anno.

Sigismundus rex.

№ 77.

1625 г., лютага 17. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 100, л. 303 адв.

Caduk Rekucionow po mieszczaninie Mińskim.

Zygmunt III.

Oznaymuiemy tym listem naszym wszem wobec y kożdemu zosobna.

Dał nam sprawę urodzony Samuel Rekuć-Lemkowski, ziemianin nasz woiewodstwa Minśkiego, iz sławetny Jerzy Berlink, cyrulik y mieszczanin miasta naszego Minskiego, człowiek przychoży, cudzoziemiec, zszedszy z tego świata smiercią, po sobie corkę jedna na imię Katarzyne zostawił, która na dobra iego zostałe succedowała, a załym y pomieniona Katarzyna Berlinkòwna z tego swiata bezpotomnie zeszła. Za czym dobra wszelakie, lezące y ruchome, po przerzeczonem Berlinku y Katarzynie, còrce iego pozostałe, na wolny szafunek nasz jure caduco przypadli. Y byliśmy proszeni imieniem wyszey rzeczonego Samuela Rekucia, abyśmy mu dobra wszelakie, lezące y ruchome, po pomienionym Jerzym Berlinku y còrce iego Katarzynie Berlinkownie pozostałe, prawem wiecznym dali, y listem przywileiem naszym to iemu utwierdzili.

Za ktòrym wielmozny Paweł Sapeha, podcanzlerzy W-o X-a L-o, służby iego, ktore on w expedicyach woiennych, Moskiewskiey y Inflantskiey, a potym Wołoskiey z odwagą zdrowia y z utratą maiętności swey nam y rzptey oddawał, zalecaiąc, w przyczynie swey nas za nim ządał.

My tedy maiąc miłościwy wzgląd na posługi urodzonego Rekucia || y chcąc go do dalszych posług naszych y rzptey ochotnieyszym uczinić, dobra wszelake, leżące y ruchome, gdzie kolwiek będące, mianowicie dow z placem, z ogrodem y z sadem, w miescie Mińskim, na włokach leżący, złoto, srebro, pieniądze, szaty, sprząt domowy y wszystko od wiela do mała, po sławetnych Jerzym Berlinku y corce iego Katarzynie w dezpositią naszą przypadłe, prawem wiecznym cadukowym urodzonemu Samuelowi Rekuciowi-Lemkowskiemu daiemy, z tą iednak conditią, iz dom, w miescie Minskim na włokach leżący, pod takowym że prawem y jurisdikcyą, iako z dawnych czasòw iest, bydz ma. Wolen y mocen będzie urodzony Rekuć, małzonka, dzieci y potomkowie iego dobra wszelakie, lezące y ruchome sam na siebie obiąwszy, dzierżeć y używać, nie czyniąc nam z tego y do skarbu naszego y nie pełniąc żadnych powinnosci wiecznymi czasy.

I na tośmy iemu dali ten nasz list z podpisem ręki naszey y z pieczęcią W. X. L.

Dan w Warszawie dnia XVII (17) mca lutego, roku panskiego MDCXXV° (1625), panowania naszego Polskiego XXXVIII°, a Szwedzkie° XXXII roku

Sigismundus rex.

Alexander Corwin Gosiewski, referendarz y pisarz.

№ 78.

1625 г., сакавіка 20. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Суд. Спр. № 246, л. 333 адв. 334

Upisanie przywileiu żydom Minskim 1 czerwca 1616 roku.

Жыкгимонт третий.

Ознаймуемъ симъ листомъ нашымъ.

Ижъ постановившысе очевисто у книгъ канцелярыи нашое Великого Князства Литовского, подданые нашы жыдове места Менского

на име Марко и Абрам Яхимовичы, покладали ку актыкованю до книг канцелярыи нашое лист наш конфирмацыйный на реч меновите в том листе нашом конфирмацыйномъ нижей помененую, просечы нас, абы был до книгъ канцелярыи нашое вписан. В чом мы, видечы прозбу ихъ быти слушную, казали есмо его до книгъ канъцелярыи нашое вписат. Который вписуючы слово от слова такъ се в собе по тытуле нашомъ маеть.

Войту, бурмистромъ, райцомъ и лавникомъ места нашого Менского.

Дал того справу жыд Менский Шмерко Якубовичъ и покладал перед нами листъ светобливое памети короля его милости Стефана, продка нашого, под датою лета божего нароженя тисеча пятьсотъ семдесят девятого месеца сентебра девятого дня, имъ до войта, бурмистров и всих мещанъ места нашого Менского выданы о томъ, абы жыдомъ в месте Менскомъ всяких купецствъ мети и на крамах такъ, яко иншым подданым нашым, седети и торговати было волно. Нижли дей мещане Менские им в том пад право крывду чынять, а торговъ волных забороняють. И бил намъ, господару, чоломъ, именем всих жыдов, в месте нашомъ Менскомъ мешкаючых, абы есмо тыхъ крывдъ им большъ терпети не допустили.

За которыми донесена естъ прозба до нас, господара, от рыцерства, шляхты воеводства Менского, так через особливый листъ || их, яко и через послы их на теперешнем сойме валном Варшавском, абы тым жыдом Менским крамы отваристые в домах меть, локтем мерыть и торговать на рынку волно было, зачым дей всякие речы побожнейшою и слушнейшою ценою кождый з них ку потребе своей набывати бы могъ.

Мы, господаръ, ведаючы то, ижъ кожъдому с подданых нашых везде в местах и местечках нашых ганъдлями купецкими обыходити се ест волно, а чынечы то па прозбу рыцеръства, шляхты, обывателев воеводства Менского, позволяем всим жыдом, в месте нашом Менском мешкаючым, торговати, крамы отворыстые в домех их власных мети, локтем мерыти, гандлевъ вшеляких зажывати водлугъ листу короля его милости Стефана. Што помененым жыдом Менским на часы прышлые утвержаючы, хочем мети и прыказуемъ вамъ войтомъ, бурмистром, райцом, лавником и всим мещаном Менским, штобы водлугъ листу короля его милости Стефана и водле теперешнего листу нашого жыдомъ Менским торговати допущали и никоторое крывды и уймы им в том не чынили конечно.

Писан у Варшаве, лета божего нарожена тисеча шестсот шестнадцатого, месеца июня першого дня.

Sigismundus rex. Александер Корвин Кгосевский, референдар и писар.

Которы же то лист нашъ конфирмацыйный за прозбою помененых жыдов до книг канцелярыи нашое естъ вписан.

Писан у Варшаве, року тисеча шестьсот двадъцать пятого, месеца марца двадцатого дня.

Павел Сапега, подканцлерый
Великого Князства Литовского.

№ 79.

1625 г. сакавіка 24. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 100, л. 349 адв.—350.

Żydom Minskim.

Zygmunt III.

Wielmoznemu woiewodzie y staroscie Minskiemu y urzędowi iego grodzkiemu, takze urodzonemu woytowi y sławetnym burmistrzom, raicom miasta naszego Minskiego y wszytkiemu urzędowi mieyskiemu y kozdemu, komu o tym wiedziec nalezało, oznaymuiemy.

Iz przełozono nam imieniem żydow, w miescie naszym Minskim mieszkaiących, że co krol jego mosć pamięci swiętey Stephan w roku tysiąc pęcset siedmdziesiąt dziewiątym, miesiąca septembra dziewiątego dnia dac im raczył list swoy na plac zamkowy dla zbudowania boznice w miescie Minskim, takze consens na kupno ogrodu dla pogrzebòw ciał ich, pod miastem. I oni ten list do xiąg grodzkich Minskich aktykowali. A potym pomieniony list, sam originał, iakoz przygodnie im zginął.

Tedy teraz, iz iuz od niemałego czasu pomienieni zydzi, w miescie naszym || Minskim mieszkaiący, na placu wyszey mianowanym bożnice pobudowali y ogrod, ktory kupili pod miastem u burmistrza y mieszczanina Minskiego sławetnego Andrzeia Iwanowicza Maslanki, na co list iego wypis zeznania przedazy z xiąg mieyskich ratusznych przed nami pokazowali, y w possessiey swoiey maiąc y tam się chowaiąc, supplikowali nam, abyśmy im list nasz na to dali.

My, widząc prozbę onych byc słuszną, przy placu, na ktorym pobudowali boznice y tym drugim, gdzie ogrod dla pogrzebow ciał swych maią, ich zostawuiemy, chcąc to miec po uprzeimosci y wiernosci waszey, abyscie w dzierzeniu y używaniu tych placow żydow pomienionych zachowali tak, iakoby spokoinie teraznieyszy y po nich nastempuiący żydowie Minscy te wyszey mianowane placy trzymali, nie maiąc zadney ni od kogo trudnosci y przeszkody.

Na co daiemy im ten nasz list s podpisem ręki naszey, do ktorego y pieczęc naszą Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąc rozkazalismy.

Pisan w Warszawie dnia XXIV (24) miesiąca marca, roku MDCXXV (1625).

Stgismundus rex.

Alexander Corwin Gosiewski,
refferendarz y pisarz.

№ 80.

1625 г. красавіка 18. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 100, л. 365, адв.[1]

Zydowi Jachimowiczowi na plac w miescie Minskim.

Zygmunt III.

Oznaymuiemy tym listem naszym, komu by to wiedziec nalezało.

Pokładano przed nami list wielmożnego Piotra Tyszkewicza, woiewody y starosty Minskiego, dany Markowi Jachimowiczowi, żydowi mia-

[1]) Гэтыж прывілей захаваўся ў Кн. Суд. Спраў № 241, л. 151 і адв.

sta Minskiego, na plac zamkowy, w Minsku, lezący po lewey ręce u mostu, ktorym wiezdzaią do bramy zamkowey od miasta, na ktorym placu nigdy przed tym zadnego budowania nie było y woda go zawsze zalewała. A teraz że się iuz ten Mark Jachimowicz pobudował y koszt niemały w budowaniu takze y w zasypowaniu groble od wody podiął, supplikował nam, abysmy ten plac onemu, żenie y potomkom iego wiecznymi czasy utwierdzili.

My, widząc bydz rzecz słuszną y koszt iego uwazaiąc, łaskawieśmy na to pozwolili y ten plac onemu, żenie y potomkow iego na wieczne czasy utwierdzamy.

Ma przerzeczony Marko Jachimowicz, żyd miasta Minskiego, sam, żona y potomkowie iego ten plac wiecznymi czasy trzymac, pozytek wszelaki uzywac, nie będąc powinni z tego placu y domu zadney powinnosci pełnić y podatkow inszych niiakich dawac, oprocz po expirowaniu wolnosci, czynszu na kazdy rok po złotemu polskiemu iednemu || maią płacic, wolni będąc takowymże prawem ten plac dac, darowac, przedac, frymarczyc y iako własnoscią swoią szafowac.

Na co daiemy ten list przywiley nasz onemu samemu, żenie y potomkom iego, s podpisem ręki naszey, do ktorego y pieczęc naszą Wielkiego Xsięstwa Litewskego przycisnąć roskazaliśmy.

Pisan w Warszawie, dnia osmnastego miesiąca kwietnia, roku panskiego MDCXXV (1625), panowania krolewstw naszych Polskiego XXXVIII°, a Szwedzkiego XXXII°.

Sigismundus rex.

Alexander Corwin Gosiewski
refferendarz y pisarz W. X. L.

№ 81.

1629 г., сакавіка 1. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 102, л. 198 об.—200 об.

Confirmatia dekretu comisarskiego w sprawie mieszczan Mińskich z p. Gurskim, chorążym Wilenskim.

Жикгимонт третий,

Ознаймуемъ симъ листомъ нашымъ, кому бы то ведать належало.

Супликовали намъ славетные бурмистрове, радцы, лавъники, и все посполство, месчане места нашого Минъского права Майдебурского, и урожоный Марцыянъ Кгурский, хоружый виленъский, и покладали перед нами декретъ суду комисарского, в дате року прошлого, тисеча шестьсотъ двадцать семого, мца августа шеснадцатого дня, под печатьми и с подписами рукъ вельможного Алексанъдара Слушъки, кашътеляна Минъского, старосты Речыцкого, и урожоных Еноха Кавечынъского, подкоморого Минъского, державъцы Неменъчыньского, Яна Мартинъкевича столника Упитского, секретара нашого, комисаровъ од нас з стороны добръ нашыхъ, месту Меньскому належачых, зесланых, и урожоных Крыштофа Стецъкевича, подкоморого Браславского, Миколая Вяжевича, писара земского Миньского, Павла Скорупы городничого Миньского, комисаровъ з стороны добръ земских шляхецкихъ, от урожоного хоружого виленьского высажоных.

Которые то комисаре обоих сторонъ, за декретами и листами нашыми, зъехавшы на кгрунты и сеножати, о которые спор был, доводовъ и одводовъ сторонъ, поводовое и отъпоръное, выслухавъшы и тую справу добре зрозумевъшы, всимъ згодне и едностайне намовившысе и зезволивъшы в справе помененыхъ бурмистровъ, радецъ, лавниковъ и поспольства, месчанъ нашых Меньскихъ, з урожонымъ Марцыяномъ Кгурскимъ, хоружымъ виленьскимъ, якобы о забранье гвалътовъное и выбитие с покойного держаньня кгрунтовъ и сеножатей, месту Меньскому належачых, почавшы отъ города ажъ до речки Цны у верху, над рекою Свислочъю, будучымъ, через вельможного Петра Дорогостайского, воеводу Смоленьского, в року тисеча пятьсотъ семъдесят третемъ, мца августа двадцат шостого дня, и мца сеньтебра третего дня сталое, и до именья Нового Двора, у воеводстве Минъскомъ лежачого, прыверненых, уважаючы з розных справъ, перед ними з обудвухъ сторонъ покладаных, || з указованья границъ, з ставенья светъковъ, в бранью их до доводу и зъ ынъшыхъ многих конътроверсый, а бачечы же то справа вжо застаралая, и отъ часу давного в затягу правъномъ будучы, колько давъностей земских поминула, и вжо самыхъ прынъцыпаловъ, за которыми се тая справа зачела, на свете з обу сторонъ не стало. Зачымъ обаваючысе, абы в таковомъ задавненомъ часе, и за одменою самых прынцыпалов, за которыми се тая справа зачела, за наказомъ которой кольвекъ стороне доводу пана бога и суменья их не образили, про то прыхиляючысе до самое слушъности, справедливости и права посполитого, а особливе до конъстытуцыи року тисеча пятьсотъ осмъдесят осмого о комисыях описаное, в которои крывапрысязъцы пильно постерегати кажеть, уважаючы тежъ кошты немалые обудвух сторонъ, в той справе поднятые, которые бы еще и на потомъ быть могли, а вжо успакаиваючы скуточне на обедве стороны тые трудности, затяги, кошъты и наклады непотребные—тотъ вес кгрунт, то естъ—боръ и сеножати, о што спор перед нами мели, почавъшы от Городища, ажъ до речъки Цны, на пол поделит наказали:—одна половица того кгрунъту, которая од Городища пры кгрунътех Заречанских пры урожономъ хоружомъ, а другая половица до речки Цны пры месту Меньскомъ зоставати маеть.

Якожъ заразъ перед собою тот вес кгрунт розделити на пол и розграничыти велели, такимъ способомъ.

Почавъшы од речки Цны, од бывъшого мосту на той речьце Цне, прозываемого Великого Вителтового и от млына Кенъсовъского на той же речце Цне, пры гостинъцу великомъ Виленъскомъ будучого, до именя Заценъского прыналежачого, дорогою старою з места Меньского до села Заречанъ идучою, до копъца великого нарожъного, пры той дорозе на врочысчу неподалеку Медвежого Болота в логу, противо тых же кгрунътовъ Заценъских ново пры нас тепер, отъ самое речки Цны меру взявъшы, идучы тою Заречаньскою, верху мененою, дорогою. в половицы того кгрунъту, о котором спор был, черезъ шнуровъ меръничыхъ сорокъ семъ усыпаного, а от того копъца || поперокъ тых кгрунътовъ стеною великою, тепер пры них трыбом мерънichымъ, черезъ шнуровъ сорокъ и прутовъ семъ, просто до самое речъки Свислочы, черезъ бор и сеножать, названую Заневъку вытятую. А черезъ помененую сеножать Заневъскую, тогожъ часу пры нихъ ровъ выкопано. На которой стене, с тымъ верху мененымъ нарожънымъ копъцомъ, копъцовъ великихъ усыпано деветь. А от тое

стены рекою Свислочъю унизъ, да уйстя речъки Цны, тою речкою Цною у верхъ, до помененого мостища и млына, откуль се тое ограниченье зачало.

В томъ всемъ ограниченью и обрубе бор, кгрунъты и сеножати, зо всими, и всякими прыналежностями и пожытъками месту Миньскому прысудили, и зараз в держанье вечыстое бурмистромъ и всимъ месчаномъ Миньским права Майдебурского подали. А другая половица того всего и всякого кгрунъту, и такъ же зо всими, и всякими приналежностями и пожытъками, у верху реки Свислочы, почавъшы от тое, вышей помененое, новое стены, и отъ копъцовъ, ново на ней усыпаных, з горою Борысловълемъ и з Городисчомъ Юръшыньскимъ, пры кгрунътахъ, борах и сеножатехъ, урожоного хоружого виленьского Заречаньскихъ, з давных часовъ в спокойномъ деръжанью и ужыванью его, и продковъ его пры Новомъ Дворе, з селомъ Заречаньскимъ будучых, в томъ всем ограниченю и обрубе пры урожономъ хоружымъ виленьскимъ, яко вечност и давная власность его вечъными часы заставаеть.

А ку тому под тыми кгрунътами и сеножатьми, которые от них месту Меньскому присужоны суть, в реце Свислочы подданымъ хоружого виленьского, на потребу его самого, и на потом кождого держачого именья Ново Дворского, и на потребу самыхъ подданыхъ, почавъшы отъ тое стены, ново теперъ черезъ нихъ заложоное, ажъ до речъки Цны, рыбы ловити, и во всем тое реки, яко перед тымъ, так и теперъ вечъными часы зажывати. Такъ тежъ месчаномъ места || Меньского и рыбаковъ ихъ Менскихъ тогож только права майдебурского, в той же реце, под тымъ обрубомъ, вышей помененымъ, отъ них теперъ имъ прысужонымъ, отъ речки Цны до стены вышей помененой, ново отъ комисаровъ заложоное, на которой копъцы усыпаны, рыбы ловити, и во всемъ тое реки Свислочы ужывати вечъными часы вольно будеть.

За которымъ таковымъ тое справы розъсуженьемъ тыхъ всихъ вышъ менованыхъ кгрунътовъ, о которые спор был, розъграниченьемъ, и черезъ тот декрет ихъ успокоеньемъ обудвумъ сторонамъ в той справе вечъное молчанье наказали, жадного права и прыступу на обедве стороне не зоставуючы, и вси процеса правъные, которые межы сторонами до даты того декрету комисаръского в той справе з обудвух сторонъ поделаны суть, тымъ декретомъ своимъ касовали, такъ, ижъ на обедве стороне ничого шкодити и възнавяны быти не мают,—в чомъ на спротивъного заруку такъ великую, яко важность речы осужоное выносить, заложыли.

На которомъ декрете ихъ обедве стороны згодно перестали, яко шырей и достатечъне в томъ декрете комисарскомъ описано и доложоно естъ.

И просили нас славетъные бурмистрове, райцы и месчане Минъские, и урожоный хоружый виленьский, абысмы тотъ декретъ во всимъ потвердивъшы, и тые кгрунъты, сеножати, што которому з них черезъ комисаровъ прысужоно и ограничоно естъ, чого они в спокойномъ держанью и ужыванью суть, пры них зоставили и на вечъность утверъдили.

А такъ мы, видечы быти чоломъбитье ихъ слушное, ласкаве на то позволившы, з ласки нашое грское, ни в чомъ того декрету комисарского не нарушаючы, во всихъ пунъктах, паракграфах и артыкулах пры моцы зоставили, и симъ листомъ нашымъ зоставуемъ и ствер-

жаемъ вечъными часы. Водлугъ которого декрету комисарского и сего потверъженья нашого, так месчане наши || Минъские, яко и урожоный хоружый виленъский, заховать, и тые кгрунъты, сеножати, вышей менованые, яко имъ од комисаров прысужоно и ограничено суть, на пожытокъ свой спокойне держать и ужывать мають и вольни будуть, кромъ вшелякое перешкоды, на вси потомные вечъные часы.

И на то дали есмо месчаномъ места нашого Минъского сес лист с подписомъ руки нашое и с печатью Вел. Княз. Литовъского.

Писанъ у Варшаве лета божого нароженья тисеча шестьсотъ двадцат девятого, мца маръца перъвого дня.

Sigismundus rex.

Крыштофъ Корвинъ Кгосевъский,
писар Вел. Князьства Литовского.

№ 82.

1629 г., лістапада 27. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 102, л. 241 адв.—242 адв.

Przywiley miastu Minskiemu na przydanie dwu koł młynskich.

Жыкгимонт третий и проч.

Ознаймуемъ симъ нашымъ листомъ кому бы то ведать належало, нинешънимъ и на потомъ будучого веку людемъ.

Били намъ чолом славетъные бурмистры, райцы и все посполство, месчане места Минъского, ижъ што за цесыею и листомъ урожоного Дмитра Скумина Тышкевича, маршалка нашого, старосты Минъского, писара замъкового волостей нашых украинных руских, маючы они млынъ в месте нашом Менъскомъ, на реце Свислочы збудованый, в котором чотыры кола прывилеем нашымъ на вечъные часы в державе и ужыванье месту нашому Минъскому наданые и декретомъ нашымъ потвержоные суть, с которого старосте Менъскому теперешънему и на потомъ будучым старостамъ Миньскимъ аренъды по сорокъ копъ грошей литовских, а не большъ, платить, а греблю, спустъ, и млынъ своим коштом || и накладомъ направовати и ново робити повинъни, але ижъ, за частокротнымъ прорываньнемъ и направованьемъ гребли и спусту, великий тежар и шкоду поносять, якож и весны недавно прошлое, тую всю гроблю, мостъ, млынъ и спустъ вода кгвалтовная дощадку прорвала и зопсовала, такъ ижъ великого кошту и накладу до будованья и направъленья потреба. Чому они, для убоства и знисченья своего подолать не могучы, просили нас, жебы мы, для запоможенья ихъ, пры той же гребли и млыне, в которомъ чотыры кола суть, еще два кола́ на пожытокъ меский прычынит позволили.

А такъ мы, гдръ, бачечы быть прозбу их слушъную, а на чоломъбитье ихъ то чынечы, не нарушаючы ни в чом права имъ и перъшого прывилею нашого на вечыстую аренъду тыхъ млыновъ замъковых служачого, з ласки нашое гдрское позволили есмо, и симъ листомъ нашымъ позволяемъ, месчаномъ нашымъ Минъским права Майдебурского, пры той же гребли и млынах, вышей менованых, которые на реце Свислочы мають, в которомъ чотыры кола суть, еше

два кола мучных прычынит и прыбудовать, с которыхъ пожытъки вшелякие на ратушъ, ку пожытъку мескому, отбирать и оборочать мають, и вольни будуть, не платечы с тых двух кол жадное повинъности, такъ до скарбу нашого, яко и до замъку, ани до старостъ Минских, и нигде инудей, в чомъ имъ нихто перешкоды и трудности чынить не може.

И на то дали есмо всимъ месчаномъ нашымъ Меньскимъ сес нашъ листъ, с подписомъ руки нашое и с печатью Вел. Княз. Лит. ||

Писанъ у Варъшаве, року тисеча шестьсотъ двадцать девятого, мца ноябра двадцать семого дня.

Sigismundus rex.

Крыштофъ Корвинъ
Кгосевъский, писаръ.

№ 83.

1633 г., лютага 19. Кракаў.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 106. стр. 114—118.

Confirmatia praw miastu Mińskiemu.

Władysław IV etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym, komu o tym wiedzieć należy.

Pokładane były przed nami przywileia pargaminowe, od naiaśnieyszych niegdy antecessorów naszych miastu Mińskiemu nadane, y doniesiona nam iest proźba przez pp. rady y urzędniki dworu naszego od sławetnych Iwana Paszkiewicza burmistrza, y Iwana Jakimowicza pisarza, swym i wszystkiego pospolstwa pomienionego miasta Mińskiego imieniem supplicujących, abyśmy takowe przywileia we wszystkich punktach, clauzułach, częśćiach y articułach mocą i powagą naszą królewską ztwierdzili y zmocnili.

A naprzód,—przywileiy świętey pamięci króla jego miłośći Zygmunta Augusta, de data w Wilnie roku pańskiego tysiąc pięćset pięćdziesiąt wtórego, miesiąca decembra dnia dwudziestego ośmego, indikta dźieśiątego, w którym mieszczanom Mińskim prawo Maydeburskie nadawszy, wyźwalać ich od mocy y jurlisdictiey wszystkich woiewod, starostow i wszystkich urzędnikow W. X. Litewskego y handle rozmaite z kramami nadać y pozwolić raczył mieszczanom Mińskim, a przyiezdzy aby ogułem—sztukami y na cetnary przedawali. Polia zaś i grunty puste ludźmi osadzać. Drzewa na budowanie y na potrzebę domową, w lasach i borach || królewskich, na trzy mile około miasta brać krom drzewa bartnego. Pastwiska, gdzie y przed tym bydło pasywali, wolno mieć. Łaźnie pospolitą y młyn zbudować na rzece Swisłoczy pozwolić, i insze wolnośći, porządki y prowenta, szyrżey y dostateczniey w samym originalnym przywileiu wypisane, temuż miastu Mińskiemu nadać raczył. Co wszystko potym od naiaśnieyszego sw. pamięci króla jego mośći Żygmunta trzeciego, pana oyca naszego, osobliwym przywileiem, przed nami pokładanym, de data w Warszawie, roku tysiąc pięćset dziewięćdziesiąt pierwszego, dnia dwunastego januariy, stwerdzono iest, z tym dokładem, że na opatrzenie ratusza mieyskiego karczma od wszelakich podatków i ciężarów wolna, nadana im iest.

Pokładali drugi przywiley tegoż sw. pamięci króla jego mosci Zygmunta trzeciego confirmacijny, pod datą tysiąc pięćset dziewiędziesiąt pierwszego roku, dnia dwunastego january, którym, przychylaiąc się do

przywileiu św. pamięci kròla jego mośći Zygmunta Augusta, y ony we wszystkim ztwierdzaiąc, dwa jarmarki postanowić y mostowe na mośćiech, na rzece Swisłoczy, w miescie Mińskim pobudowanych, z ludzi kupieckich od konia po pułgroszku, a od ludzi sielskich, którzy na targ zboża przywozą, po pieniądzu iednemu, wyiąwszy stan szlachecki y poddanych ich, wybierać pozwolić raczył.

Pokładali trzeci przywiley tegoż św. pamięci kròla jego mośći Zygmunta trzeciego, pod datą w Warszawie roku pańskiego tysiąc pięcset dziewięćdziesiąt wtorego, miesiąca septemera dziesiątego dnia, na grunty y place w mieśćie i około miasta Mińskiego będące, z dawnych czasòw do miasta należące, iako granicy ich zaszły i które pomienionemu miastu przez comissarzów, z rozkazania naiasnieyszego niegdy antecessora naszego, kròla jego mośći Stephana zesłanych, przysądzone y ograniczone są, nazwane Krupiec. A przy tym || tymże przywileiem y moc zupełną daiąc takowe grunty mieskie, przez woyta y burmistrzów pomierzone, między mieszczany, na płacie do ratusza postanowionym, rozdawać. Na ostatek, iż miasto Minskie, maiąc pozwolenie od św. pamięci kròla jego mośći Zygmunta Augusta na rzece Swisłoczy młyn zbudować, a nie zbudowali, tedy im na rzece Pierespie staw zaiąć y młyn zbudować, także y młyn papierny na rzece Krupce, na gruncie mieysckim, zaiąć i nakładem swym zbudować ku pożytkowi mieysckiemu pozwolić. Do tego y woskoboynią albo topnią miastu Minskiemu nadać raczył.

Pokladali czwarty przywiley tegoż króla jego mośći Zygmunta trzeciego, pod datą w Warszawie roku tysiąc pięćset dziewięćdziesiąt wtórego, dnia dziesiątego septembra, ktorym ztwierdzić raczył dwa listy urodzonego Dimitra Skumina Tyszkiewicza, starosty Mińskiego, dane mieszczanom Minskim, pierwszym na wyzwolenie od obwięstki, podużnego y targowego z ludzi kupieckich, do miasta przyieżdzaiących, y na wyzwolenie od wpisnego y wypisnego, ktore przy wydaniu kapszczyzny przed tym dawać mieszczanie musieli; a drugi na wieczystą arędę młynów zamkowych, nad rzeką Swisłoczą u mostu Nizkiego leżących, z ktorych młynow do zamku co rok po złotych stu a nie więcey dawać mieszczanie powinni. A ku pożytkom swym trzymać wiecznemi czasy.

Pokładali piąty przywiłey tegoż sw. pamięći króla jegó mośći, pod datą w Warszawie dnia dwudziestego piątego miesiąca maia, roku pańskiego tysiąc sześćset trzynastego dany, na potwierdzenie pewnych artit kułow tak do wolnośći prawa Maydeburskiego, iako y do porządku słuchania lidźby z prowentow mieysckich służących. Naprzod, aby lentwoytbył przysięgły. Appellatia zaś od niego y od wszystkiego sądu mieysckiego, nie do woyta, ale do nas y sądu naszego zadwornego || wolna bydź ma. Także, aby burmistrze y rada mieyscka, według przywileiòw, miastu nadanych, z urzędow swoich przed nas i sąd nasz pozywani byli. Electia radzieć y burmistrzow wespół z woytem przy pospolstwie aby odprawowana była, a nie przy samym woycie, ale przy większey części zostawała. Na słuchanie zaś lidźbý z prowentów mieyskich, aby pospolstwo obrali między sobą ludzi dwunastu, a oni dwanascie, zszedłszysię na ratusz, wýsadziłi na to sześć osób, ktorzi na dzień nowego lata w koźdy rok z burmistrzom radźieć y szafarźów ich rachunki dostatecznie odbierać powińni.

Pokładali szosty przywiley, pod datą w Warszawie na seymie dnia dwudziestego szostego miesiąca maia roku pańskiego tysiąc szesćset szesnastego, dany miastu Minskiemu na obiaśnienie niektórych artikułow y paragrafòw w pierwzsych przywileiach nie tak dostatecznie dołożonych,

strony wolnych handlow kupieckich i strony żydow. Tamze y młyn, na Swisłoczy zbudowany, miastu Minskiemu potwierdza.

Pokładali siódmy przywiley pod datą w Warszawie, roku tysiąc sześćset dwudziestego dziewiątego, miesiąca nowembra dwudziestego siòdmego dnia, od tegoż świętej pamięci kròla jego mości dany, na przyczynienie dwuch koł na pożytek mieyscki przy drugich młynach, na rzece Swisłoczy zbudowanych.

Na ostatek y inne rożne listy, na prorogatiwy y wolnośći miastu naszemu Minskiemu dane.

My tedy Władyslaw IV, kròl Polśki, łaskawie się do takowey prożby, iako słuszney, skłoniwszy, tak zwÿsz de data specifikowane, z dawnÿch czasòw od naiasnieyszych antecessoròw naszych nadane, przywileia ÿ ich contenta wszystkie in genere et specie, tak tu wyrażone, iako y niewyrażone, mocą y powagą naszą kròlewską, || in quantum jurì communi non expugnaverint, ztwerdzamy, zmacniamy y przy powinney mocy zostawuiemy, z tym nadaniem y dostaseczną declaratią naszą, żeby ludzie cuiuscunque status et conditionis w mieśćie naszem Minskim na gruntach mieysckich osiedli y ci, co osiędą, wszelakie ciężary y powinności mieysckie z nich na ratusz oddawali, y jurisdictiey mieysckiey względem dobr nieruchomych, na gruntach mieysckich maiących, odpowiadali. Także y żydzi żeby z placòw y domòw mieysckich, przez się nabytych, cięzary mieysckie iako i inni mieszczanie, oprocz donatiwy, na ratusz dawali y we wszystkim się według dawnego zwyczaiu, nie deroguiąc prawom y wolnośćiom mieysckim, zachowali. Domow też więcey nad te, co maią, nie nabywali.

Port na rzece Swisłoczy, z dawnych czasòw im słuzący, y na ten czas im ztwierdzamy.

Kturzi kolwiek ludzie w mieśćie naszym Mińskim osiędą, po wyśćiu dawnosci ziemskiey dziesiąći lat nie maią już być odyskiwani y za oyczycow poczytani.

Na ostatek cokolwiek w gòre przivilegiorum do skutku y używania swego w miescie naszym Mińskim nie przyszło, wolno im do skutku y używania przywodźić contirmatione hac natura (in quantum iuris est) ad praemissa mediante.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąć rozkazaliśmy.

Dan w Krakowie, na seymie szczęsliwey caronattey, dnia dziewiętnastego miesiąca lutego, roku pańskiego tysiąc sześćset trzydziestego trzeciego. Panowania naszego Polskiego y Szwiedzkiego pierwszego roku.

Vladislaus rex.

Marcyan Tryzna, refferendarz
y pisarż W-o X-a Litth.

№ 84.

1633 г., сакавіка 1. Кракаў.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 106 стр. 225—227.

Confirmatia Minskim mieszczanom na uwolnienie od płacenia myta starego na komorach y przykomorkāch Minskich.

Władysław IV etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym, komu by to wiedzieć nalezało.

Doniesiona do nas prożba przez pp. rad y urzędnikow dworu naszego, takze posłòw ziemskich woiewodstwa Mińskiego imieniem wszyst-

kiego rycerstwa, szlachty, obywatelow tegoż woiewodztwa, osobliwie przez sławetnych Iwana Paszkiewicza burmistrza, Iwana Jakimowicza pisarza mieysckiego, Minskich, swym y sławetnych burmistrzow, radziec, ławnikow y wszystkiego pospolstwa miasta naszego Mińskiego imieniem supplicuiących.

Iż to miasto nasze y obywatele onego, ogniem y powietrzem nie poiednokroć od pana boga nawiedzione, y za tak dawnym y ustawicznym woyny Inflantskiey, Moskiewskiey y Wołoskiey przechodzeniem, leżami, wybieraniem stacyj rozmaitych przez żołnierzow roznych tak confederatow, iako y w służbie będących, y przez inne rozne przypadki y ciężary do tak wielkiego zubożenia przyszło, ze gdyby, iakiego poratowania nie miało, wieleby nam y rzeczypospolitey, za znisczeniem onego, ktore y granicom nieprzyiacielskim blizko przyległe iest, y welkie sprawy rzeczypospolitey, a osobliwie sądy trybunalskie w nim odprawować zwykli, szkody przyczynić mogło. Zaczym prosili nas, żebyśmy || to miasto Minskie od płacenia myt starych z ludzi kupieckich, do skarbu naszego przychodzących, uwolnili, ze z tego by oni obronę iaką koło miasta wystawić mogli, ukazując przy tem pewne documenta antecessora naszego, świętey pamięci krola jego mośći Stephana, z ktorych się znaczy, ze przed tym, z dawnych czasow, mieszczanie Minscy mieli taką wolnosć, iz myta starego na komorze Minskiey y przykomorkach, do niey przynalezących, nie płacywali.

A potem za tegoż krola jego mośći przez podskarbiego Wielkiego Xięstwa Litewskiego do płacenia onego przymuszeni są.

My, Władysław czwarty, z łaski bożey krol Polski y wielkie xiąże Litewskie, maiąc łaskawy wzgląd na prożbę posłow ziemskich y pomienionych miescan Minskich, do nas wniesioną, abyśmy w takowem zniszczeniu y zubożeniu ich poratowanie iakie kolwiek z łaski naszey uczynili, za przyczyną pp. rad y urzędnikow naszych, miłościwie do tego skłoniwszy, nadaiemy tym listem puzywilejem naszym miastu Minskiem wolnosć od płacenia starego myta na komorze Minskiey y na przykomorkach, do niey nalezących.

Tak wszyscy mieszczanie y kupcy, w tem miescie naszym Minskim, pod prawem Maydeburskim mieszkaiące y handlami bawiące, od wszelakich y rożnych towarow swoich, iakim kolwiek imieniem nazwanych, cudzoziemskich, polskich, tuteyszych y przywoznych, wodnych y lądowych, w Minsku na komorze mytney y na przykomorkach, do niey należących, myta starego płacić nie maią || y nie będą powinni wiecznemi czasy. I administratorowie y pisarze mytni, za ukazaniem attestacy na piśme z ratusza, z pieczęcią mieyscką y z podpisem ręki pisarza Minskiego, ze iest mieszczaninem Minskim, wyciągać y brać na nich tego myta nie maią. I każdy kupiec, w Minsku mieszkaiący, na komorze Minskiey y przykomorkach oney, ma być wolno przepuszczany bez wszelkiey trudnosci, hamowania y okazywania.

A mieszczanie nasi, względem odpuszczenia y darowania im myta starego komory Minskiey, powinni będą miasto dla warunku od nieprzyiaciela y ostrożnosci od ludzi swowolnych, wałem osypać, abo parkanem słusznym ogrodzić y bramy pobudować. Do ktorego robienia wszyscy ludzie, w miescie Minskim mieszkaiące, przykładać y dopomagać powinni będą.

Ci zas kupcy, ktorzy do wolności mieyskiey będą przypuszczeni, nie maią cudzych towarow pod pretekstem swoich własnych wywozić pod straceniem onych. Na co maią być przysięgą od urzędu mieyskiego obowiązani.

I na to daliśmy ten list przywiley nasz z podpisem ręki naszey y pod pieczęcią Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

Pisano w Krakowie na seymie walnem, szczęsliwey coronatiey naszey, dnia pierwszego miesiąca marca, roku pańskiego tysiąc szesćset trzydziestego trzeciego, panowania naszego Polskiego y Szwedzkiego pierwszego roku.

Vladislaus rex.

Chrysztoph Corwin Gosiewski,
pisarz Wielkiego Xięstwa Litewskiego

№ 85.

1633 г., сакавіка 2, Кракаў.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 106, стр. 232- 234.

Przywiley miastu Minskiemu na jarmarki doroczne.

Władysław IV etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym komu to wiedzieć należy.

Doniesiona do nas iest prożba pp. posłow ziemskich woiewodztwa Mińskiego imieniem wszystkiego rycerstwa, szlachty, obywatelòw tegoż woiewodztwa y imieniem mieszczan Mińskich, abysmy w miescie naszym Minsku jarmarki doroczne bezmytne dwa, ktore iuz nadane y constytutią roku tysiącznego szesćsetnego pierwszego ztwierdzone są, za nieprzyściem onych do skutku, tak dla snadnieyszego nabycia y kupowania rzeczy przez stan rycerski, obywatelow tego woiewodztwa y inszych przyległych powiatòw, jako też dla pożytku y poratowania mieszczan naszych Mińskich, znowu teraz swięta insze zaczęcia onych, na to sposobnieysze, a nie te, które w constitutiey położone śą,—naznaczywszy, nadali y listem naszym ztwiezdzili.

My, iako do rzeczy słuszney, rycerstwu, obywatelom tamtego woiewòdztwa y miasta Minskiego potrzebney y pozyteczney, za przyczyna pp. rad y urzędników naszych dwornych y za prożbą posłow ziemsklch y mieszczan || Minskich, łaskawie się do tego skłoniwszy, jarmarki dwa w pomienionem miecie naszym Mińskim w kożdy rok na pewne swięta, to iest: pierwszy w dzień gromnic oczyszczenia panny naiswiętszey, a drugi na dzień swiętego Michała, swiąt rzymskich, nadaiemy y tym listem naszym czasy wiecznemi postanowiamy. Które od dnia pierwszego swiąt pomienionych poczynać się, a przez dwie niedzieli zupełne trwać maią.

Na które jarmarki ludzie kupieccy wszelakiego stanu, tak z panstw naszych iako y cudzoziemskich, ze wzselakiemi y róznemi towary swemi do miasta Minskiego przyiezdzać, towary przedawać i kupować, wywozić y przywozić, y wszystkie handle y kupectwa swoie spokoynie odprawować maią y wolni będą wedle constitutiey pomienioney roku tysiącznego szesćsetnego pierwszego, żadnych tak na komorze mytney Mińskiey y na przykomorkach, do niey nalezących, ceł y myt naszych starych y nowopodwyzszonych, także zamkowych y mieyskich, targowiego, obwiestek y inszych wszystkich in genere podatków, od towarow wszelakich tuteyszych, cudzoziemskich, wodnych y lądowych, iakokolwiek nazwanych, ani od rzeczy strawnych y do żywności przynależących, do zupełnego tych jarmarków zkonczenia nie daiąc y nie płacąc. A nawet y od okazywania się z towarami swemi tak ci, co kupować, iako y ci, co przedawać towary będą, przed celnikami naszemi

y urzędem zamkowym y mieysckim, wolni byc maią. A po wysciu dwuch niedziel y wydzwonieniu jarmarki, żaden || z kupców przyiezdżych, to iest gosć z gosciem, nie ma iuz targować, ale się według prawa y przywileiow, pomienionionemu miastu Minskīemu na wolnosci ich nadane, zachować powinni.

Osobliwie to mieć chcemy, aby urząd zamkowy sprawiedliwosć nieodwłoczną ukrzywdzonym z ludzi służałych, przyiezdzych y z kupców tych, którży by w dobrach szlacheckich y inszych, iurisdictiey zamkowey podległych, mieszkania, abo gospody swe mieli, czynił. A insi zaś ludzie kupieccy, ktorzy by w domach, jurisdictiey mieysckiey podległych, stanowiska y gospody swe mieli, przed urzędem mieysckim prawa Maydeburskiego na ratuszu sprawować się y sądzic maią y odprawę na winnym tenże urząd mieyscki, wedle sądu swego, czynić powinien będzie.

Tumultów, gwałtów y inszych wszelakich inwiolentiy aby się pod czas iarmarków nie działywali, rząd zamkowy wespuł z mieysckim postrzegać wedle prawa y constitutiey seymowych powinni będą.

Na co pomienionemu miastu naszemu Minsku dalismy ten list prywiley nasz, z podpisem ręki naszey y pod pieczęcią Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

Dan w Krakowie na seymie coronatiey naszey dniā wtórego miesiąca marca, roku panskiego tysiąc sześset trzydziestego trzeciego, panowania krolewstw naszych Polskiego y Szwedzkiego pierwszego roku.

Vladislaus rex.

Marcyan Tryzna, referendarz y pisarz
Wielkiego Xięstwa Littewskieso.

№ 86.

1633 г., сакавіка 8. Кракаў.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 107, л. 8-9.

Protestatia mieszczan Mińskich na żydów tamecznych.

Władysław IV etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym komu to wiedzieć należy.

Iz roku ninieyszego tysiąc sześcset trzydziestego trzeciego, miesiąca marca osmego dnia, na seymie teraznieyszym szczęsliwey coronatiey naszey, w Krakowie odprawuiącym, stanąwszy oblicznie u xiąg concelariey naszey większey Wielkiego Xięstwa Lithewskiego sławetni Iwan Paszkiewicz, burmistrz, a Iwan Jakimowicz, pisarz mieyscy Minscy, wnosili protestatią sami od siebie y imieniem urodzonego woyta, sławetnych burmistrzow, radziec, ławnikow y wszystkiego pospolstwa miasta naszego Minska, na wszystkich żydow, w tymże mieśćie Mińsku mieszkaiących, o to, iż pomienieni żydzi mimo listy y obligatie od siebie urzędowi mieysckiemu dane, ktoremi się obowiązali nic przeciwnego prawom y przywileiom miastu Minskiemu, zdawna nadanym, nie czynić, na prawa wolności i przywileia ich, od antecessorow naszych swiątobłiwey pamięci krolow ich mości Polskich, wielkich xiąząt Litewskich nadane y od || nas confirmowane, roznemi sposoby następuiąc, wielkie gravamina y nieznosne praeiudicia temu miastu wszytkiemu czynią.

Naprzod, iż oni po wyniesieniu od mianowanego magistratu listu uniwersału od sw. pamięci krola jego mosci Zygmunta trzeciego, pana oyca naszego, w ktorym jego krolewska mość żydom domow y placow więcey nad te, ktore przed wydaniem tego lista nabyli, pod straceniem wszytkich wolnośći, im nadanych, kupowac y nabywać zabronic raczył, oni iednak ni na te listy ani na zaręki, na się od urzędu mieysckiego zakładane nie dbaiąc, domy y placy w tym mieśćie bezprawnie nad zakazanie, zabieraią y onych rożnemi fortelami, priwatne sobie przyznaniā u sądow nienależnych, minąwszy juresdictią mieyscką, sprawuiąc, nabywaią, a iz się domy y placy do bożnicy swey, ktorą bez pozwolenia urzędu mieysckiego postawili, bezprawnie przyłączaią. Zaczym nie tylko powinność pełnic y cięzarow zarowno i z miesczany naszymi ponosic nie chcą y nie ponoszą, ale wszytkie prawie miasto skupic, sami ośieść y opanować z wielkim uciśnieniem chrześćian, tam mieszkaiących, usiłuią.

Nad to wielką w handlu y pożywieniu ich przyszkodę y krzywdę z naruszeniem praw y praerogatiw mieysckich z kupcami, żydami Poznańskiemi y Krakowskiemi, zmowę uczyniwszy, wyrządzaią nad prawo y dawne zwyczaie miesczanom y kupcom naszym na znisczenie ich y ku ostatniey wszytkiego pospolstwa zgubie, wszelakie handle odeymuiąc, sobie samym przywłasczyli.

A co większa mimo to, czego im dekret sw. pamięci krola jego mosci pana oyca naszego y rescriptā dawne im służące nie pozwalaią, uprosili sobie u nas ad male narrata wolność na budowanie || kramow w rynku, place kupować albo gotowych nabywāć y nabywszy wszelakimi towarami, zarowno z inszemi mieszczany y kupcami handlować, domy y place na mieysckim gruncie w długach brać, posiadać y onemi disponować.

Do tēgo, nie contentuiąc się swoimi dawnemi kopiszczami, ktore dla pochowania ciał swoich w polu niedaleko miasta maią, umyślnie na zniewagę y przykrość ludziom chrzesciańśkim, a szkodę y krzywdę miastu wszystkiemu udaiąc, iakoby plac Olszewskiego, wedle domu Rogowskiego lezący, na przedmieśćiu miał być, na ten plāc w samym miesćie Minskim w ulicy Wielkiey, nā mieyscu publicznym, miedzy przednieyszemi domami mieyskiemi, a co większa, tuż przy cerkwi bożey swiętego Jerzego będacy, dekretami naszemi miastu przysądzony, na drugie kopiszcze swoie u nas sobie uprosili, y na to wszystko przeciwko prawom y praerogatiwom mieysckim, ad male narrata przywiley nasz otrzymawszy, wielkie praejudicia czynią. Ktore czasu prawa pokazać gotowi będąc y o to wszytko chcąc z żydami Minskimī prawnie postępować, prosili, aby ta ich protestatia do akt kancellariey naszey przyięta y zapisana była.

My tedy, widząc ich w tym prozbę być słuszną, zwycz pomienioną protestatią do xiąg kancellariey naszey zapisać roskazalismy.

Pisan w Krakowie, dnia 8 miesiąca marca, roku panskiego tyciąc szesćset trzydzestego trzeciego.

Albrycht Stanisław Radziwiłł, kanclerz W-o X-a Lit-o.

№ 87.

1633 г., сакавіка 16. Кракаў.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 107, л. 9 адв. 10 адв.

Reprotestatia żydow Mińskich na miesczan tamecznych.

Władysław IV etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym, komu to wiedziec nalezy.

Iz roku ninieyszego tysiąc sześćsetnego trzydziestego trzeciego, miesiąca marca czternastego dnia, na seymie teraźnieyszym szczęsliwcy coronatiey naszey, w Krakowie odprawuiącym, stanąwszy oblicznie u ksiąg cancellariey naszey większey W-o X-a Lith-o zyd miasta naszego Mińskiego Marek Jachimowicz, sam od siebie y imieniem wszystkich żydow, w miescie Mińskim mieszkaiących, reprotest czynił na mieszczan miasta Minskiego—na Iwana Paszkiewicza burmistrza, a Iwana Jakimowicza pisarza mieysckiego Mińskiego.

Iz ci wysz mianowani mieszczanie Minscy doniesli imieniem woyta, burmistrza, radziec y wszystkiego pospolstwa mieszczan Mińskich protestatią do xiąg y cancellariey naszey większey Wielkiego Xsięstwa Lithewskiego na żydow Mińskich, jakoby żydzi Minscy mimo obligi y zapisy swoie, miastu Mińskiemu dane, na prawa y wolnośći ich roźnemi sposoby następowali y praeiudicium miastu czynić mieli, powinności zwyczaynych z domow swych nie oddawali. W czym iż żydzi miastu dosyć czynią, wszelakie powinnosci zwyczayne oddaią, a oni ich z tych powinośći nie kwituią, ku krzywdzie y szkodzie onych, na co protestatie y relatie są, iakoby ciż żydzi wolnosci na kramy || ў domy w miescie Mińskim nie mieli mieć. Na co iż dekret s. pamięci krola jego mosci Zygmunta trzeciego, pana oyca naszego, że wolno y nasz przywiley na potwierdzenie tego dekretu maią, tedy słusznie tego zażywaią.

Do tego że iakoby żydzi nie contentuiąc się swemi kładowiszczami, na zniewagę y uprzykrzenie ludziom chrześćiańskim, ku niemałey krzywdzie y na mieyscu publicznym tuż wedle cerkwi swiętego Jerzego na drugie kopiszsze swoie u nas uprosili. Ten tedy nie na publicznym mieyscu y nie przy cerkwi swiętego Jerzego, ale na drugiey ulicy, ktora do Tatar idzie, zadnego tedy ztąd mieszczanie praeiudicium nie maią, bo tego placu iescze żydzi nie trzymaią. Owszem mieszczanie im, żydom, w dawnych ich kładowiszczach przeszkody y krzywdy czynią, groby rozkopywaiąc, ogrodzenie około kopowiscza, iako przed tym tak y teras, świeżo rozbieraią, na co protestatie y relatie są. A za proszieniem sprawiedliwośći z swowolnikow u burmistrzow nigdy oney otrzymać nie mogą, znać że to za pozwoleniem samych burmistrzow.

Do tego iakoby ciż zydzi nic nie dbaiąc na listy swiętey pamięci krola jego mosci Zygmunta trzeciego, pana oyca naszego, domy w mieście bezprawnie zabierać mieli y onych przez rożne fortele y listy priwatne przyznanie sobie u rządow nie należnych mimo jurisdictią mieyscką nabywaią. Żadnego w tym od krolow ich mosci antecessorow naszych zabronienia żydzi Minscy do nabycia domow w miescie nie maią y domow żadnych niesłusznie ni u kogo nie nabywali y u nienależnych sądow przyznania nigdy nie czynili.

Zaczym y przeciwko temy wszystkiemu y protestatij ich mianowaney, żyd Marek reprotestuie się, co czasu prawa szyrzey y dostateczniey na tych mieszczan okaże. A o to że ci mieszczanie Minscy na prawa, wolnośći ich, im od krolow ich mosci Polskich i swiętey pamięci krola jego mosci pana oyca naszego nadane y dekretem jego krolewskiey mosci z oczewistey rozprawy ich z żydami utwierdzone, następuią, temu dekretowi jego krolewzkiey miłosci sprzeciwiaią się, soleniter protestuiąc y o naruszenie wolnośći swoich, także o zaruki za sprzeciwienstwo dekretowi jego krolewskiey mosci uczynione, zatym y szkody, w tym podięte, chcąc prawnie z mieszczanami Minskiemi czynić, prosili, aby ta protestatia ich do xiąg cancellariey naszey przyięta była.

Ktorą przyiąwszy, exktractem z ziąg, pod pieczęcią Wielkiego Xięstwa Lithewskiego wydać rozkazaliśmy.

Dan w Krakowie na seymie koronatiynym dnia szesnastego miesiąca marca roku pańskiego, tysięc szesćsetnego trzydziestego trzeciego.

Albrycht Stanisław Radziwił,
kanclerz W-o X-a Lith-o.

№ 88.

1623 г., сакавіка 17. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 100, л. 90-91 адв.

Lesczynskiemu kaduk po Woyciechu Buiakowskim, miesczaninie Mienskim.

Zygmunt III etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym, komu by to wiedziec nalezało.

Iz z łaski naszey krolewskiey dalismy y tym listem naszym daiemy urodzonemu Adamowi Lesczynskiemu, względem pracowitych y życzliwych posług iego od czasu dawnego w cancellariey naszey nam oddawanych, dobra wszystkie po zeysciu z tego swiata bezpotomnym y plemiennym nieiakim Woyciechu Buiakowskim, miesczaninie Minskim, do stołu y wolnego szafunku naszego cadukiem przypadłe, mianowicie dom w miescie naszym Minskim w ulicy z rynku ku rzece Swisłoczy idąc po lewey stronie, przeciwko kosciołowi swiętego Dominika, niedawno założonemu, leżący, z ogrodami, z budowaniem, rolami, łąkami y ze wszytkiemi przykupiami y przynaleznosciami, do tego domu nalezącemi, y insze maiętnosci ruchome y nieruchome, do tego złoto, srebro, kleynoty, pieniądze gotowe y na obligi y cerographу winne, bydło rogate y nierogate y wszytek sprzęt domowy, od mała do wiela, w tymże miescie Minskim y gdziekolwiek będące, iemu samemu y potomkom iego oboiey płci na wiecznosc, tak iż wolen będzie uzodzony Adam Lesczynski wyzey pomienione, iako y nie pomienione dobra po tym to Woyciechu Buiakowskim gdziekolwiek y na ktorym kolwiek mieyscu pozostałe prawem odyskawszy one ze wszystkiemi ich pızynaleznosciami y pożytkami trzymac, uzywac, oddac, przedac, dac, darowac, na kosciol zapisac y według woli y upodobania swego onemi disponowac, on sam y potomki iego, nie czyniąc liczby y żadney powinnosci nam y do skarbu naszego nie pełniąc wiecznemi czasy.

Co do wiadomosci wszem wobec y każdemu zosobna a mianowicie urzędowi mieyskiemu Minskiemu y innym urzędom y wszelakieyonditiey ludziom, pod ktorych by iurisdictią dobra wyzey opisane okazały się przywodząc, chcemy miec y roskazuiemy, aby wszelakie dobra, wyzey opisane, po tym to Woyciechu Buiakowskim uzodzonemu || Adamowi Lesczynskiemu bez wszelakiego zatrudnienia wydane y do posessyiey podane były, takze y sprawiedliwosc skuteczna czyniona mu była, dla łaski naszey s powinnosci urzędow waszych.

Na co dalismy urodzonemu Adamowi Lesczynskiemu ten nasz list s podpisem ręki naszey y s pieczęcią naszą Wielkiego Xsięstwa Litewskiego.

Pisan w Warszawie, dnia XVII (17) mca marca, roku panskiego MDCXXIII (1623) panowania naszego Polskiego XXXVIº, a Szwedzkiego XXXº.

Sigismundus rex.

Jan z Drucka Sokolinski, pisarz Wielkiego X-wa Lit-o.

№ 89.

1633 г., сакавіка 18. Кракаў.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 106, стар. 459—463.

Confirmatia disunitom Rusi bractwa cerkwie Mińskiey Piotra y Pawła.

Владиславъ четверты etc.

Ознаймуемъ симъ листомъ привилеемъ нашимъ, кому того ведати будеть потреба, нинешънимъ и на потомъ будучимъ.

Штожъ мы, господар, за донесенемъ намъ прозбъ и причиною некоторыхъ пановъ рад и урядниковъ нашихъ, такъ тежъ и кола рицерского, а за чоломъбитемъ брати духовной и светскихъ людей народу руского закону греческого, братства церковного заложенья светых верховъныхъ апостол Петра и Павъла незунизованых монастыра места нашого Менского, у Великомъ Князтве Литовском будучого, уфунъдованого през урожоную Богъдановую Стецъкевичовую, маршалъковую нашу в року тисеча шестсот тринадцатомъ, м-ца ноябра шостого дня, а перед тым есче от обывателев воеводства Минского и инъшихъ воеводствъ и поветовъ в року тисеча шестсот дванадцатом ||, инъдикта десятого, заложоного и подписами рукъ ствержоного, а потомъ в року тисеча шестсот чотырнадцатомъ и тисеча шестсот двадцатомъ от преложоных в духовенстве ихъ благословенъного, а тепер зверхностью нашою гдрскою на сейме щасливое коронацеи нашое, ведле пунъктовъ на елекъцеи поданыхъ и поприсежоных, хотечи до скутъку привести, ласкаве имъ позволивъшы свободного и спокойного уживанья всяких объходовъ церковъныхъ и розширения хвалы божое водлугъ артикуловъ и порадковъ, братству Виленскому, при церкви святого духа будучому, од зверхнейшого в релеи ихъ пастыра, патриарха Констанътинополского отца Іеремии, поданыхъ, а от светобливое памети Жикгимонъта третего, короля полского, пана отца нашого, в року тисеча пятсот осмъдесят девятомъ, мца июля двадцать первого дня, ствержоныхъ.

А ижъ в томъ помененомъ привилею, перед нами покладаномъ, межи инъшими артикулами, волностями и свободами братству церковъному Виленскому, при церкви светого духа будучому, ест надано и описано, абы от всякихъ присудовъ трибуналных маршалъковъскихъ, земъскихъ, кгродскихъ и местскихъ ихъ оддалено, одно намъ, господару, до суду и обороны зоставълено, такъ домы ихъ братские и людей в них, якъ духовъныхъ такъ и светскихъ, мешъкаючыхъ, от чиншу, подачокъ и платовъ, и от вшеляких повинностей местскихъ, такъ тежъ и от стоянья гостей || уволнено, школы для науки людей хрестияньскихъ и детокъ ихъ будованые ведле преможенья,— до того друкарню для друкованья вшелякихъ книгъ и захованья в них людей годных, якъ духовных такъ и светских, позволено. С кото-

рыхъ, если кому якая кривда деят будет, теды справедливость мает игуменъ з старостами рочъными ведле статуту земъского чинит. Апелляция до суду земского мает быти допущона.

А хто бы што, з доброе воли своее, на тое братство церковъное надалъ, або тестаменътомъ записалъ и запишеть з маетностей рухомыхъ и лежачыхъ, то вечъными часы при томъ братстве зоставати мает, и тые вси и вышъ помененые волности, меновите в прывилею томъ описаные, и ново от нас на сейме теперешънемъ щасливое коронацеи нашое наданые, з ласки нашое гдрское и тому братству церковъному Минскому святых верховных апостолъ Петра и Павла вечъными часы надаемъ.

Такъ тежъ доброволное наданье фолварку, названого Переспа, в року тисеча шестсот двадцат третемъ, мца июня двадцать второго дня, зо въсими приналежностями, под правомъ земъскимъ, урожоного Мартина Володкевича, суди земъского воеводства Менского, в которомъ и прывилей на млыны светобъливое намети пана ойца нашого Василю Маслянце, в року тисеча шестсот первомъ мца июля двадцать шостого дня даный отцомъ законъникомъ, ствержаем.

До того тымъ прывилеемъ нашимъ варуемъ то, иж якъ церковъ рожества пречистое богородицы в Мѣнску ‖, въдавна з шпиталемъ в поссесыи их будучая, такъ и монастыр паненский з кгрунътами, будованемъ и зо въсими приналежъностями, под владзою от них згодне обраного игумена, при томъ братстве, в спокойномъ держанию и уживанию их зоставати мает вечъными часы.

А же тежъ урожоная, а в богу зошълая Евва Борколабовъна Корсаковъна, кнегини Соломерецъкая, старостиная Кричевъская и Олучицкая, до того жъ манастыра и братства светыхъ апостолъ Петра и Павъла два пляцы, одинъ названыи Ясиньский, а другий Сетченъский, в певъныхъ межахъ и границах лежачие, вечистымъ фундушомъ, с правами на тыи свои кгрунъты и зо въсими приналежъностями, даровала в року тисеча шестсот двадцат шестомъ, мца апреля двадцатого дня, а подля того абы церковъ преображенья господня збудована быти могъла, которого и позосталые две дочъки ее з малъжонъками своими, ставъши у суду головъного трибуналного, в року тисеча шестсот тридцат первомъ, мца ноября двадцать девятого дня, признаньемъ своимъ поновили, и тые звышъ помененые фунъдуши перед нами, гдремъ, покладала, пре то мы, господар, для помноженья хвалы божое, тые фунъдуши, а при инъших и сей фунъдушъ потверъжаючи во всихъ паракграфах, на помененыхъ пляцахъ церковъ преображения господня ‖ отцу игумену, посполу и з братствомъ свѣтскимъ, якимъ змогутъ кошътомъ, любъ деревомъ любъ муромъ, и шпиталь для убогихъ и хорыхъ людей, при которой колвекъ церкви с помененых, будовати и фунъдовати, коли захочут, позволяемъ.

И на то дали есмо помененому братству Минскому церкви светых апостолъ Петра и Павъла тотъ прывилей нашъ с подписомъ руки нашое, до которого и печат нашу Великого Княства Литовского привесити велели есмо.

Данъ в Кракове, на сойме вальномъ коронацеи нашое, року тисеча шестсот тридцат третего, мца марца осмънадцатого дня, панованья королевствъ наших Польского и Шведского первого року.

Vladislaus rex.

Станиславъ Нарушевичъ, писар
Великого Княз. Литовского.

№ 90.

1633 г., ліпня 14. Вільня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 106, стар. 1033 адв.—1035.

Confirmatia donatij xiędza Sieláwy, canonika Wilenskiego, dwu domów w mieście Mińskim, na mniszki Mińskie, zakonu świętego Benedycta.

Vladislaus IV etc.

Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest, universis et singulis.

Exhibitas fuisse coram nobis litteras authenticas, ex actis generalibus tribunaliciis, officiose die nona mensis juni anno dni millesimo sexcentesimo trigesimo tertio extraditas, recognitionis insciptionis venerabili Alberti Sielawa, canonici Vilnensis, parochi Dereuensis, quod ille pro affectu et zelo religionis ductus ad augendam et propagandam gloriam dei, domibus duabus, cum aedificiis, areis, hortis et agris, in civitate nostra Minsk dicta sitis et existentibus, jure perpetuo, a generoso Samuele Drucki Horski et a generoso Alexandro Sokolinski, iure venditionis acuisitis, atque ecclesia sub titulo s: Adalberti monasterioque religiosarum monialium instituti divi Benedicti, super aedificata, quam certis apparamentis ecclesiasticis dotavit de votis monialibus Caeciliae Protasowiczowna, adpraesens superissae huius monasterii et Annae Owłoczymska, sorori suae uterinae superiorissae, omnibusque insuper virginibus, monasterium hoc incolentibus, ac post succedentibus, cum omni substancia ac supellectiłi domestica, stanno, aere, ahenis, cacabis ac lebetibus aereis dedit, donavit, et perpetuis temporibus inscripsit.

Ad hac summas quinque millia florenorum polonicalium, quae summa erat indictum praedium Piotrowskie a generosa Helisabeth Radziminska, consorte Sigismundi Naruszewic, iure oppignoratio introducta, idque provictuariis perpetuaque provisione inscripsit et resignawit. Quod idem praedium cum villa, ad illud pertinente, in possessionem iudicialiter praedictis monialibus cum siliginio variique generis frumentorum seminibus, pecoribus et pecudibus tradidit. Post decessum vero venerabilis canonici, si quando eum absque testamento || iuridico et legitimo contigisset decesisse omnem et integram substantiam et supellectilem suam post fata relictam, nemirum summam pecuniariam, argentum, aes, stannum, aurishalcum, vestes, fruges, peccora, pecudesque aliaque huius modi, quocunque nomine dicta et apellata, eisdem monialibus ordinis et instituti s: Benedicti perpetuo et in aevum donavit et legavit, pro ut fusius et expressius haec eadem inscriptio sonat et habet.

Supplicatumque est nobis ab eodem venerabili Alberto Sielawa, canonico Vilnensi, ut hanc suam fundationem diplomate nostro confirmare, approbare et ratificare dignaremur. Cui supplicationi, uti iustae et legitimae, benigne annuentes, eam in omnibus punctis, clausulis, articulis et conditionibus, authoritate nostra regia approbamus, confirmamus et ratificamus. Quae quidem bona religiosae moniales praefati monasterii caeteraeque sibi succedentes tam haec in possessionem manem tradita, quam reliqua post obitum suprascripti venerabilis Alberti Sielawa, canonici Vilnensis, devoluta debeat pacifice tenere, habere, possidere iisdemque perpetuis temporibus frui, ;satisfacientes interea conditionibus, oneribus et obligationibus, in has eadem fundatione positis et expressis.

In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo Mag: Duc: Lith: communiri iussimus.

Datae Vilnae, die decima quarta mensis juli, anno domini millesimo sexcentesimo trigesimo tertio, regnorum nostrorum Poloniae primo, Sueciae secundo anno.

Vladislaus rex.

Marcyanus Tryzna, referendarius et notarius M. D. L.

№ 91.

1633 г., верасьня 20. Менск.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 110., л. 386 адв.—388.

Approbacya cessyi na place w Minsku panien swiętego Franciszka fundowanych przez j. m. p. Alexandra Słuszkę, woiewodę Minskiego, Rzeczyckiego etc. starostę.

Władysław IV etc.

Significamus praesentibus litteris nostris, quorum interest uniuersis et singulis.

Exhibitas nobis esse litteras papyreas, infra scriptas, manibus illustrissimorum et magnificorum dominorum Alexandri Słuszka, palatini Minscensis, capitanei Rzeczycensis et Zophiae Zenowiczownae palatinidae Brescensis Słuszczynae palatinae Minscensis et capitaneae Rzeczycensis, coniugum et infra specificatarum personarum subscriptas et sigillis eorundem communitas ||, sanas, salvas, omnisque suspitionis notae carentes, continentes in se donationem domorum certorum in ordine ad fundationem per eosdem coniuges, sororibus religiosis ordinis sancti Francisci, tertiae regulae de poenitentia, in ciuitate Minscensi factam, supplicatumque nobis esse, ut eas authoritate nostra regia approbare, ratificare et confirmare dignaremur. Quarum quidem litterarum tenor de verbo ad verbum sequitur estque talis.

In nomine sanctissimae et indiuiduae trinitatis, patris et filii, et spiritus sancti. Amen.

Ja Alexander Słuszka, woiewoda Minski, starosta Rzeczycki y Zofia Zenowiczowna, woiewodzianka Brzescka, Słuszczyna, woiewodzina Minska, staroscina Rzeczycka, małzonkowie, wiadomo czyniemy tym listem naszym dobrowolnym, wieczystym sapisem każdemu, komu o tem wiedziec należy, teraz y na potomne wieczne czasy, iz my wielkie dobrodzieystwa szczodrobliwey ręki pana boga wszechmogącego znaiąc, a dzień straszny sądu jego dobremi y pobożnemi uczynkami uprzedzaiąc, grzechow odpuszczenia przez sprawy chrzescian godne y intercessie sług bożych się spodziewaiąc, za dobrym y długim naszym namysłem, tegosz pana tworce naszego wziąwszy na pomoć, ku rozmnożeniu chwały iego swiętey, aby sług y oblubienic (ktore aby przystoynie oblubiencowi niebieskiemu w swiątobliwości żywota służyly) przybywało, po inszych fundatiach naszych zakonowi Dominika swiątego, tak w starostwie naszym Rzeczyckim, tudziesz w maiętnosci naszey dziedzicznej Stołpcach uczynionych, Franiszka tez swiętego patrona naszego siostry nazwane pokutuiące trzeciey reguły w miescie jego krolewskiey mosci Minskim funduiemy, nad rzeką Swisłoczą, na ulice Sawickiey nazwaney, kupiwszy za własne nasze pieniądze

place z budynkami trzy, a mianowicie ieden y pana Matyasa Balcerowicza, raycy y mieszczanina Minskiego i małżonki iego za dwa tysiące złotych monety polskiey, drugi u pana Afanasa Fiedorowicza y Maslanczyney wdowy za dwanascie seth złotych monety polskiey, trzeci u pana Siły Bohdanowicza-Kostrowickiego, ktoremu się dostał po Janie Nowakowskim y dzieciach iego, za dwa tysiąca || złotych monety polskiey. Ktore to place opisane y przyznane wszytkie y kozdy zosobna w ratuszu Minskim przed urzędem mieskim na imie nasze.

A tak my te place pomienione, ze wszytkiemi budynkami, pannom ich miłosciom zwysz mianowanym zakonu Franciszka świętego de poenitentia, trzeciey reguły, wiecznemi y nieodzownemi czasy służące, na ich miłosci panny wlewamy. Ktora fundatia nasza, żeby w spokoynym używaniu na potomne czasy była, ani my sami przez się, ani przez kogo inszego, takze nikt po nas z potomkow, blizkich, krewnych, powinnych y prawem następuiących, żadney przeszkody czynic nie ma y nie będzie wiecznymi czasy. Przy tym aczkolwiek mamy dobrą ufność, ze pomienione ich miłosci panny wzdięcznoscią wszelaką będą nam y potomstwu naszemu te dobroczynność nasze, ku sobie uznaną, nagradzac, jednak, na dalszy czas respect maiąc, ktore pospolicie pamięc ludzką zaciera, obliguiemy tedy klasztor ten wszytek ich miłosci panien, aby za nas wiecznemi czasy (ponieważ też jałmużna wieczna iest) y potomki nasze pana boga prosili, iako za pierwszych swoich w tym mieście Minskim fundatorow, Ktory to list fundatii naszey, rękami naszemi podpisawszy, pieczęc naszą, na utwierdzenie wieczne przyłożylismy y jey mosci xięznie Klarze Połubinskiey, (na ten czas) starszey pannie klasztoru naszego załozenia naswiętszey panny y wszytkich swiętych dalismy.

Przy tym tez za ustną y oczewistą prosbą naszą do tego listu ręce swe podpisac y pieczęc przyłożyc raczyli jch miłosc panowie przyiaciele nasi, a mianowicie wielmożny jego mosc pan Kazimier Leo Sapieha, pisarz Wielkiego Xięstwa Litewskiego, Grodzienski, Wołpinski starosta, jego mosc pan Kazimierz Pac, woiewodzicz Minski y jego mosc pan Mikołay Mleczko, podkomorzy Orszanski.

Działo się w Minsku, roku tysiąc szesćset trzydziestego trzeciego, miesiąca septembra dwudziestego dnia.

Nos itaque, praenominatus Vladislaus rex, ut nostrum religionis catholicae promouendae zelum cułtusque divini ac beatae matris sanctorumque propagandi studium testatum faceremque || litteras supra scriptas authoritate nostra regia approbandas, ratificandas et confirmandas esse duximus, uti quidem approbamus, ratificamus, et confirmamus praesentibus litteris nostris easque omnes et singulas domos siue areas tam per praedictos illustrissimos ac magnificos coniuges datas et in posterum dandas, quam a sororibus religiosis ordinis sancti Francisci requirendas ab omnibus et singulis oneribus immunes facimus et declaramus iuribusque et libertatibus ecclesiasticis adscribimus et incorporamus temporibus perpetuis.

In cuius rei fidem praesentes manu nostra subscriptas, sigillo Magni Ducatus Lithuaniae communiri iussimus.

Datum Vilnae, mensis iuny dnia 29, anno MDCXXXIV⁰ (1634), regnorum nostrorum Poloniae IV⁰, Suetiae vero III⁰ anno.

Vladislaus rex.

Chr. Coruin Gosiewski, pisarz Magni Ducatus Lithuaniae.

№ 92.

1634 г., чэрвеня 20. Маладзечна.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 111, л. 59 адв. 60.

Confirmatia monastyrowi Minskiemu swiętego ducha pieniędzy legowanych z nadaniem wszelakich spadkow po miesczaninie Połockim.

Władysław IV etc.

Oznaymuiemy tym listem przywileiem naszym.

Iz stanąwszy przed nami w bodze wielebny ociec Josaphat Bokiey, imeniem wielebnego oyca Hennadia, ihumina monastyra Minskiego swiętego ducha, przekładał przed nami ostateczną || wolą poddanego naszego Połockiego Jakimańskiego Iwana Błazkowicza Lotysza, ze on w ciężkiey chorobie swoiey, na dokonczenie cerkwi murowaney Minskiey wniebowstąpienia panskiego legował y zaraz do ręku oddał złotych dwa tysiąca z skrzynką, plus minus, sam nie wiedząc, ku temu rzeczy ruchome, ktore przy nim byli, y żądał nas, abyśmy te daninę iego manastyrowi Minskiemu przywileiem naszym confirmowali.

Ku temu prosił nas, abysmy, z łaski naszey krolewskiey, insze dobra tego poddanego naszego Iwana Błazkowicza,—dom na Jakimannie, nad rzeką Dzwiną stoiący, rzeczy ruchome, listy, zapisy na długi y gdzie by się kolwiek maiętność iego okazała, iako po człowieku prostego stanu bezpotomnym y nikogo powinnych nie maiącym, do stołu naszego spadkiem należące, temuz monastyrowi Minskiemu swiętego ducha nadali.

My, hospodar, bacząc prozbe być słuszną y prozbę cerkwi bożey znaczną, łaskawieśmy na to pozwolili, danine tego mieszczanina naszego do ręku oyca Chmielnickiego daną, we wszystkiem approbuiemy. Dom w Połocku i rzeczy ruchome wszystkie, pieniądze gotowe, sprząt domowy, cyn, miedz, konie, bydło, listy, zapisy na dług wielebnym oycom zakonnikom manastyra Minskiego swiętego ducha nadaiemy y daruiemy wiecznemi czasy. Maia oni wszytkie te dobra na cerkiew obrocic, a inszych u dzierzących prawnie dochodzic.

Na co dalismy ten nasz list przywiłey s podpisem ręki naszey krolewskiey, do ktorego y pieczęc Wielkiego Xięstwa Littewskiego przycisnąc rozkazalismy.

Pisan w Mołodecznie, roku panskiego tyciąc szesćset trzydziestego czwartego, miesiąca iuny dwudziestego dnia. Panowania naszego Polskiego II°, a Szwedzkiego III° roku.

Vladislaus rex.

Gosiewski, pisarz.

№ 93.

1634 г., чэрвеня 24. Вільня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 110, л. 397—399.

Confirmatia cechowi szewskiemu miasta Minskiego.

Władysław IV etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym, komu by o tym wiedziec należało.

Iz pokładali przed nami poddani nasi, szewcy miasta naszego Minska, na imię Marcin Jakubowicz, Stephan Harasimowicz, Jendrzey Szcza-

snowicz, Michayło Arapinowicz, Jendrzey Karpowicz y stołowy Stanisław Biedzigowski list przywiley cechu rzemiosła swego, sobie ieszcze od swiętey pamięci krola jego mosci pana oyca y dobrodzieia naszego, za spolną ich zgodą, w potwierdzeniu w roku tysiąc szesćset dziewiątym, na seime walnym w Warszawie, dnia dwudziestego miesiąca lutego nadany, prosząc nas, abysmy ten cech ich osobliwym przywileiem naszym potwierdzili y przy zupełney mocy we wszytkich punctach, clauzulach y paragraphach zachowali.

Ktory to przywiley confirmatiey onych słowo w słowo tak się w sobie ma.

Zygmunt III, z bozey łaski, krol Polski, wielkie xiąże Littewskie, Ruskie, Pruskie, Zmudzkie, || Mazoweckie, Inflantskie, a Szwedski, Gothski, Wandalski dziedziczny krol.

Oznayumiemy tym listem naszym wszem wobec y kożdemu zosobna, komu by to wiedziec należało.

Iż supplicowali nam poddani naszy szewcy miasta naszego Minska przez sławetnych Andrzeia Stanisławowicza Kukę, Andrzeia Romanowicza, Barthłomeia Mikołaiewicza y Bohdana Michałowicza, collegow swych, prosząc nas, abyśmy im bractwo, albo cech rzemiosła ich szwieckiego, bez ktorego siła nieporządku miedzy nimi dotąd było, przykładem inszych miast naszych uprzywileowanych miec pozwolili y artykuły pewne, ktore oni z przywileiem szewcow Wilenskich wypisawszy y na nie zezwoliwszy się, do nas przyniesli y za prawo sobie miec chcieli, onym samim y potomkom ich na wieczne czasy potwierdzili.

My tedy, widząc być rzecz słuszną a chcąc, aby w miastach naszych wszelaki porządek się zachował y ros, co nie mniey ztąd pochodzi, gdy rzemiosła cechi swoie mieć będą, te artykuły bractwa ich cechowego do nas przyniesione, w ten nasz list wpisaceśmy kazali, ktore tak się w sobie maią.

N a p r z o d. Wszyscy szewcy, w miescie naszym Minskim mieszkaiący, tak rzymskiey, iako y greckiey religiey ludzie, każdego roku, na dzień swiętego Mikołaia biskopa, wespołek się zszedszy, obierać maią miedzy sobą czterech starszych, to iest dwu z rzywskiey, a drugich dwu z ruskiey wiary, do tego dwu stołowych, iednego z rzywskiey, a drugiego z ruskiey strony, ktorzy na każdy kwartał w rok w zgromadzeniu y przy obecnosci wszytkiego bractwa przywileia y artykuły bractwa swego maią dac czytac, y co dwie nedzieli zawzdy, albo według potrzeby, ilebykroć potrzeba tego ukazowała, do iednego z starszych będą się powinni schadzac około radzenia o dobrych rzeczach brackich y około porządkow cechowych y obmyslawania o rozmaitych przypadkach po tem przypadaiiących, ktoreby się w ich bractwie przytrafiać mogli. Ktorzy starsi będą moeć te moc: inszą bracią, występną, sądzic y sprawowac, do cechu wzywac y knych winami słusznemi według zdania swego y według statutow swoich arać, także też ktorzy by do bractwa przychodzić nie chcieli, albo przychodzić omieszkawali, albo ich statutom upornemi, sprzeciwnemi y nieposłusznemi byli, wystempki ich, według opisania statutow, maią karać y uporne a nieposłuszne || do więzienia mieyskiego maią dawać.

A skrzynka pospolita bracka y z listami y z przywileiami brackiemi w domu starszego mistrza chowana być ma.

Mistrze też takowe do cechu swego maią przymować, ktorzy by byli w rzemioslie dobrze doswiadczeni.

A ktorzy by mistrowie przerzeczonego rzemiosła nie byli wpisani y przyięci do bractwa, a nie chcieli by byc posłusznemi statutom y star-

szym na ten czas będącym, chociaby takowy byli, ktorzy by mieli domy pod zwierzchnośćią miescką, duchowną y swiecką, albo w dworzech szlacheckich mieszkali, co kolwiek by ich było, takowym się rzemiosła żadnym sposobem robić nie biędzie godziło.

Item ci mistrzowie, ktorzy iuż są od dawnego czasu za mistrze przyięci y obrani w przerzeczonym rzemioslie szweckim od ukazania sztuki rzemiosła swego y od listow swiadectwa maią być wolni.

Item iesliby ktorzy tegoz rzemiosła — to rzemiosło robić, mistrzem zostac, y do bractwa się wpisać chciał, takowy ma pierwey przerobić dwie lecie u ktorego kolwiek mistrza, potym przez listy, albo przez swiadki od urodzaiu swego swiadectwa ma pokazać y gdzie by się rzemiosła wyuczył y iesliby iuż był spuszczon ż rzemiosła, potym rzemiosła swego sztukę ma ukazać według zwyczaiu, iako się w tym rzemioslie zachowuie, potym mieskie prawo przyiąć będzie powinien. A iesliby sztuki rzemiosła swego urobić nie chciał, a mistrzem przecie zostać chciał, takowy do skrzynki brackiey cechowey dac y odliczyc kop siedm littewskich y kolacią na wszytką bracią, według przemożenia swego, sprawić ma y będzie powinien.

Aby też ieden drugiemu bratowi na targu pospolitym w kupowaniu rzemienia nie przeszkadzał, a iesliby to ktory smiał uczynić, takowy ma być karan winą bracką.

Item, iesli ktory do cechu wezwany nie przyszedł, ałbo iesliby ktory na mszą za umarłe czasow pewnych postanowianą y zwykła, bądz też za processią do kosciola albo do cerkwie nie przyszedł, za kożde nieprzyśćie popadnie winy do skrzynki grosz ieden.

A iesliby ktory wzgardzaiąc tę ustawę y bractwo ważył się takową wine po trzy kroć || zapłacić, takowy poł kamiena wosku do skzynki brackiey będzie powinien położyć.

Item, żaden się nie ma ważyć kupcom z ich safianow, albo rzemienia na przedawanie do kramow roboty robić, ktora by potym w Minsku przedawana bydź miała. Także y z inszych miast roboty gotowey kupcy do Minska na przedaż przywozić nie maią, oprocz jarmarkow dorocznych, a iesliby takowa robota w kramiech pokazała, tedy starosta y woyt tameczni wespołek z burmistrzami maią karać, takową robotę zabrać y do szpitalia oddać. A szwiec takowy, co by tę robotę robić ważył się, winą bracką karany bydz ma. Wszakże wolno będzie braciey cechowey kupcom z ich rzemienia robotę rozmāitą robić, iesliby onę robotę z miasta wywozili y w inszym mieyscu przedawali.

Item, aby żaden z braciey, chodząc dom od domu, u inszey braciey obuwia kupować a potym onego na rynku przedawac nie ważył się. Co iesłiby ktory uczynił, a był by w tem swiadectwem jasnym przekonany, tedy ma mu być takowa rabota pobrana y do szpitala oddana.

Także też iesliby ktory doma albo na rynku boty, albo robotę złą y przygany godną przedawał, takowa także ma być do szpitala pobrana.

Item, iesliby ktory na złodzieystwie, albo też na iakiem inszym złym y nieucciwym uczynku był poymany, takowy nie tylko od bractwa, ale też y od robienia rzemiosła ma być odrzucon wiecznemi czasy, iako bezecny.

Item, iesliby w spolnym brackim siedzeniu ieden drugiego słowy nieucciwemi nagrawał, wedle wynalazku brackiego ma być karan. Jesliby się przytrafiło gdzie indziey, a nie w bractwie, żeby ieden drugiemu złorzeczył, albo kogo kolwiek obraził, albo zesromocił, woytowską winą ma być karany.

Item, aby ieden od drugiego pomocnikow albo towarzyszow odmawiać ani odwabiać nie smiał, a ktoryby się tego ważył, winą według wynalazku cechowego ma być karan

Item aby żaden z mistrzow nie mogł ucznia na naukę rzemiosła swego przymować iedno na trzy lata y onego w cechu ma opowiedzieć y w xięgi wpisać będzie powinien.

Towarzysze też y uczniowie, ktorzy od mistrzow swoich nieuććiwie odchodzą y odstawaią, u inszych niechay nie robią, ażby pierwszym dosyć uczynili.

Item tak z mistrzow, || iako towarzyszow nie ma do cechu z bronią przychodzić, a iesliby to ktoremu przytrafiło, ma onę broń do starszego cechowego, u ktorego na ten czas onego roku skrzynka bracka pospolita będzie, dać zachowàć. Tamże też żadnych roztyrkow, fasołow y słow nieucciwych, ktoreby sławę y dobre o ludziach mniemanie obrażały poczynać nie maią pod winą, ktora ma bydz za wynalazkiem brackim zkazana.

A iesliby ktory przerzeczonym pomienionego rzemiosła artykułom przeciwnemi y nieposłusznemi byli, takowym nie ma byc dopuszczono, aby rzemiosło swoie robili, w czem starosta wespoł z woytem y z burmistrzami maią dopomagać im, y onych od krzywd bronić, y nieposłusznych przerzeczonych artykułow do posłuszeństwa przymuszać.

Ku ktorey prozbie y postanowieniu ich, iako słusznemu y pospolitemu prawu, takze wolnosciam pospolitym y każdemu w osobnośćy, wszelakiey zwierzchnosci w niwczym nie przeciwnemu, ale tylko na osoby cechu przerzeczonego ku zachowaniu dobrego porządku, posłuszeństwa y pobożnosci służącemu łaskawie skłaniaiąc się, to bractwo albo cech przerzeczony szwiecki w tym miescie naszym Minskim sposobem wyszey opisanym postanowilismy y tym listem przywileiem naszym postanowiamy y we wszystkich artykułach, punktach, cłauzulach y okolicznosciach wyszey opisanych utwierdzamy, chcąc to mieć, aby to wszytko, co tu iest wyszey opisano, od wszytkich szewcow, teraz y na potem w mieście naszym Minskim mieszkaiących, na czasy wieczne chowano y trzymano było, niederoguiąc iednak ni w czym prawu pospolitemu.

A dla lepszey wiary y pewnośći tego wszytkiego daliśmy szewcom miasta Minskiego na ten czas przewiley s podpisem ręki naszey, do ktorego y pieczęc naszą Wielkiego Xięstwa Litewskiego przywiesić rozkazalismy.

Dan w Warszawie na seymie walnym, dnia dwudziestego miesiąca lutego roku panskiego MDCIX⁰ (1609) panowania krolewstw naszych Polskiego XXI⁰, a Szwedzkiego XV⁰ roku.

Sigismundus rex. Ian Sokolinski, pisarz Wielkiego Xięstwa Lithewskiego.

My tedy, widząc pomienionych szewcow miasta naszego Minska posbę słuszną, ażeby im daley tym w lepszym miasta nasze zostawały porządku, wszytkie wysz opisane artykuły y punkta pozwoliwszy im, nad to ieszcze, pewne a potrzebne dla porządku ich cechowego y nic prawu pospolitemu nie deroguiąc pozwoliwszy, to iest: aby szewcy, w szlacheckich domach w Minsku mieszkaiący, od porządku ich w przywileiu opisanego nie wyłamowali, także ktoby robił usarską || robotę, żeby włoskiey iuż nie robił, a kto włoską, żeby usarskiey nie robił. A iesliby się tego ważył ktory, tedy ma dwoy okup placić.

Miodu też pudow dwanaśćie dla suspedytowania domu bożego y na chwałą bożą, na swą własną potrzebe sycić pozwalamy y zmacniamy y ninieyszym listem przywileiem naszym utwierdzamy.

Na co dla lepszey wiary do tego ich listu przywileiu ręką się naszą podpisawszy y pieczęć Welkiego Xięstwa Lithewskiego zawiesić rozkazalismy.

Pisan w Wilnie, dnia XXIX (29) miesiąca iunia, roku panskiego MDCXXXIV (1634), panowania krolewstw naszych Polskiego II°, a Szwedzkiego III° roku.

Vladislaus, rex.

Chrisztoph Corwin Gosiewski, pisarz Wielkiego Xięstwa Lithewskiego.

№ 94.

1634 г., чэрвеня 29. Вільня.

Літ. Мэтр., Кн. Зап. № 111, л. 67 адв.—70 адв.

Nadanie cechu rymarzom Minskim.

Władysław IV etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym, komu o tym wiedziec należy.

Pokładali przed nami poddani miesczanie rymarze naszi miasta Minska, na imie utciwi: Marko Hrynkiewicz, Jan Niedzwiecki, Fiedor Prokopowicz, Michayło Hryniewicz, Wasiley Paszkiewicz y Sierhiey Laszukowicz, sami od siebie y imieniem wszytkich rymarzow miasta Minska list urzędowy, s pieczęcią mieyską y s podpisem ręki pisarskiey, pod datą roku tysiąc szescset dwudziestego wtorego, miesiąca maia dwudziestego pierwszego dnia, ktorym listem pozwala im rada y urząd mieski Minski, aby pomenieni rymarze przykładem inszych miast naszych w Wielkim Xięstwie Littewskim będących, osobliwie przykłądem miasta Wilna, na to rzemiosło swoie cech sobie u nas wyprawili.

Zaczym prosili nas, abyśmy on ym nadawszy osobliwym listem przywileiem naszym to utwierdzili. Jakoz my, z łaski naszey łaskawie na to pozwoliwszy, cech im rymarski takowym sposobem y obyczaiem tym ninieyszym przywileiem naszym nadaiemy y utwierdzamy.

Napierwiey tedy na kożdy rok, na dzień swiętego Mikołaia, przerzeczeni rzemiesnicy maią się społem zebrać do tego domu, w ktorym skrzynia bracka będzie stała s przywileiem, im od nas nadanym. A ten dom zawsze ma być wolny od stania gosci, tak od żołnierza iako y od deputatow, y tam czterech starszych miedzy sobą wybrac, ktorzy na kożdy kwartał || abo suchedni przed zgromadzeniem mistrzow y towarzyrzow maią kazać czytać statuta swoie, aby tez zawzdy we dwie niedzieli, abo się iako przyda, ilekroć będzie potrzeba, mistrzowie przerzeczonych rzemiosł maią się uchodzic y radzić o dobrey sprawie y dobrym rządzie bractwa ich y ku ugodzeniu spraw y przygod, ktore się w bractwach przygadzaią.

Ci tez mistrzowie starzy według pisania statutow ich występki, w bractwach ich przygadzaiące się, albo dla złey, abo niepilniey roboty y służby, maią karać, wyiąwszy występki, zbrodnie, bicia, ranienia y hańby, abo sramocenia y inne występki, ktorze na sąd woytowski maią byc rachowane.

Starszy tedy mistrzowie skrzynię pospolitą bracką maią u siebie chowac w domu, w ktorey prawa, statuta i tez y inne rzeczy, iako pieniądze pospolitey rzeczy maią byc chowane.

K temu na przerzeczone rzemiosło maią godne y cwiczone przymowac, ktorzy pierwiey sztukę y naukę rzemiosła swego według rzemiosła ich postanowienia po sobie okazać powinni będą.

Na mistrzowstwo tez wybierać maią ludzie godne y ćwiczone w rzemiosle ich kożdego w swoim doswiadczone, zwłascza w czynieniu sztuki.

A towarzysze takiez tez y uczniowie, ktorzy od mistrzow swych, nieobyczaynie odstawaią, nie maią być dopusczeni siedziec abo robic u drugich mistrzow, azby się pierwszym mistrzem usprawiedliwili y dosić im we wszem uczynili, a iesliby tez ktorzy takowy od mistrzow swoych nie wziąwszy odpusczenia, odstawali y odstąpili, niektorem moznieyszym dla obrony się przykazali, takowi będą dla tego w rzemiosle ich bezecni, ani rzemiosła swego na potym nie będą robic mogli.

Mistrzowski takze syn za towarzysz puł roku ma || robic, a kto by się w tym miescie wyuczył, ma wędrować lat dwie; a przyszodszy do miasta ma służyć rok.

Na schadzkę też maią się schadzać trzezwo, na pewną godzine. A iesliby piany przyszedł, a nie chciał milczeć y przy sprawie był uparty, ma byc karany więzieniem.

A iesliby ktory towarzysz za odmowieniem od drugiego odszedł mistrza, takowy puł kamiena wosku ma dac do skrzynki.

Ktory by też uczeń odszedł od mistrza do inszego miasta, za takowym maią pisac y stamtąd go odyskiwac.

K temu ustawuiemy, aby ktorzy kolwiek rzemiesnicy, to iest rymarze, przy tym siodlarze, pasnicy, olsternikowie, ktorych do ich cechu przyłączamy, nie byli by wpisani, abo przyięci do bractwa ich tak we wszytkim, iako iest obyczey w ynszych bractwach, chociaby domy tacy mieli pod prawem zamkowym, aby też ktorych kolwiek panow duchownych, abo swieckich, takowy swego rzemiosła przeczeczonego robić nie maią, ani tez ma byc dopusczono im warstaty swe trzymac.

A iesli by też ktore ucznie one u siebie wyuczyli, takowi w żadnym mieyscu panstwa naszego na robotę rzemiosła ich nie maią byc przymowani, ale we wszytkim maią byc poddani starszym y statutom przerzeczonych rzemiosł miasta Minskiego.

A iesliby ktorzy s przerzeczonych rzemiosł statutom byli sprzeciwni y nieposłuszni, tacy nie maią byc dopuszczeni ku robieniu z rzemiosła swego. W ktorych rzeczach wielmożny woiewoda y starosta tameczny, na ten czas będący, pospołu z woytem y burmistrzami Minskiemi maią im być na pomocy || y maią ich od krzywd bronić, a nieposłusznych ku posłuszenstwu przerzeczonych statutow y przywileiu przypędzac.

Towarzysze tez przy tym, ktorze będą na mistrzowstwo wybierani y przymowani, tak stanowiemy, aby kożdy towarzysz, ktory będzie na mistrzowstwo przyięty, skoro sztukie, abo probę rzemiosła swego oddawać będzie według zwyczaiu, zaraz wespoł list swiadeczny urodzenia swego y nauki rzemiosła od mistrza swego pokazał.

To tez iescze ku temu przydaiemy, aby wszelakie sprawy, oprocz tylko kryminalnych występkow, iako to w tym liscie nadania naszego y założenia tego bractwa znaczy się, ktore do sądu cechmistrzow tego bractwa należą, oni sami sądzili y winy wybierali, dla czego urzędowi mieskiemu Minskemu roskazuiemy, aby przy tych praerogatiwach onych zachowali y tego nadania w żadney częsci łamać nie ważyli, owszem wszelakie sprawy takowe, ktore by do sądu ich kiedy kolwiek przytoczili się, do sądu cechowego odsyłali.

A na prozbę tych to rzemiesnikow cechu przerzeczonego, aby lepszy sposob, porządek y pożytek ich się opatrzył, niektore artykuły przydaiemy y przypisuiemy, to iest:

Aby żaden z nich y ynszych kupcow obcych z inszych miast y miasteczek wszelakiey roboty, tym rzemiosłom nalezącey, do Minska przywozic y na przedarz wykładać, pod ktorym kolwiek prawem grodskim, biskupim, duchownym y wszelakich panow y szlachty, nie smiał, pod utraceniem y zagrabieniem tey roboty do cechu y samych kramarzow, ktorzyby mieli kupioną robotę od nie cechowych rzemiesnikow, grabić y tę robote do cechu pobrać pozwalamy.

A iz się wielka przeszkoda od kramarzow tym rzemiesnikom naszym dzieie, ile w || przedawaniu roboty rymarskiey, siodlarzey, pasniczey y olsterniczey, tedy y to waruiemy, aby się żaden z przyiezdczych, oprocz onych samych, tey roboty robić y oney przedawać nie wazył, takze pod utraceniem, ale aby od cechowych kupowac y te kramnikom w kramach przedawać wolno było.

Tak tez żeby żaden rzemiesnik, ktory by w tym cechu nie był, rzemiosł przerzeczonych robic y roboty na oknach w kramach, abo w domach tak biskupich, duchownych, szlacheckich y iakiey kolwiek iurisdictiey wykładac y przedawac nie smiał, pod utraceniem takze roboty do cechu. Ktora to grabież ma się na pożytek cechu wszytkiemu obracac.

Więc y to iescze onym waruiemy, aby rymarz, siodlarz, pasnik y olsternik kożdy swego rzemiosła, ktore komu przynalezy, pilnował, pod winą według uważenia cechowego.

Mistrzowie tez cechowi zawzdy, co dwie niedziele, przykładem miasta naszego stolecznego Wilna, schadzki swoie do iednego starszego maią miewać, a kożdy z nich do skrzynki po pułgroszku ma dawać, a ktory by nie przyszedł y słuszney przyczyny niebycia swego pierwiey nie opowiedział, ma byc karany winą według uważenia cechowego.

Nad to mistrzowie tego cechu niemieckiego y ruskiego narodu, abo iakiey kolwiek inszey religiey, aby posługę wszelaką koscielną obchodzili y inszych czasow, iako catholicy zwykli y oni tez odprawowac w koscielie powinni byli.

A to pod utraceniem cechu ci tez niemcy aby chłopiąt na naukę nigziey indziey nie przymowali, ani wpisowali, ani tez wyzwolali iedno w tym miescie Minskim, gdzie bractwo || ý cech trzymaią, więc też aby towarzyszow polakow y litwę do roboty y warstatow swych przymowali.

Nad to aby żaden z tych to mistrzow cechowych zaraz pospołu dwu chłopcow chowac y uczyć nie smiał do lat czterech, a po tym wolno mu będzie y drugiego przyiąc, jako się w inszych miesciech zachowuie.

Do tego tez iescze y to wyrażamy, iesliby ktory mistrz rzemiosł tych, w cechu tym pierwiey nie będący, chciał się do tego cechu przyłączyc y przypisac, ten pierwiey sztukę y probę rzemiosła swego oddawaiąc, zarazem list swiadeczny urodzenia swego takze y nauki, iesli się u mistrza, w cechu będącego, wyuczył, pokazac powinien, bo iesli nie u cechowego, tak nie ma byc przymowany.

Na ostatek temuż cechowi pozwalamy mieć pieczęc swą cechową, chorągiew, bęben y wszelaką armatę potrzebną dla obrony y ozdoby miasta tamecznego, pod ktorą chorągiew, gdy iedno iako kolwiek potrzeba w tamtym miescie tego będzie, wszyscy tak duchowne, iako y szlacheccy, maią y powinni się stawic.

Maią też, za pozwoleniem woyta y wszytkiey rady mieyskiey, mieysce sobie upatrzywszy, kramy dla przedawania roboty swey pobudowac, s ktorych płat y inne podatki miastu należące będą powinni oddawac.

A tak my, za prozbą pomienionych rzemiesnikow ten cech onym tym ninieyszym listem przywileiem naszym nadawszy y on we wszytkich iego clauzulach, conditiach, paragraphach y artykułach approbowawszy, cale y nieporuszno przy niem wiecznymi czasy zachowuiemy. A dla lepszey wiary y pewnosci daiemy im ten nasz list przywiley, || s podpisem ręki naszey y s pieczęcia Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

Dan w Wilnie, dnia dwudziestego dziewiątego miesiąca czerwca, roku panskiego tysiąc szesćset trzydziestego czwartego.

Vladislaus, rex.

Christoph Corwin Gosiewski, pisarz Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

№ 95.

1634 г., чэрвеня 29. Вільня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 111, л. 79—83.

Confirmatia cechu złotnikom Minskim.

Władysław IV etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym, komu o tym wiedziec należy.

Pokładany był przed nami list przywiley krola jego mosci swiętey pamięci pana oyca y dobrodzieia naszego, na pargaminie pisany, s podpisem ręki jego krolewskiey mosci y s pieczęcią Wielkiego Xięstwa Litewskiego pod datą roku tysiąć szescsetnego szesnastego, miesiąca maia dnia trzydziestego pierwszego, dany na cech rzemiosła złotnickiego w miescie naszym Mienskim. Ktory, abysmy osobliwym listem przywileiem naszym potwierdzili, prosili nas utsciwi Jerzy Es y Jan Horwat, złotnicy Minscy. Ten tedy wpisac w ten list przywiley nasz kzawszy, słowo od słowa tak się w sobie ma.

Zygmunt trzeci, z bożey łaski, krol Polski, wielkie xięże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Zmudzkie, Mazoweckie, Inflantskie, a Szwedski, Gotski, Wandalski dziedziczny krol.

Oznaymuiemy tym listem naszym wszem wobec y każdemu zosobna, komu to wiedziec nalezy.

Iz przełozono przed nami ymieniem starszych y młodszych mistrzow y wszytkiego cechu rzemiosła złotniczego, w miescie naszym Minsku mieszkaiących, || acz kolwiek to rzemiosło złotnicze od dawnich czasow w ieden cech pospołu z drugiemi rzemiosłami, to ieśt kotlarskim, kowalskim, slosarskim y mieczniczym złączone y spoione było, a to na ten czas dla małey liczby rzemiesnikow tego rzemiosła złotniczego, jednakże do tego czasu, za łaską bożą, ludzie tego rzemiosła w miescie naszym Minsku iuz więtsza liczba namnozyła się tak, że osobny y doskonały cech tego rzemiosła postanowiony byc może, a co więtsza upatruiąc, że w takowym zamieszaniu kożnych rzemiosł, wkupie będących, wielka się nieswornosc y nieporządek, zwłascza w odprawowaniu sztuk, w chowaniu sztuk, chowaniu czeladzi y w ynszych porządkach rzemiosłu swemu należących, dzieie się, starali się o to pomienieni złotnicy, aby one iako rzemiosła subtelnieyszego y od inszych rożnego, to iest od kotlarzow, kowalow,

sliosarzow y miecznikow przez urząd tameczny Minski odłączeni byli, a przykładem inszych miast osobny cech rzemiosła swego złotniczego postanowiony mieli.

W czym urząd mieski tameczny, bacząć byc rzecz słuszną, ku lepszemu pożytkowi y ozdobie miasta s tego odłączenia złotnikow od inszych rzemiesnikow pozwoliwszy, artykuły pewne temu to rzemiosłu złotniczemu własnie należące, porządnie spisane, temu to cechowi do dzierzania y utrzymania podał. I proszono nas ymieniem przerzeczonego cechu złotniczego, abysmy tak to ich odłączenie, iako y artykuły im opisane, z łaski y władze naszey krolewskiey, potwierdzili y umocnili.

Które to artykuły tak się w sobie maią.

Artykuł pierwszy.—Wszyscy mistrzowie y rzemiesnicy tego cechu złotniczego || chwały panu bogu wszechmogącemu || powinni ni w czym nie opuszczac zwierzchnosci naszey poddanstwo, wiare y posłuszenstwo takze tez y urzędowi tamecznemu Minskiemu wcale y nienaruszenie oddawac, ten przywiley nasz we wszytkich punktach y paragraphach mocnie y nienaruszenie trzymac y wedle niego się rządzic y sprawowac powinni będą.

Drugi artykuł. Aby to rzemiosło porządnie y s pochwałą inszych szło y odprawowało się, każdy towarzysz rzemiosla tego złotniczego, ktory by mistrzem w tym cechu zostac chciał, ma pierwiey robic u iednego mistrza cechowego lat trzy; iesli mistrzowski syn lat dwie; ktoryby towarzysz poiął dziewkę mistrzowską lat dwie. A ktoryby w tym cechu rzemiosla wyuczył, ma wędrowac lat dwie y zaś znowu u mistrza robic lat dwie y dopioro do robienia sztuk porządnie przystępowac maią. Jednakze pierwiey listy urodzenia swego od urzędu, gdzie urodził a od wyuczenia rzemiosła z cechu, gdzie się wyuczył, pokazac powinien będzie. Które to sztuki takie maią byc robione: rostruchan ieden w drugim wkładany, pieczęc wielka z literami rzezanemi wkoła z helmem wwierzch y w sczycie y nad sczytem, pierscień z kamieniem cudownie osadzonym. Ktore to sztuki ma robic u mistrza srarszego przez cały kwartał, a w drugi kwartał będzie ię powinien w cechu przed wszytkiemi cechmistrzami pokazac. — Ten zaś starszy mistrz, u którego sztuki robił, pod przysięgą ma zeznac iako on sam a nie s pomocą żadnego te sztuki urobił. Ktore to sztuki mistrzowie przypatrzywszy się || y uważywszy iesli będą godnie y wyprawnie zrobione, jak na mistrza przynalezy, przymą tę, a iesli zle wyprawne uznaią sztuki te, każą się mu na nich poprawiac. A przy oddawaniu takowych sztuk, dla rozmnozenia skrzynki, będzie powinien dać strofu srebra grzywien dwie y kopę groszy wstępnego. A na zaiutrz przyszedszy do cechu będzie powinien przed mistrzami przysięgę wykonać. Potym w tydzien po oddaniu sztuk ma kolatią sprawic w cechu na wszystkie mistrze y tak cechowym zostanie y mieysce zasiędzie.

T r z e c i a r t y k u ł. Mistrzowie starsi maią tego pilnie postregac, aby skrzynka cechowa z przywileiem y z ynszemi sprawami była pilnie chowana—u iednego skrzynka, u drugiego klucz y aby z jurisdictiey mieyskiey nie była wynoszona. A mistrzowie starszi nowo obrani nie maią skrzynki do siebie brac od starszych przeszłego roku, azby oni pierwiey liczbe uczynili dostateczną przed bracią w cechu y wszytko porządnie zdali. A iesliby skrzynke cechowi zatrzymali y liczby nie czynili, będą powinni dac strofu do skrzynki, grzywne srebra, do czego y do czynienia liczby maią byc przez urząd przymuszeni.

C z w a r t y a r t y k u ł. Ktory brat będąc zakazany od starszego do cechu nie stanowił się y przyczyny niestanowienia nie pokazał, taki ma dac za pierwszym razem strofu groszy trzy, za drugim szesc y tak

postępuiąc, ile by nie był, a zniewazał starszego. Na schadzkę maią się zchodzic na pewną godzinę trzezwo. A iesliby ktory piany przyszedł, tym że strofem ma byc karany. Takze gdy na stole skrzynka s przywileiem otworzona stac będzie, aby żaden z bronią nie siadał, ale ią od siebie oddał pod takimze strofem, iako gdy nie stanie. To tez || ma byc pod czas teyze schadzki pilnie zachowano, aby milczenie y wszelaka uczsciwosc zachowana była. A gdy by ieden z drugim będzie miał sprawe, utsciwie ma mowic s pozwoleniem starszego. A gdy by się drugi wtargnął bez pozwolenia starszego, ma dac strofu groszy trzy. A iesli by był uparty, a milczec nie chciał, taki ma byc więzieniem karany.

Piąty artykuł. To tez ma byc pilnie strzeżono, żeby srebro dobre robili wedle proby talerowey, a starszi maią tego, pilnie doglądac pod przysięgą uczynioną y co miesiąc będą powinni proby brac. A iesliby się na ktorego, ze proby nie wynosi szebro iego, pokazało, — taki każdy za pierwszym razem do skrzynki cechowey strofu ma dac puł grzywny srebra, a za drugim grzywne. A iesli by się nań pokazało do trzeciego razu, takowego maią starszi urzędowi opowiedzic. Ktory iuz w cechu miesca miec y rzemiosła robic nie będzie. A iz się miedzy ludzmi częste oszukanie dzieie, tedy złotnicy w cechu swym nie maią mosiądziowey złocic roboty, zwłascza tey, ktora na kształt złota robiona bywa, iako — łancuzka mosiądzowego z lutowanemi ogniwami, maneli, pierśćien, takze ze szkła, abo prostego kamienia do złota wsadzac, pod tymze strofem wyszey opisanym. A gdy to uczyni, taki każdy ma byc do regestru cechowego wpisany dla pamięci.

Szosty artykuł. Iz się też miedzy ludzmi częste szkody we srzebrze, złocie przez kradzież dzieie, a pospolicie z takowemi rzeczami udawaią się do złotnikow, iako do tych, ktorzy takie rzeczy robią, prze to gdyby się komu szkoda stała, a udał by się do starszego cechu tego y szkodę swą opowiedział, ma starszy || mistrz wszytkie inne mistrze obesłac, aby taką rzecz zatrzymali. Ktorą będą powinni zatrymac y one szkode starszemu powiedziec. Jednakze gdyby w takowym trafunku zapowiedzi nie było przez starszego, a złotnik by to kupił niewiedomie, tedy nie powinien swych pieniędzy tracic, ani szkodnika szukac, gdyz nie wiedział, ale iesliby ktory przez zakaz kupił, pieniądze swe traci y strof do skrzynki puł grzywny srebra. Co iesliby się nań pokazało do trzeciego razu, taki mieysce swe w cechu utraci y rzemiosła nie ma więcey robic. Takze tez złotnicy maią zatrzymawac srebro podeyrzane, to iest sztuki, obreski złote y srebrne, az by się wyprawił kto mu dał, abo z skąd dostał, gdyz zydowie y inni misterni zlodzieie sami zlewaią dla lica. A gdy złotnik zleie komu srebro niepodeyrzane, powinien na nim cechę robic, a bez cechi iuz będzie padeyrzane.

Siodmy artykuł. Maią tez mistrzowie cechu tego to trzymac, aby czeladz porządnie chowali; nie ma więcey mistrz chowac iedno dwu towarzyszow y dwu uczniow. A przed wyuczeniem moze trzeciego przyiąc. Trafia się tez to miedzy mistrzami, gdy mu towarzysza trzeba, ze go do siebie przewabi. Przeto mistrzowie tego wszytkiego cechu postrzegac maią, żeby towarzysze porządnie przystawali y dostawali. A gdy towarzysz u mistrza siądzie robic, ma dwie niedzieli robic, a po dwu niedzielach moze odstac, abo tez z mistrzem postanowienie uczynic. Gdy odstanie towarzysz, a drugi mistrz da mu robotę swowolnie, nie pytaiąc się pierwszego, iesli od niego odstał, taki ma dac do skrzynki strof puł grzywny srebra y owego towarzysza odprawic. A iesli tez ktory, towarzysz swowolnyj, uczyniwszy szkodę || mistrzowi y nie odstawszy porządnie, z miasta precz odszedł,

za takowym każdym mistrz ma pisac, a nigdziey żaden towarzysz przy takim robic nie ma, ale ma byc za bezecnego wedla zwyczaiu cechowego dotąd, azby przyszedszy wyprawił się y dosić uczynił. Ale gdyby taką szkodę uczynił, zeby pana kradl znacznie albo nieznacznie, takowego iuz każdego ma miec ten cech szelmem uczynić, od uczciwosci odsasdzac, albo oddac urzędowi na executią.

O s m y a r t y k u ł. Należy też wielie, zeby mistrzowie uczniow swych porządnie uczyli, zeby ucznie w każdym cechu mieysce mieli. Maią postrzegac, zeby z małzenstwa były spłodzeni, nie z bękartow, nie s poddanych szlacheckich, oprocz zeby iego pan wolnoscią go darował, ani syna młynarskiego, łaziebnickiego, ceklarskiego, a pogotowiu zyda: tych pomienionych nie maią w swym cechu uczyć, ale każdego utsciwego maią pilnie do regestru cechowego wpisowac za swiadectwem rodzicow abo krewnych y przyiacioł. A gdy go wpiszą, będzie powinien dac wpisnego groszy dwanascie. A kazdy mistrz cechu tego nie ma mniey uczyc nad lat pięc, a gdy się do regestru wpisze, iuz mu nie molno od mistrza odstac, abo do drugiego przystac, bo by to było z szkodą mistrza, u ktorego się zapisał, y naukę iuz wziął, prze to ma trwac do czasu opisanego. A iesliby upornie nie chciał trwac, aboby uciekł, takowy, abo rękoymie iego, od onego czasu, iako się zapisał, maią za strawe płacic y szkodę nagrodzić iesliby iaką uczynił, ale gdy czasu swego dotrwa, tedy go pan iego ma z regestru wypisac y za towarzysza uczynic wolnym. A do wypisu powinien będzie dac || pułtora złotego.

Do ktorych to artykułow wzwysz mianowanych za prozbą ymieniem tegoz cechu do nas wnisioną y dla lepszego porządku y poratowania tamtego miasta, niektore artykuły przydac umyslilismy y przydaiemy:

Aby żaden rzemiesnik rzemiosła tego złotniczego pod iaką kolwiek iurisdictią, bądz zamkową, szlachecką iakiego kolwiek stanu, bądz duchowną y mieską w miesce Mieńskim mieszkaiący, a nie będąc do tego cechu uprzywiliowanego przywiązany, nie smiał się a nie wazył swowolnie a pokątnie tego rzemiosła złotniczego w miescie y na przedmiesciu robic, ku przeszkodzie y ublizeniu tego cechu, ale iemu wszyscy, ktorzy tego rzemiosła uzywaią, nie sczycząc się pany, ani żadnemi wolnosciami ich, podlegac maią pod straceniem roboty wszytkiey y warstatow. Czego executią urząd grodski Minski w jurisdictiey szlacheckiey, a mieiski w mieysckiey czynic powinien będzie.

Do tego nie ma byc wolno każdemu obczemu z ynnych miast rzemiesnikowi tego rzemiosła takze tez kupcom y żydom srebra y złota nowarobionego do Minska przywozic przedawac, a zwłascza pod czas trybunału y inszych ziazdow, pod utraceniem towarow do skarbu naszego y zabierania ich przez urząd grodzki y mieski.

Naostatek, temuz cechowi pozwalamy miec pieczęc swą cechowa, chorągiew, bęben y wszelaką armatę, potrzebną dla obrony y ozdoby miasta tamtego, pod ktorą chorągiew, gdy ieno iaka kolwiek potrzeba w tamtym miescie tego będzie, powinni się będą stawić inszi rzemiesnicy, ktorzy swych osobnych, abo żadnych cechow nie maią, niczym się nie wymawiaiąc, czego urząd tameczny || doglądac powinien będzie.

A tak my, krol, widząc prozbę te byc słuszną, gdyz takowe zgromadzenie iednego cechu y osobnosc iego więtszy pozytek, sławe y ozdobę miastu tamtemu uczynic może, takowe odłączanie pomienionego rzemiosła złotniczego od inszych rzemiosł y cech im osobno postanowiamy, takze y artykuły wzwysz opisane we wszytkich ich punctach, clauzułach y conditiach z władze naszey krolewskiey potwierdzic y umocnic umyslismy, iakoz

potwierdzamy y umacniamy tym listem naszym y chcemy mieć wiecznemi czasy, nie dereguiąc nic prawu pospolitemu y pierwszemu przywileiowi naszemu, ktory kotlarzom, sliosarzom, miecznikom y innym rzemiesnikom słuzyc ma, aby to wszytko przy mocy swey wcale y nienaruszenie zawsze zostawało y zachowano było.

A ten dom ich cechowy, w ktorem oni skrzynkę s przywileiami cechowymi chowac y zchacki swe miewac będą, wyzwalamy od stania gości wszelakiego stanu, tak pod czas odprawowania sądow głòwnych trybunalnych, iako y innych ziazdow tak, iako y drugie cechi wolne domy swoie maią. W czym im żaden urząd, ukrzywdzenia nie czyniąc, wedle tego przywileiu zachowac się ma.

A dla lepszey wiary, s podpisem ręki, pieczęc nasza do tego listu Wielkiego Xiestwa Litewskiego iest zawieszòna.

Dan w Warszawie, dnia trzydziestego pierwszego miesiąca maia, roku panskiego tysiąc szesćset piętnastego, panowania krolewstw naszych Polskiego dwudziestego dziewiątego, a Szwedzkiego dwudziestego trzeciego roku.

A tak my, za prozbą pomienionych złotnikow naszich, ten list przywiley onym od swiętey pamięci krola jego mosci pana oyca y dobrodzieia naszego nadany || we wszytkich punctach, clauzułach, conditiach y paragrafach tym ninieyszym listem przywileiem naszym stwierdziwszy, onych przy tym cechu y nadaniu wolnosci wiecznymi czasy cale y nieporuszenie zachowuiemy.

Co wszytko stwierdzaiąc dla lepszey wiary y pewnosci, ręką się naszą do niego podpisawszy, y pieczęc Wielkiego Xiestawa Litewskiego przywiesic roskazalismy.

Dan w Wilnie dwudziestego dziewiątego miesiąca czerwca, roku panskiego tysiąc szescset trzydziestego czwartego panowania krolewstw naszych Polskiego wtorego, a Szwedskiego roku trzeciego.

Yladislaus, rex.

Chrisztoph Corwin Gosiewski, pisarz Wiel. Xięstwa Litewskiego.

№ 96.

1635 г. лютага 27. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 111, л. 256 адв.—262.

Confirmatia cechu cyrulikom Minskim.

Władysław IV etc.

Oznaymuiemy tÿm listem naszÿm komu o tem wiedziec nalezy.

Pokładane są przed nami artykuły nizey wyrazone, za pozwoleniem y wiadomoscią urzędu mieskiego Minskiego, spisane s xiąg mieyskich tamecznych, autentice wydane, do dobrego porządku cechu cerulickiego rzemiosła nalezące. I doniesiona nam iest prozba imieniem sławetnych Jana Sagra, Kaspra Hofmara, Woyciecha Salatynskiego, Jana Olisieiewicza, starszych mistrzow rzemiosła cerulickiego Minskiego, swym y wszÿtkiey braci tego rzemiosła imieniem supplikuiących, abysmy takowe artykuły ze wszytkimi ich punctami, conditiami y obowiązkami mocą y powagą naszą krolewską stwierdzili ÿ zmocnili, ktore to artykułÿ tak się w sobie maią

Mikołay Cwiklinski, lentwoyt przysięgły mieyski od jego mosci pana Theodora Druckiego Horskiego, woyta Minskiego, na mieyscu jego mosci

będący, Wasiley Bogdanowicz Kostrowicki, Jan Marcinowicz Andrzeiewski-- burmistrze; Hrehory Supronowicz, Matys Balcerowicz rayce, Wasiley Iwanowicz Szyszka, Jan Olesieiewicz, ławnicy y urzędnicy tegoroczni y wszytka rada miasta krola jego mosci Minskiego.

Oznaymuiemy tym pisaniem naszym wszytkim y kożdemu zosobna, komu wiedziec nalezy.

Iz staneli przed urzędem naszym sławetni mistrzowie nauki cyrulickiey miasta Minskiego, dobrze osiedli: Jan Zagier, Casper Hofman, Woyciech Solatynskl, Jan Olisieiewicz, z collegami swemi, prosząc, abysmy artykuły nizey opisane, od nichże samych do urzędu naszego podane, według porządku y artykułow miast krola jego mosci cechu miasta Krakowskiego, Warszawskiego, Lukowskiego, Gdańskiego, Krolewieckiego, takze miasta Wielkiego Xięstwa Litewskiego stołecznego Wilenskiego, || Kowienskiego y Brzeskiego wybrane, ktore dla dobrego porządku cechowi swemu cerulickiemu należec rozumieli, abysmy one władzą urzędu naszego woytowskiego, burmistrzowskiego y radzieckiego pozwolili y potwierdzili, chcąc się y o przywiley u krola jego mosci pana naszego miłosciwego starac. My to wszytko pod pieczęcią mieyską y s podpisem ręki pisarza naszego wydac rozkazali.

Ktore to artykuły tak się w sobie maią.

Role abo artykuły nauki cerulickiey według miast pomienionych jego krolewskiey mosci Korony Polskiey y Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

Artykuł pierwszy. Towarzysz ktory mistrzem zostac chce, ten skoro wstąpiwszy w suchedni post pentecostenen ma sztuki opowiedziec, przed opowiadaniem sztuk uczyniwszy dosyc przywileiowi opisanemu y wypełniwszy czas swoy u mistrza, ma dac do skrzynki mistrzowskiey czerwonych złotych pięc na zapomozenie skrzynki, potrzeb przypadaiących brackich, we wtorym artykule opisanych, potem mieyskie prawo przyiąc, pod winą kamienia wosku y przy okazywaniu sztuk według przywileiu listy urodzenia y wyuczenia ma pokazac. A ktorych by na ten czas pokazac nie mogł y sztuka by ktora od mirstrzow naganiona była, tedy dla lepszego cwiczenia powinien będzie rok wędrowac, a ieśliby się pokazało z listu zeby przywileiowi w czym dosyc się nie stało, tedy y daley. A potym przywędrowawszy znowu ma sztuki, w przywileiu opisane, robic, ktore mu panowie mistrzowie podadzą. A po odprawieniu sztuk mistrz młody powinien będzie kolacyą w rok sprawic dla mistrzow, pod winą kamenia wosku.

Artykuł wtory. Gdy by, z dopuszczenia bożego, pan bog nawiedził collegę abo brata ktorego z nich chorobą iaką kolwiek, a miałli by upasc częscią przez chorobę, abo słabośc przyrodzoną w starosci swoiey, gdyby iuz więcey nie mogł sobie pożywienia zarobic, tedy bractwo wszytko cechu tego prouisią onemu powinni dac będą według przemożenia, takze y małzonce pozostałey wdowie, ktora by dla starosci lat swoich nie miała za mąz isc, a choc by się też mogła takowa znalesc, wolno iey będzie respectem prowisij rzemiosło robic do roku, a gdy się będzie statecznie rządziła y daley || z przydania mistrzowskiego powinna będzie towarzysza dobrze wycwiczonego chowac, chłopiąt nie wyzwolaiąc, pod winą piąciu czerwonych złotych.

Artykuł trzeci. Łaziebnikow, żydow, arianow y prostego stanu ludzi wieśniackich od tego czasu y ztwierdzenia artykułow do żadney rady tak powazney, iako y potoczney swey cerulickiey, ani ich dzieci w naukę brac y przyimowac nie maią. Co iednak o wiesniackich dziatkach ynaczey rozumiec się ma, gdysz to ma bydz za przysięgą ludzi przysięgłych, to na woli mistrzowskiey zostaie.

A r t y k u ł c z w a r t y. Mistrzowie wszyscy ÿ towarzyszowie ich, czego boże wchoway, przypadku albo gwałtu od nieprzyiaciela iakiego na miasto, za roskazaniem jch miłosciow panow burmistrzow przÿ wolnosciach nadanych od jego krolewskiey mosci, z bronmi, gdzie im urząd naznaczy, maią byc gotowemi, oprocz iakiey pilney potrzeby y niebespiecznosci patienta iakiego, od ktorego by mistrzowi trudno odstąpic, przecie iednak czeladz albo towarzÿsze ich, iako namieniono, z broniami swemi na mieyscu zostawac, pod winą uznaną od panow radziec.

A r t y k u ł p i ą t y. Bracia abo cechmistrzowie starsi nie ÿnaczey obierani bydz maią, iedno ludzie osiedli, pod jurisdictią ÿ przysądem prawa Maydeburskiego mieszkaiący, ktorzÿ naprzod pamiętaiąc na przysięgę y ubostwo swoie, łatwiey ÿ snadniey uważali, iako pozytki takze tesz y szkody, z medÿcynÿ pochodzące, dobrą nieomÿlną pilnosc ÿ opatrznosc mieli, na niedbałych y niepilnych mistrzow o zdrowiu ludzi, chorobą iaką kolwiek złożonych. Ktorÿm cechmistrzom swoim na ten czas obranym y po nich następuiącym mistrz kazdy z nich, w tym cechu abo bractwie będący y towarzysze ich, maią bÿdz posłuszni. U ktorÿch cechmistrzow skrzÿnka z wolnosciami, abo przywileiami od jego krolewskiey mosci nadanemi, do roku zostawac ma. I tÿch cechmistrzow spolnie bracia wszyscy iednego za starszego, drugiego po nim pobocznego, obierac maią. Mistrzowie y towarzysze wszÿscy do domu cechmistrza swego starszego na wszelaką schadzką zakazaną, przez młodszego mistrza oznaymioną z władzę || cechmistrza starszego, bez wszelakiego sprzeciwienia zchodzic się powinni, pod winą talara iednego. Ktorych mistrzow w liczbie ma bydz osmi, a nie więceÿ.

A r t y k u ł s z o s t y. Skrzÿnka nie ma bÿdz otwierana bez zgromadzenia bractwa zupełnego, oprocz, czego boże uchoway, sprawy gwałtowneÿ miastu wszytkiemu potrzebney, abo goscinney aboli tez dalekiego ÿ na długi czas odiachania collegi ktorego; iednak ma bydz oznaymiono, iesli nie starszemu, tedy dwom pobocznym collegom swoim. Przy ktorey skrzynce otworzoney maią ustawic młodszego iednego nadsługuiącego tak długo, poki po nim drugi mistrzem zostanie, co się y o drugich sucollektorach rozumiec ma, y pilnie postrzegac ÿ zachowywac się maią, iako nayscromniey y napowazniey, zebÿ żaden z mistrzow tak z towarzyszow pod czas schadzki opowiedzianey do domu cechmistrza starszego, gdzie ÿ skrzÿnka stac miałą, pianÿ ani z bronią, ani z żadnym orężem zelaznÿm y inszÿm do boiu nalezącym, bywac nie powinni będą pod winą złotych dziesiąciu.

A r t y k u ł s i o d m y. Mistrz mistrzowi gdÿby krzywdę iaką uczynił, okrom sprawy kriminalneÿ, panom raycom nalezącey, przed zupełnym bractwem na załobę sprawic się powinien będzie. To się y o towarzyszach rozumiec ma. A gdyby ktorey stronie zdało się obciążenie od cechmistrzow, a nie mogł by się w czym rosprawic, wolno będzie appellowac do ich mosciow panow radziec.

A r t y k u ł o ś m y. Cechmistrzowie starsi zdaiąc z siebie cechmistrzowstwo rocznym cechmistrzom następuiącym przi rezidentij cechu zupełnego liczbę uczynic powinni będą z wydatkow, na iaką pewną potrzebę bzactwu ich nalezacą.

A r t y k u ł d z i e w i ą t y. Mistrz, ktory by się taki wynalaz, sprzeciwiaiący przywileiowi jego krolewskiey mosci, a był by pomocnym młodszemu mistrzowi do pokazowania sztuk, tedy oba za takową winę s pomocnikiem swym od każdey sztuki popadac maią pod winą dwa czerwonych złotych do mistrzowskiey skrzynki.

Artykuł dziesiąty. Na kolacij albo iakiey kolwiek schadzce iesliby mistrz mistrza słowem nieuczsciwym obraził, abo mu iaką naganę w czym kolwiek dawał, abo się ręką targnął, ma bydz karan złotych dwa || A gdyby przy skrzynce to się miało stac, ma byc karan poł kamienia wosku, a ku temu siedzeniem niedziel dwie na miescie zwykłym prawa Magdeburskiego. A gdzieby tluczony abo krwawy raz mistr od mistrza odniosł, wina według zdania urzędu Minskiego radzieckiego prawna na nim ma bydz wskazana. A iednak za obelgę y zniewage, y naruszenie przywileia krola jego mosci y artykułow, do prawa nie przystępuiąc, ma dac taler ieden do mistrzowskiey skrzynki. To się y o towarzyszach rozumiec ma, iednak gdyby towarzysz takowy wystempek popełnił przeciw mistrzowi ktoremu, troiaką winą, w tym artykule opisaną, karan byc ma. A gdyby mistrz abo towarzysz potrzebował w sprawie sobie potrzebney cech zakazac,—ma isc do starszego pozwolenie wziąc, prosząc o młodszego brata dla oznaymienia zchadzki, od czego ma dac groszy szesc litewskich, ā gdzieby mistrz albo towarzysz obcy—dwanascie groszy litewskich do mistrzowskiey skrzynki.

Artykuł iedenasty. Towarzysze przy cechu zgromadzeni mistrzow swych będący, zaden z nich u stołu mistrzowskiego nie ma zasiadac, poki na stole skrzynka stac będzie przed mistrzami, pod winą na każdą z nich osobę groszy dwanascie,

Artykuł dwunasty. Mistrz abo towarzysz, ktory by nie uszanowawszy naprzod mieysca krola jego mosci, utsciwego zgromadzenia bractwa, odszedł by zagniewany, albo iakim kolwiek sposobem nie opowiedziawszy się, a skrzynka by mistrzowska nie zamkniona była, abo z stołu nie zniesiona, ma zapłacic do mistrzowskiey skrzynki złotych dziesięc.

Artykuł trzynasty. Łaziebnicy y żydzi aptekarze tak y insi ludzie, w przywileiu y w trzecim artykule mianowani, ktorzy by się tym rzemiosłem bawili iawnie, iako y potaiemnie goleniem, strzyżeniem, krwiepusczaniem, chorych leczeniem, lekarstw dawaniem, abo iakim kolwiek sposobem, co by było przeciwko nauce cerulickiey, zeby żadney przeszkody w tym rzemiosle nie czynili w przywileiu krola jego mosci opisaney, pod winą sta czerwonych złotych na krola jego mosć, pięcdziesiąt || na urząd rady mieyskiey, dwadziescia pięc na urząd jego mosci pana starosty abo pana swego zwierchnego, pod ktorym by panem takowy mogł byc znaleziony, tylko okrom łazni, iako w inszych miesciech zachowac się ma y powinien będzie, procz medykow, w przywileiu krola jego mosci pomienionych.

Artykuł czternasty. Mistrz każdy y towarzysz dla powagi y podeyrzania rzemiosła swego y dla tego, ze mądremu y dobremu człowiekowi nie obyczay samemu się do ludzi zalecac, z ktorey przyczyny, a tak powazney, bez płascza swego przez rynek y ulicę zadną ani do żadney gospody z odpiętemi rękawami, kubkami y z szkatułą, płasczem nie okrywszy sie, nie powinni wychodzic będą, pod winą do mistrzowskiey skrzynki iednego złotego. Tak też bez czapki swey nie nakrywszy głową na piędż ż gospody ani bez płascza swego wychodzic zaden nie powinien będzie, pod winą dwunastu groszy do skrzynki mistrzowskiey.

Artykuł piętnasty. Mistrz, towarzysz abo chłopiec dla iakiego mniemania y podeyrzenia u lekkosci bractwa zupełnego y nauki swey chorego abo człowieka zranionego iakim kolwiek sposobem na ulicy przyimowac abo łapac nie powinni, w czym iako nayostrozniey postępowac maią co tylo upodobaniu samego tamtego człowieka ma bydz polecono,

pod winą do skrzynki mistrzowskiey złotych osmi, oprocz tego iesliby w nocy idąc natrafił chorego zranionego, na drodze lezącego.

Artykuł szesnasty. Syn mistrzowski, ktory by mistrzem zostawał abo towarzysz, ktory by corkę mistrzowską abo wdowę pozostałą w stan swiętny małzenski poyimował, według przywileiu opisanego, wypełniwszy czas swoy u mistrza ktorego kolwiek, do sztuk w przywileiu opisanych przystąpic powinien będzie, a na potym według obyczaiu towarzyskiego examinowany byc ma, a w poł roka colacyą mistrzowską powinien odprawic, od inszych powinnosci wolen.

Artykuł siedmnasty. Jesliby się mistrzom przytrafił chory z chorobą do leczenia trudną iaką kolwiek bydz moze mianowaną, ma wprzod starzym y inszym collegom powiedziec y okazac y radę od nich wziąc dla lepszego || zdrowia iego, a to dla tego, aby mistrz na sobie złey sławy nie odniosł przez obesłania bractwa zupełnego.

Artykuł osmnasty. Mistrz abo towarzysz, ktory by chciał swowolnie rzemiosło robic, cechu nie przeprawiwszy, takiego zwykłym karaniem w przywileiu opisanym wolno karac, wziąwszy pomocy od magistratu. A gdyby się takowy sprzeciwiaiący przywileiu krola jego mosci wynalesć mogł, tak ten ktoryby takowego przechowywał abo zastempował tak w domu szlacheckim, zamkowym y duchownym, tedy oba pod takowe karanie podlegac maią według artykułu trzynastego.

Artykuł dziewiętnasty. Mistrz gdy chorego przyimuie y z nim starguie, a ynszy by mu go odiął, albo iaką przeszkodę uczynił, ma bydz karan talarow cztery do skrzynki mistrzowskiey, a do tego ma dac temu, ktory go pierwszy opatrował po wyleczeniu chorego połowice pieniędzy. Jesli by tez chory chciał dac komu inszemu opatrowac z mistrzow a pierwszemu by nie zapłacił, tedy nie mogą opatrowac niz pierwszemu nagrodzi, pod winą puł kamienia wosku. Co się y o towarzyszach ich rozumiec ma, ktory by uczynił nad wolę pana swego y bractwa zupełnego.

Artykuł dwudziesty. Towarzysz żaden ani pułtowarzysz nie ma się wazyc bez wiadomosci mistrza swego w gospodach potaiemnie opatrowac chorych y krwie pusczac, ani zadney rzeczy sprawowac, coby było ku niesławie iego, pod utraceniem rzemiosła. Tak tez towarzysz, gdy by nie był pilen warstatu, a po inszych gospodach nocowac by miał, takiego wolno będzie przed czasem odprawic, zapłaciwszy zasługi iego, iednak nie odchodząc od mistrza swego powinien będzie dac od każdego noclegu omieszkanego funtow dwa wosku. Jednak mistrz towarzysza z obiadem ani wieczerzą czekac nie powinien będzie, gdy bez wiadomosci mistrzowskiey zabawiać by się miał. Takze mistrza gdy by był ubezpieczony na towarzysza, będącego w robocie, a ktorego by sobie upuscił, według zdania utsciwego bractwa y ratuiącey strony karan byc ma.

Artykył dwudziesty pierwszy. Mistrz u mistrza towarzysza abo chłopca iesliby odmowic miał, bez wiadomosci pana iego, ma zapłacic do skrzynki mistrzowskiey złotych pięc || a chłopca abo towarzysza przywrócic powinien będzie. Ten towarzysz iuz więcey u żadnego mistrza na tym warstacie nie ma byc trzywany. Chłopiec za wszytkie lata swoie znowu zasługowac powinien będzie, albo gdyby panu swemu nie chciał tych lat dosługowac, tedy za strawę panu swemu za kozdy tydzien złotych cztery nagrodzic powinien będzie, a za naukę, ile się mogł za ten czas nauczyc, ma zapłacic y dosyc uszynic y rzemiosła zrzec, a daley potym w żadnym warstacie cerulickim y obcem w miescie tym nie ma bydz trzymany.

Artykuł dwudziesty wtory. Towarzysz każdy, w cechu u mistrza będąc, ma się sprawowac wedlug obyczaiu rzemiosła tego, pod winą dwoch talarow, a ku temu towarzysz abo chłopiec nie odprawiwszy od pana swego szkodę iaką panu swemu, aboli też w miescie komu, abo sąsiadowi iakiemu uczyniwszy, zbiegł, takowy gdzieby kolwiek mogł bydz w miescie y miasteczku w panstwie krola jego mosci bez żadnego sprzeciwienia ma bydz wydany pod winą.

Artykuł dwudziesty trzeci. Mistrz każdy aby nie smiał chłopca kiocey przyimowac, ieno na trzy łata. Ten chłopiec ma miec list abò swiadectwo przysięgłych męzow dwoch od urodzenia, a po przyięciu we cztery niedziele ma bydz do cechu wpisany. Od wpisania ma dac do skrzynki mistrzowskiey puł złotego, a po temu uczeniu ma dac do skrzynki mistrzowskiey talarow pięc. A na stoł towarzyski przy bytnosci towarzyszow ieden, a potym u mistrza ma za pułtowarzysza robic puł roka wszakze, to iest na łasce mistrzowskiey.

Artykuł dwudziesty czwarty. Gdzieby też mistrz przyiął chłopca w urodzeniu podeyrzanego, a nie oznaymił braci swoiey, takowy ma bydz karan złotych trzema winy, to tesz waruiąc, aby zaden mistrz więcey dwoch chłopcow nie chował do nauki pod winą szesciu złotych do skrzynki mistrzowskiey. Takze kożdego dnia niedzielnego mistrz każdy nie czekaiąc kwartału ma dawac grosz ieden dò skrzynki mistrowskiey, towarzysz puł grosza, pułtowarzysz dwa pieniądze do skrzynki towarzyskiey, iesli będzie sprawiona na własne pieziądze || towarzyskie, ktora iednak ma byc zawszdy obecnam cechu przý skrzynce mistrzowskiey u starszego cechmistrza, a to dla tego ktorego by z nich pan bog nawiedził chorobą iaką gwałtowną, abo iakim niedostatkiem zdrowia, zeby tymi pieniędzmi był opatrowany.

Artykuł dwudziesty piąty. Gdyby się w rzemiosle tym utsciwym cerulickim przydało, żeby ktory z mistrzow daley rzemiosła swego używac nie chciał, to mu ma bydz wolno; wszakoź opusciwszy rzemiosło, iesliby chciał, wolnosci brackich używac ma, iako y niżey pomieniono, quartału po piąciu groszy do skrzynki daiąc. Za czym mu wolno będzie samemu, iego żenie y dzieciom wszełakich wolnosci w bractwie rzemiosła bałwierskiego uzywac.

Artykuł dwudziesty szosty. Mistrz każdy na kożdy kwartał powinien będzie dac groszy trzy, a towarzysz grosz ieden do skrzynki mistrzowskiey.

Artykuł dwudziesty siòdmy. Mistrz zaden nie ma chowac towarzysza ani mu robotę dac temu, ktory się u mistrza cechowego abo u tego, ktorý z cechem trzyma, nie uczył.

Artykuł dwudziesty osmy. Towarzysz każdy, wędrowny y roboty potrzebuiący, list abo swiadestwo od wyuczenia od mistrza, u ktorego się uczył, zachowania swego ma miec od pewnego cechu. A to dla tego, iź się siłā łotrow pokazuie y nayduie, miedzy ktoremi zbiegow nie utczsciwie u mistrzow zachowawszy, abo co wiedziec iako się rzemiosła wyuczywszy y u kogo. A gdyby taki był podeyrzany y nieporządnie ani w cechu żadnym wyuczonym, ktorego doswiadczywszy, iesliby był przeszkodą towarzyszom, || porządnie wyuczonym, takiemu będzie wolno naczynie s tłumokiem do stołu towarzyskiego zabrac, co ma bydz iednak za wiadomoscią mistrzowską y panow radziec.

Artykuł dwudziesty dziewiąty. Mistrz każdy towarzyszowi wędrownemu bez żadney obmowy gospody y chleba u siebie bronic nie ma na dwie niedziele dla wytchnienia zdrowia iego, pod winą dwu

funtow wosku; jednak każdy towarszysz, według obyczaiu i porządku zachowania starożytnego rzemiosła cerulickiego, dla wytchnienia swego gospody potrzebuiący, ma isc y powinien będze do cechmistrza starszego, prosząc o pozwolenie y otrzymanie gosdody, ktory cechmistrz z władzy swoiey cechmistrzowskiey ma dac testimonium, na kartce wpisane, do ktorego mistrza na ten czas koley przypadac ma, ktory mistrz za przyniesieniem cydułki abo kartki przez wędrownego towarzysza gospodę onemu u siebie pozwolic ma, pod winą groszy dwunastu.

Artykuł trzydziesty. Towarzysz dawny, w robocie będący, wędrownego powinnosci swey powinien będzie uczęstowac wedlug obyczaiu rzemiosła.

Artykuł trzydziesty pierwszy. Towarzysz gdyby robotę przyiął, za pozwoleniem obu stron czasu słuzby nie zamierzaiąc to na woley mistrzowskiey y onego zostaie. Jednak gdyby mistrzowi towarzysz nie był potrzebny, aboli też towarzyszowi nie miało by się podobac, ma służbe ieden drugiemu god dwiema niedzielmi wypowiedziec, pod winą złotych dwu do mistrzowskiey skrzynki, a przy wypowiadaniu służby ma dac towarzysz groszy osm litewskich mistrzowi swemi. Toż się y o mistru ma rozumiec. Ktoremu towarzyszowi w robocie będącemu od własney iego ręki, co || swą ręką zarobic moze, okrom chłopiąt, ktorey ku pomocy mistrzowskiey nalezy czwarty grosz od mistrza dochodzic ma, a od kopy groszy szesć, a od pierszego opatrzenia chorego połowice. A gdyby towarzysz od warstatu był uprzoszony do gospody y po robocie iakiey kolwiek okrom patienta trzeci grosz za pracą swoią powinien miec będzie od mistrza swego. Pułtowarzyszowi zaś mistrz, u ktorego na ten czas w robocie, powinien będzie w kożdy tydzien groszy szesc onemu dawac, okrom iesliby o tym chory co nad to condonował, to iego sczęsciu uznano bydz ma.

Artykuł trzydziesty wtory. Te wszytkie pożytki y szkody z medycyny pochodzące y artykuły spisane bez naruszenia sumnienia swego, to uczstiwe bractwo y wszyscy mistrzowie y towarzysze ich, w miescie Minskim mieszkaiący, zachowywac y według tych artykułow sprawowac się powinni będą.

To tedy zwysz opisanie y artykuły wszytkie przed nami czytane y u pospolitosci examinowane, iako tez y owie, ktoreby na potym z wiadomoscią naszą pomienione bractwo abo cech cerulicki Minski ku lepszemu porządkowi y ozdobie y pożytkowi miastu ÿ rmemiosłu swemu skąd ynąd nabył y miedzy sobą postanowił, my wszytka rada pomienionego miasta Minskiego władzą y zwierzchnoscią urzędu naszego iednostaynie pozwalamy y potwierdzamy, chcąc, aby wiecznemi czasy miedzy niemi w rzemiosie ich zachowane były, nie dereguiąc nic prawu y przywileiowi miasta Minskiego nadanym, co wszytko u iego krolewskiey mosci, pana naszego miłosciwego, confirmowac maią. A dla lepszey wiary temu wszystkiemu y iawnieyszego swiadectwa pieczęc naszą mieską iadziecką z podpisem || ręki pisarskiey przykładamy.

Data w przerzeczonym miescie Minskim, miesiąca februarý trzeciego dnia, roku tysiąc szescset trzydziestego piątego. Locus sigilli. Iwan Jakimowicz, pisarz mieyski Minski,

My tedy, Władysław czwarty, krol, łaskawie się do prożby takowey skłoniwszy, zwysz rzeczone artykuły cechowe we wszytkim mocą y powagą naszą krolewską, in quantum juris est, zmacniamy y ztwierdzamy, ż tym dokładem, aby żaden w miescie naszym Minskim w iurisdice mieyskiey y w inszych roznych jurisdicach y domach ich tego rżemiosla ce-

rulickiego zażywac, robic, miednice wywieszac, nie smiał ani się wazył, nie będąc w ich cechu tak pod czas trybunału, iako ż ynnych żiażdow wszelakich. A iesli by się ktory taki w miescie naszym Minskim w ktorey kolwiek iurisdice pokażał oprocż doktorow promote persone, takowego kozdego poźwalamy y daiemy moc urżędowi mieyskiemu grodżkiemu staroscinemu, pod ktorym się taki pokaże, grabic, nacżynie y warstat żabierac, samego do więżienia dac.

Mistrżow samych w miescie naszym Minskim m̀a byc w liczbie siedm, a nie więcey.

A wstępuiąc do cechu kożdy mistrz sztuki wedle rzemiosła ich robic y wystawic powinien będżie w cechu przed mistrzami pokażac.

Ciz cyrulicy miasta naszego Minska będą wolni cechu swego cerulickiego do inszych miasteczek udzielac, s tym dokładem, aby ci, ktorych będą przyimowac, nauki swey wiadomi byli y cechowi dosyć cżynili, zaczym by wyzwalać w tym cećhu chłopiąt mogli.

Na ostatek dom ich cechowy, w ktorym skrżynka s przywileiami chowana będżie, uwalniamy od stania wszelakich gosci y zołnierzow tak pod czas trybunału iako y wszelakich ziażdow.

Na co się dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęc Wielkiego Xiestwa Litewskiego przycisnąc rożkażalismy.

Dan w Warszawie, dnia dwudżiestego siodmego miesiąca lutego, roku panskiego tysiąc szescset trżydziestego piatego. Panowania naszego Polskiego II, Szwedzkiego III roku.

Vladislaus, rex.

Marcyn Tryzna, referendarz y pisarz Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

№ 97.

1636 г. красавіка 17. Вільня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 111, л. 582—583 адв.

C o n f i r m a t i a c e c h u k r a w c o w M i ń s k i c h.

W ł a d y s ł a w IV etc.

Oznaymuiemy tem listem naszym wszem wobec y każdemu zosobna, komu to wiedżiec będzie należało.

Pokładany był przed nami przywiley pargaminowy, z podpisem ręki swiętey pamięci krola jego mośći pana oyca naszego y pod pieczęcią większa cancelarij Wielkiego Xięstwa Litewskiego, pod datą w Warszawie dnia dwudziestego miesiąca nouembra, roku tysiąc pięcset dziewięcdziesiąt wtorego, ktorym iego krolewska mosc, swiętey pamięci pan oyciec nasz cech bractwa krawieckiego w miescie naszym Minskim nadac y artykyły temu cechowi do magistratu Minskiego, autentice na osobliwym pargaminie opisane, de data dnia dziesiątego miesiąca grudnia roku tysiąc pięcset dziewięcdziesiąt pierwszego s podpisom rąk niegdy urodzonych Hrehorego Terlecklego, podstolego Pinskiego, woyta Minskiego y Sebestyana Matysowicza pisarza przysięglego mieyskiego y z dwiema pieczęciami zawiesistymi, woytowską y mieyscką, wydane, z przydaniem niektorych artykułow stwierdzic raczył.

I doniesiona nam iest prozba od sławetnych Alexandra Baydara na ten czas cechmistrza y Jana Szaforonkę, swym y wszytkiey braci starszych młodszych tego cechu imieniem, abysmy takowy przywiley y artykuły pomienionemu cechowi służące, w liscie mianowanym urzędu mieyskiego Minskiego wyrazone, powagą naszą krolewską stwierdzili.

My do takowey prozby, imieniem starszych y młodszych braci cechu krawieckiego Minskiego do nas wniesioney, łaskawie się skłoniwszy, wzwysz pomieniony przywiley z wszytkimi punctami, artykułami y conditiami w nim y w liscie urzędu mieyskiego opisanemi y wyrażonemi, mocą y powagą naszą krolewską (in quantum iuri communi non repugnant) stwierdzamy y zmacniamy, z tym nadaniem nowych artikułow.

Ze im wolno mieć tandete swoią znamie y wszelaką robotę, rzemiosłu krawieckiemu należące, krom żadney przeszkody przedawac, na ktorą tandetę urząd mieyski prawa Maydeburskiego mieysce im || ukazac ma.

A insi tak miesczanie nasi, iako tez duchowni y szlacheccy, ktorzy w cechu nie będą, na tę tandetę towarow swoich wynosic przedawac, lubo tez osobliwey tandety miec nie maią, pod utraceniem swych towarow.

Wolno tez będzie starszym y młodszym braci tego cechu cztery razy na kożdy rok kanony sycenia miodu bez wszelakiego zatrudnienia y płacenia ciężarow miec, to iest ieden na wielkanoc, drugi na boże ciało swięta rzymskiego, trzeci na narodzenie naswiętszey panny, a czwarty na boże narodzenie swiat ruskich, od ktorych miodow połowicę wosku do koscioła farskiego Minskiego, a połowicę do cerkwie załozenia swiętego ducha, w unij z kosciołem swiętym rzymskim będącey, przy ktorey zakonnicy swiętego Bazylego unitowie mieszkaią, dawac powinni będą. Ktore takowe canony nie dłuzey, ieno przez niedziel dwie kożdy z nich trwac y odprawowac maią.

Item dom, na chowanie skrzynki cechowey y dla zchadzki ich zdawna nabyty, ktory temze przywileiem swiętey pamięci krola jego mosci pana oyca naszego od stawania gosci y inszych ciężarow uwolniony iest, ninieyszym nadaniem od stawania tez w nim zołnierskiego, brania, wyciągania stacyey y wszytkich in genere ciężarow żołnierskich wolnym czyniemy.

Item tych, ktorzy cechu nie maią, to iest pasamannikow, czapecznikow, męskie y białogłowskie suktenne y bławatne robiących, w pomienionym miescie Minskim będących, do tego cechu przyłączamy.

Co wszytko im na potomne czasy, ile prawu pospolitemu nie deroguie, nadaiąc y stwierdzaiąc, chcemy miec aby w używaniu takowych punctow y artykułow tak od swiętey pamięci krola jego mosci pana oyca naszego nadanych, iako też od nas z przyczynieniem onych per praesentes || confirmowanych wcale zachowani byli y ni od kogo przeszkody y przenagabania nie mieli, dla łaski naszey.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęc Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąc rozkazaiismy.

Dan w Wilnie, dnia piętnastego miesiąca kwietnia, roku panskiego tysiąc szescset trzydziestego szostego. Ponowania naszego Polskiego y Szwedzkiego czwartego roku.

Vladislaus rex.

Marcyan Tryzna, referendarius,
pisarz W-o X-a L-o.

№ 98.

1636 г., красавіка 21. Вільня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 111 л. 595 адв.—600.

Cech rzemiosła garczarskiego, mularskiego y ciesieleckiego w miescie Minskim.

Władysław IV etc.

Oznaymuiemy tem listem naszym, komu to wiedziec należy, wszem wobec y każdemu zosobna, ninieyszym y na potem będącym.

Supplikowali nam poddani nasi mieszczanie garczarze, mularze y cieslie miasta naszego Minsku, na imie Jan Jakubowicz Kadzilicz, Jesko Wołyncewicz, Iwan Michałowicz, Demian Michałowicz, Olfier Radzkiewicz imieniem wszytkich braci tych rzemiosł garczarskiego, mularskiego y ciesielskiego, w miescie Minskim mieszkaiących, prosząc nas, abysmy tem trzem rzemiosłom cech bractwo y wszelaki porządek nalezący tak iako y w inszych miesciech naszych, osobliwie w miescie naszym stołecznem Wilenskim, nadali y listem naszym to stwierdzili.

W czym my widząc prozbę ich bydz słuszną, chcąc tez ku sławie miastu temu naszemu Minskiemu, niemniey iako y w inszych miastach naszych uprzywileiowanych, porządek dobry y pożytek tym trzem rzemiosłom nalezący miec, z łaski naszey artikuly pewne, niżey opisane, im nadaiemy, cech tym rzemiosłom ustawiamy y tem listem przywileiem naszym na wszytkie potomne czasy utwierdzamy, a mianowicie takowy zwyczay y porządek tych trzech rzemiosł garczarskiego, mularskiego y ciesielskiego miec chcemy.

Artykuł I. Naprzod o wybieraniu starszych w cechu garczarskim, mularskim y ciesielskim. Mistrzowie tych trzech rzemiosł gdy się porządnie wszyscy z sobą obesławszy y namowiwszy, czas pewny naznaczywszy obierac zachcą, powinni będą, zszedszy się na mieysce pewne, dwu osob rzemiosła garczarskiego, dwu mularskiego a dwu ciesielskiego, ażeby z tych rzemiosła każdego ieden rzymskiego, || a drugi greckiego nabożenstwa, obrac maią. Ktore szesc osob porządku wszelakiego, iako starszi w tych rzemiosłach, postrzegac, rządzic, sprawiedliwosc miedzy drugemi w sprawach rzemiosła swego czynic y klucze od skrzynki u siebie przez cały rok miec maią. Po roku ci starsi maią dac liczbę przed innymi mistrzami ze wszytkiego, tak z przychodu, iako y roschodu z skrzynki cechowey przez cały rok, a potem takowym że sposobem i inszych starszych obierac maią.

II. Iesli by ktory z cudzoziemcow tak z polakow, włochow, niemcow, iako też z narodu tego panstwa Wielkiego Xięstwa Litewskiego chciał w rzemioslie garczasrkim, mularskim abo ciesielskim mistrzem zostac, tedy żadnemu mistrzowi tamecznemu nie ma przeskadzac, ani mistrzowac, azby przyiął wprzod cech y bractwo z mistrzami Minskimi. A iesli by ktory bez wiadomosci starszych mistrzow tych cechow w dobrach xiezęcych, panskich, szlacheckich y duchownych, gdzie kolwiek przy miescie Minskim przemieszkiwaiący, rzemiosłem się garczarskim, mularskim, ciesielskim ku ublizeniu prawa y artikułow, w tym przywileiu opisanych, bawic y robic ważył się, takowemu żaden z miesczan Minskich, gdziez kolwiek mieszkaiący niiakiey roboty sobie robic dawac nie ma, czego urząd mieyski Minski postrzegac powinien będzie, y gdy miesczanin takowego do ro-

bot swych domowych iakich kolwiek z tych by rzemiosł brał y używał, takowy od urzędu mieyskiego Minskego według uznania urzędowego karan byc ma.

III. A co się dotycze furmanow, ktorzy osobliwie z Łohoyska, z miasteczek, ze wsi, abo zkąd inąd do miasta naszego Minska z garcami przyiezdzali, aby ich w rynku okrom jarmarku nie przedawali, ale żeby się nimi w goscinnym domu albo tam, gdzie im tego rzemiosła cechmistrzowie ukazą, stawszy, tylko przez ieden dzien w rok, na dziesiąty piątek, a nie więcey przedawali, a czego || by sami przez ten czas nie rozprzedali, aby one garce nie kramnikom, a nikomu na przekupowanie, a zwłascza tym, ktorży się tym bawią, ale garczarowi za słuszne pieniądze, a iesli by temu sprzeciwiały, tedy ich grabic maią z urzędem wszelakim.

IV. Urząd mieyski tak woyt iako y burmistrżowie żadnych wymysłow do brania garcow nie maią wynaydowac, ale y owszem pomocni bydz maią w tym, w czym ich pomocy żądac będą.

V. Młodszy mistrzowie, także towarzysze y uczniowie powinni będą dawac bez frasunku na kożdy rok po groszy osm do skrzynki, a kto by z towarzyszow y uczniow nie chciał suchych dniow oddawac, takowe z myta ma zapłacic. A iesliby mistrz tego nie chciał uczynic, ma bydz karany dwoma funty wosku.

VI. Kotorzy towarzysz rzemiosła tak garczarskiego, mularskiego y ciesielskiego mistrzem zostac chciał, powinien się będzie opowiadac starszym mistrzom przed dwunastą niedziel, w tem czasie ma bydz prawo mieyskie przyięte, zatem ma isc do gospody towarzyskiey y tam, przeprosiwszy wszytkich, ma im dac do skrzynki towarzyszow garczarskiego szesc groszy, a mularskiego y ciesieliskiego groszy trzydziescie y podziękowac im za towarzystwo, potym ma sobie robote nalesc, na ktorey sztukę swą pokazac będzie powinien, ktorą gdy znaydzie, powinien będzie przysc do mistrzow starszych z uczciwemi ludzmi oznaymuiąc, iż ma robote, prosząc aby mu pozwolili i aby mu sztuki opowiedzieli, ktore by miał robic y wystawic, a mistrzowie powinni będą opowiedzic mu sztuki.

VII. Towarzysz ktory się murowac będe uczył, ten ma sztukę pokazac: naprzod rysowac sklep krzyżowy, iaki mu starsi pokazą mistrzowie, potem sklep zasklepic wedle mieysca y miary iaki mu się trafi tak krzyzowy, iako y walny, abo kasowy, || tym obyczaiem, iz naprzod ma swoymi rękami bukszteIle robic według onego mieysca, gdzie skłep ma sklepic y będzie powinien dac znac mistrzom starszym, gdy będzie robił, aby tego doyrzeli, iesli wedle miary y potrzeby urobione będą. Także gdy stolec podle bukszteIle będzie robił, tedy y tam mistrzowie starsi bydz maią, aby tez oglądali własnosc miary iego. A gdy iuż one buksztelle na stolcu postawi, tam mistrzowie powini będą probowac, iesli one buksztelle będą wedle własney miary y pod sznur stali, iako rzecz iest zwykła y powinna. A ten sklep powinien będzie sklepic sam swemi rękami y szalowanie sam przyprawiac ma. Powinni będą mu mistrzowie pozwolic wedle uznania swego y potrzeby do onego sklepienia towarzyszow, wszakoz nie pierwszych miedzy wszytkimi towarzyszami, ale takich co by się nań nie spuszczał, ale sam pilnuiąc każdego doyrzał. A gdy iuż zasklepi y opusci ten sklep, starsi mistrzowie powinni będą oglądac, iesli on sklep statecznie będzie zasklepiony y iesli cyrkiel dotknie cegły za kożda desczką, tak aby żaden strub w onym sklepie nie był. Za drugą częsc sztuki powinien będzłe zasklepic frambugę na pięć łokci, nie przyciskaiąc żadney cegły cegłą, ktora nie ma cyrkla miec, iedno czwierć. Komin cwilichowy na jzbie w kącie, gdzie mu mistrzowie naznaczą, wymurowac ma.

VIII. A ktory chce mistrzem zostac rzemiosła garczarskiego, tedy ma u mistrza rok cały statecznie robic, a do skrzynki brackiey opowiednego groszy trzy dac ma, a k temu sztuki rzemiosła swego przed mistrzami wszytkimi ma pokazac, to iest aby garniec na trzy piędzi abo na dłoń y dzban takowymże obyczaiem, doynice w korzec, rynkę we cwierć, mise w czwierc urobił.

Także ciesielskiego rzemiosła ktoryby chciał mistrzem zostac, tymże obyczaiem postempowac y sztuki || tymże kształtem y sposobem robic ma. Naprzod wiazanie dla dachowki tako nayliepiey y nacudniey według przystoyney miary robic, także wschod iaki mu starsi naznaczą z cudną proporcią y rostrum z zamszowaniem. I ma to robic wszytko z taką pilnoscią, iakoby kazda sztuka staneła na swym mieyscu według własney miary, ktorą mu mistrzowie dadzą. Czegom potem mistrzowie będą powinni degiądac. A iesli by temu wszytkiemu dosyc nie uczynili, nie maią bydz przyięci za mistrzow, azby wszytkich mistrzow uiednał. A gdy iuż sztuki pokaze, powinien będzie na wszytkie mistrze kolatią według zwyczaiu y powinnosci sprawic. To uczyniwszy tak mularskiego, garczarskiego y ciesielskiego rzemiosła towarzysz, ktory mistrzem zostawac ma, powinien będzie dac do skrzynki brackiey kop dziesięc.

IX. Syn mistrzowski powinien się uczyc u inszego mistrza, a wyuczywszy się ma towarzyski obyczay odprawic y także sztuki czynic, gdy mistrzem zachce bydz, iako y drugi y ten tez ktory poymie corkę mistrzowską.

X. Gdy by się trafiło, iz by z cudzoziemcow —polakow, włochow y niemcow przywędrował towarzysz a sczycił by się uczeniem oyca, powinien tu się znowu uczyc u mistrza, ktorego mu starsi mistrzowie dadzą, a gdy się wyuczy, powinien uczynic towarzyskie obyczaie, potem gdy mistrzem będzie chciał zostac, powinien sztuki odprawic y postempowac, iako y drugie.

XI. Towarzysz iaki kolwiek, ktory by mistrzowską robotę robic chciał, wprzod niżli mistrzem zostanie y sztuki uczyni, takowy kożdy winien będzie || odłożyc winy do skrynki złotych polskich dwadziescia.

XII. Towarzysz mularski, ktoryby w post poczał u mistrza robic, takowy nie ma odchodzic od mistrza az do swiętego Marcina, krom dozwolenia iego, tak do inszego mistrza, iako y na swoy zarobek, a iesliby swowolnie odszedł, on mistrz, u ktorego począł robic, ma opowiedziec starszym mistrzom; a mistrz starszy ma go wziąc z roboty y do więzienia tego urzędu, pod ktorym go weżmie. Czego mu urząd dopomagac będzie powinien. I w więzieniu ma bydz az do rosprawy z onym mistrzem przed starszym mistrzem. Za ktorą winę będzie powinien odłozyc dwa wachlony swego zarobku do mistrzowskiey skrzynki.

XIII. Towarzysze tych rzemiosł u żadnego partacza nie maią robic bez dozwolenia starszych mistrzow, także chłopca na stronę odmawiac od mistrza, ani z nim co gdzież kolwiek robic, pod winą kamienia wosku; y takiemu żaden z mistrzow nie ma dac foldrunku, pod winą mistrzowską, az się wprzod sprawi wszytkim mistrzom,

XIV. Towarzysze tak garczarskiego, mularskiego, iako y ciesielskiego rzemiosła maią miec gospodę swoię za dozwoleniem starszych mistrzow, ktory się tam maią zchodzic we cztery niedziele, abo kiedy mistrzowie roskazą, ku odprawowaniu swych spraw y cwiczenia porządkow. I u nich w tey gospodzie maią bywac dwa mistrzowie dla lepszey y pzędszey sprawiedliwosci y dla uczsciwosci. Przeto maią dac znac do mistrzow starszych gdy schadzkie swoie maią miec. A iesli by z obu stron miała się

krzywda przy sprawie towarzyskiey, tedy wolno będzie brac przed wszytkie mistrze; także iesliby iescze y u mistrzow krzywdę bydz widział, wolno mu będzie przed urząd mieyski brac.

XV. Chłopiec, ktory chce się uczyc || rzemiosła garczarskiego, w lat szesciu ma służyc y uczyc lat szesc y w dziesiąciu też, a młodzieniec dorosły y dowcipny lat cztery. Wkupnego ma dac chłopiec do skrzynki groszy trzy litewskich. A gdy się wyuczy, mistrz iego ma oznaymic braciey mistrzom wszytkim, że mu za naukę dosic uczynił, a ten chłopiec ma dac wypisnego groszy dwanascie litewskich y ma u tegoż mistrza po wyuczeniu rok cały robic, a mistrz ma mu płacic wedla roboty, a gdyby nie chciał robic, takowy nie ma miec u żadnego mistrza roboty aż temu dosyć uczyni.

XVI. A gdzieby chłopiec, dawszy wkupne, a nie douczywszy się tego rzemiosła, uciekł lub do inszego mistrza, lub do miasta inszego y chciał by tam ża towarzysza robic, tedy maią po niego list cechowy posłac, aby tam nie miał mieysca, ale się wrocił, a gdy mistrz pozwoli, wolno mu.

XVII. Towarzysz, ktory by przywędrował do miasta Minska z tych rzemiosł garczarskiego, mularskiego, ciesielskiego, takowy do gospody towarzyskiey przysc ma, a nie gdzie indziey, a ztąd ma posłac po starsze towarzysze rzemiosła swego y maią mu upatrzyc u mistrza ktorego robotę, a potem się maią znijsc do gospody we dwie niedziele dla onego torzysza, ktory im będzie powinien o sobie sprawę dac y list od urodzenia y wyuczenia pokazac. Przetoz o sobie ktory by przystoyney sprawy dac nie umiał, taki więcey nie ma miec roboty, a ktory by mistrz takiego dłuzey chował, ma przepadac w winę kamień wosku nieodpusczoney.

XVIII. Mistrz aby żaden niewpisanych nad renkoięstwem godnym nie uczył do cztyrech niedziel pod winą kamenia wosku. A gdy chłopcy rżemiosła mularskiego y ciesielskiego wynidą, mistrz iego, iesli mu dosyc stało od wyuczenia iego, ma mu wyznac czas y lata przed mistrzami, wszakoż on uczen ma robic || u mistrza niedziel dwanascie az by sobie zarobił obyczay towarzyski, ktory potym powinien uczynic. Przetoż mu mistrz ma płacic według ręki iego, a drugi mistrz nie ma mu podwyszszac myta, az temu o obyczaiu towarzyskiem dosic uczyni, pod winą kamienia wosku. A iesliby on uczen odszedł od mistrza po dwunastu niedziel, nie uczyniwszy obyczaiu towarzyskiego y wędrował by na stronę, nie ma miec u żadnego mistrza roboty pod winą az by odłożył za kożdy tydzien groszy dwanascie do skrzynki mistrzowskiey y obyczay uczynił.

XIX. Mistrz ktoryby się nieuczsciwie sprawował w cechu zagaionym y powstał na brata słowy nieuczsciwymi, taki ma położyc trzy funty wosku y na ratusz isc pod posłuszenstwem, a gdyby nie chciał tego uczynic, takiemu maią zapowiedac y z czeladzią robotę az się cechowi sprawi.

XX. Mistrz ktory by się ważył przerzywac wota, nie wziąwszy pozwolenia ani by powstał przed starszym, takowego maią karac funtem wosku tylko, ile kroc tego uczyni.

XXI. Mistrz nie ma chowac towarzysza pokrywaiącego, ktoremu by robotę mistrowską spusczał, gdy są inszy mistrzowie, ktorzyby taką robotę robili, pod winą dwuch kamieni wosku.

XXII. Mistrz żaden także y towarzysz nie ma się uciekać w sprawach swych do urzędu swego, pod ktorym mieszka, ale ma bydz posłuszen cechowi, wszakze w inszych sprawach, cechowi nie należących, wolno przed urzędem sprawowac y do urzędu uciekac się.

XXIII. Mistrz mularskiego y ciesielskiego rzemiosła, nie ma iedno dwu uczniow miec, a każdy uczen musi trwac u swego mistrza cztery

lata, a gdy będzie przychodzic czas odprawowania ucznia, ma mistrz || mu wiernie ukazac obyczay y sposob rzemiosła swego.

XXIV. Mistrz tych trzech rzemiosł nie ma przyimowac tylko dwie robocie głownych, a skoro by ich dokonywał, tedy ma przyiąc robotę trzecią, a iesli by się ważył więcey, a drugiemu by nie spuscił, ktory roboty nie ma, ma byc karany dwiema funtami wosku.

XXV. Zchadzka abo zgromadzenie tych rzemiosł ma bydz we dwie niedzieli pod winą funta wosku, a to dla tego, aby miedzy sobą wybadali iako by się kto uczciwie sprawował, albo iesli ktory komu szkody nie uczynił. Nadto iesli rozkazanie będzie o pilną potrzebę naszą, abo radzie miasta Minskiego a byliby mistrzowie od starszych mistrzow obesłani na zchadzki, tedy wszyscy powinni na naznaczoną godzinę do gospody przysc, a iesliby kto upornie o to nie dbał a tey godziny omieszkał, taki ma dac winy groszy cztery do skrzynki bez żadnego odpusczenia.

XXVI. Towarzysze przy robocie maią bydz posłuszni mistrzowi, pilnując roboty, takze maią się warowac od słow y szkod pod winą trzech funtow wosku, a ktoryby słow sprosnych przy robocie zażył, a nie wytchnął do wieczora, takowÿem za cały dzien zapłata ma bydz wytrącona.

XXVIt. Jesliby ktory w ciężką chorobą z bractwa abo w ubostwo wpadł, taki słusznym wspomożeniem jałmużny z skrzynki brackiey ma bydz opatrzon, wszakże tym obyczaiem, aby dwu mężow wiary godnych postawił, ktorziby ręczyli za niego, iz skoroby ozdrowiał, a pieniądzy nabył, tedy co ḿu na || wspomożenie dano do skrzynki wrocic ma. A iesliby, czego boże wchwoway, w tey chorobie abo ubostwie umarł, tedy to co wyłożono ma bydz odpusczono y rękoymy wolni bydz maią.

XXVIII. A żona mistrza garczarskiego rzemiosła gdy wdową zostanie, tedy ona wdową będąc ma się tym rzemiosłem zywic, onego uzywac y nim władząc do roku iednego y sześciu niedziel, a wszakze cechowi ma bydż posłuszna do tego czasu, a gdzieby poszła za inszego męza, inszego rzemiosta za niedziel trzy, szešc abo więcey, tedy za razem od tego czasu ma dac pokoy temu rzemiosłu.

XXIX. A na kożdy rok s tych cechow garczarskiego i mularskiego maią do koscioła farskiego swiece iedne, a do cerkwie soborney uniackiey drugą, w ktorey ma bydz bezmen wosku, dawac, do tego w dzien bożego ciała processią przykładem inszych cechow odprawic.

XXX. A iesiiby rzemiosła tego garczarskiego towarzyszow był niedostatek, tedy ieden drugiemu powinien uzyczac. A iesliby było czeladzi dostatek, tedy wolno każdemu mistrzowi miec po czeladniku. Gdyby też ktory kolwiek brat cechowy z dopuszenia bożego chorobą był złozony, tedy takowemu powinni starsi bracia iako naylepszego towarzysza obmyslic.

XXXI. W tem tez cechowym domu, w ktorym przywileia nasze bedą, aby w nim żaden tak z deputatow, iako y żołnierzow, gospody nie miał miec chcemy.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęc Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąc rozkazalismy.

Dan w Wilnie, dnia dwudziestego pierwszego (21) miesiąca kwietnia, roku panskiego tysiąc szescset trzydziestego || szostego (1636). Panowania naszego Polskiego y Szwedzkiego IV roku.

Vladislaus, rex.

Kazimierż Leo Sapieha, pisarz
Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

№ 99.

1636 г., верасьня 5. Вільня

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 111, л. 723 адв. 725.

Confirmatia fundacij panien zakonnych reguły swiętego Bazylego przez urodzoną Wiażewiczową, pisarzową ziemską Minską, w mieście Minskim.

Władysław IV etc.

Oznaymuiemy tem listem naszym, komu to wiedziec należy, wszem wobec y kożdemu zosobna teraz y na potem będącem.

Z naszey nieodmienney ku pobożnym uczynkom intentiey, chętnie radzi widziemy takie okazye, kłore się kolwiek do pomnożenia chwały bożey podaią, na ktore to rozmnożenie y rozszyrzenie chwały imienia panskiego widząc to, iz wiele należy wcale zachowane pobożne fundatie y nadania od ludzi, wiarę swięta catholicką wyznawaiących. Przeto, gdy urodzona Maryna Jacyniczowna pozostała niegdy urodzonego Mikołaia Wiazewicza, pisarza ziemskiego Minskiego, || małżonka, klasztor panien zakonnych reguły swiętego Bazylego reliey greckiey, w iednosci z kosciołem rzymskim katolickim będących, placow od mieszczan y obywatelow tamecznych Minskich klasztorowi, ktory nowofundowany bydz ma, przyległych nabywszy przy cerkwi Minskiey założenia przenaswiętszey troyce na placach, do teyże cerkwi należących (ktore wielebny w bodże oyciec Joseph Wielamin Rutski, metropołita Kijowski y wszytkiey Rusi, wespòł z capitułą tameyszą Minską listem swym de data, w Minsku, roku tysiąc sześćset trzydziestego piątego miesiąca octobra dwudziestego szostego dnia nadał y u xiąg głownych trybunału Wilenskiego w roku teraznieyszym tyśąc sześćset trzydziestym szostym dnia dwudziestego osmego miesiąca jula dostatecżnie ograniczenie ich specificowawszy przyznał), fundowac y budowac umysliła y abysmy na te pobożne przedsięwzięcie pozwolili y tę fundatią pomienioney urodzoney Maryny Jacyniczowny, iako też y nadanie placow od wielebnego w bogu oyca metropolity powagą naszą kroiewską stwierdzili, prozbę swą do nas wnosiła.

Tedy my, abysię ni w czym powinnosci naszey y słusznosci rzeczy tey pobożney nie deregowało, chętnie do tego wolą naszą przykłoniwszy na te fundatią pomienionego klasztoru panien zakonnych Bazylego, ktory urodzona Maryna Jacyniczowna || Wiażewiczowa, pisarzowa ziemska Minska, za błogosławienstwem wielebnego w bogu oyca metropolity, iako pasterza zwierzchnego reliey greckiey, załozyc y budowac umysliła, ninieyszem listem naszym pozwalamy, onę ztwierdzamy y umacniamy wiecznymi czasy y te place iuż od wielebnego oycą metropolity nadane, iako y ktore by u miesczan y obywatelow tamecznych Minskich temu klasztorowi panienskiemu przyległe urodzona pisarzowa ziemska Minską, lubo też same panny zakonny nabyły do tego klasztoru panien zakonnych swiętego Bazylego, w Minsku będących, incorporuiemy, od jurisdictij swieckiey, zamkowey y mieyskiey Minskiey y inszych wszelakich urzędow one wyimuiemy. A w samey tylko klasztorney duchowney jurisdictiey panien zakonnych władzy ich y wolnosci poddaiemy y przyłączamy. Też od wszelakich podatkow, cięzarow y powinnosci mieyskich, contribucij priwatnych y publicznych iakim kolwiek sposobem rzeczonych wolne czyniemy wiecznymi czasy. Ktory to klasztor panien zakonu swiętego Bazylego bydz ma

pod władzą y posłuszenstwem wielebnego w bogu oyca metropolity teraznieyszego y successorow iego w iędnosci swiętey z kosciołem rzymskim catholickim będących na wszytkie potomne czasy.

Na || co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy pieczęc Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąc rozkazalismy.

Dan w Wilnie, dnia piątego miesiąca wrzesnia, roku panskiego tysiąc sześćset trzydziestego szostego. Panowania krolewstw naszych Polskiego IV, a Szwedzkiego V roku.

Vladislaus, rex.

Marcian Tryzna referendarz, pisarz W-o X-a L-o.

№ 100.

1638 г., красавіка 21. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 113, л. 143.

Nadanie targow miastu Minskiemu.

Władysław IV etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym, komu o tym wiedziec należy.

Miasto nasze Minsk nie maiąc iako od naiasnieyszych antecessorow naszych tak y od nas samych nadania targow, ktore się teraz od niemałego czasu w tym miescie z samego tylko zwyczaiu odprawuią, wnosiło do nas prozbę swą przez niektorych panow rad y urzędnikow dworu naszego, abyśmy te targi, ktore dwa razy w każdy tydzien, to iest ieden we srzodę, a drugi w piątek, ku ozdobie y pomnozeniu dostatkow iego, a wygodzie obywatelow tamecznych bywaią, z łaski naszey utwierdzili y przy nich wiecznie zachowali.

Do ktorey pomienionego miasta naszego Minska prozby łaskawle się skłoniwszy y przy tymze dawnym w odprawowaniu targow zwyczaiu iako słusznym wcale ie zachowuiemy y ninieyszym listem naszym wiecznymi czasy utwierdzamy y zmacniamy, pozwolaiąc ludziom jakiey kolwiek płci, stanu, conditiey do pomienionego miasta naszego Minska ze wszelakimi towarami na czas wzwysz targom naznaczony przyiezdzac y wszelakie kupectwa y handle odprawowac.

A ze się wiele takich pod te czasy naydowało, ktorzy okrywaiąc się protectią roznych panow, pod te targowe podlegac ku uymie zamkowey jurisdictiey pożytkow zbraniali się, przetoz kożdy takowy odtąd rozne prowadzący swoie do przedania rzeczy zwyczayne targowe, ktore się w bramach mieysckich ma wybierać żadnym nie wyłamuiąc się praetextem pod straceniem towarow y rzeczy swoich, na spredaz prowadzących, do zamku dawac powinien będzie.

Toz się ma rozumiec y o dawnym zwyczaiu o sprawowanych w tym miescie Minskim iarmarkach.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęc wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąc rozkasalismy.

Dan w Warszawie dnia dwudziestego pierwszego miesiąca kwietnia, roku panskiego tysiąc szescset trrydziestego osmego. Panowania krolewstw naszych Polskiego y Szwedzkiego VI-o roku.

Vladislaus, rex.

Marcyan Tryzna, referendarz y pisarz Wielkiego Xięswa Lithewskiego.

№ 101.

1641 г., сакавіка 23. Варшава.

Літ. Мэтр., Кн. Зап. № 113, л. 643 адв.

Confirmatia Marcinowi Bołondzieiewiczowi y żenie iego na puł placa w Minsku.

Władysław IV etc.

Oznaymuiemy tym listem.

Pokładany był przed nami list urodzonego Krzysztopha Zawiszy, pisarza Wielkiego Xięstwa Litewskiego, starosty naszego Minskiego de data w Minsku, dnia siodmego miesiąca lipca, roku tysiąc szescset czterdziestego, ktorym tym listem pomieniony urodzony Krzysztof Zawisza, pisarz Wielkiego Xięstwa Litewskiego, utsciwemu Marcinowi Bołondzieiewiczowi y żenie iego Marinie Jachimowiczownie pewne puł placa puste od Łazarza Malkowicza, żyda Minskiego, idąc do zamku ku mostowi z iedney a wedle drugiey puł placa żyda Illi Jozefowicza od Jędrzeia szewca—z drugiey strony, w miescie naszym Minskim leżący, dał y na nim się budowac onemu y z pełnieniem powinnosci, iako y inny do jurysdictiey zamkowey nalezący, pozwolił. Y proszono nas tegoż utsciwego Marcina Bołondzieiewicza y małżonki iego imieniem, abysmy ten list przerzeczonego urodzonego Zawiszy, pisarza W-o X-a Lit-o, powagą naszą krolewską stwierdzili y zmocnili.

Jakoż widząc byc słuszny on we wszystkich punktach, clausułach y condicyach, tak iako by tu słowo w słowo był inserowany, władzą naszą krolewską stwierdzamy, approbuiemy y zmacniamy, chcąc aby przy swey władzy y mocy wcale y nienaruszenie zostawał.

Na co dla lepszey wiary, ręką się naszą podpisawszy, pieczęc Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąc roskazaliśmy.

Dan w Warszawie, dnia dwudziestego trzeciego miesiąca marca, roku pańskiego tyciąc szescset czterdziestego pierwszego, panowania krolewstw naszych Polskiego y Szwedzkiego dziewiątego roku.

Vladislaus, rex.

Marcyan Tryzna, referendarz i pisarz W. X. L.

№ 102.

1644 г., лютага 11. Вільня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 114, л. 382—383 адв.

Confirmatia legaty domu na szpital w miescie Minskim sławetnemu Sawiczowi, miesczanowi Minskiemu.

Władysław IV.

Oznaymuiemy tym listem naszym, komu to wiedziec należy.

Pokładany był przed nami list zapis sławetnego Hrehorego Sawicza, miesczanina Minskiego, z podpisom rąk burmistrzow dwu Minskich y miesczanina iednego, fundatiey domu swego w miescie Minskim bedącego, na szpital do monastera y cerkwi apostołow swiętych Piotra y Pauła, nie w uniey będących, i doniesiona iest nam imieniem tegoż sławetnego

Sawicza, abysmy ten zapis fundatiey iego mocą || i powagą naszą krolewską stwierdzili y zmocnili. Ktory tak się, w sobie ma.

Во имя отца и сына, и светого духа, бога в тройце единого, станьсе ку вечъной памети.

Я, Грыгорей Савичъ, мещанин места его королевской милости Менского, чиню явно и сузнаваю тым моим листомъ добровольным фунъдушовымъ кому бы о томъ ведати належало, нинешним и на потомъ будучим веку людемъ, иж упатруючы же кажды чоловекъ смерти ест подлеглы, хотячы за жывота своего штоколвекъ души своей пожиточного так и по смерти учинит, про то з доброе воли моее, будучы здоровы на теле, записую и дарую на шпиталъ для убогихъ недужных, уломныхъ, хорыхъ, половицу дому и пляцу, правомъ купъным вечистым од пана Дмитра Масленъки и од Федка Шепеля котляра достаы и мне належачы, з будованемъ и з двома броварами и двема котлами, и зо всимъ начинемъ в нихъ будучим, — тую половицу, которая од реки Свислочы, почавъшы од улицы на рогу Траецкое идучою, аж в тылъ до пляцу Макара Ивановича, и зараз в моц, державе и уживане через врад мески Менски убогимъ, хорым, жебракомъ тую половицу дому своего, з двема броварами и двема котлами, подаю, зо всими пожитками, которые з тыхъ броваровъ быти могут.

Которое данины моее нихто, такъ малжонъка моя Алена Матфеевна, ани брат мой урожоны Гавърыло Савичъ и нихъто братей стриечныхъ, кровныхъ и повинъныхъ блискихъ моихъ, ани общыхъ людей нарушати, кривды и прешкоды убогимъ шпиталнымъ и дозорцомъ ихъ чинит не мают, и мочи не будутъ вечными часы, постерегаючы на себе помъсты од бога, такъ на семъ яко и на ономъ свете в денъ страшного суда прыстя збавителя нашого, суди живыхъ и змерлыхъ.

Которы шпиталъ я самъ за живота своего и далей опатревати и тыхъ убогихъ в опеце и дозоре своемъ, оддаючи имъ вси пожитки, мети маю. Которыхъ убогихъ, недолужъныхъ, хорыхъ, хромыхъ, слепыхъ, под личбою певною мет, особъ з убоства здоровшихъ в томъ щпиталю вечными часы мешкатъ и вшелякую вчесност хоримъ чинит мают. Однакже то варую, если бы господ бог на мене смерть допустит рачыл, тогды малжонъка моя Алена Матфеевна в другой половицы того двора до живота своего жадное перешкоды тым убогимъ шпиталнымъ, памятаючы на помъсту од пана бога и вины в томъ записе моемъ нижей списаное, чинит не мает. А еслибы замужъ пошла, тогды, вымешкавъшы въ томъ дворе рокъ и пят недел, с того двора мает се вырумоват и без жадного спустошена уступит повинъна будет. А по животе малжонъки моее, теды и другая половица дому моего и з будованемъ на тот же шпиталъ убогимъ вечъне записуюж.

Якож по животе моемъ поручаю в опеку и зуполный дозоръ тотъ шпиталъ зо всими пожитками велебъным ойцомъ законником, ихъ милостям паномъ шляхъты и всему брацтву монастера святыхъ апостолов Петра Павла, в месте Минскомъ, на улицы Немезкой фундованого, релии пречестное всходное неунитовъ. Которы отцове и братья мают тот шпитал, од мене фундованы, по животе моемъ обнявшы, в моцы и владзы своей мети и пожытки з тыхъ котловъ и што колвекъ имъ будет надано, тымъ убогимъ шпиталным, ничого собе з нихъ до монастыра не скорыстываючы, ани на свой пожытокъ оборочаючы, оддават и оныхъ опатровати.

Пакже панов брацтва релии греческое, не в унии будучых, унижене прошу, абы тое фунъдацыи моее не нарушали, яко бы вцале захована была, за што имъ господъ бог заплатою будет. А хто бы мел нарушат тот мой вечысты фунъдацыйны записъ, на такового вины на его королевскую милость пана нашого милостивого тисечу грывенъ а на шпитал той сто грывенъ закладаю, а по заплаченю вины пред се тот фунъдушъ мой зо всими варунъками вцале мает || зоставати.

И на то я, Григорей Савич, фунъдацыйны тот запис з подписом руки людей зацныхъ од мене, яко читат и писат неумеючого упрошоныхъ, которыхъ упросилемъ, пана Яна Рышковского бурмистра, пана Яна Анъдреевского, а пана Григора Лешчынского, которые за устъною а очевистою прозбою моею до листу печати свое прыложит и руки подписат рачыли.

Писанъ у Минъску, року тисеча шестсот чотырдесят третего, месеца декабра второго дня.

Ustnie proszony pieczętarz do tego testamentu od pana Theodora Sawicza, mieszczanina Minskiego, iako pisać nieumieiętnego, przy pieczęci swoiey ręką podpisał Jan Ryszkowski ręką swą, burmistrz Minski. Oczewisto proszony do tego testamentu przy pieczęci ręką podpisał Hrehory Leszczynski. Proszony do tego testamentu Jan Andrzeiewski ręką swą.

My tedy, krol, do prożby sławetnego Hrehorego Sawicza, mieszczanina Minskiego, za instantią panow rad y urzędnikow naszych dwornych, tudziez też y do pobożney intentiey iego łaskawie się skłoniwszy, mianowany list, tu inserowany, we wszytkich punktach, y clauzułach y paragraphach mocą y powagą naszą krolewską ztwierdzamy, zmocniamy y approbuiemy, uwalniaiąc ten dom y dozorcow, ktorzy na tem placu mieszkać będą, od wszelakich ciężarow, powinnosci, podatkow, zołnierszczyzny, podwod, tak do skarbu, zamku, iako y do ratusza należących, po rzetelnym iednak przez pomienionego Sawicza ustąpieniu y zrzeczeniu się z niego według zapisu w tey naszey confirmatiey wyrazonego wiecznemi czasy.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęc Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąć rozkazalismy.

Dan w Wilnie, dnia XI (11) miesiąca februarij, roku panskiego MDCXLIV (1644). Panowania naszego Polskiego XI a Szwedskiego XII roku.

Vladislaus, rex.

Stanisław Naruszewicz, refferendarz y pisarz.

№ 103.

1645 г., ліпня 29. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 119, л. 314–315.

Seruitorat sławetnemu Balcerowiczowi, mieszczaninowi y złotnikowi Minskiemu.

Władysław IV etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym, komu to wiedziec należy.

Maiąc my zaleconą przez niektorych panow rad y urzędnikow naszych dwornych, przy nas na ten czas będących, sławetnego Matysa Bal-

cerowicza, raycy y obywatela miasta naszego Minska, do usług naszych sposobnosć, a w rzemioslie złotnickiem nieposlednią biegłość y umieiętnosc, umyslilismy go za przyczyną tychze panow rad naszych w liczbę sług naszych || przyiąc.

Jakoż tym przywileiem naszym przyimuiemy y za sługę naszego policzywszy, onego pod protectią naszą krolewską bierzemy y do wszelakich swobod y wolnosci, sługom naszym służących, przypuszczamy. Kamienice iego w miescie Minskim zmurowaną od stawania w niey wszelakiey condycij gośći tak pod czas sądow ziemskich, grodzkich, trybunalskich, iako też pod czas wszelakich ziazdow libertuiemy, pozwalaiąc mu tymże przywileiem naszym wszelakiemi towary, kleynoty, złotnickiemu rzemiosłu przysłuchaiącemi, tak w Coronie iako y w Wielkim Xięstwie Litewskim handlowac, towary swe po miastach panstwa naszego na jarmarkach, targach wykładac, przedawac y drugich nabywac.

Co do wiadomosci wszem wobec, komu to wiedziec należy, a osobliwie celnikom naszym, na komorach y przykomorkach tak w Coronie iako y w Wielkim Xięstwie Litewskim będącym, ich substytutom przywodząc, chcemy miec y roskazuiemy, abyscie sławetnego Matysa Balcerowicza, obywatela miasta Minskiego, sługę naszego, przy tey od nas nadaney wolnosci ni w czym mu nie przeszkodzaiąc y tego przywileia naszego nie naruszaiąc zachowali, inaczey nie czyniąc dla łaski naszey.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęc Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąc roskazaliśmy.

Dan w Warsawie || dnia dwudziestego dziewiątego miesiąca lipca, roku panskiego MDCXLV (1645). Panowania naszego Polskiego XII, a Szwedzkiego XIII° roku.

Vladislaus, rex.

Stanisław Naruszewicz, referandarz y pisarz W. X. L.

№ 104.

1649 г., чэрвеня 18. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 123., л. 170 і адв.

Stolnikowstwo Połockie urodzonemu Horskiemu, woytowi Minskiemu, po urodzonym Frąckiewiczu stolniku Połockim.

Jan Kazimierz etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym, komu o tym wiedziec należy.

Przezwoito byc zawsze dostoienstwu naszemu krolewskiemu rozumiemy, aby do pomnożenia kwitnącey zewsze Rrzeczypospolitey naiwięcey należy, aby publiczne praemia y urzędy w niey rozmaite ludziom godnym y w tey Rzeczypospolitey dobrze zasłużonym dawane bywały, gdyż cnota y godność laską panską przyozdobiona, tym większy do dalszych usług co raz pochop bierze.

Miedzy inszemi aż Drucki Horski, woyt Minski, starożytnoscią domu swego w Coronie y w Wielkim Xiętwie Litewskim znamienitym będąc, wielką zawsze przysługę na kożdym placu w roznych okaziach, całą wiarą y zyczliwoscią oswiadczał Rzeczypospolitey y nam samym, przez co nie małą stratę w substanciey swey poniosł, godnego łaski naszey krolewskiey byc uznawszy, urząd stolnikowstwa Połockiego, po zeyściu z tego swiata

urodzonego Michała Frąckiewicza, stolnika Połockiego, onemu dać y conferować umyslilismy.

Jakoż tym przywileiem naszym ze wszytkiemi praerogatiuami—mieyscem y obuentiami—do zywota albo do stąpienia wyzszey godnosci daiemy y conferuiemy.

Co do wiadomosci dignitarzow, urzędnikow, rycerstwu y wszytkim obywatelom woiewodstwa Połockiego doniosszy, chcemy mieć, aby urodzonego Theodora Druckiego || Horskiego za własnego y prawdziwego stolnika Połockiego mieli, znali, mieysca, praerogatiw y obuentiey na ten urząd należących, z prawa y dawnego zwyczaiu zazywac dopuszczali, dla łaski naszey.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęc Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąć roskazalismy.

Dan w Warszawie, dnia XVIII° (18) miesiąca junij, roku panskiego MDCXLIX (1649). Panowania naszego Polskiego 1°, a Szwedzkiego II° roku.

Ioannes Kazimirus, rex.

Tomasz Kazimierz Woyniłowicz,
secretarz Jego Kr. Msci.

№ 105

1649 г., сьнежня 30. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 123, л. 295.

Confirmatia urodzonemu Alexandrowi Mentyckiemu y małzonce iego libertatij na dom w Minsku.

Jan Kazimierz etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym, komu to wiedziec nalezy.

Za przyczyną niektorych panow rad y urzędnikow naszych dwornych, przywiley z podpisem ręki sw. pamięci krola jego mośći Władysława IV, pana brata naszego, podpisany y z pieczęcią Wielkiego Xięstwa Litewskiego mniejszą przed nami praesentowany, urodzonemu Alexandrowi Mentyckiemu na uwolnienie domu iego, w miescie Minskim, na ulicy Jurewskiey będącego, od stawania w nim wszelakiey conditij gośći, iako pod czas sądow ziemskich, grodzkich y głownych trybunalnych, tak też czasu odprawowania soymikow y inszych ziazdow particularnych, do żywota iego samego y małzonki iego urodzoney Theodory Kostrowickiey służący, approbowac y utwierdzić umyslilismy y utwierdzamy. A nad to z osobliwey łaski naszey, maiąc respect na zasługi tegoż pomienionego urodzonego Mentyckiego z uszczerbkiem zdrowia y substantiey iego nam y Rzeczypospolitey oddawane, tenze dom urodzonego Alexandra Mentyckiego y małzonki iego od wszelakich contributiy y składanek mieysckich priwatnych, także od stanowisk y statij zołnierskich, tudziesz od podwod y od inszych wszelakich ciężarow excipuiemy, uwalniamy y libertuiemy, aż do żywota ich oboyga małzonkow y ktura z nich osoba naydłuzey żywa będzię.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąc rozkazalismy.

Dan na seymie walnym w Warszawie, dnia XXX° (30) miesiąca decembra, roku pańskiego MDCXLIX° (1649). Panowania naszego Polskiego 1° y Szwedzkiego II° roku.

Jan Kazimierz, krol. Philip Kazimierz Obuchowicz.

№ 106.

1651 г., лістапада 5. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 125, л. 239-240 (ч. II).

Jus caducum po Kiryłowiczu, miesczaninie Minskim, wielmożnemu Zawiszy.

Jan Kazimierz etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym, komu to wiedziec należy.

Dał nam sprawę wielmożny Krzysztoph Zawisza, marszałek nadworny Wielkiego Xięstwa Litewskiego, przez niektorych rad i urzędnikow naszych, przy boku naszym na ten czas będących, iż nieiaki Iwan Kiryłowicz, przybywszy do miasta naszego Minska i dobr leżących, juridice mieyskiey podległych, także y ruchomych nabywszy, bezpotomnie zszedł. Proszeni tedy iesteśmy imieniem wielmożnego marszałka nadwornego Wielkiego Xięstwa Litewskiego, abyśmy mu te dobra tak leżące iako y ruchome, mianowicie: dom w Minsku, na ulicy Woskresienskiey będący, także summy pieniężne na maiętnosciach, obligach u kogo kolwiek będące, złoto, srebro,—prawem cadukowym, jako do dispozitiey naszey spadłe, dali y conferowali.

Jakoż respectuiąc na wysokie merita wielmożnego marszałka nadwornego W-o X-a L-o, wyzey pomienione dobra po zeszłym Iwanie Kiryłowiczu Skabincu pozostałe, dom, summy pieniężne, gdziekolwiek || na maiętnosciach y obligach y u kogo kolwiek będące, na się obiąwszy, prawem cadukowym trzymac y używac, ni na kogo nic nie wyimuiąc ani zostawuiąc, wiecznemi czasy pozwolili.

Co do wiadomosci magistratu mieyskiego Minskiego przywodząc, chcemy miec y rozkazuiemy, aby wysz pomienione dobra wielmożnemu marszałkowi nadwornemu Wielkiego Xięstwa Litewskiego, abo plenipotentowi onego bez żadnego zatrudnienia wydane y w intromisią podane były konieczno.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęc Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąc rozkazalismy.

Dan w Warszawie, dnia V (5) miesiąca nowembra roku MDCLI° (1651), panowania krolewstw naszych Polskiego y Szwedzkiego IV° roku.

Jan Kazimierz, krol,

Andrzey Kazimierz Zawisza,
pisarz W-o X-a L-o.

№ 107.

1653 г., сьнежня 4. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 125, л. 259-260.

Consens urodzonemu Aderkasowi na ustąpienie woytowstwa Minskiego in personam urodzonego Wołodkiewicza.

Jan Kazimierz etc.

Oznaymuiemy tym listem, komu to wiedziec należy.

Za wniesieniem do nas przez niektòrych panow rad y urzędnikow naszych dwornych, imieniem urodzonego Jana Aderkasa, koniuszego na-

szego nadwornego prozby, pozwolilismy mu y tym listem naszym pozwalamy z prawa dożywotnego, ktore sobie on od nas na woytowstwo Minskie służące ma, zrzeć y one na osobę urodzonego Krzysztopha Wołodkiewicza, pisarza ziemskiego Minskiego, wlać.

Mocą ktorego wlewku prawnego, na ktorym kolwiek urzędzie należnym uczynionego, a powagą tego consensu naszego ma y wolen będzie urodzony Wołodkiewicz, pisarz ziemski Minski, pomienione woytowstwo Minskie na siebie obiąwszy, spokoynie z jurisdictią sądową woytowską, gruntami y innemi wszytkiemi in genere et specie przynależnosciami y pożytkami, do tego woytowstwa należącemi, trzymać y używac, aż do żywota swego, płacąc z gruntow woytowskich simple powinne donatiwy, na apparat woienny uchwalonę, annuatim do skarbu Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

Co do wiadomosci wszech wobec, osobliwie magistratu y wszytkich miesczan Minskich przywodząc, miec chcemy y rozkazuiemy, abyśćie urodzonego Krzystopha Wołodkiewicza, pisarza ziemskiego Minskiego, za własnego y prawdziwego woyta Minskiego mieli y znali, jurisdictiey iego || woytowskiey y sądom podlegali, mieysca praerogatiw y wszelakich obuentij, na ten urząd należących, zazywac dopusczali, dla łaskf naszey.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęc Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąc rozkazalismy.

Dan w Warszawie, dnia IV° (4) miesiąca decembra, roku panskiego MDCLI° (1651). Panowania naszego Polskiego III, Szwedskiego IV° roku.

Jan Kazimierz, krol.

Jan Dowgiało Zawisza, referendarz
y pisarz W-o X-a Lit-o.

№ 108.

1652 г., сакавіка 4. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 128, л. 45 адв.—46 адв.

Confirmatia funduszu y innych praw monasterowi panien zakonnych reguły Bazilego, w Minsku, służącego.

Jan Kazimierz etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym wszem wobec y kożdemu zosobna, komu by o tym wiedziec należało.

Pokładany był przed nami pierwszy list w bożie wielebnego xiądza Antoniego Sielawy, metropolity Kijowskiego, Halickiego, Witebskiego, Mscisławskiego y wszytkiey Rusi, wielmożney Zuzannie Korwinownie Gosiewskiey Wilczkowey, kasztellanowey Trockiey, na fundowanie monastera pannom zakonnym reguły swiętego Bazilego, w miescie naszym Minskim, w rynku, przy cerkwi swiętego ducha, przez ulice y na przeniesienie z Wilna do tego nowofundowanego || monastera z kilką panien zakonnych wielebney w bodze panny Katarzyny Sapiezanki, na ten czas ihumieni Wilenskiey, pod datą w Wilnie roku panskiego MDCIXL, miesiąca nouembra szostego dnia danego.

Drugi list wieczysty od pomienioney wielmożney Wilczkowey, kasztellanowey Trockiey, temu monasterowi Minskiemu zapisania dworu iey, kupnym prawem od Philipa Jewchimowicza Zębrzycktego, burmistrza Minskiego y małzonki iego nabytego, na pułtoru placach, w miescie naszym Minskim będących, idąc z Rynku w ulicy mimo kościoł oycow bernardynow w tył cerkwi swiętego ducha, bokiem iednym od dworu Grudzieckiego, drugim ode dworu Danielowey Połowinczyney, koncem iednym ode dworu Jana Marcinowicza, a drugim koncem y wrotami od teyże ulicy, ktora idzie z Rynku, dany y na urzędzie mieskim Wilenskim w roku MDCLI dnia trzeciego miesiąca octobra actikowany.

Trzeci list wielebney w bodze pannie Katarzynie Sapieżance, starszey y wszytkim pannom zakonnym klasztoru pomienionego Minskiego na płac, idąc z Rynku w ulicy mimo kosciol oycow bernardynow w tył cerkwie swiętego ducha, także w miescie Minskim będący, od Jadwigi Adlewiczowny Danielowey Połowinczyney y corki iey Reginy Janowoy Rożkowskiey prawem kupnym wieczystym nabyty y na urzędzie mieskim Minskim w roku MDCLI mca juny IX dnia zeznany służący.

Wniesiona za tym była do nas przez niektorych panow rad y urzędnikow naszych dwornych, przy boku naszym będących, a osobliwie przez wielmożnego Kazimierza Leona Sapiehę, podkanclerzego W-o X-a L-o, Orszanskiego, Wołpienskiego, Luboszanskiego, Rohaczewskiego starosty, oekonomiey Brzeskiey administratora naszego, prozba, abysmy pomieniony monaster panien zakonnych reguły swiętego Bazilego y place z domami, ktore są iuz nabyte y potem ktorych też panny zakonny do tego monastera nabywać będą, pod protectią naszą krolewską wziowszy, wyzey || specifikowane trzy listy stwierdzili y zmocnili.

My tedy do tey iako słuszney łaskawie się skłoniwszy prozby, a niemniey do pobozney wielmożney Wilczkowey, kasztellanowey Trockiey w fundowaniu mianowanego klasztoru, gdzie co raz większe pomnożenie chwały naywyszszego y rozszyrzenie oney ziednalczego z kosciołem rzymskim powszechnym o panu bogu rozumienia brać może, przychylaiąc się, intentiey, bierzemy pod obronę naszą krolewską y wyzey specifikowane trzy listy we wszytkich punctach, jakoby tu słowo w słowo inserowane były, authoritate nostra regia approbuiemy, stwierdzamy y zmacniamy y przy zupełney mocy cale y nienaruszenie zachowuiemy waruiac to, iż teraznieysze place w possessiey tych panien zakonu Bazilego swiętego będące, jako y potym do tego monastera nabyte, czasu wszelkich ziazdow, tak sądow trybunalskich, iako y bytnosci naszey krolewskiey respectem sczupłego ich wychowania, żadnym stanowiskom y cięzarom woytowskim y mieyskim podlegac nie maią, ale nadanemi wolnosciami wozniesienskiemi y inszemi klasztorom naszym w religiey rzymskiey będącym nadanemi szczycąc się y swych zazywaiąc wiecznemi czasy.

I na tosmy dali ten list przywiley nasz z pieczęcią Wielkiego Xięstwa Litewskiego y z podpisem ręki naszey.

Dan w Warszawie na seymie walnym szesc niedzielnym dnia VI° (6) miesiąca marca roku panskiego MDCLII (1652), panawania krolewstw naszych Polskiego IV°, a Szwedzkiego V° roku.

Ioannes Casimirus, rex.

Andrzey Kazimierz Zawisza, referendarz W-o X-a Lith-o.

№ 109.

1652 г., красавіка 14. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 128, л. 69 адв.-70

Consens urodzonemu Wołodkiewiczowi, pisarzowi ziemskiemu Minskiemu, ad cedendum z placow pewnych w Minsku, na klasztor wielebnych czernic Minskich.

Jan Kazimierz etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym, komu to wiedziec należy.

Z wrodzoney naszey ku pomnożeniu chwały bożey propensiey, radzi takowe widziemy okazie, ktore się kolwiek do oswiadczenia łaski naszey zakonom bogu poswięcowym podaią. Zaczym gdy urodzony Krysztoph Wołodkiewicz, pisarz ziemski Minski, z pobożney swey ku chwale bożey gorliwosci z prawa się swego dożywotnego na pewne place, do woytowstwa iego Minskiego należące, w miescie Minskim będące, a klasztorowi wielebnych panien zakonnych czernic w uniј z kosciołem swiętym rzymskim będących przyleglę, sobie służącego, zrzec y onego wlewek na osoby tychże || wielebnych panien zakonnych czernic y na klasztor ich, w Minsku będący, wiecznemi czasy uczynic umyslił, chętnieśmy, za wniesieniem imieniem iego do nas prozby na takowe iego zrzeczenie pozwolili. Jakoż y tym listem naszym onemu, aby mogł z tegoż prawa swego dożywotnego, na placow trzech, w miescie Minskim będących do woytowstwa iego Minskiego należących sobie służącego, zrzec, ustąpic y wlewek onego na osoby tychże wielebnych panien zakonnych czernic, y na klasztor ich panienski w miescie Minskim będący uczynic, pozwąlamy y te place za takowym iego z prawa się zrzeczeniem, w ktorym kolwiek urzędzie należnym legitime uczynionego, na tenże klasztor Minski wielebnych panien zakonnych czernic wiecznemi czasy nadaiemy y funduiemy.

Maią y wolne będą pomienione wielebne panny zakonny teraz y na potym będące wyzey specifikowane place z budynkami y że wszytkiemi ich przynależnosciami na się obiowszy, spokoynie trzymac, używac, na nich się fundowac y wszelakich tam sobie pożytkow przymnażac wiecznemi czasy. Ktore place od przysądu mieysckiego Minskiego y innych wszelakich jurisdictij swieckich wyiowszy y wyłączywszy, one do prawa przysądu jurisdictiey, wolnosci y swobod duchownych y koscielnych przyłączamy y incorporuiemy. Przytym też place od skladanek contributij, podatkow y wszelakich ciężarow mieyskich y woytowskich wyzwalamy y uwalniamy wiecznie.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęc Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąc rozkazalismy.

Dan w Warszawie, dnia XIV (14) miesiąca kwietnia, roku panskiego MDCLII (1652). Panowania krolewstw naszych Polskiego IV°, a Szwedzkiego V° roku,

Jan Kazimierz, krol.

Jan Dowgiało Zawisza, referendasz
y pisarz W. X. Lith°.

№ 110.

1652 г., жніўня 26. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 128, л. 124 адв.—125.

Confirmatia sławetnemu Szysce, mieszczaninowi Minskiemu, na dom w miescie Minsku, prawem kupnym nabyty.

Jan Kazimierz etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym, komu to wiedziec należy.

Pokładana była przed nami ugoda y postanowienie pewne miedzy sławetnym Iwanem Mokrańskim a słewetnemi—Połonią Iwanową Somową y zięciem iey Wasilem Iwanowiczem Szyszką, mieszczany Minskimi, o plac Dawidowski y ogrod do niego nołezący, w urzędzie mieyskiem Minskim zawarte y przyznane, a wypisem z xiąg spraw ratusza Minskiego w dacie roku MDCXXXI° miesiąca february X° dnia wydane, w ktorey to ugodzie względem tegoż sławetny Mokranski pomienioną sławetną Somową y zięcia iey Szyszkę o pomieniony plac Dawidowski, od Iwana Soma z ogrodem kupiony (na ktorym tenże Som dom kosztem swym pobudował), mimo zastawienie swoie przyznane, pomienioną Somową z sławetną Szyszką do prawa pozywał y to zastawienie naruszał y prawem od tego placu y z ogrodem odsądzony iest. Tedy tenże Mokrański processa swoie zkasowawszy, sławetną Sowową y z zięciem iey Szyszką, także potomki ich wiecznie przy tym placu y ogrodzie zostawił, waruiąc sobie to, aby pomieniona Somowa, albo zięc iey, kop czterdziescie litewskich za ten plac dopłaciła onemu, albo komu on tą kop czterdzieści zapisze, iako szerzey o tym w pomienioney ugodzie y zastawieniu opisano iest.

Wniesiona tedy była do nas prożba imieniem teyże sławetney Somowey y zięcia iey sławetnego Szyszki, abysmy tę ugodę in toto stwierdziwszy || przy pomienionym placu Dawidowskim y ogrodzie onych y potomkow ych wiecznemi czasy zachowali.

My tedy, do prozby pomienioney łaskawie się skłoniwszy, wyzey mianowaną ugodę y zawarcie u ksiąg mieyskich Minskich roborowane, iakoby tu słowo w słowo wpisane były, we wszytkich tego zawarcia punctach y condiciach stwierdzamy, zmacniamy y approbuiemy, a podług teyże ugody sławetną Somową y zięcia jey sławetnego Szyszkę y potomkow ich przy pomienionym placu Dawidowskim y ogrodzie zachowuiemy wiecznemi czasy.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęc Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąc roskazalismy.

Dan w Warszawie, dnia XXVI (26) miesięca augusta, roku panskiego MDCLII° (1652). Panowania naszego Polskiego IV, a Szwedzkiego V roku.

Jan Kazimierz, krol.

Jan D. Zawisza, referendarz
y pisarz W-o X-a L-o.

№ 111.

1653 г., кастрычніка 15. Абоз каля Званца.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 128, л. 123-124 адв. (ч. II).

Approbatia listu confirmacijnego krola jego mosci Władysława || wielebnym oycom bazilianom Minskim na jurisdikę, kramy y na szkoły służącego.

Jan Kazimierz etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym, komu to wiedziec należy.

Pokładana była przed nami ąwtentyczna, na papierze pismem ruskim pisana, naiasnieyszego swiętey pamięci Władysława IV, pana brata naszego, confirmatia de data, w Minsku, roku panskiego MDCXXXIII°, miesiąca augusta III dnia, w ktòrey prawa rozne wielebnym oycom bazilianom monastera Minskiego, przy cerkwi swiętego ducha w uniey swiętey będącym, na zamianę gruntow y na iurisdikę nad ich mieszczanami y poddanemi, także na szkoły ich z wolnym uczeniem Graeckim, Lacinskim, Słowienskim, Polskim y Ruskim językiem, z naddaniem takoż tych wolnosci szkołom y ich studiom, iakowych po rzymskich szkołach studenci zwykli zażywac, służące, od naiasnieyszego swiętey pamięci Zygmunta III, pana oyca naszego roznemi czasy et seorsi jus prewilegiis nadane.

Zatym wniesiona była do nas imieniem tychże oycow bazilianow Minskich, przez niektorych panow rad y urzędnikow naszych prozba, abysmy tą confirmatią sw. pamięci kr. i. mci, pana brata naszego, autoritate nostra stwierdzili, umocnili y confirmowali. Do ktorey my prozby chętnie przichiliwszy się pomieniony confirmacyiny list od słowa do słowa wpisac kazalismy, ktory tak się w sobie ma.

Владыславъ чварты и пр.

Всим вобецъ и кождому зособна, кому бы о то ведат належало, нинешнего и на потом будучого веку людем, ознаймуем сим листом нашым.

Иж постановившыся перед нами || велебный отец Иосафат Бокей, законникъ рекгулы светого Василия, монастыра Виленъского светое тройцы, реликгии греческое, именем своим и именем в бозе преосвещенного и превелебного кир Иосифа Велямина Рутского, архиепископа, метрополита Киевского, Галицкого и всея Руси, покладал перед нами:

Лист привилей святобливое памети продка нашого наяснейшого Зыкмунъта третего, короля Полского, пана отца нашого, под датою, у Варшаве, року тисеча шестсот семнадцатого, мца февраля двадцат семого дня, даны небощыку отцу Афанасию Пакости, на замену добръ Козмо-Демянъских з мещаны Минскими, на котором кгрунъте тепер монастыр и церковъ светого духа в рынку стоит, и на крамы под тым монастыром.

Другий лист прывилей того жъ наяснейшого пана отца нашого под датою року тисеча шестсот шестнадцатого, м-ца генвара трыдцатого дня, даны архиманъдрыцтву вознесенскому Минскому на юрысдику над людми церковными монастырскими и иншых церквей, до которых абы мещане, бурмистры и вся рада ничого не мели, и на крамы под монастыром светого духа.

Трети листъ привилей того жъ наяснейшого пана отца нашого, под датою року тисеча шестсотъ трыдцатого, мца марца трыдцат первого дня, на сейме валном у Варшаве, даный иноком руским рекгулы светого Василия згромаженя монастыра Виленского светые тройцы на школы в том панстве нашом, а меновите в Минску и в Новогородку, и по инъшых местах нашых, где бы ся тым иноком наиспособней видело фунъдоватъ, и в тых школах учит всих наукъ языком Кгрецким, Лятинским, Словенским, Руским и Полским и вшеляких || правъ, волностей и привилеев школам набоженства рымского-служачых зажывать, яко то все шырей и достаточней в тых всих прывилеях описано и доложòно ест.

И просил нас, господара, абысмы особливым сим листом нашым тые вси прывилейя во всих пунктах и паракграфах потвердили и вечне умоцнили.

Про то мы, господаръ, бачечы прозбу велебного отца Иосафата Бокея быт слушную, ласкаве есмо на то позволили, што се од колве волностей наданя, юрыдики и права выжеи помененые, которее се в тых листах шырей описуют, тые вси пречоные листы прывилея во всих пунъктах и параграфах на вси потомные вечъные часы сим листом прывилеем нашым аппробуем, конфирмуем, утвержаем и умацняем.

Монастыр святого духа и монастыр вознесенский воедино совокупляем и до светого духа прылучаем.

И на то дали есмо монастырови Минскому светого духа законником рекгулы светого Василия сес нашъ лист прывилей з подписом руки нашое господарское, до которого и печат нашу маестатовою Великого Князства Литовского прытиснути розказали есмо.

Писан у Минъску, Лета от нароженя сына божого тисеча шестсотъ трыдцат третего, мца августа третего дня, панованья королевствъ наших полского и шведского первого году.

Władisłaus rex. Марциян Тризна, писар Вел. Княз. Лит.

A tak my, Jan Kazimierz, krol, pomieniony list confirmationis swiętey pamięci krola jego mosci pana brata naszego we wszytkich iego paragraphach, clausułach, artikułach, mocą y powagą naszą krolewską na wieczne czasy approbuiemy, confirmuiemy, utwierdzamy y umacniamy, declaruiąc, iż wielebne oycy baziliani, a mianowicie ich terazniеyszy y na potym będący y nastąpuiący starszy monastera swiętego ducha wszelakich praw y wolnosci jurisdiki nad swemi mieszczanami zażywac, szkoły y studenci ich żadney inney jurisdice y sądom, ieno starzemu monastera swiętego ducha, albo rectorom szkoł podlegac y tam się sprawowac, według praw y zwyczaiow w szkołach rzymskiego nabożenstwa zachowuiącego się, maią y powinni będą.

Na co dla lepszey wiary, ręką się naszą podpisawszy, pieczęc Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąc rozkazalismy.

Dan w obozie Coronnym pod Zwancem, dnia XV⁰ (15) miesiąca octobra, roku panskiego MDCLIII (1653), panowania krolewstw naszych Polskiego y Szwedzkiego VI roku.

Jan Kazimierz, krol.

Valerian Stanisław Judycki,
jkmci sekretarz.

№ 112.

1653 г., кастрычніка 15, абоз каля Званца.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 128, л. 7-8 (ч. II).

Approbatio przywileiu jego krolewskiey mosci Zygmunta III[o] monasterowi Minskiemu na szpital y młyn służący.

Jan Kazimierz etc,

Oznaymuiemy tym listem naszym, komu to wiedzieć należy.

Pokładany był przed nami przywiley authentyczny, cały, zupełny y niczym nienaruszony, pismem ruskim pisany, ręką nayasnieyszego swientey pamięci krola jmci Zygmunta III[o], pana oyca naszego, podpisany, pieczęcią większą Wielkiego Xięstwa Litewskiego zapieczętowany, pod datą, w Warszawie, roku panskiego MDCXVII, miesiąca februāry XXVII[o] dnia na rzecz w nim opisaną służący. Zatym wniesiona była do nas prozba, abysmy ten list przywiley mocą y powagą naszą krolewską stwierdzili. Ktory słowo w słowo wpisuiąc, tak się w sobie ma.

Жыкмонъть третий и пр.

Ознаймуем сим листом нашым, кому бы то ведати нелажало-

Донесено то нам именем честного отца Афанасия Покосты, старшого монастыра Минского и преложоно, ижъ брацтво, медовое прозываемое, церкви соборное в Менъску, от нас упрывилейнованое, на сыцене медов уже устало; и тые добра такъ братские, яко и шпитальные от розных особъ по розну неправне розобраныи суть; такъ же и школа, черезъ них водлуг данины нашое зачатая, опущоная; пры томъ и пожытки, яко и цынъшы з домов на шпитал описаны прыходячые до выжей помененого братства шпиталъного скрынки и млын, шпиталеви того жъ реченого братства належачый, ку пожитку того шпиталя збудовати позволеный, жадного || пожытку ани вспоможеня тому шпиталеви не чинят.

В чом отослали есмо были все на инъквизыцыю и велели есмо одправоват урожоному Северыну Сновскому. Который там, з'ехавшы до Менска, в року прошлом тисеча шестсотъ шестнадцатом, месеца апрыля транадцатого дня, в середу, учынил инъквизыцию достаточъную и, порадком списавъшы, ку нам прыслал, за першым данем справы черезъ отца Покосту и зъ реляцыями возных воеводства Минского Давида Грыгоревича и Василя Городецкого во всем згодливу.

Зачым вышъ реченый отец Покоста и повторей бил нам, господару, чолом, абысмы то до уваженя нашого прыпустили и о том, яко подавца и оборонца добр церковных и шпиталных, яко бы се то не сплошало, але ку доброму оборочало, тыми всими добрами и пожытками черезъ выжреченое братство соборное набылыми, што одно колвекъ им належало, зо всим на все, а меновите—домом братским, в котором меды за грошы свое сычывали и школу держали, млыном на реце Свислочы, з будованьем и шпиталем, со всими на него отписами и прывелеями спорадили.

Мы, господаръ, видечы быт речъ слушную, то все споражене свое, яко вакуючое, взявшы в дозор и справоване и векуистое ужыване монастера Менского старшым возънесенья Христова, то все подат умыслили есмо, якож в моцъ и справоване и ужыване теперешнему отца Афанасию Пакосте, настоятелеви монастерей Минских, и

наступъником его тот шпиталь со всим на все, з добрами и пожытками, яко братство церкви соборное перед тым держывало, часы вечъными и со всими отъписами отдаем.

На шъто и сес лист нашъ с подписом руки нашое и з нашою печатю пререченому отцу Афанасию Покосте || и на потом будучым настоятелем монастыра вознесенского Минъского дали есмо.

Писан у Варшаве, лета божого нароженя тисеча шестсотъ семнадцатого, мца февраля двадцат семого дня.

Sigismundus rex.

Янъ Соколински, писар Великого Княства Литовского.

My tedy, Jan Kazimierz, krol, łaskawie skłoniwszy się do prożby niektorych pp. rad y urzędnikow naszych do nas wniesioney, pomieniony przywiley swiętey pamieci pana oyca naszego we wszytkich iego punctach, chausułach y paragraphach mocą y powagą naszą krolewską stwierdzamy, zmacniamy, approbuiemy y confirmuiemy, szpital y dozor iego z młynem y ze wszytkiemi dobrami, do niego należącemi, w mocy y zawiadowaniu starszych monastyra Minskiego teraznieyszego y na potym będących zachowueimy y zostawuiemy wiecznemi czasy.

Na co dla lepszey wiary zęką się naszą podpisawszy, pieczęc Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąc rozkazalismy.

Dan w obozie Coronnym pod Zwancem, dnia XV miesiąca octobra, roku panskiego MDCLIII° (1653). Panowania naszego Polskiego V, a Szwedzkiego roku.

Jan Kazimierz, krol.

Valeri Stanisław Judycki, jego krolewskiej mośći sekretarz.

№ 113.

1653 г., кастрычніка 15. Абоз каля Званца.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 128. л. 151-152, адв. (ч. II).

Approbacia przywileiu jego kr. mci Władysława IV oycom zakonnikom s. Bazylego, w Minsku, na plac służącego.

Jan Kazimierz etc.

Oznaymuiemy tym naszym listem, komu to wiedzieć należy.

Pokładany był przed nami autentyczny przywiley, na papierze pisany, ręką naiąsnieyszego swiętey pamięci krola jego mośći Władysława IV, paną brata naszego, podpisany y pieczęcią mnieyszą Wielkiego Xięstwa Litewskiego zapieczętowany, cały, zupełny y ni w czym nie naruszony, pod datą w Wilnie, dnia XXVI miesiąca marca roku panskiego MDCXXXVI° wielebnym oycom bazilianom monastyra Minskiego, przy cerkwi swiętego ducha w uniey swiętey z kosciołem rzymskim będącym, służący na rzecz w tym liscie opisaną, prosząc nas, abysmy ten ich przywiley mocą y powagą naszą stwierdzili, ktory od słowa do słowa kładąc, tak się w sobie ma.

Władysław IV.

Oznaymuiemy tym listem naszym wszem wobec y kożdemu zosobna, komu by o tem wiedziec należało, na rozmnożenie chwały wiekuistego imienia panskiego.

Widząc to, że wiele należy wcale zachowanie pobożnych fundacij, postanowianych od ludzi, wiarą swiętą katolicką wyznawaiących, gdy wielebny oycicc Wielamin Rutski, archiepiskop, metropolita Kijowski y wszytkiey Rusi, swoim y zakonu wszytkiego zebrania Bazylego swiętego, przez niektore pany rady y urzędniki, przy boku naszym na ten czas będące, prosił imieniem, abysmy oycom zakonnikom s. Bazylego do cerkwie s. ducha, w uniey sw. będącym, w miescie naszym Minsku mieszkaiącym, plac zdawna pusty, nazwany Łuża, klasztorowi ich przyległy, idąc od ratusza do oycow dominikanow, || względem tego, iz cerkiew || na mieysce drzewianey wymurowac chcą, dla przestrzenstwa przydali.

Tedy mў, z naszey ku pobożnym uczynkom intentij, chętnie się do tey ich prośby, iako w rzeczy słuszney, przykłoniwszy, plac ten wyzey mianowany, ktorego sązni osm wzdłuz, a wszerz iuz rowno z placem, albo klasztoreu tegoż zakonu sw. Bazyłego bydz ma, dać umyslilismy. Jakoż y tym ninieyszym listem naszym daiemy y conferuiemў tak, abў iuz wiecznemi czasў, krom wszelkiey przeszkody y trudnośći tak burmistrzow, raycow y wszytkich mieszczan naszych Minskich, teraznieyszych y na potўm będących, iako też y innych osob wszelakich, przў teўtam cerkwi s. ducha zakonu swiętego Baziłego, zostawał ў do niey należał.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszў, pieczęc W⁰ X⁰. Litt.⁰ przyłożyc rozkazalismy.

Dan w Wilnie, dnia XXVI⁰ mca marca, roku panskiego MDCXXXVI, panowania krolewstw naszych—Polskiego y Szwedzkiego IV⁰ roku.

Vladislaus rex. Marcian Tryzna referendarz y pisarz W. X. L.

My tedў, krol, przychilaiąc się do prozby pp rad y urzędnikow naszych dwornych imieniem wielebnych oycow bazilianow Minskich do nas zaniesioney, zwysz mianowany przўwiley we wszytkich iego punctach y clausułach mocą y powagą naszą krolewską stwierdzamy, zmacniamy y confirmuiemў, wielebnych oycow bazilianow przy prawie y possessiey tego placu zachowuiemy, plac sązni osm według nadania swiętey pamięci pana brata naszego, poniewaz ieszcze nie || wszytek zaięty, bez wszelkiey praepeditiey obiąć ў zaiąć mogli, pozwalamy.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęc Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąc rozkazalismy.

Dan w obozie pod Zwancem, dnia XV⁰ (15) miesiąca octobra, roku panskiego MDCLIII⁰ (1653), panowania naszego Polskiego V⁰, a Szwedzkiego VI⁰ roku.

Jan Kazimierz, krol. Waleryan Stanisław Judycki, j. k. msci sekretarz.

№ 114.

1654 г., сакавіка 13. Менск.

Арх. фонд б. Мін. Земляробства у Лгр. Зьв. № 168 аддз. 2.

*Інвэнтар двору Менскага мешчаніна Ягора Гегера, які быў набыты за 8.000 зл. польск. біскупам Мэтонскім Гіеронімам Карлавічам Сангушкай, у Менску, на рагу вул. Койданаўскай і рынку і падараваны ў якасьці фундуша езуіцкага колегіуму у Менску.

Wchodząc z rynka do tey kamienicy wrota wiezne na sawisach zelaznych z zasową.

Idąc po prawey stronie do sieni drzwi dębowe, na zawiasach żelaznych, z zamkiem wnętrznym. S tych sieni do izby drzwi snycerskiey roboty na zawiasach żelaznych z zamkiem wnętrznym. W tey izbie okien szklanych, w ołowie, trzy o cztyrech quaterach, nadtłuczone, naprawy potrzebują. Ławy wkoło. Piec kafli białych, z roznymi farbami kominek dszczany. Połap malowany.

W teyże izbie do kramu drzwi na zawiasach żalaznych z zamkiem wnętrznym. W tym kramie okno jedne bez błony.

Wyszedszy s tego kramiku do teyże izby, w teyże izbie komora. Do niey drzwi na zawiasach żelaznych z antabami.

S tey komory idąc zchodkiem do sklepu drzwi na zawiasach żelaznych z zamkiem wnętrznym. Ten sklep sklepiony. Okna dwa [z gratami żelaznymi. S tegoż sklepa w szyię drzwi na zawiasach żelaznych z zamkiem wnętrznym.

Wyszedszy z tey szyi nazad do sklepu, s tego sklepu znowu nazad wzschodkami do teyże komory. S tey komory do teyże izby nazad wyszedszy, z tey izby do tychże sieni.

Naprzeciw tey izby do sklepu drzwi na zawiasach żelaznych z zamkiem wnętrznym. Ten sklep sklepiony. W tym sklepie okna dwa z gratami żelaznymi. Wyszedszy z tego sklepu do tychże sieni, s tych że sieni po prawey ręce wzchod do drugiego piątra.

Wyszedszy na gurę tym wschodem-sionka. Z tych sionek po lewey ręce do pokoiu drzwi snycerskiey roboty, na zawiasach zelaznych pobielanych, z zamkiem wnętrznym rysowanym. W tym pokoiu okien szklanych w ołowie cztyry kwatery. Jedney nie masz. Naprawy potrżebuią. Piec malowany. Rozney farby kominek murowany.

Wyszedszy s tego pokoiu do tychże sionek, s tychże sionek na ganek drzwi, na zawiasach żelaznych. Ten ganek około tego pokoiu dokoła z balasami.

Idąc nazad z tego ganku do tychże sionek, s tychże sionek idąc nazad tymże wschodem do tychże sieni. S tych sieni wyszedszy nazad na podworże. Jdąc po teyże ręce do piwnicy drzwi dębowe na jedney zawiosce, a drugiey nie masz. Ta piwnica na balkach.

Do tey piwnicy idąc na gurę wzchodem wielkim na ganek, s tego ganku do sieni, drzwi na zawiasach żelaznych z zamkiem wnętrznym. W tych sieniach okno jedne bez błony, tylko ramy.

S tych sieni po lewey ręce, idąc do izby stołowey, drzwi dębowe stolarskiey roboty na zawiasach żelaznych z zamkiem wnętrznym. W tey izbie okien sklanych w ołowię pięc. Każde okno o cztyrech kwaterach, nadtłuczone, naprawy potrzebują. Piec malowany rozney farby. Kominek rzezany. Ławy wkoło,

Wyszedszy s tey izby, naprzeciwko przez sień drzwi do izby dębowe na zawiasach żelaznych. W tey izbie okieh szklanych trzy w ołowie w cztyrech kwaterach. Piec malowany rozney farby. Kominek rzezany. Ławy wkoło.

Wyszedszy s teyże izby nazad do tychże sieni, s tych sieni na tenże ganek, s tego ganku tymże wschodem wyszedszy na doł s tego gurnego mieszkania, po lewey ręce, wszedszy w kamenicu, izba kuchenna. Do niey drzwi dębowe stolarskiey roboty na zawiasach żelaznych s klamką. W tey izbie okien szklanych w ołowie trzy, w cztyrech кwaterach, nadtluczone, naprawy potrzebują. Piec zielony, naprawy potrzebuje. Kominek murowany. Ławy wkoło. W tey że izbie, po lewey ręce, komora, tarcycami przegrodzona, drzwi на zawiacach żelaznych z zaszczepkami.

Wyszedszy s tey izby, pod tąz izbą piwnica na balkach. Do tey piwnicy drzwi na zawiasach żelaznych z zaszczepką. W tey piwnicy okienko w rynek z gratą żelazną.

Wyszedszy s tey piwnicy, od teyże izby idąc po teỳ że stronie izba stara drzewniana, drzwi do niey na zawiasach żelaznych. W tey izbie okien szklanych trzy, potłuczone, naprawy potrzebuią. Piec kafli zelonych. Ławy dwie. S teyże izby do komory drzwi na zawiasach żalaznych. W niey okno jedno potłuczone, naprawy potrzebuię.

Wyszedszy s tey komory y s tey izby idąc po teyże stronie piwnica drzewniana dębowa, drzwi do niey na zawiasach żelaznych. Idąc od tey piwnicy yzba kuchenna z komorą. Do sieni drzwi na zawiasach żelaznych. W tych sieniach kuchnia. S tych sieni do izby drzwi na zawiasach żelaznych z klamką y z zaszczepkami. W tey izbie okien szklanych, w ołow oprawnych, dwa; piec zielony. Ławy wkoło. S tey izby do komorỳ drzwi na zawiasach żelaznych. W tey komorze okno szklane jedno.

Wyszedszy s tey komory y z tey izby staynia. Do niey wrota na biegunach. Sama wszỳstka tarcycami przystolona.

Przy teyze stayni browar. Do niego drzwi na zawiasach żelaznych W browarze komin wurowany.

Z browaru do izdebki drzwi na zawiasach żelaznych. W tey izdebce okno szklane jedno. Wyszedszy s tey izdebki y z browaru od tey izdebki wrota na ulicę Koydanowską.

Ten budynek wszystek i kamienica guntami pokryta. Na kamienicy wietrznikow trzy, żelazne złotiste ss. Jerzy smoka bijący na końiu s kopiią. Czwarty wietrznik żelazny złocisty nad gankiem—Meluzyna na lutni graiąca.

W tey kamienicy stołow pięc. Do okien siedmnastu okienice drzewnianę, nazawiasach zelaznych.

W kamienicy u okien wszytkich ramy snycerskiey roboty.

Ktòry ten inwentarż we wszystkim specificowany doskonale.

Andrżey Wyszomirsky.

№ 115.

1655 г., ліпня 29. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 119, л. 313—314.

Confirmatia fundàciey szpitala w Minsku prez sławetnego Bohuszewicza, mieszczanina Minskiego.

Władysław IV etc.

Oznaymueiemy tym listem naszym, komu to wiedzieć należy.

Pokładany był przed nami testament sławetnego niegdy Łukasza Bohuszewicza Szyski, mieszczanina Minskiego, de data roku tysiąc szecset czterdziestego piątego, miesiąca marca pierwszego dnią, ręką nieboszczykową podpisany y we wszytkim sprawnie spawiony, ktorem to testamentem nieboszczyk Bohuszewicz, przy inszych swych legatach, place dwa-ieden niedaleko bramy Koydanowskiey leżący, od Siemiona Bogdanowicza wie-

czystą zamianą, a drugi plac nazwany Suszynski, od Manujły Sczodry kupiony, na ktorym pięc chalup pobudowało się y na czynszu siedzą, przeciwko pierwszemu placu, po prawey ręce z miasta idąc, przy samey bramie Koydanowskiey nabyte, pierszy na szpital dla ludzi w wieku podeszłych, podupadłych y niedołężnych, obywatelow iednak miasta Minska, tymże testamentem legowawszy na zmurowanie tego szpitala summę peniązną tysiąc siedmseth y pięćdziesiąt złotych polskich wiecznemi czasy zapisał.

Zaczym doniesiona nam iest przez niektorych panow rad y urzędnikow naszych dwornych imieniem sławetnych Matysa Balcerowicza, Pawła y Daniela Chrczeniewicza, miesczan naszych Minskich, executorow || pomienionego testamentu prożba, abyśmy tak fundatią tego szpitala, iako tesz y ordinatią nieboszczykowską in omni meliori modo per seria stwierdzili y zmocnili.

Do ktorey my prożby przerzeczonych executorow y do pobożney nieboszczyka Bohuszewicza intentiey łaskawie się skłoniwszy, pomienione punkta y wszytkie contenta strony fundatiey szpitala, w testamencie zeszłego nieboszczyka Bohuszewicza opisane, na wieczne czasy stwierdzamy y zmacniamy z takową deklaratią naszą, aby powieniony szpital w protectiey całego miasta Minska, magistrata y pospolstwa był. Przy tym, z osobliwey łaski naszey y z commizeratiej, pomienione place, tak ten na ktorym szpital zmurowany iest, albo na potym będzie, iako y Suszynski plac, na ktorym czynszownicy mieszkaią,—od stawania wszelakiey conditiey gosci, tak pod czas sądow głownych trybunalnych, ziemskich, grodzkich, iako też y wszelakich ziazdow, generalnych y particularnych, podatkow miesckich y inszych exactiey roznych miesckich wiecznie uwalniamy. A ku lepszemu pożytkowi rego szpitala y ubogich, w nim mieszkaiących, pożywieniu, pozwalamy na pomienionym placu Suszynskim dom zbudowac, albo kamienice zmurowac. A co się tknie summy na szpital—tysiąca zotych legowaney, ktora na ratuszu wiecznemi czacy zosławac ma, tedy przerzeczoni executorowie testamentu tę summę powinni będą dawac ludziom kupieckim pewnym, dobrze osiadłym, od ktorey czynsz na ubogie według testamentu y dispozitiey nieboszczykowskiey na dzień swiętego Łukasza, || swięta ruskiego, według starego kalendarza, w każdy rok dochodzic powinien będzie. A poki zwysz mianowani executorowie testamentu in vivis zostawac będą, poty nikto inszy tylko oni pomienionego szpitala y prowentow iego tutorami y dozorcami bydz maią, a post decessum onych tedy miasto nasze Minskie ma y powinne będzie iednego dobrego y osiadłego dozorce nad prowentami ubogich, w pomienionym szpitalu mieszkaiących, ustanowic. Do ktorego szpitala nie inszi ubodzy tak z męsczyzn iako y z białychgłow maią byc przypuszczani, tylko ludzie zubożeni y ułomni tegoż miasta Minska.

Co wszytko na wiecznosc stwierdzaiąc, dla tym iepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęc Wielkiego Xięstwa Litewskiego przecisnąc roskazalismy.

Dan w Warszawie, dnia XXIX° (29) miesiąca lipca, roku panskiego MDCXLV° (1645), panowania naszego Polskiego XII°, a Szwedzkiego XIII° roku.

Vladislaus, rex.

Stanisław Naruszewicz, rafferendarz y pisarz W° X° L°.

№ 116.

1655 г., сьнежня 3. Вязьма.

Разр. Маск. Стол. № 270, л. 266-269.

* Рэзолюцыя Маскоўскага ураду адносна накіраваньня ў Менск з Барысава двох рот жаўнераў, аб пабудове у Менску умацаваньняў і інш. і указ паводле яе на імя Барысаўскага ваяводы Еропкіна.

Рэзолюцыя. 1654 г. декабря въ 3 день государь указалъ послать свою государеву грамоту в Борисовъ к Автамону Еропкину, а велѣть ему: — 1) послать из Борисова в Менескъ 2 роты салдатъ с начальными людьми, давъ имъ государево жалованье — кормъ по указу.—2) И велѣть имъ в Менску для всякого береженья здѣлать крѣпость какую пристойно, и быть в Менску до государева указу.—3) И которые Менского повѣту шляхта и всякие служилые люди, и мещане, и пахотные люди придутъ на государево имя и учнутъ шляхта жить в Менскомъ уѣзде в своихъ маетностехъ, а мещане и пахотные люди на прежнихъ своихъ земляхъ, и имъ тѣхъ всѣхъ велѣть приводить к вѣре.—4) И велѣть имъ шляхте в прежнихъ ихъ маетностяхъ, а мещанамъ и пахотнымъ людемъ на прежнихъ ихъ земляхъ безо всякого сумненья жить.— 5) И велѣть ихъ ото всякихъ обидъ оберегать и государскою милостью во всем обнадѣживать, чтоб однолично обидъ и никакихъ налогъ ни отъ ково имъ не было.

Указ. От царя и великого князя Алексѣя Михаиловича, всея великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержца, в Борисовъ стольнику нашему и воеводе Автамону Ивановичю Еропкину.

Какъ к тебѣ ся наша грамота придетъ, а которые польские и литовские всякихъ чиновъ люди, поискавъ к себѣ нашее государские милости, приѣхали на наше государское имя на вѣчную службу, и живутъ в Барисовскомъ уѣзде в своихъ маетностяхъ, и ты-бъ тѣхъ всѣхъ приѣзжихъ людей во всемъ оберегалъ, и нашею государскою милостью ихъ во всѣмъ обнадеживалъ, и прежнихъ ихъ маетностей у нихъ не отнималъ, и правъ и вольностей ихъ ни в чемъ не нарушивалъ; а нашимъ служилымъ и всякихъ чиновъ людемъ, которые с тобою в Борисове, сказалъ и заказъ учинилъ крепкой, под смертною казнью, чтобъ они переѣзщикомъ и ихъ людемъ и крестьяномъ обидъ и никакихъ налогъ отнюдь не дѣлали. А которые люди, мимо сей нашъ государской указъ, тѣмъ переѣзщикамъ или людемъ ихъ и крестьянамъ учинятъ какие обиды, и ты-бъ, сыскивая про то, допряма дѣлалъ тѣмъ людемъ наказанье: велѣлъ бить кнутомъ и батоги нещадно, чтобъ на то смотря инымъ такимъ неповадно было нашего указу ослушатца.

Однолично бъ тебѣ беречь того накрепко, чтобъ польскимъ и литовскимъ переѣзжимъ людемъ обидъ и налогъ отнюдь ни от ково не было.

А в Менескъ послалъ бы еси из Барисова с начальными людьми роту рейтаръ, да 2 роты салдатъ, давъ имъ наше жалованье—кормъ по указу; и велѣлъ имъ в Менску для береженья от приходу воин-

скихъ людей здѣлать крепость какую пристойно, и быти в Менску до нашего указу.

И которые Менского повѣту шляхта и всякие польские и литовские служилые люди приѣдутъ на наше имя на вѣчную службу и учнутъ жити в Менскомъ уѣзде в своихъ маетностяхъ, а мещане и пашенные люди, которые приѣдутъ на наше царское имя и учнутъ жить на прежнихъ своихъ земляхъ,—и ты бъ тѣмъ начальнымъ людемъ тѣхъ всѣхъ людей велѣлъ приводить к вѣре, по святой и непорочной евангельской заповеди господни, что имъ подъ нашею государскою высокою рукою быть навеки неотступно и в Польшу и ни в которые государства не отъѣхать, и ни в чем не измѣнить. И велѣлъ имъ жить шляхте в прежнихъ ихъ маетностехъ, а мещаномъ и пашеннымъ людемъ на прежнихъ ихъ земляхъ безо всякого сумненья. И велѣлъ ихъ по тому жъ ото всякихъ обидъ оберегать, и нашею государскою милостью ихъ во всемъ обнадеживать, чтобъ отнюдь обидъ и никакихъ налогъ ни от ково ни в чем имъ не было.—А которые люди учинятъ имъ какие обиды, и тѣмъ, по сыску, велѣть дѣлать наказанье жестокое.

А воеводъ к нимъ в Менескъ пришлютъ вскоре.

А которого числа рейтаръ и салдатъ, и ково имяны с ними начальныхъ людей изъ Борисова в Менескъ пошлешь, и какую крепость они в Менску учнутъ дѣлать, и ты бъ о томъ к намъ отписалъ.

Писан на нашемъ стану в Вязме, лѣта 7164 г. декабря въ 3 день [1]).

Дапіска: Такова послана в Смоленескъ с Вяземскимъ казакомъ с Микиткою Ивановымъ того-ж числа. А из Смоленска боярину и воеводамъ велѣно послать в Борисовъ с нарочнымъ гонцомъ.

№ 117.

1656 г., раней 20 лютага. Менск. [2])

Разр. Маск. Стол. № 270, л. 378—380.

* Адпіска ротмістра Фразінава і капітанаў Жэмчужнікавых адносна пабудовы „крепости“ і іншае іх дзейнасьці у Менску.

Государю царю и великому князю Алексѣю Михаиловичю, всея великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержцу, холопи твои, ротмистръ Бориско Фрязиновъ да капитаны Никитка да Тимошка Жемчюжниковы, челом бьютъ.

В нынешнемъ, государь, во 164-м году, декабря въ 28 день [3]), по твоей, государеве, грамоте посланы мы, холопи твои, из Борисова города в Менескъ, и велено намъ учинить крепость, какую прыстоино, для приходу воинскихъ людей. И мы, холопи твои, обыскали место и где крепости быть. На старой осыпи поставили башню, а на осыпи поставили туры большие и насыпали. А осыпь от реки Свислочи вверхъ 14 сажен, а по обе стороны по 10 сажен, а поперекъ тожъ. Да поставили острогъ полу-третьи сажени вверхъ, а посередъ острогу поставили башню трех сажень.

---

[1]) 3 сьнежня 1655 г.

[2]) Дата вызначана на падставе сьцїслага адзначэньня у акце, што названыя асобы прыехалі ў Менск на службу 28-XII. 1655 г., і кіравалі яны ў Менску да прыезду ваяводы Арсеньева.

[3]) 28 сьнежня 1655 г.

А всего города захвачено 309 сажень а вкругъ около осыпи все обошла вода, а в остатку осталось тое же осыпи 120 сажень.

А ставили городъ только тремя ротами, а уѣздъ, государь, весь пустъ и выжженъ Менской.

Да мы же, холопи твои, привели ко кресту шляхты 161 человѣка, а мешчан 142 человѣкъ.

А твоево государева запасу собрали мы, холопи твои, панскаго пустовытного хлѣба, и мы послали роспись тому всему хлѣбу подклея подъ сю отписку к тебѣ, государю, к Москвѣ.

Роспись пустовытному хлѣбу: ржи 47 бочекъ, муки аржаные 8 бочекъ, ечменю пол-9 бочьки, сухарей 3 бочьки, крупъ гречишныхъ и яшныхъ пол-6 бочьки, овса 3 бочки, гречихи 4 бочьки, и всего 79 бочекъ хлѣба.

№ 118.

1656 г., пасьля 20 лютага Менск. [1]).

Разр. Маск. Стол. № 270, л. 384—388.

* Адпіска Менскага ваяводы Арсеньява адносна становішча Менскіх ўмацаваньняў, забяспечаньня збожжам і інш.

Государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержцу, холопъ твой Федка Арсеньевъ челомъ бьетъ.

По твоему, государеву, указу велено мнѣ, холопу твоему, быть на твоей государеве службе в Менске. И, приѣхавъ в Менескъ, велено мнѣ, холопу твоему, розъѣздить и розсмотрѣть и с начальными людьми помыслить, в которомъ мѣсте в Менску городу или острогу быть пристойно а гдѣ, государь, по моему, холопа твоего, досмотру какой крѣпости быть пристойно. И мнѣ, холопу твоему о томъ, и о своемъ приѣзде отписать к тебѣ, государю, к Москве. А городъ или острогъ велено мнѣ, холопу твоему, дѣлать служилыми людьми, которымъ велено быть со мною и Менского города посадцкими и уѣздными людьми.

И по твоему, государеву, указу я, холопъ твой, приѣхалъ на твою государеву службу в Менескъ февраля въ 20 день.

А в которомъ, государь, мѣсте пристойно быть городу или острогу и я, холопъ твой, взявъ с собою начальныхъ людей: рейтарского строю ротмистра Бориса Фрязинова да салдацкого строю капитановъ Микиту да Тимоѳея Жемчюжниковыхъ, да Фрола Лихачева с товарыщи и ѣздил смотрѣть, гдѣ бы, государь, пристойно быть городу или острогу.

И в Менску, государь, старая осыпь кругъ всего посаду велика. А на которой осыпи до моего, холопа твоего, приѣзду капитанъ Микита Жемчюжниковъ с салдаты поставили турки небольшие, и тѣ государь турки накладены кирпичьемъ, да межъ той осыпи поставлено тыну въ ветчаномъ лесу для поспешенья. И та, государь, старая осыпь высока и кругомъ той осыпи обошла вода и болоты. Одинъ

[1]) Дата вызначана на падставе спасылкі ў акце, што Арсеньеў прыехаў у Менск на пасаду 20-II. 1656 г.

въѣздъ в городъ. И на той, государь, осыпи пристойно городу или острогу быть.

А по мѣре, государь, того мѣста по осыпи 500 сажен.

А другое, государь, мѣсто от Глѣбовичева двора к Петровскому монастырю и межъ иныхъ полатъ. А многие, государь, полаты будутъ в городовой стенѣ и пригодятца в башни. А Глѣбовичевъ дворъ и многие полаты будутъ в городе. А водою, государь, будетъ не скудно, въ городе колодези, государь, будутъ. А та, государь, крѣпость, что поставлены—по осыпи турки и въ ветчаномъ лесу тынъ, добрѣ худъ, а весною розвалитца розно, потому что ставленъ зимою,—мѣлко тынъ вкопанъ.

И о томъ, государь, вели мнѣ холопу своему свой государевъ указъ учинить, в которомъ, государь, мѣсте городъ или острогъ мнѣ, холопу своему, велишь ставить, и кѣмъ ставить: служилыхъ людей со мною, холопомъ твоимъ, нѣтъ, только салдатъ 280 человѣкъ, да райтаръ 28 человѣкъ, и тѣ всѣ пѣши и больныхъ много. А Менской уѣздъ весь розоренъ, которые, государь, и прибрели мужики, и тѣ, государь, всѣ пѣши, лѣсу возить не на чемъ.

А какъ, по твоему, государеву, указу, ставилъ городъ Барисовъ Автомонъ Еропкинъ, и с нимъ, государь, было для городового дѣла 3 полка салдатъ, да 2 роты рейтаръ, да 50 человѣкъ монастырскихъ слугъ, а лѣсъ, государь, возили на городовое дѣло Борисовскимъ и Оршанскимъ, и Менскимъ уѣздами. А Борисовский, государь, уѣздъ весь цѣлъ и не розоренъ.

А что, государь, ныне по осыпи поставлены для поспешенья турки и тынъ межъ валу, и то государь все непрочно и некрѣпко.

А нарочетые, государь, люди шляхты втайне мнѣ, холопу твоему, говорятъ: больше-де государю Менескъ не годенъ, что города или острога не велитъ государь поставить и ратныхъ людей прислано немного, не какъ в Борисове.

А что, государь, учинитца в Менске надъ салдаты и надъ мещаны в приходъ воинскихъ людей в малолюдстве, и что, государь, острогъ и городъ не здѣланъ, мнѣ бъ, холопу твоему, в томъ отъ тебя, государя, в опале не быть.

Да били челомъ тебѣ, государю, Менского городу мещаня, Иванъ Жидович с товарыщи, а мнѣ, холопу твоему, въ сьѣзжей избѣ подали челобитную за руками, чтобъ мнѣ их ту челобитную послать к тебѣ, государю, к Москве. И я, холопъ твой, ту ихъ челобитную послалъ к тебѣ, государю, к Москве под сею отпискаю.

№ 119.

1656 г., пасьля 20 лютага Менск[1]).

Разр. Маск. Стол. № 270, л. 338.

* „Челобитная“ Менскіх мяшчан з хадайніцтвам аб пабудове „городу або острогу“.

Царю государю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всея великия и малыя и бѣлыя Росiи самодержцу, бьютъ челомъ сироты

[1]) Дата вызначана на падставе таго, што гэты документ знаходзіцца ў стаўбцох непасрэдна за папярэднім.

твои, государевы, города Минскаго мещане—войтъ Ивашко Жидовичъ с товарыщи полтораста человѣкъ.

Цаловали мы тебе, государь, крестъ в Менску, что намъ тебе, великому государю, служыть и во всем добра хотеть. И селимсе мы, сироты твои, в Менске на пасаде на старыхъ своихъ местехъ.

А ныне, государь, слух намъ доходитъ, што шведъ хочетъ воевать здешнее мѣсто. А в Менску, государь, кгороду и острогу крепости никакое нѣтъ, и в прыходъ воинскихъ людей нам, сиротам твоим, жъ жанами и з детми детсе негъде.

А поставили дей, государь, капитаны Микита да Тимошка Жемчюжниковы по старой осыпе турки и кирпичьем наклали. На межы осыпе старей тынъ старого лесу. И тая, государь, крепость худа, осадное время седеть немочно.

А твоихъ государевыхъ ратныхъ людей в Менескъ прислано немного, боронить нас некому от воинских людей.

Милосердый государь, царь, великий князь Алексей Михайлович, всея великия и малыя и белыя Расеи самодержец, пожалуй нас, сиротъ своих: вели, гасударь, в Менском поставить кгород или астрокъ, а вели нас, государь, кому оборонеть от воинских людей, чтобъ намъ, сиротамъ твоимъ, в домишках своих жыть безстрашно. Царь государь змилуйся пожалуй.

№ 120.

1656 г., чэрвеня 18. Менск[1]*)*.

Разр. Маск. стол. № 270, л. 588—592.

* Адпіска Менскага ваяводы Арсеньява адносна Менскага „острога“, аб пасылцы застаў на узьбярэжжа р. Нёмана і інш.

Государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержцу, холоп твой Федка Арсеньевъ челомъ бьетъ.

В нынешнемъ, государь, во 164-м году, июня въ 5 день, прислана в Менескъ твоя, государева, царева и великого князя Алексѣя Михайловича, всеа великая и малыя и бѣлыя Росиі самодержца, грамота из Розраду за приписью діака Ивана Темирева ко мнѣ, холопу твоему. А в твоей, государеве, грамоте писано: велено мнѣ, холопу твоему, в Менске острогъ покрепить служилыми и уѣздными людьми; а отъ приходу, государь немецкихъ людей велѣть бы мнѣ поставить на заставе по реке по Немонту служилыхъ людей из руских и из поляковъ, которымъ мочно вѣрить и от которыхъ шатости не чаять, и тѣмъ заставнымъ людемъ приказать накрепко, чтобъ воинские люди через реку Нѣмонтъ к Менску безвестно не пришли и уѣзду не повоевали.

И мнѣ, холопу твоему, в Менске острогу покрепить немочно, потому что, государь, в Менску острогу нѣтъ ни худова, ни доброва, а только, государь, в Менске по осыпи поставлены турки плетеные

---

[1]) Дата вызначана на падставе заўвагі у канцы акта аб разглядзе адпіскі урадам 18. VI. 1656. Пар. № 122.

до моево, холопа твоево, приѣзду, и тѣ, государь, турки всѣ розволялись.

А на Нѣмонтъ, государь, реку на заставу послать нѣкова,—только, государь, в Менске со мною, холопом твоим, служилыхъ людей рейтаръ 20 человѣкъ, и тѣ, государь, всѣ пеши, а салдатъ, государь, 270 человѣкъ, и тѣ всѣ стоятъ по осыпи на карауле.

А шляхты, государь, Менского повѣту от казацкого разоренья розбежалис многие невѣдомо гдѣ.

А из Слуцка, государь, шведцкие люди в Менскомъ уѣзде, ротъ по 5 и по 6, приходятъ и в Менскомъ уѣзде воюютъ; лошеди и волы, и животину, и всякае платья, и хлѣбъ берутъ, только въ полонъ не емлютъ; а мнѣ, холопу твоему, противъ шведцкихъ людей послать нѣкова. И о томъ что ты, государь, укажешь.

На адвароце памета: 164 г. июня въ 18 день государь указалъ отписать: Ссылаясь с Борисовскимъ воеводою надъ Слутцкомъ промышлять, а в Борисов о томъ к воеводе отписать же, чтобъ они, ссылаясь с ним, Федоромъ, над Слутцкомъ промышляли.

№ 121.

1656 г., чэрвеня 21. Менск.

Разр. Маск. стол. № 270, л. 763—769.

*„Челобитная“ шляхты Менскага павета з хадайніцтвам аб звальненьні ад будовы „города“ і аб узнаўленьні папярэдніх судоў.

Перевод с польского писма с челобитной, какову подали великому государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержцу, Минского повѣту челобитчики, в нынешнем во 164-м году июня въ 21 день.

Челобитная до пресвѣтлого престолу, божиею милостию, великого государя царя и великого князя Алексѣя Михайловича, всея великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержца и многихъ государствъ государя и великого княжства Литовского обладателя, от шляхты повѣту Минского, через шляхтича и челобитчика тогожъ повѣту Минсково пана Яна Цыдровского подчашего Новогродцкого о том:

Понеж что есмя первие было выправили пресвѣтлого царского величества, государя нашего милостивого, челобитчиковъ повѣту нашего Минского пана Юрья Стеткевича и пана Яроша Мадкевича, бьючы челом покорно до пресвѣтлого престолу царского величества, государя нашего милостивого, чтобъ насъ вѣрныхъ и нижайшихъ подданыхъ своихъ, яко государь християнский и помазанникъ на земли божиі, в томъ милостиве пожаловалъ, по прежнему при давныхъ правахъ и вольностяхъ нашихъ подъ щасливымъ государстованьемъ и высокою рукою царского величества, государя нашего милостивого, в повѣте нашемъ живущихъ, учиня от дѣла города Минского, до чего на всю шляхту Минскую нынешний панъ воевода Минский потягает,

освободить изволилъ. Понеже милостивому жалованью вашего царского величества, государя нашего милостивого, когда есмя пришлыхъ челобитчиковъ нашихъ рѣчъ и пресвѣтлой грамоты вашего царского величества, государя нашего милостивого, при бытиі пана воеводы Минского выслушавъ, от дѣла городового вся шляхта свободы просили, а панъ воевода Минский указавъ другую царского величества, государя нашего милистивого, грамоту, однако намъ городъ дѣлать приказываетъ, для чего нам в той первой челобитной челобитчики наши первие в томъ довольно не учинили, что намъ изящного указу царского величества, государя нашего милостивого, до пана воеводы нашего, чтобъ мы свободны были от той тяготы, не привезли тогда, ныне чрезъ того другово челобитчика нашего о томъ же до пресвѣтлого престолу царского величества, государя нашего милостивого, чтобъ изящно в томъ нижайшемъ и покорномъ насъ, вѣрных и нижайшыхъ подданныхъ своихъ, пресвѣтлою волею своею до пана воеводы Минского выписей изволил противъ челобитья, покорно до пресвѣтного престолу царского величества государя нашего милостивого челомъ бьемъ.

Также бьемъ челомъ и о томъ пресвѣтлому царского величества, государю нашему милостивому, чтобъ по милосердию своему какъ иные Великого Княжества Литовского повѣты судами народу нашему извыклыми противъ правъ и извычаевъ нашихъ давныхъ пожаловалъ, того жъ благодеяния государского и тому испустошеному повѣту нашему, яко государь християнский, не отговорил.

Имена приписи рукъ шляхецкихъ:

Теодор Володковичь войскиі Минскиі.
Станислав Богушевич Минковскиі хоружей Пернавскиі.
Юрья Зыгмунтъ Пласковицкиі подстолей Мозырскиі.
Вацлав Гроки.
Якуб Ян Куделскиі скарбникъ Троцкиі.
Героним Наборыскиі.
Станислав Залѣскиі.
Станислав Ивановскиі.
Кароль Подоскиі чашникъ Смоленскиі.
Юръя Заливскиі.
Миколай Бодовскиі.
Александръ Цедровскиі.
Янъ Валицкиі.
Александръ Раѳал Шоллодка.
Ян Хлепковскиі.
Андрѣй Казимер Керсновскиі.
Миколай Ходосовичь.
Криштопъ Кампчинскиі подкоморей Минскиі.
Вилейко.
Мартин Казинецъ.

Дапіска на адвароце: Государь пожаловалъ, шляхетцкими крестьяны города делать не велѣлъ, а велѣть зделать острогъ, которые волости не розданы Радзивиловы и теми делать. И о томъ послать грамоту.

Государь пожаловалъ, велѣлъ судей выбрать повѣтомъ добрых и велѣть судитца им перед ними по прежним своим правом. И дать о том грамота. А воеводом их не судить.

№ 122.

1656 г., чэрвеня 23. Стан на Кастрыцынай пусташы.

Разр. Маск. Стол. № 270, л. 592.

Указ на імя ваяводы Арсеньява ў адказ на адпіску апошняго адносна падыхода швэдау.

От царя великого князя Алексѣя Михайловича, всеа великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержца, в Менескъ воеводе на́шему Федору Юрьевичю Арсеньеву.

Іюня въ 18 день писалъ еси к намъ: приходятъ в Менской уѣздъ из Слутцка свѣйские люди и Менской уѣздъ воюютъ, уѣздныхъ людей бьютъ и животы ихъ и лошади, и животину всякую, и хлѣбъ грабятъ. И в Менску от приходу свѣйскихъ людей опасно. А служилыхъ людей с тобою в Менску мало, крѣпостей подѣлать нѣкемъ и на сторожахъ держать нѣково. И намъ бы велѣть о томъ нашъ указъ учинить.

И какъ к тебѣ ся наша грамота придетъ, и ты бъ прося у бога милости и ссылаясь в Борисовъ с Ываномъ Ржевскимъ, надъ Слуцкимъ промышлялъ сопча за одинъ, сколько милосердый богъ помощи подастъ. А в Борисовъ к Ивану Ржевскому указъ о том послан.

А что у васъ учнетъ под Слутцкомъ дѣлатца, и ты бъ о томъ писалъ к намъ, великому государю.

Писанъ на нашемъ стану на пустоши Кострицыне, лѣта 7164 г. июня въ 23 день.

№ 123.

1656 г., чэрвеня 21. Менск[1].

Разр. Маск. Стол. № 270, л. 803—804.

*Адпіска Менскага вояводы Арсеньява аб руху сялян супроць паноў на Меншчыне і чолабітнай от Менского войта і мяшчан.

Государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и былыя Рссиі самодержцу, холоп твой Федка Арсеньевъ челомъ бьетъ.

В нынешнем государь во 164-м году, июня въ 21 день, прислана в Менскъ твоя государева царева и великого князя Алексѣя Михайловича, всеа великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержца, грамота из Розряду за приписью діака Василья Орехова ко мнѣ, холопу твоему. А в твоей, государеве, грамоте писано: которые Менского уѣзду шляхецкие похолики и пашенные мужики, бѣгая от них, собрався воровали, Менской уѣздъ розоряли и помѣщиков своих шляхту мучили, и животы и лошеди и животину грабежемъ имали?

И тѣх, грсударь, похоликов и мужиков по моей, холопа твоево, посылке в Менскъ приведено 56 человѣкъ, и в Менске тѣ воры посажены были в тюрьму и из них, государь, 30 человекъ, подкопавъ тюрьму, ушли. В остатке, государь, в тюрьме 24 человѣка.

---

[1]) Дата вызначана на падставе упаміна ў докумэнце аб атрыманьні указа 21 чэрв. 164 г

И по твоему тосудареву указу велено мнѣ, холопу твоему, тѣх шляхецкихъ похолковъ и пашенных мужиковъ и тѣх пущих воровъ 20 человѣкъ за ихъ воровство велѣть повѣсить, чтобъ на то смотря неповадно было инымъ воровать. И по твоему, государеву, указу я, холопъ твой, тѣхъ воровъ шляхецкихъ похоликовъ и крестьянъ 20 человѣкъ велѣлъ повѣсть.

Да тѣх же, государь, воровъ остались 3 человѣка: Менского повѣту шляхтич Ян Ракоѣдов, да Койдановския крестьянския дѣти Петрушко Тимоѳѣев да Одамко Ходковъ. И я, холопъ твой, хотѣлъ того шляхтича повѣсить, потому что мнѣ, холопу твоему, въ съѣзжей избѣ сказывали капитаны Микита да Тимоѳѣй Жемчюжниковы, как онѣ посыланы были за тѣми ворами, и тот шляхтич с ними бился.

И о томъ, государь, шляхтиче били челом гебе, государю, а мнѣ, холопу твоему, въ съѣзжей избѣ подали за руками челобитную Менской войтъ Иван Жидович и Менские мещаня Стенка Войтѣховъ с товарыщи. И я, холоп твой, тое их челобитную за руками под сею отпискою послал к тебе, государю, с Менским мещанином с Стенкою Войтеховым. А отписку государь и челобитную велѣл подать в Розраде твоему государеву околъничему Ивану Ѳѳонасьевичю Гавреневу да діаком думному Семеному Заборовскому с товарищи.

А того шляхтича Яна Ракоѣдова и Койдановскихъ крестьянъ Петрушку Тимоѳѣева да Адамка Ходкова велѣл я, холоп твой, посадить в тюрьму до твоево государева указу.

И о том, государь, шлятиче и о Койдановских крестьянех—что ты государь, укажешь? А три государь человѣка тѣх воров умерли в тюрьме и за острогом в землю закопаны.

Дапіска на адвароце: Указал государь дать на поруку и о том послать грамоту.

№ 124.

1656 г., чэрвеня 21. Менск [1].)

Разр. Маск. Стол. № 270, л. 801.

*„Челобитная“ Менскіх мяшчан ў абарону шляхціца Рукояда.

Царю государю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росии самодержцу, бьют челом сироты твои государевы Менской войт Ивашко Жидович и Менския мещаня: Стенка Войтеховъ, Данилко Сьчаснов, Ивашка Турба, Ивашко Иванов, Ѳомка Боранов с товарищи.

По твоему, государеву, указу посылал воевода из Менска за козаками Микиту да Тимоѳѣя капитанов Жемчюжниковыхъ с салъдаты. И тѣ капитаны привезли в Менскъ крестьян шляхетцкихъ.

И тѣ, государь, крестьяне шляхецкия показачились и взяты, государь, тѣ шиши в деревне Гритчине.

А тот шляхтич Ивашко Ракояд тут же взят, а тот шляхтич в козаках не бывал и с козаки не хаживал. А взят тот шляхтич тут, потому что он пришел за тѣми шишами для своей збожи, потому что у него тѣ шиши двор его разграбили, со всем розорили и попа-

[1]) Дата вызначана на падставе сувязі гэтага акта з папярэднім № 123.

лили. И пришел тот шляхтич тут для своих коней, да волов. И тѣ капитаны ево шляхтича тут же взяли. И тѣ, государь, шиши по твоему, государеву, указу воеводѣ их велено вершить.

Милосердый государь и великий князь Алексѣй Михайлович, всеа великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержецъ, пожалуй нас, сирот своих: для нашего челобитья не вели того неповинного шляхтича до своего государева указу вершить, потому что тот шляхтич не в вине стражет. И вели, государь, ту нашу челобитную послать к себѣ государю. А взят тот шляхтич не в козачех, воровства за нимъ никакова и преже сего не видали.

В том, что ты, государь, а у нас он шляхтич доброй, царь, государь, смилуйся пожалуй.

№ 125.

1656 г., ліпня 14. Менск[1])

Разр. Маск. Стол № 270, л. 965.

*Адпіска Менскага ваяводы Арсеньява аб накіраваньні у якасьці пасла ад Менскага павету шляхціца Цэдроўскага.

Государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержцу, холоп твой Ѳедка Арсеньевъ челомъ бьетъ.

В нынешнемъ, государь, во 164-м году, июля въ 14 день, били челомъ тебѣ, государю цару и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержцу, а мнѣ холопу твоему в Менску, в съѣзжей избе, подали челобитную Менского повѣту шляхта, чтобъ ты, государь, ихъ пожаловалъ, велѣлъ бы из нихъ отпустить челобитчика к тебѣ, государю, бить челом о своихъ нужахъ Менского повету шляхтича Ивана Цедровского. И ко твоему государеву указу я, холопъ твой, челобитчика шляхтича Ивана Цедровского отпустилъ к тебе, государю царю и великому князу Алексѣю Михаиловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержцу.

№ 126.

1656 г., палова ліпня. Менск[2]).

Разр. Маск. Стол. № 270 л. 786—787.

„Челобитная“ Маскоўскага папа Івана, які быў пры ваяводзе ў Менску.

Царю государю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержцу, бьет челом богомолец твой московской от Николы с Хлынова поп Иванише.

По твоему, государеву, указу и по святительскому патриаршу благословению послан я, богомолец твой, на твою государеву дальную

---

[1])Дата вызначана па падставе спасылкі ў самым дакумэнце.

[2]) Дата вызначана ў сувязі з наступным указам, які мае поўнае адзначэньне (7164 г.=)1656 г. ліпня 27.

службу в Менскъ с воеводою. А всего мнѣ, богомольцу твоему, твоего государева жалованья дано 10 рублев, а подводы мнѣ, богомольцу твоему, не дано. И я, богомолец твой, купилъ кляченко, на чем волочься, и я тѣ деньги издержалъ. А нынѣ я, богомолецъ твой, будучи на твоей, государеве, службе, голодом помираю: купить, государь, нѣначто ржи, государь, менскую четверть, а наша московская осъмина купят в 3 рубли. Да и купить не достанутъ, пограблено все, розорено от черкасовъ. Кормитца мнѣ, богомольцу твоему, нѣчем.

Салдат с нами в Менску только 3 роты и то все татарь да мордва,—рускова ничего не знают. А мнѣ, богомольцу твоему, кормитца нѣчем.

Милосердый государь, царь и великий князь Алексѣй Михайлович, всеа великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержец, пожалуй меня, богомольца своего, чым тебя, государя, богъ известитъ и по чему, государь, ты жаловал нашу братью, чтоб мнѣ, богомольцу твоему, было чѣм пропитатца. Или вели, государь, из Менска к Москве отпустить, чтобы мнѣ, богомольцу твоему, будучи на твоей государеве службе, голодною смертью не умереть. Пожалуй, государь, вели отпустить. Царь государь смилуйся пожалуй.

На адвароце ўвага: Государь пожаловал,—велѣл дать в Менску 2 четверти ржи. О том послать к воеводе грамоту.

№ 127.

1656 г., ліпня 27. Стан каля Дынабургу.

Разр. Маск. Стол. № 270 л. 787.

*Указ цара Менскаму ваяводзе Арсеньяву па чалабітнай папа Івана.

От царя и великого князя Алексѣя Михайловича, всеа великия и малыя и белыя Росиі самодержца, в Менскъ воеводе нашему Өедору Юрьевичю Арсеньеву.

Пожаловал есмя Никольского попа Ивана (и чей сынъ или прозвище), который ныне в Менску, велѣл ему нашего жалованья дати в Менску ржи 2 чети. И какъ к тебѣ ся наша грамота придет и тыб попу Ивану нашего жалованья ржи 2 чети в Менску далъ з запискою,

Писан на нашемъ царского величества стану под Диноборкомъ, лѣта 7164 ,июля въ 27 день.

№ 128.

1656 г., другая палова ліпня. Менск[1]

Розр. Маск. стол. № 270, л. 817—819.

*Адпіска Менскага ваяводы Арсеньява пры накірованьні у Маскву дэлегатаў ад Менскай шляхты: Уняхоўскага, Пласкавіцкага ды інш.

Государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержцу, холопъ твой Өедка Арсеньевъ челомъ бьетъ.

---

[1]) Дата вызначана на падставе упаміна у акце, што адпаведная „чолобитная" ад шляхты была пададзена ваяводзе 15.VII.1656 г.

В нынешнем, государь, во 164-м году, июля въ 15 день, билъ челомъ тебѣ великому государю, а в Менске в съѣзжей избе мнѣ, холопу твоему, подал челобитную хоружий Менский Хрыштопъ Унеховский, чтобъ ты пожаловалъ ево, хоружево, велѣлъ бы ево из Менска отпустить к тебѣ, великому государю, бить челомъ о своемъ дѣле.

Да Менского же, государь, повѣту шляхта Юрий Пласкавицкий подстольникъ Мазырский, Якубъ Кудельский, Александра Хлопицкий, Самоилъ Булгак, Станислав Трусавицкий, Вивиянъ Кирик, Янъ Жаба, Адамъ Дякович, Иван Жидович, били челомъ тебѣ, великому государю, чтобъ ты, государь, пожаловалъ, велѣлъ бы из Менска их отпустить к тебѣ, великому государю, для их дѣла.

И по твоему, государеву, указу я, холопъ твой, хоружева Менскаго Хрыштопа Унеховскаго и шляхту Юрья Пласкавицкого с товарищи отпустил к тебѣ, великому государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержцу.

А велѣлъ я, холопъ твой, хоронжему и шляхте объявитца и отписки подать в Розраде твоему, государеву, окольничему Ивану Аѳонасьевичю Гавреневу да дьякомъ думному Семену Заборовскому с товарищи.

А списокъ Менской шляхте за рукою Менскаго хоружего да послал я, холопъ твой, к тебѣ, государю, с хоружим с Хрыштопомъ Унеховским, а велѣлъ ему тотъ списокъ подать в Розряде твоему государеву окольничему Ивану Аѳонасьевичю Гавреневу да дьякомъ думному Семену Заборовскому с товарыщи.

№ 129.

1656 г., другая палова ліпня. Менск. [1]

Разр. Маск. Стол № 270, л. 818-819.

„Челобитная“ шляхціца Хрыштопа Уняхоўскага аб прызначэньні яго хоружым Менскага павету.

Царю государю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержцу, бьетъ челомъ холоп твой Менского повету шляхтич Хриштопка Иванов сынъ Унѣховской.

В прошломъ, государь, во 163-м году, божиею милостию и твоимъ государевымъ счастьемъ, поручилъ Христос взять город Менскъ В то число я, холопъ твой, был при короле полковникомъ. И в нынѣшнемъ, государь, во 164-м году, на богоявленьевъ день выехалъ я, холопъ твой, з женишкою и з дѣтишками на твое государево имя, излюбя православную християнскую вѣру, служить тебѣ, государю, вѣрою и правдою.

И какъ приехалъ в Менской уездъ в маетность свою, в деревню Вѣпрату, и в то число мѣня, холопа твоего, излюбя, Менские шляхта на соймику выбрала хоружиим. И как будучи в хоружиих, я, холопъ твой, под твоею государевою высокою рукою и от твоих, государевых, неприятѣлей от польских и от литовских людѣй, слышечи всякие слова, твоему государеву воеводе в Менску сказывал, и тѣ мои рѣчи у воеводы записываны, и о томъ писано к тебѣ, государю, к Москвѣ.

---

[1] Датаваны на падставе сувязі з папярэднім актам.

И в нынѣшнем же, государь, во 164-м году, как ехал с Москвы от тебя, государя, польского короля посланник маршалок Оршанской Петръ Галимской, и в то число онъ, Петръ, приехав в Менескъ от тебя, государя, и Менским шляхте всем меня, холопа твоего, слушеть не велѣл и называл меня, холопа твоего, изменником. И тѣм шляхте сказал, что-де вы будете служить опять королю по прежнему. И тѣ Менские шляхта сьехались в Менескъ на соймикъ, меня, холопа твоего бранили всякою бранью и обѣсчестили, и мимо меня, холопа твоего, нынѣ хотят выбрать иного хорунжего. И о томъ тебѣ, государю, били челом ложно, что я служу, холоп твой, тебѣ, государю, верою и правдою и во всем тебѣ, государю, радѣю.

А как по твоему, государеву, указу Менской воевода велѣл мнѣ, холопу твоему, тѣх Менских шляху смотреть всех по росписи, и в то число Радивиловские и Глѣбовские слуги к смотру не поехали, и твоего государева воеводы не послушали, твоему государеву указу учинились сильны. А которые, государь, на смотрѣ на том были, и тѣмъ ихъ имяномъ у меня, холопа твоего, роспись.

Милосердный государь царь и великий князь Алексѣй Михайлович, всеа великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержець, пожалуй меня, холопа своего; вели, государь, мнѣ быть в Менску у шляхты хорунжим по прежнему и вели, государь, о томъ в Менскъ воеводе дать свою государеву грамоту, чтобъ тѣ Менские шляхта меня, холопа твоего, слушали по прежнему. Царь государь смилуйся пожалуй.

Дапіска на адвароце. 164 г. июля в 27 день государь пожаловал: велѣл ему быть хорунжим, и о том дать ему грамоту.

№ 130.

1656 г., ліпня 22. Стан на „Осетрных Лугах“.

Разр. Маск. Стол № 270, л. 968.

Указ Менскаму ваяводзе Арсеньяву адносна будовы Менскіх „острогов“ Радзівілавымі сялянамі.

От царя и великого князя Алексѣя Михайловича, всеа великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержца, в Менскъ, воеводе нашему Федору Юрьевичю Арсеньеву.

Пажаловали есмя Менскую шляхту и всякихъ служылыхъ людей по ихъ челобитью для ихъ разоренья, Менского повету маетностей ихъ крестьяномъ в Менску города делать не велели, а велели в Менску астрог делать Менского уѣзду Радзивиловыхъ маетностей крестьяны, которые за роздачею в остатке.

И какъ к тебѣ ся наша грамота придетъ, и ты бъ Менского уѣзду шляхетцкихъ маетностей крестьяномъ в Менску города дѣлать не велѣлъ, а велѣл бы еси в Менску здѣлать острогъ небольшой, смотря по тамошнему дѣлу, Радзивиловыхъ маетностей крестьяны, которые за роздачею в остатке.

Писанъ на нашемъ стану в Осетръных Лугах. Лета 7164 г., июля в 22 день.

№ 131.

1656 г. ліпеня 22. Стан на „Осетрных Лугах“

Разр. Маск. Стол № 270, л. 169.

*Указ Менскаму ваяводзе Арсеньяву аб увядзеньні выбарных судоў.

От царя и великого князя Алексѣя Михайловича, всеа великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержца, в Менескъ воеводе нашему Федору Юрьевичю Арсеньеву.

Пожаловали есмя нашего царского величества Менского повѣту шляхту подкоморья Минского Криштопа Кавечинского и всякихъ урядниковъ, и всю поветную шляхту в Менску: тебѣ и впред инымъ воеводамъ судомъ вѣдать не велѣли, а велѣли имъ, по ихъ челобитью, в судьи выбрать межъ себя и судитца передъ тѣми судьями во всякихъ дѣлахъ по прежнему, по ихъ правиламъ.

И какъ къ тебѣ ся наша грамота придетъ, и ты бъ подкоморья Минского Крыштопа Кавечинского и урадниковъ и всю Менского повѣту шляхту судомъ не вѣдалъ, для того что по нашему указу велѣно имъ во всякихъ дѣлехъ судитца межъ себя по прежнему.

А прочетъ сю нашу грамоту и списавъ с неѣ списокъ держалъ в приказной избѣ, а подлинную отдалъ бы еси Менского повѣту шляхте, впередъ для иныхъ нашихъ воеводъ.

Писанъ на нашемъ царского величества стану в Осетрныхъ Лугахъ. Лѣта 7164 г., июля въ 22 день.

№ 132.

1656 г., ліпня 25. Менск [1]).

Разр. Маск. Стол № 270, л. 820-821.

*Паведамленьне Менскага ваяводы Арсеньява Маскоўскаму ўраду аб перашкодах ў пабудове „острога“ у Менску.

Государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержцу, холопъ твой Федко Арсеньевъ челомъ бьетъ.

Въ нынешнемъ, государь, во 164-м году прислана в Менескъ твоя, государева, грамота, из Розряду за приписью дьяка Ивана Темерова ко мнѣ, холопу твоему. А в твоей государеве грамоте писано: велено мнѣ, холопу твоему, в Менске острогъ покрепить служилыми и уѣздными людьми.

И я, холопъ твой, шляхецким и бискупьим и Радивиловыхъ маетностей крестьяномъ лѣсъ везть велѣлъ на городъ или на острожное дѣло. И шляхта, государь, били челомъ тебѣ, великому государю, а мнѣ, холопу твоему, в Менске в съѣзжей избѣ подали челобитную, чтобъ ты, государь, пожаловалъ,—острожного дѣла и лѣсу возить крестьяномъ ихъ не велѣлъ, покаместо челобитчикамъ ихъ о томъ государевомъ дѣле твой государевъ указъ будетъ.

---

[1]) Дата вызначана на падставе датоўкі рэзолюцыі па гэтым акце. Пар. № 135.

А служилыхъ людей, государь, в Менску только 250 человѣкъ салдатъ, и у тѣхъ топоровъ и долотъ, и просѣковъ, и пазниковъ нѣтъ и нѣчемъ острожново лѣса дѣлать. А падкрѣпливать острогу немочно, потому что острогу ни худово, ни доброго в Менску не бывало и нѣтъ; только по старой осыпи поставлены турки.

И о томъ мнѣ, холопу своему, вели, государь, свой государевъ указъ учинить: городъ или острогъ мнѣ, холопу твоему, в Менске ставить ли, и по старой ли, государь, осыпи ставить, и кому на городовое дѣло лѣсъ возить, и какими людьми дѣлать.

А пушекъ, государь, в Менску только 4 пушечки полковые, а пороху и свинцу и ѳитилю мало; и о томъ я, холопъ твой, писалъ к тебѣ государю не однызды, и мнѣ, холопу твоему, твоего государева указу нетъ. И что, государь, учинитца в Менску в приходъ воинскихъ людей в малолюдстве, и что крепости никакие нѣтъ и зелья и свинцу и ѳитиля и мало пушекъ нетъ, и мнѣ б холопу твоему, в томъ от тебя, государя, в опале не быть.

На адвароце памета: 164 г. июля 25 дня указалъ государь сдѣлать острогъ небольшой теми селы и деревнями, которые не в роздачи. А которые розданы шляхте и тѣмъ дѣлать не велѣть.

№ 133.

1656 г., ліпня 27. Стан каля Дынабургу[1]*).*

Разр. Маск. Стол. № 270, л. 788—789.

*Хадайніцтва Менскіх мяшчан аб дазволе гандляваць бяз усялякіх мыт („пошлин") з прычыны іх зьбяднеласьці і перашкод з маскоўскімі медзянымі грашыма.

Царю государю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержцу, бьют челом сироты твои государевы бѣдныя и до конца разореныя Менския мещаня всѣм посадомъ.

Прислана твоя, государева, грамота в Менескъ к воеводе к Ѳедору Юрьевнчю Арсеньеву; велено, государь, ему с нас, сирот твоихъ, имать с торговых людей пошлина. Которыя наша братья кормятца торжишкомъ души свои питают, винишко и пиво держат. Небольшия люди шинкуют. И с тѣх, государь, шинкарок велено имать пошлины помѣсешно, почему преже сего имали. И какъ, государь, Менескъ был нерозорен, тогда было купцевъ и торговыхъ людей много. А ныне мы, сироты твои, до конца розорены, не добудемъ и хлѣба купить, помираемъ голодною смертью.

А слыша твою государьскую милость, что в Менску пошлин ты, государь, имать не велѣлъ, и мы, сироты твои, почали было живитца чѣмъ души свои питать.

А тако ты, государь, нас, сирот своихъ, не пожалуешь, велишь с нас, сирот своих бѣдных, пошлины имать, и намъ, сиротамъ твоимъ, померетъ будетъ голодною смертью и розбресься розно, потому, государь, что за пошлинами у кого и есть хлѣба продажнова не пове-

---

[1]) Дата вызначаецца на падставе датоўкі рэзолюцыі ў канцы акта.

зутъ. Да и везть государь нѣчево, весь повѣтъ Менской развоевали казаки и черкасы.

И у насъ же, сиротъ твоихъ, покупаютъ салдаты хлѣбы и всякой харчь, а дают намъ, сиротамъ твоимъ, мѣдныя деньги и мѣдныя тарели и четвертины. А у насъ, государь, мѣдныхъ денегъ и мѣдныхъ тарелей и четвертинъ в ыных городѣх и в Менску не емлютъ и в уѣзде нихто. И на тѣ мѣдныя деньги и тарели и на четвертины намъ, сиротамъ твоимъ, ничего не продаютъ; и в Менескъ, государь, за тѣми мѣдными деньгами и за мѣдными тарели и за четвертинами нихто ничего на продажю не везетъ. А на тѣхъ мѣдныхъ деньгахъ написано твое государево имя.

Милосердый государь, царь и великий князь Алексѣй Михайловичь, всеа великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержецъ, пожалуй насъ, сиротъ своихъ бѣдныхъ и до конца розореныхъ, не вели, государь, с насъ, сиротъ своихъ, и с торжишковъ нашихъ, с шинкарок, своихъ государевыхъ пошлинъ имать, покамѣстъ мы, сироты твои, за тобою, праведнымъ государемъ, домишка свои устроимъ и сами поживаемся.

А в ыных, государь, городѣхъ для нашего розоренья ты, государь, пожаловалъ, пошлинъ имать не велѣлъ. А вели, государь, намъ сиротамъ своимъ в тѣхъ мѣдныхъ деньгахъ и в мѣдныхъ тареляхъ и в четвертиныхъ свой государевъ указъ учинить, чтобъ намъ сиротамъ, твоимъ, от того в конецъ не погинуть. Царь государь смилуйся пожалуй.

На адвароце дапіска: 164 г. июля 27 д. государь пожаловалъ, не велѣлъ с нихъ имать пошлинъ до своего государева указу, и о томъ послать грамоту к воеводѣ.

№ 134.

1656 г.. ліпня 27. Стан каля Дынабургу.

Разр. Маск. Стол. № 270, л. 789.

*Указ ваяводзе Арсеньяву аб звальненьні Менскіх гандляроў ад пошлін, згодна іх „челобитной“.

От царя великого князя Алексѣя Михайловича, всеа великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержца, в Менескъ воеводе нашему Федору Юрьевичю Арсеньеву.

Били челомъ намъ, великому государю, Менские мещане всѣмъ городомъ. Емлютъ-де в Менску с торговыхъ промысловъ наши пошлины, а они-де от разоренья нашихъ ратныхъ людей оскудѣли, и, за скудостью, нашихъ пошлинъ давать имъ не в мочь. И намъ бы ихъ пожаловать, для ихъ розоренья, с торговыхъ их промысловъ нашихъ пошлинъ впредь имать не велѣть.

И мы, великий государь, наше царское величество, Менскихъ мещанъ пожаловали для ихъ разоренья: с торговыхъ ихъ промысловъ нашихъ пошлинъ до нашего ўказу имать не велѣли. И какъ к тебѣ ся наша грамота придетъ, и ты бъ у Менскихъ мещанъ с торговыхъ ихъ промысловъ нашихъ пошлинъ впредь до нашего указу имать не велѣлъ.

Писанъ на нашемъ царского величества стану под Динаборкомъ. Лѣта 7164 г., июля въ 27 день.

№ 135.

1656 г., ліпня 28. Стан каля Дынабургу.

Разр. Маск. Стол. № 270, л. 821.

*Указ Менскаму ваяводзе Арсеньяву адносна пабудовы „острога“.

От царя и великого князя Алексѣя Михайловича, всея великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержца, в Менескъ, воеводе нашему Федору Юрьевичю Арсеньеву.

Июля въ 25 день писалъ еси к намъ, великому государю, что тебѣ на острожное дѣло лѣсу возить и острогу в Менску дѣлать нѣкемъ, служилыхъ людей в Менску мало а Менского повѣту шляхта бьютъ чоломъ крестьяномъ ихъ, для ихъ разоренья, до нашего указу острогу дѣтать не велѣть; и намъ бы велѣть о томъ нашъ указъ учинить.

И какъ к тебѣ ся наша грамота придетъ, и ты бъ по-прежнему нашему указу и по сей нашей грамоте в Менску острогъ небольшой, в которомъ мѣсте пригож, здѣлалъ служилыми и Менскими уѣздными людьми, которые села и деревни в помѣсья никому не розданы. А которые села и деревни по нашему указу Менской шляхте и всяким служилымъ людемъ в помѣсья розданы, и ты бъ тѣхъ селъ и деревень крестьяномъ на острожное дѣло лѣсу возить и острогу дѣлать не велѣлъ.

А каковъ острогъ в Менску здѣлаешь и колько того острогу по мѣре будетъ саженъ, и колько проѣзжихъ воротъ и глухихъ башенъ и иныхъ какихъ крѣпостей, и ты бъ о томъ к намъ, великому государю, отписалъ и строенья своего книги за своего рукою прислалъ.

Писанъ на нашемъ стану под Диноборкомъ. Лѣта 7164 г., июля въ 28 день.

№ 136.

1656 г. каля 22 верасьня. Менск [1]).

Разр. Маск. Стол. № 285, № 201-202.

*Павядамленьне Менскага ваяводы Маскоўскаму ураду аб перашкодах пры ўзнаўленьні павятовых судоў ў Менску.

Государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержцу, холопъ твой Федка Арсеньевъ челом бьетъ

В нынешнемъ во 164-м году августа въ 11 день прислана твоя, государева царева и великого князя Алексѣя Михайловича, всеа великия и малыя и бѣлыя Росиі семодержца, грамота, в Менескъ, ко мнѣ, холопу твоему. А в твоей, государеве, грамоте писано: пожаловал ты, великиі государь, своего царского величества Менского повѣту шляхту подкоморья Менского Крыштопа Кавачинского и всяких уряд-

[1]) Дата вызначана на падставе датоўкі рэзолюцыі на акце.

никовъ и всю повѣтную шляхту в Менску, мнѣ, холопу твоему и впред инымъ воеводомъ судомъ вѣдатъ их не велено, а велено, государь, имъ шляхте въ судьи выбрать межъ себя и судитца перед тѣми судьями во всякихъ дѣлехъ по ихъ правомъ по прежнему.

И Менского, государь, повѣту шляхта, выслушав твою, государеву, грамоту, поѣхали по маетностямъ, а судей межъ себя не выбрали.

И многие, государь, шляхта почели обидить твоихъ, государевыхъ, крестьянъ, грабятъ хлѣб и животину, надѣючись на то, што мнѣ, холопу твоему, судомъ ихъ вѣдать не велено. И межъ собою многие шляхта об судѣ приѣзжаютъ и бьют челом.

И о томъ, государь, вели мнѣ, холопу своему, свой государевъ указъ учинить: которые крестьяне твои государевы и мещане станутъ бить челом о судѣ на шляхту, шляхецкимъ ли судьямъ ихъ судить? И покамѣста, государь, шляхта меж себя в судьи кого оберут, а што учинитца какое дурно или убойство межъ шляхты илн над кѣмъ-нибудь въ Менском повѣте, чтобъ мнѣ, хлопу твоему, въ томъ отъ тебя, великого государя, в опале не быть, потому что меня, холопа твоего, шляхта не почели слушать, собою цочели управливатца межъ собою, а твоихъ государевыхъ крестьянъ почели обидить.

На адвароце дапісана: 165 г. сентября в 22 день. Отписать: велѣть, ихъ собравъ, государевъ указъ имъ сказать, чтобъ они по прежнему государеву указу в судьи меж себя выбрали и розправу всякую меж челобитчиковъ дѣлали; а будетъ не выберутъ, и ихъ во всякихъ дѣлехъ указалъ государь судом вѣдать воеводамъ.

№ 137.

1656 г. верасьня 23. Стан каля Рыгі.

Разр. Маск. Стол. № 285, л 203.

*Указ Менскаму ваяводзе Арсеньяву з пацьвярджэньнем распараджэньня адносна прыскораньня абраньня павятовых судзей.

От царя и великого князя Алексѣя Михайловича, всеа великия и малыя и бѣлыя Расиі самодержца, в Менскъ, воеводе нашему Федору Юрьевичю Арсеньеву,

Сентября в 22 день писал еси к намъ, великому государю: по нашему указу велено Менской шляхте для росправных всяких их дѣлъ в судьи выбрать меж себя и судитца велено имъ перед тѣми судьями по ихъ правамъ по прежнему, и Менского уѣзду шляхта судей межъ себя не выбрали, а о росправных дѣлехъ на шляхту бьютъ челом многие. И намъ бы велѣть о томъ указъ учинить.

И какъ к тебѣ ся наша грамота придетъ, и ты бъ Менского уѣзду шляхте всѣмъ сказалъ, штобъ они по прежнему нашему указу и по сей нашей грамоте в судьи меж себя выбрали вскоре и росправу во всякихъ межъ челобитчиковъ тѣ выборные их судьи вправду дѣлали, чтобъ намъ, великому государю, челобитья ихъ впредь о томъ не было. А будетъ они судей вскоре не выберутъ, и ихъ по нашему указу во всякихъ дѣлехъ велено в Менску судомъ вѣдать воеводамъ по прежнему; и они бъ тотъ нашъ указъ вѣдали.

Писан на нашемъ стану под Ригою. Лѣта 7165-го, сентября въ 23 день.

Дапіска: Такова послана с Койдановскимъ мещаниномъ съ Янком Рачицкимъ.

№ 138.

1656 г. перад 25 верасьня. Менск[1]).

Разр. Маск. Стол. № 285, л. 382—384.

*Адпіска Менскага ваяводы Арсеньява на указ ад 1-го чэрвеня па пытаньнях спагнаньня падаткаў і збора хлеба з павету і адносна пепрашкод з боку казакоў.

Государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росiи самодержцу, холопъ твой Федка Арсеньевъ челомъ бьетъ.

В нынешнемъ, государь, во 164-м году, июня въ 1-й день, прислана твоя, государева царева и великого князя Алексѣя Михайловича, всеа великия и малыя и бѣлыя Росiи самодержца, грамота из Розряду за приписью дiака Василья Брехова в Менскъ ко мнѣ, холопу твоему. А в твоей, государеве, грамоте писано: велено мнѣ, холопу твоему, Менского уѣзду с Родивиловыхъ и иных польскихъ и литовскихъ людей, которые померли и которые служат польскому и свѣйскому королемъ, съ маетностей ихъ всякие доходы по чему именно с нихъ наперед сего велено имать на тебя великого государя. А имать бы мнѣ, холопу твоему, с нихъ всякие доходы, смотря по ихъ мочи и по прожыткамъ, чтобъ ихъ тѣмъ не оскудить и не розгонить.

И по твоему, государеву, указу я, холопъ твой, велѣл с тѣхъ маетностей съ крестьянъ взять с волоки на тебя, государя, хлѣба по бочке ржи, по бочке овса, по четверику крупъ.

А в бочке, государь, будетъ 2 чети московской мѣры.

А на волоке, государь, сидит крестьянъ дворы по 3 и 4 и больши.

А посылалъ я, холопъ твой, хлѣба збирать капитана Тимоѳѣя Жемчюжникова. И Тимоѳѣй Жемчюжников, приѣхав, сказал въ съѣзжей избѣ передо мною, холопомъ твоимъ, что в Менском уѣзде во многих мѣстехъ, в селехъ и в деревняхъ, ржи и ярового хлѣба у крестьянъ нѣтъ, розорили козаки, и не привез никакова хлѣба.

А в арцыбискупью, государь, маетность, в местечко Игуменье, в села и в деревни посылал я, холопъ твой, хлѣба збирать салдацкого строю прапорщика Елисѣя Лихачева. И его, государь, Елисѣя ис той волости местечка Игуменье казаки Запороские, которые оставлены у нихъ на залоге, выбили вонъ, и хлѣба в том местечке и в селах, и в деревняхъ збирать не дали. И войтомъ и крестьяномъ казаки меня, холопа твоево, слушать и в городъ ходить не велятъ. Многими селы и деревнями владѣютъ казаки и залоги поставили.

А войска, государь, Запороского полковник Иван Нечай прислалъ ис-под Быхова хоружева казацкого Леска в Минской повѣтъ и велѣлъ тому хоружему и козакомъ ѣздить по селамъ и по деревнямъ и заказывать, чтобъ крестьяне хлѣба в твою, государеву, казну в Менскъ

[1]) Дата вызначана па падставе рэзолюцыі па акце.

не давали, а готовили б хлѣб и сена про иихъ казаковъ, а имъ де, государь, казакомъ, в Менскомъ повѣте зимовать в местечке Игуменье. А Мурашка полковникъ и дворъ себѣ велѣл строить крестьяномъ.

А Радивиловской моетности Койдановкого присуду крестьяне и иныхъ волостей били челомъ тебѣ, великому государю, а мнѣ, холопу твоему, в Менске, въ съѣзжей избѣ подали челобитную, чтоб ты, государь, пожаловалъ ихъ, велѣлъ бы тое их челобитную послать к тебѣ, великому государю, а хлѣб с них велѣлъ бы ты, государь, имать вполы: по полубочке ржи, по полубочке овса.

И я, холопъ твой, тое ихъ челобитную послалъ к тебѣ, великому государю, пад сею отпискою. А хлѣбъ в твою государеву казну велѣлъ имать по полубочке ржи да по полубочке овса, что государь крестьяне до конца разорены от казаков, и хлѣба не сѣели и з голоду все бредут розно.

И о томъ, государь, вели мнѣ, холопу своему, свой государевъ указ учинить, по чему с волоки велишь, государь, имать хлѣба, и что казаки завладѣли многими селами и деревнями, и с тѣх селъ и з деревень хлѣба збирать не даютъ, и на городовое дѣло лѣсу везть не велятъ, штобъ мнѣ, холопу твоему, твой государевъ указъ про то былъ выданъ, што с казаками чинить.

На адвароце дадатак: Государева грамота в Менскъ послана к Өедору Арсеньеву. Велено, на государя хлѣбъ взяти, што дают, по полубочке.

165 г. сентяаря в 25 день. Отписать: с Родивиловых и с ыныхъ, с панских и с шляхетцких, с выморошных, и которые в Польшу и к Шведу отѣхали, с маетностей их хлѣб взять, што они даютъ: с волоки по полубочке ржи, по полубочке овса. А о черкасех из отписки и объ острожномъ дѣле из челобитной, написать в доклад тотчасъ.

№ 139.

1656 г. верасьня 25. Стан каля Рыгі.

Разр. Маск. стол. № 285, л. 215-216.

* Указ ваяводзе Арсеньяву адносна пабудовы у Менску „острога со всеми крепостьми“ на мейсцу, дзе духаў манастыр і каралеўскі двор.

От царя и великого князя Алексѣя Михаиловича, всея великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержца, в Менескъ, воеводе нашому Өедору Юрьевичю Арсеньеву.

Писал еси к нам великому государю: по нашему указу велено тебѣ в Менску устроить острогъ небольшой Родивиловых маетностей крестьяны, которые за роздачею в остатке. И в Менску в старой осыпи, гдѣ ныне турки, острогу устроить немочно, потому что та осыпь ниска и велика, и в приход воинскихъ людей в томъ остроге быти ненадежно.

А по твоему и салдатцких начальных людей досмотру пристойно тебѣ с нашими служилыми людьми для береженья от приходу воинских людей быть в духове монастыре на посаде. А около того монастыря ограда каменная и бои верхние и нижние и на чом стѣну зделать можно, а задѣлка у той стены будет небольшая. И нам бы велѣть о томъ нашъ указ учинить.

И по нашему указу про острог, в которомъ мѣсте в Менску пристойно острогъ устроить, допрашиванъ окольничей нашъ Богданъ Матвѣевичъ Хитрово. И окольничей нашъ Богданъ Матвѣевичъ сказалъ: острогу-де в Менску гдѣ былъ духовъ монастырь быть мочно, а пристоино де в Менску острогу быть в том мѣсте, гдѣ королевской двор былъ, потому что-де то мѣсто добрѣ крепко.

И какъ к тебѣ ся наша грамота придет, и ты бъ тѣхъ мѣстъ, гдѣ были духовъ монастырь и королевской дворъ досмотрилъ накрепко, а салдатцкого строю с начальными людми о томъ помыслил, а устроил бы еси в Менску острог со всѣми крепостьми в том мѣсте, гдѣ по твоему досмотру и по приговору салдатцкихъ начальныхъ людей лутче и пристойнее.

А в которомъ мѣсте в Менску острогъ устроишь и что по мѣре около того острогу сажень и колько проѣзжих воротъ и глухихъ башенъ и иныхъ какихъ крепостей, и ты бъ о томъ к намъ, великому госўдарю, отписалъ и острожного строенья и всякихъ крепостей строельные книги в Розрядъ прислалъ.

Писанъ на нашемъ стану под Ригою, лѣта 7165-г., сентября въ 25 день.

Дапіска. Такова послана с Койдановскими мещаны съ Яномъ Рачицкимъ с товарыщи.

№ 140.

1656 г. верасень. Койданава [1]).

Разр. Маск. стол № 272, л. 203-204.

„Челобитная“ жыхароў м. Койданава са згодай зрабіць умацаваньне мураванае сьцяны каля духава манастыру ў Менску і з хадайніцтвам аб звальненьні а) ад будовы Менского „острога“ і б) ад паловы збожавага падатку.

Царю государю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержцу, бьютъ челомъ сироты твои, Менского повѣту мѣстечка Койдонова мещане и крестьяня.

По твоему, государеву, указу прислана в Менескъ к воеводе к Федору Юрьевичю Арсеньеву твоя, государева, грамота, что били челомъ тебѣ, государю, Менского повѣту шляхта, чтобъ имъ города не ставить и крестьяномъ ихъ, а велено тотъ острогъ ставить нами, сиротами твоими, местечкомъ Койдоновым.

А насъ, сиротъ, твоихъ, мещанъ и крестьянъ в Койдонове только дымовъ са двѣсти, и тѣ, государь, всѣ пограблены, розорены до остатку от черкасовъ. Помираемъ голодною смертью, лошадей и воловъ нѣту, лѣсу возить нѣначемъ.

А смотрилъ, государь, воевода с капитаны и с мещаны в Менску на посаде, в духове монастырѣ, ограда каменная. А задѣлка будетъ небольшая. А зимовать в томъ мѣсте твоимъ, государевымъ, людямъ мочно и мѣщаномъ: мѣсто крѣпко и вода есть. А и намъ, сиротамъ твоимъ, то мѣсто укрѣпить вмочь, а острогъ намъ дѣлать невмочь. И от того мѣста до духова монастыря, гдѣ ныне воевода с ратными людми живетъ, сажень з 200; а кругомъ, государь, того монастыря посадъ, строятца мѣщаня, а мѣсто крѣпко.

[1]) Датуецца на падставе сувязі з папярэднімі актамі.

Да по твоему же, государеву, указу велѣно на нас, сиротахъ твоихъ, твоего государева собрать въ твою государеву житницу хлѣба по бочке ржи, да по бочке овса с волости, да по московскому четверику крупъ. И намъ, сиротамъ твоимъ, того хлѣба по стольку дать невмочь.

Милосердый государь, царь и великий князь Алексѣй Михайловичь, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіі самодержецъ, пожалуй насъ, сиротъ своихъ: вели, государь, тот духовъ монастырь намъ укрѣпить, а острогу намъ ставить не вели, что намъ сиротамъ твоимъ однѣмъ невмочь такой острогъ здѣлать. И вели, государь, с насъ, сиротъ своихъ, своего государева указного хлѣба взять в свою государеву житницу вполы, для нашего розоренья и скудости, что мы, сироты твои, до остатку розорены отъ черкасовъ и отъ иныхъ воинскихъ людей. Мочи нашей не стало. Только не будетъ твоего, государева, жалованья, и намъ сиротамъ твоимъ всѣмъ бресть розно. Помираемъ голодною смертью. От розоренья в конец всѣ погибли.

Царь государь смилуйся пожалуй.

№ 141.

1656 г., лістапада 30. Менск.

Разр. Маск. Стол. № 285, л. 645.

* „Скаска целовальников“ аб наліччы скарбовага збожжа ў Менску.

165 году ноября въ 30 день, по государеву цареву и великого князя Алексѣя Михайловича, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіі самодержца, крестному целованью сказали целовальники воеводе Василью Ивановичю Яковлеву, Данилко Шчасной, да Юрка Ивановъ, да Романъ Стасковъ, да Моска Стасковъ, что в житницы государева хлѣба—ржи и овса, ячменю и ячныхъ крупъ и пшеницы, и гречи, и гороху и сухарей. И государева хлѣба в житницы, Менской мѣры, ржи 410 четвертей, овса 225 четвертей, ячменю 122 четверти, ячных групъ 33 четверти, пшеницы 30 четвертей, гречки 7 четвертей, гороху 3 четверти, да меду пол-третьи бочки да кадушечка, да в лубке скудной пуд, а тово меду вѣсить неначемъ:—кантарей нѣтъ.

То наша целовальниковъ и скаска. А скаску писалъ по ихъ, целовальниковъ, велѣнью салдатъ 8-й роты капитана Михайла Офонасьева сына Быкова Стенка Павловъ.

165 году ноября въ 30 день.

№ 142.

1656 г., пасьля 26 лістапада. Менск[1]).

Разр. Маск. стол. № 285, л. 646.

*Павядамленьне ўноў прызначанага Менскага ваяводы Васіля Якаўлева аб прыйме пасады у Менску 26 лістапада.

Государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росіі самодержцу, холопъ твой Васка Яковлевъ челомъ бьетъ.

[1]) Дата вызначана на падставе паказаньня Якаўлева аб часе прыезду на пасаду ваяводы ў Менск.

В нынешнемъ, государь, во 165-м году, ноября въ 13 день, прислана в Шкловъ твоя, государева царева и великого князя Алексѣя Михайловича, всеа великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержца, грамота ко мнѣ, холопу твоему. А по той твоей, государеве, грамоте велено мнѣ, холопу твоему, быть на твоей государеве службе в Менске на Федорово мѣсто Арсеньева. А онъ Федоръ в Менске умеръ. И городъ и городовые ключи, и служилымъ людемъ списки, и по спискамъ служилыхъ людей, и нарядъ, и всякие пушешные и хлебные запасы, и книги приходные и росходные, и по книгамъ твои, государевы, деньги, что есть въ зборе, и деньгамъ и хлѣбу и пушкамъ и зелью и свинцу и твоимъ государевымъ всякимъ деламъ, и тому всему роспись в Менске взять салдатцкого строю у капитана у Микиты Жемчюжникова.

И по твоему, государеву, указу я, холопъ твой, на твою, государеву, службу в Менескъ приѣхалъ ноября въ 26-м числѣ, и городъ Менескъ, и ключи городовые, и служилымъ людемъ списки за капитанскими руками, и нарядъ, и всякие пушешные и хлѣбные запасы, и книги мелнищные и кабацкие откупные, и по книгамъ деньги, и хлѣбу и зелью и свинцу и твоимъ, государевымъ, грамотамъ, и всякимъ твоимъ, государевымъ, дѣламъ, и тому всему роспись в Менске взялъ пѣшево салдатцкого строю у капитана у Микиты Жемчюжникова, и по росписи всякие твои, государевы, дѣла и всякую твою, государеву, казну; а у хлѣбныхъ целовальниковъ взялъ я, холопъ твой, скаску за ихъ целовальниковыми руками, сколько какова хлѣба в твоихъ государевыхъ житницахъ хлѣба есть.

И я, холопъ твой, послалъ к тебѣ, великому государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержцу, к Москве под сею отпискою салдацкого строю с прапорщикомъ с Федоромъ Грабленымъ, росписной списокъ и роспись, и хлѣбу скаску за целовальниковыми руками велѣлъ подать на Москвѣ в Розряде твоему государеву окольничему Ивану Аѳонасьевичю Гавреневу да дьякомъ думному Семену Заборовскому с товарыщи.

А городъ, государь, Менескъ до моего, холопа твоего, приѣзду в духове монастырѣ построили капитаны к старой каменной ограде. А старого монастыря каменной ограды 100 сажен, а задѣлки межъ каменной ограды деревенымъ заборомъ 53 сажени.

А подле того в Менске нового города костелъ добре великъ, каменной, и в немъ полковой и подошевной, и мушкѣтной бой к духову монастырю блиско будетъ. А отъ духова монастыря, что нынѣ, по твоему, государеву, указу в Менске и в томъ монастыре город здѣланъ, а от города до костела 25 саженъ. А костелъ, государь, добре великъ, каменной и высокъ. Да подлѣ того жъ города стоитъ прежнея литовская судебная изба добрѣ велика, каменная, а отъ города она 18 сажен. А та, государь, судебная изба каменная великая и блиско города, а подъ нею тюрьма,

И о томъ, государь, костелѣ и о ратуше польской, что ты, великий государь, укажешь,—для приходу воинскихъ людей и твоихъ государевыхъ неприятелей католицкой костелъ и ратушу польскую и тюрьму ломать или нѣтъ. И о томъ о всемъ, что ты, великий государь, укажешь: костелъ и ратушу ломать или нѣтъ.

На адвароце памета: Государь указалъ отписать. Писано к нему, что велено быти в Менскѣ на Ѳедорово мѣсто Арсеньева и принять городъ, и в немъ что людей и хлѣбовъ, и пороху, и пушечныхъ всякихъ запасовъ, и о томъ пишетъ исполу про одинъ

хлѣбъ, а что ратныхъ людей и наряду и денегъ, и ручного, и пушечного зелья, и свинцу, того забылъ написать; и хлѣба не перемѣрилъ; и деньгамъ и хлѣбу розходъ не прислалъ. И то учинилъ дуростью, хлѣбъ не большой, мочно бъ хлѣбъ перемѣрити и сыскати отписки Ѳедора Арсеньева послѣдние, какъ онъ писалъ в коемъ числѣ, и что по тѣмъ хлѣба объявилось по его отпискѣ и с тое и вписать в докладъ и оспросить, гдѣ тотъ хлѣбъ в розходѣ. И в докладъ выписать.

Что пишет о городе и о костеле, и о судебной избе, что блиско города и что шляхты и мѣщанъ, ис той отписки, что писалъ капитанъ, что в том монастырѣ здѣлал и на колькихъ саженяхъ деревянные крепости и на колько сажень каменной стены и колько кругом сажен.

№ 143.

1657 г., люты. Масква[1]).

Разр. Маск. Стол. № 272, л. 644-645.

*Указ Менскому ваяводзе Якаўлеву у адказ на паведамленьне аб стане Менска пры атрыманьні ім пасады ваяводы.

От царя и великого князя Алексѣя Михайловича, всеа великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержца, в Менескъ, Василью Ивановнчю Яковлеву.

Писалъ еси к намъ, великому государю, и прислалъ росписной списокъ, что в Менску ты принялъ у Микиты Жемчюжникова. А что въ Менску служилыхъ людей и наряду и зелья ручного и пушечного, и свинцу, и всякихъ пушечныхъ, и хлѣбныхъ всякихъ запасовъ, и запасные соли и денегъ, того всего в отписке сей не написано, и то учинилъ ты своею простотою.

И какъ к тебѣ ся наша грамота придетъ, и ты бъ жилъ в Менску с великимъ береженьмъ, отъ приходу воинскихъ людей оберегался, сторожи держалъ крепкие и вѣстей про воинскихъ людей провѣдывалъ всякими обычаи, а что от ково какихъ вѣстей объявитца, а что в Менску ныне на лицо какихъ нащихъ служилыхъ людей и шляхты и мещанъ порознь, и в нашей казнѣ денегъ и наряду, и зелья ручного и пушечного и свинцу, и что по мѣре какихъ нашихъ хлѣбныхъ запасовъ и соли, и ты бъ о томъ о всемъ к намъ, великому государю, отписалъ, и тому всему роспись в тетратехъ за своею рукою прислалъ в Розрядъ вскоре.

Писанъ на Москвѣ, лѣта 7165 г., ѳевраля въ—день.

№ 144.

1657 г. канец лютага. Менск.[2])

Разр. Маск. Стол. № 272, л. 622.

*Адпіска ваяводы Якаўлева пры накіраваньні ліста шляхціца Менскага павету Юшкевіча.

Государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержцу, холопъ твой Васка Яковлевъ челом бьетъ.

---

[1]) Дзень ня вызначаны ў докумэнце.

[2]) Дата вызначана на падставе датоўкі атрыманьня гэтае адпіскі урадам 2. III. 1657.

В нынешнемъ, государь, во 165-м году, генваря въ 27 день, посылалъ я, холопъ твой, из Менска в Менской повѣтъ пѣшева салдатцкого строю Томосова полку Бѣли капитана Микнту Жемчюжникова досматривать заставъ. И февраля, государь, въ 5 день капитанъ Микита Жемчюжниковъ, приѣхавъ в Менскъ, подалъ мнѣ холопу твоему въ сьѣзжей избѣ листъ за рукою Менского повѣту шляхтич Ондрѣй Францышек Юшкѣевич. А в листу, государь, онъ, Юшкѣвич, пишетъ к твоему государеву ближнему боярину и намѣстнику Астраханскому ко князю Никите Ивановичю Одоевскому про вѣсти польскихъ и шведцкихъ людей и про Ракоцу.

И я, холопъ твой, велѣлъ с того листа списать списокъ слово в слово и оставилъ в Менске въ съѣзжей избѣ, а подлинной листъ за Юшкѣевичевою рукою послалъ к тебѣ, великому государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержцу, с сею отпискою. А отписку и листъ за рукою велѣлъ подать на Москвѣ в Розряде твоему, государеву, окольничему Ивану Оѳонасьевичю Гавреневу да дьякомъ думному Семену Заборовскому с товарыщи.

На адвароце памета: Государю чтена — 165 г. марта 2 д.

№ 145.

1657 г., пачатак сакавіка. Менск[1]*.*

Разр. Маск. Стол. № 272, л. 58.

*Адпіска ваяводы Якаўлева аб абраньні шляхтай Менскага павету суддзяў на соймику у Менску 20 студзеня 1657 г.

Государю царю и великому князю Алкесѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержцу, холопъ твой Васка Яковлевъ челомъ бьетъ.

В прошломъ, государь, во 164-м году августа въ 20 день прислана в Менскъ твоя, госудурева, царева и великого князя Алексѣя Михайловича, всеа великия и малыя и бѣлыя Расиі самодержца, грамота из Розряду за приписью дьяка Василья Брехова к воеводе Федору Арсеньеву. А по твоей, государеве, грамоте велено Менского повѣту шляхте межъ себя выбрать судей и судитца имъ межъ себя по ихъ правамъ.

И в ныненешнемъ, государь, во 165-м году генваря в 20 день по твоему, государеву, указу и по грамоте я, холопъ твой, Менского повету шляхте велѣлъ выбрать межъ ими в судьи ково они меж себя выберутъ. И тогожъ, государь, числа Менского повѣту шляхта учинили в Менске сеймикъ и выбрали межъ себя в судьи Менского повѣту шляхту: Ѳедора Волотковича, да Петра Штеклинского, да Самойла Ленковского, да въ писари Станислава Ивановского. И судятца межъ себя передъ своими выборными судьями по своимъ правамъ.

На адвароце памета: Взять к отпуску. — 165 г. марта 5 д.

[1] Дата вызначаецца на падставе датоўкі рэзолюцыі 5. III. 1657 г.

№ 146.

1657 г., раней 5 сакавіка. Менск.

Разр. Маск. Стол. № 272, л. 435.

*Паведамленьне ваяводы Якаўлева аб недастарчаючай колькасьці гарнізону ў Менску.

Государю царю и великому князю Алексѣю Михаиловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержцу, холопъ твой Васка Яковлевъ челомъ бьетъ

В нынешнемъ, государь, во 165-м году, февраля в 10 день, прислана в Менскъ твоя, государева царева и великого князя Алексѣя Михайловича всеа великия и малыя Росиі самодержца, грамота из Розряду за приписью дьяка Василья Брехова ко мнѣ, холопу твоему, а в твоей государеве грамоте писано: велено мнѣ, холопу твоему, быть на твоей, государеве, службе в Менске и жить с великимъ береженьемъ, по городу и по воротамъ и по стѣнамъ сторожи держать крепкие.

А в Менске, государь, твоихъ, государевыхъ, служилыхъ людей малолюдно, только 3 роты салдатъ, а в роте человекъ по 70 и по 50; и с теми, государь, салдаты в приход воинскихъ людей сидѣть в городѣ страшно, потому что твоихъ, государевыхъ, служилыхъ людей в Менске малолюдно. И о томъ малолюдстве что ты великий государь укажешь.

На адвароце: Чтена.—165 г. марта в 5 день.

№ 147.

1657 г., пасьля 17 сакавіка. Менск.

Разр. Маск. Стол. № 272, л. 614-615.

*Адпіска Менскага ваяводы Якаўлева аб стане вайсковых і збожавых запасаў у Менску, у адказ на указ ад 17 сакавіка 1657 г.

Государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержцу, холопъ твой Васка Яковлевъ челомъ бьетъ.

В нынешнемъ государь во 165-м году, марта въ 17 день, прислана в Менескъ твоя, государева царева и великого князя, Алексѣя Михайловича, всеа великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержца, грамота из Розряду ко мнѣ, холопу твоему. А по той твоей, государеве, грамоте велено мнѣ, холопу твоему, в Менске нарядъ и зелье, и свинецъ, и всякие пушечные, и хлѣбные всякие запасы порознь и соли досмотря и смѣтя накрѣпко, о томъ къ тебѣ, великому государю, отписать; и тому всему роспись в тетратехъ за моею, холопа твоево, рукою прислать к Москвѣ и велѣть подать в Розряде тотчасъ безо всякого мотчанья, чтобъ тебѣ, великому государю, вѣдомо было о томъ вскоре.

И какъ я, холопъ твой, по твоему, государеву, указу приѣхалъ в Менескъ на Федорово мѣсто Арсеньева, и я, холопъ твой, в Мен-

ске принялъ у капитана у Микиты Жечъюжникова: 4 пушки полковыхъ да къ нимъ по 50 ядеръ, да пол-бочки пороху, да свинью свинцу, да фитилю пуда с 3, да 2 колокола небольшие; да в твоей, государеве, житнице твоихъ государевыхъ хлѣбныхъ всякихъ запасовъ ржи 429 чети, овса 220 чети, ячменю 120 чети, пшеницы 28 чети, крупъ ячныхъ и прусеныхъ 30 чети, сухарей 15 чети, гречихи 6 чети, гороху 3 чети.

И ис тогожъ, государь, хлѣба велѣлъ я, холопъ твой, выдать 3 ротъ салдатомъ для ихъ бѣдности, которые солдаты на твоей, государеве, службе со мною, холопомъ твоимъ, в Менске, на 2 мѣсяца: на генварь дано ржи 120 чети, на мѣсяцъ мартъ дано ржи 109 чети с осминою, ячменю 65 чети, овса 45 чети.

А в остатке, государь, в твоей государеве житнице всякого хлѣбного запасу: ржи 195 чети, ячменю 40 чети, овса 155 чети, пшеницы 27 чети, крупъ ячныхъ и прусеныхъ 30 чети, гречихи 6 чети, гороху 3 чети, сухарей 15 чети; и всего, государь, твоего, государева, хлѣба в Менске в твоей, государеве, житнице 468 чети Менские мѣры.

А менская, государь, мѣра противъ московские мѣры вполы; московская осмина, а менская четь.

Да в твоей же, государеве, казнѣ меду сырцу пол-третьи бочки, да кадочка небольшая, да полубочекъ небольшой, а сколько в нихъ вѣсу, а того, государь, невѣдомо; терезей[1]) и кантаря в Менске нѣтъ, вѣсить не на чемъ. А соли, государь, в Менске в твоей государеве казнѣ ничего нѣтъ.

И я, холопъ твой, в Менске пересмотря пушки и порохъ, и свинецъ, и фитиль, и въ твоей, государеве, житнице всякого хлѣба и меду, взявъ у целовальниковъ, которые по твоему государеву указу выбраны к твоей государевой казнѣ и к хлѣбу, у Данилка Сщаснова, да у Артемка Юркова, да у Моски, да у Ромашка Стасковыхъ, смѣту за ихъ руками послалъ к тебѣ, великому государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всея великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержцу, к Москве, а отписку и Менскихъ цѣловальниковъ смѣту за ихъ руками велѣлъ подать в Розряде твоему государеву, окольничему Ивану Ѳѳонасьевичю Гавреневу да діакомъ думному Семену Заборовскому с товарыщи.

№ 148.

1657 г., пачатак красавіка. Менск.

Разр. Маск. Стол. № 272, л. 427.

*Адпіска ваяводы Якаўлева адносна становішча Менскага гарнізону і гаспадарчых спраў.

Государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержцу, холопъ твой Васка Яковлевъ челомъ бьетъ.

По твоему, государеву, указу велено мнѣ, холопу твоему, быть на твоей государеве службе в Менске, а со мною, холопомъ твоимъ, велено быть 3 роты салдатовъ Томосова полку Бѣли. И тѣ, государь, салдаты наги и босы и голодны. Твоево, государева, жалованья, мѣсячново корму не дано им на полгода. А пороху, государь, в твоей, госу-

[1]) Ня выразна. Магчыма чытаць—черезей.

дареве, казнѣ бочка и та неполна, а свинцу, государь, только одна свинья, а ѳитилю, государь, только пуда з 2; и в приход, государь, воинскихъ людей мнѣ, холопу твоему, с малолюдными людми и безъ пороху и без свинцу и без ѳитилю в осадѣ в Менске сидѣть страшно.

И о томъ, государь, малолюдстве и о пороху и о свинце и ѳитилю что ты великий государь укажешь.

А хлѣба, государь, в Менске в твоихъ, государевыхъ, житницахъ немного, и тотъ хлѣбъ даю я, холопъ твой, салдатомъ.

На адвароце памета: Написать и сей отписки дать в доклад. 165 г. апрѣля въ 5 день.

№ 149.

1657 г., раней 5 красавіка. Менск [1]).

Разр. Маск. стол. № 272, л. 587.

* Адпіска ваяводы Якаўлева пры накіраваньні чэлабітнай Менскай шляхты ад 14 сакавіка 1657 г.

Государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичу, всеа великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержцу, холопъ твой Васка Яковлевъ челомъ бьетъ.

В нынешнемъ, государь, во 165-м году, марта въ 14 день, били челомъ тебѣ, великому государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержцу, а мнѣ, холопу твоему, в Менске въ съѣзжей избѣ подали челобитную за руками Менского повѣту шляхтич Ѳедоръ Володкович и всѣ Менские шляхта. А в челобитной, государь, ихъ написано, чтобъ ты, великий государь, ихъ шляхту пожаловал велѣлъ бы тое их шляхецкую заручную челобитную послать к тебѣ, великому государю, к Москве.

И по твоему государеву указу я, холопъ твой, тое ихъ заручную челобитную послалъ к тебѣ, великому государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всея великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержцу, к Москве, с сею отпискою. А отписку и шляхецкую заручную челобитную велѣлъ подать в Розряде твоему государеву окольничему Ивану Ѳѳонасьевичу Гавреневу да діакомъ думному Семену Заборовскому с товарыщи.

На адвароце памета: Чтена.—165 г. апрѣля въ 5 день.

№ 150.

1658 г., пасьля 12 мая. Менск [2]).

Разр. Маск. стол. № 286, л. 330—333.

О принятии Богдану Аладьину города Менску и всего снаряду.

Государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержцу, холопъ твой Богдашка Аладьинъ челомъ бьетъ.

В нынѣшнемъ, государь, во 166-м году, апрѣля въ 13 день, приѣхалъ я, холопъ твой, на твою государеву службу в Менскъ на

[1]) Дата вызначана на падставе датоўкі рэзолюцыі 5. IV. 1657.
[2]) Дата вызначана на падставе прыведзенага ў акце адзначэньня.

Иваново мѣсто Колобова. А велѣно мнѣ, холопу твоему, принять городъ Менскъ салдатцково строю у капитана Тимоѳѣя Жемчюжникова.

И в Менску, государь, послѣ Ивана Колобова городъ и твою, государеву, всякую казну по твоему, государеву, указу вѣдали капитаны Микита Жемчюжниковъ да Михайло Быковъ. И в нынѣшнем, государь, во 166-м году с рожества христова присланъ на тѣхъ капитановъ мѣста на Микитино и на Михайлово из Борисова от твоего, государева, боярина и воеводы от Василья Борисовича Шереметева капитанъ Иванъ Коротневъ.

И я, холопъ твой, принялъ городъ Менскъ у Ивана Коротнева-ж, городовые ключи и нарядъ, и в твоей, государевѣ, казнѣ велѣл принять при себѣ вѣрнымъ выборнымъ казеннымъ цѣловальникомъ зелья и свинецъ, и всякие пушечные, а в житницахъ хлѣбныя запасы и деньги, и росписи, и книги, и твои государевы грамоты да списки салдатцкимъ начальным людемъ и салдатомъ, и всему роспись за Ивановою рукою Коротнева и казенных целовальниковъ за руками. И по спискамъ, государь, Менскихъ салдацкихъ начальныхъ людей пересмотрилъ всѣхъ на лицо, и велѣлъ имъ быть на твоей, государеве, службе в Менскѣ с собою.

А шляхецкихъ и мѣщанскихъ имянъ и росходныхъ денежныхъ салдатцкихъ кормовыхъ книгъ Иванъ Коротневъ сказалъ не было де у нево, а отдалъ росходныя вмѣсто книгъ росписи. А написалъ онъ Иванъ Коротневъ в росписномъ списке про книги: книги — де прежнихъ воеводъ росходные и приходные у капитановъ у Микиты Жемчюжникова да у Михайла Быкова и всякие твои, государевы, дѣла.

А каковъ, государь, по моему холопа твоего осмотру в Менску городъ мѣрою, и каковы проѣзжие ворота и иныхъ крѣпостей и рву и в городе колодезю, и въ городе что наряду и зелья и свинцу, и в твоей, государеве, казнѣ денегъ и хлебныхъ запасовъ на лицо и соли, и что по моей, холопа твоего, переписи на посаде мѣщанскихъ жилыхъ дворовъ и людей в нихъ и захребетниковъ, — и тому всему я, холопъ твой, велѣлъ написать роспись в тетратехъ, и ту роспись за своею рукою послалъ к тебѣ, государю царю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержцу, в Розрядъ с отпискою жъ вмѣсте с Менскими Койдановского местечка з земяны с Валетнѣйкомъ Карповымъ да с Андрушкою Юцковымъ из Менска в нынѣшнемъ во 166-м году маия въ 12 день.

А отписку, государь, и роспись за своею рукою велѣлъ я, холопъ твой, подать в Розрядѣ твоему, государеву, окольничему Ивану Аѳонасьевичю Гавреневу, да дьякомъ думному Семеному Заборовскому, да Василью Брехову, да Григорью Богданову, да Семену Титову.

И в Менску, государь, в съѣзжей избѣ подьячево нѣтъ — в мор умеръ, и у твоей государевы денежной всякой казнѣ у записки у приходу и у росходу быть нѣкому, и суднова дѣла записать и отписокъ писать нѣкому. И всякие твои, государевы, дѣла в Менску без подьячева стали.

Да в Менску жъ, государь, у наряду у 4-х пушекъ полковыхъ нѣтъ пушкарей ни одново человѣка, и ис пушекъ стрелять нѣкому.

И о подъячемъ, государь, и о пушкаряхъ вели, государь, мнѣ, холопу твоему, свой государевъ указъ учинить.

На адвароце памета: Отписать—К пищалемъ 4-мъ взять ис салдат, коим за обычай пушечная стрельба, 4-х чел., а преж-

них капитановъ, что преж тебя были; что послѣ Колобава принялъ хлѣба и денегъ и пороху и свинцу; и что было в приходѣ и что в розходе.

№ 151.

1658 г., сакавіка 20. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 131 л. 311 і адв.

Cautia sławetnemu Matysowi Balcerowiczowi, burmistrzowi Minskiemu, ratione mieszkania w Krolewcu.

Jan Kazimierz etc.

Oznaymuiemy tem listem naszym, komu to wiedziec należy.

Iż my, iako supremus wszystkich utrapionych y ukrzywdzonych patronus, temu zabiegamy, aby poddani, zwłaszcza wierni maiestatowi naszemu y rzeczypospolitey, in dispendium dobr y fortun swych a zatym do ostatniego nie przychodzili ubostwa. Zaczym gdy nas przez panow rad y urzędnikow naszych dwornych zaszła prożba, imieniem sławetnego Matysa Balcerowicza, burmistrza || Minskiego, abysmy onego samego y dobra iego wszytkie, ktorze ad male narrata iako post perduellem uproszono, pod naszą wzięli protectią.

My tedy dostateczną maiąc wiadomośc, iż pomieniony Balcerowicz nigdy przy żadnym nieprzyiacielu naszym, ani w woyskach iego nie był, ale zdrowie swoie także żonę i dzieci przed Moskwicinem unosząc, do Krolewca zaiachał y tam privatus degit, naymniey ku nam y rzeczypospolitey w cnocie y w wierze non suspectus, nawet do swoich dobr, od Moskwy zawoiowanych, uchodząc omnem noxam, nie powraca, onego samego y dobra iego wszelakie pod obronę y protectią naszą krolewską bierzemy, onego za wiernego y namniey ku nam y rzeczypospolitey in fide nie podeyrzanego declaruiemy y lubo iaki w cancelaryey naszey na dobra iego wyszedł przywiley, ad male narrata otrzymany, każdy takowy przywiley y donatiwę na dobra iego cassuiemy y annihiluiemy. A zatym onemu samemu z żoną y dziecmi z Krolewca do panstw naszych poblizszych przyiachac y tam gdzie zechce do dalszego Xięstwa Litewskiego od Moskwy uspokoienia commorari pozwalamy, waruiąc od wszelakich impetiy osobę y wszelakie przy nim będące dobra.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęc Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąc roskazalismy.

Dan w Warszawie dnia XX (20) miesiąca marca, roku panskiego MDCLVIII° (1658) Panowania naszego Polskiego X, a Szwedzkiego XI roku.

Jan Kazimierz, krol.

Waleryan Stanisław Judicki,
pisarz W-o X-a L-o.

№ 152.

1660 г. Барысаў.

Разр Маск. Стол. № 303, л. 218-219.

*Адпіска Барысаўскага ваяводы Кірылы Хлопава з просьбай аб распараджэньні наконт адміністрацыйнага падпарадкаваньня Менску.

Государю и великому князю Алексѣю Михайловичю, всеа великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержцу, холопъ твой Кирюшка Хлоповъ челомъ бьет.

В нынѣшнем государь во 168-м году, по твоему великого государя царя и великого князя Алексѣя Михайловича, всеа великия и малыя и бѣлыя Росиі самодержца, указу и по памяти бояр и великих и полномочных пословъ князь Никиты Ивановича Одоевского с товарищы, при прежнем стольнике и воеводе при Федоре Нарбѣкове, посланъ из Борисова в Менескъ порутчикъ Прокоѳей Воейковъ с салдаты для обѣреганья города Менска и Менскихъ мещанъ и всякихъ жилецкихъ людей и Менского воеводства уѣздных людей.

И нынѣ, государь, по твоему великого государя указу и по памяти бояръ и великих и полномочных послов князь Никиты Ивановича Одоевского с товарищы, порутчикъ Прокоѳей Воейковъ с твоими, великого государя, ратными людми с салдаты в Менску живетъ, и Менескъ городъ и в городе всякихъ жилецкихъ и Менского воеводства уѣздныхъ людей обѣрегаетъ. И будетъ по твоему, великого государя, указу бояре и великие и полномочные послы князь Никита Иванович Одоевской с товарищы из Борисова пойдетъ, и тому порутчику Прокоѳью Воейкову с твоими, великого государя, ратными людми в Менску впредь быть ли, город Менескъ и Менской повѣтъ к Борисову мнѣ, холопу твоему, вѣдать ли и иныхъ начальныхъ людей с твоими, великого государя, ратными людми в город Менскъ для обѣреганья города и Менского повѣту посылать ли, и со многими ль твоими, великого государя, ратными людьми посылать. И о томъ что ты великий государь укажешь.

На адвароце памета: О том указ великих пословъ.

№ 153.

1664 г., чэрвеня 18. Вільня.

Менскі Гістарх. Цэх. акты, л. 12—14.

*Прывілей в. кн. Яна Казіміра Менскаму цэху злотнікаў, кавалеў, катляроў, слесароў, зегармістраў, мечнікаў і нажэўнікаў, якім зацьверджаны папярэднія іх прывілеі (Жыгімонта III 2 сьнежня 1592 г. і Ўладыслава IV—14 сакавіка 1639 г.) з наданьнем новых дадатковых вольнасьцей і з выключэнем з гэтага цэху злотнікаў і чапнікаў, якія ўжо злажылі свае цэхі.

Jan Kazimierz etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym wszem wobec y każdemu zosobna, komu to wiedziec należy.

Przykładem nayiasnieyszych antecessorów naszych, osobliwie swiętey pamięci pana oyca y pana brata naszego idąc, chętnie do tego skłaniamy, iż nie tylko dawne prawa stwierdzamy, ale y nowe wolności, ile z nas być może, nadaiemy. Zaczym gdy sławetni Matyas Wierzbicki y Stefan Weremieiewicz, cechmistrzowie miecznicy, Matyasz Chalecki y Bazyli Daniłowicz, cechmistrzowie slusarscy, Jakub Bernatowicz cechmistrz

kotlarski y Andrzey Łostowski cechmistrz kowalski, mieszczanie miasta naszego Minska, sami ad siebie i imieniem wszystkiey starszey y młodszey teraznieyszey braci cechowey, ponieważ samy autentyk konfirmacyiny swiętey pamięci kròla jego mości Władysława IV, pana brata naszego, na wolności cechowe tego miasta nadane na pergaminie, przez wiarołomnego nieprzyiaciela Moskwicina spalony, pokładali tedy przed nami przywileiòw od nayiaśnieyszych kròlòw jch mości świętey pamięci Zygmunta III, pana oyca y Władysława IV, brata naszego, antecessorów na wolności cechowi ich nadane, approbowane y konfirmowane, aktykacyą z xiąg grodzkich zamku naszego Witebskiego extraktem de data a° MDCXXXVII, miesiąca novembris 20 dnia wyiętą, pieczęcią grodową zapieczętowaną y urodzonego Krzysztofa Mińkowskiego, miecznego woiewdzstwa Minskiego, pisarza grodzkiego z korrygacyą Gralińskiego podpisaną, ktòrą po przedesłowaniu ruskim kancelaryiskim samy przywiley konfirmacyiny, słowo w słowo wpisany tak się w sobie ma:

Władysław IV, z bożey łaski, kròl Polski, wielkie xięze Litewski, Ruski, Pruski, Zmuydzki, Mazowiecki, Smolenski, a Swedzki, Gotski, Wandalski—dzledziczny kròl.

Oznaymuiemy tym listem naszym komu to wiedzieć należy, iż pokładany był przed nami przywiley pargaminowy z podpisem ręki s. pamięci krola imci pana oyca naszego z pieczęcią większą kancelaryey Wielkiego Xięstwa Litewskiego, do dobrego porządku braci cecha ròznych rzemiosł: złotnickiego, kowalskiego, haplicznickiego, slosarskiego, zegarmisrzowskiego y nożownickiego w miescie naszym Minsktm należący y doniesiona iest nam prożba od sławetnego Iwana Symanowicza, Andrzeia Bartoszewicza, Piotra Maraczewisza, Hauryły Sawicza y Matyasza Wierzbickiego, braci starszych y też młodszych tego cechu suplikuiących, abyśmy takowy przywiłey mocą y powagą naszą królewską, we wszystkich onego punktach, klauzułach, paragrafach y artykułach stwierdzili, który tak się w sobie ma.

Zygmunt III, z bożey łaski, kròl Polski, wielki xiądże Litewski, Ruski, Pruski, Zmuydzki, Mazowiecki, Inflantski, kròlewstwa Szwedzkiego naybliższy dziedzic y przyszły kròl.

Oznaymuiemy tym listem naszym wszem wobec y każdemu zosobna, komu by to wiedzieć należało, teraznieyszym y napotym będącym, iż donosili nam prożby swe poddani nasi mistrzowie ròznych rzemiosł, a mianowicie złotnicy, kotlarze, kowale, haplicznicy, slosarze, zegarmistrzowie, miecznicy y nożownicy, w mieście naszym Minskim mieszkaiący, || przez uczciwych Pawła Michałowicza Kniezykowicza a Stanisława Rostkowicza,—złotnikòw y Michała Sawickiego slòsarza y okazowali nam na piśmie porządek cechowy od urzędu mieyskiego z ratusza Minskiego im dany, pod datą roku teraznieyszego tysiąc pięcset dziewiędziesiąt wtòrego, miesiąca grudnia dnia wtòrego, z pieczęcią woytowską y mieyską y z podpisem ręki własney urodzonego Hrehorego Terleckiego, podstolego naszego w powiecie Pinskim, woyta Mińskiego, ktòrym mianowany woyt y urząd mieyski Minski, specyfikuiąc wszelakie prawa y wolności, od przodkòw naszych sławney pamięci nayiasnieyszych krolòw ich mości Polskich y wielkich xiążąt Litewskich temu miastu naszemu Minskiemu zdawna nadane, y od nas utrzierdzone, dla lepszego porządku y rozszerzenia y ozdoby miasta Mińskiego, tym wszystkim mistrzom mianowanych rzemiosł ieden cech pozwolili przykładem y zwyczaiem miasta naszego Wileńskiego, w ktòrym porządek y wszystkie prawa cechowe, mianowicie dostatecznie opisane są. O co też nas uniżenie prosili mistozowie cechu mianowanego,

abyśmy z zwierzchnosci naszey cech ich y te wszystkie paragrafy y artykuły, z ratusza Minskiego im nadane, tym listem naszym utwierdzili y wolnosciami przyozdobili.

My tedy, bacząc ich proźbę słuszną y łaskawie się w tym im pokazuiąc, a chcąc to mieć, aby za szczęśliwego panowania naszego, przerzeczeni rzemieśnicy, bawiąc się rzemiosłem swym, co daley ku lepszemu porządkowi przyiść mogli, z łaski naszey ku ozdobie y rozmnożeniu miasta naszego Mińskiego pozwolilismy—y listem naszym pozwalamy złotnikom, kowalom, kotlarżom, słusarzom, zergarmistrżom, miecznikom y nożownikom w mieście naszym Minskim mieszkaiącym, ieden cech, schadzki y wszelaki porządek cechowy, przykładem y zwyczaiem miasta naszego stołecznego Wilenskiego y ten porządek y statut prawa cechowego, z ratusza Minskiego im nadany, który oni przed nami pokładali y artykuły w nim opisane bacząc być słuszne, przy zupełney ich zostawuiemy mocy y tym listem naszym stwierdzamy na wieczne czasy. Według którego przerzeczeni rzemieśnicy rządzić y sprawować maią, niwczym go nie odstępuiąc.

Pod ktory porządek cechowy i wszystką sprawę poddani nasi pod prawem Magdeburskim y zamkowym, tak tez y xiążęcym, woiewodzkim, starościńskim, y wszystkich urzędników naszych szlacheckich, duchownych y świeckich, którzy jeno kolwiek, w mieście naszym Mińskim mięszkaiąc, temi rzemiosłami obchodzić się będą, z onych rzemiosł swych pod ten cech podledz y we wszystkim starszych swych słuchać powinni będą, y posłuszni im być maią, żadną się z tego nie wyłamuiąc rzeczą, a nieposłusznych y upornych urząd mieyscki Minski, t. j. woyt z burmistrzami, karać będzie, do czego im y urząd zamkowy pomocny być ma.

A nad to, z łaski naszey królewskiey, na proźbę starszych cechowych tym więcey ozdabiaiąc cech ich pozwoliliśmy im y teraźnieyszym listem naszym pozwalamy mieć pieczęć swą cechową, tak też chorągiew, bemben y wszelką armatę, do obrony mieyskiey należącą. A ten dom ich ćechowy, w którym oni skrzynkę || z przywileiami i sprawami cechowemi chować y schadzki mieć będą, wolności nadaiemy y od stancyj i exakcyj ludzi wszelkiego stanu tak przy bytnosci naszey królewskiey, iako też pod bytność wszelkich urzędników naszych y przy odprawowaniu sądów głównych trybunalskich, ziemskich y grodzkich eliberujemy. W czym wszelki urząd, żadnego nie czyniąc ukrzywdzenia, według tego przywileiu naszego zachować się ma.

Wszakże tych wszystkich, od nas nadanych im, wolności mistrzowie y rzemiesnicy przerzeczonych rzemiosł, z łaski naszey, maią używać, pod zwierzchnością y postuszeństwem urzędu mieyskiego Mińskiego będąc.

A dla lepszey pewności y stwierdzenia tych wszystkich rzeczy, mianowanych, ten list ręką naszą podpisany z pieczęcia naszą wydać im rozkazaliśmy.

Dan w Warszawie, dnia dwudziestego miesiąca novembra roku 1592, panowania naszego roku piątego.

Sigismundus, rex.

My tedy, Władyslaw IV, król Polski, do proźby takowey, imieniem starszych y młodszych braci cechu pomienionych rzemiesników Minskich do nas wniesioney, łaskawie sie skłoniwszy, wyżey inserowány przywiley, ze wszystkiemi iego punktami, artykułami y kondycyami, mocą y powagą naszą królewską, in quantum juri communi non repugnant, stwierdzamy y zmacniamy, do którego cechu y drugich rzemiesnikow tego miasta, t. j: konwisarzów, szychterzów, czapnikow y haplicznikòw, za proźbą ich do nas wniesioną,—przyłączamy, y do tych wolności y prerogatyw, w przywi-

leiu s. pamięci króla jego mości pana oyca naszego opisanych, przypuszczamy.

Do tego nowe artykuły onym nadaiemy:

Starszym y młodszym braci pomienionego cechu na potrzebę w domu cechowym będzie y ma być wolną dwa razy na każdy rok kanon miec sycenia miodów: raz na wielkanoc, a drugi raz na boże narodzenie swięta Ruskie, bez wszystkiego zatrudnienia y płacenia ciężarów, od których miodów wosk do kosciola farskiego Mińskiego dawać będą powinni. Które to kanony nie dłużey ieno przez tydzien trwac y odprawowane byc maią.

Rzemiesnicy tych rzemiosł, do Mińska z ynszych miast każdy przybywszy, nie wprzód przedawać maią, aż cechmistrzowi tego cechu opowiedzie; którey roboty gdy by z cechu naydaley do trzech dni onemn nie zapłacono, tedy takiemu wolno iuż będzie samemu, komu chcąc, przedawać.

Co wszystko im na potomne czasy, in quantum juris est, nadaiąc y stwierdzaiąc, chcemy miec, aby w używaniu takowych punktów y artykułów tak od swiętey pamięci króla jego mosci pana oyca naszego nadanych, iako od nas za aukcyą y przyczynieniem per presentes konfirmacyinych, wcale zachowani byli y ni od kogo przeszkody y przynagabania, || dla łaski naszey.

Na co dla lepszey wiary, ręką się podpisawszy naszą, pieczęć Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąć rozkazalismy.

Dan w Warszawie, na seymie walnym, dnia 14 miesiąca marca, roku panskiego 1639, panowania królestw naszych Polskiego y Szweckiego III roku.

Vladislaus, rex.

Marcyan Trzyzna, referendarz y pisarz Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

Po którey tych przywileiów z grodu Mińskiego extraktem wziętey pokładaniu aktykacyi ciż panowie sławetni Matyasz Wierzbicki y Stephan Weremieiewicz—cechmistrzowie miecznicy, Matyasz Chalecki y Bazyli Daniłowicz—cechmistrzowie slosarscy, Jakub Bernatowicz—cechmistrz kotlarski y Andrzey Łostowski—cechmistrz kowalski, mieszczanie miasta naszego Mińska, sami od siebie y imieniem wszystkiey starszey y młodszey braci teraźnieyszey cechowey, przyłączaiąc ad contubernium suum złotników y czapników iako do cechu swego competentes, ponieważ oni cech y rządy swoie cechowe maią, u xiąg naszych na wolności cechowe ich confirmowane, in suo robore zostawuiąc, confirmowali y approbowali iako też z melioracyą y aukcyą ku ozdobie, rozszerzeniu y ku większemu cechowi ich pożytkowi, według proźby, nowych im artykułów przysporzyli y przymnożyli, przy nich wszystką tak starszą, iako y młodszą bracią cechową, teraz będącą y napotym przybywaiącą, zostawili.

My tedy Jan Kazimierz do pomienioney proźby, przez panów rad y urzędników naszych wniesioney iako słuszney, łaskawie się skłoniwszy, złotników y czapników od nich wyłączywszy y oddaliwszy iako pro maiori tegoż cechu et in futurum incremento et augmento melioruiąc nowe paragrafy y artykuły przydaiemy, przymnazamy y przysparzamy.

Aby do ich cechowych sądów żaden urząd interesować się y niiakiey iney przeszkody czynić y trudności zadawać nie ważyli się.

Kramarze, w mieście naszym Mińsku znayduiące się, aby z inszych miast towarów y robót, cechowi ich należytych y kupionych, w kramach swych sine scitu et consensu braci cechowey nie przedawali, z wolnym o to cechowi urzędownie zabronieniem,

Też bracia cechowi wolni będą według przywileiu konfirmacyinego króla jego mości Władysława IV, pana brata naszego, kanon syce-

nia miodu w domu swym cechowym w kòzdy rok, raz na wielkanoc, a drugi raz na boże narodzenie święta Ruskie, po dziesięciu kamieni mieć y każdy raz po dwie niedzieli bez wszelkich trybutów y płacenia ciężarów || szynkować, oddaiąc wosk do kościoła farskiego Mińskiego.

A nadto pozwalamy braciom tego cechu ad normam ciuitatis nostrae regis Vilnensis cztery kramki do przedawania towarów swych zwyczaynych w mieście naszym Minskim pobudować za wiadomoscią magistratu Mińskiego.

W domu ich cechowym, tak ludzie stanu rycerskiego, iako y wspólney kondycyi szlacheckiey gospody sobie violenter zapisować y onego zaymować y nijakich exakcyi czynić nie maią, sub paenis inviolatores przywileiòw naszych sanctitis.

Ktòre przywileje, tu inserowane, tak dawne artykuły od nayiaśnieyszych antecesorów naszych, temu cechowi nadane, iako y teraz od nas swieżo meliorowane, we wszystkich punktach, klauzułach, paragrafach y kontentach mocą y powagą naszą krolewską stwierdzamy, zmacniamy, konfirmuiemy y przy nich nienaruszenie zachowuiemy.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąć rozkazaliśmy.

Dan w Wilnie XVIII (18) dnia miesiąca czerwca, roku pańskiego MDCLXIV (1664), panowania królewstw naszych Polskiego szesnastego, a Szwedzkiego siedemnastego roku.

Jan Kazimierz kròl.

Stanisław Waleryan Judycki, pisarz Wielkiego Xięstwa Litewskiego.

№ 154.

1666 г., студзеня 2. Менск.

Мінскі Гістарх. Цэх. акты, л. 160-161.

*Пастанова войтаўскага суда у Менску па скарзе Менскіх купцоў на седляроў Мацея Ламаку і Пётру Паповіча з забаронай гандляваць у крамах рымарскімі рэчамі на падставе сфальшаванага прывілею.

Wypis z xiąg prawa Magdeburskiego miasta jego kròlewskiey mosci Minskiego.

Roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt szòstego, miesiąca january wtòrego dnia.

Przedemną Krzysztofem Wołodkowiczem, woiewodą Nowogrodżkim, woytem Mińskim, Mironem Philipowiczem, Pawłem Olisiewiczem, burmistrzami, raycy y ławnikami na ten rok na sesyi generalney nazaiutrz po nowym lecie zasiadaiącem, tak też burmistrzami, raycami, ławnikami starey rady, mężami gminnemi y pospolstwem zgromadzonym,—żałowali y solenniter się protestowali uczciwy Hrehory Jakowlewicz, Ułas Zienowowicz, Iwan Poboka y Piotr Somowicz—kupcy Mińscy, sami od siebie y ymieniem braci swey y kramarzow, mnieyszymi towarami y drobiazgami w kramach handluiące, na Metwieia Łomakę y Piotra Popowicza cechmistrzów rymarskich y na wszystką bracią cechową tego rzemiosła rymarskiego y siodlarskiego, pasniczego y miechowniczego o to y takowym sposobem:

Iż oni, maiąc sobie przywiley na cech swoy rymarski, od najasnieyszego krola jego mości, świętey pamięci, Władysława czartego, pana naszego miłosciwego, sobie dany, od kilkudziesiąt lat ważyli się ad mala narrata włóżyć punkt przeciwko przewileiów miastu Minskiemu y kupcom nadanemu, iakoby kupcy nie mieli mieć towarów: rymarskich, siodlarskich, paśniszych y miechowniczych w kramach swoych y onemi targować, s ktorym przywileiem nigdy się do magistratu nie udawali, albo lubo by się snadż za dawnieyszych magistratow Minskich do zeszłych z tego świata osob udawali, nie mogli tego iednak nigdy przeciwko wolnościom y przywileiom jego krolewskeiy mości y całemu miastu || y kupcom danym y pozwolonym, poniważ wszelakiemi towarami handlować y pożywienia szukać pozwolono, otrzymać ważyli się w roku teraźnieyszym tysiąc sześćset sześćdziesiąt szostym, miesiąca january wtorego dnia, przed jaśnie wielmożnym jego moścą panem woiewodą Nowogrodzkim, woytem Mińskim y całym magistratem y pospolstwem, opacznie udawać, że iakoby żaluiący kramarże y kupcy mieli przeszkodę ym czynić niepodawszy przed urząd pozwu po żaluiących osob y bracią ych kupczykow, drobnemi towarami handluiących, bez żadnego zapozwu otrzymać dekret y deklaraćyią urzędową, że im magistrat za opacznym ich oddaniem nakazał y zabronił, aby kupczykowie y kusznierże, w kramach siedzący, rymarskiemi towarami nie handlowali y w kramach swych onych nie trzymali. A że się to przeciwko prawom y wolnościom mieszczanom y kupcom dzieie, bo, iako z dawnych czasow,—rymarże, siodlarze, pasnicy y miechownicy nigdzie yndziey, albo mało gdzie zbywaiąc, ieno tuż w mieście, towary swoie siodlarskie, pasnicze y miechownicze do kramów im przedaią y to właśnie kramarskie y kupieckie handle. Bo nie tylko tu w Mińsku, ale w Koronie Polskiey, y w Wielkim Xięstwie Litewskim, we wszystkich miastach, po miastach niemasz tego, aby siodeł y ynszych towarow rymarskich, pasniczych y miechowniczych mieć nie mogli, nigdy tego obżałowani rymarże nie dowiodą, a co większa, że ci rymarże, wyjowszy iednego Piotra Popowicza, || żadney pod mieyską juryzdyką osiadłości swey nie maią, powinności żadney na potrzebą mieską nie czynią, nawet y sam ten Matwiey Łomaka posiadłości żadney swoiey nie ma y komorą pod jurysdyką zamkową mieszka, a według przywileiow, jego krolewską moscią kupcom nadanych, kto pod cudzą jyryzdyką panską mieszka, temu nie wolno targować y za cudzego ma byc poczytan,—ważyli się pod ich mosciami, pany magistratowemi uczynic podstępek y wszystkich kupcow turbować. Z ktoremi cechmistrzami rymarskiemi, pasniczemi y miechowniczemi, wyż mianowani: Hrehory Jakowlewicz, Ułas Zienowicz, Iwan Poboka y Piotr Somowicz, chcąc prawnie postąpić, podstępek ich pod magistratem uczyniony dowieść, protestacyą swoią solenną ymieniem wszystkiey braci zanieśli, chcąc o ten dekret u ich mości panów magistratowych, ad male narrata, za opacznym udaniem swym otrzymany, prawnie za zapozwem oczewisto rosprawić. Dali tę protestacyię swoią do xiąg miesckich zapisać, co iest zapisano.

Z ktorych y ten wypis pod pieczęcią mieską panu Hrehoremu Jakowlewiczowi, Ułasowi Zienowowiczowi, Iwanowi Poboce, y innym iest wydan.

Pisan w Minsku.

Bazyli Włodzimierz Stephanowicz,
pisarz mieyski Miński m. p.

№ 155.

1666 г., студзеня 21. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх, акты, л. 17 і адв.

*Скарга Менскіх рымароў на кушнера Данілу Федаравіча, які набыў рымарскі тавар і гандляваў ім ў сваей краме.

Выпис с книг кгродских замку господарского Минского. Лета от нарожения сына божего тысяча шестсотъ шестдесят шостого, мца февраля второго дня.

На враде кгродском в замку господарском Минськомъ, передомною Мартином Казимером Володковичом, городничым и подстаростим Минським, постановившыся очевисто мешъчане Минские, пан Матвей Ломака и панъ Петръ Поповичъ, цехмістърове прысяглые ремесла седълярского, пасничого и меховънечого сполне с колекгами своими покладали къ акътыкованю до книгъ екъстракътъ с книгъ местскихъ Минских права Майдебурского на реч, в нем в середине нижей выражоную, просячы, абы тот екъстракътъ был до книгъ справъ кгродскихъ Минских актыкован и уписан.

Который уписуючы у книги слово до слова такъ ся в собе мает:

Roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt szòstego, miesiąca january dwudziestego pierszego dnia.

A tak my urząd w sprawie cechmistrzòw rzemiosła rymarskiego, siodlarskiego, paśniczego y miechowniczego tegorocznych pana Matwieia Łomaki y Piotra Popowicza y wszystkiey braci tego cechu, mieszczan Mińskich, z Danielem Fiedorowiczem, też mieszczaninem y kusznierzem Mińskim, za pozwem przez sługę mieskiego Andrzeia Durniaka słownie oczewisto Danielowi na dzien dzisieyszy danym y przyznanym o sprzeciwieństwo przywileiowi naiaśnieyszego kròla imci, pana naszego miłościwego y dekretowi magistratu Mińskiego, iż mimo wyraźną wolą jego krolewskiey mości y dekret, według obżałòwania actorow, przez zapowiedz ważył się nabyć towaru rymarskiego || portackiego, przywiezionego do miasta y z kramu swego szynkować, o to będąc pozwany y przywoływany przez sługę mieskiego, do prawa nie stanowi y żadney wiadomości o niestaniu y nieprzybyciu swym nam urzędowi y stronie swey nie uczynił.

Przeto my, urząd, nie deroguiąc ni w czym przywileiowi jego kròlewskiey mości, pana naszego miłośćiwego, dekret magistratu Mińskiego, cechowi rymarskiemu służący, we wszystkich punktach, clauzułach y paragraphach dnia wtòrego january ferowany y wydany utwierdziwszy y ony do executij sposobem w nim pomienionym przywodzić wolność zachowawszy, Daniela Fiedorowicza, jako prawa nieposłusznego w winie niestanney y w dekrecie pomienioney, na upad w rzeczy zdaiemy. Co iest do xiąg zapisano.

У того выпису печать прытиснена одна, а подпись руки тыми словы: Bazyli Włodzimierz Stephanowicz, pisarz mieski Miński.

Который же тот выпис за покъладанем и прозбою особъ верху мененых естъ до книгъ кгродскихъ Минъскихъ акътыкован и уписанъ, с которых и сесь выпис под печатю врадовою пану Матвею

Ломаце и пану Петру Поповичу, цехмистром сполне с колекгамн их и зо въсею братею, естъ выданъ.

Писан у Минъску.

Александер Танаевски писаръ кгродски Менски.

Скорыкговал с книгами Ярош Козел.

№ 156.

1666 г., сакавіка 20. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты, л, 72.

* Парадак унутранага строю слясарска-кавальскім цэху.

Roku pańskiego 1668 miesiąca marca 20 dnia.

My, będąc w spółności braterskiey przywileiem od królów ych mościów wielkich xiążąt obwarowani, tym że prawem nadaiemy y roskazuiemy pod toż mocą króla, pana naszego miłościwego, tak też y za konsensem jego mości pana wiewody Nowogrockiego, a woyta Mińskiego y tak też i ich mościów panów burmistrzów, rayców, ławników i ynnych tak rady starey jako y nowey, te xięgę daiemy z artykułami y s paragrafami, w tych xięgach opisanemi, roskazuiąc, aby się tak sprawowali y rządzili według tych artykułow, kture w tych xięgach opisane są.

1. Pierwszy artykuł kowalski tak się w sobie zamyka.

Chłopiec, ktory by się wyzwolił z cechu, a u czeladzi w gospodzie nie otrzimał hrzestówki,—abo za niedbalstwem swoiym, abo za iakim kolwiek sposobem,—takowy u mistrzów nie powinien brać z przepicia, aż uczyni hrzestowkę, to w ten czas za towarzysza zostanie.

Towarzysz wendrowny, albo niewendrowny powinien po starsze wsyłać z gospody towarzyskiey y robienskiey, a iesli by się ważył nad prawo, a siadł by robić u którego mistrza za iakim faworem, abo swoim umysłem, takowy powinien zapłacić wochlonów pieć do skrzynky.

Towarzyski y robieński obyczai: iako wendrownemu tak y tuteyszemu groszy dwanaście po obyczaiu; wochlon według ręki; z przepicia: podkorek przybić, gotowo krzyzowo szyne stosować do koła do rązu, podkowe podtwierdzic, zawiesy stosować do razu o trzech gwozdziach, a kiedy bendzie ich cztery, to maistrowi przynależy; pod bóty y pod trzewiki podkowki z tamtego żelaza kto przyniesie. To towarzyskie za maistrowskim węglem, a iesli by się więcey ważył nad prawo, powinien zapłacić cechowi iako y do skrzynki towarziskiey y robienskiey według artykólów y uznania braterskiego.

2. Artykuł kotlarski tak się w sobie zamyka:

Chłopiec, ktory się wyzwoli, powinien puisć do gospody towarzyskiey y robienskiey, a to dla tego, żeby towarzysze y robiency wiedzieli ob wyzwolencu. Z gospody powinien puiść do mistrza swego obyczai przerobić, a mistrz iego powinien iemu obyczai dać groszy dwunaście; po obyczaiu powinien puisc do gospody, a to dla tego, żeby mu szynk towarzysze uczynili, ale towarzysze—nie robiency; a po szynku ten towarzysz powinien wyszynk uczynic, dla towarzyszów y dla robiencow.

Towarzysz, który przywendruie, powinien się pytac o pierwszy warsztat, kturo bramo przywendruie; a iesli by towarzysza zastał na warstacie, tedy ten towarzysz powinien dać znać do gospody towarzyskiey y robień-

skiey, a to dla tego, aby mu dobrowolo czynili; a iesli by ten towarzysz wendrowny nie umiał dziękować za dobrowolo, powinien wszystko zapłacić. A mistrz, do ktorego przywendrował, powinien się pytać: czy dla roboty, czy dla przypatrzania, czy dla pohulania; a mistrz ten powinien temu obyczay dać, jesli roboty nie dal z przepicia: ad burstukowania kotła groszy dwanaście, od dna kotlowego, abo do bani gorzałczaney—groszy szesć, blacha na cztyry gozdzie do panewki, noge gotowo przybić, rure od konća na pieńdz zakitować, abo dokoła; farby ani suchej, ani mokrej nie powinien brać. A iesli by się ważył więcey towarzysz wziąć nad prawo, takowy ma podpadać wino cechowo towarszysko y robiensko.

3. Artykuł slosarski tak się w sobie zawiera.

Trąbownicki chlopieć, który zostanie robiencem, ma robić u swego mistrza obyczay, a iemu obyczaj groszy szec a po obyczaiu wochlon groszy dwanaście; z przepicia: co do komina się należy kłótke naprawić, bląd krencowy y reida, kluczyk mały, a iesłi by wiencey się ważył,—będzie winien według uznania towarzyskiego y robieńskiego.

4. Artykuł puszkarski tak się w sobie zamyka.

Wochlon puł złotego; z przepicia s piasku wychodzić, żeby szmereglem nie ruszyć szrubka mało; stawania naprawić, cingiol żeby do ognia nie kłaść, szrub przez łożko, podkurek—to wochloniku s przepicia należy.

A którо by towarzysz robił s trzeciego grosza, ten nie powinien wziąć żadnego grosza bez wiadomości maijstrowskiey, a iesli by się tego ważył tedy powinien wino zapłacić cechowo według uwagi towarzyskiey y robienskiey według uznania.

5. Artykuł miecznicki tak się w sobie zamyka.

Naprzod robieńcowi wochlon po szostaku a towarzyszowi wendrownemu iako y tuteyszemu po dwunastu groszy. Z przepicia należące: sable wychandożyć, skurko nowo do munstuka powlec, a iesli by się trafiło do iedney szabli munsztuk y okowka, to—maistrowskie; a jesliby się trafiło do jedney szabli okowkę, i iesli by rękoiesc staro powlec przy iego godzinie, to iemu należy; iesli by rękoieść dano nowo robić, a ten staro powlek, to taki z rzemiósła precz; a iesli by się trafiło z przepicia w dzien iako, to wszystko w pół z maistrem, a iesli by samego nie było, powinien oddać maystrowój; a iesli, by zataił, powinien do skrzynki towarzyskiey i robieńskiey wochlonów dziesienc; a iesli by się trafiło iednego pana sztuk trzy albo pięc, to nie idzie za przepicie. A jesliby się trafiło od rożnych panow po jedney sztuce, abo i po dzwie to towarzyszowi należy przy jego godzinie.

A przy tym to warujemy: robiencowi wolno będzie robić po półroku. kupiwszy sobie gliznę (?) ze wszystkim za swoie pieniędze, sprawic okowkę starą iesli się trafi; z przepicia ich: krzyż y brusztany y pochwy stare, przy tym kapturek stary. A jesliby się więcey ważył nad prawo i artykułow opisanych, tedy powinien do skrzynkł towarszyskiey y robieńczley zapłacic wochlonow dziesięć.

6. Artykuł szychterski tak się w sobie zamyka:

Z przepicia im należy: kapturek gotowy przy klecie, a iesliby miał do pary robic kapturek wolno y nowy zrobic. Koniec nadstawić do pistoletu, iesli kostki gdzie wypadną kostki nakleyć, obuch nasadzic. A jesli by się więcey nad artykuł ważył robić, powinien zapłacic podług winy towarzyskiey i robienskiey.

7. Artykuł nożewnicki tak się w sobie zamyka:

Jesliby przywędrował towarzysz rzemiosła nożewnickiego, tedy nie powinien do maystra chodzic, tylko do czeladney gospody, a u tego

maystra, gdzie skrzynka będzie stała, prosic o chłopca, abÿ dał do starszego znać. A starszy towarzysz powinien po starszemu do maystra wsyłać. Obÿczay niedziel dzwie ma przerobic u tegoż maÿstra, a po obyczaju według ręki wochlon. Z przepicia stare żelazo w nowÿ trzonek, nożyczki cyrulickie wolno wytoczyć. A iesliby się więcey ważył nad ten artykuł, tedy powinien zapłacic wochlonow cztyry.

8—11 artykuły mosięznśki, haplicznicki i platnerski (няма).

12. Na tychże należy: iesliby który kolwiek robieniec za towarzysza chciał zostac, gdzie nie będzie w gospodzie dwoch towarzyszow, takowy powinien maystrzowi oznajmić.

A jeslibÿ towarszysz ktorego kolwiek rzemiosła chciał mistrzem zostać, takowy ma rok robić u iednego mistrza. A gdzie by tego nie uczinił, powinien wine zapłacić do skrzynki towarzyskiey i robieńskiey złotych 6, a do cechu złotych 15, a potym iemu wolno za towarzysza zostać, zapłaciwszy winę, to iest który był wędrowny, a którÿ bÿ nie wędrował sowito ma zapłacić za wędrowkę.

13 artykuł. A iesliby towarszysz, albo robieniec, zakazãny od starszÿch, nie był do gospody, zakazanÿ, przez swowolię swoią, labo przez upor jaki kolwiek, powinien winę zaplacic do skrzynki wochonow dwa y powrocic które przÿ sprawie napiję

14 artÿkuł. Towarzysze ÿ robiency o godzinie 12 powinni się zbierać do gospody, gdzie na ten czas będzie skrzynka, o wtorey godzinie ma być skrzynka odkryta na stolie po południu.

To też warujemy pilno, abÿ pijani nie przychodzili do gospody, ani z bronią nijaką, abo z nożem, krzykow, hałasow nie stroili.

Który by kolwiek nieposłuszny artykułu zostawał, powinien zapłacić do skrzynki wochlonow. 12.

№ 157.

1669 г., лістапада 1. Кракаў.

Менскі Гістарх. Цэх. акты, л. 63 і адв.

*Ліст до цэху злотнікаў адносна палепшаньня становішча вучняў і тавары шоў.

Michał etc.

Sławetnym cechmistrzow, mistrzom y wszystkiego złotniczego rzemiosła cechom w rożnych miastach y miasteczkach W. X. L. osobliwie w stołecznym mieście W. X. L. naszym Wilnie będącym, wiernie nam miłym łaskę naszą królewską.

Sławetni, wiernie nam mili.

Doniesiono iest nam przez niektórych pp. rad y urzędników przÿ boku naszym będących querimonia imieniem wszystkich złotniczego rzemiosła mieszczan naszych Mińskich, iz wierność wasza in vilipendium przywileiów, praw, swobod y wolnośći, od naiasnieyszych królów:ich miłośći Polskich y wielkich xiążęt Litewskich, antecessorow naszych, Mińskim złotnikom przÿkładem inszych miast nadanych y confirmowanych, tudziesz na kontempt Minskich złotnikow y na opresią uczniow w Mińskim cechu według zwyczaiu wyzwolonych dla szczegulnego pożytku swego złotnikow, w Minskim cechu wyuczonych y wyzwolonych, gdyż z listem według zwyczaiu od cechu sobie danym do wierności waszych

na robotę przywędruie, nie przyimuiecie, zadaiąc im, jakoby nie byli praudziwemi uczniami. A zatym powtornie tegoż rzemiosła, które iuż z nauk cwiczenia cechowych mistrzow Minskich umieią, uczyć się przymuszacie. Chłopcow od nich rożnemi sposobami do siebie odmawiacie y zbiegłych do siebie chłopcow wydawać nie chcecie. Takowym tedy inconwentiom y bezprawiu na dalszy czas zabiegaiąc chcemy mieć y serio pod zakłądem winy albo zaręki dwu tysięcy kop litewskich, którey połowica skarbowi za paenu, a druga stronie żałobliwey in casu contraventionis temu listowi naszemu należeć będzie. Przykazujemy, abyście wiernośc wasza stosuiąć się do przywilejow y praw, Minskim złotnikom służących, uczniów w Minskim cechu wyuczonych y wyzwolonych, za listami z cechu autentice wydanemi, gdy do którego miasta, osobliwie do Wileńskiego, przywendruią, do powtórnego uczenia się rzemiosła złotniczego nie przymuszając, do roboty swoiey iako dobrże wyuczonych y wyzwolonych w cechu uczniów bez żadney trudności przymowali, chłopcow od mistrzow Mińskich sami przez siebie ani przez żadne subordynowane osoby odmawiać nie ważyli się, ubiegłych też chłopców za listowną Mińskłego cechu requizitią beź żadnych delatij wydawali y żadnego onym contemptu in posterum nie czynili, uchodząc winy wyżey mianowaney i niełaski naszey.

Dan w Krakowie dnia i miesiąca nowembra roku panskiego MDCLXIX (1669) panowania naszego I roku[1]).

№ 158.

1672 г., лютага 24. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 136, л. 287-288.

Actykacia listu przewielebnego metropolity Kiiowskiego, służącego na plac w Minsku sławetnemu Szyszce, burmistrzowi Minskiemu.

Michał etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym, komu to wiedziec należy.

Iz stanowszy personaliter u xiąg metryki cancelariey naszey wielkiey Wielkiego Xięstwa Litewskiego sławetny Furs Własowicz, burmistrz Minski, pokładał ku actykowaniu list wielebnego xiądza Kolendy, metropolity Kiiowskiego, przyznany u xiąg mieyskich Minskich, na zamiane placu z mieszczaninem Minskim Michałem Szyszko. Ktury list od słowa do słowa tak się w sobie ma.

Roku tysiąc szescset szescdziesiąt dziewiątego miesiąca augusta dziewiętnastego dnia przyznał ten list w zamianę dany sławetnemu panu Michałowi Szyscę burmistrzowi Minskiemu na wiecznosc Alexander Żydkiewicz, rayca y lentwoyt Minski. Tobiasz Kromer, pisarz mieyski Minski.

Ja Gabryel Kolenda, z bożey y stolicy apostolskiey łaski, archiiepiskop metropolita Kiiowski, Halicki y wszystkiey Rusi, archiiepiskop Połocki, Witebski, Mscisławski, || episkop Brzescski, Supraski archymandryta.

Oznaymuiemy tym naszym listem, komuby o tym teraznieyszego y na potym będącego wieku ludziom wiedziec potrzeba było.

Iz z pewnych przyczyn uczynilismy zamianę placu naszego w jurysdice metropoliey Minskiey bendącego, na którym przed tym żydowka

[1]) Подпісаў да актаў №№ 158 і 159 ніякіх няма. Захованасьць дрэнная. Відаць' копіі XVIII сталецьця.

Mnucha mieszkała, z sławetnym panem Michałem Szyszką, mieszczaninem y burmistrzem miasta Minskiego y małzonką onego panią Anną Skopowną, który w pewnym ograniczeniu zostaie, to iest iedną stroną do domu pana Pawła Puszkiewicza, a drugo do placu y domu tegoż pana Michała Szyszki, tyłem ob miedzy ogrodu tegoż pana Michała Szyszki, przodem od ulicy Juriewskiey, takowym sposobem: iz pan Michał Szyszka dał nam w zamianę plac też w miescie Minskim na ulicy Woskrzesienskiey, prawem kupnym wieczystym nabyty, w pewnych granicach, w prawie jego kupnym y nam od niego danym szerzey opisany, leżący. Tedy teraz ten plac od niego nam dany wziowszy y do juryzdiki naszey metropol ey Minskiey przyłonczywszy, wysz pomieniony plac nasz panu Michałowi Szysce y pani malżonce iego daiemy y do przysądu mieyskiego przyłonczamy. Juz od tego czasu, iako ia do tego placu i successorowie nasi potrzeby miec nie mamy, także y panowie mieszczanie do rządow y sądow tego placu, od pana Szyszki mnie danego, żadney należytosci uzurpowac nie maią. Która ta zamiana ma trwac nieodmiennie wiecznymi czasy, a ja pomieniony plac w moc, w dzierzenie y spokoyne używanie panu Michałowi Szysce y małżonce iego paniey Annie Skopownie, w intromissiją podac rozkazałem, a pan Michał Szyszka w possessią sobie pomieniony plac wziąwszy, wolni y mocni będą onym szafowac, przedac, zamienic, zastawic, darowac y ku iakiemu pożytkowl swoiemu obrocic, bez żadney od nas y successorow naszych w dzierzeniu || przeszkody wiecznymi czasy, pod zapłaceniem zaręki za naruszenie tego listu dwuch sot kop groszy litewskich, a y po zapłaceniu tey zaręki by y niepoiednokrotnie przecie ten nasz list przy zupełney mocy, a pan Michał Szyszka przy dzierzeniu tego placu maią zostawac.

Y nato ja, archiiepiskop metropolita Kiiowski, Halicki y wszystkiey Rusi, dałem ten moy list wieczysty zamianny zapis s podpisem ręki moiey y pieczęcią naszą, także s podpisami rąk panow pieczętarzow, odemnie ustnie uproszonych z pieczęciami ich mosciow.

Pisan w Minsku, w roku tysiąc szescset szesćdziesiąt dziewiątym miesiąca augusta dnia dziewiętnastego.

U tego listu podpis rąk tymi słowy: Gabryel Kolenda, archiepiskop metropolita Kiiowski, Halicki y wszystkiey Rusi.

Cyprzyan Łobkowski archimandryta Leszczyńskt, auditor metropolii, sacrae scripturae doctor.

Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz do tego scryptu od jego mośći xiądza Kolendy, archiepiskopa metropolity Kiiowskiego, Halickiego y wszytkiey Rusi, abym rękę podpisał, Paweł Olekszewicz Filipowicz, burmistrz Minski.

Ustnie i oczewisto proszony pieczętarz o podpis ręki, od osoby w tym liscie wyrażoney, rękę podpisuie Adam Sapatkowicz, rayca Minski.

Ustnie oczewisto proszony pieczętarz od jego mośći xiędza Kolendy archiepiskopa metropolity Kiiowskiego, Halickiego y wszystkiey Rusi ręke podpisał Jerzy || Jeroszewicz rayca ręka swą.

My tedy, krol, do pomienioney prożby łaskawie się skłoniwszy, ten list wyżey mianowany za podaniem onego do act xiąg metryki cancellariey wielkiey W-o X-a L-o przez sławetnego Fursa Własowicza burmistrza Minskiego dany od przewielebnego Kolendy, metropolity Kiiowskiego, na zamianę placu sławetnemu Michałowi Szysce, burmistrzowi miasta naszego Minska, do tych że xiąg metryki cancellariey naszey wielkiey wpisac y z nich extraktem pod pieczęcią wielką W. X. L. sławetnemu Szysce, burmistrzowi Minskiemu, wydac rozkazalismy.

Pisan w cancellariey naszey dnia dwudziestego czwartego mca february roku panskiego tysiąc szescset siedmdziesiąt wtórego, panowania naszego trzeciego roku.

(Подпісаў няма).

№ 159.

1672 г., чэрвеня 25. Варшава.

Менскі Гістарх. Цэх. акты. Пергам. ліст.

Confirmatia przywileju, złotnikom Minskim na cech nadanego.

Michal etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym, przywileiem confirmatiynym, komu to wiedzieć należy.

Pokładany był przed nami list przywiley confirmatiyny najasnieyszego Jana Kazimierza antecessora naszego z podpisem ręki i pieczęcią W. X. L° zawiesistą na cech, złotnikom miasta naszego Mińska służący, de data w Mińsku dnia XVII miesiąca maja roku MDCLXIV y doniesiona nam iest przez pp. rad y urzędnikow dworu naszego, przy nas na ten czas będących, imieniem wszystkich złotnikow Mińskich prożba, aby my ten przywiley stwierdzili y approbowali. Który, od słowa do słowa wpisuiąc, tak się ma w sobie:

Ja, Jan Kazimierz, z bożey łaski, król Polski, wielkie xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Żmudzki, Mazowiecki, Inflantski, Smoleński, Wołyński etc; a Szwedzki, Gothski, Wandalski dziedziczny krol.

Oznaymuiemy tym listem, prziwiliejem naszym, komu to wiedzieć należało. Pokladany nam był przywiley ś. p. najasniejszego króla jego miłości Zygmunta III, pana dziada naszego, cechowi złotnickiemu miasta naszego Mińska nadany. A oraz wniesiona iest nam prożba przez pp. rad y urzędników naszych, przy boku naszym residuiących, abyśmy ten przywiley stwierdzili, który z słowa w słowo tak się w sobie ma:

Żygmunt III, z bożey łaski król Polski, wielkie xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Zmoydskie, Mazowieckie, Inflantskie; Swedzki, Gothski, Wandalski dziedziczny król,

Oznaymuiemy tym listem naszym wszem wobec y każdemu zosobna, komu do wiedzieć należy.

Przełożono przed nami imieniem starszych y młodszych mistrzów y wszystkiego cechu rzemiosła złotnickiego, w mieście naszem Minsku mieszkaiących, abyśmy artykuły, niżey wyrażone, przez urząd tameczny mieski ku dobremu pożytkowi y ozdobie miasta postanowione, rzemiosłu złotniczemu mere należące, porządne spisane, temu to cechowi do dzierzenia y używania podane, powagą maiestatu naszego krolewskiego potwierdzili y umocnili.

Które to artykuły tak się w sobię maią:

Artykuł I. Naprzod wszyscy mistrzowie rzemiesnicy tego to cechu złotnickiego chwały p. bogu wszechmogącemu powinny ni w czym nie opuszczać, zwierchności naszey poddaństwo, winę y posłuszęnstwo tak też urzędowi tamecznemu Mińskiemu wcale y nienaruszenie oddawać, ten przywiley nasz we wszystkich punktach i paragrafach mocnie y nienaruszenie trzymać y wedle niego się rządzić y sprawować powinni będą.

Artykuł II. Aby te rzemiosło porządnie z pochwałą inszych szło y odprawowało się, każdy towarzysz rzemiosła tego, który by mistrzem w tym cechu zostać chciał, ma napierwiey robić u iednego mistrza cechowego lat trzy, a iesli mistrzowski syn lat dwie. A który by się w tym cechu wyuczył rzemiosła, ma wędrować lat dwie y zaś znowu u mistrza robić lat dwie y dopioro do robienia sztuk porządnie przystępować maią, jednakże pierwiey daty urodzenia swego od urzędu, gdzie się urodził, a od wyuczenia rzemiosła z cechu, gdzie się wyuczył, pokazać powinień będzie. (A który by towarzysz poiął dziewkę mistrzówską ma robić u mistrza lat dwie).

Które to sztuki takie maią być robione: rostruchan ieden w drugi wkładany, pieczęć wielką z literami rzezanemi wkoło z helmem zwierzch w wzczycie y nad szczytem, pierśćień z kamieniem cudnie osadzonym. Ktore to sztuki ma robić u mistrza starszego przez cały quartał, a w drugi quartał będzie powinien w cechu przed wszystkiemi mistrzami pokazać. Ten zas starszy mistrz, u ktorego sztuki robił, pod przysięgą ma zeznać, jako on sam, a nie z pomocą żadnego te sztuki urobił. Mistrzowie przypatrzywszy się y uważywszy iesli będą godne y wyprawnie urobione, iak na mistra należy, przyimuią, a iesli zle wyprawne uznaią, słukszy ie każą mu na innym poprawować.

A przy oddawaniu sztuk takowych, dla rozmnożenia skrzynki będzie powinien dać sztrophu szebra grzywien dwie y kopę groszy wstępnego. A na zajutrz przyszedszy do cechu będzie powinien przed mistrzami przysiągę wykonać; potym w tydzien po oddaniu sztuk mą kolacyą sprawić w cechu na wszytkie mistrzy y tak cechowym zostanie y mieysce sasiądzie.

Artykuł III. Mistrzowie starszi mają tego pilnie postrzegać, aby skrżynka cechowa z przywilejami y z inszemi sprawami była pilnie chowana, w iednego skrzynka u drugiego klucz, y aby z juryzdyctiey mieyskiey nie była wynoszona. A mistrzowie starsi nowoobrani nie maią skrzynki do siebie brać od starszych przeszłego roku, ażby oni pierwiey liczbę uczynili dostatęczną przed bracią w cechu y wszytko porządnie zdali. A iesliby skrzynkę cechową zatrzymali y liczby nie uczynili, będą powinni dać sztrofu do skrzynki grzywnę srebra, do czego i do uczynienia liczby maią bydz przez urząd przymuszeni.

Artykuł IV. Który brat będąc zakazany od starszego do cechu nie stanął y przyczyny niestanowienia się nie pokazał, taki ma dać za pierwszym pozwem sztrofu groszy trzy, za drugim sześć y tak postępuiąc ileby raż nie był, a znieważał starszego. Na schadzkę maią się schodzić na pewną godzinę trzezwo, a jesliby który piany przyszedł, tymże sztrofem ma bydz karan. Pakze gdy na stole skrzynka z przywileiem otworzona stać będzie, aby żaden z bronią nie siadał, ale ią od siebie oddał, pod takimże sztrofem, iako gdy nie stanie. Potem ma bydz podczas teyżeż chadzki pilnie zachowano, aby milczenie y wszelaka uczciwośc zachowana była; a gdy ieden z drugim będzie miał sprawę, uczciwie ma mowić z pozwolieniem starszego, a gdyby się drugi wtargnął bez pozwolenia starsego, ma dać sztrofu groszy trzy, a iesliby był uparty, a milczeć nie chciał, taki ma być więzieniem karany.

Artykuł V. To też ma bydz pilnie strzeżono, żeby srebro dobre robili takiey proby, iakiey w miastach każdych głównych tak w Koronie, jako y w Wielkim Xięstwie Litewskim będących. A starsi maią tego pilnie doglądać pod przysięgą uczynioną, y co miesiąc będą powinni proby brać. A iesli będzie na którego, że proby szłuszney nie wynosi srebro iego, pokazało, taki każdy za pierwszym razem do skrzynki cechowey sztrofu

ma dac puł grzywny srebra, a za drugim grzywnę. A iesliby się nań pokazało do trzeciego razu, takowego maią starsi urzędowi opowiedzieć, który iuz w cechu mieysca nie ma mieć y rzemiosła robić nie będzie. A iz się miedzy ludzmi częste oszukanie dzieie, tędy złotnicy w cechu tym nie maią mosiądzowey złocić roboty zwłaszcza tey, ktora na kształt złota robiona bywa, iako łancuhca mosiądzowego z lutowanemi vanironami, maneli na pierscień, także szkła, albo prostego kamenia do złota wsadzać, pod tymże sztrofem wyszey opisanem. A gdy to uczyni, taki każdy ma bydz do reiestru cechowego wpisany.

Artykuł VI. Iz się też miedzy ludzmi częste szkody we srebrze y złocie przez kradziez dzieją, ą pospolicie z takowemi rzeczami udawąią się do złotników, jako do tych, kłorzi takie rzeczy robią, przeto gdy by się komu szkoda stała, a udałby się do starszego cechu tego, y szkodę swą opowiedział, ma starszy mistrz wszystkie inne obesłać mistrze, aby taką rzecz zatrzymali, którą będą powinni zatrzymać y onę szkodę starszemu powiedzieć. Jednakże, gdyby w takim trafunku zapowiedzi nie było przez starszego, a złotnik gdy to kupił nie wiadomo, tedy nie powinien swych pienięḍzy tracic ani szkodnika szukać, gdyż nie wiedział. Ale jesliby który przez zakaz kupił, pienięḍzy swe traci y sztrof do skrzynki puł grzywny srebra. Co iesliby się nan pokazało do trzeciego razu, taki mieysce swe w cechu traci, y rzemiosła nie ma więcey robić. Także tez złotnicy maią zatrzymywać srebro podeyrzane, to jest zlitki, obrzeski złote i srebrne, aźby się wyprawił komu dał, albo zkąd dostał, gdysz żydowie y insi misterni złodzieje sami zlewaią dla lica. A gdy złotnik zleie komu srebro niepodeyrzane powinien na nię cechę robić, a bez cechy iuz będzie podeyrzane.

Artykuł VII. Maią też mistrzowie cechu tego utrzymać aby czeladz porządnie chowali. Nie ma więcey mistrz chować ieno dwu towarzyszów y dwu uczniow, a przed wyzwoleniem może trzeciego przyiąć. Trafi się też to międzу mistrzami, gdy mu towarzysza trzeba, że go do siebie przewabi. Prze to mistrzowie tego w swym cechu postrzegać maią, żeby towarzysze porządnie przystawali y odstawali. A gdy towarszysz u mistrza siadzie robic, ma dzwie niedziele robić. Po dwu niedzielach może odstać, abo też z mistrzem postanowienie uczynić. Gdy odstanie towarzysz, a drugi mistrz da mu robotę swawolnie, nie pytaiąc się pierwszego, iesli od niego odstał, taki ma dać do skrzynki sztrofu pułgrzywny srebra y onego towarzysza odmawić. A iesliby też który towarzysz swawolny uczyniwszy szkodę mistrzowi y nie odstawszy porządnie z miasta przecz poszedł, za takowym każdym mistrz ma pisać y nigdziey żaden towarzysz przy takim robic nie ma, ale ma bydz mian za bezecnego według zwyczaiu cechowego dotąd, ażby przyszedszy wyprawił się y dosyć uczynił. Ale gdy by taką szkodę uczynił, żeby pana kradł znacznie, albo nieznacznie, takowego iuż każdego ma moc ten cech szelmem uczynic, od uczciwości odsadzić, abo oddać urzędowi na executią.

Artykuł VIII. Należy też wiele, żeby mistrzowie uczniów swoich porządnie uczyli, żeby ucznie ich w każdym cechu mieysce mieli. Maią poprzestrzegać, żeby z małżąstwa byli spłodzeni nie bękartów, nie poddanych szlacheckich, oprocz żeby iego pan wolnością go darował, ani syna młynarskiego, łaziebniczego, ceklarskiego, a pogotowiu żyda, tych pomienionych nie maią w swym cechu uczyć, ale każdego uczciwego maią pilnie do rejestru cechowego wpisować, za świadectwem rodziców, albo krewnych y przyiacioł. A gdy go wpiszą, będzie powinien dać wpisnego groszy dwanascie. A każdy mistrz cechu tego nie ma mniey uczyć nad lat

pięć. Gdy się do rejestru wpisze, iuż mu niewolno od mistrza odstać, albo do drugiego przystać, bo by to było z szkodą mistrzowi, u którego się zapisał y naukę iuż wziął. Przeto ma trwać do czasu opisanego, a iesli by upornie nie chciał trwać, aboby uciekł, takowy albo rękoimie od onego czasu iako się zapisał maią za strawę płacić y szkodę nagrodzić, iesli by jaką uczynił. Ale gdy czasu swego dotrwa tedy go pan iego ma z reiestru wypisać y za towarzysza wolnym uczynić, a od wypisu powinien będzie dać pułtora złotego.

Do których to artykułow, wzwÿsz mianowanych, za prozbą y imieniem tegoż cechu do nas wyniesioną, y dla lepszego porządku y poratowania tamtego miasta niektóre artykuły przydać umyślilismy.

Do tego dodaiemy, aby żaden rzemiesnik rzemiosła tego złotniczego pod jaką kolwiek jurysdykcią, bądz zamkową, bądz szlachecką iakiego kolwiek stanu, bądz duchowną y mieyską w mieście Mińskim mieszkaiący, a nie będąc do tego cechu uprzywileiowanego przywiązany, nie smiał ani się ważył swawolnie y pokątnie tego rzemiosła złotniczego w mieście y na przedmieściu robić ku przeszkodzie y ubliženiu tego cechu, ale jemu wszyscy, ktorży tego rzemiosła używaią, nie szczycąc się pany, ani żaddnemi wolnościami ich, podlegać maią, pod straceniem roboty wszystkiey y warstatu, czego executią urząd grodzki Miński w jurisdyktiey szlacheckiey, a mieyski w mieskiey czynić powinien będzie.

Do tego nie ma być wolno żadnemu obcemu z inszych miast rzemieśnikowi tego rzemiosła, tak też kupcom ÿ żydom srebra y złota nowe rzeczy do Minska przywozić y przedawać, zwłaszcza pod czas trybunału y inszych zjazdow pod utraceniem towarow do skarbu naszego y zabrania ich przez urząd grodzki y mieyski.

A na ostatek temusz cechowi pozwalamy mieć pieczęć swą cechową y chorągiew, bęben y wszelaką armatę szrebrną dla obrony y ozdoby miasta tamecznego, pod kt̀orą chorągiew gdy jeno jaka kolwiek potrzeba w tamtym mieście tego będzie, powinni się będą stawić inszy rzemieśnicy, który swych osobnych, albo żadnych cechow nie maią, niczym się nie wymawiaiąć, czego urząd tameczny doglądać powinien będzie.

A tak my, król, widząc prośbę tę bydz słuszną, pomienionych złotnikow wzwyszmienione puncta, przywilei ÿ wolności tak za najaśnieyszych antecessorow naszych, jako y teraznieyszym przywilejem naszym miłościwie cechowi ich nadane y przyczynione, mocą y powagą naszą królewską stwierdzamy, zmacniamy, approbuiemy y wiecznemi czasy przy tey od nas nadaney łasce nic nie deroguiąc prawu pospolitemu zachowujemy.

A ten dom ich cechowy, w kt̀orÿm oni skrzynkę z przywilejami cechowemi chować y schadzki swe miewać będą, wyzwolamy od stania gości wszelakiego stanu, tak pod czas odprawowania sądow głownych trybunalnych, jako i innych ziazdow tak, jako y drugie cechy wolne domy swe maią, w czym im żaden urząd ukrywdzenia nie czyniąc według tego przywileju zachować się ma.

A dla lepszey wiary z podpisem ręki pieczęć W. X. L. zawiesić rozkazalismy.

Dan w Warszawie, dnia XXXI miesiąca maią roku MDCXVI, panowania kr̀olewstw naszych Polskiego XXXIX, a Szwedzkiego XXIII.

U tego przywileiu podpisy rąk temi słowy:

Sigismundus rex.—Janusz Skumin Tyszkiewicz, pisarz.

My, tedy, do pomienioney prośby łaskawie skłoniwszy pomieniony przywiley w tych wszystkich punktach, clausułach, paragrafach, conditiach

y artykułach stwierdzić umyśliliśmy. Jakosz y tym listem przywilejem naszym stwierdzamy, zmacniamy y approbuiemy, chcąc mieć, aby ten przywiley cale i nienaruszonie był zachowany.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy pieczęć W. X. L. zawiesić kazaliśmy.

Dan w Mińsku die VII miesiąca maia roku pańskiego MDCLXIV panowania krolewstw naszych Polskiego y Szwedzkiego XVI roku.

U tego przywileju confirmacynego podpis rąk temi słowy: Jan Kazimierz król.—Andrzey Kazimierz Gełgud sekretarz j. kr. m-ci.

My tedy, kròl, zwysz przerzeczone puncty, artykuły i wolności tak te, ktòrych z dawnieyszych lat za najaśnieyszych antecessorow naszych złotnicy Mińscy używali, iako y ninieyszym przywilejem naszym łaskawie cechowi ich nadane y przymnożone, mocą y powagą naszą kròlewską we wszytkim cale y nienaruszenie stwierdziwszy y zmocniwszy onego do spokoynego y wiecznego (in quantum juris est) używania złotnikom Minskim teraznieyszym y na potym będącym na potomne czasy podaiemy.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć W. X. L. zawiesić roskazalismy.

Dan w Warszawie dnia XXV (25) miesiąca junij, roku panskiego MDCLXXII (1672), panowania naszego III roku.

Michał kròl.

Michał Drucki Sokolinski,
pisarz W. X. L.

№ 160.

1673 г., ліпня 27. Варшава.

Ленінгр. фонд арх. Мін. Землероб. Зьвязка № 168, аддз. 4.

*Ліст караля Міхала Менскаму магістрату па справе набыцьця для Менскіх езуітаў будынкаў і сядзьбы Менскага бурмістра Міхала Шышкі.

Michał etc.

Sławetnym burmistrzom, raycom i całemu urzędowi radzeckiemu miasta naszego Minska, wiernie nam miłym, łaskę naszą krolewską.

Sławetni, wiernie nam mili.

Przełożono nam iest przez pp. rady nasze imieniem wielebnych oo. jezuitow konwentu Minskiego, że sławetny Michał Szyszka, burmistrz Minski, y z małżąnką swoią, będąc dissidentes a religione romanokatholicae, a maiąc kamienicę podle zaras koscioła y konwentu tychże wiel. oo. jezuitow Minskich y oną na ten czas nowemi budynkami y gmachami restaurując, rożne severitates kosciołowi y konwentu ich czyni, collicidia albo okopy na podworze ich i nad zakrystią obraca okna, na podworze klasztorne wystawiwszy in tantum wyniosł, że nie tylko na podworze, ale y do komor zakonnych prospectus z niech patet. Jinne wielkie absurda et incontinentia ex odio religionae et in contemptum catholicae fidei y miejsca bogu poswięconego wyszadza. A nad to łubo iuż wielkie hałasy y niewczas oycowie pomienieni ex contemptionibus inquilinorum, w tey kamenici mieszkających, cierpią, tesz kamienice swoią snadz in popinam locare chce. Co że się nie tylko przeciwko prawu pospolitemu, któ-

rym takowe seruitutes inhibentur, ale też cum summa irreverentia loci sacri y z wielkim oycow pomienionych discommodo dzieje.

Zatym surowo wzemosciom waszym roskazujemy, miec to koniecznie chcąc, abyscie takowych servitutes y absurda tymże oycom czynic nie pozwalali y owszem wszytkie takowe incontinentia et seruitutes, ktorekolwiek oycowie pertendunt y prawem inhibentur, amovere, collicidia odwrocic y okna zamurowac ỳ zagubic roskazali, ażeby in posterum nie była ab utriuque occasio querelaque laudi y chwała boża przeszkody żadney ab inquilinis teỳ kamenicy osoblivie dissidentibus nie miała.

Poniewasz oycowie jezuici amovendo wszystkie te okazyie deklaruią się, że pomienionego sławetnego Szyszki skupic chcą, abyscie wiełką waszą powagą urzędu swego w to ustompili y pomienionym oycom jezuitom dopomogli tak, aby pomieniony sławetny Szyszka y z małżąką swoią kamienicą wyszey manowaną tymże oycom jezuitom Minskim, iako się już declarował, justo tamen pretio, które in quantum by per amicabilem compositionem umowione bydz mogło, per taxam officiosam, ktorą wiernosc wasza per jus feudales, ut meus est, naznaczą constitui powinno będzie salua jednac ab excelsa fata religii patribus appellare przedał y oney mediante inscriptione officiosa ustompił.

Miec to chcemy y rozkazujemy wiernosci waszym dla łaski naszeỳ y pod winą.

Dan w Warszawie 29 julii, roku pańskiego 1673.
Michał, kròł.

№ 161.

1680 г., чэрвеня 8. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх акты, л. 35-36.

*Дэкрэт Менскага магістрата па справе аб нелегальным гандлю гафтара і мяхоўніка Яна Паўлоўскага.

Wypis z xiąg spraw ratusza miasta jego kròlewskiey mości Mińskiego.

Roku pańskiego týsiąc sześćset ośmdziesiątego, miesiąca juniy osmego dnia.

Na urzędzie jego kròlewskiey mości prawa Magdeburskiego Mińskim, przed nami Thomaszem Janem Rukiańskim lantwoytem, od wielmożnego jego mosci pana Dadziboga Jerzego Łukomskiego, stolnika Połockiego, woyta Mińskiego, będącym, Janem Fursem Ułasowiczem, Michałem Szyszką burmistrzami; Teodorem Kozłowskim, Grzegorzem Łoszukiewiczem raycami; Danielem Olisiewiczem, Pawłem Pieszkiewiczem ławnikami, magistratem zupełnym, na sprawach ratusza Mińskiego w tym roku zasiadaiącemi, gdy z porządku regestrowego ku sądzeniu przytoczyła sprawa uczciwých panòw Jakuba Łosowicza, Piotra Popowicza, Jerzego Jakubowicza cechmistròw y całego cechu rymarskiego, mieszczan Mińskich, aktoròw, z pozwanym uczciwym Janem Powłowskim haftarzem y miechownikiem, w Mińsku komorą mieszkaiącym, za podanym pozwem na pismie, oczewisto przez sługę mieskiego przysięgłego Alexandra Pławskiego, o to, iż obżałowany przybywszy do miasta Mińskiego, tak się sobie poważaiąc przywileie y

porządki od nayaśnieyszych królów ichmościów, panow naszych miłościwych, temu cechowi nadane, robotę mimo wiadomość cechową pokątnie robi. A gdy był od nich upominany, aby roboty nie robił, aż pierwiey podług || przywileiów dosyć cechowi uczyni, tedy miasto poszanowania onych łży, sromoci, różne odpowiedzi, tak przez samego siebie, iako przez różnych osób subordinowanych czyni y różne przykrości, bunty, seditiae przeciwko cechowi całemu wyrządza, udaie y oskarza. Zaczym maiąc stawać za pozwy bez żadney delatiey na dzień szósty tego miesiąca nie stawał.

Na którym dniu my, urząd, za tymże pozwem w sobotę bliską, to iest dnia ósmego juniy słownym Pawłowskiego obwieścić zakazem, a cechowi z przywileiami, onemu nadanemi, na tymże roku stawać przed sąd nasz nakazaliśmy.

Po którym takowym odkładzie w tey sprawie strona powodowa stawaiąc na terminie personaliter z panem Fiedorem Sofronowiczem, ku tey sprawie umocowanym patronem swym, żałowali według żałoby wyżey wyrażoney. Przeciwnym sposobem pozwany powtórnie, to iest raz na pismie, słownym drugi raz zakazem, Jan Pawłowski, iako sam praesens przed sądem naszym y na tym drugim nie stanął terminie, tak żadney wiadomości o sobie nam, urzędowi, ni przez kogo nie uczynił. Zaczym w niestannym pozwanego, cech rymarski postępuiąc prawnie w dochodzeniu krzywdy y zniewagi swey, w pozwie wyrażoney, dnia dzisieyszego pokładał nadany sobie przywiley świętey pamięci nayaśnieyszego króla polskiego Władysława czwartego, pana naszego miłościwego, na dowód tego, iż nie posłuszni cechowi władzą magistratu Mińskiego przymuszeni do powinności swey y do czynienia posłuszeństwa przywiedzieni być maią.

A dla lepszey twierdzy prezentował y list upominalny tegoż króla iegomości Władysława, także list swiętey pamięci wielmożnego imci pana Zawiszy, pisarza Wielkiego Xięstwa Litewskiego, starosty Mińskiego, w którym ratione roznych juryzdyk, w mieście Mińskim będących, jego mość xiądz Kudrewicz pleban Miński z innemi ich mościami podpisem ręki || swey stwierdził, aby każdy rzemieśnik rzemiosła rymarskiego cechu, nie excipuiąc się z cechu, ani iakąkolwiek juryzdyką duchowną y szlachecką zasłaniaiąc, powinność y posłuszenstwo cechowi oddawał. Przy tym cytuiąc z porządku prawa Magdeburskiego o cechowych kartę trzydziestą osmą y przydaiąc text o zrzuceniu rzemiósła, plenipotent aktorów za takowe nieposłuszenstwo, obelgi, pochwałki, udanie, seditie, bunty y różne przykrości, wzięcia do więzienia y sequestrowania samego Jana Pawłowskiego, zabronienia robić tego co kolwiek do cechu rymarskiego według prawa y przywileiów nie należy, albo czynienia dosyć cechowi y oddawania zupełnego posłuszeństwa prosił, y zabrania towarów albo robot, coby się kolwiek miechowniczych, pasniczych, siodlarskich y rymarskich u niego znalazło, żądał, ażeby sami panowie cechmistrzowie y wszyscy bracia tegoż cechu na zdrowiu swym bezpieczni zostawali, przydania y zesłania panów radziec z poysrzodka magistratu domąwiał się.

A tak my, urząd, tę sprawę dobrze zrozumiawszy y przywiley przy innych dokumentach do tey sprawy należących przed nami pokładany oglądawszy y czytanego wysłuchawszy, a postrzegaiąc porządku cechowego ex vi urzędu naszego, ponieważ Jan Pawłowski, prawnym y słusznym będąc pozwany terminem, nie stanął, iako contumacem y nieposłusznego prawu y przywileiowi jego krolewskiey mości, chcąc do posłuszeństwa cechowego przywieść według domawiania plenipotenta powodowey strony, uczciwego Jana Pawłowskiego, we wszystkim w samey rzeczy

wzdawszy cechowi rymarskiemu na odprawę panów Fiedora Kozłowskiego, Hrehorego Łoszukiewicza radziec, Daniela Olisiewicza y Pawła Pieszkiewicza ławników rocznych, przydaliśmy y zesłali.

Która sprawa iako się agitowała iest do xiąg zapisana, z których y ten wypis pod pieczęcią mieską uprzywileiowaną y z podpisem ręki własney stronie żaluiącey iest wydan.

Pisan w miescie Minsku.

Sebestyan Kazimierz Sosnowski, pisarz mieski Miński manu propria.

№ 162.

1681 г. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты, л. 181.

* Абавязак рымара Лаўрэна Мікалаевіча выплаціць у цэховую скрынку 30 грошаў у працягу трох гадоў (1681—1683), якія ён павінен быў унесьці пры прыйме у цэх.

List odemnie Ławrena Mikołaiewicza dany sławetnym panom cechmistrzom cechu rymarskiego y całemu cechu, iż ia, będąc potrzebnym pieniędzy przy pogodzeniu za sztukę iako zwyczay iest cechowy według prawa y przywileiów, cechowi nadanych, zostałem winien złotych trzydzieście do skrzynki cechowey. Które to złotych trzydzieście ratami mam wypłacać, niepochybiaiąc terminu żadnego, na każdy rok po złotych dziesięciu, pierszą ratę, da pan bóg, w roku 1681 y tak rok po roku mam wypłacić do roku 1683. Wolni będą bez żadnego prawa sławetni panowie cechmistrzowie za nieoddaniem którey kolwiek raty na terminie, sami odprawę sobie uczynic, a ia żadnego prawa o to nie powinien będę z panami cechmistrzami sobie y obrony zazywac. A to mam wypełnić pod osobliwemi obowiązkami, we srzedzinie tego listu opisanemi.

I na tom ten list dał z podpisem ręki mey y ich mościów panów pieczętarzów, ustnie odemnie y oczewisto uproszonych.

Ławryn Mikołaiewicz, ręką swą.

Oczewizto proszony o podpis ręki od osoby, w tym liście wyrażoney, aby rękę podpisał do tego listu, Hrehory Łoszukiewicz rayca Miński.

Ustnie a oczewisto proszony od pana Ławrina Mikołaiewicza do tego listu obligu o podpis ręki rękę podpisał Teodor Kozłowski, rayca Miński.

Oczewisto proszony o podpis ręki od osoby, w tym liście wyrażoney, aby się podpisał do tego listu Joannes Michayłowicz.

Дапіска: Roku 1681 na ten oblig doszło złotych dziesięc. Drugim razem złotych dwa.

№ 163.

1681 г., студзеня 20. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты, л. 22-23.

*Скарга рымароў, мяхоўнікаў і пасьнікаў на седляроў Мацея і Паўла Ламакаў, якія ня выконвалі цэхавых прывілеяў і вялі барацьбу з рымарскім цэхам.

Wypis z xiąg woytowskich miasta jego królewskiey mości Mińska.

Roku pańskiego tysiąc sześćset ośmdziesiąt pierwszęgo, miesiąca januarij dwudziestego dnia.

Na urzędzie jego królewskiey mości woytowstwa Mińskiego, przedemną Tomaszem Janem Rukiańskim, lantwoytem Minskim, od wielmożnego jego mości pana Dadziboga Jerzego Łukomskiego, stolnika Połockiego, woyta Mińskiego zostaiącym, żałowali y solenniter się protestowali sławetni panowie—Jakub Łosowicz, Piotr Popowicz, cechmistrze cechu rymarskiego, sami od siebie y w krzywdzie całego cechu y braci rzemiosła rymarskiego, miechownickiego, pasnickiego, na uczsciwych—Matwieia, cechmistrza rzemiosła siodlarskiego, iako się sam mianuie y Pawła Łomaków, braci rodzonych, siodlarzów miasia jego królewskiey mości Mińskiego i na pomocników onych w spólney radzie y namowię sobie będących o to, iż panowie siodlarze, będąc przyięci do cechu rymarskiego-miechownickiego-pasnickiego y zostaiąc w jedności w tym źe cechu rymarskim, zawsze byli posłusznymi y roboty tylko swoiey sami się pilnowali, to iest—tylko kulbaki z drzewa z blachami obitemi y z lazurowaniem, takźe iarczaki, które kryte kapo, miedzio, srebrem lub axamitem zwierzchu, co pod kley należy—siodła francuzskie, husarskie, kryte niemieckie—robili y robić powinni, ale koło rymarskiego, jako to poduszki, taszki, tabienki, ładowniczki, paski do ładownic, || łyżeczniki, nożenki, tego robić niepowinni, bo to rymarska-miechownicka robota. A niedosyć maiąc na tym, yż w robocie im nienależney przeszkodę czynią, ale pod czas zebranych schadzek, przepomniawszy bojazni bożey, srogośći prawa pospolitego, lekce poważaiąc przywileja od najasnieyszych królow ich mośći Polskich i wielkich xiąząt Litewskich, panow naszych miłościwych, cechowi rymarskiemu-miechownickiemu-pasnickiemu nadanych,—bunt y sedycję czynią, czeladz od lat szesnastu mimo wiadomość cechową przymuią, kwartałow nigdy nie pełnią, syna niewyzwolonego w cechu na warstacie chowają, ktory robotę robi, który iuż syn dziatki zpłodził, będąc w cechu chłopcem; secreta cechowe do cechu Wileńskiego reweluią; zkąd własnie ubodzy ludzie rymarze wyżywienie mieli zahamowali; nigdy niewyzwolonych ludzi promowuią y bunty przed magistratem za wyzwolonych w cechu czynią. Ale ieszcze pan Matwiey Łomaka, będąc suspekta persona na rożnych mieyscach, cechmistrzow rymarskich słowami uszczypliwemi despectuię, do cechu rymarskiego Wileńskiego prez pismo onych udaię, do zguby w zarobieniu chleba przyprowadza; przywileja, cechowi rymarskiemu od najaśnieyszych królow pp. naszych miłosciwych nādane, cechowi Wileńskiemu rymarskiemu declarował z skrzynki cechowey rymarskiey Minskiey dostawszy niezwyczaynie oddać; insze nieznosne szkody, krzywdy ubogim ludziom rzemiesnikom w zarobieniu chleba czyni y cech rymarski do zguby przyprowadza, a sprawy niektóre, artykuły, porządki cechowe pisane, będąc pisarzem, ieszcze przed nastąpieniem Moskwicina, z skrzynki cechowey wyiął y zabrał. A teraz zawziawszy przed się niesłuszny zamysł, nie będąc || posłusznym cechowi, a naybardziey sprzeciwiaiąc przywileiom i. kr. m. pp. naszych miłosciwych, do cechu nie są posłuszni, robotę sami rymarsko robią y że wszystkim siedzenia wystawiwszy, tak one przedaią, co im nigdy nie należało i nie należy. I owszem cech rymarski, od nich przeszkodę maiąc w robotach swoich, im nigdy nie przeszkadzał y po namnieysze w ich także obzałowaniu nie iest winny. Lecz panowie Łomakowie, czyniąc bunty całemu cechu y przeszkadzaiąc w robotach rymarskich, z dawnych czasow przeszkodę czynią, a teraz smieli y wazyli się niewinne niesłusznę zaniesć

protestatią na panow cechmistrzow i bracio całego cechu rymarskiego niewinnie turbuią, do szkod przywodzą, cechu podlegac nie chcą, w cechu nie znaszaią się y z niego się wyłamuią.

Zaczym ponosząc takowo niewinno turbatio y szkody od p. Łomakow, także dla niewinney turbatiey iako i wielkiey nieznosney krzywdy w robotach im nienależnych y w niesnosne udania, chcąc prawnie o to wszystko mowic i z onemi prawnie postempowac dokąd prawo szerzey drogę pokazę, dali te swoią solenną protestatio do xiąg woytowskich zapisac. Co iest zapisano.

Z których xiąg y ten wypis, z pieczęcio woytowsko i z podpisem ręki lantwoytowskiey, sławetnym pp. cechmistrzom y wszystkiey braci cechu rymarskiego jest wydąny.

Pisan w Minsku.

Tomasz Jan Rukianski, lantwoyt Minski.

№ 164.

1681 г., студзеня 30. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты, л. 37-38.

*Дэкрэт Менскага магістрату па справе між сядлярамі і рымарамі аб нарушэньні цэхавага парадку.

Widimus z xiąg spraw ratusza miasta jego królewskiej mosci Mińskiego.

Roku pańskiego tysiąc sześcset osmdziesiąt pierwszego, miesiąca januarij trzydziestego dnia.

Na urzędzie jego królewskiey mości prawa Magdeburskiego Mińskim, przed nami Thomaszem Janem Rukiańskim lantwoytem, od imci pana Dadziboga Jerzego Łukomskiego, stolnika Połockiego, wojta Mińskiego, będącym, Bazylim Hrehorowiczem, Pawłem Olesiewiczem burmistrzami, Adamem Sapatkowiczem, Benedyktem Michałem Niedzwiedzkim raycami; Janem Olesiewiczem, Jeumienem Piotrowiczem Ostrowskim ławnikami, magistratem zupełnym, na sprawach ratusza Mińskiego w tym roku zasiadaiącemi, w sprawie panów Macieia cechmistrza y Pawła Łomakow, Pawła Hryniewicza brata cechowego, mieszczan Mińskich y całego cechu rzemiosła siodlarskiego, aktorów, z pozwanymi: panem Jakubem Łosowiczem y Piotrem Popowiczem, cechmistrzami rocznemi rzemiosła rymarskiego, takżeż s sławetnym panem Hrehorym Łoszukiewiczem raycą Mińskim, panem Jerzym Jakubowiczem, panem Michałem Sebestyanowiczem, mężami communitatis y cechmistrzami rzemiosła rymarskiego, mieszczanami Mińskiemi y z całym cechem tegoż rzemiosła, za podanemi pozwy na piśmie oczewisto przez sługę mieskiego przysięgłego Alexandra Pławskiego na dzień dwudziesty siodmy januarij tegoż roku, o przeszkodę w rzemiośle siodlarskim, o naruszenie praw y przywileiów, od nayasnieyszych królów ich mości cechowi ich nadanych y o winy w porządkach ich opisane, tak też do pokazania y położenia przywileiow cechowi rymarskiemu nadanych y o winy, w tych że przywileiach na nich założone. W którey sprawie za niedoyscıem rosprawy dnia dwudziestego siódmego januarij stanął odkład za tymiż pozwy do przyszłey sądów cadentij. Zatym dnia dzisieyszego, wigore tych że pozwów, stawaiąc żałuiący z umocowanym swym panem Stephanem Jakubowskim ku poparciu producowali dekret

w roku przeszłym tysiąc sześćset ośmdziesiątym, miesiąca decembra czternastego dnia w tey sprawie ferowany, którym nie czyniąc rozsądku prawnego nakazano, aby żałuiący pisanym dekretem obżałowanych oczewisto na przyszłą sądów cadentią zapozwali. Na którym terminie pomienieni pozwani rokiem zawitym na żałobę aktorów usprawiedliwić powinni byli y podług dekretu dnia dwunastego decembra, w tym że roku przeszłym ferowanego, przywileje, od nayaśnieyszych królów ich mościów, panów naszych miłościwych cechowi rymarskiemu nadane, przed urzędem pokładać mieli. Gdzie też dekretem dnia czternastego decembra przeszłego roku ferowanym, moc daną od Pawła Hryniewicza panom Łomakom do skonczenia tey sprawy przyięto.

Pokładali oraz y supplikę w dzień nowego lata roku teraznieyszego tysiąc sześcset ośmdziesiąt pierwszego na sessyi podaną, na której supplice imci pan wóyt Miński ręką swą takową || przypisał deklaracyą, iż po limitacyi sądów pozwani mieli się rozprawić nieodwłocznie, a winny miał pokutować, iako się pokaże z przywileiu jego królewskiey mości, który u sądu cech rymarski miał pokładac z porządkiem y statutem.

A że na kilku cadentiach sądów dla mnóstwa spraw do tego przyiść nie mogło, tedy dnia dzisieyszego strona żałuiąca utwierdzenia dekretu przerzeczonego y deklaratiey a położenia przywileiów potrzebowała.

Przeciwnym sposobem stanąwszy pozwani: pan Jakub Łosowicz, pan Jerzy Jakubowicz mąż communitatis y Piotrz Popowicz, cechmistrze rzemiosła rymarskiego,—swym y cechu swego imieniem ku odpowiedzi przywileiów jego królewskiey mości przed nami urzędem pokładać nie chcieli, dekretowi sprzeciwili się, a mianowicie pan Jakub Łosowicz y pan Jerzy Jakubowicz położeniu temu contradicowali. Zaczym my, urząd, dekret dnia czternastego decembra w roku przeszłym tysiąc sześćset ośmdziesiątym ferowany y deklaratią nowoletnią in toto utwierdziwszy, przywileie jego królewskiey mości pokładać cechowi rymarskiemu y na żałobę actorów odpowiadać nakazalismy. A że się dekretowi sprzeciwili, tedy pana Jerzego Jakubowicza, pana Jakuba Łosowicza, cechmistrzów rzemiosła rymarskiego, iako sprzeciwnych lubobyśmy mogli pieniężną skarać winą, iednak wiedząc, iż sąd ma być bliższy ku miłosierdziu, niżeli ku karaniu, tedy wargieltami nie karząc, za postpositią władzy urzędowey y za sprzeciwienstwo dekretowi przerzeczonemu, dzień sądzenia w ratuszu uznaliśmy y nakazali. Którym dekretem oni obay się contentowali.

A zatym przystępuiąc ku rosprawie pozwani producowali przywiley swiętey pamięci nayjaśnieyszego króla jegomości Władysława IV, w roku tysiąc sześćset trzydziestym czwartym conferowany, na dowód tego, iż każdy rzemieśnik, w tym cechu zostaiący, swoie rzemiosło własne ma robić, a drugiemu przeszkody czynić nie ma. O czym punkt w przywileiu pomienionym tak sonat: „y też onym waruiemy, aby rymarz, siodlarz, pasnik y olsternik, kożdy z nich swego rzemiosła, które komu przynależy, pilnował, pod winą według uważenia cechowego“. Po którego przywileiu producowaniu y przeczytaniu tego punktu, proceduiąc pan Jakubowski wnosił, iż dwuch albo trzech tylko iest w Mińsku siodlarzów, a y ci się nie mogą pożywic, a ieszcze ich do cieślów odsyłaią, zadaiąc iako by oni rzemiosło ciesielskie robią, że łęki z drzewa gotuią. Mieli oni dowody ale zgorzały, ieno artykuły zostały wcale. Zatym cytował y czytał naprzód artikuł dzisieyszy o obyczaiu y kształcie sztuki siodlarskiey, y iakim obyczaiem siodło hiszpańskie ma być robione,—na dowód tego, że poduszki y siedzenie ze wszystkim siodlarze tylko robić maią y artykuł trzynaszy, iz nie ma każdy mistrz tak siodlarskiego, iako y rymarskiego y pas-

niczego rzemiosła robić, tylko iedno rzemiosło aby robił warownie. Albowiem taki obyczay iest, y tak się zachowuie we wszystkich punktach przywileiu jego królewskiey mości, aby na iednym przestawał.

Po którym producowaniu dowodów wnosił, iż taka iest wina założona na siodlarzów, aby rymarskiego rzemiosła nie robili.

Na co || wszystko nie replikuiąc y w żadną controwersią nie wstępuiąc, pozwani o przydanie tylko plenipotenta prosili y domawiali się.

A tak my urząd w tey sprawie pozwanym panu Jakubowi Łosowiczowi, Jerzemu Jakubowiczowi, mężowi communitatis, Piotrowi Popowiczowi cechmistrzom rzemiosła rymarskiego y całemu cechowi tegoż rzemiosła według zwyczaiu prawnego beneficium na plenipotenta tą decisią naszą do soboty przyszłey, to iest do dnia pierwszego februarij pozwalamy y zawitym rokiem ku rosprawie y odrowiedzi z gotowym plenipitentem stawać nakazuiemy, gdzie żałuiący na onym terminie dowodzić maią tego, że rymarże siodlarskie rzemiosło robią, a pozwani maią się wywodzić w tym, że nie robią.

Która sprawa iako się agitowała iest do xiąg mieskich prawa Magdeburskiego Mińskich inserowana y zapisana. Z których xiąg y ten widimus pod pieczęcią mieską uprzywileiowaną y z podpisem ręki pisarskiey stronie potrzebuiącey iest wydan.

Pisan w Mińsku.

Sebestyan Sosnowski, pisarz mieski Minski manu propria.

№ 165.

1681 г., лютага 4. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты, л. 18-19.

*Протэстацыя цэхмістраў Менскага рымарскага цэху супроць пастановы магістрату па справе цэха з сядлярамі братамі Ламакамі.

Żałowali y solennie protestowali sławetni panowie: Jakub Łosowicz y Piotr Popowicz cechmistrże roczni, także sławetny pan Jerzy Jakubowicz, mąz communitatis y cechmistrz rzemiosła rymarskiego miasta jego królewskiey miłości Mińskiego,—imieniem wszystkich braci cechu pomienionego, w ciężkiey krzywdzie, obeldze, naruszeniu prawa y złamaniu przywileiu, na cech rymarski zdawna nadanego, na imci pana Thomasza Jana Rukiańskiego—lentwoyta, tudzież na szlachetnych panów: Bazylego Hrehorowicza, Pawła Olisiewicza Philipowicza—burmistrza, Adama Sapatkowicza, Benedykta Niedzwiedzkiego—rayców, Jana Olisiewicza, Jeumena Piotrowicza Ostrowskiego ławnikow, magistrat tegoroczny miasta jego królewskiey mości Mińskiego, w spolney z sobą radzie y namowie będących, o to i takowym sposobem, iż obżałowane osoby umowiwszy się cech załuiących rymarski zruinować, nie respektuiąc na to iz w każdych mieskich okasijach publicznych y priwatnych contuberniach znacznym wsparciem y ozdobą miastu zostaią, ciemięząc onych, roznym ludzi miastu nie zasłużonym w jurisdykach w Minsku będących residuiącym, z których żadna do miasta nie dzieje się posługa y należytość, aggrawowac dopuszczaią y znaczną uymą w rzemiosle delatorow czynić pozwalaią, czego od zaczęcia cechu swego bez żadney ni od kogo praepedycyi libere zażywali

mimo artykuły w przywileju im nadanym specificowane, naruszaiąc tenże przywiley, który od naiasneyszego króla imsci s. pamięci Władysława czwartego, na instantią magistratu Mińskiego i antecessorow obżałowanych nadany, od należytey odtrącywaią roboty, co większa gdy za pozwem nulliter et illegitime wyniesionym od utsciwych pp. Matwieja Łomaki, mianującego się być cechmistrzem siodlarskim y drugiego Pawła Łomaki y Pawła Hryniewicza, niewiedziec zkąd przybyłego, w cechu ieszcze niewyzwolonego y nie zapisanego, siodlarżów, w miescie j. k. m. Minskim w juridykach rożnych nienależytych do ratuszney nalezytosci mieszkaiących, roku teraznieyszego 1681, miesięca januaryi trzydziestego dnia, przytoczyła się sprawa,

tedy obżałowani szlachetni pp. magistratowi miasta j. k. m. Mińska zawziowszy do żałuiących niewinny rankor, a osob wyżey specyfikowanych siodlarzow, który zarówno do cechu rymarskiego przyłączeni zostawali, nienależnie praetenduiących zwyczaynego od dawnych czasow w używaniu żałujących będącego rzemiosła, znacznie promowuiąc y onym jawny wyswiadczaiąc favor, a nie tym którzy nigdy żadnego do mieysca nie czynią pożytku, bo tylo sami zarabiaiąc, załuiących, którzy z siebie onera mieskie znoszą, zacieraią. Z którey to niesłuszney inwidiiey mimo prawo pospolite one in vilipendia maiący, a zatym czyniąc ubliżenie s. sprawiedliwośći żadnym nieprzekonanych prawem mieszczan osiadłych y cechmistrzow przysięgłych znacznie opprimuiąc, za iednym tylo odkładowym dekretem przez tychże siodlarzow porkyjomu otrzymanym, którym przywiley y artykuły w nim wyrazone, na dniu determinowanym produkować naznaczyli.

Gdy delator, nie chcac || się effectiwie o to usprawiedliwić y vice versa względem odebraney czeladzi swoiey inquirować pretensyi, praesentuiąc i pokładaiąć przywiley, cechowi rymarskiemu zdawna nadany, na patrona w sprawie in accessoris stawaiąc upraszali, tedy jch. m. pp. magistratowi niedopusciwszy takowey prawney beneficyjej, przepomniawszy przysięgi swey na pomnożenie praw i wolności mieskiey uczynioney, sami, łomiąc prawo pospolite, nic niewinnych protestantow winami okupiwszy koniecznie zapłacić sobie kazali y z urzędu nie spusciwszy osob załuiących osiadłych cechmistrzow do sequestru osadzili, gdzie y przywiley odebrawszy gwałtownie u siebie zatrzymali. A potym na dniu trzecim msca februaryi, po zapłaceniu niesłuszney winy y odprawieniu więzienia nakazanego, gdy powtóre o przydanie plenipotenta z strony swoiey załuiące upraszali, chcąc się expurgować na niesłuszną obżałowanych siodlarzów praetensiią y conjunctę uczyniwszy, poniewasz o iedną rzecz idzie dowieść tymże przywileiem naiasnieyszego krola, cechowi rymarskiemu służącym, ze niewinnie do prawa pociągani zostaią, a zatym iako na nieosiadłych paen prawnych inquirować o to, tedy szlachetni pp. magistratowi, tako też niechętnymi będąc, na rujine żałujących żadnych ochron prawnych nie dopuściwszy, winami y więzieniem aggrawowali, tak y na ten czas znacznie opprimuiąc onych, gwałtownie zatrzymanego na urzędzie przywileju nie wydali, plenipotenta nie przydali y ex nunc bez wszelkich zachowania obron prawnych procedować kazali. Od czego widząc załuiące ciężkie ubliżenie s. sprawiedliwośći, gdy do sądu j.k. m. assesorskiego appellatią wytoczyli, tedy za znacznym ku stronie obżałowaney favorem nie acceptuiąc zwierzchnośći maiestatu j. k. m. p. naszego miłosciwego mimo wyrazne prawo y pozwy na depactorow opisane koniecznie procederować kazawszy apellacij nie dopuscili y dalszemi odpowiedziami despektowac y cech rymarski, ku ozdobie miasta zdawna uczyniony, gdyby załuiące za

protestatią krzywdy swey inquirować mieli inquirowac declarowali. Który protestowswszy się o takowe bezprawie na obżałowany szlachetny magistrat Miński jenerałami, prytomnemi na ten czas w ratuszu będącemi, oświadczyli y przez tychże całemu magistratowi obzałowanych siodlarzow ex quo w jurizdyce mieyskiey ratuszney osiadłemi nie są, w tysiącu kopach gr. litewskich przyparęczyli.

A chcąc o takowe bezprawie, niedopuszczenia obron prawnych, winy niesłusznie wziętey, więzienia udziałanego, o zatrzymanie gwałtowne przywilegiiu, rzekomo cały cech rymarski osierociałym został, tudziesz y o dalsze czynione pochwałki prawem u sądu j. k. m. assesorskiego podług wytaczaney appellacyi czynic, win pewnych na depactorow prawa pospolitego inquirować y podług dawnego zwyczaiu w cechu rymarskim dotąd nienaruszenie używanego porządku y rzemiosła swiętobliwą decisią j. k. m. p. naszego miłościwego confirmować, dali tę solenną protestatią swoią do xiąg grodzkich Mińskich zapisać.

Што ест записано. При котором оповеданю ставшы очевисто енералове воеводства Минского (пропуск у аўтэнтыку) обадва, згодне з собою признали квит свой реляцыйный в тые слова писаный. ||

My, jenerałowie j. k. m. woiewodztwa Mińskiego, imieniem niżey wyrażeni, czyniemy wiadomo tym naszym relacyinym quitem, iz roku teraznieyszego 1681, miesiąca januarii trzydziestego dnia, z stroną szlachtą pp. Janem y Stanisławem Jankowskimi y Jerzym Malinowskim, byliśmy wziętemi od pp. Jakuba Łosowicza, Piotra Popowicza—cechmistrzow rocznych rymarskich y pana Jerzego Jakubowicza męża communitatis y cechmistrza tegoż rymarskiego Minskich do ratusza Mińskiego, gdzie sprawa z panem Matwieiem Łomaką, mienuiącym się cechmistrzem siodlarskim, Pawłem Łomaką y Pawłem Hryniewiczem, nie wiedzieć zkąd przybyłym y w cechu nie wyzwolonym, siodlarzami, agitowana była. A gdy ciż pp. cechmistrze rymarscy chcąć się skutecznie usprawiedliwić, pokładaiąc przywiley j. k. m. cechowi swemu służący na plenipotenta upraszali, tedy szlachetni pp. magistratowi miasta Minskiego w processie specificowani, niedopusciwszy plenipotenta exnuc za to samo winami okryli y tychże osob załuiących w sequestru nakazali, przywiley praesentowany gwałtownie na urzędzie zatrzymali. A potym dnia trzeciego miesiąca februariji na drugim terminie po odprawionym więzieniu y winie zapłaconey, gdy iuż załuiące stawaiąc w ratuszu o przydanie plenipotenta upraszali, tedy iako pierwiey tak y na tym terminie, nie przydawszy plenipotenta, samym procedować kazali. Od czego widząc ciężkie ukrzywdzeńe, do sądu j. k. m. zadwornego appelowali. J tey niedepusciwszy dalszemi despectowali odpowiedziami y cechu rymarskiego zruginowaniem. Który solenniter protestowawszy się nami jenerałamí okazali y oświadczyii.

A teraz tychze wyzey wyrażonych siodlarzow, którzy w jurysdyce ratuszney mieskiey żadney nie maią osiadłośći y żadnego do miasta nie czynią pożytku, ponieważ szlachetni pp. magistratowi ex favore promowuiąc onych, a osiadłych mieszczan y cechmistrzow miastu posłusznych gnębiąć, winami y siedzeniem aggrawuią, aby na obżałowanych swoiey niewinnosci za niesłuszny pozew u sądu należytego z comparyczney controwersyi dowiedli w tysiącu kopach groszey litewskich przyporęczyli. Których tych siodlarżów szlachetny magistrat Minski w przyparęce przyiąwszy, ku prawu samim declarowali.

A tak my, jenerałowie, przy czym byli y co sprawowali, na ten quit nasz relacyiny spisawszy, ku zapisaniu do xiąg urzędowych przyznawamy.

Pisan roku wyszey pisanego, dnia czwartego miesiąca februaryi.

Andrzey Olechnowicz jeneral j. k. m. woiewodstwa Minskiego ręką własną.

Іаков Лосич енерал воеводства Минского рукою своею.

№ 166.

1681 г., лютага 21. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты, л. 31—34.

*Дэкрэт Менскага магістрата па справе сядляра Паўла Ламакі з рымарскім цэхам аб перашкодзе у яго працы.

Widimus z xiąg spraw ratusza miasta jego królewskiey mości Mińskiego.

Roku pańskiego tysiąc sześcet ośmdziesiąt pierwszego, miesiąca februarij dwudziestego pterwszego dnia.

Na urzędzie jego królewskiey mości prawa Magdeburskiego Mińskim, przed nami Thomaszem Janem Rukiańskim, lantwoytem od imci pana Dadziboga Jerzego Łukomskiego, stolnika Połockiego, wójta Mińskiego, będącym, Adamem Sapatkowiczem raycą na mieyscu szlachetnego pana Bazylego Hrehorowicza burmistrza rocznego zostaiącym, Pawłem Olisiewiczem Phihipowiczem burmistrzem,—Aphanazym Kazimierzem Niedzwieckim ławnikiem, na mieyscu raycy rocznego zasadzonym, Janem Olisiewiczem Philipowiczem, Jeumienem Piotrowiczem Ostrowskim ławnikami,—magistratem rocznym, na sprawach sądowych w ratuszu zasiadaiącemi, gdy z porządku regestrowego ku sądzeniu przytoczyła sprawa z iedney strony między uczciwym panem Pawłem Łomaką siodlarzem Mińskim y pisarzem cechu siodlarskiego, aktorem ku poparciu, a z drugiey ku odpowiedzi z pozwanymi uczciwymi panem Jakubem Łosowiczem y panem Piotrem Popowiczem, cechmistrzami rzemiosła rymarskiego, tegorocznỳmi, za podanemi pozwy po cztyry kroć na pismie, przez sługę mieskiego przysięgłego Alexandra Pławskiego, iednemi oczewisto, a drugiemi nie oczewisto, o to, iż obżałowani, przepomniawszy boiaźni bożey y srogości prawa pospolitego, na gwałtowników opisanego || a ieszcze w prawie z sobą stoiąc, y onego nie kończąc, smieli y ważyli się gwałtownie naszedszy na dom żałuiącego, czeladnika jego Piotra Kitowicza, młodzienca, wziąć, iakoż y wzięli.

W którey sprawie za przywołaniem stron do prawa przez tegoż sługę mieskiego, obie strony stawaiąc personaliter, to iest pan Paweł Łomaka iako aktor, a pan Jakub Łosowicz y pan Piotr Popowicz cechmistrze rymarscy, pozwani, iako sami principałowie, prawnie się z sobą rozpierali.

Zaczym pan Stefan Jakubowski plenipotent pana Łomaki, moc do mówienia wziąwszy, dowiodszy przytym podanych kilku pozwów, pokładał proces przy xięgach wójtowstwa Mińskiego zaniesiony y onego przeczytawszy, skarżył na pana Jakuba Łosowicza y pana Piotra Popowicza, cechmistrżów cechu rymarskiego tegorocznych, także na pana Jerzego Jakubowicza, męża communitatis y cechmistrza nierocznego rymarskiego, na Stanisława Skrahę, na Kondzata Janowicza, młodszą bracią tegoż cechu y na cały cech rzemiosła rymarskiego,—o to, iż panowie cechmistrzowie rymarscy, z innemi cechu swego osobami nie dosyć na tym maiąc, że w rzemiośle siodlarskim wielką przeszkodę czynią, że nienależną ro-

botę siodlarską robią, y one przedaią, o co iuż w prawnych terminach stoią z sobą, na dalszą oppressią y obelgę ubogich siodlarzów, nie rosprawiszy się z nimi, smieli y ważyli się nasłać na dom panu Pawłowi Łomace pana Jerzego Jakubowicza, cechmistrza, Stanisława Skrahę, Kondrata Janowicza młodszych cechu swego. Który to pan Jerzy Jakubowicz, Stanisław Skraha y Kondrat Janowicz || w roku przeszłym tysiąc sześćset ośmdziesiątym, miesiąca decembra piątego dnia, naszedszy mocno gwałtem na dom tego pana Pawła Łomaki, a znalazszy na warstacie robiącego w tym domu Piotra Kitowicza haftarza y gwałtem go wyciągnowszy z izby, bić, mordować chcieli y do cechmistrów swoich rocznych prowadzili, gdzie zaledwo nieborak uszedszy z rąk onych, niebespieczen zostaie zdrowia swego y robić mu roboty zaczętey u pana Pawła Łomaki zakazuią, odpowiedz y pochwałkę czynią. J samego pana Pawła Łomakę słowami zelżywemi obelżyli, złaiali, zconfundowali y większą przeszkodę w robocie ubogiemu człowiekowi mimo winę, w przywileiach jego królewskiey mości opisaną czynią y czynić nie przestaią, iuż zacząwszy prawnie wielkie bezprawie działaią y do szkody pana Łomakę przywodzą, który tego haftarza odział, a podobno musiał co y płacić panu Mężykowi, któremu wsiądzenia do haftowania danego zacząwszy nie dokonczył za odięciem haftarza y oddaniem bożemu czasowi, mimo areszt z urzędu wyniesiony. Przez co wszystko na złotych dwieście, ieśli nie więcey, szkoduie.

Po którey żałoby przełożeniu cytował kartę czterdziestą trzecią w przydatkach z porządku prawa Magdeburskiero w te słowa: „gbyby kto miał krzywdę od kogo a, prawem tego niedochodząc, sam by się tego mscił, tedy prawo swoie iuż traci, bo nikt w swey rzeczy sędzią nie ma być, ani sam sobie sprawiedliwości działać y gwałtu drugiemu".

Przy tym zabierał się do przysięgi panu Pawłowi Łomace samowtóremu z malżonką iego, a potym samotrzeciemu z bratem iego panem Matwieiem Łomaką, na wszystkiey żalobie pomienioney. A po przysiędze zapłacenia złotych dwóchset, nagradzaiąc szkody || przysądzenia gwałtu kop dwadzieścia, winy za zgwałcenie aresztu kop sta, połowy na urząd, a drugiey połowy stronie załuiącey y zwrócenia haftarza Kitowicza panu Łomace prosił.

Przeciwnym sposobem pozwani pan Jakub Łosowicz y pan Piotr Popowicz cechmistrze, stanąwszy od siebie y od cechu rymarskiego z użytym sobie ku odpowiedzi szlachetnym panem Hrehorym Łoszukiewiczem, raycą Mińskim, wnosili to, że im żadnego aresztu nie podano y o nim nie wiedzieli, iakoż y sługa mieski zeznał, iż aresztu nie podawał, y w czym są obżałowani, w tym nie są winni y przysięgą sześciu osób odwieść się gotowi.

In procedendo patron actora wnosił, że kto co przez kogò czyni, to właśnie iakoby sam czynił. A że panowie cechmistrze roczni rymarscy nasłali na dom pana Łomaki subordinowanych, którzy na haftarza iego następowali, straszyli, pochwałki na zdrowie uczynili, na areszt nie respectowali, czeladnika odieli, bić go chcieli y samego żałuiącego despectowali y do szkody przywiedli, toż to właśnie iest, iako by sami osobami swemi te excessa popełnili. Czego wszystkiego przysięgą samotrzeciego actora z żoną y z bratem iego dowieść zabierał, y paen wyżey opisanych uznania prosił.

Na co wszystko replicuiąc od pozwanych pan Łoszukiewicz panu Jakubowi Łosewiczowi, panu Piotrowi Popowiczowi, panu Jerzemu Jakubowiczowi mężowi communitatis, panu Michałowi Sebestyanowiczowi, mężowi także gminnemu, czterem cechmistrzom rzemiosła rymarskiego, tu-

dzież Stanisławowi Skrazie, Kondratowi Janowiczowi sześciu osobow, a przy nich y samemu Piotrowi Kitowiczowi haftarzowi na tym, iako roboty || zaczętey kończyć mu nie zabraniali, z warsztatu go nie brali, na dom pana Pawła Łomaki nie nasyłali, gospodarza samego nie znieważali, odpowiedzi y pochwałeк na zdrowie nie czynili, haftarza nie straszyli, bić nie myslili, aresztu nie naruszali y o nim nie wiedzieli, w robocie przeszkody nie czynili, do szkody na złotych dwieście nie przywiedli y w żadnym obżałowaniu nie są winni, do juramentn zabierał. A po przysiędze, zapłaceniu kop sta za pomówienie, albo paenami talionis y siedzenia w ratuszu niedziel dwie prosił. A żeby dwaj albo trzey, albo sześciu, albo siedmiu porzysiądz mieli, to za rzecz niesłuszną być powiadał.

Na co pan Jakubowski odpowiedział:—urząd ma wiedzieć, kto bliższy do przysięgi, a ten pewnie blizszy jest, kto stawa przy procesie y dowodach pisanych. Przy którym postępku prawnym uznania blizszego actora do przysięgi podług zabierania prosił y domawiał się.

A tak my urząd oczewistey z obu stron controwersyi wysłuchawszy y one dobrze wyrozumiawszy, ponieważ pozwani żadnego reprocessu nie mieli y pozwu przeciwnego panu Łomace nie podali, win żadnych nieuznawszy na panu Łomace odprzysiądz się na wszystkiey żalobie wysz pisaney samoszóstym osobom, którym pan Łoszukiewicz do juramentu zabierał, to iest czterem cechmistrzom rymarskim, dwum rocznym, a dwum nie rocznym y dwum braci młodszey tegoż rzemiosła, excepto Kitowicza, nakazaliśmy. A po przysiędze odporna strona od tey żałoby żeby wolną byla. A że ten haftarz Kitowicz swowolnie odszedł, lubo by miał być paenowany, iednak od paen go uwolniwszy, ponieważ go pan Michał na boży czas nie cechowym przyiął porządkiem, panu Pawłowi Łomace przysądziliśmy, którego jeżeli odeyściem swoim do szkody przywiódł, w nagrodę tey szkody ma się onemu wyrabiać.

Którym dekretem pan Łoszukiewicz nie contentuiąc się dla tego, że my, urząd, na pana Pawła Łomakę, aresztu nie dowodzącego, za pomówienie paenami talionis nie uznali, do sądów zadwornych jego kró ewskiey mości assessorskich appellował. Którey appellatyi broniąc pan Jakubowski niesłuszną być powiadał, gdyż jakoby pozwani paenami talionis niesłusznie żądali y oney się domawiali, ponieważ podług constytutji roku tysiąc pięćset ośmdziesiąt osmego (iako ten że patron twierdził) iesli by kto kogo criminaliter osądził, a ten mu by się odprzysiągł, żadney winie nie podlega. Cytował przytym z porządku Magdeburskiego kartę setną sześćdziesiątą trzecią, domawiaiąc się tego, aby pozwani rymarze przysięgli na tym, ze nie na zwłokę sprawiedliwosci, ale dla uciążliwego dekretu appelluią.

My tedy, urząd, stosuiąc się do wyżey cytowanego prawa, podług domawiania patrona pana Łomaki nakazaliśmy pozwanym przysiądz na tym, iako nie na zwłokę sprawiedliwości y nie na zgubę pana Łomaki, ubogiego człeka, lecz dla uciązliwey decisyjei appelluią. Więc że y od tego punktu pan Łoszukiewicz appellował, wnosząc, iż tylko in accessoriis y w maley rzeczy appellatia nie idzie, a ta sprawa gwałtowna, a do tego, że z controwersyi dekret stanął, od którego appellatia urosła słuszna, bez przysięgi appellatyi dopuścić.

Przeto my, urząd, appellatiy odporney stronie tym || dekretem naszym dopuszczamy, a żądney paręki (którey pozwani po panu Łomace potrzebowali), ponieważ żaluiący w tym mieście dobrze iest osiadły, nie uznawamy.

Która sprawa iako się agitowała iest do xiąg mieskich zapisana, z których y ten widimus pod pieczęcią mieską uprzywileiowaną y z podpisem ręki pisarskiey stronie potrzebuiącey iest wydan.

Pisan w Mińsku.

Sebestyan Kazimierz Sosnowski, pisarz mieski Miński.

№ 167.

1681 г., красавіка 12. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты, л. 164 адв.

*Скарга ад імя рымарскага цэху на сядзельнікаў Мацьвея і Паўла Ламакаў.

Lantwoyt, burmistrze, raycy y ławnicy, urząd miasta jego królewskiey mości Mińskiego.

Utsciwym panom Matwieiowi jako się sam mianuiesz cechmistrzowi y Pawłowi Łomakom siodlarzom y mieszczanom miasta jego królewskiey mości Mińska, braci rodzonym, z zwierzchności jego królewskiey mości a z władzy urzędu naszego.

Przykazuiemy w. m. obudwum osobom, aby się przed nami y sądem naszym w ratuszu Mińskim za temi pozwy roku teraźnieyszego 1681, miesiąca apryla dwudziestego czwartego dnia, w czwartek przyszły, a za niedoysciem tego dnia sądzenia z takowych słusznych przyczyn sądow, tedy na blisko przypadaiącym dniu sądzenia sami oczewisto iako na roku zawityw ztanęli na żałobę y prawne poparcie utsciwych panów Jakuba Ułasowicza, Piotra Popowicza cechmistrzów tegorocznych y wszystkiey braci cechu rymarskiego. Którzy wielmożne mości pozywaią się o to, iż wielmóżne mości, będąc w tym że cechu, a nieznosząc się z cechem rzemiosła rymarskiego, do którego przyłączeni iesteście, maiąc in vilipendio przywiley jego królewskiey mości, pana naszego miłościwego, y nie maiąc żadney przeszkody w rzemiosle swoim siodlarskim, wielmożny mośći panie Matwiey Łomaka w spólney z rodzonym swym p. Pawłem Łamako namowy, nie dość na tym, że po kilka kroć jeżdząc do Wilna sekreta cechowe rewokowałeś i cech Wileński rymarski na żałuiących podburzyłeś, przez które udanie w rzemiośle swoim nie ieden z żałuiących rymarzów na towarze swym szkodować musiał y turbowany bywał, którym drogę do Wilna przez niesłuszne udanie zatamowałeś. Jakoż opisawszy się listem swym, gdy o to był pozwany, pod zareką na ratusz złotych 5, item na imci pana woyta Mińskiego także złotych 5, item na wielmożnego jego mości pana starostę Mińskiego złołych pięciudziesiąt, iz odtąd daley wystempować cechowi y żałuiących udawać nie miał, tenże list swóy popadaiąc w sowite zaręki podług obowiązku swoiego naruszyłeś, gdyż y po daniu onego nie raz cechowi Wileskiemu przez różne okazyie udawałeś, przez co na złotych kilka set, iako czasu prawa documentaliter dowiedziono będzie, żałuiące z instinktu w. mm. odniesli szkody y co większa, uchodząc płacenia takowych zarąk, śmieli y ważyli się niesłusznie protestacyią zanieść iakoby cech rymarski miał robotę rzemiosłu siodlarskiemu przyzwoitą robić, że nigdy nie byłą, y nie pokaże się, żeby kulbaki u siodła rymarze mieli robić y żadney przeszkody nigdy nie czynili y nie czynią y owszem wielką przeszkodę od siodlarzów ponoszą w robieniu poduszek, taszek y tabięków, ładowniczek, łyżeczników, nożenek, pasek do ładownic, co onym robienie należy y przywileia jego królewskiey mości pana na-

szego miłościwego naywierniey są położone, cechu rzemiosła rymarskiego a nie siodlarskiego. Zaczym do zapłacenia zarąk podług dobrowolnego zapisu winy na urząd założoney jaką o niesłuszną pomowę ponowie cechmistrze cechu rymarskiego y wszystka bracia was, siodlarzów, zapozywaią. Stanowcie się tedy na żałobę panów cechmistrzów y wszystkich braci cechu rymarskiego, która czasu prawa szerzey wielmożnych mości panów protestatyi y ustney załoby proponowana będzie.

Pisan w Mińsku roku 1681, miesiąca apryla dwunastego dnia.

Thomasz Jan Rukiański łantwoyt Miński p. w.

Дадатак: Roku 1681, mca apryla 24 dnia, stanąwszy personaliter sługa mieski przysięgły Alexander Pławski przyznał, iż taki pozew oczewisto podał. Lantwoyt Minski m. p.

№ 168.

1681 г., мая 2. Варшава.

Менскі Гістарх, Цэх. акты, л. 158-159.

*Ліст вял. князя Яна Казіміра адносна размежаваньня рымарскіх вырабаў паміж паасобнымі цэхамі.

Wypis z xiąg spraw ratusza miasta jego królewskiey mości Mińskiego.

Roku pańskiego tysiąc sześćset osmdziesiąt wtorego, miesiąca juli szostego dnia.

Na urzędzie jego królewskiey mości prawa Magdeburskiego Mińskim, przed nami Thomaszem Janem Rukiańskim lantwoytem, od wielmożnego jego mości pana Dadziboga Jerzego Łukomskiego, stolnika Połockiego, woyta Mińskiego, będącym, Benedyktem Michałem Niedzwieckim raycą, na mieyscu szlachetnego pana Jerzego Jeusewicza—burmistrza rocznego, a na mieyscu drugiego burmistrza jego mości pana Jana Pietrowskiego,— Hrehorym Łoszukiewiczem raycą, tudzież rocznymi raycami y ławnikami, na sprawach ratusza Mińskiego magistratem zupełnym w tym roku zasiadaiącymi.

Stanąwszy personaliter uczsciwy pan Jakub Łosowicz, cechmistrz rzemiosła rymarskiego y mieszczanin Miński, pokładał imieniem całego cechu rymarskiego Mińskiego rescript jego królewskiey mości do nas magistratu ad instantiam tegoż cechu otrzymany, prosząc, aby był do xiąg mieskich ratusznych, ze wszystką rzeczą, w nim wyrażoną, aktykowan y wpisan. Który my urząd oglądawszy y czytanego wysłuchawszy przyięliśmy, y do xiag prawa Magdeburskiego Mińskich wpisać pozwoliśmy. Który wpisuiąc słowo do słowa tak się w sobie ma:

Jan trzeci, z bożey łaski, kròl Polski, wielkie xiąże Litewskie, Ruskie, Pruskie, Żmuydzkie, Mazowieckie, Inflantskie, Smoleńskie, Wołyńskie, Podolskie, Kiiowskie, Podlaskie, Siewierskie y Czernihowskie.

Oznaymuiemy tym listem rescriptem naszym, komu by o tym wiedzieć należało, mianowicie urodzonemu woytowi y iego substitutowi — szlachetnym burmistrzom, raycom, ławnikom, urzędnikom magistratowym miasta naszego Mińska, wiernie nąm miłym.

Iż doniesiona iest nam supplika przez niektórych panów rad y urzędników naszych, przy boku naszym na ten czas będących, imieniem sławetnych cechmistrzów y wszystkich braci cechu rymarskiego Mińskiego, iż w rzemiośle ich rymarskim wielkie praepedicia dzieią się, kiedy haftarze

tak nowiter przybyli do miasta, iako y tameczni, y inni ludzie haftem się || bawiący w robocie y zarobkach onym przeszkadzaią, żadney za to nie pełniąc cechowi delatorow należytości y powinności.

Przeto my, krόl, łaskawie się skłoniwszy do pomienioney suppliki, a chcąc, aby za szczęśliwego panowania naszego każdy z poddanych naszych z prawa swego, wolności y rzemiosła swego cieszył się, ieden drugiemu w robocie nie przeszkadzał, tedy iako przywiley naiasnieyszego antecessora naszego s. p. króla jego mości Władysława, przed nami producowany, sub data roku tysiąc cześćset trzydziestego czwartego, miesiąca czerwca dwudziestego czwartego dnia, cechowi rymarskiemu Mińskiemu nadany, we wszystkich punktach onego approbowawszy, do którego we wszystkiem conformuiąc się y my, w osobliwą protectią naszą pańską, pomienionych delatorόw rymarzόw y wszystką bracią cechu rymarskiego Mińskiego miłościwie wziąwszy, mieć chcemy in perpetuum y oraz napominamy, ażeby żaden z postronnych, nowoprzybyłych do miasła Mińskiego y tamecznych haftarzόw y innych, haftem się bawiących, iakiey że kolwiek conditiey ludzi, do wsiądzenia żadnych sztuk y innych rżeczy na rzemieniu y suknie, rymarskiey nauce y rzemiosłowi służącey y należącey roboty haftować, pogotowiu w kramach, domach y na rynku przedawać nie ważył się, pod winą z ograbieniem y zabraniem takowych haftowanych rzeczy na cech rymarski Miński, które in lucrum cechu obracać się maią. Która to robota haftarska za dozwoleniem cechu rymarskiego iść ma, bez którego zaś licentiey przerzeczoney confiscatiey takowa robota będzie podlegała.

W czym wierności wasze iako custodes praw tamecznych y porządku mieskiego przestrzegać macie y na instantią w iakiey kolwiek krzywdzie y recursie cechu rymarskiego ex brachio magistratu ex officyi sui przydawać sług ex quam potentiam będziecie. Co uczynicie wierności wasze dla łaski naszey a z swoiey powinności.

Dan w Warszawie, roku pańskiego tysiąc sześćset osmdziesiąt pierwszego, miesiąca maia wtórego dnia, panowania naszego siódmego roku.

U tego rescriptu jego królewskiey mości pieczęć wielka Wielkiego Xięstwa Litewskiego przyciśniona, a podpis ręki jego królewskiey mości temi słowy: Jan król.

Który ten list jego królewskiey mości rescript || za podaniem onego przez pomienioną osobę, a za przyięciem naszym urzędowym iest do xiąg mieskich ratusza Minskiego aktykowan y zapisan. Z których xiąg y ten wypis pod pieczęcią mieską uprzywilejowaną urzędową y z podpisem ręki pisarskiey cechowi rymarskiemu Mińskiemu iest wydan.

Pisan w Mińsku.

Sebestyan Sosnowski, pisarz mieski Miński.

№ 169.

1681 г., мая 29. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акщы, л. 24—30.

* Дэкрэт магістрата ў справе рымароў з седлярамі.

Widimus z xiąg spraw ratusza miasta jego królewskiej mości Mińskiego.

Roku pańskiego tysiąc sześćset osmdziesiąt pierwszego, miesiąca maia dwudziestego dziewiątego dnia.

Na urzędzie jego królewskiey mości prawa Magdeburskiego Mińskim, przed nami Thomaszem Janem Rukianskim lantwoyrem, od imci pana Dadziboga Jerzego Łukomskiego,—stolnika Połockiego, woyta Mińskiego, będącym; Adamem Sapatkowiczem raycą na mieyscu szlachetnego pana Bazylego Hrehorowicza Jakowlewicza, burmistrza rocznego, zasadzonym; Pawłem Olisiewiczem Filipowiczem—burmistrzem, Janem Olisiewiczem, Jeumienem Piotrowiczem Ostrowskim ławnikami, na sprawach sądowych roku tego w ratuszu zasiadaiącemi.

Gdy s porządku regestrowego ku sądzeniu przytoczyła sprawa uczciwych Matwieia cechmistrza siodlarskiego y Pawła Łomakow y wszystkich braci rzemiosła tegoż, mieszczan Mińskich, aktorów z pozwanymi: uczciwym Jakóbem Łosowiczem y Piotrem Popowiczem cechmistrzami rocznymi y całym cechem rymarskim, za podanemi częstokrotnemi pozwy na piśmie przez sługę mieskiego przysięgłego oczewisto, o nienależne robienie rzemiosła siodlarskiego, z uszczerbkiem zarobku ich własnego, a dnia dzisieyszego z odkładu onegdayszego za temiż pozwy. W którey sprawie, za przywołaniem stron do prawa, żałuiący siodlarze z umocowanym swoim panem Stephanem Jakubowskim ku poparciu, a pozwani rymarze z szlachetnym panem Hrehorym Łoszukiewiczem, raycą Mińskim, iako w tym że cechu będącym, excepto uczciwego Jakuba Łosowicza, cechmistrza ich rocznego, oblicznie ku odpowiedzi stawali.

Zaczym pan Jakubowski, patron żałuiącey strony, skarżył na uczciwych Jakuba Łosowicza y Piotra Popowicza, cechmistrzów rzemiosła rymarskiego, pasnickiego y miechownickiego y na wszystką bracią cechową, w tych że rzemiosłach zostaiącą, w spólney radzie y namowie z sobą będących o to, iż co cechmistrzowie rzemiosła rymarskiego zawziąwszy nienawiść y niesłuszny rankor z całym cechem pomienionym, chcąc ubogich ludzi siodlarzów Mińskich w tymże cechu, w którym y oni, będących y przyłączonych, chleba pozbawić, rzemiosło sobie nienależące siodlarskie y haftarskie, przywileiami królów ichmościów panów naszych miłościwych onym robić zabronione, przywłaszczyii, y przez kilkanaście || lat robili, oddalaiąc y odtrącaiąc Matwieia Łomakę, syna iego y brata. A zwaśniwszy się na nich wszyscy bracia cechowi, zabraniając onym rzemiosła ich przyzwoitego robić, czeladź, na warstacie będącą, siodlarczyków y haftarzów, iednych odeymowali, drugich odstraszyli y z miasta wycisnęli.

Przeciwnym sposobem, pozwani rymarze, na tę żałobę nie odpowiadaiąc, obmowę na pismie w te słowa podali, ręką samego cechmistrza podpisaną:

Mości panie lantwojcie, szlachetny mości panie magistracie miasta jego królewskiey mości Mińska. Moi wielce mościwi panowie y dobrodzieie. Osobliwemu to nieszczęściu musiemy przypisać, że w sprawie małey nie możemy doczekać się tak długo końca sprawy z siodlarżami. Zaczym chociaż my podali pozew, za tym pozwem popierać sprawy naszey nie możemy, gdyż tak długo doczekać się nie mogli sądów, od dnia dwudziestego wtorego marca aż do dnia dzisieyszego. A zatym my wszyscy ubodzy rzemiesnicy rymarze, do znaczney szkody, nie mogąc się absentować z miasta na robotę, przyiść musieli, a tu zostawać, a mianowicie, iako cechmistrz roczny, który stawać się musiałem, żeby przez niewinnie turbowanie panów Łomakow, cech szkody nie poniósł, y w naszey słuszney pretensyi, do nich uroszczoney z świątobliwey decisiey wielmożnych mościow sprawiedliwosc skutecznie uczyniona była. Przeto po znacznym y wiadomym przypadku moim przez ogień do osobliwey szkody y ruiny na ubostwie moim przyisć musiałem. Teraz tedy nie doczekawszy się przez

tak niemały czas sądow, musiałem odiechać do wielmożnego imci pana starosty Orszańskiego, ktòry prosi y roskazuie, żebym zaczętą dawno robotę skończyć chciał; zaczym musiałbym do szkody przyjsć y w niebespieczeństwie zostawać.

Śmiem tedy upraszać wielmożnych mościów moich miłosciwych panów, abyście, wielmożne moi, terminu do powrotu mego od jego mości użyczyć raczyli, gdzie za powrotem moim, lubo na tak niesłuszną pretensią panòw Łomakòw sprawić się gotowi będziemy, iako o niewinną turbatią, tak o koszty podjęte, y o przeszkodę rzemiosła iakośmy zaczeli dochodzić u sądu poważnego wielmożnych mościow moich panòw, nie zaniechamy, gdyż ta sprawą bezemnie iako rocznego cechmistrza kończyć się nie może. O co wszystko niewątpiąc upraszam, zostaiąc nayniższy wielmożnych mościów moich wielce miłościwych panów y dobrodzieiów życzliwy y powolny sługa Jakub Łosowicz, cechmistrz rymarski.

Roku tysiąc sześcset ośmdziesiąt pierwszego, miesiąca maij dwudziesiego || wtorego dnia, po ktòrey obmowy przeczytaniu patron żalujących siodlarzòw, uchylenia oney prosząc, wnosił, że ponieważ rymarze dla zarobku swego, zwłokę tey sprawy czynią, proszę, aby rzemiosła siodlarskiega nie robili poty, pòki się rozprawią, a teraz ponieważ sprawa iest wielka, niech y bez przytomności cechmistrza swego odpowiadaią. Na co pan Hrehory Łoszukiewicz, od cechu rymarskiego stawaiący, odpowiedział, iako w wątpliwych rzeczach w których trudno ieszcze wiedzieć, ktòra strona w rzemiośle prepeditią czyni y czyia wygraną, ponieważ to czas przyszły pokaże użyczenia frysztu, do przyiazdu cechmistrza rocznego rymarskiego, Jakuba Łosowicza, u którego y skrzynka z przywileiami cechowa zostaie, y bez niego iakoby odpowiadać cech nie może, prosił.

My, urżąd, widząc, iż zwyczaynym sposobem każdy na przełożenstwie naymnieyszym zostaiący, gdy się odiazdem w pilnych oddala potrzebach, na mieyscu swoim kolegę uprosiwszy zasadzić powinien, y nigdy skrzynka z przywileiami dla odiazdu iednego cechmistrza tak schowana być nie ma, aby czasu podaney w pilnych sprawach okazyey otworzona być nie mogła, a do tego iesli by cech cały osoby iedney odiazdem miał się zasłaniać per infinitum ta sprawa w odkładach będąc końca by wziąć nie mogła. Z tych tedy miar tę obmowę iako niesłuszną y domawianie pana Łoszukiewicza uchyliwszy y bez bytności cechmistra iednego (ponieważ iest drugi roczny), na żałobę siodlarzòw proceduiących odpowiadać nakazalismy. Za ktòrey obmowy nieprzyięciem, po wzięciu stronie swey na godzinę, te nieprzyięcie obmowy do głòwney appelatiy rymarze zachowali.

Druga, strony uczynku złodzieyskiego Matwieiowi Łomace niegdys zadanego, że ieszcze w appelatij zostaie sprawa, ten że pan Łoszukiewicz wnosił: nie możemy Matwieiowi Łomace y teraz odpowiadać, bo nie wiemy iesli capax, aby z nami actią mogł mieć, bo się ieszcze nie wywiodł przed sądem jego kròlewskiey mości, pana naszego miłosciwego, zadwornym assessorskim,—ma się wywodzić, y czy może rzemiosło swoie siodlarskie robić, ma tego dowieść.

In procedendo pan Stefan Jakubowski wnosił:—wszystka dependentia cechòw od magistratu idzie. A że iednym przywileiem król jegomośc utwierdził cech siodlarski y rymarski, tedy przez to mieć przeszkody żaden rzemiesnik nie może, ale kożdy śwoie rzemiosło ma robić. A siodlarze trzey tylko w Mińsku y ci się pożywić nie mogą, bò przeszkodę w rzemiośle maią y nie mogą inaczey żałoby ich unikać. Rymarze, gdy

są pozwani, różne obiectie niesłuszne Matwieiowi Łomace zadaią || y po ukazaniu dekretu ad probandum, że w cechu zostawać godzien y sprawa przez Jakowa Ananicza wytoczona iuż koniec wzięła, na decysyi przestać nie chcą.

My tedy urząd dnia dwudziestego czwartego kwietnia w roku teraźnieyszym tysiąc sześćset osmdziesiąt pierwszym ferowany, utwierdziwszy dekret, a Matwieia Łomąkę, ktory iuż o poczciwości swey dał słuszny wywod, za poczciwego uznawszy, lubo cech rymarski Miński od tamtych dekretów appellował, iednak ponieważ ta sprawa iest rozłączona, tedy rymarzom o robienie rzemiosła siodlarskiego ex nunc usprawiedliwić nakazaliśmy. A iesliby więcey Matwieiowi Łomace złodzieystwo zadawali, tedy aby pod też punkty (które w dekrecie roku tysiąc sześćset sześćdziesiąt dziewiątego, miesiąca juniy pierwszego dnia ferowanym są opisane) popadli, decidowaliśmy. Zaczym y ten dekret pan Hrehory Łoszukiewicz do główney zachował appellatiey, y wnosił, iż ta odprawa nie ma forum przed sądem ratusza Mińskiego magistratowym, bo ieszcze w cechu sądzona nie była. Cytował z porządku prawa Magdeburskiego o sędziach kartę czterdziestą osmą, chcąc tego dowieść, iż sprawa o rzemiosło pierwiey w cechu sądzona ma byc. A iesli by się tam dekretem cechowym która strona nie contentowała, tedy na rozsądek magistratu przychodzić powinna. A ponieważ ta sprawa o robienie rzemiosła ieszcze w cechu sądzona nie była, odesłania do cechu, aby cechmistrze różnych cechów sądzili, prosił. Czego y daley dowodząc pokładał przywilej naiasnieyszego króla jego mości Polskiego y wielkiego xięcia Litewskiego szczęśliwie panuiącego swiętey pamięci Władysława czwartego, y z tego przywileiu punkt w te słowa pisany przywodził y czytał: „więc y to iescze onym waruiemy, aby rymarz, siodlarz, pasnik y olsternik kożdy z nich swego rzemiosła, które komu przynależy pilnował, pod winą według uważenia cechowego“.

Na co wszystko patron siodlarzów intulit, iż iuż wkroczyli w prawo, a tego na początku nie zadawali. A kto na początku co upuści, iuż daley przywodzić nie ma, a do tego cechmistrzów y owszem sam cech cały kto będzie sądził w cechu? Jest tedy forum w magistracie, y w declaratij imci pana wojta Mińskiego teraznieyszego na sessyi uczynioney daie się widzieć, że ta sprawa na urzędzie ratusza Mińskiego magistratowym była agitowana. Na które wnoszenie nie replikuiąc pan Hregory Łoszukiewicz || y teraz złodzieystwo Matwieiowi Łomace zadał, y dowodzić in foro assessoriali odezwał. Jednak dowodząc patron siodlarzów, iaką robotę sami tylko siodlarze robić maią, producował artykuły y czytał o obyczaiu sztuki siodlarskiey punkta z artykułu dziesiątego temi słowy: „A naprzód o poszywaniu siodła tureckiego. Poszywanie tym obyczaiem ma być: safian ma być na nim futrowany z spodku y z wierzchu safian, lamowanie żołtego safianu, snać szew wnętrzy z obu stron, a na węgłach pokrowu nie ma być rozszyrzano, a w siedzeniu poduszka z axamitu czerwonego uszyta, a fugowanie ma być ku mosiądzu, a główka ma być nabita na wierzchu też fugowana ku mosiądzu. Pokrycia siodła hiszpańskiego maią być koridwanowe, poduszki, siedzenie axamitne sznurkowane, tak w siedzeniu iako y poduszki. Usarskie siodło tym obyczaiem ma być robione: żelaznymi szynami ma być obite całymi, na dwa palce wkoło, naprzód y nazad, a szyną ma wieść od głowy aż do pusliska, zasię od pusliska, aż pod hafter całą szyną, na hafter ma być cała szyna wiedziona“. Co przywodził na dowód tego, że siodlarzom y haftować wolno. Cytował y artykuł trzynasty, iż nie ma każdy mistrz, tak siodlarskiego, iako y rymarskiego y pasniczego rzemiosła robić, tylko iedno rzemiosło aby robił warownie.

Albowiem taki obyczay iest, y tak się zachowuie we wszystkich punktach jego krolewskiey mości, aby na iednym przestawał.

Na co wszystko pan Łoszukiewicz nie replicuiąc, ani w sposob controuersiey mówiąc, wnosił to, iakoby protestatią ma na Matwieia Łomakę o zabranie z skrzynki cechowey porządków, spraw y obligów na złotych pięćset służących zaniesioną y dla tego ż poysrządka magistratu o zesłanie do cechu szlachetnych panow radziec prosił y domawiał się. ||

A tak my, urząd, widząc to manifestè, że cech rymarski Miński nigdy od tak dawnego czasu w tey sprawie de foro nie stawał, a teraz na zwłokę sprawiedliwośći świętey trudni, a do tego lubobyśmy do cechu tę sprawę na rozsądek odesłali, tedy to być nie może, aby cech rymarski, będąc obwinionym, y cechmistrze, będąc obżałowani, sami sprawę swą sądzić mieli, gdyż se judice nemo reus absoluitur, tedy z tych przyczyn nie w cechu rymarskim, ale przed nami magistratem w tey sprawie rozprawić nakazaliśmy.

Którym dekretem cech rymarski Minski nie contentuiąc się, do sądów jego krolewskiey mości zadwornych assessorskich (iako o tamte punkta, które do glówney sobie rezeruabat appellatii, to iest o nieprzyięcie obmowy cechmistrzowskiey, o uznanie za poczciwego Matwieia Łomakę, o paeny za zadanie złodzieystwa dekretem założone, tak y o nieodestanie tey sprawy na rozsądek cechowy do cechu), appellował, a żeby uczsciwi Matwiey y Paweł Łomakowie dla szczupłości fortun swoich u prawa dostoiać mogli, paręki żądał. Których paręki my, urząd, na Łomakach, iako na osiadłych mieszczanach nie uznawszy, cechowi rymarskiemu appellatii dopuszczamy. Którzy na rosprawę tam, gdzie jego królewska mość pan nasz miłościwy, z dworem swoim na ten czas szczęśliwie residować będzie, iesli w Koronie Polskiey za ośm, a iesli w Wielkim Xięstwie Litewskim za niedziel cztyry stawić się maią.

Która sprawa, iako się agitowała, iest do xiąg ratusznych Minskich zapisana. Z których xiąg y ten widimus pod pieczęcią mieską uprzywileiowaną y z podpisem ręki pisarskiey, mnie Sebestyana Kazimierza Sosnowskiego || pisarza mieskiego Minskiego przysięgłego, stronie potrzebującey, to iest uczciwym Jakubowi Łosowiczowi y Piotrowi Popowiczowi, cechmistrzom rocznym y wszystkiey braci cechu rymarskiego, mieszczanom Mińskim, za potrzebowaniem onych iest wydan.

Pisan w Mińsku.

Sebestyan Kazimierz Sosnowski, pisarz mieski Minski manu propria.

№ 170.

1682 г., лютага 19. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты, л, 165-166.

*Угода і парадак Менскіх рымароў і седляроў.

Roku tysiąc sześćset osmdziesiąt wtórego, miesiąca februarij dziewiętnastego dnia.

My, niżey na podpisie rąk naszysh mianowani, czyniemy wiadomo tą naszą relatią, iż za przydaniem y zesłaniem z urzędu od zupełnego magistratu miasta jego królewskiey mości Mińskiego, dla uczynienia porządku

ȳ oraz ad sopiendas lites w cechu Mińskim rymarskim, między rymarzami a siodlarzami, takowe przez wynalezione media uczyniliśmy, za zgodą z obu stron, pomiarkowanie.

I. Ponieważ przywiley jego kròlewskiej mości Władysława IV chce mieć, aby każdy rymarz, siodlarz, pasnik ȳ olsternik swego rzemiosła pilnowałi, tedȳ pozwoliły strony na to, abȳ ieden drugiemu w rzemiosle, iemu należytym, nie przeszkadzał, ale swego tylko pilnował, pod winą podług uważenia cechowego. Jako w przywileiu dołożono y podług tegoź przywileiu sprawuiąc się, rymarze aby przȳwoznych łękòw nie kupowali, pod utraceniem tych towaròw, kto by ie kupił z rymarzów, krom siodlarzów. A przeciwnym sposobem, iesli by siodlarze rymarskie roboty przywozne kupowali, albo, na stronie kupiwszȳ, przywozili, tedy tey że winie podlegać maią.

II. Strony porządków cechowych—ponieważ rymarze onych nie pokładali, powiadaiąc źe ich nie maią, a przeciwnie panowie Łomakowie prezentowali pisanie od cechu Mińskiego rymarskiego do cechu Wileńskiego ordinowanego y tam connotówanego, gdzie, w tym pisaniu, innotuit, że wszystkie porządki wcale mieć odzywali się, tedy, iż bez porżądkòw cech ten zostawał, condigné paenowany być miał by, iednak ex clementia urząd paenam onemu condonuiąc za przyzwoleniem z obu stron statuit, aby za niedziel sześć kosztem cechowym (do czego się y siodlarze przyłożyć według możnosci powinni) te porządki z cechu Wileńskiego otrzymawszy, z pieczęcią cechową ȳ z podpisem zwyczaynym, magistratowi Mińskiemu prezentowali. A magistrat one stwierdzić ma. Według których utwierdzonych porządkow ten że cech rymarski Miński z siodlarzami ma się zachować y sprawować, pod winą kop pięcdziesiąt litewskich na urząd ratuszny Miński, a na ukrzywdzoną stronę drugich kop piećdziesiąt.

III. Co się tknie zadanego panu Matwieiowi Łomace złodzieystwa przez niektorych ludzi tak z cechu rymarskiego, iako ȳ innych, ponieważ się to nań nie pokazało, tedy go przy || uczciwym zostawuiemy, ȳ nie ma sławie iego dobrey szkodzić, ani potomkom iego. A kto by te zadanie miał wznawiać z cechowych tegoż cechu ludzi, takowy winy kop pięćdziesiąt na urząd, a drugie kop pięćdziesiąt na stronę osławioną zapłacić powinien będzie. Processa zaś tak przez rymarzów, iako y przez inne ludzie zaniesione o złodzieystwo, wiecznie kassuiemȳ y annihiluiemȳ ȳ iuż za temi processami pan Matwiey Lomaka turbowanȳ być nie ma.

IV. Ratione cechmistrzowstwa, łubo zadane było panu Matwieiowi Łomace chlubȳ, iż cechmistrzem siodlarskim nie iest, iednak, iż się to pokazało, że iest cechmistrzem, tedy gdy rok iego koleyno przypadnie, zasiadania rymarze zabraniać mu nie maią, pod winą wȳsz opisaną y mieysce swe cechmistrzowskie occupare powinien. A iesli by osiadłość swą pod miastem, jurisdice ratusznеȳ miał podległą, to iuż na on czas y skrzynka z przywileiami cechowa tegoż cechu, w roku iego żasiadania, pod takowąż ma być przeniesiona winą.

V. Grabieże u pana Matwieia Łomaki y brata iego pana Pawła za quartały cechowe y za inne powinności, w cechu nie pelnione, jako też y u syna pana Matwieiowego użyte, powinni rymarze wrócić bez żadnego datku, a siodlarze od tego czasu wszelką powinność cechową pelnić, na processyach, na pogrzebach, na żalomszach porządkiem cechowym assistere, quartały płacić, chłopcy wpisować y wyzwalać y we wszystkim według przywileiów y porządków cechowych posłusznymi cechowi być maią, pod

winą, w tych że przywileiach im nadanych y artykułach tegoż cechu wyrażoną.

VI. Syn pana Matwieia Łomaki Kostanty iesliby chciał siodlarską robić robotę, tedy cechowi dosyć ma uczynić, iako zwyczay ich niesie, a potym ma być przyięty do cechu iako masłek. A iesli by, nie będąc do cechu przyięty, robotę siodlarską robił y one prywatnie lub palam przedawał, iako występny, za przydaniem sługi mieskiego z urzędu, pograbiony ma być, a grabież iako zwyczay w cechu niesie ma się obracać.

VII. Procés prawny tak od siodlarzów uroszczony przeciwko cechowi rymarskiemu, iako y od cechu rymarskiego przeciwko siodlarzom— wiecznie umarzamy y z xiąg eliminować z obu stron aby się starali, pod wysz opisaną nakazuiemy paeną, || zaczym consequenter processa, pozwy, dekreta od których appellowano y inne wszelkie sprawy, do tych zawodów należące, kassuiemy y wiecznie annihiluiemy. A iesli by która z tych stron sprawy którey ad cassandum nie dawszy przy sobie zachowała, a potym się z tą sprawą albo z documentem odezwała, liste umieszczone restitare, przeciwney stronie co zarzucać, oną turbować y pozywać przed sąd ważyła, a pokazało by się że te utaienie sprawy na podstępek aduersae partis uczynione było, tedy na onych nie tylko żaden document na pismie utaiony valoru mieć nie będzie mógł, ale też y sam podstępek czyniący, przegrażaiący, turbuiący y pozywaiący człowiek sto kop litewskich winy, połowę na urząd ratuszny Miński, a połowę poturbowaney ma zapłacić osobie y w ratuszu pod uczciwością niedziel dwie ma siedzieć.

VIII. Szkod y nakładów prawnych, które z obu stron w tych prawnych terminach podięte były, nie uznawamy y wiecznemi one czasy w milczeniu zostawuiemy.

IX. Ponieważ z obu stron wieczny w pretensiach siodlarzów z rymarzami y w pretensiach rymarzów z siodlarzami stanął pokoy y milczenie, tedy iesli by który z siodlarzów, albo żony y dzieci ich, iako też który z rymarzów także z żon y dzieci onych którey stronie z tych dali przyczynę do zwady, przeklinali, łaiali, osławowali, przesliadowali albo przeszłe lites, usmierzone, uznawali, tedy za słusznym dowodem, wyszopisanym, sami mężowie y rodzice za niekarność żon y dzieci swoich maią podlegać paenom.

X. Na ostatek te wszystkie punkta, zgodnie przyięte, obie strony, stanąwszy przed urzędem ratusznym Mińskim, wzaiem sobie dnia 21 februaryi w tymże teraznieyszym roku, pod czas zasiadania urzędu, na sądach przyznać maią.

Do którego takowego pomiarkowania y uczynienia porządku w cechu, za przyzwoleniem z obu stron, ręce swe podpisuiemy.

Pisan w Minsku, roku, miesiąca y dnia wysz pisanego.

Alexander Żydkewicz rayca roczny. Damian Sidorowicz, rayca roczny. Sebestyan Sosnowski, pisarz mieski Miński. Kazimierz Niedwiedzki ławnik roczny, Theodor Jan Pruszinskl ławnik roczny.

Дапіска: Roku 1682, mca kwietnia 16 dnia, stanowszy personaliter na urzędzie w ratuszu Mińskim sławetni panowie cechmistrze rzemiosła rymarskiego a nomine całego cechu y uzaiem siodlarze Minscy Matwiey Łomaka y brat jego tę ugodę sobie przyznali y do akt podali.

Theodor Jan Pruszyński, lentwoyt Minski.

№ 171.

1683 г., студзеня 27. Варшава.

Ленінград. фонд арх. б. Мін. Земляроб. Зьвяз. № 169, аддз I.

Excerpt z konstytycyi seymu Warszawskiego 27 januaryj 1683 roku zaszłego, sub titulo „approbatio fundacyi coll jezuitow Minskich".

Uwazając wielce potrzebne w miescie naszym Minskim miedzy wielą in religione dissidentum pomnożenie chwały bożey y życząc aby juventus nobilitatis większe co raz augmentum w traktowaniu wyzszych szkoł miała, niżeli jako dotąd mniejsze traktowała studia, tedy fundacyą collegii soc. Jesu, z pobożnosci wiel. niegdy xiązęcia Sanguszka biskupa Smolenskiego w tymże miescie Minskim przed tym zaczętą, a dotąd ad effectum nie przywiedzioną, potym zaś przez wielmożnych Marcyana z Kosielska Oginskiego, wojewodę Trockiego y zeszłą małząkę jego wielm. Marcybellę Annę Hlebowiczowne Oginską, woiewodziną Trocką, takze wielmożnych Cypriana Pawła Brzostowskiego kasztelana Trockiego y Rachelę Barbarę Duninownę ż Raiec małząkow auctam et dotatam ż placami w tymze miescie Minskim nadanemi y przykupionemi y z temi, na ktòrych kosciol y klasztor z szkołami stoią, authoritate praesentis conventus approbuiemy et immunitatibus ecclesiasticis incorporamus. Wszakze nie zagradzaiąc innym do przyczynienia teyze fundacyi drogi dla tym większego pomnożenia na tym mieyscu chwały bożey.

№ 172.

1686 г., кастрычніка 8.

Мінскі Гістарх. Цэх. акты, л. 193 і адв.

*Справа Менскога рымара Станіслава Скрагі з рымарскім цэхам аб залеглым даўгу.

Roku 1686, miesiąca octobra 8 dnia.

My, niżey mianowani, czyniemy wiadomo tą naszą relatią, iż będąc przydanemi y zesłanemi od zupełnego magistratu miasta jego królewskiey mości Mińskiego, dnia wczorayszego, w sprawie cechu rymarskiego, ferowanym dekretem na odprawę za dług iściznę z sowitoscią y troiakie zaręki w zapisie obligowym wyrazone, do domu pana Stanisława Wasilewicza Skragi, rymarza y małżonki iego jey msci Rainy Domaszewiczówny Stanisławowey Wasilewiczowey Skrażyney, mieszczan Mińskich, zszedszy, gdzie oboie, tak pan Skraha iako y małżonka iego, wiedząc o takowym zeyściu, cedułę w te słowa pisaną podali:

Szlachetni mości panowie radcy miasta jego królewskiey mości Mińska, nam wielce miłościwypanowie i dobrodzieie! Raczyliście wielmożne mości nasi miłościwy panowie zeyść na odprawę do nas za dekretem iakowym na nas, iako by za niewypłacony dług, otrzymanym w sprawie cechu rymarskiego Mińskiego. Więc że ten dekret zaocznie otrzymany, do którego zniesienia iużeśmy pozwy wynieśli.

Zaczym wielmożnych mosci panów upraszamy, abyście do żadney executij onego dekretu, iako nulliter (czego rychle dowiedziemy) otrzymanego, nie przywodząc, spokoynie odeszli, y za danym od nas pozwem tą executią do oczewistey z nami actorów rosprawy odłożyć raczyli.

O co y posetnie upraszaiąc, zostaiemy wielmożnych mościów naszych miłościwych panów y dobrodzieiów nayniżsi słudzy Stanisław Skraha rymarz, Raina Domaszewiczówna Skrażyna, mieszczanie Mińscy.

Dan dnia osmego octobra anno tysiąc sześćset osmdziesiąt szóstego.

Którą takową cedulę przyiąwszy, a za summę iscizne złotych trzydzieści z sowitością y za troiakie zaręki, zapisem obwarowane, y wskazem dekretu 28 septembra w tym roku przysądzone odprawę cechowi rymarskiemu Mińskiemu czyniąc, dom z placem Stanisława Skrahi y małżonki iego panu Jakubowi Łosiewiczowi rymarskiemu y panu Matwieiowi Lomace siodlarskiego cechmistrzom y całemu cechowi ich w summie iscizny złotych trzydzieści, a ż sowitością w złotych 60, do tego w troiakich zarękach, za obligiem decidowanych, do niedziel dwuch podaliśmy w moc, dzierzenie y spokóyne używanie, z tym dokładem (iakośmy im exponowali), aby między tymi dwuma niedzielami debitorowie albo cech rymarski pogodzili, albo się z nim rosprawili, a iesli by w tych dwuch niedzielach ode dnia dzisieyszego zatrzymaiących się nie accuietowali ani się rosprawili, tedy po tym terminie ex nunc z domu ustąpić, a za nieustąpieniem urzędownie wyrugowani będą. Na co pan Skraha y z małżonką pozwolili. Którego podania naszego nikt nie bronił, z pierwszym, ani poslednieyszym prawem nie odzywał y o żaden dług przypowiadania nie czynił. Zaczym do tey intromissyi ręce swe podpisaliśmy.

Pisan w Mińsku roku, miesiąca y dnia wysz pisanego.

Teodor Kozłowski rayca roczny, p. w.—Hrehory Łoszukiewicz, rayca Miński roczny, p. w.—Sebestyan Sosnowski, pisarz mieski Miński, p. w.

№ 173.

1689 г. чэрвеня 6. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты, л. 81-82.

*Дэкрэт абраных з магістрату райцаў, абапольны з цэхам, па справе паміж слясарскім цэхам і харужым гэтага цэху Васілем Мазуркевічам аб нарушэньні апошнім прывілеяў.

Roku pańskiego tysiąc sześćset ośmdziesiąt dziewiątego, miesiąca junia szostego dnia.

Przed nami od zupełnego miasta jego królewskiey mości Mińskiego Magistratu na rozsądzenie zachodzących między cechem slosarskim Mińskim a sławetnyu Bazylim Mazurkiewiczem, chorążym tegoż cechu, pretensyi delegowanymi a niżey na podpisach mianowanymi, gdy za zeyściem naszym do całego pomienionego cechu iako panowie cechmistrzowie y ze wszystką bracią, tak y Bazyli Mazurkiewicz z użytym sobie za przyjaciela comparebant, tam naprzód pan Bazyli Smażewski, cechmistrz slosarski, donosił non sine intimo dolore, iż zabiegaiąc rozrywkom przyszłym w tym cechu swym dla pokoiu przez uwagę na osób delegowanych uczy-

nienia, uprosił cech przez panów cechmistrzòw, ut pateat na oko, kto iest winny, a kto nie,—aby winny pokutował, a inculpatus był wolen.

Donosili wtedy ex parte cechu skargę na sławetnego Bazylego Mazurkiewicza, iż on, od wstępu swego do cechu aż do tego dnia, inquietus z nimi zostaiąc, na przywileie jego królewskiey mości pana naszego miłosciwego y na honor starszych nie dbał, nieużytym się stawił, dnia wczorayszego schadzkę iakoby rozegnał, czeladz hultayską chowa, nie słucha, ani na straż, ani na schadzki, ani na żalomsze, ani na pogrzeby zwykłe według porządku assystencyi cechowey potrzebujące nie chodzi, nieposłuszeństwo popełnia, pochwałki czyni y praetenduie, że iakoby sto kop na chorąstwo miał wydać, temu zadawali y deńegowali. Posyłano, żeby kolacyą uczynił, on nie chce, mòwiąc co nie słuszna, ratie próżne wynaydując y czeladz odebrać deklaruie. Za szkodę co się pokaże z registrów, krom kolatij złotych dziesięć od niego cech ptaetenduie, za młodszeństwo wolnym czyni. A że kolacyi nie uczynił, tedy dowodzić usiłowali, że takowy nie tylko chorążym być, ale ani w cechu mieysca mieć nie mā. A zatym dowodzili protokołem cechowym, że obżałowany wkup do cechu złotych dziesięć został winien y kolacyą debet cechowi zwykłą.

Przeciwnym sposobem justyficując się z obżałowania Bazyli Mazurkiewicz replicował, że iakoby wziołsię z szwagrem swym, którego pan podkomorzy Miński wziął pod protectią (stetit ansa skąd to poszło), wziął się on za czeladnika na imię Przemyszlewskiego, który czetadnik udał się do Mazurkiewicza, gdzie za pozwoleniem warstatu odrabiał czterem y imć pan Miładowski dochodził na nim || praetensyi swoiey. Bronił go Mazurkiewicz, y wziął na parękę. Potym szwagier jego Abram pretendebat, że tegoż Michała z jesieni przez zimę sustentował. A że dziesięć par zamkòw miał piłną potrzebę robić Mazurkiewicz, nie uwolnił go od siebie mimo cech. Abram zabiegał veneratią cech. Prosił tedy Mazurkiewicz, abŷ przŷnaymniey robotę skończyć nie broniono. Zaczym Abram, dawszy honorarium cechowi, dokazał tego, że cech consensit u niego wziąć czeladnika. Między takiemi dissensiami przeszłego roku staneła sporka o chorągiew, gdy prowadzono drzewo krzyża świętego, iako by nie dano mu znać przez młodszego, lubo się y sam gotował. J gdy się cech ruszyć miał, wziąwszy chorągiew od Łastowskiego pan Bazyli Smażewski cechmistrz dał synowi swemu, do którego przyszedłszy Mazurkiewicz, prosił, aby mu dał chorągiew, powiadaiąc, że ią mnie należy nieść. Lecz chorągwi mu nie dano, samego pobito, kuntusz porąbano. Pozywał o to. Oni wzięli na compromis. Naznaczono trzy dni siedzieć. Z compromissa cztyry funty wosku dał, bracią cześcią uszanował, ręce sobie podawali; prosił zapisu, nie chcieli dać. A że stanął nieszczęsny casus, gdy dziecię Mazurkiewicza wpadło w studnią, nie mógł uczynić kolacyi, iako powiedział, iż pan Bazyli dał talar bity, y kazał, aby syn iego Michał za Mazurkiewicza kolacyą sprawił, gdy iuż kolacya przŷ nim się została. Przeniosł chorągiew, ŷ dał mu. Była sporka rożna, non sine admonitione cechu. Co o chorąstwo inserował, iakoby dla kosztu nikt się na chorąstwo nie obrał, rzeczono na Mazurkiewicza, że ten sufficiens temu, lecz Mazurkiewicz ieszcze nie chciał tey functyi; tandem aż za czwartym razem przyszedł. Pytali o deklaratiey, iaką cech za to miał mieć veneratią. Deklarował dwadzieścia pięć garcy miodu dać, promissa soluit, y został chorązym.—Jeszcze potym, kiedy nie dawali chorągwi, osobno czwierć miodu kupił. I o to poszło. A na dowòd justificowania swego na tym, iako dośc uczynił we wszystkim, iako wszystkie złotych trzydzieści wypłacił y chorsątwa się nie zrzekał, do iuramentu zabierał.

A tak my, delegowani, tey sprawy z obu stion wysłuchawszy, a podług zlecenia nam od całego szłachetnego magistratu danego skrutiniatione, takową czynimy decisią:

Naprzòd, ponieważ panowie cechmistrzowie ślosarzcy, uprosiwszy nas z posrzodka magistratu zesłania, przed nami za zeyściem naszym do cechu dowodzili regestrem swym, że || Bazyli Mazurkiewicz do cechu dosyć nie uczynił, gdyż oddawszy złotych dwadzieścia, ieszcze reszty za wkup złotych dziesięć został winien, y do przysięgi zabierał Mazurkiewicz samowtòr na tym iako oddał, nić niewinien za sztukę, tylko że tych złotych dziesięciu nie zapisano, y z regestru prywatnego do wieczystych xiąg, nie wiedzieć dla czego nie wpisano, za tym w tym punkcie do decysij całego magistratu odsyłamy.

Druga,—strony chorąstwa które przez lat trzy z osoby litigabant, dowodził cech, iakoby stanął kompromis słowny, na którym byli użyci ichmości panowie Paweł Oliśiewicz—burmustrz y pan Teodor Sofronowicz—ławnik, że tedy tego kompromisu na piśmie nie mieli, ale tylko pisarza swego cechowego ręką dowodzili, że Mazurkiewicz za niedopuszczenie chorąstwa domawiał się, aby expensow na chorąstwo łożonych onemu refuzya stanęła. Panowie cechmistrze znaiące się do tego kosztu, w nagrodę expensów kolacyi, od Mazurkiewicza należącey, ustąpili, a Mazurkiewicz proponował, że ja kolacyą gotowem uczynić, tylko żeby był chorążym. I do tey ugody y do pisma pisarza cechowego, iako nie był przy tym pismie, nie znał się, y mòwił, że nigdy nie assecurował za ustąpieniem kolacyi chorąstwa ustąpić, y w tym punkcie do przysięgi zabierał. My tedy, nie czyniąc decisii żadney, y to do dalszey całego magistratu odsyłamy woli, a tym czasem pòki rosprawa non finietur ma sobie cech protunc chorążego obrać, a Mazurkiewicz tym czasem iako stante lite do chorąstwa się interesować nie ma.

A że sobie ieszcze słali pretensyą do Mazurkiewicza, że czeladz nie z cechu trzymał, przez czas niemały cechowi sam we wszystkim nie był posłusznym, na straż iubente magistratu odprawowaną, schadzkach cechowych, pogrzebach, żalomszach nie bywał, o to do czasu maią milczeć, poty az o pretensie wyszpomienione per decretum całego rosprawią się urzędu, a potym podług swoich porządków z bracią cechową o to samo w cechu sądzić się maią.

Na ostatek, że się panowie cechmistrze domawiali, żeby swawolną czeladż wolno było pobrać od Mażurkiewicza, na które słowa Mazurkewicz powiedział, że tylko ieden czeladnik u mnie Bazyli Przemyszlewski, y ten od imci pana Miładowskiego za robotę zostanie u mnie w areszcie, a drugich nie bronię, iesliby slosarskie u mnie rzemiosło robić zażądał, żeby z niego cech areszt zdjąwszy na się przyjął, per talem assecurationem, iż my imci panu Miładowskiemu gotowiśmy pistotety płacić, iesliby ie Przemyszlewski nie odrobił, pod taką conditią y tego czeladnika gotòw od stebie oddalić.

Ktòrym dekretem obie strony contentowały się.

Pisan w Mińsku ut supra.

Hryhory Łoszukiewicz, rayca Minski roczny.

Teodor Kozłowski, rayca roczny Minski.

№ 174.

1691 г., студзеня 19. Люблін.

Менскі Гістарх. Цэх. акты л. 147-148.

*Ліст ад Люблінскага злотніцкага цэху на імя Віленскага такогаж цэху з просьбай, каб былі высланы ў Люблін хлопцы—Андрэй Рожыцкі, Дамінік Накельскі і трэцьці—неадзначаны на прозвішчу, якія уцяклі з пачатку з Кракова, а потым з Любліна, абакраўшы сваіх майстроў.

Nam wielce łaskawi mości panowie starsi y młodzi cechu złotniczego Wileńskiego.

Nasi miłościwi panowie y bracia.

Nowych, przy nowo zaczętym roku, a day boże, szczęśliwych, tak zdrowia, iako y fortun, waszeciom, miłościwym panom y braci, unanimes życzemy y progresòw, ktòre by in longas annorum series nowych zawsze pomyslnych pociech alternatami waszeciòw, miłościwych panòw y braci, także akciami wiweselac nie, przestawali. Przy ktòrych naszego affektu apprekaciach nowe do braterskiego wielmożnych mości panòw y braci ucha zanosimy querele.

Sliszeliśmy z relacyi y nieodmienności pewney pana Jana Wolsona, towarzyszci kunsztu naszego, ucznia niekiedy Wileńskiego pana Łorensa, że się tam w zgromadzeniu przezacnych wielce miłościwych panòw y braci znayduią chłopcy zbiegòwie od nas wszech, ktòrzy zbiegowie z Krakowa do nas przyszedłszy, zapisani tamże w Krakowie będąc, y nie mało panom magistrom swoim pokradszy od nas, niewiadomych o zapisaniu swoim pierwszym Krakowskim, także zapisani u nas w Lublinie będąc tym że sposobem, iako u Krakowskich magistròw swoich, nas pokradszy, do wielmożnych mości panòw y braci pouciekali.

Z których pierszy Jędrzey Rózycki, od sławnego pana Jana Zakrzewskiego cechmistrza młodszego kunsztu naszego, ordynkę oprawną y srebra z roboty kilkuset złotych pokradszy, uciekł.

Drugi, Dominik Nakiełski, od pana Kaspra Raczkowskiego suknie nowe wziowszy, srebra do kilku set złotych nakradszy, uciekł.

Trzeci, od pana Baranowskiego, tymźe sposobem pokradszy barzo wielę, uciekł.

Za ktòremi listòw niemało do inszych miast Koronnych posławszy y o nich sprawieni zostawszy, dowiedzieliśmy się, że iako także magistròw swoich Krakowskich pokradszy, do nas pouciekali, byli sprawieni tedy o nich dostatecznie od pana Jana Wolsona, że cale, a nieomylnie u waszećiow, miłościwych panòw, zostaią. Wielce miłościwi panowie, upraszamy, aby tacy niecnotliwie magistròw swoich zawiodszy y złodzieie mieysca u WMPP nie mieli, ale do nas na iustyfikacią na koniu, ci bankowym przysłani byli, których in quantum byście wielmożni mości panowie y bracia u siebie trzymaćie, mimo się sprawiedliwość świętą, która takich karać zwykła, chcieliśmy ich po wypisie nie za towarzyszòw, a za szelmòw y złodzieiów trzymać będziemy.

Stanęło u nas po Koronnych cechach kunsztu naszego przez obesłanie listowne, iako nigdy wędrownych chłopcòw przymować y zapisować nie możemy y niepowinniśmy. Które byśmy sobie procedera y z waszeciami miłościwemi panami y bracią, nie pomału życzyli, aby kiedy kolwiek unum velle et idem sentire między nami ku porządkowi cechów naszych

mieliśmy, przez co by niecnota chłopców naszych do ucieczki nadziei nie miała.

O czym niewątpliwie tak trzymamy, że wielmożni mości panowie postulata nasze y kwerele łaskawie przyiąwszy, braterskie wotom y affektaciom parre zechcecie, ktòrym nazawsze iako byliśmy, tak y teraz zdaiemy życzliwi przyiaciele y bracia.

Dnia 19-go january 1691 anno.

Gabriel Dobrogoszcz, starszy cechu złotniczego Lubelskiego.—Jan Zakrzewski, cechmistrz młodszy złotniczy, miasta jego królewskiey mości Lublina.

O respons prosiemy przez te okazyią.

На затылку надпіс: „Papiery cechowi złotnickiemu Minskiemu należące".

№ 175.

1693 г., мая 29. Вільня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 146, л. 701-704.

List zaręczny szlachetnemu Domianowi Szyszce burmistrzowi y lantwoytowi Minskiemu, tudziez innym urzędnikom magistratowym służący przeciwko niektorym dizunitom.

Jan trzeci, z bożey łaski krol Polski, wielki xiąze Litewski, Ruski, Pruski, Żmudzki, Mazowiecki, Inflantski, Smolenski, Siewierski, Wołynski, Podolski, Podlaski, Kiiowski y Czernihowski.

Szlachetnym Janowi y Jakubowi Szyszkom, burmistrzowiczom, iako successorom dobr rodzica wierności waszey, do działu rownego z innymi successorami należących, y przyncypałom sprawy niżey pomionioney, a Jerzemu Fursowi, raycy, Danielowi Alexandrowiczowi Olisiewiczowi, Stephanowi Sylwestrowiczowi ławnikom, Jędrzeiowi Szyszce, Janowi Romanowiczowi y innym pomocnikom, których imiona y przezwiska wiernosci waszey lepiey wiadome, lubo tu non sunt expressa, jednak pro expressis być maią, wiernie nam miłym, łaska nasza kròlewska.

Szlachetni, wiernie nam miłi.

Doniesiona nam iest przez panow rad y urzędnikow naszych dwornych, przy boku naszym będących, querimonia imieniem szlachetnego Demiana Szyszki, burmistrza y lantwoyta naszego Minskiego y innych urzędnikow w religii rzymskiey zostaiących, burmistrza, raycy, ławnikow y pisarza, iż wiernosc wasza Szyszkowie y pomocnicy, zawziąwszy motu et ductu aliquo, niesłuszny rankor y waśń przeciwko pomienionego Szyszki burmistrza y lantwoyta, iako też y na drugich urzędnikow magistratowych—rzymian, bez dania żadney przyczyny, na zdrowie y uczciwe onych, lubo omni juris securitate dobrze obwarowanych, in commissionem legum ac jurium postępuiąc, a nie dbaiąc na srogość prawa pospolitego, contra excessiuos opisanego, ieszcze nie uczyniwszy wiernośc wasza Szyszkowie finalney satisfactij w dobrach roznych oyczystych y macierzystych, do działu rownego należących, regestra przesumowawszy y inne podstępki poczyniwszy, clandestinem, bez podania pozwu mandatu naszego, w Grodnie u sądu naszego zadwornego assessorskiego revocuiąc extra forum należyte ratuszne in causa nondum justificata et non trutinata y bez żadney uroszczenia appellatij od sądu mieyskiego do sądu naszego zadwornego assessorskiego dekret in contumaciam otrzymawszy, bannitią na szlachetnego Demiana Szyszkę, burmistrza y lantwoyta rocznego swego wynie-

sli, actiwitatem w zasiadaniu perenistis, publikatią z napisaną antedantą suscepta, sub doli, na ruinę onego udziałali, rozne disgusty, odpowiedzi y pochwałki na niego y drugich urzędnikow rzymian persequuiąc y despectuiąc czynicić, gnębic y gubic z honoru y dobzey reputacyi wyżuć, o fortyny swe znacznieysze dulczaiąc, kosztami prawnemi exaktare usiłuiecie, na nich niebacznie, in odium orchodoxae religionis niesłusznie następuiecie, innych mieszczany kupcow przeciwko onym buntuiecie y gdzie mogąc nullo respectu mieysca y person w ratuszu, w domach radnych osob, po rynkach, ulicach y processiach nawet swiętych, per subordinatas despectuiecie personas. Zaczym nie będąc zdrowia, substantij y honoru swego securus zlachetny Demian Szyszka burmistrz y lantwoyt Minski y drudzy urzędnicy religiey rzymskiey || w tymże magistracie będący, ucieks zy się do maiestatu naszego, nas o miłosierdzie prosili, abychmy ich pod protektią naszą krolewską przyiąwszy zdrowie, substantią y honor ich uczciwy tym listem zaręcznym obwarowali y assecurawali.

My tedy, krol, do wniesioney prozby łaskawie się skłoniwszy, consulendo temu, aby za szczęsliwego panowania naszego żadne w tey rzeczypospolitey praejudicia nie działy, pomienionego Demiana Szyszkę burmistrza y lantwoyta y innych religiey rzymskiey urzędnikow, w protektią naszą krolewską przyiąwszy, zdrowie, substantią y honor ich tym listem zaręcznym waruiemy y ubespieczamy. Wiernosc waszą Szyszkowie, Fursie, Olisiewicz, Sylwestrzowicz, Romanowicz y innych adhaerentow, consiliarzow y pomocnikow waszych serio upominamy y roskazuiemy: ut cum re catholica mitius agatis, dizunici y wszyscy wierność wasza, sami przez się, ani per consanguineos vestros, przez sług y adhaerentow swoich y ni przez kogo innego subordinowanego, na zdrowie, substantią y honor ich nie następowali, żadnych przymowisk uczciwosci ich szkodliwych nie czynili, drugich na nich nie buntowali y żadnego im bezprawia publice y przywatnie nie działali, ale iakonayspokoyniey na kożdym mieyscu zachowali się, pod zaręką dziesięciu tysięcy kop groszy liczby litewskiey za namnieyszym tego listu naruszeniem przez ktorego z wiernosci waszey, || przez sług y poddanych wiernosci waszey et per subordinatam personam, połowica pomienioney zaręki fisco nostro regali ma cedere, a druga połowica parti iniuriatae. A iesliby wiernosc wasza do pomienionych osob iakową praetensią mieli, abyscie in foro-fori prawem czynili, żadney nie czyniąc violentij y bezprawia. Sinsecus czynic mieli byscie, takoweyze zaręki paenis podlegac macie.

Dan w kancellarii naszey W. X. L., roku MDCXCIII (1693) miesiąca maia XXIX (29) dnia, panowania naszego XX roku.

Karol Stanisław xiązę Radziwiłł,
podkanclerzy W-o X-a L-o.

№ 176.

1693 г., чэрвеня 15. Вільня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 147 л. 256.

Gteyt ad iure agendum urodzonemu Tyszkiewiczowi podwoiewodzemu Witebskiemu y małzonce iego przeciwko banicij wielebnych xięzy dominikanow klasztoru Minskiego.

Jan trzeci etc.

Wszem wobec y kożdemu zosobna wszelkiego dostoienstwa ludziom stanu duchownego y swieckim obywatelom panstw naszych oznaymuiemy.

Doniesiona nam iest przez niektórych panow rad y urzędnikow naszych dwornych, przy boku naszym rezyduiących, suplika urodzonego Michała Jana na Łohoysku Tyszkiewicza podwoiewodzego Witebskiego y małząki iego urodzoney Suzanny Mądzkiey Żyszkiewiczowey podwoiewodziney Witebskiey, iz urodzony wielebny xiądz Karol Mroszkowski przeorz Minski zakonu Dominika swiętego z całym conventem Minskim tegoż klasztoru, urosciwszy do urodzonego Tyszkiewicza y małząki iego akcyą y za oną z sądu głownego trybunalnego dekret w Minsku, datą w nim wyrazoną, in contumaciam otrzymali y za onym baniciją z kancellarij naszey wyniesli. Potym zas ciż wielebni xięza dominikani klasztoru Minskiego || drugi dekret także w sądu głownym trybunalnym z approbacyą pierwszych dekretów datą w nim inserowano otrzymali, chcąc y tedy załuiące osoby pomienionę z dobr osob swych one znosic y skasowac y przyiąc rozprawę. Prosili nas o miłosierdzię, abysmy im czasu ku rozprawie prawney uzyczyli y ten list gleyt nasz in subseliam zdrowia y substantij onych przeciwko tym dekretom y banicij ad iure agendum wydali.

My tedy, król, do wniesioney przez p. p. rad y urzędnikow naszych, przy boku naszym na ten czas będących, imieniem przerzeczonych osob prożby łaskawie się skłoniwszy, ten list gleyt nasz na ochronę zdrowią y substantij ich, ex senatus consilio, przeciwko tym banicyom wydac rozkazalismy, którzym zdrowię y substantią ich warujemy nie tylko od urodzonych osob wyszmienionych, ale y od kożdego, którzy by do dobr urodzonego Tyszkiewicza y Tyszkiewiczowey pro eodem interesse iaki bądz praetensye wraszczali az do wyiscia terminu od publikowania tego gleytu naszego do szesciu miesięcy nierozdzielnie po sobie ydących. Pod którym czasem urodzonemu Tyszkiewiczowi, podwoiewodzemu Witebskiemu y małzące iego locum standi uzyczamy, do społku y obcowania z ludzmi podsciwemi przywracamy, sprawy swe u kożdego sądu y prawa popierac, acta, zapisy, na iako kolwiek rzecz sporządzone za wazne y prawne poczytamy, daleko banicij dobrami swemi iako własnoscią swoią szafowac pozwalamy.

Co iz by do wiadomosci wszech przysc mogło, urzędom ziemskim, grodzkim y innym wszelkim sądowym przykazuiemy, aby ten list gleyt nasz za podaniem onego wszędzie do akt pzyimowany, aktykowany, publikowany y obwołany był konieczno.

Pisan w kancellarij naszey wielkiey Wielkiego Xięstwa Litewskiego dnia piętnastego miesiąca czerwca, roku panskiego tysiąc szescsett dziewięcdziesiat trzeciego, panowania naszego XX roku.

№ 178.

1693 г., чэрвеня 15. Вільня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 146, л. 713.

List upominalny szlachetnemu Demianowi Szyszce, lantwoytowi y burmistrowi Minskiemu, przeciwko sławetnym Janowi y Jakubowi Szyszkom, burmistrżowiczom Minskim.

Jan trzeci etc.

Urodzonemu Theodorowi Łukomskiemu, sędziemu ziemskiemu Witebskiemu, woytowi Minskiemu, uprzeymie nam miłemu, szlachetnym burmistrzom, raycom, ławnikom y całemu magistratowi miasta naszego Minska, wiernie nam miłym.

Urodzony szlachetni, wiernie nam mili.

Doniesiona nam iest przez panow rad y urzędnikow naszych dwornych przy boku naszym będących querimonia imieniem szlachetnego Demiana Szyszki, lantwoyta y burmistrza Minskiego, ze sławetni Jan y Jakub Szyszkowie burmistrzowiczowie Minscy effrenes in omnem przeciwko prawu y powadze a zwierzchnosci urzędowey licentiam mores sectati, ani na list nasz zaręczny, którym szlachetnego Demiana Szyszkę lantwoyta y burmistrza Minskiego y innych, w liscie zaręcznym specitikowanych, w protectią naszą przyięlismy urzędnikow, ani na zwierzchnosc urzędu wiernosci waszych nic nie dbaiąc, in praesentia całego magistratu rożne acclamatie czynią y drugich-zaś similes subordinują ausus, urzędnikow naszych publice nawet despektuią y rożne odpowiedzi y pochwałki czynią. Dla których persecutij securitatem zdrowia swego prae potentia pomienionych Szyszkow i adhaerentow onych tueri nie mogąc na sądy y obrady secure chodzic non permittuntur, poniewasz ustawicznemi hałasami y despektami, solitam urzędowi ich z zauziętey imprezij praecludunt actiuitatem.

Zaczym my, krol, iakosmy raz w protectią naszą przyięli, tāk y przez ten list nasz upominalny miec chcemy, aby wiernosc wasza wszelkie takowe hamuiąc insolentie, tak aktorowi, iako y każdemu ktoby iakową do pomienionych Szyszkow miał praetensią, nieodwłoczną y skuteczną sprawiedliwosc czynili, a dekret na pomienionym Szyszce, przez bracio onego iako in contumaciam otrzymany, o który y mandaty wydac z kancellariey naszey roskazalismy, co z onych patebit, suspensę do sądu assessorskiego uczyniwszy, iako in minori subsellio causa non trutinata et masticata, finalem onemu uczynili decisionem y appellatiey do nas nisi a definitiva sententia nie dopuszczali.

Co w. w: uczyńicie dla łaski naszey krolewskiey, a z powinnosci urzędu swego.

Dan w cancellariey naszey Wielkiego Xięstwa Litewskiego dnia XV (15)msca junij, roku panskiego MDCXCIII (1693), panowania naszego XX.

Karol Stanisław xiązę Radziwiłł
podkanclerzy W-o X-a L-o.

№ 179.

1694 г., мая 13. Вільня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 146, стар. 869-870.

List zaręczny sławetnych Zacharewiczow, mieczan Minskich, do urzodzonego Theodora Łukomskiego, woyta Minskiego.

Urodzonemu Theodorowi Łukomskiemu sędziemu ziemskiemu Witebskiemu, woytowi naszemu Minskiemu, wiernie nam miłemu, łaską naszą krolewska.

Urodzony, wiernie nam miły.

Doniesiona iest nam przez pp. rad y urzędnikow naszych dwornych imieniem sławetnego Konstantego Zacharewicza i Apoloniey Boburczanki Zacharewiczowey małzonkow, tudziez Michała Zacharewicza, syna, y innych consuccessorow, mieszczan naszych Minskich, płaczliwa querimonia, iz sławetny Theodor Burniewski y małzonka onego Anna Dymowiczowna Burniewska, iakoz y Hregory Burniewski, syn owego, mieszczanie nasi Minscy, zapomniawszy znac srogosci prawa pospolitego y boiazni bożey,

mimo compromis przyiacielski, za którym się dosć in omni stało y własną od siebie urzędownie delatorom daną kuitacią, po założonych ab utrinque przez sąd nasz zadworny assessorski mandatach, a iescze za onemi nierozprawieniem się smieią y wazą się delatorow, mieszczan naszych, roznemi aggrauare odpowiedziami uszczypliwemi y nieprzystoynemi lząc słowami, na zdrowie nie poiednokıotnie czyhac, iakoż y Hrehory Burniewski Michała Zacharewicza mało nożem nie przebił y o smierc nie przyprawił, pod oknami strzelac y na dobrowolney drodze zasadzki czynic, a iako mercantium wozy po drogach, jarmarkach, targach, wsiach y miasteczkach aresztowac, turbowac, samych siebie w senatorskie poddawac protectie y do innego miasta przenosic się, takoż mocą panskiey protectiey wozy zabierac usiłuią, a prawie nieznosne czynią odpowiedzi, przez które delatorow do niemałych szkod w opuszczeniu się handlow, targow, jarmarkow przywodzą y daley exorbitowac usiłuią, przez co tak in poenas legum, iako y w zaręki w compromisse przyiacielskie y kuitatiey urzędownie przyznaney, ponieważ mimo mandaty pred sąd zadworny assessorski ab utrinque sobie założone popadli.

My tedy, krol, iako supremus orfanorum || tutor, łaskawie się do pokorney poddanych naszych skłoniwszy się prożby, consulendo temu, aby za szczęsliwego panowania naszego żadney w tey rzeczypospolitey nie działy się praeiudicia, daleko barziey w miastach naszych inter plebeos, takowe exactie w protectią naszą krolewską na mienionych Zacharewiczow mieszczan naszych Minskich przyiąwszy, zdrowia y substantią onych tym listem naszym zaręcznym waruemy y ubezpieczamy, chcąc mieć po w. t., Łukomski, woycie Minski, abys iako praepositus miasta Minska, takowym turbatorow pacis et juris zabiegał insotentiom y effrenatam pohamował licentiam.

Wiernosc zas twoia, Burniewski, serio iniungimus, abys ultro takowych, odpowiedzi na zdrowie y substantią onych czynic, lzyc, sromocic, na domy ich y kromy nachodzic, mocą protectiey, panskiey wozy, towary y onych samych na żadnym mieyscu iakim kolwiek kształtem y sposobem, albo pomocnikami turbowac, aresztowac albo hamowac nie wazył się, ale spokoynie az do finalney przed sądom naszym zadwornym assessorskim, ponieważ ab utrinque zaszły mandaty, zachował się rozprawy, przykazuiemu, załozywszy tak na samego w. t. Burniewski, iako y na każdego coadhaerenta y pomocnika twego poenam dziesiąciu tysięcy kop groszy liczby litewskiey fisco nostro et parti iniuriatae irremissibiliter extendendam.

Pisan w cancelariey naszey W-o X-a L-o, roku panskiego MDCXCIV (1694) msca maia XIII (13) dnia, panowania naszego XXI roku.

Karol Stanisław xiąze Radziwiłł
podkanclerzy W-o X-a L-o.

№ 180.

1694 г., сьнежня 1. Менск.

Ленінгр. фонд арх. Мін. Земляроб. Зьвязка № 168, аддз. 1.

*Ухвала Менскага сойму аб спагнаньні з насельніцтва Менскага ваяводства па дзесяць грошаў з дыму напабудову езуіцкага касьцелу у Менску.

My dygnitarże urzędnicy ziemscy, grodscy, rycerstwo, szlachta, obywatele wojewodstwa Minskiego na seymik antecomicialny pro die prima

decembris anno 1694 do Minska zgromadzeni, mając w respekcie petitium ichmosci xięży jezuitow collegium Mińskiego in medium seymikowania naszego wniesione, chwały boże w sobie zawierające augmentum, zelo gloriae divinae ducti, a zatym z instytutiey subjectorum grati będąc, obowiązujemy się y declarujemy przy naypierwszych, da bog, podatkach od rzeczypospolitey uchwalonych, dać z dymu na erectią koscioła Mińskiego po groszy dziesięc polskich. Którą contrybucią, przy oddaniu publicznych podatkow, ich mośći panom poborcom protunc będącym oddawac powinni będziemy.

Na co się rękami naszemi podpusujemy.

Datum w Minsku ut supra.

1. Krzysztof Stanislaw Zawisza, na Baksztach Minski, Czeczerski starosta, dyrektor seymiku antekomicyalnego.
2. Teodor Karol Drucki-Horski, podkomory Minski.
3. Jan Stanisław Wołodkowicz.
4. Jan Jerzy na Baksztach Zawisza, chorąży woiewodstwa Minskiego.
5. Samuel Jan Borodzic mostowniczy woiewodstwa Minskiego.
6. Marcin Kazimierz Wołodkowicz pisarz ziemski woiewodstwa Minskiego.
7. Alexander Uniechowski sędzia ziemskl woiewodstwa Minskiego.
8. Konstanty Swołynski, sędsia grodzki Minski.
9. Jan Rafał Kostrowicki, podsędek woiewodstwa Minskiego.
10. Andrzey Hrehorz z Obor Oborski.
11. Theodor Kazimierz Stankiewicz czesntk Oszmianski.
12. Dominik Wołodkowicz.
13. Stefan Bohuszemicz podczaszy Oszmianski.
14. Piotr na Rdultowie Rdultowski, podczaszy woiewodstwa Minskiego.
15. Jan Kazimierz Matuszewicz, czesznik Minski.
16. Adam Puzakiewicz.
17. Andrzey Karnicki miecznik woiewodstwa Mińskiego.
18. Kazimierz Gonsiorowski.
19. Tomasz Targonski.
20. Tomasz Niebrzydowski.
21. Jerzy Peretopski.
22. Jerzy Jan Hłasko.
23. Władysław Proszenski.
24. Ludwik Pogorzelski.
25. Kazimierz Krochowski.
26. Michał Jan Tyszkiewicz, podwoiewoda Witebski.
27. Jnnocenty Kazimierz Bułhak, miecznik powiatu Mozyrskiego.
28. Jan Zernicki.
29. Jan Proszenski.
30. Piotr Krasowski.
31. Daniel Krasowski.
32. Theophil Kazimierz Wierzbicki.
33. Michał ną Rdultowie Rdultowski, podchorąży Czerniehowski.
34. Sebestyan Cedrowski.
35. Hregory Cerdrowski.
36. Paweł Krasowski.
37. Mikołay Jozeph Rotkiewicz, regent woiewodstwa Mińskiego.
38. Bohdam Ratomski.
39. Jan Kazimierz Ratomski.
40. Bohusław Illaszewicz.

[41]. Janusz Haraburda, podsądek Brasławski.
[42]. Wincenty Kazimierz Bułhak, miecznik powiatu Mozyrskiego.
[43]. Przystępuie do publiczney zgody całego woiewodstwa Kryszpin Kerszenstein, podczaszy W. X. L.

Z woli całego woiewodstwa do tey declaratiey, daney ich mosciom xx. jeziutom collegium Minskiego, podpisuie się M. Kryszpin Kerszenstein, podczaszy W. X. L., director seymiku ante electionem woiewozdstwa Minskiego.

№ 181.

1698 г., мая 15. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 149, л. 313.

Praesentatio venerabili Pancerzynski super collationem parochiae Minscensis.

Augustus etc.

Reverendo in Christo patri domino Constantino Brzostowski episcopo Vilnensi sincere nobis dilecto, aut suae sinceritatis in spiritualibus vicario et officiali generali Vilnensi, aut alteri cuipiam ad infra scripta peragenda potestatem habenti gratiam nastram regiam.

Reverende im Christo pater, sincere nobis dilecte.

Vacat ad praesens ecclesia parochialis Minscensis juris patronatus et collationis nostrae regiae, diaecesis vero sinceritatis vestrae, post liberam resignationem venerabilis Ioannis Jurewicz, canonici Vilnensis, ultimi et mediati possessoris. Ad quam nos eo jure, quod nobis desuper competit, venerabilem Carolum Pancerzynski canonicum Vtlnensem preesentandum esse duximus. Prout renuntiando omnis variationis patronibus secularibus de jure concesso praesentamus praesentibus literis nostris omnem aliam et quamcunque praesentationem in personam cuiuscunque factam seu faciendam poenitus annulantes et rejicientes. Requirimus itaque a sinceritate vestra ut hunc et non alium a nobis praesentatum ad dictam ecclesiam parochialem instituat et investiat, curam animarum, administrationem spiritualium et regimen temporarium rerum eiusdem ecelesiae plene eidem committendo, prout id ad officium sinceritatis vestrae dignoscitur.

In quorum fidem prasentes manu nostra subscriptas, sigillo Magni Ducatus Lituaniae communiri mandauimus.

Datum Varsaviae, XV (15) mensis maii, anno domini MDCXCVIII (1698), regni vero nostri primo.

Augustus, rex.

№ 182.

1699 г., чэрвеня 23. Варшава.

Літ. Метр. Кн. Зап. № 149, стар. 896,

Consens urodzonemu Łukomskiemu ad cedendum woytowstwa Minskiego.

August wtory etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym, komu o tym wiedziec należy.

Iześmy pozwolili y ninieyszym listem naszym pozwalamy urodzonemu Theodorowi Łukomskiemu sędziemu ziemskimu Witebskiemu z prawa

dożywotnego na woytowstwo Minskie y wies Malawki nazwaną zrzec się, ustąpic y wlewek tegoż prawa na osobę urodzonego Jozefa Druckiego Horskiego uczynić. Mocą którego wlewku prawnego, legitime w sądzie należytym uczynionego, a powagą teraznieyszego consensu naszego ma y wolen będzie urodzony kniaz Jozef Drucki Horski, stolnikowicz, wzwyz mianowane woytowstwo Minskie z jurisdyctią mieyską y ze wsią Malawkami, z poddanemi y ich pawinnosciami, domami, placami, gruntami oromemi y nie oromemi, lasami, borami, gaiami, sianozęciami y ze wszytkimi in genere et specie przynależnosciami y przyległosciami, nic z przerzeczonego woytowstwa y wsi Malawek do niego należącey nie wyimuiąc ani wyłączaiąc ale tak iako się ona zdawna w swych granicach, miedzach y obchodach miała y dotąd w dzierzeniu y używaniu urodzonego Theodora Łukomskiego sędziego ziemskiego Witebskiego była, na się obiowszy, one spokoynie trzymac, uzywac y wszelakich ztamtąd sobie pożytkow przymnażac, aż do żywota swego, żadney nam y skarbowi naszemu z tego nie pełniąc powinnosci, tylko simple nomine donatywy na apparat woienny uchwaloną annuatim do skarbu Wielkiego Xięstwa Litewskiego wnosząc.

Co do wiadomosci wszem wobec, a mianowicie sławetnym burmistrzom, raycom, ławnikom y wszytkiemu magistratowi miasta Minskiego przywodząc, miec chcemy y przykazuiemy, abyscie przerzeczonego Druckiego Horskiego za własnego y prawdziwego woyta tamecznego mieli, znali, onemu mieysca, władzy, praerogatiw y obwentij, na ten urząd woytowski z prawa y dawnego zwyczaiu należących, zażywac dopuszczali, inaczey nie czyniąc dla łaski naszey a z powinnosci swey.

Dan w Warszawie roku MDCXCIX 1699), mca junij XXIII (23) dnia, panowania naszego II roku.

Augustus, rex.

№ 183.

1703 г., студзеня 13. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты, л. 113 і адв.

*Дэкрэт кавальскага цэху па справе ганьбы і абразы каваля Міхала Навіцкага з боку—слесара Марціна Юшынскага.

Przed nami cechmistrzami starey y nowey rady, na generalney schadzce zasiadaiącemi y bracią wszytką, w roku 1703, na dniu 13 januaryi przytomnemi.

Załował się pan Michał Nowicki, mayster kunsztu kowalskiego na pana Marcentego Juszyńskiego slósarskiego kunszty o to, iż mu z passyi swey zawziętey, publicznie w domu cechowym, alias gospodnego, czasu zgromadzonych braci do kalkulacyi będącej, pan Juszyński złodzieystwo zadawał panu Michałowi Nowickiemu, kowalowi y po kilka razy Nowickiego złodziejem przed bracią w cechu nazywał. Contra stawayący pan Marcenty Juszyński stawał u odwodzie, iż go w tymże domu cechowym szatanem nazywał Michał Nowicki.

Swiadkowie: 1) pan Piotr Pohoski świadszył to, iż Juszyński, ślosarz, temi słowy nayprzód z passyi swoyey nazwał po razy kilkanaście Michała Nowickiego złodziejem y nie możesz y gęby niwczym otworzyć do mówienia, iż złodziey jesteś; a Michał na to odpowiedział mu: precz pudz, szatanie, nie rob buntów żadnych w domu cechowym.

2) pan Dominik Kondratowicz wyznał, iż nayprzòd spytał się pan Juszyński u Michała Nowickiego: czemu nie oddaiesz wosku nakazanego za złodzieystwo. Odpowiedział Michał: co tobie do tego: niech starsi bracia mowią o to; tym bardziey złodziejem go po razy kilka wy rzekł, nazywaiąc—złodziey,—tyż pokradł złodziejsko żelaza u w. jegomości xiędza archydyakona.

Po wysłuchanych tedy inkwizycyach pro et contra sąd cechu zgromadzonego przez wszystkich cechowych cechmistrzów starey y nowey rady y braci cechowych, także starey y nowey rady, gdy się pokazało, iż winnym być został pan Marcenty Juszyński, tedy aby takowa w dalszy czas nie szyrzała się swawola y nieuszanowanie domu cechowego ў braci wszystkich cechowych, stosuiąć się do prawa y artykułòw nam podanych z przywilejów od najjaśniejszych regnantów, z artykułu 24 nakazuiemy, aby pan Marcenty za takowy swóy zły postempek do skarbu cechowego naszego oddał wosku funtów 5 wraz w roku || teraźnieyszym 1703, w dzień najświętszej panny gromniczney, idque dnia 2 februarii, beż żadney odwłoki, nakazuiemy, y deprekaciją jeden drugiemu uczynił pybliczną przed nami, a jeżeliby się w drugi czas przyszły jakowa kolwiek z czyjey kolwiek z tych osób stała się y dowiedzioną być okazała w cechu lub na stronie, tedy maią dać z strony kamien wosku y karanie podług artykułów przywilejowych, nam od najjaśnieyszych monarchow podanych.

Do czego podpisuiemy się:

Piotr Daraszewicz cechmistrz.
Jan Pohoski cechmistrz + + + krzyżykami.
Józef Masłowski cechmistrz.
Józet Popacki.
Dymitry Hryniewicz.
Piotr Kondratowicz.
Leon Krasicki + + + krzyżykami podpisał się.
Mikołay Sawicki, trzema krzyżami + + +

№ 184.

1703 г. ліпня 8. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты л. 162-163.

*Дэкрэт рымарскага цэху па справе аб злоўжываньнях шафара гэтага цэху Васіля Трубецкага.

Roku tysiąc siedmsetnego trzeciego, miesiąca juli dnia osmego,

Na schadce zupełney za cechmistrzowstwa roczney y starey rady, iako tez przy bytności braci starszey y młodszey cechu rymarskiego, siodlarskiego y haftarskiego, w iedney kompanij zostających, miasta j. k. m. Mińska, agitowała się sprawa w cechu naszym zwysz pisanym, za obwieszczeniem przez młodszego cechowego naszego, na imię Samuela Krumitka, na piśmie wcześnie podanego, na dzien óśmy miesiąca juli roku 1703, z delacyi całego cechu naszego zwysz pisanego poczciwego pana Bazylego Trubeckiego, szafarza cechu rymarskiego miasta j. k. m. Mińskiego o to, że wziąwszy pan Bażyli Trubecki za szafarstwa swego peniądze na kupienie kilima do cechu, tego nie kupił y pieniądzy wziętych za niekupieniem na chadce nie położył y rachunku swego szafarstwa za kilka lat nie

czynił; po trzecie według swoiey funkcyi szafarstwa za daniem znać do cechu s kluczem nie bywał; po czwarte, aby spularzów w swoim domu rzemiosła swego rymarskiego y innych rzemieśników nie uczył. Przeciwnym sposobem stawaiąc w cechu naszym, zwysz pisanym, utsciwy pan Bazyli Trubecki, || szafarz cechu naszego zwysz pisanego, zadaiąc temu wszystkiemu nieprawdę, tamuiąc nowę braci, nie utsciwszy wprzód przywileiu j. k. m. y skrzynki, na stole stoiącey, zamek z kluczem od skrzynki cechowey połamał, cechmistrzów y braci cechowey kontemptem złym nakarmił, odpowiedzi y pochwałki czynił, młodszemu naszemu cechowemu przy otwartey skrzynce pięścią w gębę dał.

My cech rymarski, siodlarski y haftarski w iednym kompucie zostaiący miasta j. k. m. Mińska, a że wcześnie na piśmie obwieszczenie podali panu Bazylemu Trubeckiemu, szafarzowi naszemu cechu rymarskiego, miasta j. k. m. Mińskiego, a że wziętych pienięדzy cechowych, na kilim wziętych, nie pokładał y rachunku swego szafarstwa regestrów za kilka lat nie pokładał, posłuszenstwa według funkcij swoiey z kluczem przez kilka schadzek nie bywał, u siebie na warsztacie spularzów y innych rzemiesników trzymał, przywiley j. k. m. cechu nadany nie utscił, skrzynkę na stole stoiącą trącił, zamek od skrzynki cechowey z kluczem połamał, cechmistrzów y bracią cechową złym kontemptem nakarmił, młodszemu cechowemu przy otwartey skrzynce pięścią w gębą dał, — za ten wszystek występek, lubóby || y większey kary zasłużył, nakazuięmy na j. mci pana lantwoyta kop dziesięć, a na cech rymarski drugie kop dziesięć, a po zapłaceniu tey winy, aby pieniądze za kilim niekupiony wrócił y kontusz swoy, który w kilimie iest położony, eliberował y rachunek za kilka lat szafarstwa swego uczynił.

Jako ta sprawa w cechu naszym toczyła się, taż do xięgi cechu rymarskiego miasta j. k. m. Mińska iest zapisana.

Pisan roku tysiąc siedemset trzeciego y dnia ut supra.

Joachim Alexandrowicz na mięscu pisarskim.

№ 185.

1704 г., сакавіка 30. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты л. 191.

*Уфала цэху рымароў і сядляроў адносна ўдзелу кавалеў і сьлясароў у вырабу карэт, кочаў, калясак, дрожак і інш.

W roku 1704, miesiąca marca 30 dnia.

Na schadcy cechowey jeneralney uczynili konsylium według przywileiów y artykułów, nam nadanych od naywyższych regnantow, iżby każdy cech w swym rzemiośle sprawował się y onego pilnował, a inszych na siebie robot nie brał y sam nie robił.

Poniewasz teraz kowale y slosarze biorą na siebie roboty rymarskie — rożne pojazdy, karety, kacze, kaleski, drążki, y niemal wszystkie roboty rymarskie, od tey daty aby nie ważyli się więcey brać na siebie robot rymarskich, iedno tak godzić się na pojazd każdy powinien na to, co sam umie zrobić, a z cudzego rzemiosła nie zarabiać pod sztrofem. A nasz cech rymarski y siodlarski, jeżeli kowal czy kto będzie całkiem sprawował pojazd od siebie y będzie godził rymarza, nie powinien godzić

się jeden sam, ale poprosić jednego lub dwuch dla wiary y nie robić u kowala, ale w swojey stancyi pod sztrofem puł kamienia wosku na potrzebę cechową lub kościelną, do czego podpisujemy się wszyscy.

Stefan Kalinowski, burmistr manu propria.
Andrzey Komocki cechmistrz cechu rymarskiego + + +
Antoni Taraszkiewicz, cechmistrz cechu rymarskiego.
Mikołaj Parafinowicz, cechmistrz cechu rymarskiego.
Tomasz Hajewski, chorąży cechu rymarskiego + + +
Benedykt Komocki.
Kazimierz Karpowicz, kunsztu siódlarskiego + + +
Michał Kalinowski.
Bazyli Kamiński.
Jakub Komocki.

Piotr Suchodołski nie był na schadcy cechowey jeneralney, sztrof za nieposłuszenstwo wosku funtow dwa.

№ 186.

1720 г., лютага 26. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 160, л. 66-67.

Consens ad cedendum starostwa Minskiego urodzonemu Krzysztowi na Baksztach Zawiszy in personam urodzonego Ignacego Zawiszy, syna swego.

August II etc.

Oznaymuiemy etc.

Iżeśmy pozwolili y ninieyszym listem consensem naszym pozwalamy urodzonemu Krzysztofowi na Baksztach Zawiszy, aby z prawa swego dożywotniego, które onemu na starostwo Minskie służy, zrzec się y wlewek prawny przed aktami iakiemi kolwiek autentycznemi in personam urodzonego Ignacego Zawiszy, syna swego, mogł uczynic. Mocą którego wlewku alias cessyi urzędownie uczynioney y ninieyszego consensu naszego, wolen y mocen będzie tenże urodzony Ignacy Zawisza pomienione starostwo z miastem, grodem, wsiami, folwarkami, budynkami, rolami, łąkami, lasami, borami, rzekami, rzeczkami, jeziorami, stawami, sadżawkami, młynami, karczmami, poddanymi y ich powinnosciami, robociznami, daninami, czynszami y wszelkiemi in genere et specie przynależytosciami, zdawna do tegoż starostwa należącemi, nic nie wyimuiąc ani excipuiąc obioszy w swoię moc y possessię spokoynie trzymac, używac az do ostatniego kresu życia swego.

Obiecuiemy zaz po nas y po nayiasnieyszych nastempcach naszych, iz wzwysz mianowanego urodzonego Ignacego Zawiszę od spokoynego dzierzenia y używania tego starostwa nie oddalimy ani oddalac mocy nikomu nie damy, owszem zdrowe y nienaruszone prawo || dożywotne onemu zachowamy. Co y nayiasnieysi successorowie nasi uczynic będą powinni, wzdlędem zas prawa dożywotniego, quartę symple, na apparat woienny uchwaloną, do skarbu Wielkiego Xięstwa Litewskiego co rocznie wnosic

będzie powinien, prawa nasze krolewskie, kosciola katholickiego rzymskiego y rzeczypospolitey wcale zachawuiąc.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęc W-o X-a L-o przycisnąc roskazalismy.

Dan w Warszawie dnia XXVI (26) miesiąca lutego, roku panskiego MDCCXX (1720), panowania naszego XXIV roku.

Augustus, rex.

№ 187.

1720 г., сакавіка 2. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 160, л. 118-119.

Consens ad cedendum woytowstwa Minskiego in personam urodzonego Krzysztofa na Baksztach Zawiszy, starosty Minskiego, z osoby urodzonego Antoniego Kostrowickiego, podstolego y woyta Minskiego.

August II etc.

Oznaymuiemy etc.

Iż gdy urodzony Kostrowicki podstoli y woyt Minski dla słusznych przyczyn y potrzeb swoich woytowstwo Minskie in personam urodzonego Krzysztofa na Baksztach Zawiszy, starosty Minskiego, dobrowolnie resignowac umyslił y statecznie u siebie postanowił, a nam przez panow rad naszych, przy boku naszym zostaiących, ażebyśmy na tą resignacię pozwolili y consens nasz dali, suplikował.

My tedy do takowey snpplikł iako słuszney dobrotliwie się skłoniwszy do rezignacij pomienionego woytowstwa Mińskiego, urodzonemu Antoniemu Kostrowickiemu pozwolic y consens nasz na to dac umyslilismy, jakoż nineyszym listem naszym pozwalamy. Mocą którego consensu naszego urodzony Krzysztof na Baksztach Zawisza, starosta Minski, pomienione woytowstwo Minskie ze wszytkiemi zdawna do niego należytosciami,—z gruntami, polami oranemi y nieoranemi, sianożęciami muroznemi y błotnemi, z lasami, borami, zaroslami, rzekami, rzeczkami, stawami, jeziorami, sadzawkami, ze wszytkiemi poddanemi podług jnwentarzów dawnych mieszkaiącemi y z ich powinnosciami, oraz z wolnym wszelkich odyskiwaniem, owo zgoła cum omnibus attinentis do tego woytowstwa, nic nie excypuiąc, ma trzymac y bez żadney ni od kogo przeszkody w possessij swoiey spokoynie dzierzeć et titulo aktuali woytowstwa Minskiego eiusque plena jurisdictione gaudere atque uti wołen y mocen będzię. Którą to resignacią, za consensem naszym stałą, chcąc mieć za ważną prawo nasze królewskie, rzeczypospolitey y kosciola swiętego katholickiego wcale zachowuiemy.

Na co dła lepszey wiary ręką naszą podpisawszy, pieczęc Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąc roskazalismy.

Dan w Warszawie, dnia II (2) miesiąca marca, roku panskiego MDCCXX (1720), panowania naszego XXIV roku.

Augustus, rex.

№ 188.

1720 г., сакавіка 11. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 160, л. 269-270.

Libertatia placow w miescie naszym Minsku będących wielmożnym pannom zakonu sw. Benedykta || konwentu Minskiego.

August wtory, etc.

Oznaymuiemy etc.

Iz my, maiąc osobliwe politowanie nad stanem duchownym wielebnych panien zakonu swiętego Benedykta konwentu Minskiego, którym dla zatrzymania fortuny y gospodarstwa sposobu, umyslilismy onym place tatarskie Sulimanowiczowskie, nabyte, w Tatarskim Koncu leżące, drugie Balcerowiczowskie onymże legowane, także plac ieden, od Korczahi nabyty, w miescie naszym będące, od wszelkich mieyskich przywatnych kontribucij, składek, poborow y innych iakim kolwek jmieniem nazwanych exakcej iuż uchwalonych, albo któreby ieszcze toz miasto postanowic miało, uwolnic.

Jakoż uwalniamy y cale de plenitudine potestatis nostrae regiae wolne czyniemy.

Co do wiadomosci wszytkich osobliwie magistratu Minskiego y naznaczonych od niego do wybierania pomienionych składek, uchwał y podatków mieyskich donosząc, miec chcemy y roskazuiemy, aby do pomienionych wielebnych panien benedyktynek Minskich żadnych mieyskich podatkow nie wymagali y wymagac nikomu nie dopuszczali, ale cale y nienaruszenie przy tey wolnosci, od nas miłosciwie nadaney, zachowali y aby od wszelkich zachowane byli staralisię dla łaski naszey królewskiey.

Na co, dla lepszey wiary, ręka się naszą podpisawszy, pieczęc Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąc roskazalismy.

Dan w Warszawie, dnia XI (11) miesiąca marca, roku panskiego MDCCXX (1720), panowania naszego XXIV roku.

Augustus, rex.

№ 189.

1722 г., лістапада 9. Вільня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 160, л. 855—861.

Oblata confirmacyinego przywileiu żydom Minskim przy prawach y wolnosciach, || zdawna służących, nadanego.

August wtory etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym, komu o tym wiedziec należy.

Iz podany iest per oblatam ad acta metryki cancellaryey naszey wielkiey Wielkiego Xięstwa Litewskiego list przywiley confirmationis nayiasnieyszego antecessora naszego Jana III-o żydom Minskim, na rzecz niżey w nim pomienioną conferowany, de tenore sequenti.

Jan III, z bożey łaski, król Polski, wielkie xiąze Litewskie etc.

Oznaymuiemy etc.

Jako swiętey pamięci król j. mośc Żygmunt III, praedecessor nasz, przywileiem de datą w Warszawie, dnia XXI miesiąca lipca, roku panskiego MDCIX żydom Minskim nadanym, onych od wszelkich exakcij y niezwyczaynych ciężarow uwolnił y rożnymi wolnosciami udarował, tak y my, nie mniey przychylaiąc się do generalnego swiętey pamięci króla jego mośći Władysława IV przywileiu, de data w Warszawie, dnia XXXI mca decembra, roku MDCXLVI wszytkim żydom w Wielkiem Xięstwie Litewskim mieszkaiącym nadanego y od nąyiasnieyszego swiętey pamięci Jana Kazimierza, antecessora naszego, osobliwym przywileiem pod datą w Krakowie na seymie coronationis, dnia XVII mca lutego, roku MDCXLIX approbowanego, za suplikowaniem do nas imieniem wszytkich żydow, w miescie naszym Minsku mieszkaiących, a za przyczyną niektorych panow rad y urzędnikow naszych dwornych, przy boku naszym zostaiących, do tegośmy się łaskawie skłonili, || pomienionych żydow naszych Minskich wszytkich wobec y każdego zosobna przy wszelkich onym maiętnosciach służących y przywileiami nayiasnieyszych sw. pamięci antecessorow naszych dobrze obwarowanych, jako to: kamienicach, domach, kramach dziesięciu, w ktorych wszelkie sukienne, bławatne y materyalne towary wolno im ex antiquo przedawac, tudziesz y korzenia rożne, kusznierskie, szewskie, rymarskie y inne wszelkie towary w siemiernicach, jatkach mięsnych, zwolnym odkupowaniem placow, których maią dwadziescia y ieden y przy bożnicy y okopiskiu y łażni na własnę ich potrzebę, osobliwie w domach trzech do szkoły należących, które od statyw y stacij żołnierżow, dispozicij trybunalskich y wszelkich podatkow uwalniamy. Tudziesz pomienionych żydow Minskich od podeymowania posłow cudzoziemskich y naszych iako nieużywaiących żadnych prowentow, uwalniamy.

Nadto waruiemy y pozwalamy tym przywileiem naszym onym przy domach y kamienicach dla snadnieyszego dozoru, browary, słodecznie, winnice stanowić, budowac, które iednak warownymi maią dla ognia przypadkowego kominami murowanymi opatrowac, tak kromami y w nich wszelkie victualia dla przeiezdzaiących y potrzebuiących, iako inne towary dla pożywienia snadnieyszego przedawac.

Exercitia w rzemiosłach roznych, iako to: rymarskim, kusznierskim, cerulickim, krawieckim, malarskim, szklarskim, złotnickim, szmuklerskim, konwisarskim y innych tym podobnych żydom pozwalamy, aby od żadnych cechow przeszkod niiakich y wexy nie miewali przykazuiemy, tudziesz aby od nich żadnych cechowych skladanek nie wyciągali, listem naszym teraznieyszym excipuiemy y uwalniamy.

Towary wszelkie, tak ręką swą zapracowane, iako y zkądinąd nabyte, tak w pomienionych kromikach przy domach, iako y nosząc po ulicach przedawac y onymi handlowac.

Miednicze y insze znaki rzemiesnicze przy domach ich własnych wywieszac y na tablicach wystawowac wolno im będzie.

Podwody pod posłow tak naszych, iako y cudzoziemskich gdy mieszczanie tameczni wyprawowac y dawac będą powinni się znosic z żydami y ducta proportione podług składanek zwyczaynych, nie ociężaiąc, ale co żydzi z deputowanemi od miasta postępmią.

Waruiemy y to, aby, podług statutu W. X. L-o praw y przywileiow swoich dawnych, do żadnych innych jurizdyk y sądow nie byli pociągani procz sądu zamkowego, do którego wszyscy żydzi w miastach naszych przynależą, salva, iednak, appellatione od uciązliwego dekretu.

W sabasy, iednak, y w || insze swięta ich przyszłe do żadnych sądow nie maią bydz pociągani y sądzeni.

Jeżeliby też w którey sprawie przez dekret onym miała bydz przysięga naznaczona, tedy oną nie inaczey wykonywać maią, tylko w większych sprawach na rodale, a w mnieyszych uiąwszy się za klamkę.

Tudziesz iesliby mieszczanin tameczny albo ktoż kolwiek miał sprawę lubo zayscie iakie w drodze, łubo w podleyszych miasteczkach z pomienionemi żydami Minskiemi, na targi, jarmarki zwyczaynie zjezdzaiącymi, tedy ich nigdzie pozywac nie ma tylko do wzwyz mianowanego sądu zamkowego Minskiego.

Podatki wszytkie rzeczypospolitey do kahału swego Minskiego oddawac, a kahał do skarbu naszego W. X. L-o wnosic powinien, tak od żydow pod jurizdikcią zamkową mieszkaiących iako y w innych mieyscach w miescie Minsku przebywaiących, czego jurizdyki przez się wymagac nie będą powinni od żydow, pod jurizdikami mieszkaiących.

Rzeżnikom bydła wszelakie tak w rynku, w domach, po ulicach, iako y na wsiach skupowac pozwalamy tak w dni targowe jarmarczne, iako y insze wszelakie y w jatkach swych bez wszelkiey przeszkody przedawac.

Insuper y to waruiemy, gdy się chlebowe żołnierskie y inne składanki trafią, || aby mieszczanie od żydow ducta proportione wybierali, poniważ onera mieyskie pociągaią iako wespoł mieszczanie nasi.

Przeto ieżeli się zdarzyło kiedy, aby tumult na nich powstawał tak od swawolnikow iakich, od studentow y od ludzi hultayskich, aby żydzi od miasta ochronę mieli y takowych ausus nie dopuszczałi serio przykazuiemy y miec chcemy pod winą dziesięciu tysięcy kop groszy litewskich, z których per medium fisco nostro et parti lesae cedit.

Co do wiadomości wielmożnym y urodzonym senatorom, dignitarzom, marszałkom trybunalskim y sędziom głownym, starostom y ich podstaroscim, urzędnikom ziemskim, grodzkim y innym przywodząc, miec chcemy, aby żydom Minskim w ich prawach, swobodach y wolnosciach, wyżey specifikowanych, naymnieysza przeszkoda y bezprawie nie działo się, ale we wszytkim przy dawnych zwyczaiach zachowani byli.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęc W. X. L. przycisnąc roskazalismy.

Dan w Grodnie, XXIV dnia m-ca marca, roku panskiego MDCLXXIX, panowania naszego V roku. Jan krol. Locus sigilli. Andrzey Kazimierz Ossowski, pisarz W. X. L°, administraror, biskup Wilenski.

Supplikowano zatym przez panow rady, urzędnikow, przy boku || naszym reziduiących, abysmy wyżey inserowany przywiley do xiąg metryki wielkiey W. X. L°. przyiowszy, z nich per extractum stronie potrzebuiącey wydac roskazali. Do ktorey prożby my, krol, łaskawie się skłoniwszy, przerzeczony przywiley confirmationis do xiąg metryki kancellaryey naszey wielkiey W. X. L°, de verbo ad verbum wpisac y z nich per extractum stronie potrżebuiącey wydac, a na większą powagę pieczęc W-o X-a L-o przycisnąc roskazalismy.

Pisan w cancellaryey naszey wielkiey W-o X-a L-o dnia IX (9) miesiąca listopąda, roku panskiego MDCCXXII (1722), panowania naszego XXVI roku.

Augustus, rex.

№ 190.

1724 г., чэрвеня 30. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 161, л. 258 і адв.

List upominalny po urodzonych Wołodkowiczach na instancyą miasta Minska, z gleytem mieszczanom Minskim uzyczonym, dany.

August wtory etc.

Urodzonym Stephanowi—podsędkowi, Franciszkowi—woyskiemu, Dominikowi—stolnikowi y Janowi woyskowiczowi Wołodkowiczom, urzędnikom woiewodztwa Minskiego, wiernie nam miłym, łaskę naszą krolewską. Urodzeni, wiernie nam mili.

Doniesiona nam iest imieniem sławetnych Jakuba y Jana Szyszkow, całego magistratu y wszytkiego pospolstwa miasta nazego Minska, iako w.w. postponuiąc prawo pospolite y przywileie od naiasnieyszych antecessorow naszych kròlow polskich miastu Minskiemu nadane, a od nas łaskawie confirmowane, smieli i ważyliscie się na też przywileie y wolnosc mieszczanom Mińskim, poddanym naszym, zwykłą nastąpic, mieszczan tamecżnych wielu z domami y gruntami onych do jurisdictiey swoiey per potentiam pociągnąc y przywłaszcząc, obedientiam magistratui per cives exui nexuque juramenti eorum, circa susceptionem juris civilis praestiti debitam, zakazywac, od płacenia podatkow rzeczypospolitey y mieyskich z domow y gruntow przez ww. ww. indebite osiadłych, de natura sua civilibus, wyłamywac się y uchroniac, i nad to dobra mieyskie w dobra swoie wieczyste przemieniac illiciteque przywłaszczac y inne praeiudicia miastu naszemu Minskowi czynic. O których poprzestanie y takowe siebie niesłuszne ciązenie lubo supplikanci poddani nasi ww. ww. tak przez się, iako y przyiacioł upraszali, y abyscie zabranych mieszczan tamecznych z dobrami onych do posłuszenstwa magistratowi winnego powrocili, żądali. Przeciez ww. ww., nie tylo prożbie takowey, iako słuszney, zadosyc nie uczyniliscie, ale raczey srogie odpowiedzi y pochwałki na zdrowie y życie ich czyniliscie y czynic nie przestaiecie.

Supplikowano nam tedy przez panow rad naszych, przy boku naszym będących, abysmy supra scriptis iniuratis protectią naszą królewką dla większego onych bezpieczenstwa dawszy, takowych y tym podobnych ausus illicitos ww. ww. zakazali deque non attentandis upomnieli.

Do którey suppliki my skłoniwszy się y do prawa pospolitego przychyliwszy się, często wspomnionych supplikantow z dziecmi y dobrami w protectią naszą y obronę królewską bierzemy y gleyt im nasz od mocy ww. ww. do finalney w sądach naszych assessorskich Wielkiego Xięstwa Litewskiego o mianowane krzywdy, aggrawacye y oppressye rozprawy benigniter impartimur. Po ww. zas ww. koniecznie miec chcemy y serio tym listem naszym upominamy y przykazuiemy, abyscie ww. ww. od aktykacyi y publikacyi tego listu naszego upominalnego żadney krzywdy a aggrawacyi wyzey pomienionym supplikantom nie czynili y czynic przez subordynowane quoquo modo ażeby nie ważyli się; zabrane y przywłaszczone dobra nasze y place do jurisdikciey mieyskiey przywrocili y przyłączyli y żadney odtąd violencyi convulsionemque przywileiow ich nie czynili, pod poenami w prawie pospolitym statutowym W-o X-a Ł-o y w consti-

tucyach seymowych opisanemi dziesiąciu tysięcy kop groszy litewskich na ww. ww. y sprzeciwnych tey woli naszey zakazuiemy y one zakładamy, których połowa do skarbu naszego, a druga stronie ukrzywdzoney oddana irremissibiliter będzie powinna.

Na co się dla lepszey wiary y wagi ręką naszą podpisawszy, pieczęc W-o X-a L-o przycisnąc rozkazalismy.

Dan w Warszawie, dnia trzydziestego miesiąca czerwca, roku panskiego MDCCXXIV (1724), panowania naszego XXVIII° roku.

Augustus, rex.

№ 191.

1724 г., чэрвеня 30. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 161, л. 259 і адв.

List do urodzonych urzędnikow grodzkich woiewodztwa Minskiego, aby porządną delate z specifikacyą mieszczan Minskich wydali.

August, wtory etc.

Urodzonym Andrzeiowi Karnickiemu podstarosciemu sądowemu, Filipowiczowi sędziemu y Żyżemskiemu pisarzowi, urżędnikom grodzkim woiewodztwa Minskiego, wiernie nam miłym, łaskę naszą królewską.

Urodzeni, wiernie nam mili.

Supplicowali do nas przez panow rad, przy boku naszym rezyduiących, sławetni burmistrz, raycy, ławnicy y całe pospolstwo miasta naszego Minska na urodzonych Stephana podsędka, Franciszka woyskiego, Dominika stolnika y Jana woyskowicza Wołodkowiczow, urzędnikow woiewodzłwa Minskiego, iz oni niesłusznie y bezprawnie supplikantow z domami y gruntami onych zabrawszy, za wieczyste dobra do possessyi swey przywłaszczaią y z onych fruktyfikuią, hiberny należącey y innych podatkow mieyskich do miasta oddawac nie każą, przez co pozostali mieszczanie miasta Minska wielką ruine ponoszą y do ostatniey zguby nie mogąc daley wydołac wypłacenia hyberny, przychodzą. Supplikowano nam przeto iest, abyśmy przerzeczonym mieszczanom Minskim, poddanym, de opportuno remedio providere dignaremur, y abysmy list nasz do ww. ww. co in passu z kancellaryi naszey Wielkiego Xięstwa Litewskiego wydac rozkazali.

Do którey suppliki iako słuszney skloniwszy się, per praesentem żądamy po ww. ww. ażebyscie ww. ww, wydaiąc delate z kancellaryey woiewodztwa Minskiego na woysko nasze Wielkiego Xięstwa Litewskiego na te wszystkie jurisdyki, które nie są przez konstitucyje libertowane, ale tylko pod czas rewolucy i zamieszania oyczyzny niektórzy urzędnicy woiewodstwa Minskiego sobie illicite poprzywłaszczali y onych za dobra || iakoby swoie dziedziczne teraz uzywaią, przerzeczoną delate porządną wydali, z specifikacyą wszytkich mieszczan, ktorych sobie niesłusznie y bezprawnie wyżeymianowani urodzeni Wołodkowiczowie y inni woiewodztwa Minskiego urzędnicy do swey possessyi przywłaszczyli jurique suo temere adscripserunt.

Uczynicie to wszytko wiernosci wasze dla łaski naszey królewskiey, a z powinnosci funkcyey swoiey.

Na co dla lepszey wiary ręką naszą podpisawszy, pieczęć Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąc rozkazalismy.

Dan w Warszawie, dnia trzydziestego miesiąca czerwca, roku panskiego MDCCXXIV (1724), panowania naszego XXVIII roku.

Augustus, rex.

№ 192.

1724 г., чэрвеня 30. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 161, л. 260-261.

List upominalny po urodzonego starostę Minskiego, abÿ mieszczanom Minskim krzywdy nie dał czynić y aby commissyey naznaczoney ex officio suo assystował.

August wtory etc.

Urodzonemu Ignacemu na Baksztach Zawiszy, staroscie y woytowi Minskiemu, wiernie nam miłemu, łaskę naszą królewską.

Urodzony, wiernie nam miły.

Doniesiona nam iest przez panow rad naszych, przÿ boku naszym będących, querÿmonia pro et parte mieszczan miasta naszego Minska, jako wiernosc twoia, maiąc sobie od nas konferowane woytowstwo Minskie y będąc in actuali tego, po wykonaney super eodem officio przysiędze, possessyi, powinnosci urzędu tego zadosyć nie czynisz, przywileie, od nas i antecessorow naszych miastu Minskiemu nadane, łomisz, urzędnikom woiewodstwa Minskiego mieszczan Minckich pod jurisdykcÿą swoią podbiwaiących conjicere y tychże supplikantow nie tylo tueri w takowych impetycyach nie chzesz, || ale ieszcze urodzonym Wołodkowiczom y innym interessantom w niesłuszną z domami y gruntami de natura sua mieyskiemi podawszy possessią (którzy lubo dobra mieyskie w ziemskie ausu proprio obrocili), hybern do miasta należących płacić zakazali, a też hyberny y inne podatki na mieszczanach Minskich wymusili, onych przez to zubożyli y inne krzywdy, dolęgliwośći y bezprawia czynili y czynią, przeciesz w. t. praemissa attentare permittis.

Zaczym żądamy po wiernosci twoiey, ąbys w. t. od niesłusznych interessantow y intruzorow mieszczan Minskich bronił, krzywdy im nikomu czynic nie dał y sam iey przez się y inne subordynowane osoby nie czynił, przywileie pomienionym mieszczanom Minskim służące nie naruszenie obserwował y kommissyi osobliwym listem naszym o wyżey opisane praejudicia y zbyteczne licentie naznaczoney assystował, na niey pro bono miasta Minska y jego mieszczan a naszych poddanych certował, ope favore et consilio tychże mieszczan wspierał, mieć chcemy.

Co wszytko w. t. dla naszey łaski a z powinnosci urzędu swego nczynić będziesz powinien.

Na co się dla lepszey wiary y wagi ręką naszą podpisawszy, pieczęć Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąć rozkazalismy.

Dan w Warszawie, dnia trzydziestego miesiąca czerwca, roku panskiego MDCCXXIV (1724), panowania naszego XXVIII roku.

Augustus, rex.

№ 193.

1724 г., чэрвеня 30. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 161, л. 261-262.

Kommissya ex cruda radice o krzywdy miastu Minskowi od urodzonych Wołodkowiczow czynione.

August wtory etc.

Wielebnemu w bogu Karolowi Pancerzynskiemu, biskupowi Smolenskiemu, nominatowi Wilenskiemu, || urodzonym Andrzeiowi Karnickiemu łowczemu y podstarosciemu woiewodzstwa Minskiego, Kazimierzowi Niesiołowskiemu staroscie Cyrynskiemu, Władysławowi Wankowiczowi staroscie Poduswiackiemu y Kazimierzowi Dercasowi podczaszemu Witebskiemu, kommyssarzom naszym, uprzeymie y wiernie nam miłym, łaskę naszą królewską.

Wielebny w bogu, urodzeni, uprzeymie y wiernie nam mili.

Z podaney nam imieniem sławetnych burmistrza, raycow, ławnikow y całego pospolstwa miasta naszego Minska suppliki wyrozumielismy, iz niektorych ex communitate tegoż miasta mieszczan, libertate civili gaudentium, urodzony Stefan podsędek, Franciszek woўski, Dominik stolnik y Jan woyskowicz Wołodkowiczowie, urzednicy wiojewodztwa Minskiego, modo violento zabrali y za poddanych swoich sobie niesłusznie z żonami y dziecmi poczytali, grunta y domostwa tychże mieszczan sobie przywłaszczyli, y co raz większe, nieznosne supplikantom krzywdy, praeiudicia, aggravacye y bezprawia z naruszeniem praw y przywileiow miastu naszemu Minskowi od naiasnieyszych antecessorow naszych łaskawie nadanych, a przez nas confirmowanych, czynić nie przestaią. Na których uznanie y osądzenie uprzeymosc y wiernosci waszy (których wiare, umieiętnosc y w rzeczach każdych dobrze wiadomą y znaiomą dzielność maiąc) zlecic umyslilismy. Jakoż ninieyszym listem naszym zlecamy, aby czas spokoyny między sobą upatrywszy y o nim się dostatecznie namowiwszy, strony, iednak, obiedzwie naprzod listem innotescencўi swoich, za dwie niedzieli przed terminem wydanem, obwieściwszy, do miasta Minska (w czym iednego z uprzeymosci || y wiernosci waszych niebytnosc przeszkodą bydz nie ma) nieodwłocznie ziechali y tam jurisdykcyą swoią kommissarską zafundowawszy, inqvizycyę prez wszytkie prawne y uczynkowe okolicznosci we wszytkich krzywdach, oppressyach, aggrawacyach y pretensyach z obudwuch stron zachodzących dostateczną uczynili, rozeznali, osądzili y supplikantow ninieyszych przy prawach y przywileach naszych, onym służących, nienaruszenie zachowali, a można li rzecz (appellatione tamen ad nos et judicium nostrum parti gravatam sese sentienti salva manente) komplanowali, y to co kolwiek im deductum będzie rotulo in occluso, a sam akt kommissarski in aperto do nas y sądow naszych assessorskich W-o X-a L-o odesłali, inaczey nie czyniąc dla łaski naszey.

Dan w Warszawie, dnia XXX° (30) miesiąca czerwca roku panskiego MDCCXXIV (1724), panowania naszego XXVIII° roku.

Augustus, rex.

№ 194.

1724 г., сьнежня 2. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 163, л. 102-104.

Confirmacya przywileiow, miastu Minskowi służących, cum declaratione specifica pozwolonego ad commodum miasta, in augendis prouentibus, wynaydowania.

August wtory etc.

Oznaymuiemy tym listem przywileiem naszym, komu o tym wiedziec należy.

Jakosmy || tylko panstwa naszego Polskiego na głowę naszę przyięli koronę w niwczym dotąd usilniey oycowskiego nie przykładalismy starania, tylko żebyśmy prawa y przywileie od naiasnieyszych antecessorow naszych, królow Polskich, poddanym naszym łaskawie nadane y pozwolone, stwierdzali y umacniali.

Pokładane nam byli przywileie od naiasnieyszych królow Polskich, wielkich xiąząt Litewskich, praedecessorow naszych, a mianowicie.

Pierwszy od nayiasnieyszego Zygmunta Augusta, w Wilnie, dnia XXVIII miesiąca grudnia roku panskiego MDLII°, na rozne wolnosci, porządki y prowenta z tym dokładem, aby przeiezdzy kupcy towary wszelkie ogułem tylko, albo na sztuki, lubo na cetnary, a nie po częsci przedawali, miastu Minskiemu conferowany, a potym od nayiasnieyszego sw. pamięci Zygmunta trzeciego dnia XVII° msca stycznia roku MDXCI° stwierdzony, y od nas, w Warszawie, dnia IV miesiąca grudnia roku panskiego MDCCIII° confirmowany.

Drugi—także od nayiasnieyszego Jana Kazimierza, antecessora naszego, którym warowano iest, aby osoby wszytkie na gruntach mieyskich, quovis jure nabytych, we wszytkich sprawach do urzędu miasta Minskiego należeli y ciężary wszelkie z tychże gruntow ponosili, dnia XXVI° mca lipca roku panskiego MDCLXII° nadany, a przez nas dnia IV° mca grudnia roku panskiego MDCCIII°, wyzey wspomnionego, także approbowany.

Supplikowano nam iest przez panow rad naszych, przy boku naszym rezyduiących, aby przywileie wyzey opisane nam remonstrowane utwierdziwszy łaską naszą królewską || mieszczan Minskich, przez którąby też miasto Minskie od nieprzyiaciela panstw naszych zruinowane do pierwszey przysc pory, y długi, któremi dotąd obciązone iest, zniesć y spłacić mogło, praemiare raczyli.

Jakoż do takowey prożby ile słuszney łaskawie się y chętnie skłoniwszy, przywileie, wyzey de aktu wspomnione, we wszytkich punktach, artykułach, obowiązkach stwierdzamy, ponawiamy y umacniamy, oraz ninieyszym przywileiem naszym ustanowiamy, aby pro erectione ratusza y poprawę miasta naszego Minskiego sufferendaque onera chrzescianie y żydzi, victum suum w tymże miescie szukaiący, z publicznych kramow, na Starym Miescie będących, złotych polskich pięć, z pokątnych zaś złotych dwa y groszy piętnascie; zarembacze także chrzescianie y żydzi od wołu groszy piętnascie polskich, a od mnieyszego bydła po groszy osm; browarnicy zas y słodownicy, tak z chrzescian iako y żydow, in opere zostaiący, każdy z osoby swoiey roczney pensyi po dwa złote ad aerarium miasta naszego Minskiego, żadnemi się protekcyami nie zasłaniaiąc, aby płacili, miec koniecznie chcemy.

W czym urodzony woyt nasz Minski attendentią swoią dac y tego pilno przestrzegac, przeciwnych zas przywileiowi temu naszemu karać y sequestrować będzie powinien dla łaski naszey królewskiey, a z powinnosci urządu swoiego.

Który to przywiley aby teraz y na potym od każdego nienaruszenie obserwowany był, ręką naszą podpisawszy, pieczęcią Wielkiego Xięstwa Litewskiego stwierdzic rozkazalismy.

Dan w Warszawie, dnia II° (2) msca grudnia, roku panskiego MDCCXXIV (1724), panowania naszego XXVIII° roku.

Augustus, rex.

№ 195.

1724 г., сьнежня 18. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 164, л. 15-16.

Reskrypt do urodzonego Zawiszy, starosty y woyta Minskiego.

August wtory etc.

Urodzonemu Ignacemu na Baksztach Zawiszy, staroscie naszemu y woytowi Minskiemu, tudziesz szlachetnym burmistrzom, raycom, ławnikom miasta naszego Minska, wiernie nam miłym.

Doniesioną nam iest przez panow rad y urzędnikow, przy boku naszym rezyduiących, quaerimonia imieniem sławetnych cechmistrzow kunsztu rzeznickiego y całego cechu tegoż, w miescie naszym Mensku będącego.

Iz szlachetny magistrat Minski czyniąc in convulsionem praw y przywileiow nayiasnieyszych królow Polskich, antecessorow naszych, pomienionemu cechowi kunsztowi rzeźnickiemu clementer nadanych, mimo oblonquencią tychże przywileiow y wyrażone w nich powinnosci, które corocznie fideliter ad executionem przychodzą, własnym pretextem y umysłem swoim do nowych extraordynaryinych a nigdy niepraktykowanych rzezniki pociągaią podatkow, wymagaiąc licentioso ausu od sztuki bydła rogatego po złotemu na expensa swoie. Czego do tych czas quaerulanci nie ponosili. Dopraszano się zatym u maiestatu naszego o należyte w tym media y conseruacyą praw y przywileiow nayiasnieyszych antecessorow naszych.

My tedy, król, do prawa y samey słusznosci skłaniaiąc się, ten nasz reskrypt wydac umyslilismy, zalecaiąc sollicite wiernosci waszey, urodzony starosto Minski, abyś takowey magistratu naszego Minskiego do quaerulantow praetensyi, nad prawa y przywileie onych niesłusznie uroszczoney, do skutku przywodzic z władzy swey staroscinskiey y woytowskiey nie dopuszczał. A szlachetnym burmistrzom, raycom, ławnikom y magistratowi Minskiemu serio et sub vadio tysiąca czerwonych złotych przykazuiemy, aby tegoż cechu rzeznickiego nad prawa y przywileie nayiasnieyszych antecessorow naszych do żadnych ciężarow y składanek wymyslnych, iako to od sztuki bydła po złotemu, pociągac nie ważyli się, czyniąc to dla łaski naszey królewskiey z powinnosci swoiey.

Na co dla lepszey wiary y wagi ten nasz reskrypt własną podpisalismy ręką y pieczęc Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąc rozkazali.

Datum w Warszawie, dnia XVIII (18) miesiąca grudnia, roku panskiego MDCCXXIV° (1724), panowania naszego XXVIII° roku.

Augustus, rex.

№ 196.

1734 г., сакавіка 1. Кракаў.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 168, л. 37-38.

Przywiley urodzonemu Bechtiarowi Juszyńskiemu, murzie, porucznikowi tatarskiemu, na chorąstwo tatarskie woiewodztwa Minskiego post fata urodzonego Alexandra Juszyńskiego.

August III etc.

Oznaymuiemy tym listem przywileiem naszym, komu o tym wiedziec należy.

Iz wniesiona prożba y recommendacya od panow rad y urzędnikow naszych, na ten czas przy boku naszym będących, za urodzonym Bechtiarem Juszyńskim, murzą, porucznikiem tatarskim, pułku naszego tatarskiego, ktòry w rożnych okazyach woiennych przeciwko nieprzyiaciołow maiestatu s. p. nayiasnieyszego kròla j. msci Augusta wtorego oyca naszego y rzeczypospolitey teraz przy dostoienstwie naszym odważnie z uszczerbkiem zdrowia y stratą fortun swych własnych stawał, chcąc jego do dalszych usług naszych y rzptey pociągnąć. A nim się dalsze od nas ukontentowanie poda, umyslilismy teraz onemu dać y konferować wakuiące chorąstwo tatarskie woiewodztwa Minskiego post fata urodzonego Alexandra Juszyńskiego, chorążego tatarskiego woiewodztwa Minskiego. Jakož ninieyszym listem przywileiem naszym daiemy y konferuiemy pomienione chorąstwo tatarskie woiewodztwa Minskiego urodzonemu Bechtiarowi Juszyńskiemu, murzie, porucznikowi naszemu tatarskiemu.

Wolen tedy y mocen rzeczony urodzony Juszyński, murza, ad praezens chorązy tatarski, zwierchnoscią, prawem rzeczypospolitey opisaną y od nas daną, tatarami woiewodztwa Minskiego, na dobrach ziemskich mieszkaiącemi, rządzic y czasu rzeczypospolitey potrzeby pospolitego ruszenia woiewodstwa nad tatarami kommendować.

Na co dla większey wagi ręką naszą podpisawszy się, pieczęć Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąć || rozkazalismy.

Dan w Krakowie, dnia pierwszigo mca marca, roku panskiego MDCCXXXIV (1734), panowania naszego 1-o roku.

Augustus, rex.

№ 197.

1734—1735 г.

Мінскі Гістарх. Цэх. акты, л. 83.

Regestr cechu slosarskiego, którzy bracia oddali w roku 1734.

	Złote	Grosze
Dominik Bohdanowicz	2	—
Marcin Kondratowicz	2	—
Bartłomiey Fornar.	2	—
Jan Arcimowicz	2	—
Michał Temanowicz	1	8

	Złote	Grosze
Bazyli Szeranowicz	—	21
Franciszek Kułakowski	1	2
Jan Sapieszka	2	—
Paweł Kondratowicz	2	—
Mikołay Kizicki	1	15
Stefan Dzięskiewicz	—	25
Samuel Łomaka	1	8
Jerzy Cybulski	—	12
Jan Hryn	1	—
Dymitry Stefanowicz	—	25
Jakub Kondratowicz	—	25
Piotr Hodolewicz	1	—
Jan Hryniewicz	—	25
Summa czyni . . .	24	8

Jeneralny z wybranych braci wszystkich wydatek

W tymże roku za konsensem szlachetnego całego magistratu z cechu naszego oddałem jego mości panu burmistrowi Czerepowiczowi, za dwie hiberny	40	—
Przytym konsolacyi oddałem ich mościom . . .	1	21
Z bracią wszystką przy oddaniu tych pieniedzy na piwo	—	25
Czyni . . .	42	16
Item oddałem	10	—
Czyni . . .	52	16
W roku 1735 za dwie hiberny wypłaciłem . . .	32	—
Konsolacyi za kwit	1	8
Zołnierżom tymże samym exekutorom na piwo, wodkę y miòd y na obiad przez dzień	2	
Czyni . . .	35	24
Teraz oddałem przez ręce pana Jakuba Szyszki y pana pisarzą złotych	10	—
Czyni . . .	45	24
Imci panu instygatorowi tynfow cztery czyni złotych	5	2
Do kwartałow pięciu dołożyłem	4	16
Konia z całego cechu na Moskiewską potrzebę .	7	—
Na podkowy	—	25
Na siano	—	13
Na exekucyę Moskiewską moskalom	1	8
Na owies	—	13
Czyni summa wydatku .	117	27

№ 198.

1736 г., жніўня 1. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 169 л. 691-708.

Confirmacya praw miasta Mińska.

August III etc.

Oznaymuiemy etc.

Pokładany był przed nami pargamenowy confirmacyiny list przywiley miastu naszemu Minskowi dany najiasnieyszego kròla j. mci Augusta wtorego, antecessora naszego, pod datą w Warszawie dnia IV miesiąca decembra roku pańskiego MDCCIII, ktora to confirmacya de verbo ad verbum tak się w sobie ma.

August wtory, z bożey łaski, król Polski etc. Oznaymuiemy tym listem przywileiem confirmacyą naszą wszem wobec y każdemu zosobna, komu o tym wiedziec należy.

Pokładany był przed nami pargamenowy list przywilej nayiasnieyszego kròla jegomosci Jana III° antecessora naszego pod datą w Krakowie na seymte koronacyi dnia XV marca roku MDCLXXIX i wniesiona iest prożba przez panow rad y urzędnikow, przy boku naszym będących, imieniem szlachetnych Soffronowicza ławnika i Piotra Kołedzinskiego, mieszczan y posłow miasta naszego Mińska, kтòrą confirmacyą nienaruszoną y żadney wątpliwosci y podeyrzenia w sobie nie maiącą, słowo w słowo wpisuiąc, tak się w sobie ma.

Jan III, z bożey łaski kròl Polski etc. Oznaymuiemy tym listem przywileiem confirmacyą naszą.

Pokładana była przed nami confirmacya nayiasnieyszego kròla j. mości Michała, antecessora naszego || de data w Krakowie miesiąca nouembra XXX dnia roku pańskiego MDCLXIX y wniesiona iest prożba przez panow rad, przy boku naszym będących, imieniem szlachetnych Jeumena Piotrowicza Ostrowskiego ławnika—faktora naszego, Tobiasza Kramera pisarza radzieckiego, mieszczan y posłow miasta naszego Mińska, ktòrą confirmacyą całą, nienaruszoną y żadney wątpliwosci y podeyrzenia w sobie nie maiącą, słowo od słowa wpisuiąc, tak się w sobie ma.

Michał, z bożey łaski, król Polski etc. Oznaymuiemy tym listem naszym wszem wobec y koždemu zosobna, komu wiedziec należy, teraznieyszego y na potym będącego wieku ludziom.

Pokładany był przed nami pargamenowy nayiąsnieyszego kròla jego mosci Jana Kazimierza, antecessora naszego, pod datą w Krakowie na seymie koronacyinym dnia VIII° miesiąca lutego roku MDCLIX przywiiey ktòrym rożne przywileia od nayiasnieyszych kròlow jch mosciow Polskich y wielkich xiąząt Litewskich nadane potwierdzić raczył.

A naprzod przywiley nayiasnieyszego Zygmunta Augusta de data w Wilnie, dnia XXVIII miesiąca X-bra, roku MDLII, indicta dziesiątego, ktòrym prawo Maydeburskie Mińskiemu miastu nadawszy, od wszelkich jurysdykcyi uwolnic, także pola y grunty puste ludzmi osadzac, na budynki y domową potrzebę drzewa w borach y lasach naszych na trzy mile około Minska brać, konie y bydło na zwyczaynym mieyscu pasć, kupieckie kramy w miescie mieć y wszelkiemi w nich towarami ogułem lub po || częsci przedawać z warunkiem, aby przeieżdży kupcy towary swe ogułem tylko, albo na sztukę, lubo na cetnary, a nie po częsci przedawali, handlować, łaznię pospolitą y młyn na rzece Swisłoczy budować

pozwoliwszy, insze rożne wolnosci, porządki y prowenta, w tymże przywileiu dostatecznie wygòrowane, nadać raczył.

Ktòre wszytkie pomienione prawa, swobody y wolnosci nayiasnieyszy Zygmunt III swoim przywileiem, de data w Warszawie dnia XVII januarij roku MDLXXXXI, z uwolnieniem karczmy od wszelakich podatkow y ciężarow na opatrzenie ratusza Mińskiego ztwierdziwszy, drugim przywileiem pod tąz iako wyzey datą, stosuiąc się do przywileiu kròla jego mosci Zygmunta Aygusta, jarmarki doroczne dwa y mostowe od mostow na rzece Swisłoczy, w miescie Mińskim będących, postanowić raczył.

Do tego prezentowany iest nam przywiley tegoż s. pamięci króla jmci Zygmunta III, pod datą w Warszawie roku MDLXXXXI, mieszczanom Mińskim służący na to, aby w żadnym woiewodztwie y powiecie, w miastach y miasteczkach, dworach, wsiach, na jarmarkach y targach żaden sąd y urząd o żadną pretensyą onych sądzić, grabić, towarow zabierać y aresztować nie ważył się, ale iakąkolwiek do mieszczanina albo kupca Mińskiego pretensyą maiący, onego do magistratu Mińskiego pod zapłaceniem winy tysiącu kop litewskich odsyłał. Co konstytucyą anni MDCXXXIII y osobliwym nayiasnieyszego Jana Kazimierza, antecessora naszego, || przywileiem, de data w Mińsku dnia V maja roku MDCLXIV iest approbowano.

Tegoż nayiasnieyszego Zygmunta III° pokładane nam były pięc przywilejow.

Jeden pod datą w Warszawie, dnia X septembra r. MDLXXXXII, w ktòrym grunty y place w miescie y około miasta Mińskiego antiquitus do miasta należące y onemu przez kommissarzow, od nayiasnieyszego króla jmci s. p. Stefana zesłanych, przysądzone y ograniczone, Krupiec nazwane, przywrocic y aby takowe grunta mieyskie przez woyta y burmistrzow rozmierzone, między mieszczany na płacie od ratusza pozwolonym rozdawane były, zupełną moc dać, tudziesz staw na rzece Perespie zaiąć y młyn według nadania kròla jmci Zygmunta Augusta zbudować y drugi papierny młyn na rzece Krupce na gruncie mieyskim zaiąć y swoim nakładem ku pożytkowi mieyskiemu budować pozwolili, do tego woskoboynią albo topnicę nadać raczył.

Drugi pod tąz iako y wyzey datą, ktòrym zatwierdza dwa listy urodzonego niegdy Dymitra Skumina Tyszkiewicza, starosty Minskiego, mieszczanom Minskim nadane, ieden na uwolnenie od obwiestki, podużnego y targowego z ludzi kupieckich do miasia przyieżdżaiących y na wyzwolenie od wpisnego y wypisnego, ktòre przy wydawaniu kapszczyzny przed tym mieszczanie dawać musieli; drugi na wieczną arendę młynow zamkowych nad rzęką Swisłoczą u Mostu Nizkiego będących z płaceniem z nich do zamku arendy, na kożdy rok po złotych stu.

Trzeci pod datą w Warszawie dnia XV maia, roku, MDCXIII || na potwierdzenie pewnych artykułow tak do wolnosci Maydeburskiego prawa, iako y do słuchania liczby z prowentow mieyskich daney.

Czwarty pod datą w Warszawie na seymie dnia XXVI miesiąca maia, roku MDCXVI, z obiasnieniem niektorych artykułow y paragrafow mianowicie z strony wolnych kupieckich handlòw y strony żydow, w pierwszych przywileiach niedostatecznie wyrażonych, wydany.

Piąty pod datą VI° mca maja, roku MDCXVI, w ktòrym wyraznie wyrażono, aby kupcy Minscy y tatarowie, ktòrzy w mieyskiey jurysdykcyi y prawu Maydeburskiemu podlegać nie chcą, za obcych rozumieni y poczytani byli, a zatym do żadnych praw y wolnosci mieyskich przypuszczeni nie byli.

Szosty de data w Warszawie dnia XXVI° mca nowembra, r. MDCXX, na przyczynienie dwoch kol przy drugich młynach, na rzece Swisłoczy zbudowanych, ku pożytkowi mieyskiemu służących.

Na ostatek tegoż króla jmci Żygmunta III pokładany nam iest list, pod datą w Warszawie dnia X miesiąca czerwca, roku MDCVII, do Mińskiego trybunału po-rusku pisany, ktòrym upominać raczy, aby in praeiucium miasta w ratuszu, dla ozdoby miasta y dla odprawowania mieyskich sądow jchże własnym kosztem, za pozwoleniem królow jch mosciow, zbudowanym, na sądu nie zasiadali.

Potem prezentowany iest nam przywiley nayiasnieyszego swiętey pamięci kròla jego mości Władysława IV° pod datą w Krakowie, na seymie coronacyinym dnia XVIIII° mca lutego, roku MDCXXXIII, wszytkie dawne nayiasnieyszych kròlow ich mosciow mieszczanom Mińskim na rożne swobody y wolnosci służące confirmacye, z przydatkiem tych kilku nastąpuiących punktow, to iest: Żeby ludzie || cuiuscunque status et conditionis w miescie Mińskim osiedłi y ci co potym osieść mieli wszelkie ciężary y powinnosci mieyskie z nich na ratusz pełnili y jurysdykcyi mieyskiey względem dobr nieruchomych, na mieyskich gruntach maiących, odpowiadali. Żydzi żeby z domow y placow mieyskich, przez się nabytych, ciężary mieyskie, iako y insze mieszczanie, oprocz donatywy na ratusz dawali y we wszytkim się, podług dawnego zwyczaiu, prawom y wolnosciom mieyskim nic nie deroguiąc, zachowali, domow też więcey nad to, co na ten czas mieli, nie nabywali. Tudziesz port na rzece Swisłoczy z dawnych czasow mieszczanom Mińskim służący ztwierdzić, oraz y to tymże przywileiem deklarowac raczył, aby ludzie, ktorzykolwiek w miescie Mińskim osiędą, po wyisciu dawnosci ziemskiey dziesięciu lat, nie byli odyskiwani y za oyczycow poczytani.

Po tych wszytkich nam przezentowanych przywileiach, przezentowany nam iest uniwersał nayiasnieyszego Jana Kazimierza pod datą w Kirszniewiczach, dnia XVII miesiąca octobra, roku MDCLXV, do wszytkich obywatelow woiewodztwa Mińskiego wydany, aby mieszczan Mińskics vigore dawnych praw, onym służących, do wydania podatkow y contrybucyi, priuato laudo uchwalonych, nie pociągali.

Na ostatek, pokładany nam tegoż króla jego mosci przywiley na rzecz w nim niżey wyrazoną służący y wniesiona iest do nas przez niektórych pp. rad y urzędnikow, przy boku naszym będących, prożba imieniem sławetnych Fursa Własowicza, Michała Szyszkę burmistrzow, Adama Sapatkowicza raycę y Tobiasza Kromera pisarza radzieckiego, mieszczan y posłow Mińskich, na seym szczęsliwey koronacyi naszey do Krakowa przysłanych, abyśmy pomieniony przywiley || w ten nasz confirmacyiny inserowali, który słowo od słowa wpisuiąc tak się w sobie ma.

Jan Kazimierz, z bożey łaski, kròl Polski, wielkie xiąże Litewskie etc, a Szwedżki, Gotski, Wandalski dziedziczny kròl.

Oznaymuiemy tym listem wszem wobec y każdemu zosobna, komu o tym wiedzieć należy.

Iz życząc, aby miasto nasze Mińskie incrementa swoie brało y przy dawnych wolnosciach, prawach y przywileiach y jurysdykcyi swoiey zachowane było, a postrżegaiąc to, aby za nabyciem dobr y gruntow mieyskich przez duchownych ktoregokolwiek stanu y religij będących y inszych wszytkich osob, prawu mieyskiemu nie podlegaiących, jurysdykcyia mieyska, a zatym y nasza zadworna umnieyszoną nie była y ludzie, na takowych gruntach osiadający podatkow rzeczypospolitey, składanek, ciężarow y uchwał mieyskich do zatrzymania rządu dobrego należących nie

uchodzili, ale zarowno ie wszyscy płacili, ponosili y onym podlegali, ustanowiamy, a za wieczny ordynans mieć chcemy, aby w miescie naszym Mińskim wszelakiey kondycyi y stanu duchownego, zakonnego y szlacheckiego ludziom, jako to przed tym nie wolno było, tak już y na potym, wiecznymi czasy, nie wolno będzie w miescie naszym Mińskim, jako y na przedmiesciach lego, gruntow, domow, folwarkow y inszych wszelakich osiadłosci, iakim kolwiek prawem y sposobem nabywać y nabytych żadnemi dyspozycyami, darowizną, przedażą, sukcessyą, fundacyą od prawa, jurysdykcyi, cięzarow y podatkow rzeczypospolitey y mieyskich oddalaiąc y wyimuiąc. Gdyż ktobykolwiek z gruntow y domow mieyskich cokolwiek nabył a toby || zdawna do miasta należało, to wszytko do jurysdykcyi tegoz miasta y cięzarow iego ponoszenia wiecznie należeć ma, ani będą mogli nabywaiący takowych gruntow, domow y dworow jurysdykcyą swoją nabytych gruntow extendować, albo jaki urząd nowy stanowić, ale tak same grunta, przez nich nabyte, iako y osoby na nich mieszkaiące we wszytkich sprawach civilibus et criminalibus y w inszych wszelakich okkurrencyach należeć będą do posłuszeństwa, rządow, sądow urzędu mieyskiego Minskiego, do prawa, zwyczaiow, podatków, składek na potrzeby potoczne mieyskie y na żołnierza, do cięzarow, podwod, obrony y fortyfikacyi tegoż miasta Mińska. Jakoż y na dobrach takowych, iako y na osobach mieszkańcow, na rzeczach ich exekucye y odprawe dekretowe y wskazow swoich wolny będzie urząd mieyski czynić, nieposłusznych civiliter et criminaliter karać, grabić, turbować bez żadney prepedycyi y protekcyi dziedzicow gruntow y domow takowych. Rezygnacye też y inne wszelakie dyspożycye, zapisy gruntow y domow takowych nie gdzie indziey tylko przed xięgami mieyskiemi Mińskiemi y urzędom jego zeznawane y wpisowane bydz maią, sub nullitate ich. Ażeby wiedziec się mogło, które grunty pod osoby duchowne y szlacheckie od jurysdykcyi mieyskiey odeszły, tedy każdy przedawaiący y dysponuiący przedaż y dyspożycyą swoię gruntow y osiadłosci nie gdzie indziey ieno w urzędzie mieyskim ma zeznawać y zapisywać, zeznawaiąc tego przy zapisie, iz dobra te przedaje duchownemu, albo szlachcicowi. Zachowuiąc wcale wiecznemi czasy jurysdykcyą y cieżary mieyskie z tych dobr, inaczey które zeznane y || poczynione będą zapisy, za nieważne y nikczemne deklaruiemy, y że wracać się do pierwszych possessorow, albo ich sukcessorow mają bez oddania pieniędzy na to danych, znayduiemy. A co się zaś tycze gruntow y domow do miasta zdawna należących y do duchownych albo szlachty iakiemiżkolwiek sposobami y dyspozycyami odeszłych, te wszytkte takowe grunty y osiadłośći znowu do jurysdykcyi y urzędu mieyskiego y ad proprietatem miasta powracamy, wszelakie urzędy na nich przez dziedzicow y panow ustanowione znosiemy y pod posłuszeństwo y cięźary miasta podaiemy, roskazuiąc urzędowi Mińskiemu wszytkich sprzeciwiaiących się tey ustawie naszey surowie etiam priuatione bonorum y na samych osobach karać, z urzędow jch składać, więzić, podatki od nich wybierać y do wszelakich cieżarow mieyskich pociągać. W czym się zaszczycać nie mają zadnemi zapisami, przywilejawi, reskryptami antecessorow naszych y naszemi, iako ad malam cancellariae nostrae informationem otrzymanemi, które tym listem naszym podnosiemy, kassuiemy i w ostatku zabraniamy. I iuż ex nunc y na potym gruntow y domow mieyskich duchownym, zakonnikom y klasztorom, ktòrey kolwiek religiey, skupować albo ich iakim kolwiek sposobem nabywać y w klasztory albo rezydencye swoie wpuszczać y incorporować, przez coby a jure, jurisdictione et oneribus publicis et priuatis dobra takowe odchodziły, chyba tak, żeby ciż aequirentes miastu na

dobrach iakich pewnych nie za wiedzionych, za zmową z magistratem y deputatami, z pospolstwa na to wysadzonemi, pewną kwotę naznaczyli y zapisaly, która by miasto co rok dochodziła w nadgrodę odeszłych dobr mieyskich, ciężarom miasta podległych. A to się wszytko ma dziać przy obecnosci kommissarzow naszych na instancyą oboiey strony, to iest aequirentis y miasta Mińska, tamże do miasta naznaczonych y zesłanych.

Która ustawa nasza aby do wiadomosci wszytkich przyszła roskazuiemy, aby ten list przywiley nasz do akt grodzkich y mieyskich Mińskich był podany y przez woznego publikowany.

Czemy wszytkiemu aby była wiara dana, przy podpisie ręki naszey, pieczęć Wielkiego Xięstwa Littewskiego przycisnąć roskazalismy.

Dan w Warszawie, dnia XXVI misięca lipca, roku panskiego MDCLXII, panowania królewstw naszych Polskiego XII, a Szwedzkiego XIV roku.

U tego listu przywileiu przy pieczęci wielkiey W. X. Ltt-o podpisy rąk temi słowy: Jan Kazimierz król, Andrzey Kotowicz pisarz W. X-a Ltt-o.

My tedy, kròl, do tey prożby iako słuszney na początku panowania naszego łaskawie się skłoniwszy, wszytkie Maydeburskie prawa, przywileja, wolnosci, prerogatywy, wilkierze, plebiscita, kommissye, uniwersały, listy, dekreta kommissarskie, polskim y ruskim pismem pisane, a od nayiasnieyszych antecessorow naszych, królow jch mosciow, nadane y confirmowane, iakoby tu słowo w słowo wszytkie wyrażone były, także wyzey inserowany przywiley nayiasnieyszego króla jego mosci Jana Kazimierza we wszytkich punktach, paragrafach, artykułach, cłauzułach, condycyach, iż generalitas specialitati, a specialitas generalitati, niwczym derogare nie będzie mogła, mocą y powagą naszą królewską ztwierdzamy, zmacniamy, approbuiemy, przy spokoynym używaniu wszytkich praw, swobod || y wolnosci, z szczodrobliwey ręki królow jch mosciow antecessorow naszych nadanych y confirmowanych, także przy wolnym według przywileju s. pamięci króla jegomosci Władysława IV°, de data w Krakowie, dnia 1° mca marca roku MDCXXXIII° wszelkiemi towarami handlować, bez zapłacenia myta starego na komorze Mińskiey y przykomorkach, mieszczan Mińskich, teraz y na potym będących, cale y nienaruszenie zachowuiemy, wiecznemi czasy.

Na ostatek we wszytkich mieyskich sprawach, iako naylepszego życząc porządku, mieć chcemy y roskazuiemy, aby skrzynka ze wszytkiemi przywilejami, confirmacyami, rescryptami, wilkierzami, plebiscytami, commissyami, uniwersałami, listami, dekretami, y inszemi wszelakiemi prawami Mińskiemu miastu od królow jch mosciow y od nas samych nadanemi y confirmowanemi, w skarbcu ratusznym zawsze zostawała, od którey klucz ieden burmistrzowi rocznemu, zaraz po elekcyi onego, drugi ktoremukolwiek z raycow, także y regestr wszytkich spraw w teyże skrzynce będących od królow jch mosciow nadane Polskich y communitatis publicae ma bydz in presentia magistratu oddany wyżey pomienionym osobom, posłuszeństwa rzymskiego będącym, według dekretu commissarskiego roku . . . . .[1]) mca augusta . . . .[1]) dnia, w Wilnie ferowanego.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy pieczęć W-o X-a Litt-o przycisnąc roskazalismy.

Dan w Krakowie, pod czas sczęsliwey koronacyi naczey miesiąca novembra, roku panskiego MDCLXIX, panowania naszego 1° roku.

---

[1]) Пропуск году і чысла м-ца.

U || tego listu przywileiu przy pieczèci W. X. Ltt[o] podpisy rąk temi słowy: Michał król. Jerzy Niewiarowski, referendarz W-o X-a Litt-o.

My tedy, król, do pomienioney prożby, przez panow rad y urzędnikow naszych dwornych imieniem mieszczan naszych Mińskich wniesioney, jako słuszney, łaskawie się skłoniwszy, niżey specyfikowaną confirmacyą, we wszytkich oney punktach, paragrafach, kondycyach, kontentach, artykułach y clausułach, tak iz specialitas generalitati, a generalitas specialitati w niwczym derogare nie będą mogłi, ztwierdzamy, zmacniamy, approbuiemy y ratyfikuiemy y przy zypełney mocy y dawnym używaniu praw, swobod y wolnosci swoich mieyskich Mińskich cale y nienaruszenie zachowuiemy, chcąc mieć iednak za sczęsliwego panowania naszego, aby wszyscy poddani mieszcznie nasi Minscy iako naylepiey z swoich się cieszyli wolnosci y iako rożnemi okazyami są zdięci jacturis, tak prawa y przywileia onych in suo nienaruszenie zostawały robore.

Po urodzonym woycie Mińskim teraznieyszym y napotym będących tego singulariter mieć chcemy, aby do gruntow mieyskich Mińskich, ile do rozmiaru onych, do sprowadzenia, sine consensu miasta Mińskiego kommissyi ile in causa civitatensi, do pieczętowania dobr wszelakich mieszczan Mińskich wszytkich in genere nie należał, solum ad actum judiciosum perpetuis temporibus żądamy. A że ex vi poczty Litewskiey przez uniwersały opprimitur miasto, tedy ex sola nostra regia clementia hanc distributivam tollimus z tych respektòw, ze posłowie, posłanikowie y gońce tak naszego narodu jako y postronnych || podwod wszelakich lubo niesłusznych sobie wymagaią gotowosci y cale onę pełnią aby abhinc już inhaerendo constitucyi żadnych podwod przerzeczonym posłom y posłanikom mieszaczanie nasi Minscy nie pełnili, sub poena nostra arbitraria, mieć chcemy.

Na co dla lepszey wiary ręką sie naszą podpisawszy, pieczęć Wielkiego Xięstwa Litewskiego zawiesić roskszalismy. Dan w Krakowie pod czas szczęsliwey koronacyi naszey mca marca XV[o] dnia, roku panskiego MDCLXXVI[o], panowania naszego II[o] roku. U tego listu przywileiu przy pieczęci W. X. Ltt[o] podpisy rąk temi słowy. Jan król. Andrzey Kazimierz Zawisza, pisarz W. X. Ltt[o].

My tedy, kròl, do pomienioney prożby pp. rad y urzędnikow naszych przy boku naszym będących, imieniem mieszczan naszych Mińskich wniesioney, iako słuszney, łaskawie się skłoniwszy, wyżey specifikowaną confirmacyą we wszytkich oney punktach, paragrafach, artykułach, condycyach, kontentach y clausułach tak, iż specialitas generalitati, a generalitas specialitati w niwczym derogare nie będzie mogłą, ztwiedzamy, zmacniamy, approbuiemy y ratyfikuiemy i przy zypełney mocy y dawnym zwyczaiu praw, swobod y wolnosci swoich mieyskich Mińskich cale y nienaruszenie mocą y powagą naszą królewską zachowuiemy. Na co dla lepszey wiary reką się naszą podpisawszy pieczęc W-o X-a Ltt-o zawiesić roskazalismy. Dan w Warszawie dnia VI mca decembra, roku panskiego MDCCIII, panowania naszego IV[o] roku. U tego listu przywileiu przy pieczeci W-a X-a Ltt-o podpisy rąk temi słowy. || August rex. Michał kniaz z Kozielska Puzyna, regent kanc. mniejszy W. X. Ltt[o] Wiski, Wierbski etc starosta.

My tedy August III do pomienioney prożby pp. rad y urzędnikòw, przy boku naszym rezyduiących, imieniem mieszczan naszych Mińskich wniesioney, iako słuszney łaskawie się skłoniwszy, wyżey specifikowaną confirmacyą we wszytkich oney punktach, paragrafach, artykułach, kondycyach, clausułach, tak iż specialitas generalitati, nec generalitas speci-

alitati w niwczym derogare nie będzie mogła, ztwierdzamy, zmacniamy, approbuiemy, ratyfikuiemy y przy zupełney mocy y dawnym zwyczaiu praw, swobod, wolnosci swoich mieyskich Mińskich cale y nienaruszenie mocą y powagą naszą królewską zachowuiemy.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą własną podpisawszy, pieczęć W-o X-a Ltt-o przycisnąć roskazalismy.

Dan w Warszawie dnia 1° miesiąca augusta, roku panskiego MDCCXXXVI° (1736), panowania naszego III° roku.

Augustus, rex.

№ 199.

1736 г., жніўня 1. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 169, л. 704-711.

C o n f i r m a c y a p r z y w i l e i u, ż y d o m k a h a ł u M i ń s k i e g o s ł u ż ą c e g o.

August trzeci etc.

Oznaymuiemy etc.

Pokładany był przed nami przywiley, ną pargaminie pisany, ręką nayiasnieyszego swiętey pamięci Augusta wtorego, króla Polskiego, antecessora naszego, podpisany y pieczęcią Wielkiego Xięstwa Litewskiego stwierdzony, żydom kahału Mińskiego służący, i supplikowano nam iest przez panow rady nasze imieniem tychże żydow, abyśmy im pomieniony przywiley || powagą krolewską confirmować, corroborować y approbować raczyli. Ktory to przywiley de textu tak się w sobie ma.

August wtory, z bożey łaski, król Polski, wielki xiąze Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmuydzki, Kiiowski, Wołyński, Podolski, Podlaski, Inflantski, Smolenski, Siewerski y Czerniehowski, a dziedziczny xiąże Saski y elector.

Oznaymuiemy tym listem przywileiem naszym wszem wobec y każdemu zosobna, komu o tym wiedzieć należy. Iż produkowany był przed nami przywiley na pargaminie pisany ręką nayiąsnieyszego sw. pamięci Jana III°, króla Polskiego, antecessora naszego, podpisany y pieczęcią wielką W-o X-a Litt-o ztwierdzony, żydom kahału Mińskiego służący. I supplikowano nam iest przez pp. rady nasze imieniem tychże żydow, abyśmy im przerzeczony przywiley powagą naszą krolewską stwierdzić y żmocnić raczyli, ktorego przywileiu tenor iest takowy.

Jan III, z bożey łaski, krol Polski, wielki xiąże Litewski, Ruski, Pruski, Mazowiecki, Żmuydzki, Inflantski, Kijowski, Wolyński, Podolski, Podlaski, Smoleński, Siewierski y Czerniehowski.

Oznaymuiemy ninieyszym listem przywileiem naszym, komu o tym wiedzieć należy, jako sw. pamięci król jego mosć Zygmunt III, praedecessor nasz, przywileiem de data w Warszawie, dnia XXI° miesiąca lipca roku pańskiego MDCIX żydom Mińskim nadanym, onych od wszelkich exakcyi y niezwyczaynych ciężąrow uwolnił y rożnemi wolnosciami udarował. Tak y my niemniey przychylaiąc || się do generalnego swiętey pamięci króla jego mości Władysława IV przywileiu de data w Warszawie dnia XXXI° miesiąca decembra, roku MDCXLVI wszytkim żydom w Wielkim Xięstwie Litewskim mieszkaiącym nadanego od nayiasnieyszego s. p. króla jmci Jana Kazimierza, antecescora naszego, osobliwym przywileiem pod datą w Krakowie na seymie coronationis dnia XVII° mca lutego roku MDCXLIX approbowanego, za supplikowaniem do nas imieniem wszyst-

kich żydow, w miescie naszym Mińsku mieszkaiących, a za przyczyną niektórych panow rad y urzędnikow naszych dwornych, przy boku naszym zostaiących, do tegośmy się łaskawie skłonili, pomienionych żydow naszych Mińskich, wszytkich wobec y każdego zosobna, przy wszelkich onym maiętnosciach służących y przywileiami nayiasnieyszych s. p. antecessorow naszych dobrze obwarowanych, iako to: kamienicach, domach, kramach dziesiąciu, w których wszelkie sukienne, bławatne y materyalne towary wolno im ex antiquo przedawać, tudziesz y korzenia rozne, kusznierskie, szewskie, rymarskie y inne wszelkie towary w siemiernicach, jatkach mięsnych; z wolnym odkupowaniem placow, których maią dwadziescie y ieden y przy bożnicy y okopisku y łazni na własną ich potrzebę osobliwie domach trzech, do szkoły należących, które od statyw y stacyi żołnierskich, dyspozycyi trybunalskich y wszelkich podatków uwalniamy.

Tudziesz pomienionych żydow Mińskich od podeymowania posłow cudzoziemskich y naszych, iako nie wzywaiących || żadnych prowentow uwalniamy.

Nadto waruiemy y pozwalamy tym przywileiem naszym onym przy domach y kamienicach dla snadnieyszego dozoru browary, słodownie i windnice stanowić, budować, które iednak warownemi mają dla ognia przypadkowego kominami murowanymi opatrować, także kramy y w nich wszelkie wictualia dla przejeżdżaiących y potrzebuiących, iako y inne towary dla pożywienia snadnieyszego przedawać.

Exercitia w rzemiosłach rożnych, iako to rymarskim, kusznierskim, cyrulickim, krawieckim, malarskim, szklarskim, złotniczym, szmuklerskim, konwisarskim y innych tym podobnych pomienionym żydom pozwalamy i aby od żadnych cechow przeszkod nijakich y wexy nie miewali przykazuiemy.

Tudziesz aby od nich żadnych skladek nie wyciągali cechowych, listem naszym teraznieyszym excypuiemy y uwalniamy.

Towary wszelkie tak ręką swą zapracowane, iako y zkądinąd nabyte tak w pomienionych kramikach przy domach, iako y nosząc po ulicach przedawać y onymi handlować; miednice y insze znaki rzemieslnicze przy domach ich własnych wywieszać y na tablicach wystawować wolno im będzie.

Podwody pod posłow tak naszych, iako y cudzoziemskich, gdy mieszczanie tameczny wyprawować y dawać będą, powinni się znosić z żydami y ducta proportione podług składek zwyczaynych nie ociężaiąc, ale co żydzi z deputowanemi od miasta postąpią.

Waruiemy y to aby, podług statutu Wielkiego Xięstwa Litewskiego, praw y przywileiow swoich dawnych, do żadnych innych iurysdyk y sądow nie byli pociągani, procz sądu zamkowego, do którego wszyscy żydzi w miastach naszych W-o X-a Ltt-o należą, salua jednak appellatione || od uciążliwego dekretu. W sabasy iednak y insze swięta ich przyszłe do żadnych sądow nie mają bydz pociągani y sądzeni. Jeżeliby też w którey sprawie przez dekret onym miała bydz przysięga naznaczona, tedy onę nie inaczey wykonywać maią, tylko w większych sprawach na rodale, a w mnieyszych ujowszy się za klamkę.

Tudziesz jeżeliby mieszczanin tameczny albo ktorykolwiek miał sprawę, lub zayscie iakie w drodze, lubo w poblizszych miasteczkach z pomienionemi żydami Mińskiemi na targi, jarmarki zwyczayne zeizdźaiącemi, tedy ich nigdzie pozywać ma, tylko do zwyż mianowanego sądu zamkowego Mińskiego.

Podatki wszytkie rzeczypospolitey do kahału swego Mińskiego oddawać, a kahał do skarbu naszego W-o X-a Litt-o wnosić powinien, tak od żydow pod juryzdykami mieszkaiących, jako y w innych mieyscach w miescie Mińsku przebywających, czego jurysdyki przez się wymagać nie będą powinny od żydow pod juryzdykami mieszkaiących.

Rzeznikom bydła wszelkie tak w rynku, domach, po ulicach, iako y na wsiach skupować pozwalamy, tak w dni targowe, iarmarczne, iako y w insze wszelkie y w iatkach swoich bez wszelkiey przeszkody przedawać.

Insuper y to waruiemy, gdy się chlebowe, żołnierskie y insze składanki trafią, aby mieszczanie od żydow ducta proportione wybierali, ponieważ onera mieyskie pociągaią jako wspołmieszczanie nasi.

Przeto ieżliby się zdarzyło kiedy, aby tumult na nich powstał, tak od swawolnikow iakich, od studentow y od ludzi hultayskich, aby żydzi od miasta ochronę mieli y takowe ausus nie dopuszczali serio przykazuiemy y mieć || chcemy pod winą dziesiąciu tysięcy kop litewskich, z ktòrych per medium fisco nostro et parti laesae cedet.

Co do wiadomosci wielmożnym y urodzonym senatorom, dygnitarzom, marszałkom trybunalskim y sędziom głownym, starostom y ich podstarosciom, urzędnikom ziemskim y grodzkim y innym przywodząc, mieć chcemy, aby żydom Mińskim w ich prawach, swobodach y wolnosciach wyżey specyfikowanych, naymnieysza przeszkoda y bezprawie nie działo się, ale we wszytkim przy dawnych zwyczaiach zachowani byli.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy pieczęć W-o X-a Ltt-o przycisnąć roskazalismy.

Dan w Grodnie, dnia XXIV° mca marca roku pańskiego. MDCLXXIX, panowania naszego V roku.

Jan kròl (pieczeć W-o X-a Litt-o zawiesista).

Approbacya przywileiu generalnego żydom Mińskim przy prawach y wolnosciach zdawna służących nadanego.

Andrzey Kazimierz Ossowski, pisarz W-o X-a Litt-o, administrator, biskup Wilenski.

My tedy August wtory, kròl Polski, do przerzeczoney suppliki, iako słuszney y sprawiedliwey, łaskawie się skłoniwszy przerzeczony przywiley, wyż wyrażony, we wszystkich punktach, clausułach, artykułach y kondycyach przerzeczonym żydom kahału Mińskiego służący, approbować, confirmować y zmocnić umyslilismy, iakoż powagą naszą królewską approbuiemy, konfirmuiemy y zmacniamy z tym dokładem, aby przerzeczeni żydzi Minscy do żadnych assygnacyi, ktòreby kolwiek tak przed tym, jako y teraz od synagogi W. X, Ltt° powydawane były, nie || należeli, ale iako ci, ktòrzy przez rożne inkursyę zubożeni y zruynowani są, onych od wszelkich assygnacyi uwalniamy. Podatki zaś żydowskie y insze według konstytucyi roku MDCCXVII opisane podeymować y płacić mają, chcąc mieć wzwyż mianowany przywiley mocy y wagi w potomne czasu nie wzruszoney.

A dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąć roskazalismy.

Dan w Warszawie, dnia XXIX miesiąca pazdziernika, roku panskiego MDCCXXII, panowania naszego XXVI roku.

U tego przywileiu podpis—Augustus rex.

Pieczęć Wielkiego Xięstwa Litewskiego zawiesista.

My, tedy, August III, król Polski, do pokorney suppliki, jako słuszney, łaskawie skłoniwszy się, przywiley wzwyż inserowany we wszytkich

punktach, clauzułach, artykułach, kondycyach y ligamentach ztwierdzić, zmocnić ỳ approbować umyslilismy. Jakoż mocą ỳ powagą naszą królewską ztwierdzamy, zmacniamy y approbuiemy a zosobna innowując y ratyfikuiąc punkt warunku desuper wyrażony, aby ustawą prawa pospolitego przerzeczeni żydzi krom sądow zamkowych staroscinskich do żadnych inszych jurysdykcyi nie należeli.

To dokładamy y postanowiamy, aby praejudiciose żadne osoby nie należne tak duchownego, iako y swieckiego stanu onych sądzić, exekucyi czynić y gwałtownie sami sobie sprawiedliwosci wymagać, a co większa bez sądu y prawa łapać, w prywatney, a nie w zamkowey turmie więzić, nie uzurpowali ullo praetextu sobie potestatem, sub || poena dziesięciu tysięcy kop litewskich in oppressoribus extendenda.

Tudziesz waruiemy, aby ciż żydzi żadnemi prywatnemi laudami y w podatkach zwyczaynych rzeczy pospolitey nad constitucyą anni 1717 żadnemi przeborami aggrawowani nie byli, nie mniey też ỳ od mieszczan naszych ut non opprimantur nouitatibus żadnych niezwyczaynych kontrybucyi.

Na co dla lepszey wagi ten przywiley confirmacyiny ręką naszą podpisawszy, pieczęcią Wielkiego Xięstwa Litewskiego ztwierdić roskazalismy.

Dan w Warszawie, dnia pierwszego miesiąca sierpnia, roku panskiego MDCCXXXVI (1736), panowania naszego III roku.

Augustus, rex.

№ 200.

1738 г., верасьня 27. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 171 л. 368—370.

Woytowstwo Minskie post fata wielmożnego Ignacego Zawiszy, marszałka nadwornego Wielkiego Xięstwa Litewskiego, urodzonemu Burżynskiemu instygatorowi W. X. Litt°. dano.

August III etc.

Oznaymuiemy etc.

Iz maiąc zalecone merita przez panow rad y urzędnikow przy boku naszym rezyduiących, urodzonego Burzynskiego, instygatora Wielkiego Xięstwa Litewskiego, umyslilismy onemu woytowstwo Minskie z jurisdykcyą, post fata wielmożnego Ignacego Zawiszy marszałka || nadwornego W. X. Litt° wakuiące, do dyspozycyi naszey przypadłe, dac y konferowac. Jakoż ninieyszym listem przywileiem naszym daiemy y konferuiemy cum omnibus obventionibus, attinentiis et pertinentiis ad extrema vitae eius tempora.

Wolen tedy y mocen będzie pomieniony urodzony Stanisław Burzynski, instygator Wielkiego Xięstwa Litewskiego, wyz rzeczone woytowstwo Minskie w swoią obiąwszy possessyą trzymac, używac, sądy odprawowac y wszelkich sobie wynaydowac pożytkow, żadney nam ztąd nie pełniąc powinnosci, procz symple kwarty corocznie na apparat woienny uchwaloney.

Na co dla lepszey wiary ten przywiley ręką naszą podpisawszy, pieczęć Wielkiego Xięstwa Littewskiego przycisnąc roskazalismy.

Dan w Warszawie, || dnia XXVII (27) miesiąca septembra, roku panskiego MDCCXXXVIII (1738 r.), panowania naszego V roku.

Augustus, rex.

№ 201.

1739 г., сакавіка 8. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Суд. Спр. № 191, л. 95-96.

Manifest nomine urodzonego instygatora Litewskiego y woyta Minskiego na wielebnych xięzy y urodzonych obywatelow woiewodztwa Minskiego.

August III etc.

Oznaymuiemy tym listem naszym, iz w sądach naszych zadwornych assessorskich W-o X-a L-o, za wydanemi uniwersałami naszemi w miescie naszym Warsawie, w roku teraznieyszym tysiącznym siedymsetnym trzydziestym dziewiątym sądzących się, stanowszy personaliter urodzony Samuel Hryniewicki, za mocą prawną sobie do tey sprawy daną, solenniter manifestuiąc się, protestował nomine urodzonego Stanisława Antoniego z Burzyna Burzynskiego, instygatora naszego W-o X-a L-o, woyta Minskiego, na wielebnych xiędźy Andrzeia Wołodkowicza kanonika Wilenskiego, plebana Minskiego, Augustyna Lubienieckiego, archimandrytę officiała Minskiego y wszytkich xięży bazylianow, Kazimierza Młodeckiego proboszcza y wszytkich xięży dominikanow, Faustyna Żurkowskiego gwardyana y wszytkich xięży franciszkanow, Alexandra Chełchowskiego przeora y wszytkich xięzy karmelitow, Antoniego Woyniłowicza rektora y wszytkich xięży jezuitow, Filippa Połubieckiego przeora y wszytkich xięży bonifraterow, także wielebne panny Franciszkę Wankowiczownę xienią y wszytkie benedyctynki, Teklę Orłownę matkę y wszytkie bernadynki, Teklę Wołodkowiczownę y wszytkie bazylianki troieckie, Krystynę Lowić y wszytkie bazylianki przy cerkwi swiętey troycy rezyduiące, na oyca Theodora Tracewskiego prezbytera cerkwi woskrosienskiey, xięży zakonnikow klasztorow, collegij y conwentow Minskich, także na błohoszczastiwych Senesego Załuckiego ihumena y wszytkich dyzunitow monasteru Menskiego, na Apollinarę Szczigielską ihumenią y wszytkie dyzunitki Minskie, tudzież na wielmożnych Michała Masalskiego urodzonego Mscisławskiego, sądowego Grodzienskiego y Radoszkowskiego starostę, xięcia Udaleryka Radziwiłła, koniuszego naszego W-o X-a Litt-o y starostę sądowego Minskiego; także na urodzonych Tadeusza Wankowicza woyskiego, Leona Wołodkowicza stolnika, urzędnikow Minskich; Michała Haienskiego, Kaspara Krasnosielskiego, starostow bracią rodzonych Wołodkowiczow; Antoniego Kostrowickiego, Andrzeia Karnickiego, lowczego, Stanisława y Kazimierza Swięcickich y Jerzego Jozepha horodniczego Iwanowskich; Stefana Smoreckiego y Drozdzinskiego dzierżawcę oyca, Floryana budowniczego y Romana Rowanickiego dzierżawcę synow Bykowskich; Michała Żyżemskiego podczaszego, Stefana, Michała, Marcina y Krzystofa Żyżemskich, pisarzewiczow grodzkich y urzędnikow Minskich i na Pawła Mickiewicza pisarzewicza dekretowego W-o X-a Litt-o i na Konstantego, Ignacego y Krzystofa Rdułtowskich; na Hrehorego Mackiewicza, starostę Kołaczewskiego, Romana Felicyana Mentyckiego skarbnika Rzeczyckiego; na Theodorę z Strzyienskich Grabowską, starostinę Wisztyniecką z dokładem urodzonych opiekunow; na urodzonych Rafała Oborskiego Horbowskiego, Stanisława Dereasa Celskiego starostow; na urodzonych Dominika Żyżemskiego || podczaszego Trockiego, Adama Janiszewskiego, Mikołaia Wołodkowicza stolnika Wendenskiego, Władysława Jelskiego starostę naszego sądowego Pinskiego, porucznika husarskiego buławy polney W-o X-a Ltt-o y samą Annę z Trąckiewiczow, primi voti Kazmierzową Uniechowską, pisarzową

ziemską Minską ad praesens Jelską z dokładem potomstwa z zeszłym urodzonym Uniechowskim spłodzonego y opiekunow onych; na urodzonych Michała Baykowskiego strażnika Smolenskiego, Antoniego Ratynskiego czesznika Mielnickiego, Kazimierza Zabłockiego stolnika Zakroczymskiego, Jana Krukowicza czesznika Wendenskiego, Floryana Hałkę, Kazmierza, Dominika y Jana Swiętorzeckiego; na urodzoną Teressę z Tyszkiewiczow Bohuszewiczowno, z dokładem opiekunow; na urodzonych Tomasza Wankowicza czesznika, Jozefa Proszynskiego krayczego, urzędnikow Minskich; na urodzonych Eloryana Filipowicza Wilenskiego, Kazmierza Bohdanowicza Smolenskiego horodniczych, Krzysztofa Walickiego starostę Butmowskiego, Alexandra Sawickiego krayczego Wołkowyskiego, Mikołaja Oziembłowskiego, Mikołaja Odynca y Mikołaja Woydziewicza, Daniela Chodorkowskiego y samą, Macieia Bykowskiego, Jana Hrynkiewicza, Kazmierza Gierzodowycza, Michała Zbrojkę, Bronisława Przeradowskiego, Jerzego Illicza czesznika Wołkowyskiego, Franciszka Pomorskiego y samą, Rafała Szpilowskiego, Kazmierza Obłoczynskiego, Jana Rzepnickiego, Jana, Samuela y innych braci rodzonych in minorennitate zostaiących Wilamowskich regentowiczow ziemskich Minskich; na urodzonych Marcina woyskiego Starodubowskiego y Jana podsędkowicza Minskiego Wołodkowiczow; tudzież na żydow całego kahału Minskiego y innych, w miescie naszym Minsku mieszkanie, dobra, grunta, sianożęći, place, domy, kramy dzierżących, o to:

Iz obżałowani iedni nullo jure, inni sub fawore praw, testamentow y innych varii tituli skrzyptow, kontraktow, przeciwko prawu przyzwoitemu miastu nadanym otrzymanych, gruntow, sianożęci, kramy miasta naszego Minska trzymaiąc, drudzy novas culturas in praeiuditium miasta tegoż na gruncie mieskim funduiąc do płacenia hyberny i innych ciężarow mieyskich przykładać nie chcą, a tym samym też miasto ad ultimam exinanitionem przeprowadżaią, specialiter: wielebni bazylianie młyn, dominikanie łaznie, dyzunici folwark Perespę, zdawna mieskie, aut nullo aut illegitimo jure in praeiuditium miastu avulserunt, a żydzi, contra privilegia cechom nadane, rzemiosła wszelkie exercendo kramy mieyskie trzymaią, do żadnych || ciężarow mieyskich nie przykładaiąc się, quod magis winnych miastu z kramów swoich żydowskich siedymdziesiąt kop, annuatim należących, od dawnego czasu nie płacą, ulicy browarami pozaymowawszy przez wylewanie wod paskudząc, gnoiow nie wywożą, a przez to całe miasto iednym błockiem y gnoiem zatapiaią, insuper wagi y miary prywatne independenter od miasta przeciwko przywileiom mieskim (potaemnie chowaiąc), wszelkie towary y liquory cum damno miasta ważą y mierzą.

Na ostatek wszyscy obżałowani quocunque titulo et praetextu, mieyską ziemie trzymaiący, niby conjurati na zgubę miasta faedere przez tak znaczne avulsa sciesniwszy y prawie wyniszczywszy, też miasto do żadnych składek y podatkòw mieyskich przykładać nie chcą. Osoby magistratowe, do przykładania się ad onera civitatensia pociągaiących, biciem y zabiciem na zdrowie y życie odgrażaia, a tym samym niezdolne do płacenia hyberny, na pocztę pieniędzy na rok tysiąca osmiusett złotych miastu w kilku prawie osobach y tych dla nieznosnych ciężarow do wyprowadzenia się gotuiących do ostatka wyniszczaią, przez co publicam iniuriam et detrimentum skarbowi W-o X-a Ltt-o y płacy regularney przynieść intendunt.

Czemu zabiegaiąc urodzony żałuiący instygator Litewski y woyt nasz Minski, vi officii et juramenti sui, ante omnia tanquam in causa publica

et fisci, ażeby skarb detrimentum non patiatur y regularna płaca nie zawodna była, do obwarowania y nakazania omni modo solutionis hiberny, pieniędzy pocztowych y innych ciężarow y składek mieyskich przez wszytkich cuiscunque status et conditionis, place, grunta, sianożęci mieyskie possyduiących, sub amissione ipso facto tych placow, gruntow, sianożęci, iako też sub amissione domow, kramow y wszelkich na nich ante et de novo zabudowania, item do obwarowania securitatis zdrowia y fortun osobom magistratowym y wszytkim cuiuscunque conditionis ludziom ab omni wszytkich citatorum impetitione, do skassowania wszelkich quocungue titulo zapisow, kontraktow, praw, testamentow przeciwko konstytucyom seymowym y przywileiom mieyskim, cum avulsione dobr mieyskich otrzymanych y sporządzonych, e contra do utwierdzenia przywileiow miastu nadanych, et per constitutiones approbowanych, do przysądzenia per inequitationem placow, gruntow, sianożęci et specialiter młynu, folwarku Perespy y łazni antiquitus do miasta należących, a bezprawnie miastu zabranych, a z xiążeciem jmcią starostą || Minskim do uczynienia sprawiedliwosci z żydow in punktis, supra expressis y do tego wszytkiego w czasu prawa przez kontrowersyą y dokumenta deducetur (salva załoby melioratione).

Ten manifest przyiąć y do xiąg naszych potocznych zadwornych assessorskich W-o X-a Ltt-o wpisać rozkazalismy.

Pisan w Warszawie, roku panskiego MDCCXXXIX (1739), mca marca XVIII (18), panowania naszego VI roku.

№ 202.

1744 г., красавіка 14. Менск.

Менскі Гістарх, Цэх. акты, л. 151 і адв.

Позва майстров слясарскага цэху м. Менска ў войтаўскі суд па справе аб непарадках ў цэху.

Stanisław Antoni z Burzyna Burzyński, instygator Wielkiego Xięstwa Litewskiego, starosta Czywilski, wòjt miasta j. k. m. Mińska.

Sławetnym panom cechmistrzom, braci cechowey y całemu cechowi kunsztu slòsarskiego miasta j. k. m. Mińska ze wszystkich dobr, w miescie leżących ruchomych, summ pieniężnych ubique locorum będących, handlów, towarów, rzemiosła, przykazuiemy, abyście za tym pozwem przed sąd Magdeburski miasta j. k. m. Mińska na sądy wielkie, wyznaczne w roku teraźnieyszym 1744, od pierwszego piątku po przewodney niedzieli sądzić zaczynaiące się, personaliter na ratuszu Mińskim stawali y we wszystkim na cytacyą jmci p. Antoniego Żukowskiego, instygatora tych że sądòw Magdeburskich Mińskich, skutecznie usprawiedliwili się.

Ktòry to wielmożny pozywa mieniąc o to, iż co obżałowani wielmożne mościówie cechmistrze ze wszystko bracią cechu swoiego, nie obserwuiąc ani też poważaiąc prawa, przywilejòw y attrybutòw, cechowi swemu od nayjaśnieyszych regnantów Polskich nadanych, nie tylo należytego porządku w cechu swoim nie macie, roboty y nauki braci, towarzyszów y uczniòw swoich nie przestrzegacie, nie pilnuiecie powinności płacenia podatku do skarbu mieyskiego, nie czynicie posłuszęstwa zwierzchności urzędowey, insuper na expressyą przywilejów swoich na urzędy cechmistrzowskie y dalsze officia, sine scitu urzędu, obieracie y onymi bez wykonanych juramentów y bez wziętych y konferowanych sobie od magistratu kredensów zaszczycacie. A przeto w paeny y winy, w prawie Saxonskim y własnych swych artykułach wyrażone, popadacie.

Zaczym załujący delator ex vi funkcyi swey instygatorskiey przestrzegaiąc takowego bezprawia, a chcąc o to ze wszystkiemi wielmożnemi mościami jure agere ante omnia do komportacyi praw, przywilejów y attrybutòw cechowi swemu nadanych, in virtute ktòrych do wskazania paen y win || za nieobserwancyą onych y nieposłuszeństwo urzędowi item komportacyi przez sławetnych cechmistrzòw kredensòw, za ktòremi cechmistrzami być zaszczycacie y do pokarania winami za takowe licencye, do nagrodzenia szkod, strat y expensow prawnych y tego wszystkiego, co czasu prawa fusius deducetur salva melioratione tey żałoby.

Pisan roku 1744, miesiąca aprila 14 dnia.

Theophil Burniewsk, pisarz.

№ 203.

1744 г., лістанада 22. Горадня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 172, л. 1535—1541.

Przywiley mieszczanom miasta naszego Minska kunsztu słodowniczego, piwowarskiego, miodosytnickiego, winnickiego, woskoboynickiego, browarnickiego y wodowoznickiego na ufundowanie nowego cechu tych wszystkich rzemiosł w iedno skomputowanych w miescie naszym Minsku, służący.

August III etc.

Oznaymuiemy tym listem przywileiem naszym wszem wobec y każdemu zosobna, komu by o tym wiedzieć należało.

Iż przez pp. rad y urzędnikow, przy boku naszym rezyduiących, supplikowali do nas poddani nasi Andrzey Piotrowski, Mateusz Skrocki, Heliasz Jurkiewicz, Jan Bobrownik || imieniem swym y imieniem wszytklch mieszczan poddanych naszych miasta Minska rzemiosła słodownickiego, piwowarskiego, miodosytnickiego, winnickiego, woskoboynickiego, browarnickiego y wodowoznickiego, supplikuiąc nas, kròla, abyśmy z łaski naszey królewskiey dla większego pożytku i pomnożenia tego to miasta Minska y skarbu rzeczypospolitey, oraz dla doskonalszego porządku y experyencyi tego rzemiosła cech tych wszytkich w iedno skomputowanych y złączonych rzemiosł, przykładem innych miast, y w tym miescie naszym Minsku de nowo erygować pozwolili y te pozwolenie dla większego waloru przywileiem naszym ztwierdzili y zmocnili.

Jakoż my, król, chcąc mieć za szczęsliwego panowania naszego, ażeby w miastach y miasteczkach państwa naszego Korony Polskiey y Wielkiego Xięstwa Litewskiego przykładny y naieżyty w rzemiosłach dział się porządek, a ztąd miasta nasze większe pomnożenie i roższerzenie brały y do pierwszych dobroci y perfekcyi przychodziły, tedy takową wspomnionych pp rad y urzędnikow naszych instancyą za temi mieszczanami naszemi Minskiemi do nas wniesioną przyiąwszy y im ten cech || takowych wszytkich rzemiosł w iedno skomputowanych erygować pozwoliwszy, pro meliori walore ten przywiley nasz, z łaski naszey królewskiey, dać y konferować umyslilismy.

Jakoż daiemy y konferuiemy y to na zawsze mieć chcemy y przykazuiemy, ażeby przerzeczeni mieszczanie nasi Minscy słodownickiego, piwowarskiego, miodosytnickiego, winnickiego, woskoboynickiego, browarnickiego y wodowoznickiego rzemiosła, za doysciem y ogłoszeniem tego przywileiu naszego, wszyscy generaliter słodownicy, piwowarowie, miodo-

sytnicy, winnicy, woskoboynicy, browarnicy y wodowozowie, tak pod juryzdykcyą mieyską ratusza Minskiego, iako też pod zamkiem naszym y na wszelkich juryzdykcyach duchownych, zakonnych, pańskich, szlacheckich zyiący y ci którzy bez osiadłosci pokątnie po browarach u żydow mieszkaiący, do domu którego urzędowego lub cechowego w Minsku będących cechow, y gdzie urząd magistratu Minskiego determinuie zgromadziwszysię, wszytkich braci rzemiosła swego w regestr spisali, potym e medio siebie z godnieyszych, w tym kunszcie biegleyszych, przozornieyszych || y osiadleyszych przykładem innych cechow per pluralitatem votorum cechmistrzow rocznych, podskarbiego, chorążego, pisarza y młodszego obrali, skrzynkę cechową dla konserwowania przywilejow ў artykułow, od nas sobie nadanych, oraz składania wpisowego, wyzwolonego, pogodzonego podatku sporządzić y wszytek porządek ustawy podług przywileiu, artykułow ў zwyczaiu cechu słodownickiego Wilenskiego w cechu swoim uczyniwszy y artykuły cechowe między siebie ogłosiwszy, cechmistrzow do wykonania przysięgi przed magistratem Minskim stawili. Po wykonaniu którego juramentu przerzeczeni cechmistrze maią skrzynkę cechową z przywileiami do siebie odebrać, potym stricte przestrzegać, ażeby wszyscy bracia cechowi prywatnie u żydow w browarach mieszkania nie mieli, ale pod juryzdykcyą mieyską ratusza w domach osiadłoscią mieszkali, hultaystwem, pijaństwem, proznowaniem nie bawili, rzemiosła swego pilnie dozierali, trunki, roboty, to iest piwo, gorzałkę, słody dobrze nie fałszowane robili, woski bez fałszowania wybijali, zawodu y podstępku || ludziom nie czynili. A inquantumby którze bracia lub towarzysze nieposłuszni byli, tedy maiąc moc ciż cechmistrze roczni naypierwiey y potym corocznie po dwa obrani dla obrad pospolitych kwartałowe y roczne elekcyine schadzki składać, naznaczać, przez młodszego wszytkim ogłaszać ў na nich takową bracią, towarzyszow y chłopcow tych rzemiosł uczących się występnych podług excessu za każdy występek vigore artykułow (excepto spraw kryminalnych, które samemu magistratowi do sądzenia należą) ządzić, karać, sami też pomienieni cechmistrze z całym cechem swoim wszelkie posłuszenstwo urzędowi magistratu Minskiego wypełniać, we wszytkich okazyach y potrebach ku obronie miasta gotowemi być, oręże do obrony należące, iak y w drugich cechach mieć, podatki, składanki z roskładu y uznania pospolitego mieyskiego z cechu swego, hibernowe y na inne potrzeby do miasta płacić powinni będą.

I to też tym przywileiem naszym pomienionym mieszczanom naszym Minskim cechu słodownickiego y wszytkich rzemiosł do niego należących nadaiemy, iz w miescie || naszym Minsku tak mieszczanie, żydzi y nikt inny, szynki y browary maiący, abhinc aby żadnych postronych słodownikow, piwowarow, miodosytnikow, winnikow, woskoboynikow, browarnikow, wodowożnikow do cechu nie wpisanych do żadney tey roboty publice y priwatim używać y zaciągać nie mieli pod winą zapłacenia przez tego, ktoby używał, na reparacyą ratusza Minskiego, wargieltow dwoch, oprocz z tego ktoby się nie ochoczym będąc na takową robotę podeymować ważył do cechu słodownickiego takoż wargieltow dwa. Jednakże każdemu człowiekowi te rzemiosło umieiącemu, do Minska przybywszy do cechu wpisawszy się y wszelką powinność cechową pełnić przyiąwszy, wolno będzie tym rzemiosłem bawić. A ieżeliby iakowy człowiek kryiomo pod protekcyą udawsy się bez wiadomości cechowey ważył się u kogo kolwiek te rzemiosło robić, tedy za doniesieniem przez cechmistrzow do magistratu scigany, inkarcerowany y zabraniem substancyi tego na pożytek cechowy karany być ma.

Pro reliquo y to z łaski naszey królewskiey temu cechowi słodownickiemu Mińskiemu nadaiemy: ażeby || żydzi w miescie naszym Minsku mieszkaiący y przybyli in praeiudicium cechowych ludzi w browarach swoich y cudzych żadnych trunkow, gorzałek, piw, miodow, słodow nie robili, wosku nie wybijali sami osobami swemi żydowskiemi, ale do tych robot cechowych osob używać maią pod winą zabrania tych trunkow y robot na skarb y pożytek ratuszy,-in perpetuum ustanawiamy.

Który io przywiley nasz pomienionym mieszczanom naszym Minskim z łaski naszey królewskiey wydaiąc, dla większego waloru przy podpisaniu ręki naszey, pieczęć W-o X-a Lit-o przycisnąć roskazalismy.

Dan w Grodnie, dnia XXII (22) listopada, roku panskiego MDCCXLIV (1744), panowania naszego XII roku.

Augustus, rex.

№ 204.

1744 г., лістапада 22. Горадня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 172, л. 1548—1556.

Konfirmacya extraktu z kancelaryi mnieyszey Wielkiego Xięstwa Litewskiego artykułow krola jmci Zygmunta III na wolności miastu naszemu Minskowi nadanych, aby kupcy postronni do Minska || z towarami przybywszy towarow drobno na łokcie, funty, kwartę nie przedawali y ażeby ludzi handlami w Minsku nie bawili się y kramow swych nie mieli, miastu naszemu Minskowi służąca.

August III etc.

Oznaymuiemy etc.

Przez panow rad y urzędnikow, przy boku naszym rezyduiących, supplikowali do nas magistrat y wszytkie pospolstwo mieszczanie miasta naszego Mins ka y pokładali przed nami extrakt swietey pamięci nayiasnieyszego króla jego mości Augusta II, pana oyca naszego, z xiąg metryki kancellaryi mniejszey W. X. Ltt° z podpisem ręki wielmożnego xięcia Michała Czartoryskiego, podkanclerzego W. X. Lit°, z pieczęcią mnieyszą W. X. Lit°, także z podpisem ręki urodzonego Grzegorza Jozefa Roykiewicza sekretarza naszego pod datą dnia XXVIII miesiąca nowembra roku panskiego MDCCXXIV wydany pewnych artykułow na wolność miasta Minska od sw. pamięci nayiasnieyszego króla jego mości Polskiego y wielkiego xiązęcia Litewskiego Zygmunta III, predecessora || naszego, w dacie roku MDCXVI mca maia dnia XXVI danych, supplikuiąc nas, króla, abyśmy z łaski naszey powagą maiestatu naszego takowe artykuły, miastu naszemu Minskowi nadane, osobliwszym listem przywileiem naszym noviter konfirmowali et in virtute onych przy tych wszytkich wolnościach, swobodach y przerzeczonych artykułach opisanych te miasto nasze Minsk nienaruszenie in perpetuum zachowali, umocnili y ubezpieczyli.

Jakoż my, król, za instancyą panow rad y urzędnikow naszych ku takowey miasta naszego Minska supplicę łaskawie y miłosiernie się skłoniwszy, ten extrakt artykułow przed nami pokładany oglądawszy kaza-

liśmy go w ten list przywiley nasz wpisać, który de verbo ad verbum wpisuiąc, tak się w sobie ma.

August II, z bożey łaski, kròl Polski, wielki xiąże Litewski, Russki, Pruski, Żmuydzki, Mazowiecki, Kiiowski, Wołynski, Podolski, Podlaski, Inflantski, Smolenski, Siewierski y Czerniehowski, a dziedziczny xiąże Saski y elektor.

Oznaymuiemy tym listem extractem || naszym komu o tym wiedzieć należy.

Iż w xięgach metryki kancellaryi naszey mnieyszey W-o X-a Lit-o znayduią się pewne artykuły na wolność miastu Minskiemu od nayiasnieyszego praedecessora naszego kròla jego mości Polskiego y wielkiego xiązęcia Litewkiego Zygmunta III w roku tysiąc szesćset szesnastym mca maj dnia dwudziestego szostego nadane y supplikowano nam iest przez pp. rad y urzędnikow, przy boku naszym rezyduiących, abyśmy te artykuły z tychże xiąg metryki kancellaryi naszey mnieyszey W. X. Ltt° per extractum authentice wydać pozwolili, które słowo do słowa wypisuiąc tak się w sobie maią:

Zygmunt III, z bożey łaski, król Polski wielki xiąże Litewski etc.

Oznaymuiemy etc.

Przełożono przed nami imieniem wszytkiego urzędu y pospolstwa miasta naszego Minska prawa Maydeburskiego, iż miasto nasze y obywatele jego za tak dawnym y ustawicznym pod czas woyny Inflantskiey y potem Moskiewskiey przechodzeniem, leżeniem y wybieraniem stacyj rozmaitych od żołnierzow rożnych tak konfederatow iako y w służbie będących, do tąk wielkiego zubożenia przyszli, ze gdyby iakiego || poratowania nie miało, wieleby nam y rzeczypospolitey za zniszczeniem tego to miasta, które y granicom nieprzyiacielskim iest podległe blisko, y w onym się sprawy rzeczypospolitey, a osobliwie sądy trybunalne odprawować zwykli, szkody przyczynić mogli.

Maiąc tedy łaskawy wzgląd na potrzebę pomienionych mieszczan, abyśmy im w takowych upadkach jch poratowanie iakie kolwiek z łaski naszey uczynili, niektóre artykuły z wolnościami z obiaśnieniem paragrafow w pierwszych przywileiach naszych, od przodkow naszych y od nas im nadanych nie tak dostatecznie wyrażonych, im pozwolic i nadac umysliliśmy.

Jakoż nadaiemy y pozwalamy tym listem naszym, naprzod, aby żaden kupiec iakiegoż kolwiek narodu, miast y miasteczek naszych, duchownych y szlacheckich, tak z Korony Polskiey y W. X. Litt°, iako y obcych kraiow przyiechawszy do Minska z rzeczami jedwabnemi, suknami, muchaiery, płotnami, korzeniem, napitkami, bądź iakiemiż kolwiek rożnemi wszelkiemi towarami, nie miał ich drobno albo na szynk, łokciem, funtem, kwartą, ni pod czyią || obronę y pretextem przedawać, ale ktoryby kolwiek do miasta z towarami przyiechał tak pod czas odprawowania w mieście Minsku sądow głownych trybunalnyc, rokow ziemskich y roczkow grodzkich y wszelakich innych ziazdow, iako y bez odprawowania takich sądow y ziazdow, opowiedziawszy się urzędowi tamecznemu Minskiemu, wolno mu ma być temi towarami swemi z mieszczany Minskiemi ogołem, to iest na kamienie, cetnary, albo sztuki wszelakie handlować, a gdzieby się kto taki uporny znalazł ma być od urzędu tamecznego Minskiego za instancyą kupcow tamecznych zabraniem jego wszytkich towarow na pożytek miasta karany.

A insze ludzie, obywatele tameczni, tak rożnych towarow kupcy, iako y tatarowie, którzy jurizdykcyi mieyskiey y prawu Maydeburskiemu we wszytkim nie podlegaią, takowych praw y wolności zażywac

nie mogą ale za obce rozumieni być maią, oprocz tego żeby się choć nie maiąc osiadłości w miescie prawu jurysdykcyi mieyskiey podlegali y przyiąwszy mieyskie || prawa im posłuszni byli.

A osobliwie to im z łaski naszey nadaiemy, że żydowie którzy z dawnych czasow nigdy w miescie naszym Minsku handlami się nie bawili y kramow swoich nie mieli y teraz przy dawnym zwyczaiu to miasto nasze Minsk zachowuiemy, w którym miescie żydowie handlow swoich prowadzić y kramow mieć nie maią.

Także kupcom, przyieżdzaiącym do miasta, zwyczaiem inszych miast naszych uprzywilejowanych nie ma być wolno y w tym miescie Minsku gościowi z gościem handlować y przeszkody mieszczanom Minskim czynić, ieno z tymiż mieszczany Minskiemi w Minsku maią handle prowadzić, okrom w jarmarki, według przywileiu na to nadanego, wołność każdemu kupcowi ma być zachowana.

Do tego pozwoliliśmy pierwszym przywileiem naszym pomienionym mieszczanom Minskim młyn ku pożytkowi miasta na rzekach, tam będących, zbudować. Za którym przywileiem y pozwoleniem naszym pomienieni mieszczanie upatrzywszy mieysce podobne || młyn z dwiema kołami, przy grobli swey mieyskiej na rzece Swisłoczy w koniec Mosta Nizkiego kosztem swoim zbudowali, przeto my także zbudowanie pomienionego młyna miastu tamecznemu na wieki potwierdzamy, z którego nigdzie indziey, ani do skarbu naszego, ieno na pożytek mieyski tameczny dochod powinny obracać się ma.

Na co dla lepszey wiary i pewności daliśmy ten nasz list.

Dan w Warszawie, dnia XXVI maia, roku MDCXVI, panowania etc.

Sigismundus rex.

Janusz Skumin Tyszkiewicz.

My tedy, król, do przerzeszoney suppliki łaskawie się skłoniwszy, zwyż wyrażone artykuły z pomienionych xiąg metryki z kancellaryi naszey mnieyszey W. X. Ltt° per extractum authentice stronie potrzebaiącey wydać y dla lepszey wagi pieczęć W. X. Ltt° przycisnąć roskazaliśmy.

Dan w kancellaryi naszey mnieyszey W. X. Ltt°, dnia XXVIII miesiąca nouembra, roku panskiego MDCCXXIV, panowania naszego XXVIII roku.

U tego extraktu przy przycisnioney || pieczęci mnieyszey W. X. Ltt° podpisy rąk tak wielmożnego xięcia Czartoryskiego, podkanclerzego W. X. Litt°, iako też urodzonego sekretarza naszego his exprimuntur verbis:

Michał xiąże Czartoryski, podkanclerzy W. X. L.

Grzegorz Jozef Raykiewicz j. k. m. secretarz.

Który to extrakt artykułow przodka naszego w ten list przywiley nasz wpisany widząc my, król, być słuszny y ku dobremu pożytkowi miasta naszego Minska dany y służący, in suo robore et valore inviolabiliter zostawuiemy y te wszytkie artykułu s. p. nayiasnieszego króla jmci Zygmunta III, praedecessora naszego njnieyszym listem przywileiem naszym nouiter konfirmuiemy, approbuiemy; vigore ktòrych przy tych wszytkich wolnościach pomieniony magistrat y całe miasto nasze Minsk nie naruszenie in perpetuum zachowuiemy y umacniamy.

Czemu wszytkiemu aby wiara była dana, przy podpisaniu ręki naszey pieczęć W. X. Ltt° przycisnąć roskazalismy.

Dan w Grognie, dnia XXII (22) miesiąca listopada roku panskiego MDCCXLIV (1744), panowania naszego XIII roku.

Augustus, rex.

№ 205.

1744 г., лістапада 22. Горадня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 172, л. 1541-1548.

Reskrypt inhaerendo trzech listow reskryptow krolow ich mosciow Zygmunta III°, Michała y Augusta II do sędziow głownych trybunalnych, aby sądow głownych trybunalnych w ratuszu Minskim nie sądzili, ale w zamku, y w domach osob magistratowych gospod, stancyi nie mieli, także do urzędow ziemskich || y grodzkich woiewodztwa Minskiego, ażeby rokow y roczek w tymże ratuszu nie sądzili, seymikow nie odprawowali y mieszczan nie uciemiężali, miastu naszemu Minsku służący,

August III etc.

Oznaymuiemy tym listem reskryptem naszym wobec wszem y każdemu zosobna, komu by o tym wiedzieć należało.

Doniesione nam iest przez niektorych pp. rad y urzędnikow, przy boku naszym rezyduiących, quaerimonium imieniem urodzonego Stanisława Antoniego z Burzyna Burzyńskiego instygatora W-o X-a Ltt-o, starosty naszego Krasnosielskiego y Czywilskiego, woyta Minskiego, tudzież magistratu y wszystkiego pospolstwa miasta naszego Minska supplikuiąc nas, krola, abyśmy inhaerendo trzem listom reskryptom s. p. nayiasnieyszych królów jch mośćiow Polskich, wielkich xiąząt Litewskich, antecessorow naszych, ad praesens przed nami pokładanych, mianowicie pierwszego od s. p. krola jmci Zygmunta III z podpisem ręki y pieczęcią przycisnioną mnieyszą W. X. Ltt°, także z podpisem ręki wielmożnego Jarosza Wołłowicza podskarbiego y pisarza ziemskiego W. X. L.° || de data w Warszawie dnia X maj roku MDCVII po Rusku pisanego, drugiego s. p. króla jmci Michała takoż z podpisem ręki y pieczęcią przycisnioną wielką W. X. Ltt° y z podpisem ręki wielmożnego Michala Druckiego-Sokolinskiego pisarza W. X. Ltt°, takoż w Warszawie dnia X mca kwietnia roku MDCLXXII datowanego, a trzeciego nayiasnieyszego króla jmci Augusta II pana oyca naszego similiter z podpisem ręki y pieczecią mnieyszą W. X. Ltt° w Warszawie dnia XII mca maja roku MDCCIII pisanego do urodzonych sędziow głownych trybunalnych W. X. Ltt°, w Minsku trybunał sądzących y odprawuiących, iako też do urodzonych urzędnikow ziemskich, grodzkich y całego wojewodzwa Minskiego, aby mieszczan naszych Minskich przy prawach, przywileiach, wolnosciach, swobodach, onym od nayiasnieyszych królow Połskich nadanych, zachowawszy spokoynie się we wszytkim sprawiali, żadnych krzywd, bezprawia nie czynili, w ratuszu podług ich praw, przywileiow przez konstytucye seymowe approbowanych, sądow głownych trybunalnych oraz rokow ziemskich, roczkow grodzkich nie sądzili, seymikow nie odprawowali, mieszczan || naszych Minskich do sądow swoich evokatorie nie pociągali, lukrami, wskazami, grabieżami y dalszemi aggrawacyami nie uciemiężali, stacyj y gospod w domach osob magistratowych nie mieli. Ale sądy głowne trybunalne podług zwyczaiu, prawa y porządku statutowego, nigdzie indziey tylko w zamku naszym odprawowali y żadnego praeiudicium y krzywd pomienionym mieszczanom naszym Minskim przez się, sług, assystencyą officialistow y piechotę trybunalską nie

czynili, y czynić nie pozwalali, owszem powagą majestatu naszego te miasto nasze Minsk y obywatelow onego, mieszczan, poddanych naszych od impetycyi bronili y zastępowali, i te wyż wyrażone listy reskrypta nayiasnieyszych królów ichmw Polskich, antecessorow naszych, in omnibus punctis approbowali, konfirmowali a in virtute onych przerzeczonych mieszczan naszych Minskich przy ich wolnosciach, swobodach, prawach, przywileach nienaruszenie zachowali y wszytko nouiter na potomne czasy osobliwszym iistem reskryptem obwarowali, ztwierdzili y umocnili.

My tedy, kròl, z łaski naszey ku takowey supplice przerzeczonego || magistratu y wszytkiego pospolstwa || miasta naszego Minska łaskawie y miłościwie się skłoniwszy, a niemniey też respektuiąc na spustoszenie, dezolacye y ruinę tego to miasta naszego Minska dawniey przez nieprzyiacielskie inkursyę, rabunki, spalenie, powietrże y głod, żołnierskie przechody, stanowiska, branie zimowych chlebow, posledniey przez generalne niepoiednokrotne, z dopuszczenia boskiego, pożar y inne plagi boskie y oppressye ludzkie funditus zniszczonego y na ludzie dostatnie zamożne zubożałego, a prawie iuż cale zruynowanego y uciemięzonego, chcąc łaską y munificentyą naszą królewską wesprzeć y one ex tanta fegestate et angustiis podzwignąć, ażeby in flore suo tandem aliquando zostawać mogło y ludzie do niego się (ktòrzy extra po innych miastach y kątach tulaią się) bespiecznie do własnosci y dziedzictwa swego gromadzili, pomienione listy-reskrypta, przed nami pokładane, powagą maiestatu naszego ninieyszym listem reskryptem naszym approbuiemy. Et in virtute onych przerzeczonych mieszczan naszych Minskich przy wszelkich prawach, wolnosciach, swobodach onych || nienaruszenie in perpetuum zachowawszy, chcemy mieć y żądamy po wiernosciach waszych, urodzonych sędziach głownych trybunalnych, trybunał głowny W-o X-ą Litt-o w Minsku sądzących, wiernie nam miłych, abyśćie upreymosci y w.w. tak magistrat cały, iako y wszytkich mieszczan naszych Minskich in genere przy prawach, przywileiach, reskryptach, wolnościach cale y nienaruszenie zachowawszy, sądow głownych trybunalnych w ratuszu Minskim, który pierwiey w dawnych czasiech wielkim kosztem y nakładem własnym ubogich ludzi, mieszczan tego to miasta Minska, dla porządku y wygody sądow swoich mieyskich Maydeburskich był wymurowany, potym przez rożne rewolucyę w oyczyznie y pożary w niwecz zdezolowany, opadły, y niemal rozwalony dopiero powtornie własnym staraniem urodzonego Stanisława Burzyńskiego, instygatora Wielkiego Xięstwa Litewskiego, woyta Minskiego, in potiori poczte restaurowany: nie sądzili ale solito more et usu, ubi de jure należy, w zamku naszym Minskim iako sądy głowne trybunalne, oraz ziemskie y grodzkie sądzili, seymiki wszelkie elekcyine, poselskie, relacyine, gromniczne odprawowali, mieszczan naszych Minskich sub tempus trybunału || wielmożni sędziowie trybunalscy a urodzone ziemscy, grodzcy y kapturowi, podczas wszelkich sądow swoich zwykłym czasem y terminem w zamku Minskim, albo na zamkowey juryzdyce, a nie w ratuszu odprawuiących się, żadnych wiolencyi, prepedycyi, krzywd, szkod, oppressyi y przeszkod w sądach mieyskich magistratu Minskiemu nie czynili, tychże mieczczan do sądow swoich evocatorie nie pociągali, wskazow y win nie wkładali, nie przysądzali, offerencyi, extorsyi sami przez się, przez instygatorow, wiceinstygatorow, officialistow, chorągwi trybunalskiey żołnierzysług y assystencyą swą y nikogo innego nie wymagali, onych nie ciemiężyli, nie grabili, na stancye, gospody dla siebie domow urzędowych, magistratowych osob nie zabierali, ale onych domy rezydencye wolne swobodne od wszelkich stanowisk ad normam miasta naszego Wilna zacho-

wali. Insuper maiąc sobie naznaczone stancye, drugich przypisnych nie zabierali, chlebow u ubogich ludzi mieszczan przez piechotę trybunalską, nadwornych żołnierzy nie wybierali, warty na domy mieszczan, || pokoiem pospolitym obwarowane, nie nasyłali y onych pod wartę nie zabierall, nie więzili, więzić y brać nie kazali, w żadne rządy y dyspozycye mieyskie nie wdawali się, ale we wszytkich sprawach y okazyach do należytego sądu onych Maydeburgskiego Minskiego, pod którym mieszkaią, odsyłali.

Których mieszczan naszych Minskich my, król, przy łasce naszey zachowuiemy y pod naszą berzemy protekcyą y obronę, a po uprzeymościach y wiernosciach waszych tak a nie inaczey podług woli, ządania y roskazania naszego in omni puncto tego naszego listu sprawiali się. Jnaczey tedy nie czyncie, uprzeymosc y wiernosc wasza, dla łaski naszey królewskiey, a swoiey powinnosci.

Na co, dla lepszey wiary, ręka się naszą podpisawszy, pieczęc Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąc roskazalismy.

Dan w Grodnie, dnia XXII (22) mca listopada, roku panskiego MDCCXLIV (1744), panowania naszego XII roku.

Augustus, rex.

№ 206.

1744 г., лістапада 22. Горадня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 1572, л. 1557—1562.

List zaręczny upominalny do woiewodztwa Minskiego, do mieszczan, żydow y tatarow na juryzdykach mieszkaiących, aby podatek hybernowy y groszowy na reperacyą wałow y bram do miasta płacili, miastu naszemu Minskowi służący.

August III etc.

Wielmożnym, urodzonym, senatorom, dygnitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim, szłachcie, obywatelom woiewodztwa Minskiego, oraz wielebnym biskupom, prałatom, kanonikom, proboszczom, przeorom, gwardyanom, rektorom et quocunque titulo utriusque ritus romani et graeci superiorom, w miescie naszym Minsku, y za miastem possessye, dobra do juryzdykcyi mieyskiey ratuszney przysłuchaiące, maiącym, wiernie nam miłym, także mieszczanom, żydom y tatarom, w tymże miescie naszym Minsku na rożnych juryzdykach mieszkaiącym y w protekcyach zostaiącym.

Oznaymuiemy tym listem upominalnym oraz zaręcznym, iz doniesione nam są przez pp. rad y urzędnikow, przy boku naszym rezyduiących, imeniem urodzonego Stanisiawa Antoniego z Burzyna Burzynskiego, || instygatora Wielkiego Xięstwa Litewskiego, starosty naszego Krasnosielskiego y Czywilskiego, woyta Minskiego, tudzież sztachetnego magistratu y wszytkiego pospolstwa mieszczan naszych Minskich quaerimonia, ze uprzeymość y wierność wasza, urodzone urzędnicy ziemscy y grodzcy, szlachta, obywatele woiewodztwa Mińskiego, oraz wielebni prałaci, przełożeni konwentow, także mieszczanie, żydzi y tatarowie, na rożnych juryzdykach, w miescie naszym Minsku mieszkaiący, dobra w samem miescie

y za miastem do juryzdykcyi mieyskiey ratuszney należące, possyduiący, contraweniendo prawom, przywileiom, listom, reskryptom, artykułom miastu naszemu Minskowi od antecessorow naszych y nas samych danym, oraz dawney uchwale mieyskiey na płacenie podatku groszowego od summy waloru nabytych dobr od każdey kopy na reparacyą wałow y bram tego to miasta Minska płacić postanowioney y w konstytycyą seymową w dacie roku tysiąc sześćset pięcdziesiatym czwartym approbowaney, tego to podatku groszowego y hybernowego iako sami wielmożni, urodzoni, dygnitarze, urzędnicy, szlachta, oraz duchowne prałaci y przełożeni konwentow || z domow, dworow, pałacow, juryzdyk, kramow, szpichlerzow, placow, folwarkow, gruntow, sianozęci do miasta nie płacicie, do expensu na sporządzenie instrumentow ku obronie od przypadku ogniowego y na straż mieyską nie przykładacie, tak oraz mieszczanom, żydom y tatarom, na juryzdykach swych mieskaiącym y w protekcya niesłuszną zabranym, tychże podatkow dawać y przykładać nie każecie, nie pozwalacie y tych podatkow wybierać, exekwować magistratowi naszemu Minskiemu na juryzdykach nie dopuszczacie. A przeto miasto nasze Minsk przez cząste z okazyi samychże żydow juryzdyczan swoich protegowanych panuiące pożary w wieczną skodę y ruinę przywodzicie; tymże żydom kamienic, domow, ulic wyczyszczać, brukow reparować, na potrzebnych błotnych mieyscach mostow moscić nie każecie, y tego wszytkiego cokolwiek ku dobremu porządkowi czynić przynależy przeszkadzacie. Insuper nie tylko przerzeczonym mieszczanom, żydom y tatarom protegowanym, którzy wały mieyskie in circuitu miasta idące swywolnie porozkopywali, popsowali, ogrody poczynili, naprawować, || reparować, zasypywać nie przykazuiecie, ale nawet magistratowi naszemu mieyskiemu y wszytkim mieszczanom naszym Minskim jurysdykcyi ratuszney tychże wałow y bram, dekretem kommissarzow naszych w roku MDCLVII mca septembra X dnia reparować nakazanych, ku dobremu porządkowi y obronie miasta nie dopuszczacie reparować, zasypywać; tychże mieszczan naszych, mimo wydane od nas zaręczne listy, rożnemi oppressyami nieustannie aggrawuiecie.

Zaczym my, król za doniesieniem przez pp. rad y urzędnikow, przy boku naszym rezyduiących, takowey miasta naszego Minska krzywdy, z zwykłey naszey królewskiey nad upadłemi ludźmi clemencyi y oycowskiego politowania, zabiegaiąc dalszym wszytkich wierności waszych urodzonych, wielebnych impetycyom, licencyi, kontradykcyom y bezprawiu, nieyszym upominalnym listem naszym intymuiemy, abyście, za doysciem wiadomości o tym liscie naszym upominalnym, takowych konwulsyi praw, przewileiow od antecessorow naszych, nas samych y rzeczypospolitey nadanych, czynić nie chcieli, podatek hibernowy na woysko rzeczypospolitey || należący y ten groszowy wigore takowey uchwały y konstytucyi na reparacyą wałow y bram iako sami z dworow, domow, pałacow, kamienic, kramow, szpichlerzow, juryzdyk, placow, folwarkow, gruntow, sianożęci, płacili; do expensow na sporządzenie instrumentow ku obronie od przypadku ogniowego y na straż mieyską przykładali; tak oraz mieszczanom, żydom y tatarom protegowanym też podatki dawać, przykładać y wszelkie posłuszeństwo magistratowi przykazali; też podatki wybierać exekwować magistratowi Minskiemu na wszelkich juryzdykach nullo praetextu nie bronili; tymże żydom y juryzdyczanom kamienice, domy, ulice wyczyszczać, bruki reparować, na potrzebnych błotnistych mieyscach mosty moscić nakazali y temu wszytkiemu, cokolwiek ku dobremu porządkowi czynić przynależy, nie przeszkadzali, nie przeczyli; insuper tymże mieszczanom, żydom y tatarom, jurzdyczanom swoim, którzy wały mieyskie

swywolnie poroskopywali, popsowali y na nich ogrody poczynili, reparować, zasypować kazali; tychże wałow y bram magistratowi Minskiemu y wszytkiemu miastu reparować, erygować || zasypować nie bronili; ludzi mieszczan Minskich żadnemi aggrawacyami, grabieżami nie opprimowali; boiow, hałasow, tumultow, gwałtow, wiolencyi nie czynili, a mieszczanie, żydzi y tatarowie, na wszytkich juryzdykach mieszkaiący y w protekcyach zostaiący, aby ab hinc wszytkie podatki z uchwały y dyspartymentu mieyskiego płacili.

Uczyńce to, uprzeymośc y wiernośc wasze, dla dobra pospolitego, łaski naszey królewskiey y swojey powinności, uchodząc poenas nostras arbitrarias praesentibus mandatis, citationibus nostris in contravenietes listom naszym irrogandos.

Dan w Grodne, dnia XXII (22) mca listopada, roku panskiego MDCCXLIV (1744), panowania naszego XII roku.

Augustus, rex.

№ 207.

1744 г., лістапада 22. Горадня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 172, л. 1562—1568.

Konfirmacya reskryptu króla jmci Jana III, ażeby żydzi, w miescie naszym Minsku, w rynku, y po ulicach nie mieszkali, domow u chrześian żadnemi zapisami, kontraktami nie nabywali, także mieszczanie żydom y duchownym konwentom dobr swoich, do juryzdykcyi mieskiey należących, żadnemi prawami nie zawodzili, oraz rzemiesnicy y kupcy, na juryzdykach szlacheckich y duchownych mieszkaiący, ażeby urzędowi Maydeburskiemu posłusni byli, temuz miastu naszemu Minskowi służąca.

August III etc.

Oznaymuiemy tym listem przywileiem naszym wszem wobec y każdemu zosobna, komu by to wiedzieć należało.

Przez pp. rad y urzędnikow, przy boku naszym rezyduiących, supplikowali do nas magistrat y wszelkie pospolstwo mieszczanie miasta naszego Minska y pokładali przed nami reskrypt nayiasnieyszego, swiętey pamięci króla jego mosci Jana III z podpisem ręki y pieczęcią mnieyszą Wielkiego Xięstwa Litewskiego, także z podpisem ręki urodzonego Michała Druckiego-Sokolinskiego, pisarza W. X. Ltt°, w dacie roku panskiego MDCLXXI mca kwietnia X dnia, w Warszawie, miastu Minskiemu dany, supplikuiąc nas, kròla, abyśmy z łaski naszey królewskiey powagą maiestatu naszego takowe artykuły, miastu naszemu Minskowi służące, osobliwym listem przywileiem naszym noviter konfirmowali y przy tych wolnościach, w przerzeczonym reskrypcie wyrażonych y vadiach || w nim założonych, te miasto nasze Minsk nienaruszenie in perpetuum zachowali, stwierdzili y umocnili.

Jakoż my, król, za instancyą panów rad y urzędników naszych ku takowey miasta naszego Minska supplice łaskawie y miłościwie się skłoniwszy, ten reskrypt, przed nami pokładany, oglądawszy, kazaliśmy go

w ten list przywiley nasz wpisać, który, de verbo ad verbum wpisuiąc, tak się w sobie ma:

Jan III, z bożey łaski, król Polski, wielki xiąże Litewskie, Ruskie, Żmuydskie, Mazowieckie, Inflantskie, Smolenskie, Wołynskie, Podolskie, Kiiowskie, Podlaskie, Siewierskie y Czerniechowskie.

Oznaymuiemy tym listem przywileiem naszym. Iz doniesiona nam iest przez niektorych panow rad y urzędnikow naszych dwornych, przy boku naszym na ten czas rezyduiących, imieniem mieszczan naszych Minskich juryzdyki Maydeburskiey ratuszney quaerimonia, iż w miescie Minskim wielkie y niesłuszne przeciwko oczewistemu relacyinemu nayiasnieyszego s. p. króla jmci Władysława dekretowi pokazuią się inkonweniencye, kiedy żydzi w rynku samym y po ulicach, nie oglądaiąc się na poeny y winy w pomienionem dekrecie opisaną, domy u chrześcian wiecznością, || zastawą, arendą y innemi kontraktami nabywaiąc, mieszkaią, przez co iawna convulsio jurium judicatorum summaque injuria przez żydow mieszczanom naszym dzieie się.

Przeto reassumuiąc prawa y przywileia tak nasze, iako y nayiasnieyszych antecessorow naszych nadane y konfirmowane, inhaerendo przerzeczonemu dekretowi sądow relacyinych y konformuiąc się we wszytkim do zwyczaiu y dawnieyszego porządku, chcemy mieć in perpetuum, ażeby żydzi kahału Minskiego mieszkać w samym rynku y po ulicach (tylko in curcumferentia et contiguitate synagogi swey) tudzież za żadnemi listami, zapisami, obligami y kontraktami, bez wiadomości magistratu naszego Minskiego, u mieszczan juryzdyki ratuszney dobr pod juryzdykcyą mieyską Maydeburską zostaiących, nabywać pod winą dwoch tysięcy kop litt. medietatem fisco nostro et alteram ratuszowi Minskiemu applicando, nie ważyli się, przykazuiemy; y mieszczanie invicem ażeby żydom domow swoich zastawnym lub arędownym kontraktem nie zawodzili, a którzy pozawodzili, ażeby za doysciem tey naszey woli żydow z domow swych rugowali, pod winą odpadnienia od possesyi || takiego domu y zapłaceniem sta kop litt. na poprawę ratusza Minskiego, a drugiego sta kop urzędowi magistratu Minskiego praecavemus.

Tudzież mieszczanie, kupcy, komornicy, iakim kolwiek się rzemiosłem lub handlem bawiący ludzie po szlacheckich y duchownych wszelakich konstytucyami nie libertowanych domach mieszkaiący, aby tak ex vi handlow y rzemiosła swego podług przywileiow nayiaśnieyszych antecessorow naszych iako et ex vi fundi juryzdyce mieyskiey Maydeburskiey subjecti, żadnemi protekcyami nie zasłaniali się, do sądu ratusza Minskiego iako należeć powinni, tak wszelkie quocunque titulo nazwane podatki y kontrybucye mieyskie, insimul z drugiemi mieszczanami, ponosić mają y wszelką mieyską Maydeburską powinność pelnić powinni będą sub vadio tysiąca złotych na przeciwnych zakładaiąc.

Iniungimus do tego, żeby żaden z mieszczan juryzdyki mieyskiey Maydeburskiey dobr swoich leżących y stoiących, pod juryzdykcyą ratuszną będących, testamentami żadnemi, zapisami konwentowi duchownemu nie legował ani zapisywał, tylko ad aequivalentiam tych dobr summę na nie per cognitionem || magistratu Minskiego et taxam correspondentem przez tenże magistrat expeditam wnaszał.

Mieć chcemy, ażeby to do wiadomości wszelkiego stanu y kondycyi szlacheckiey, dychowney, mieyskiey y żydowskiey synagodze przyiść mogło, aby nie przez kogo z osob wyż wspomnionych w żadnym paragrafie ten list nasz nie był naruszony supra citatis, y dla łaski naszey napominamy.

Dan w Warszawie, roku MDCLXXXI, miesiąca kwietnia dnia X, panowania naszego VI° roku.

U tego przerzeczonego reskrypta podpis ręki nayiasnieyszego króla jego mosci Jana III his exprimitur verbis—Jan król y pieczęć mnieysza Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisniona, a podpis urodzonego pisarza W. X. Litr° temi wyrażą się słowy: Michał Drucki-Sokolinski, pisarz W. X. Lit°.

Który to reskrypt swiętey pamięci przedaecessora naszego w ten list przywiley nasz wpisany widząc my, król, być słuszny y ku dobremu pożytkowi miasta naszego Minska dany y służący in suo robore et valore inviolabiliter zostawuiemy y te wszytkie vadia y zaręki, w tym reskrypcie s. p. nayiasnieyszego króla jmci Jana III założone, ninieyszym listem przywileiem naszym noviter approbuiemy, konfirmuiemy, vigore których przy tych prawach ỳ wolnościach pomieniony || magistrat y całe miasto nasze Minsk nienaruszenie in perpetuum zachowuiemy y umacniamy. Co do wiadomości ażebỳ wszytkim przyisć mogło, ten przywiley nasz aktykować y publikować pozwalamy.

Czemu wszytkiemu aby wiara była dana, przy podpisaniu ręki naszey, pieczęć W. X. Litt° przycisnąć roskazaliśmy.

Dan w Grodnie, dnia XXII (22) miesiąca listopada, roku panskiego MDCCXLIV (1744), panowania naszego XII roku.

Augustus, rex.

№ 208.

1748 г., лістапада 28. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 176, л. 232-233.

Przywiley na ufundowanie apteki w miescie naszym Minsku, szlachetnemu Janowi Dawidowi Szeybie, radcy y aptekarzowi miasta naszego Minska służący.

August trzeci etc.

Oznaymuiemy tym listem przywilejem naszym wszem wobec y każdemu zosobna, komu by o tym wiedzieć należało,

Iz przez panow rad y urzędnikow, przy boku naszym rezyduiących, doniesiona nam iest supplika imieniem szlachetnego Jana Dawida Szeyby, radcy y aptekarza miasta naszego Minska, iz on niemałym własnym swoim sumptem w miescie naszym Minsku, gdzie nigdỳ dotąd nie było apteki, ku wielkiey potrzebie y poratowaniu zdrowia ludzkiego, duchownego i swieckiego stanu, w tym miescie naszym et in circuitu mieszkaiących, iako też całego wojewodztwa tamecznego y na trybunały przybywaiących ludzi, w tymże pomienionym miescie naszym Minsku założył y ufundował aptekę.

Supplikowano do nas, króla, abyśmỳ onemu takową założoną aptekę ku doskonalszemu ieszcze oney ufundowaniu solito more et praxi, iak w innych państwach naszych y postronnych miastach będące apteki, powagą maiestatu naszego swierdzili, umocnili ỳ ubespieczyli.

Jakoż my, król, widząc rzecz bydż słuszną, ku poratowaniu zdrowia ludzkiego potrzebną, za instancyą panow rad, przy boku naszym będących, ku takowey supplice łaskawie skloniwszy się, takową apteką założoną, ninieyszym listem przywilejem naszym szlachetnemu Janowi Dawidowi

Szeybie || y sukcessorom onego in perpetuum stwierdzamy, umacniamy y ubespieczamy y daley oną fundować, rozszerzać pozwalamy. Oraz tę kamienicę, w którey aptekę założył y gdzieby ku lepszey wygodzie y obszerności oną przeniosł od wszelkich deputackich, komissarskich y innych cuiuscunque tituli czasu sądzących tribunałow ex officio stanowisk wiecznie uwalniamy, et propter meliorem cognitionem tey ninieyszey excepcyi naszey herb nasz królewski publice nad tąż apteką wystawić pozwalamy, waruiąc y to nineyszym listem naszym, iz nikt więcey w tymże miescie naszym Minsku dla przeszkody temuż szlachetnemu Szeybie apteki drugiey zakładać, ani medikamentow, zkądinąd przywiezionych, przędawać sub amissione wszelkich rzeczy mocy mieć nie będzie, jakoż y żydzi żadnych do apteki należących materyałow, sub confiscatione onych przez urodzonego woyta naszego, w kramach swych trzymać nie powinni. Szlachetny zas Szeyba y successores onego medykamęnta wszelkie bez żadnych nikomu płacenia podatkow przedawać wolen y mocen będzie.

I na toś my, kròl, ten przywiley nas podpisawszy, pieczęć W-o X-a Lit-o przycisnąc rozkazali.

Dan w Warszawie, dnia XXVIII (28) miesiąca listopada, roku panskiego MDCCXLVIII (1748), panowania naszego XVI roku.

Augustus, rex.

№ 209.

1752 г. кастрычніка 26. Горадня.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 179, л. 109.

Konsens ad cedendum woytowstwa Mińskiego urodzonemu Antoniemu Przezdzieckiemu, referendarzowi W-o X-a Litt-o in personam (прабел у аўтэнтыку).

August trzeci etc.

Oznaymujemy tym listem konsensen naszym, komu o tym wiedzieć należy.

Iż maiąc wzgląd na nieporownane zasługi w oyczyznie y nam dostatecznie wyprobowane urodzonego Antoniego Przerzdzieckiego, referendarza W. X. L. życzliwosci, pozwolismy y ninieyszym listem konsensem naszym pozwalamy temuż urodzonemu Antoniemu Przedzieckiemu, referendarzowi W-o X-a Litt-o, aby prawa swego dożywotniego na woytowstwo Minskie y jurizdikcyą z folwarkiem Malawki nazwanym, w woiewodztwie Minskim leżącym, sobie służącego, mogł się zrzec, uztąpić y wlewek prawny in personam urodzonego (прабел у аўтэнтыку) uczynić.

Mocą którego wlewku alias cessyi przy powadze teraznieyszego konsensu naszego prawnie sporządzoney y w sądzie należytym przyznaney, wolen y mocen będzie urodzony (прабел у аўтэнтыку) pomienione woytowstwo Minskie z folwarkiem Malawki nazwanym y z jurydzikcyą, z osadzonemi słobodami, placami, w miescie Minskim leżącemi, z gruntami, lasami, łąkami, stawami, rzekami, rzeczkami, młynami, karczmami et cum omnibus onego obventionibus, attinentiis et pertinentiis, jako to woytowstwo Mińskie urodzony Antoni Przezdziecki referendarz ad praesens trzyma et in possessione sua ma, nic z niego nie wyłączaiąc,

ani excipuiąc,—w realną dożywotnią swoią objąwszy possessyą, onym pacifice aż do kresu życia swego disponować, pożytkow wszelkich wynaydować, avulsa rekuperować, sądy odprawować, żadney nam ztąd nie płacąc powinnośći, procz simple kwarty corocznie na apparat woienny uchwaloney.

Na co się dla lepszey wiary ten konsens ręką naszą podpisawszy, pieczęc W-o X-a L-o przycisnąc rozkazalismy.

Dan w Grodnie, msca pazdziernikā XXVI (26) dnia, roku panskiego MDCCLII (1752), panowania naszego XX roku.

Augustus, rex.

№ 210.

1754 г., ліпня 23. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 179, стар. 263-265.

Konfirmacya praw, przywilejow y wolnośći chorązym, kniaziom, murzom y wszytkim tatarom w W. X. Litt. mieszkaiącym, im samym y potomstwu ich służących.

August trzeci etc.

Oznaymuiemy tym listem przywilejem naszym, wszem wobec y każdemu zosobna, komu o tym wiedzieć należy.

Nie zwykliśmy męstwa, prac, odwag y niewczasow obozowych ludzi rycerskich, ile wiernie y życzliwie za całość oyczyzny zastawiaiących się, tylko zwykłą naszą królewską dobroczynnośćią zawdzięczać. —Maiąc zatym przez wielmożnych hetmanow naszych woysk Wielkiego Xięstwa Litewskiego zalecone wierne nam y rzeczypospolitey usługi narodu Tatarskiego w W. X. Litt. od kilku wiekow osiadłośći swoie maiącego, a przychylaiąc się do suppliki utodzonych Dawida murzy Kryczyńskiego chorążego ziemskiego Tatarskiego powiatu Oszmiańskiego, rotmistrza naszego, Jozefa murży Talkowskiego porucznika officyalistow od woyska przedniey, straży W. X. Litt., tudziesz do instancyi za niemi tak wielmożnych hetmanow utriusque gentis, iako też panow rad naszych, przy boku naszym na ten czas będących, chętniemy się do tego skłonili, abyśmy urodzonym kniaziom, murzom, ułanom, chorążym ziemskim Tatarskim y wszytkim Tatarom w W. X. Litt. w rożnych woiewodztwach y powiatach osiadłośći swoje maiącym y służbę woienną odprawuiącym, którzy nayiasnieyszym królom Polskim y wielkim xiężętom Letewskim, antecessorom naszym wiernie zawsze służyli, y nam samym za szczęsliwego panowania naszego tąz cnotą statecznie y wiernie służyć do tego czasu nie przestaią,—prawa, wolności, przywileja, singulariter przywiley swiętey pamięcl antecessora naszego kròla jego mości Jana III stwierdzili, zmocnili y approbowali y ich przy tychże prawach, wolnośćiach, tylą konstytucyami || utwierdzonych, nienaruszenie zachowali. Jakoż zmacniamy, stwierdzamy y approbuiemy ninieyszym listem przywilejem naszym. Oraz według wspomnionego przywileju nayiasnieyszego antecessora naszego króla jego mości Jana III. chorążych, kniażiow, murzow y wszytkich Tatarow po wojewodztwach y powiatach W. X. Litt. mieszkaiących, którzy służbę woienną ziemską odprawuią y prawem szlacheckim się sądzą, z stanem szlacheckim w kryminałach, w swiadectwach, w dowodach o wszelką rzecz porownywamy, y

według jedynastego rozdziału artykułu siedmnastego y dwudziestego siodmego, za zacne ich odwagi, za równe z stanem szlacheckim w krzyminale zachowuiemy y umacniamy.

Meczety, które przed zruynowaniem gdzie mieli y teraz im mieć pozwalamy, z wolną onych gdzieby tego była potrzeba restawracyą y reparacyą.

A że niemało dobr Tatarskich w W. X. Litt. szlachta prawem kupnym nabyła, przez co służba Tatarska woienna zmnieyszyła się, tedy takowe dobra Tatarskie pozwalamy wspomnionym Tatarom u szlachty odkupować y wszelkie dobra wszelkim prawem trzymać, z nich zwyczayną powinność pod chorągwiami Tatarskiemi odprawować y czeladź chrześćiańską oboieý płći w domach ý na woynie mieć dopuszczamy.

Przytym nad stan szlachecki żadnych podatkow do skarbu naszego wnosić nie maią.

Którzy ziemską woienną służbę odprawuią y prawem szlacheckim się sądzą.

Poborcowie, urzędy grodzkie y ziemskie, trybunalskie y nasze assessorskie nad stan szlachecki nie maią ich depaktacyami obciążać, pod winą w prawie pospolitym opisaną.

Chorążowie y wszyscy Tatarowie z swoich dobr pospolite ruszenie według statutu ý uchwały seymowey maią służyć y sprawować się według constytucyi roku tysiącznego sześćsetnego sześćdziesiątego wtorego, która wyrażnie opisała jako maią służyć. Którzy zaś w słuzbie naszey ý rzeczypospoliteý zostaią, tych według opisu konstytucyi żołd punktualnie dochodzić ma.

Aby ich nie krzywdzono, dodaiemy im ww. hetmanow y pieczętarzow oboyga narodow, woiewodow || y starostow sądowych—za protektorow y dla bezpieczeństwa zdrowia ich listý zaręczne abý im wydawali przeciwko wszelkim od szlachty impetycyom, które za mocne u prawa przyimowane bydz maią.

Co im wiecznemi czasy y potomkom ich utwierdzamý, chcąc to mieć po wszytkich sądach Koronnych y W-o X-a Litt-o, aby przy tym przywileiu naszym pomienieni chorążowie, murzowie y wszyscy Tatarowie, którzy słuzbą ziemsko woienno służą y prawem szlacheckim sądżą się, zawsze y wcale zachowani byli mocą zwierzchnosci naszey królewskiey.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęc W-o X-a L-o przycisnąc roskazalismy.

Dan w Warszawie, dnia XXIII (23) miesiąca lipca, roku panskiego MDCCLIV (1754), panowania naszego XXI roku.

Augustus, rex.

№ 211.

1754 г., ліпня 23. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 179. л. 256—266.

Reskrypt do wielebnego w bogu biskupa Wileńskiego favore narodu Tatarskiego, w Wielkim Xięstwie Litewskim osiadłośći swoje maiącego.

August trzeci etc.

Wielebnemu w bogu Michałowi Zienkowiczowi, buskupowi Wileńskiemu, uprzeymie nam miłemu, łaska nasza królewska.

Wielebny w bogu, uprzeymie nam mily.

Doniesiona nam jest przez panow rad i urzędnikow, przy boku naszym rezyduiących, płaczliwa supplika urodzonych ułanow y chorążych ziemskich Tatarskich, swoim ý wszystkich Tatarow, w Wielkim Xięstwie Litewskim osiadłośći swoje maiących ý służbę woienną odprawuiących, imieniem podana. Ktòry, gdy antecessorowie nasi kròlowie Polscy y wielcy xiązęta Litewscy rożne prawa wolności nadali y konferowali, za wierne ich zawsze ku sobie y rzeczypospolitey usługi y konstytucyami seymowemi przy tychże prawach y wolnościach są zachowani, żalą się teraz jakoby duchowieństwo diocezyi uprzeymości waszey znaczne czyni im przykrości, singulariter zabraniaiąc chować czeladzi chrzescianskiey. ||

Tą pokorną suppliką ich permoti, maiąc oraz wzgląd na usilne za niemi intercessyę wielmożnych hetmanow W. X. Litt., uprzeymość waszą rekwirować umysliliśmy, jakoż rekwiruiemy per praesentes, abyś zwierchną władzą duchowieństwu dyocezyi swojej, a osobliwie plebanom, gdzie ciz Tatarowie osiadłości swoje maią, mocno zalecił, żeby in virtute praw, przywileiow y wolności, tym Tatarom od antecessorow naszych nadanych, nie było im odtąd zabraniane czeladzi chrzesciańskiey oboiey płci po domach swoich y na woynie chowanie, czyniąc to dla łaski naszey królewskiey.

Na co dla lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęć W. X. Litt. przycisnąć rozkazaliśmy.

Dan w Warszawie, dnia XXIII (23) miesiąca lipca, roku pańskiego MDCCLIV (1754), panowania naszego XXI roku.

Augustus rex.

№ 212.

1760 г., сакавіка 17. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 183, стр. 242-243.

Uniwersał do obywatelòw, na pograniczu Rossyiskim mieszkaiących.

August III etc.

Wszem wobec y każdemu zosobna, komu o tym wiedzieć należy, mianowicie iednak wielmożnym, urodzonym, senatorom, dygnitarzom, urzędnikom ziemskim y grodzkim, tudzież wszystkim ziemianom y obywatelom iakieykolwiek kondycyi na pograniczu Rossyiskim mieszkaiącym, uprzeymie y wiernie nam miłym, przy ofiarowaniu łaski naszey krolewskiey, do wiadomości podaiemy.

Wielmożni y urodzeni, uprzeymie y wiernie nam mili.

Ustawicznie dwor Rossyiski przez swego urodzonego posła, u dworu naszego będącego, reprezentuie nam, że zbiegowie Rossyiscy ukrywaią się po ròznych mieyscach panstw naszych, Koronnych y W. X. Litewskiego, ktòrzy przybierać sobie maią poddanych naszych rozney kondycyi y z niemi granice Rossyiskie naiezdżaią, y tam wielkie excessa y inkonweniencye czynią z uymą skarbu publicznego y detrymentem partykularnych osob.

Czemu chcąc zabieżeć umyslilismy terazniejszý uniwersał wydać, którym mocno przykazuiemy wszystkim obywatelom, tak Koronnym iako y W. X. Litewskiego, || na celu pogranicza Rossyiskiego mieszkaiącym, abý takowych zbiegów w domach swoich nie przechowywali, y żeby się z niemi nie łączyli, y w żadne konszachty, kointelligencye y spiski na szkodę kraiu Rossyiskiego nie wchodzili ý onym żeby żadney pomocy, rady y

wspomożenia nie dawali, mocno zakazuiemy, maiąc wzgląd na prawo dobrzego sąsiedzwa y kontrakty wieczyste.

Który to uniwersał nasz, aby do wszystkich wiadomości mogł doyść, on po grodach y parochiach, na pograniczu Rossyiskim będących, publikować rozkazaliśmy, y dla lepszey wiary przy podpisie ręki naszey pieczęć W. X. Littgo przycisnąć rozkazaliśmy.

Dan w Warszawie, dnia XVII (17) mca marca, roku panskiego MDCCLX (1760), panowania naszego XXVII roku.

Augustus, rex.

№ 213.

1760 г., жніўня 6. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 181, л. 793-794.

Uniwersał żydom synagogi starszey y wyższey, w woiewodztwie Minskim będącey, na pełnienie powinnosci y podatkow od wszystkich żydow, zdawna do niey należących.

Augustus III etc.

Wszem wobec y każdemu zosobna, komu to wiedzieć należy, a zwłaszcza wielmożnym, urodzonym, senatorom, dygnitarzom, urzędnikom, tudziesz starostom naszym, podstaroscim, urzędom grodzkim y innym wszelakim większym y mnieyszym urzędom Wielkiego Xięstwa Litewskiego, uprzeymie nam miłym łaskę naszą krolewską.

Uprzeymie y wiernie nam mili.

Maią ten między sobą żydzi Koronni y W-o X-a L-o tak z praw iako y innych zwyczaiow porządek, że dla snadnieyszego podatkowania y dla proporcyi w podatkach, także dla zachowania należytego od pospolstwa starszym swoim posłuszeństwa, powiatami między sobą podzieleni są tak, iz żydzi inszych miast, miasteczek, wsi, karczem, kahałow y partykularżow do iedney głownieyszey synagogi iakoby generała należeć, posłuszenstwo y powinnosci oddawać powinni. Więc ze niektore miasta y miasteczka, do powiatu albo synagogi tytułem Minskiey podług exdywizyi między Brzeską y innemi synagogami W-o X-a L-o zdawna należące, prawami, inwentarzami y dyspartymentem co do extensyi onych, iz supełnie opisane y taryffami pogłownego potwierdzone z pod juryzdykcyi y inkorporacyi teyże synagogi wyłamuiąc się y ażeby podatkow żadnych do teyże synagogi nie dawali, protekcyi rożnych szukaią, a zatym rabinowi y starszym teyże synagogi posłusznemi być nie chcą || y detryment w podatkowaniu czynią. A ponieważ bez żadnego dobrego y regularnego rządu nigdzie dobrze bydz nie może, przeto surowie rozkazuiemy żydom pospolstwu w miastach, miasteczkach, wsiach partykularnych y gdzie kolwiek mieszkaiącym, a do pomienioney synagogi podług praw y inwentarzow extensyią teyże synagogi opisanych, zdawna należącym y teraz należeć powinnym, ażeby do teyże, a nie inney synagogi y teraz należeli, posłuszenstwo terazniey szemu rabinowi oney niewiernemu Rafałowi Zyskinowiczowi y po nim nastempuiącym rabinom y starszym we wszytkim, co do tey juryzdykcyi zwyczaynie należeć może, pełnili y podatki wszelkie oddawali.

A po uprzeymosciach y wiernosciach waszych mieć to chemy, abyscie wszystkim takowym żydom, prawom, zwyczaiom y dobremu porząd-

kowi przeciwnym y nieposłusznym, nie tylko protekcyi swoiey nie dawali, lecz owszem abyscie przeciwko onych rabinowi y starszym wyzszey synagogi Minskiey, kiedy do nich na exekucyą o zatrzymane podatki posyłać będą, pomocy dodawali, sine praeiudicio iednak innych synagog podobnym podatkiem zaszczyconych y w niwczym, co do juryzdykcyi y otrzymania dobrego porządku należy, kontrawencyi czynić nie chcieli, dla łaski naszey królewskiey, gdyż ta iest kondycya każdego pospolstwa, ażeby zwierzchnosci y przełożonym swoim posłuszny byli.

Na co dła lepszey wiary ręką się naszą podpisawszy, pieczęc W-o X-a L-o przycisnąc roskazalismy.

Dan w Warszawie, dnia VI (6) miesiąca sierpnia, roku panskiego MDCCLX (1760), panowania naszego XXVII roku.

Augustus, rex.

№ 214.

1762 г. сьнежня 1. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты л. 127-130.

*Ліст аб згодзе паміж рамесьнікамі-яўрэямі слясарскага, кавальскага і іншых працуючых молатам раместваў з аднаго боку і Менскім слясарскім цэхам—з другога боку.

Wypis z xiąg zemskich spraw wieczystych wojewodztwa Mińskiego. Roku tysiąc siedemset ośmdziesiąt czwartego, miesiąca decembra drugiego dnia.

Przed aktami ziemskiemi województwa Mińskiego stawaiący osobiście sławetny pan Jòzeff Masłowski, mąż gminnowy i cechmistrz kunsztu slosarskiego miasta j. k. m. Mińska, dokument ugodliwy oraz assekuracyiny, od żydòw rzemieśnikòw młotem robiących, obywatelòw miasta Mińska, na rzecz w nim opisaną, cechowi slosarskiemu y kowalskiemu Mińskiemu wydany y służący z instancyi tegoż cechu slosarskiego, kowalskiego y miecznikowskiego, w mieśćie Minsku będącego, do akt podał. Ktòry wpisuiący się do xiąg ziemskich wieczystych wojewodztwa Minskiego od słowa do słowa następną ma wyrazność.

Między nami Janem Hryniewiczem, Pawłem Dięckiewiczem, Stefanem Kondratowiczem, cechmistrzami y wszystką bracią cechową rzemiosła slosarskiego y kowalskiego z iedney, a nami niewiernemi żydami—Morduchem Owsiejewiczem, Hirszem Jankielewiczem, Leybą Mowszowiczem, Izraelem Chackielewiczem, starszemi maystrami y całym bractwem żydowstwa rzemieśnikami, rzemiosła swoie młotem sprawuiącemi z drugiey strony, pod wszystkie zaręki y obowiązki sponte ac libere na nas przyięte podlegaiąc y onym dosyć czynić submittuiąc się, czyniemy wiadomo y iawno wyznawamy komu by o tym teraźnieyszego et in futurum następuiącego wieku ludziom wiedzieć będzie należało, tym naszym dobrowolnym niewymazanym, || nieretraktowanym, na potomne czasy ulloque titulo aut pretextu nieporuszonym, wieczysto ugodliwym, oraz assecuracyinym, strictissimi juris adinvicem między nami uczynionym y danym sobie zapisem na to.

Iż co my superius rzeczeni żydzi, starsi maystrowie y całe bractwo żydowstwa rzemieśnicy, w mieście j. k. m. Minskim mieszkaiący, różne rzemiosła swoie młotem robiący y sprawuiący, do cechu uprzywilejowanego slosarskiego y kowalskiego należący, sprzeciwiając się dekretom

kommissarskiemu y j. k. m. zadwornemu W-o X-a Litewskiego assesorskiemu sub datis et actibus, w onychże expressis, podatku do skrzynki cechu slosarskiego y kowalskiego z rzemiosła swego, idque z złotnickiego, jubilerskiego, blacharskiego y mosiężnickiego, do tegoż cechu uprzywilejowanego należącego, pomienionemi dekretami iusta proportione płacić y wnosić nakazanego, dotąd nie płaciliśmy, przeto jawno kontrawencyą de super namienionym dekretom uczyniliśmy, ac exinde w paeny i winy kontrawencyine popadliśmy.

Zaczym unikaiąc dalszego procederu prawnego, a chcąc superius specyfikowanym dekretom zadość uczynić, o tenże podatek cechowy z przerzeczonemi panami cechmistrzami y wszystką bracią cechową kunsztu slosarskiego y kowalskiego, na jeneralney schadzce cechowey na wieczne, a nigdy nieodzowne czasy finalnie zgodziwszy się y dostatecznie z sobą umówiwszy, in ordine takowey ugody, podatek, do skrzynki cechowey ślosarskiey i kowalskiey należący, a data praesentis inscriptionis co rok dwiema ratami, rok po roku consecutiwe po sobie idącym, po talerów siedmnaście tak raty marcowey, iako też y septembrowey, in unum || computando talerów trzydzieście cztyry currenti protunc monetą, do skrzynki cechu ślosarskiego y kowalskiego, semel pro semper, punktualnie y niezawodnie płacić y wnosić, sub solvendo irremissibiliter alterius tanti vadio et sub recrudeścentia procederu prawnego, oraz z wolnym sobie tamowaniem rzemiosła swego, in casu renitentie, quam strictissimé assekuruiemy się y obowiązuiemy, y następcy nasi omnino tenebuntur.

Waruiemy to sobię ażeby sławetni panowie cechmistrzowie y wszyscy bracia cechowi kunsztu ślosarskiego y kowalskiego a oraz y następcy onych, in quantum by żydzi rzemieśnicy postronni czasu sądzącego się nayiaśnieyszego trybunału do miasta j. k. m. Minska przybywszy, exercium rzemiosła swego młotem robić się maiące, go w mieście Mińsku sprawowali na ten czas, gdyby bractwu żydowstwa rzemiesnikom in subsidium byli y bratczyków młódszych z cechu swego dla odebrania od gościnnych żydów przybyłych do Mińska rzemieśnikow należytości na bractwo rzemiosła żydowskiego dodawali. Eoqué intuitu przerzeczeni sławetni panowie cechmistrzowie y wszyscy in genere bracia cechu ślosarskiego y kowalskiego post subsecutam praemissae quantitatis in virtute ugody corocznie po talerów trzydzieście cztyry, przez przerzeczonych żydów maystrów y całe bractwo żydowstwa rzemieśników, a oraz y następcow ich rzemiosła swoie idque złotnickie, jubilerskie, blacharskie y mosiężnickie w mieście || j. k. m. Mińsku sprawuiących, — do skrzynki cechowey kunsztu ślosarskiego y kowalskiego exolutionem tymże żydom starszym maystrom y całemu bractwu żydowstwa rzemieśnikom także y następcom onych, dzieło rzemiosła swoiego złotnickiego, jubilerskiego, blacharskiego y mosiężnickiego sprawować każdemu rzemieśnikowi, sine ulla exceptione, bez żadney in perpetuum prepedycyi pozwalaią.

Bratczyków młodszych z cechu swego dodawać do pomocy sub nullitate attentatorum przyrzekamy, y następcy onych powinni będą, a oraz bronić y tamować onym rzemiosł swoich, to iest złotnickiego, jubilerskiego, mosiężnickiego y blacharskiego, na potomne czasy robić y sprawować post praestitam annuatim do skrzynki cechowey trzydziestu czterech talerow satisfactionem, sub paena rei aequiwalentiam efficienti zrzekaiąc się.

Na fundamencie którey to ugody wolni y mocni będą przerzeczeni żydzi, starsi maystrowie y całe bractwo żydowstwa-rzemieśnicy, rzemiosło

swoie złotnickie, jubilerskie, blacharskie y mosiężnickie w mieście j. k. m. Mińsku sine ulla od nas cechmistrzow y wszystkiey braci cechowey rzemiosła swego ślosarskiego y kowalskiego a oraz następców naszych robić y sprawować przepeditione.

Którego rzemiosła my sami przez się y przez subordynowane kollateralne osoby bronić y tamować nie mamy y mocy miec sub vadio ut supra inter partes paenis nie będziemy, także y następcy nasi powinni będą. ||

Na dotrzymanie czego wszystkiego, ut supra praemissum est, zarękę ważność rzeczy wynoszącą adinvicem sobie zakładamy y oną na domy nasze, handle, towary y summy ubiquinarie będące evictionaliter wnosiemy y oneruiemy. Za naruszeniem zaś by w naymnieyszym teraźnieyszego naszego wieczysto ugodliwego oraz assecuracyinego strictissimi juris zapisu forum ratusza Mińskiego do zapozwania nas samych y następców naszych naznaczamy, y rozprawę per summarium juris processum, remotis quibusvis dilationibus et benefitiis iuris, sine ulla a minori ad majoris subsellium appellatione determinuiemy, pod wyż opisaną zaręką, którą by y niepoiednokrótnie zapłacić przyszło się i jednak że ten nasz dobrowolny ulloque titulo aut pretextu nieporuszony wieczysto ugodliwy oraz assekuracyiny strictissimi juris zapis przy swoiey mocy y walorze wiecznymi a nigdy nieodzownymi czasy irretractabiliter zostawać ma.

I na tośmy ony sobie adinvicem dali z podpisem rąk naszych y ichmości panów pieczętarzów, ustnie y oczewisto od nas uproszonych cum approbatione eiusdem actus combinationis przez wielmożnych ich mościow panów Andrzeja Szczygielskiego, rotmistrza powiatu Wołkowyskiego qua namieśnika zamku j. k. m. Mińskiego y Jerzego Adama Czyściecкiego podczaszego Rzeczyckiego, iako lantwóyta miasta j. k. m. Mińska.

Pisan w Mińsku roku || tysiąc siedmset sześćdziesiatego wtórego, miesiąca decembra pierwszego dnia.

U tego dokumentu przy wyrzniętey kustodyi podpis żydów hebrayskim charakterem, poniżey świadectwo pieczętarza, na pierwszey stronicy z boku na marginezie namieśnika zamkowego, na zatyłku nad kustodyą drugiey stronicy dokumentu lantwóyta mieskiego approbaty w tym się wyrażaią sposobie:

Morduch Owsiejowicz. Hirsz Jankielowicz. Leyba Mowszowicz. Izrael Chackielowicz.

Ustnie y oczewisto proszony pieczętarz od niewiernych żydów Morducha Owsieiowicza, Hirszy Jankielowicza, Leyby Mowszowicza, Borucha Nochmanowicza starszych maystrów y całego bractwa rzemieśników, młotem robiących, do tego dobrowolnego niewymażanego, nieretraktowanego, na potomne czasy nieodmiennego, wieczysto ugodliwego adinvicem zaszłego zapisu na rzecz w nim we średzinie dostatecznie wyrażoną szlachetnym panom Janowi Hryniewiczowi, Pawłowi Dziękiewiczowi, Stefanowi Kondratowiczowi cechmistrzom y wszystkiey braci cechowey rzemiosła ślosarskiego y kowalskiego danego, uti juris est podpisuię się Franciszek Kołupayło m. p.

Na urzędzie zamkowym j. k. m. Mińskim authoritate jurysdykcyi ten zapis dobrowolny wieczysto ugodliwy na rzecz w nim we sredzinie wyrażoną, adinvicem między stronami dany, approbuię Andrzey Szczygielski rotmistrz powiatu Wołkowyskiego, namieśnik zamku j. k. m. Mińskiego mp.

Roku tysiąc siedymset sześćdziesiąt trzeciego maja iedynastego dnia. Że ten dokument na urzędzle lantwóytowskim || iest zgodzony, który adinvicem między stronami dany, approbuię Jerzy Adam Przysiecki lantwóyt Miński.

Takowy dokument, za podaniem przeż wyź wyrażoną osobę do akt, iest w xięgi wieczyste ziemstwa Mińskiego przyięty y wpisany, z których y ten wypis pod pieczęcią urzędu ziemskiego woiewodztwa Mińskiego stronie potrzebuiącey iest wydany.

Zgadza się z xięgami Mikołay Kamieński, namiestnik ziemski województwa Mińskiego.

№ 215.

1768 г., чэрвеня 25. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты, л. 136.

*Пастанова кавальскага цэху, каб часова адняць скрынку з прывілеямі ад цэхмістра Сьцяпана Кандратовіча.

Działo się w Mińsku.

Roku 1768 miesiąca junij dwudziestego piątego dnia. My cech ślusarski, kowalski y mężowie sławetni y utsciwy obywatele miasta Mińska usłyszeliśmy y niemal na widok patrzyli, iz sławetny pan Stefan Kondratowicz, cechmistrz kunsztu kowalskiego, bendonc nieraz poszliakowan y na osobie ochidzony potwarzą, a maiąc opiece powierzoną od cechu skrzynkę cechową, w którey przywilieje, protokuły nam cechom od nayjaśnieyszych regnantów Polskich nadane y w skrzynce liokowane zostają, gdzie w tychże przywilieyach nie inne expressia tylko taka ma się wyrażać, aby takowe przywileie były kąserwowane u cechmistrzów godnych sławy dobrey, utciwey, żadno potwarzo nie policzkowanych, dobrze osiadłych gospodarzów boga się bojących.

Więc zebrawszy się z całym cechiem takową skrynkę dekretem swym ninieyszym umysliliśmy do siebie przeprowadzić do czasu pewnego za pozwoleniem tegoż sławetnego Stefana Kondratowicza, aby tenże sławetny Stefan Kondratowicz takowe potwarzy z osoby swey zniosł, a do dobrey sławy przyszedł.

Na to się podpisuiemy.

Jan Hryniewicz, cechmistrz + + +
Michał Cybulski + + +
Bazyli Mironowicz + + +
Antoni Gatkowski + + +
Piotr Hryniewicz + + +
Jan Puchalski + + +
Józef Kułakowski + + +
Karol Łazarewicz + + +
Jòzef Masłowski + + +
Jan Komocki + + +
Piotr Czomondrowski + + +
Do tego dekretu podpisuję się Józef Bohdanowicz, pisarz cechowy.

№ 216.

1768 г., лістапада 3. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты л. 86-87.

*Ліст крэдэнсыяльны (пасьведчаньне) ад Менскага магістрату Сьцяпану Дзяцкевічу у тым, што ён абраны пажыцыцёва на цэхмістра слясарскага цэху.

Wypis z xiąg Magdeburskich spraw wieczystych miasta j. k. m. Mińska.

Roku tysiąc siedmset szesdziesiąt ósmego, miesiąca novembra dwudziestego dnia.

Na urzędzie j. k. m. Magdeburskim Mińskim comparens personaliter patron imc pan Antoni Truszyński list kredensyalny na cechmistrzówstwo in rem et partem sławetnemu Stefanowi Dzięckiewiczowi służący opowiadał, prezentował y ad acta podał. Który podając prosił nas, urzędu, aby takowy kredens cum omnibus intus expressis contentis był do xiąg Magdeburskich spraw wieczystych miasta j. k. m. Mińska przyjęty y wpisany. Jakoż my urząd, ony przyjąwszy, w akta wieczyste wpisać pozwoliliśmy, ktòrego tenor sequitur hujusmodi.

Lantwòyt, burmistrze, radcy, ławnicy urząd Magdeburski miasta j. k. m. Mińska oznaymujemy wszystkim szlachetnym, sławetnym y uczciwym panom obywatelom miasta j. k. m. Mińska, a osobliwie braci cechu slosarskiego i z pozwoloney nam przywilejami od nayjąśnieyszych || krôlòw Polskich y wielkich xiąząt Litewskich władzy postrzegając my magistrat, ażeby przez zdolnych cechmistrzòw przywileje y artykuły cechowe pilnie zachowywane były, z doniesienia nam od braci cechu slosarskiego y zalety o zdolności rządzenia urzędem cechmistrzowstwa sławetnego pana Stefana Dzięckiewicza zgodnie w cechu od współbraci za cechmistrza ad completum numerum obranego et circa admissionem przez nas onegoż publice na ratuszu rotą Saxonską na cechmistrzowstwo, nemine contradicente, do juramentu,—tegoż sławetnego Stefana Dzięckiewicza za cechmistrza cechu slosarskiego krewiemy, chcąc, ażeby od braci cechowych za cechmistrza, a od cechmistrzòw za wspòłkolegę był miany, dla łaski władzy magistratu naszego, ninieyszym kredensem praevenimus.

Wolen tedy sławetny Stefan Dzięckiewicz takowym urzędem cechmistrzowstwa, przez nas sobie konferowanym, dozgonnie lub do dostompienia wyzszego urzędu, stosując się do artykułòw z współkolegami rządzić.

Jn cujus fidem przy wycisnieniu pieczęci uprzywilejowaney ratuszney podpisujemy się.

Dan na ratuszu dnia trzeciego miesiąca novembra, tysąic siedmset szezdziesiąt ósmego roku.

U tego kredensu przy pieczęci ratuszney podpisy ichmości panów urzędników Magdeburskich his exprimuntur verbis: ||

Jerzy Adam Przysiecki podczaszy Rzeczycki, lantwoyt Miński.

Antoni Szyszko burmistrz miasta j. k. m. Mińska.

Ignacy Tarankiewicz radca miasta j. k. m. Mińska.

Hrehory Kozłowski radca miasta Mińska.

Stefan Kalinowski ławnik miasta j. k. m. Mińska.

Jòzef Aloizy Łoszukiewicz, pisarz Magdeburski m. j. k. Miński.

Który to takowy kredens przez wyż wyrażonego patrona, za podaniem do akt, jest do xiąg Mińskich spraw wieczystych miasta j. k. m. Mińska, przyjęty y wpisany, z których y ten wypis pod pieczęcią Magdeburską Mińską parti actoreae jest wydan.

Pisan ut supra.

№ 217.

1769—1777 г.г.

Менскі Гістарх. Цэх. акты, л. 188 і адв.

Regestr przyczodów w cechu rymarskim do skrzynki cechowey od roku 1769 marca 12 dnia za cechmistrzowstwem Symona po Pczołku.

	Złote	Grozse
1. Od szlachetnego Macieia Pczołki, odbieraiąc skarb, w gotowiźnie talerow 4 po złotych 18, czyni woguł .	72	—
Staremi tynfami sztuk 13 po groszy 27 . . .	11	21
Staremi szostakami	22	20
Saskich tynfow małych głowek sztuk 8 w zastawie wosku u Raczynskiego na kubku zostawionym . .	16	—
5. Za kondukt Swiętorzeckiey na ten że kubek .	4	—
Od Benedykta Komockiego za godzenie cechu .	36	—
Kwartału od Jana Sawickiego	4	—
Za wpisanie chłopców od szlachetn. Macieia Pczołki	4	—
Od Jana Sawickiego za godzenie cechu talerow 5, po złotych 18, wogół	90	—
10. Za kondukt od imci pana Galimskiego . .	4	—
Od Antoniego Tarankiewicza za godzenie cechu .	18	—
Od Kazimierza Karpowicza za godzenie cechu tt. 2 po zł. 18	36	—
Od imci pana Rudnickiego za kondukt . . .	3	—
14. Za kondukt od imci pani Wodziewiczowey .	5	—
Za kondukt od imci pani Pawlikowskiey . .	4	—
Za kondukt od Łodziney	2	—
Od Łody Piotra za wendrowkę	10	—
Od Antoniego Tarankiewicza za młodszęstwo . .	10	—
Za kondukt od imci pani Wołodkowiczowey . .	7	—
20. Od Tomasza Haiewskiego długu dawnego za Pczołko	52	—
Od Tomasza Haiewskiego procentu od tych złot. 52 za lat dwie	10	—
Od Dawida Garblowiusa kwartału od 20 octobra .	3	15
Od imci pani Żyżemskiey za kondukt . . .	7	—
Za kondukt od Bazylego Pohoskiego . . .	1	20
25. Za kondukt od j. w. Proszynskiey marszałkowey	14	—
Za kondukt u imci pana Swiętorzeckiego . .	7	—
Procentu od Tomasza Haiewskiego za 1/72 r. .	10	—
Od Tarankiewicza Antoniego in vim wendrowki .	8	20
Od Towiańskiego kupca za handel rymarski czasu trybunału	12	—
30. Za wendrowkę od Kazimierza Karpowicza .	18	—

	Złote	Grosze
31. Procentu od Haiewskiego za 1773 r. . . .	10	—
Procentu od Bancera od zł. 50, powyżey danych .	4	—
Od Kosowicza za kwartał	4	—
Za kondukt imci pana Golijewskiego , . .	4	—
35. Procentu od szlachetnego Macieia Pczołki od zł. 100 za rok 1774	10	—
Od Andrzeia Komockiego za godzenie cechu z wendrowką	44	—
Kwartałowego od Dawida Garblowiusa juliy 27 dnia	6	15
Kwartału Jan Adamowicz do 24 septembra 1773	10	—
Kwartałowego za r. 1773, augusta 12, Jakub Kosowicz	4	—
Kwartału od 25 apryla do 20 septembra Stefan Skrzydłowski	6	20
40. Kwartału Dawid Garblowuis 1773 decembra 12 .	6	—
Kwartału od Kosowicza darowawszy reszty dla nieprofitu	8	—
Kwartału Andrżey Komocki	8	—
Za kondukt imci pana Kostrowickiego Alexandra 1774 maia 10	4	—
45. Kwartału od Dawida Garbolwiusa 1774 february25	4	—
Kwartału Andrzey Komocki w r 1774 february 25 .	8	—
Kwartału od Kosowicza za 1774, marca 8 . .	16	—
Kwartału od Skrzydłowskiego od 28 february do 30 maia 1775 r.	6	—
Procentu od szlach. Zwanskiego od 6 talerow od stu po 10 złotych	10	24
50. Roku 1775, za kondukt od w. Kożłowickiego, sędziego	8	—
Procentu od Andrzeia Komockiego . . .	1	20
Od Karpowicza procentu za 1774 y 1775 od złot 18	3	10
Od Tarankiewicza za lat 4 procentu od 1772 do 1776 od złot 18.	6	20
Procentu od Bazylego Bohuszewicza za 1775 r. do 2 february	5	12
55. Procentu od Symona Scieputy za 1774 y 1775 r. od 19 maia . . . , . . .	20	—
Procentu od szlachetnego Macieia Pczołki za 1775 od zł. 54	5	—
Kwartału od Benedykta Klesza	8	—
Kwartału od Teodora Siemaszki	8	—
Kwartału od Skrzydłowskiego od 1775 february 28 .	12	—
60. Za kondukt od wielmożnego stolnika Bykowskiego	10	—
Roku 1776 za godzenie cechu od Tomasza Mokrzyckiego	24	—
Kwartału od Teodora Siemaszki za dwa . . .	8	—
Kwartału od Teodora Siemaszki do 1777 juliy .	12	—
Kwartału od Michała Skarbowskiego od 1776 do 1777 r.	6	—
65. Kwartału od Mikołaia Paradwieia do 1777 r. .	4	—
Za kondukt od Paiewskiey	3	—
Procentu od Symona Scieputy od złot 100 . .	20	—
Kwartału od Skrzydłowskiego za 1777 r. . .	6	—

	Złote	Grosze
69. Za godzenie cechu od Mikołaia Paradwieia. .	24	—
Za godzenie cechu od Skrzydłowskiego	?4	—
Za wendrowkę od Skrzydłowskiego	17	15
72. Kwartału od Skarbowskiego in vim za 17 należnych	7	—
Latus . . .	920	22

№ 218.

1769—1793 г. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты, л. 173-177.

Regestr przychodu i remanentu w skarbie cechowym kunsztu rymarskiego, sporządzony w roku 1793, miesiąca marca 22, za cechmistzowstwem sławetnego Symona Sceputo y sławetnego Piotra Tarankiewicza.

A) Przychod.

Roku 1769.

	Czerwone złote	Zlote	Groszy
1. Od szlachetnego Macieia Pczołki cechmistrza złotem	4	—	—
2. Od Benedykta Komockiego	2	—	—
3. Od imci pana Jana Sawickiego za godzenie cechu okrom kolacii z wędrowką y młodszęstwem . .	5	—	—
4. Od pana Antoniego Tarankiewicza za godzenie cechu	1	—	—
5. Od Kazimierza Karpowicza za godzenie cechu .	2	—	—

	Złote	Grosze
6. Staremi tynfami sztuk trzynaście od Pczołki	11	21
7. Szostakami staremi od Pczołki . . .	22	20
8. Saskich tynfow małych główek sztuk № 8, u Raczyńskiego i za kondukt Swiętorzeckiey . . .	20	—

Roku 1770.

9. Za kwartał od Jana Sawickiego	4	—
10. Od imci pana Macieja Pczołki	4	—
11. Za kondukt od imci pana Galimskiego . .	4	—
12. Od pana Rudnickiego za kondukt. . . .	3	—
13. Za kondukt od pani Wodziewiczowey . .	5	—
14. Za kondukt od pani Pawlikowskiey . . .	7	—
15. Za kondukt od Łodziney	2	—
16. Od pana Symona Scieputy, cechmistrza, procętu.	20	—
17. Od pana Łody za wędrówkę	10	—
18. Od pana Antoniego Tarankiewicza za dług, który na obligu	10	—

Roku 1771.

	Złote	Grosze
19. Miesiąca septembra 2 dnia od pana Symona Scieputy pocentu za rok 1771	21	—
20. Za kondukt imci pani Wołodkiewiczowey . .	7	—
21. Od imci pana Tomasza Hajewskiego kapitału .	52	—

Roku 1772.

	Złote	Grosze
22. Miesiąca marca 1 dnia odebrali u imci pana Hajewskiego procentu za rok 1771.	10	—
23. U Dawida Garblowiusa na rok 1772, od dnia 20 octobra na kwartał	3	15
24. U pani Żyzemskiey na kondukt . . .	7	—
25. U Bazylego Pohoskiego na kondukt. . .	1	20
26. U imci pani marszałkowey na kondukt . .	14	—
27. U imci pana Swiętorzeckiego na kondukt. .	7	—
28. U imci pana Hajewskiego procentu za rok 1772	10	—
29. U Antoniego Tarankiewicza na wyrażony oblig ut supra	6	20
30. Od pana Towiańskiego z handlu . . .	12	—
31. Za obligiem u Karpowicza za wędrowkę . .	18	—

Roku 1773.

	Złote	Grosze
32. Miesiąca aprzyla 20 dnia, od pana Hajewskiego wzięto procentu za rok 1773, od 19 maja . . .	10	—
33. Od pana Tarankiewicza na ten że oblig wzięli na cechowe potrzeby	1	20
34. Od Bonara procentu od piędzięsięciu złotych miesiąca maja 7 dnia	5	—
35. Od Kosowicza za kwartał	4	—
36. Za kondukt od pani Golewskiey	4	—

Roku 1774.

	Złote	Grosze
37. Od pana Macieia Pczołki procentu od stu złotych za rok, poczynaiący się w 1773, mięsiąca maja 15 dnia, a kończący się 1774 r. miesiaca maja 15 dnia . .	10	—
38. U pana Benedykta skarbowych pieniędzy z Mohilewcem na złotych 23 wzięli	13	—
39. U Komockiego za godzenie cechu . . .	26	—
40. A na oblig do roku 1774, miesiąca septembra 24 dnia . . . . „ . . .	18	—
41. U Dawida Garbloviusa powtòrnie wzięli miesiąca 27 juli.	6	15
42. U Kosowicza wzieli kwartału w tym roku 1773, miesiąca augusta 12 dnia	4	—
43. U Jana Adamowicza za kwartał od roku 1772 do roku 1773, miesiąca septembra 30 dnia . . .	18	—
44. Od Stefana Skrzydłowskiego na rok 1772, od miesiąca apryla 25 dnia do dnia septemba 25 . .	6	20
45. Od niemca Garblowiusa za kwartał roku 1773 od r. 1772, miesiąca decembra 12 dnia, do 1773 12 dnia, złotych 10 wprzody oddał, które wyrażone w regestrze, a teraz	6	—

	Złote	Grosze
46. Od pana Kosówicza wzięli kwartału złot. 8, a resztę darowali, iz nie miał profitu niskąd. Co my widząc darowali	8	—
47. Od Andrzeja Komockiego kwartału . . .	8	—
48. Za kondukt pana Kostrowickiego Alexandra w roku 1774, maja 10 dnia	4	—
49. Od Dawida Garbloviusa w roku 1774, february 25, kwartału	4	—
50. Od Komockiego Andrzeja 1774 r., february 25 kwartału	8	—
51. Od Kosowicza wzięli kwartalu za rok 1774, 8 marca	16	—

Roku 1775.

52. Od Skrzydłowskiego za jeden kwartał w roku 1775 od 28 february do maja wzięli podług ugody .	6	—
53. Od sławetnego Mikołaja Zwańskiego procentu wzięli od roku 1775, od wtórego februaryi aż do 1776, tegoż februaryi	10	24
54. Za kondukt od Kostrowickiego . . .	8	—
55. Od Andrzeja Komockiego, procentu za 1774 r. do 27 septembra	1	20
56. Od Kazimierza Karpowicza procentu za 1774, y 1776 r. od złotych 18	3	10
57. Od Antoniego Tarankiewicza za lat 4 procentu od 1772 do 1776 roku, od złotych 18	6	20
58. O Symona Scieputy wzięli procentu za 1774 y za 1775 r. od 19 maja, przody oddał	20	—
59. Od Bazylego Bohuszewicza procentu za 1775 r. od wtórego february	5	12
60. Od Macieja Pczołki za 1775 r. oddał od 54 złot. procentu	5	—
61. Od Benedykta Klesa kwartału	8	—
62. Od Teodora Siemaszki kwartału . . .	8	—
63. Od Skrzydłowskiego kwartału na zaczęty w 1775 r. od 28 february	12	—
64. Od Bykowskiego, stolnika, za kondukt wzięli .	18	—

Roku 1776.

65. Miesiąca februaryi 11 dnia, od Tomasza Mokrzyckiego, za godzenie cechu, okrom wędròwki, czerwony złoty w 24 złotych	24	—
66. Od Teodora Siemaszk odebrali za kwartałów 2 juliy 28 dnia	8	—
67. Od Teodora Siemaszki do 1777 juliy 28 dnia odebrali złotych 12, a należy złot. 4	12	—
68. Od Michała Skarbowskiego za kwartał, poczynający od 1776 do 1777, dał in vim pozwolenia od cechu	6	—
69. Od Mikołaja Parachwieja należy od 1776 roku miesiąca novembra do 1777 r., dał	4	—

Roku 1777.

	Złote	Grosze
70. Maja 25 dnia od szlachetnego Zwańskiego, ławnika procentu	10	—
71. Od pana Benedykta Komockiego, męża gminy, procentu odebrali	6	—
72. Od Bazylego Bohuszewicza procentu (vide na obligu).	5	—
73. Od Kazimierza Karpowicza procentu (vide na obligu)	3	10
74. Od Antoniego Tarankiewicza procentu (vide na obligu).	1	20
75. Od Paiewskiey za kondukt	3	—

Roku 1779.

	Złote	Grosze
76. Od szlachetnego Zwańskiego procentu odebrali odr. 1776 do 1779 r. (vide na obligu po 7 proc) . .	7	—
77. Od Komockiego procentu (vide na obligu) .	4	6
78. Od Kazimierza na świecy procentu (vide na obligu)	2	6
79. Od Symona Scieputy w 1779 r. odebrali razem z summą złotych 120, tylo zaległy procent dał . .	20	—
80. Kwartałowego od Skrzydłowskiego za 1779 doszło	6	—
81 Od Symona Scieputy procent od zł. 50, od 1779 do 1780 r.	3	15
82. Od Mikołaja Parachwieia za godzenie . .	24	—
83. Od Skrzydłowskiego za godzenie cechu . .	24	—
84. Benedykt Komocki procentu od 1779 do 1780, do 19 marca (vide obligu)	4	6
85. Szlachetny Zwański od 1779 do 1780 dał antecypative procentu (vide obligu)	7	—
86. Od Skrzydłowskiego wendrowkę . . .	17	15
87. Od Skarbowskiego in vim kwartału złot. 7, a należy złotych 17, 1779 r. 15 juli	7	—
88. Od Siemaszki 15 septembra doszło złotych 12, a należy złotych 12 doliczyć.	12	—
89. Od Parachwieia procentu od 1778 do 1779 (vide na obligu)	1	5
90. Od Parachwieia procentu od 1779 do 1780 za drugim obligiem (vide oblig).	1	5
91. Za kondukt Sziemaszki złot. 7, za kondukt od Żyżemskieý złotych 12	19	—

Roku 1781.

	Złote	Grosze
92. Za kondukt od Wołodkowicza, woyskiego, Aloyzego	11	—
92. Wybrano procentów w r. 1781 od różnych, to iest od szlachetnego Zwańskiego złot. 7, od Kazimierza Karpowicza złot. 2 gr. 10, od Benedykta Komockiego złot. 4, gr. 10, od Parachwieja złot. 3, gr. 10, od Tarankiewicza złot. 2, gr. 20, od Andrzeja Komockiego złot. 3, gr. 10, a wògoł, obacz obligu	23	—

	Złote	Grosze
94. Od Laudeckiego kwartałowego za pięć kwartałów od 1780 r. 13 augustą do 1781 r. 7 octombra zapłacił .	25	—
95. Aramowicz Teodor in vim składanki . . .	2	—
96. Teodor Siemaszko in vim kwartału dał . .	6	20

Roku 1782.

	Złote	Grosze
97. Maia 27, po porachunku z Teodorem Siemaszko za kwartały od 1778 r. do 1782, juniy 30 dnia na rok każdy po złot. 10, wypadało złot 65, a że różnemi czasy przez przeszłe lata oddał do cechu złot. 46 y groszy 20, więc do 1782 r. juni 30 dnia, złotych 18 y groszy 10, teraz dał złot. 8, a należy 100, więc wzięto do linyi . .	8	—

Roku 1783.

	Złote	Grosze
98. January 14 dnia wzięto od Siemaszki in vim kwartału	9	—
99. 1783 r., decembra 19 wzięli reszty kwartału od imci pana Laudeckiego	12	—
100. January 20 dnia weszło do skrzynki cechowey za kondukt jasnie wielmożney Śliżniowey, sędziney Starodubowskiey	9	—
101. Apryla 29 dnia doszło od Adama Zwanskiego, kwartałowego, według umowy cechowey od roku 1782 octobra 13, do roku 1783 apryla 29	8	—
102. Apryla 20 dnia wzięto od Adama Zwańskiego za cechu godzenie czerwonych złotych cztery, z których tylo do skrzynki, według umowy ma weyść złot. 24, a resztą na konsolacyę odeszło	24	—
103. Augusta 26 dnia za pozwolenie być na kwartale Andzejowi Pileckiemu od daty wyżey mienioney na połrocze dał do skrzynki antecipatywe . . .	8	—

Roku 1784.

	Złote	Grosze
104. Marca 31 dał na trzeci kwartał Andrzej Pilecki	4	—
105. Marca, 31 dnia Teodor Siemaszko dał in vim kwartału od r. 1783, 29 apryla do 1784 r. w tym że miesiącu kończy się na złot. 12	6	20
106. Marca 31 dnia Piotr Suchodolski dał in vim kwartału	7	—
107. Marca 31 dnia Teodor Tarankiewicz zapłacił in vim kwartału	6	20
108. Septembra 6 dnia dał kwartałowego Teodor Siemaszko	5	10
109. Augusta 31, kwartału Piotr Suchodolski . .	3	15
110. Augusta 26 kwartału Andrzej Pilecki . .	4	—
111. Septembra 6 dnia kwartału Teodor Tarankiewicz	1	10
112. Septembra 5 dnia kwartału Jakub Komocki, wedle opisu	7	—

Roku 1786.

	Złote	Grosze
113. Jakub Komocki, marca 5 dnia . . .	7	—

Roku 1790.

	Złote	Grosze
114. Jakub Komocki czasu kontraktów	13	10

Roku 1792.

115. Od Bazylego Komockiego, kwartałowego .	12	—

Roku 1793.

116. Doszło procentu od szlachetnego Felicyana Kisiela in vim obligu	18	—
117. Zaległego kwartałowego od Suchodolskiego .	18	20
118. Od Kamińskiego in vim kwartałowego . .	6	—
119. Dał Kamiński na kwartał 1793 r., in vim złot 20-u	6	—
120. Jòzef Janiewicz dał in vim kwartału . .	7	—

B) Regestr długów, kto cechowi rymarskiemu winien.

1. Od Symona Scieputy, cechmistrza	100	—
2. Od Mikołaja Zwańskiego cechmistrza . .	108	—
3. Od Macieja Pczołki	50	—
4. Od Bazylego Łaszukiewicza	52	—
5. Od Karpowicza	36	—
6. Od Antoniego Tarankiewicza	18	—
7. Od Andrzeja Komockiego	18	—
8. Od Raczyńskiego na zastaw kubek srÿbnÿ .	20	—
Latus długów złotych polskich	402	—
Latus expensu na rużne potrzeby złotych polsk.	362	3
To czyni długów z expensem złotych polskich.	764	3

Przychodu za cechmistrzowstwa Symona Scieputy y Mikołaja Zwańskiego, y pozostałych od Pczołki . . .	763	7

Okrom procentów branych w roku 1775 y za kondukt imci pana Korbowskiego.

Дапіска 1-я

1775 roku, miesiąca decembra 12 dnia.

Daię tę moią attestacią panu Mikołajowi Zwańskiemu, maystrowi kunsztu rymarskiego na to, iż co w sprzeczce z żydem szafarzem o wziętą bławatną taszmę, o którą że pomieniony pan Zwański upominał się tylo w obecności moiey, żebÿ wròcił, lecz że żadneÿ krzywdy iemu nie tylko nie czynił, ale też y żadnego słowa uszczypliwego nie wyrzekł, w czym przyświadczając takowe testimoniales własną stwierdzam ręką. Dan ut supra w Mińsku. Jan Hrebnicki.

Дапіска 2-я.

1793, febr. 14 dnia. Za godzenie cechu szlach. p. Jan Bildziukiewicz do skrzynki cechowey zapłacił złt. polskich 80. Teraz dał zł. 36. Resztą zas do kompletowania 80 złot. ma opłacic na terminie w roku biegącym 1793 w dzień bożego ciała swięta rzymskiego bez zawodu przy schadze cechowey. Do czego podpisue się (подп.:) Jan Bildziukiewicz.

№ 219.

1769—1793 гг.,
Менскі Гістарх. Цэх. акты, л. 178-179.

Regestr roschodu w skarbie cechowym kunsztu rymarskiego, sporządzony z roku 1769, miesiąca 12 marca, za cechmistrzowstwem sławetnego pana Symona Scieputy y sławetnego pana Piotra Tarankiewicza.

Roku 1769.

	Złote	Grosze
1. Na wosk do świec małych główek 2 . . .	4	—
2. Na konsolacyą podczas pogrzebu wielmożnego imci pana Galimskiego	2	—
3. Na konsolacyą podczas pogrzebu pana Rudnickiego	1	—
4. Na konsolacyą podczas pogrzebu Wodziewiczowey	1	—
5. Na konsolacyą na godzenie cechu Jana Sawickiego	23	—
6. Na konsolacyą podczas konduktu pani Pawlikowskiey	2	—
7. Na kondukt zmarłego brata Andrzeja Tarankiewicza	7	—

Roku 1771.

	Złote	Grosze
8. Septembra 2 dnia, my cech oddali do miasta na potrzebę złotych polskich	80	—
9. Na wosk do świec cechowych przerobienia funtów 14.	28	—
10. Za zrobienie tychże świec . „ . .	2	—
11. Na konsolacyą po kondukcie pani marszałkowey	6	—
12. Na konsolacyą pani Żyżemskiey . . .	3	—
13. Na konsolacyą pana Swiętorzeckiego . .	2	—
14. Na konsolacyą Pohoskiego miecznika . .	—	10
15. Na odmienienie czerwonych złotych 3 . .	1	—
16. Na suszenie siana pomocnikom . . .	—	24

Roku 1772.

	Złote	Grosze
17. Na ratuszu w dzien bożego ciała . . .	1	—
18. Na reperacyę buzdyganu	1	—
19. Na kondukt pana Bazylego Szyszki . . .	1	—
20. Na pozew dla Towiańskiego	1	20
21. Za żelazo na kruk	11	10
22. Za zrobienie kruka z drążkiem	7	15
23. Za konsolacyą podczas konduktu Golijewskiey .	2	—
24. Na konsolacyą podczas konduktu pani pisarzowey mieskiey	9	—
25. Za wosk na świece funtów 7 i pół . . .	9	20

Roku 1773.

	Złote	Grosze
26. Za zrobienie tychże świec z knotem . . .	2	27
27. Do ratusza na boże ciało.	2	—

	Złote	Groszy
28. Na sukno do cechu.	14	—
29. Na wódkę y piwo przy zrobieniu roboty pułkownika Bandry.	1	20
30. Za szufladę do świec, za robotę z drzewem .	2	—
31. Na msze kwartałowe zapłacili do roku 1773 mies. decembra	16	—
Roku 1774.		
32. Na ratusz na nominacią kròla pana naszego miłościwego w roku 1774, miesiąca maja 7 dnia, wydali ze skarbu cechowego.	7	—
33. Na konsolacyą wzięli u pana Kostrowickiego Alexandra maja 10 dnia	1	5
34. Za sikawki zapłacili skarbowemu . . .	7	—
35. Za 5 kwartałòw w roku 1773 poczynaiący się, a 1774 february 25, to jest zaległym dawnieyszym piątym	20	—
36. Na konsolacyą złapawszy rymarczuka z jeneralem	1	20
37. Za 20 ludzi do przesypania magazynu w roku 1774 augusta 8 dnia, za dni dwa po ludziey 10, a płaty po złot 5	10	—
38. Takoż o niesłuszne branie tychże ludzi na proces, który jest w skarbie między przywileiami, wyexpensowali	1	15
39. Na wosk, w roku 1774, zakrystyianowi . .	19	—
40. Podczas robienia tychże świec wyexpensowali.	2	—
41. Na boże ciało na piwo przed procesiją 16 kapelistom naprzod groszy 16	1	2
42. Na piwo w niedzielę, jak chodzili do dominikanów	—	16
43. Na proces, iz niesłusznie brali przez Podhayskiego	1	—
44. Powróz do kruka gr. 16, po żałomszy na konsolacyą gr. 16	1	2
45. Za tygodniówki dwie octombra y nowembra, jak moskalom robili	8	—
46. Poczas roboty moskiewskiey, jak robili niedaustki y kręcili skury, na śniadanie	4	—
47. Na kręcenie skury xiążęcia	2	—
48. Na podział za tąż robotę do dwuch rat podzielili.	18	—
49. Po żalomszy na kąnsolacyą	1	3
50. Za reperacyę sikawki Łapszukowi . . .	1	2
Roku 1775.		
51. 8 marca za msze żałobne x. kanonikowi . .	15	—
52. Do ratusza na boże ciało.	2	—
53. W dzień bożego ciała, na konsolacyą dla braci.	1	8
54. W niedzielę bożego ciała, na konsolacyą dla braci po processyi od x. x. dominikanów . . .	5	—
55. Na reperacyę kruką—drąg nowy y kołka dorobili	2	—
56. Na kąsolacyą w. Kostrowickiego po kondukcie.	4	—
57. Na kąsolacyą po kondukcie wielmożnego Irzykowskiego stolnika	8	—

Roku 1776.

	Złote	Grosze
58. 25 februaryi, na papier	—	24
59. 5 apryla na grobowe świecy	5	—
60. 5 apryla, kwartału za 1775 r. od 8 marca do 1776 r. tegoż marca	16	—
61. Augusta 12 do ratusza na reparacyę onego dali z skrzynki	50	—

Roku 1777.

	Złote	Grosze
62. Na grobowe świece do plebaniy . . .	5	—
63. Od 1776 r. do 1777 s. Maceja, kwartału do x. archydziakona zapłacili za msze kwartałowe . . .	16	—
64. Podczas schadzki maja 26 dnia, rachując się tak za procenta, jako y za kwartały na kasolacyą. . .	3	—
65. Do skrzynki na świece, z okuciem . . .	1	—
66. Jeszcze tak za procenta jako i za kwartały na kąsolacyą	3	—
67. W ratusz podczas bożego ciala na prochy y ustroienie ołtarza.	3	—
68. Na wosk do przerobienia świec . . .	18	—
69. Za zrobienie świec z knotem y poczostkę. .	4	—
70. Po pożarze Niemizkim na wódkę dla ludzi przy kruku	—	15
71. Jak młyn mieski przeciągali, na wódkę dla ludzi	1	—
72. Po pożarze, co na polu, na wòdkę dla ludzi przy kruku	—	15
73. Na proch, jak woyt wjeżdzał	2	—
74. Po kondukcie Pulewskiey na konsolacyą . .	1	—
75. Po mszy u panien bernardynek . . .	1	—
76. Po mszy żałobney w plebaniy	1	—
77. W tymże roku, a po drugiey mszy w plebaniy na konsolacyą	1	—
78. Po trzeciey w tymże roku kwartałowey . .	1	—
79. Sławetny Symon Scieputa, cechmistrz siodlarski, wyexpensował na obarzanki w domu swoim . . .	1	10
80. Dano Karpowiczowi na expens robienia świec .	17	6

Roku 1778.

	Złote	Grosze
81. Wosku do świec przerobienia	27	6
82. Knot zł. 1 gr. 6, czasu robienia świec y na konsolacyą Żyżemskiey	9	16
83. Konsolacia po kondukcie Wołodkowicza z naięciem ludzi	5	5
84. Cechmistrz wziął	—	15
85. Na wjazd woyta Mińskiego w r. 1777 r. Kaspierskiemu.	2	—
86. Na boże ciało do ratusza.	1	—
87. Za zyskanie Benona od kasztelana Chmary .	1	—
88. Podczas pożaru na Wileńskiey ulicy. . .	—	15
89. Za torbę do bembna z malowaniem . . .	3	—

Roku 1779.

	Złote	Groszy
90. Za reperacyę bembna, na skurę w 1779, iż skury popsuli	3	—
Roku 1781.		
91. Octombra 29 dnia, na podróż Warszawską do ratusza szlachetnemu Marsantemu, ławnikowi, według kwitu	30	—
92. Wybieraiąc te pieniądze od braci przez dni 4 stracono	3	—
Roku 1783.		
93. January 14 dnia na wosk z expensem na świecy cechowe wogół	29	6
94. January 19 dnia na konsolacyą po kondukcie jasnie wielmożney Sliżniowey	2	13
95. Juniy 15 kwartału xiędzu plebanowi Mińskiemu	16	—
96. Juniy 19 y 21 na konsolacyą czasu bożego ciała y cechu godzenia sławetnego Adama Zwańskiego, gdy wzięli od tegoż za godzenie cechu.	39	9
97. Juniy 23, na konsolacyą czasu godzenia cechu.	2	4
98. Angusta 26, na konsolacyą odebrawszy za kwartał od Pileckiego	1	—
Roku 1784.		
99. Wielmożnemu xiędzu archidyakonowi Wankowiczowi za żałomszy	16	15
100. Apryla 4 na protokuły cztery do wpisania chłopców y wyzwolenie, na godzenie cechu y kolacyą, na przychód y rozchód, na młodszeństwo y kwartały wydano wogół	1	—
Roku 1790.		
101. Marca 19 dnia, za msze kwartalne xiędzu archidyakonowi według kwitu za raty zaległe . . .	32	—
Roku 1792.		
102. Dano do kasy ratuszney wedle kwitu od Golewicza	18	—
Roku 1793.		
103. Dano do kasy ratuszney wedle kwitu od Jankowskiego	6	—
104. Na reperacyę kruka zelaznego cechowego Komockiemu wydano	6	—
105. Dano na illuminacyą do ratusza za kwitem Zwańskiego	9	—

Kwitu na złotych 50 niema przez racyę, iż stracili Bazyli Laszukiewicz y Symon Scieputa

№ 220.

1769 г., Менск.

Менскі Гіст. Цэх. акты л. 177.

Regestr rzeczy skarbowych, odebranych od szlachetnego Macieja Pczołki, ławnika jego królewskiey mości miasta Mińska, do sławetnego Symona Scieputy cechmistrza w roku 1769 zasiadającego, także y przywilej od królów nadany przy tym artykuły y kwity hyberny y kwartału popisane do roku 1769, miesiąca january 22 dnia.

1. Przywiley z pieczęcią jedną listów dwa.

2. Artykuł jeden wyntryligowany w czarnym.

3. Protokółów dwa na wpisanie wyzwolenia y cechu godzenia, jeden ćwiertkowy, drugi półarkuszowy długi a wązki.

4. Buzdygan jeden cynowy.

5. Chorągwi dwie: jedna stara niebieska, a druga zielona, nowa, z drążkiem pomalowanym.

6. Krukow dwa y z drążkami.

7. Benben jeden pomalowany, krobka y pałek dwie.

8. Swiec par siedem w kowałkach.

9. Worek skurzany do tychże świec.

10. Obyczaje cechowe.

11. Kilim cechowy do zasłania stołu.

12. Kwity tak hibernowe, jak y kwartałowe, wypłacone y podpisane za cechmistrowstwem szlachetnego Macieja Pczołki, do roku 1769, miesiąca januaryi 22 dnia.

13. Skrzynka cechowa okuta, zamek jeden wnętrzny, a do drugiego zamku zaszczepka na próboi, malowana zielono z czerwonym, we środku szuflada jedna z papierami, a druga pod spodem z pieniędzami.

14. W gotowiżnie pieniędzy złotem czerwonych cztery.

15. Staremi tynfami sztuk trzynascie (№ 13).

16. Szostakami staremi złotych 22 groszy 20.

17. Saskich tynfow małych główek sztuk № 8.

18. Na długach u Raczyńskiego na kubek srebny talarów dwa za kondukt imci pani Świętorzeckiey od których dwuch talarów winien jest płacić prowizią od talaia na tydzień po groszu od roku 1767 złot. N 26.

19. Za imci pana Benedykta Komockiego czerw. złotych 2 złotem, termin oddania w roku 1769, mies. nowembra złotych № 22.

20. U imci pana Hajewskiego złotych № 12. Termin oddania w roku 1769, na trzy króle, a jeżeli nie odda na termin, to prowizią płacić ma.

21. U pana Łody za wędrowkę złotych N 10.

№ 221.

1772 г., лютага 17. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 184, л. 494-495.

Konsens jasnie wielmożnemu Antoniemu Przezdzieckiemu, podkanclerzemu W-o X-a L-o, ad cedendum woytowstwa Mińskiego in personam urodzonego Michała Przezdzieckiego, podkanclerzyca Litewskiego.

Stanisław August etc.

Oznaymuiemy tym listem przywilejem, konsensem naszym, wszem wobec y każdemu zosobna, komu o tym wiedzieć należy.

Znajome wielmożnego Antoniego Przezdzieckiego, podkanclerzego Wielkiego Xięstwa Litewskiego, merita wysoce u nas szacując, żadney mu rzeczy odmowić nie chcemy. Zaczym teraz za wniesieniem prożby jego do nas chętnieśmy pozwolili y ninieyszym listem przywilejem konsensem naszym pozwalamy, aby mógł woytowstwa naszego Mińskiego, sobie prawem dożywotnim służącego, zrzeć się, ustąpić y prawo swe na osobę urodzonego Michała Przezdzieckiego, podkanclerzyca Littewskiego, transfundere y ten wlewek prawny coram actis quibusvis authenticis roborować. Vigore którego wlewku prawnego, na urzędzie należytym zeznanego, a za powagą ninieyszego konsensu naszego, ma y wolen będzie urodzony Michał Przezdziecki, podkanclerzyc Litewski, pomienione woytowstwo nasze Minskie ze wszystkiemi do niego attynencyami, z juryzdyką mieyską, objąwszy na się, trzymać, zażywać aż do żywota swego, albo do dostąpienia takiego urzędu y godnośći, która by nie mogła z tym subsistere woytowstwem.

Co do wiadomosci wszem wobec, osobliwie wielmożnym senatorom, urodzonym, dygnitarzom, urzędnikom ziemskim, grodzkim, rycerstwu, szlachcie, y obywatelom wszystkim woiewodztwa Minskiego przywodząc, mieć chcemy, a mianowicie sławetnym burmistrzom, ławnikom, radcom y całemu miastu naszemu Minskiemu, || do zwierzchności woytowskiey należącemu przykazuiemy, aby odtąd urodzonego Michała Przezdzieckiego podkanclerzyca Littewskiego za prawdziwego y aktualnego woyta Minskiego mieli, znali, mianowali, onemu juryzdyce y urzędowi, legitime od niego podanemu, sądom y dekretom ich podlegać, mieysca, pzrerogatyw y obwencyi y wszelkich z prawa y dawnego zwyczaju należących dochodow zażywać dopuszczali, inaczey nie czyniąc, dla łaski naszey królewskiey.

Na co się dla lepszey wiary ręką naszą podpisawszy się, pieczęć Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąć rozkazalismy.

Dan w Warszawie dnia XVII (17) miesiąca lutego, roku panskiego MDCCLXXII (1772), panowania naszego VIII roku.

Stanisław August, król.

№ 222.

1774 г., студзеня 24. Варшава.

Літ. Мэтр. Кн. Зап. № 185, стар. 698—699

Grunta y place w miastu Mińsku, oraz wszelka pozostałość post fata urodzoney Krystyny, primo Gabryelowey Fursowey, secundo zaś voto Skwarkowskiey y synajey szlachetnego Mateusza Fursa, nullis prorsus successoribus existentibus wakujące, urodzonemu Felicianowi Tarnawieckiemu jure caduco dantur.

Stanisław August etc.

Oznaymujemy tym listem juris caduci przywilejem naszym wszem wobec y każdemu zosobna, komu o tym wiedzieć należy.

Iz my, mając sobie przez panow rad y urzędnikow, przy boku naszym rezydujących, zalecone chwalebne ad usus publicos applikacye, oraz wierność y życzliwość ku majestatowi naszemu, tudzież prawdziwe do przysposobienia się w zdolnościach usługom rzeczypospolitey chęci y starania urodzonego Feliciana Tarnawieckiego, łatwo do tego skłoniliśmy się, abyśmy onemu grunta, place y ogrody w miescie naszym Minsku, juryzdyką Kiszczanską zwane, z attynencyami y summami, ubique będącemi, w dekrecie oczewistym sądow naszych zadwornych assessorskich W-o X-a L-o, pod rokiem 1758, miesiąca decembra pierwszego dnia, ferowanym, wyrażone, urodzoney Krystynie primo Gabryelowey Fursowey, secundo zaś voto Skwarkowskiey y synowi jey szlachetnemu Mateuszowi Fursowi, przysądzone, et post fata tychże nullis prorsus successoribus existentibus wakujące, a przez to vigore prawa do dyspozycyi naszey przypadłe y należące, jure caduco dali y konferowali.

Jakož dajemy y konferujemy ninieyszyw listem juris caduci przywilejem naszym, in virtute którego wolen y mocen będzie pomieniony || urodzony Felician Tarnawiecki przerzeczone grunta, place, ogrody y całą juryzdykę Kiszczanską, podług przepisu w wspomnionym dekrecie, na siebie objąć, łąki y grunta w tenutach zastawnych znaydujące się exonerować, summy pieniężne ubique będące pozyskiwać, y w aktualną swoją otrzymać possessyą, oraz to wszystko mieć, używać, na swoje y sukcesorów swoich pożytki obracac y według wszelkiey woli swojey szafować, nic nam ztąd nie płacąc, ani żadney nie pełniąc powinnośći, procz zwykłych mieyskich gruntowych obowiązków.

Co wszystkim, komu o tem wiedzieć należy, mianowicie wszelkim juryzdykcyom sądowym, a osobliwie tym, gdzie wyż mianowane grunta y dobra znaydują się, do wiadomosci podając, mieć chcemy, aby urodzonemu Felicianowi Tarnawieckiemu do pozyskania y odebrania tey konferowaney jemu od nas pozostałości pomocnemi byli, y przy spokoynym oney dzierżeniu jego utrzymywali y zachowali, dla łaski naszey królewskiey, y z powinnosci swojey.

Na co dla większey wagi ręką naszą podpisawszy się, pieczęć Wielkiego Xięstwa Litewskiego przycisnąć rozkazalismy.

Dan w Warszawie dnia XXIV (24) miesiąca stycznia, roku panskiego MDCCLXXIV (1774), panowania naszego X roku.

Stanisław August, król.

№ 223.

1774 г., жніўня 15. Менск.

Менскі Гістар. Цэх. акты л. 100.

*Скарга мечніка Васіля Пагоскага на свайго брата Петра аб пабоях і абідах.

Czlachetny magistracie!

Gdyż macie opiekę y moc nad nami od boga naywyzszego ỳ nayaśnieyszych regnantów naszych, panów miłościwych, mając moc ukarać nas, należących do sądu Magdeburskiego,—y do rekognicyi wielmożnych mości panów dobrodziejów tudziesz zanaszam moie pokrzywdzenie na brata mego rodzonego Piotra Pohoskiego, obywatela tegoż miasta j. k. m. Mińska, kunsztu naszego miecznikowskiego, które depęduiemy do sądu wielmożnych mości panów dobrodziejow. Ja Bazyli Pohoski, obywatel miasta Mińska, wyrażam wszystkie moie pokrzywdzenie przed wielmożnemi panami dobrodziejami, co ponaszam od brata moiego rodzonego Piotra Pohoskiego. Różnemi sposobami wynayduie nurty ku moiey osobie nikczemney do zguby życia y mizerney substancyi moiey y z przyiacielem moim przysięgłym wiekuistym nie daie dobrego życią, ale owszem sposob odbiera doczesny życia nad przykazanie boskie główne. Ja, nie chcąc poganskiey natury, szukam świętey sprawiedliwości u wielmożnych mości dobrodziejów, quo sędziów y opiekunów naszych.

1) Dnia 14 augusta mego towarzysza Józefa Koronowickiego zbił, ztłuk na moście mieskim, ztargał, zekrywawił, jak sam chciał, tak mordował onego sirotę,—czemu ty u mnie nie chcesz służyć, a u brata mego drugi rok służysz.

Pierwszy szwagier Onufry iego też gdyby nie odbronił, życiem pokonał bỳ.

Tomasz Obadowski, obywatel Miński. Jan sługa pana Makarewicza mosiondznika, i więcey pokaże się świadtków pod czas inkwizycyi założoney od sądów Magdeburskich pod juramentem onych:—Ja ciebie bie jako towarzysza, a maystra twego ỳ życie iego zakontynuie, bo mam wolę od wielmożnego imci pana lantwoyta Olszewskiego miasta Mińska, quo gospodarza miasta jego królewskiej mosci Mińska.

Gdy Józef Koronowicki w tymże impecie pszyszedł do wielmożnego imci pana lantwojta na skargę na Piotra Pohoskiego, quo maystra cechu naszego miecznikowskiego, że iestem zbity, ztłuczony y zmordowany od osoby wyż wyrażoney, na to pan lantwoit odpowiedział mu:—dobrże czynił, że bił ciebie! A sam swoią osobą sądził maystra mego Bazylego y Piotra Pohoskiego między nimi. A mnie cech nasz przydał rocznie służyć panu Bazylemu, od którego ja nie mający pokrzywdzenia zmówiłem się na drugi rok za konsensem oyców gospodnych. Zaczym oni z sobą maią swoie kłótnią a mnie życie odbiera Piotr Pohoski: jeszcze tym się nie kontentuie z tego boju co bił, ale y maystra twego z tego świata zprowadze nie tylko ciebie, błazna, mnie to bagatel, mam osiadłość swoią, z placem w mieście jego królewskiey mości Mińsku, mnie stanie na głowe wasze.

2) W dzień oktawy bożego ciała swięta ruskiego stała się transakcya przez pana Piotra Pohoskiego, brata naszego, między bratem moim starszym y ze mną Bazylim, wszystko przez okazyą onego. У na moich świadków, godnych obywatełów Mińskich, wiary godnych mężów, którzy są nie notowani w złey supinyi, ani krzywego przysiętwa nie maiące na osoby swoie bogu, wiadome te ludzie y szlachetnemu magistratowi, dana

wiara będzie przez kuratora mego przez żałobą wyniesiona przed sąd wielmożnych mości panów dobrodziejów moich nayosobliwszych.

3) Dnia 13 augusta poniosłem wielkie pokrzywdzenie od brata mego. Nasłał na mnie moskalów. I tak się stało przez jego staranie: co chciał tego dokazał na moiey osobie. Primo nadeszli na stancyą naszą, gdzie my mamy rezydencyą. A choć na dworek pański żona moia uciekła do pokojòw pańskich, oni też moskale okna powybijali y żonę moją zaczeli tłuc, zabijać. A mnie samego nie było. Ona uciekała do brata swego Bazylego Dobronkiewicza obywatela Mińskiego, na jurisdyce mieszkającego xx. bazylianów. On za siostro ujął się, a moskale jak chcieli tak bili y mordowali. A wszystko z jego racyi namówioney. I potym też moskale wyznali tą namowką pana brata mego rodzonego z tako dobroczynnoscią ku moiey osobie.

4) Imc pan lantwóit przykazał mnie uczynić deprekacyą przed wielkonocno spowiedzio. Podług rozkazu czyniłem to wielmożnego imci pana lantwojta. Rozkaz wypełniłem. On na to mnie odpowiedział: „brat Piotr rodzony daruie tobie dopioro, poki odprawisz spowiedż wielkonocno, a potym weźmiesz sto bizunów in publico loco, alias w wysokiem mieście, wtedy tobie daruie. I w cechu tąsz samą konfirmacyą potwierdzał w oczach panòw cechwistrzów y zgromadzonych braci naszych.

Zatym łaskawemu sądowi ogdaię się wielmożnych mości panòw dobrodziejòw moich nayosobliwszych, żem iest podnozek onych.

Bazyli Pohowski obywatel miasta Mińska.

Roku 1774, miesiąca augusta dnia 15. Pisan w Mińsku.

№ 224.

1774 г., жнiўня 15. Менск.

Мен. Гiстарх. Цэх. акты л. 101.

*Пастанова слясарскага цэху па справе памiж брацьцямi Пётрам i Васiлем Пагоскiмi.

Roku tysiąc siedymsett siedymdziesiąt czwartego, augusta 15 dnia.

Na schadce in praesentia szlachetnego pana Ignacego Zarankiewicza burmistrza Mińskiego y komisarza cechu slosarskiego, tudziesz sławetnych panów cechmistrzów całego cechu względem pretensyi adinvicem pomiędzy Piotrem y Bazylim Pohoskiemi, różnemi czasy regulowanymi, w jakoż kolwiek sposòb (opròcz kuntusza podartego) perpetuum silentium sub nullitate decretorum optentem et obtinendornm, tudzesz y manifestem onym nakazuiemy,—jesliby ab hinc, idque od dnia dzisieyszego 15 augusta, wyż wzwienieni Piotr y Bazyli, bracia inter se rodzeni, w iaki kolwiek sposòb by naymnieyszym słowem ieden drugiego czernili, lub też ieden przed drugim robotą uprzedzali strony potrzebujące, tedy bez żadnego przepuszczenia y litości iż będą ukarani karą supra partem intravenientem tey ustawie, idque za zeysciem szchacki w gospodniey stancyi po piędziesiąt bizunòw y po iednym wargieltu do skrzynki cechowey, to iest po złotych polskich dwadzieścia.

Która ustawa że się dopełniła w czasie przytomności szlachetnego komissarza y my przytomni cechmistrzowstwo swymi rękoma podpisuiemy się.

Pisan ut supra.

Ignacy Tarankiewicz, burmistrz miasta jego królewskiey mości Minski
Józef Bohdanowicz, cechmistrz.
Antoni Kotkowski, cechmistz rzemiosła slosarskiego.

№ 225.

1779 г., мая 14. Меиск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты л. 150.

Regestr osòbom kunsztu slosarsklego, kowalskiego, kotlarskiego, zegarmistrzowskiego, konvisarskiego y mosiężnickiego, jako to do jednego cechu złączonych y należących, — cechmistrzòw, chorążych, podskarbich, maystrów y towarzyszów, w mieście jego królewskiej mości Mińsku, w Xięstwie Litewskim situm mającym, mieszkających. do sessyi radney, y powinności mieyskiey przynaleźących, distincte z wyraznością dostojności obywatelstwa każdego zosobna, przez sławetnego pana Karola Łazarewicza, cechmistrza y maystra kunsztu kowalskiego, w roku 1779-m miesiąca maja 14 dnia sporządzony y rozliniowany.

Cechmistrze, chorażу y pisarz.

1. Sławetny pan Karol Łazarewicz, mayster y cechmistrz kunsztu kowalskiego y mąż gminy.
2. Sławetny pan Jòzef Masłowski, mayster y cechmistrz kunsztu kowalskiego y mąż gminy.
3. Sławetny pan Antoni Kotkowski, mayster y cechmistr kunsztu miecznikowskiego.
4. Sławetny pan Jòzef Bohdanowicz, mayster y cechmistrz kunsztu puszkarskiego, mąż gminy.
5. Sławetny pan Józef Popacki, mayster y chorąży kunsztu kowalskiego.
6. Uczściwy Hrehory Hryniewicz, mayster y pisarz cechowy kunsztu slosarskiego.

Podskarbiowie.

7. Uczciwy Piotr Pohoski, mayster knnsztu miecznikowskiego y podskarbi cechowy.
8. Uczciwy Michał Nowicki, mayster kunsztu kowalskiego y podskarbi cechowy.

Maystrowie.

9. Uczciwy Michał Cybulski, mayster kunsztu slosarskiego y puszkarskiego.
10. Sławetny Jan Pohoski,—mayster kunsztu miecznikowskiego.
11. Uczciwy Stefan Cybulski,—mayster kunsztu slosarskiego.
12. Uczciwy Józef Doroszewicz,—maystet kunsztu kotlarskiego.
13. Uczciwy Bazyli Mironowicz,—mayster kunsztu kowalskiego.
14. Uczciwy Piotr Kondratowicz,—mayster kunsztu kowalskiego.
15. Uczciwy Piotr Czemondrowski,—mayster kunsztu kowalskiego.
16. Uczciwy Józef Dzięckiewicz,—mayster kunsztu miecznikowskiego.

17. Uczciwy Zachary Milaszkiewicz,—mayster kunsztu miecznikowskiego.
18. Uczciwy Bazyli Pohoski,—mayster kunsztu miecznikowskiego.
19. Uczciwy Jan Minkiewicz,—mayster kunsztu miecznikowskiego.
20. Uczciwy Zmitr Hryniewicz,—maysler kunsztu slósarskiego.
21. Uczciwy Teodor Makarewicz,—mayster kunsztu mosiężnickiego.
22. Uczciwy Jerzy Makarewicz, mayster kunsztu mosiężnickiego.
23. Uczciwy Bazyli Włochowicz,—mayster kunsztu kotlarskiego.
24. Uczciwy Leon Krasicki,—mayster kunsztu kowalskiego.
25. Uczciwy Dominik Kondratowicz,—mayster kunsztu kowalskiego.
26. Uczciwy Hrehory Doroszewicz,—mayster kunsztu kotlarskiego.
27. Sławetny Piotr Doroszewicz,—mayster kunsztu konwisarskiego.
28. Uczciwy Andrzey Apanowicz,—mayster kunsztu puszkarskiego.
29. Uczciwy Stefan Kuczyński,—mayster kunsztu kowalskiego.
30. Uczciwy Marcenty Juszyński, mayster kunsztu slosarskiego.

Towarzysze.

31. Jan Butkiewicz,—towarzysz kunsztu kowalskiego.
32. Bazyli Kondratowicz,—towarzysz kunsztu kowalskiego.
33. Jan Makarewicz,—towarzysz kunsztu mosiężnickiego.
34. Józef Koronowicki,—towarzysz kunsztu miecznikowskiego (wyiechał).
35. Antoni Falkiewicz,—towarnych kunstu kowalskiego (wyiechał).
36. Jan Samcewicz,—towarzysz kunsztu miecznikowskiego.
37. Jerzy Zieladziey,—towarzysz kunsztu kowalskiego.

Latus uniwersalnie wszystkich osòb czyni 37.

№ 226.

1779—1780 Менск.

Менск. Гістарх. Цэх. акты л. 76.

Begiestr percepty cechu slósarskiego y kowalskiego w roku 1779, za cechmistrzowstwa sławetnego Karola Łazarewicza.

	Złote	Grosze
1. Odebrałem od pana Piotra Pohoskiego, podskarbiego	21	15
2. Od sławetnego Antoniego Kotkowskiego, cechmistrza	18	—
3. Od zegarmistrza, co stał u Derszkofa . .	18	—
4. Od pana Piotra Daraszewicza	9	—
5. Od Bazylego Mironowicza	6	—
6. Od pana Juszyńskiego	25	15
7. Od Bazylego Pohoskiego	13	—
8. Od Józefa Dzięckiewicza	16	—
9. Od Jana Makarewicza, suchedniowych . .	4	—
10. Od Bazylego Kondratowicza	3	—
11. Od Jana Samcewicza kwartału	8	—
12. Od Antoniego Falkowicza, kwartału . . .	8	—
13. Od kowala Wielięciejewskiego	14	—

	Złote	Grosze
14. Od sławetnego Józefa Bohdanowicza . . .	18	—
15. Od konwisarza przejeżdzającego	8	—
16. Od Mikołaja Parafinowicza za godzenie cechu .	24	—
17. Od pana Łazarewicza od lat kilku . . .	32	—
18. Od Jana Ziemianowicza kwartałowych . .	8	—
19. Od tegoż Ziemianowicza suchedniowego . .	4	—
Latus efficit . . .	258	—
Za zgodzenie cechów od braci od lat dwuch, idque od roku 1779 y roku 1780, odebrał z wyznania podskarbich Bazylego Mironowicza i Piotra Pohoskiego . . .	98	—

№ 227.

1780 г., Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты л. 72.

Przychód i rozchod pieniędzy cechowych w roku 1780, od dnia bożego ciała, za przyniesieniem skrzynki do mnie od pana Karola Łazarewicza, cechmistrza kowalskiego.

A) Przychod.

	Złote	Grosze
1. Pod ten czas, jak przynieśli skrzynkę, było w nieу pieniędzy złotych polskich	6	—
2. Za moim rokiem od pana Jana Makarewicza, mosiężnika, doszło do skarbu cechowego i na konsolacyją .	61	—
3. Za kondukt wielmożnego imci pana stolnika Michała Wołodkiewicza	10	—
4. Od pana Kondratowicza, suchedniowych . .	4	—
5. Antoni Kotkowski, cechmistrz, dawnieyszego długu	14	—
6. Kowal Wielęciejewski dał do skrzynki . .	7	—
7. Od kramnika przejeżdzającego	8	—
8. Z kalkulacyi Antoniego Kotkowskiego reszty .	4	15
9. Lyżek od przeieżdzającego konwisarza . .	10	—
10. Od pana Karola Łazarewicza	7	—
Latus efficit . . .	131	15

B) Rozchòd.

1. Za reperacyą bembna cechowego . . .	2	—
2. Doboszowi za processyą bożego ciała . .	1	—
3. Do ubierania ołtarza ratusznego . . .	2	—
4. Na konsolacyą dla braci w dzien bożego ciała .	1	—
5. Na spotkanie jaśnie wielmożnego pana hetmana cechem dla braci na konsolacyą w wieczór . . .	1	—
6. Powtórnie nazaiutrz na spotkanie dla braci na konsolacyą	1	20

	Złote	Grosze
7. W niedzielę inter octawam bożego ciała, podczas processyi u xięży dominikanów, dla braci cechowey .	2	—
8. Za kondukt wielmożnego imci pana Wołodkowicza, na konsolącyą dla braci	4	—
9. Za brata zmarłego Czemondrowskiego dali z skrzynki dla braci na konsolacyę	—	24
10. Za zmarłego brata Jana Butkiewicza dla braci na konsolacyą	—	24
11. Za kruk cechowy do rozerwania ognia . .	5	—
12. Za mszy święte kwartałowe trzy . . .	3	—
13. Za pisanie regestròw braci, podanych do regestru, pisarzowi	—	10
14. Też pisarzowi za pisanie regestrów do kalkulacyi	—	10
15. Też wyexpensowano za pisanie. . . .	—	10
16. 1780 r. maja 4, slosarzom i kowalom, na robocie u wielmożnego imci pana mayora Rosyjskiego będącym, za rabotę robioną	—	24
17. Na chleb.	2	—
18. Na wosk funtów 15	30	—
19. Na knot	1	—
20. Za żałomszy 3	3	—
21. Na ratusz wydano według biletu y assygnacyi wielmożnego imci pana Iantwoyta y na most . . .	30	—
22. Pod czas robienia świec y na konsolacyę etcet .	5	—
23. Na boże ciało, dwa razy processyi assystuiąc, dla braci w cechu	4	—
24. Na proceder prawny z panem Popackim . .	6	20
Efficit . . .	107	22

№ 228.

1780 г., сьнежня 3. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты л. 69.

*Уфала кавальскага цэху па справе цэхмістраў Кароля Лазарэвіча і Міхала Навіцкага.

Roku 1780 miesiąca decembra 3 dnia, przed nami cechmistrzami starey y nowey rady, na schadce niedzielney zasiadaiącymi, także przy braciach cechowych na teyże schadzce zasiadaiących, żałował y słusznie manifestował się imc pan Karol Łazarewicz, obywatel Miński, cechmistrz kowalski, na sławetnego pana Michała Nowickiego, obywatela Mińskiego, magistra y podskarbiego cechowego rzemiosła kowalskiego-ż, iż na przeszłey schadzce publicznie przy braci cechowych zelżywemi słowy połaiał Łazarewicza. To z jedney strony. Z drugiey zaś strony zaniósł świeżą żałobę przeciwko mości panu Karolowi Łazarewiczowi, iż on sławetny pan Michał Nowicki, podskarbi cechowy, o zadane sobie kolumnij niewinney, wniesioney na pana Nowickiego, jakoby robiąc robotę dla jasnie wielmożnego jego mości pana xiędza archidyakona Białoruskiego, proboszcza Mińskiego, zataił żelaza kamieni dwa, alias ukradł, nie wyrobiwszy wszystkiego żelaza, sobie danego.

Przez to my cech cały zgromadzony, po wysłuchanych żałobach pro et contra załuiących osòb, stosuiąc się do prawa y artykułow nam podanych od naiaśnieyszych regnantów panów miłościwych, podług artykulu 24 tymże stronom obum żałuiącym z klemencyi naszey udzieliliśmy y pozwoliśmy czasu do wywodu y dowodu do tygodni spełna dwuch, a po wyszłym terminie maią ciż żałuiące w cechu stawać y justyfikować śię na kim co się okaże.

Podług tegoż artykułu maią winę zapłacić do skrzynki cechowey wosku kamien jeden pan Nowicki za połaianie pana Łazarewicza cechmistrza, nim się wywiedzie od kalumnij zadaney za odwagę łaiania cechmistrza.

A sławetny pan Karol Łazarewicz, cechmistrz kowalski, jeżeli nie dowiedzie Nowickiemu złodzieystwa, tedy powinien będzie zapłacić alias do skrzynki cechowey wosku kamieni dwa.

Zabiegaiąc dalszym zwadom y niesnaskom, żeby bracia zgodnie podług prawa y artykułów zachowali się, my cechem całym nakazuiemy pod wyż wyrażoną winą y karą w artykułach wyrażonych, zasuspendowani od funkcyi swoich cechowych z mieysca swoiego do wywodu y dowodu aż się wywiodą z tego terminu, jaki wyznaczyliśmy.

Co nie ma być przepuszczono.

Pisan w Mińsku, anno et die ut supra.

№ 229.

1780—1782. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты л. 74 і адв.

R e g e s t r p r z y c h o d ò w y r o z c h o d ó w p i e n i ę d z y c e c h o w y c h d o s k r z y n k i s l ó s a r s k i e y w r o k u t e r a ż n i e y s z y m 1780, z a p r z y w i e z i e n i e m s k r z y n k i o d s ł a w e t n e g o p a n a Ł a z a r e w i c z a d o m n i e M a s ł o w s k i e g o, c e c h m i s t r z a s l o s a r s k i e g o, s p i s a n y y s p o r z ą d z o n y.

A) P r z y c h o d.

	Złote	Grosze
1. Za przywiezieniem skrzynki było w oney pieniędzy	6	—
2. Za moim rokiem od Makarewicza, mosiężnika, doszło do skarbu y na konsolacyą	61	—
3. Za kondukt wielmożnego imci pana Wołodkowicza, stolnika	10	—
4. Od Kondratowicza suchedniowych	4	—
5. Pan Antoni Kotkowski, cechmistrz, dawnieyszego długu	14	—
6. Kowal Wielęciejowski dał do skrzynki . .	7	—
7. Od kramnika przejeżdzającego	8	—
8. Z kalkulacyi Kotkowskiego reszty	4	15
9. Łyżek od przejeżdzającego komisarza doszło do skarbu	10	—
10. Od pana Karola Łazarewicza	7	—
11. Z poboru Juszynskiego załomszowych pieniędzy	12	—
12. Z poboru załomszowego Michał Nowicki wniosł do skarbu z świecami grobowymi	19	4
Latus facit	162	19

B) Rozchòd.

	Złote	Grosze
1. Za reperacyą bembna cechowego . . .	2	—
2. Doboszowi za processyą bożego ciała . .	1	—
3. Do ubierania ołtarza ratusznego . . .	2	—
4. W samy dzień bożego ciała na konsolacyą dla braci	1	—
5. Na spotkanie jasnie wielmożnego hetmana, dla braci na konsolacyą	1	20
6. Po bożym ciele w niedzielę, pod czas processyi, u imci xięży dominikanòw, dla braci	2	—
7. Czasu konduktu wielmożnego Wołodkowicza na konsolacyą dla braci	4	—
8. Za brata zmarłego Czemondrowskiego na konsolacyą dla braci	—	24
9. Item po śmierci Butkiewicza, dla braci na konsolacyą	—	24
10. Za kruk cechowy do rozerwania ognia . .	5	—
11. Za trzy mszy kwartałowe	3	—
12. Piśarzowi trzema razami, piszącemu regestra do kalkulacyi y dalsze rzeczy	1	—
13. W roku 1781, maia 4 dnia, slòsarżòm i kowalòm na robocie będącym u wielmożnego maiora Rosyiskiego na chleb y za robotę	2	24
14. Za wosk funtów 15	30	—
15. Za knot	1	—
16. Item za 3 żałomszy	3	—
17. Za assygnacyą wielmożnego lantwoyta y burmistrżów na reperacyą promu	30	—
18. Pod czas robienia świec na konsolacyą y prace robiącego, oraz robienie obręcza	5	—
19. Item na boże ciało, 2 razy asystuiąc processyą, na konsolacyą dla braci	4	—
20. Na proceder prawny z panem Popackim . .	6	20
21. Na sumie złot 30 znaiduiące się dał złotych .	6	—
22. Doboszowi drugim razem	1	10
23. Za pisanie regestrow do kalkulacyi y innych papierów ròżnych, ...	1	15
24. Na traktament dla moskalòw	1	2
25. Z nakazania ratusznego na schadzy dla braci .	1	6
26. U sławetnego pana Masłowskiego długu, zwyż summy przychodniey, pożyczył	20	—
27. Item u sławetnego Józefa Bohdanowicza długu .	6	20
28. Na wjazd wielmożnego imci pana kasztelana naprzód dano	3	—
Expensu latus efficif . .	147	15

Даnicка:

Do cechu na sławetnym panu Jozepie Masłowskim zostaie na remanencie złotych 4 i groszy 3 za półtora roki.

Takowa kalkulacya czyniona do 18 decembra roku teraznieyszego 1782 za rokiem sławetnych pp. Piotra Daraszewicza y p. Jana Pohoskiego

cechmistrzow rocznych y wszystkich braci cechowych i p. Pauła Łazarewicza, cechmistrza starey rady y w przytomnośći nowo obranych cechmistrzow Jòzefa Popackiego y Dominika Kondratowicza.

№ 230.

1783 г., лютага 19. Менск.
Менскі Гістарх, Цэх. акты л. 62.

*Абвяшчэньне аб абраньні на пасаду цэхмістра слясарскага, кавальскага і іншых далучаных да яго ракеставаў, Язэпа Папацкага.

Lantwoyt, burmistrze, radce, ławnicy, urząd Magdeburski, magistrat miasta i. k. m. Mińska.

Wszem wobec y każdemu zosobna, komu by o tym wiedzieć należało, a mianowicie sławetnym panom cechmistrzom y wszystkiey braci cechowey rzemiosła slósarskiego, kowalskiego y innym cechom, w mieście i. k. m. Mińsku znayduiącym się, do wiadomości donosiemy tym naszym urzędowym kredensem, iż za uniwersalną zgodą całego cechu slósarskiego, kowalskiego y innych rzemiosł, do tegoż cechu ściągaiących się, na schadzce jeneralney cechowey obrany iest cechmistrzem tegoż rzemiosła słòsarskiego y kowalskiego y innych rzemiosł do tego cechu sciągaiących się sławetny pan Józef Popacki, mąż gminny, mieszczanin osiadły miasta jego królewskiey mości Mińska ex medio tegoż cechu, który in virtute zgodney elekcyi braterskiey, za rekomendacyą całego cechu jurament przed nami magistratem juditialiter wykonał.

Przeto my magistrat, takowę elekcyą approbowawszy, wszystkim panom cechmistrzom, braci cechowey y całemu cechowi ślòsarskiemu, kowalskiemu i innych kunsztów w tymże cechu zawieraiącym maystrom urzędownie zalecamy, ażeby pomienionego sławetnego pana Józefa Popackiego, za aktualnego przysięgłego cechmistrza w cechu swoim y na każdym mieyscu znali, poważali, posłuszeństwo zwykłe cechowe, rewerentii y mieysce cechmistrzowskie w cechu swoim zasiadać nie denegowali.

Na co dla lepszey wiary y pewności ten nasz urzędowy kredens z podpisem ręki pisarskiey przy wyciśnioney uprzywilejowaney miasta i k. m. Mińska pieczęci y przy podpisach urzędników magistratowych, niżey piszących się, temuż sławetnemu panu Józefowi Popackiemu, cechmistrzowi kowalskiemu y ślósarskiemu, wydaiemy.

Dan roku 1783 februari 19 dnia.

Petr Jerzy Olszewski lantwoyt Miński.

Stefan Kalinowski burmistrz Magdeburski Minski

Ignacy Tarankiewicz.

Karol Fridrich Trebert sekretarz y skarbny.

Daniel Szyszkowski, pisarz Magdeburski Miński.

Mikołaj Zwarski radca miasta i. k. m. Mińska.

Alexander Sulistrowicz radca miasta Mińska.

Jakub Dorakoff radca miasta Mińska.

Jan Kasperski ławnik miasta i. k. m. Mińska.

Paweł Iskierski ławnik miasta i. k. m. Mińska.

Felicijan Kisiel lantwoyt miasta i k. m. Mińska.

Andrzey Makarewicz B. P. S. R. M. J. K. M.[1]) Minski.

[1]) Паасобныя літары адзначаюць: burmistrz przysięgły starey rady miasta jego krolewskiej miłosci.

№ 231.

1783 г., Менск.

Менск. Гістарх. Цэх. акты л. 135 і адв.

Regestr przychodów y rozchodów za funkcyą y przełożeństwem sławetnego pana Piotra Daraszewicza, od daty obrania na cechmistrzowstwo, w roku teraźnieyszym 1783, różnych dat branych y expensowanych pieniędzy, sequenti thenore sporządzony.

A) Percepta do skarbu cechowego.

	Złote	Grosze
1. Od Mikołaia Sawickiego za godzenie cechu doszło do skrzynki cechowey slosarskiey cztery rubla nowego, efficit na złote	48	20
2. Jerzy Zieladziey także za godzenie cechu . .	18	—
3. Jan Cybulski itidem dał do cechu . . .	27	—
4. Od kowala Wielenciejewskiego . . .	10	—
5. Za kondukt wielmożney imci pani Slizniowey .	13	20
6. Od szlifierza przybyłego dawnieszego wzięto .	2	—
7. Po śmierci zeszłego Bohdanowicza długu odebrano	12	—
8. Od zegarmistrza Wierzbickiego	9	—
9. Od pana Masłowskiego za wpisanie chłopca .	6	20
Latus przychodu efficit .	147	—

B) Regestr expensu na różne potrzeby cechowe spendowanego w roku 1783, od miesiąca juniy 17 dnia.

1. Za wosk kupiony, funtów 22, na świecy cechowe	42	15
2. Za knot na świecy	1	10
3. Za robienie świec ludziom y roznym pomocnikom	5	3
4. Za kwitem ratusznym na proch y ubieranie ołtarza	4	—
5. Na konsolacyą podczas mszy św. przed bożym ciałem dla braci	1	2
6. Po mszy św. żałobney tak xiędzu, jako też dla braci na konsolacyą	1	—
7. Czasu konduktu w bogu zeszłey wielmożney Slizniowey na konsolacyą przymuszony dla braci spendować	5	—
8. Za zapożyczenie 2 par świec u zakrzystyana farskiego	1	5
9. Czasu konduktu imci pani Szukiewiczowey na konsolacyą dla braci	—	24
10. Za szkurek 3 kupionych, które 2 do bembna, a trzecia na worek do noszenia świec poszły . . .	4	10
11. Na wszycie tegoż worka do świec . . .	—	16
12. Za powróz do tegoż bembna	—	6

	Złote	Grosze
13. W sprawie z Popackim manifestu, czynionego w kancelaryi Magdeburskiey, dla braci domagaiących na konsolacyą musiałem spendować	1	5
14. Za fatygę imci panu Szukiewiczowi w teyże sprawie dano	6	20
15. Po mszy św. żałobney, a po śmierci zeszłego Bohdanowicza dla xiędza y dla braci na konsolacyą . .	1	2
16. Imci panu Czebotowskiemu za rewizyą papierów cechowych y pisanie	1	—
17. Imci panu Daraszkewiczowi za pisanie także zapłacono	—	10
18. Na proch czasu publikacyi y nabożeństwa u ich mości xięży ex-jezuitów	1	10
19. Za mszę święta żałobną i na konsolacyą . .	1	—
20. Item za teraznieyszą żałomszę na konsolacyą dla braci	1	—
21. Iterum po mszy św. żałobney antehac odprawioney, zastępuiąc pana Jana Pohoskiego, na konsolacyą xiędzu y braci (wydawał sam cechmistrz sławetny pan Piotr Daraszewicz)	—	25
Latus efficit. . . .	81	13

C) Regestr expensu drugiego pieniędzy do skarbu wpadłych y przez panów Piotra Pohoskiego y Michała Nowickiego, podskarbich, expensowanych na godzenie cechu Sawickiego.

1. Za mięso jałowicze	9	15
2. Za prosięta	4	—
3. Za chleb	3	—
4. Za sól	—	15
5. Za pieprz	—	15
6. Za jayca	—	15
7. Za masło	—	20
8. Za sałatę, cybulę, pietruszkę, śmietanę, ocet etc .	1	2
9. Za pirogi	—	12
10. A na drugi dzień powtórnie za śmietanę y sałatę etcet	—	12

Trunki różne tali metodo:

11. Za garcy cztyry cechowych gorzałki . . .	8	15
12. Za osiem garcy miodu y 2	8	15
13. Za piwa garcy 45	8	10
14. Za drwa y posługaczowi	1	—
15. Muzykantom dano	1	15
16. Kucharce za dni dwa zapłacono.	1	10
Latus efficit . . .	49	21

D) Remanent od zagodzenia cechu którzy nie dodali.

	Złote	Grosze
1. Na Mikołaju Sawickim żostaje rubli 2, efficit na złote	36	—
2. Na Jerzym Zieladzieju	6	—
3. Na Janie Cybulskim zalega	9	—
4. Na Janie Samcewiczu za godzenie cechu . .	24	—
5. Z przychodowych pieniędzy pożyczono Leonowi Krosnickiemu za kartą	10	—
6. Na zegarmistrzu Wierzbickim	9	—

№ 232.

1783—1785 г. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты л. 133.

Regestr przychodów y rozchodów za przełożeństwa sławetnego pana Jana Pohoskiego, męża gminnego y cechmistrza slosarskiego, miasta jego królewskiey mości Mińska, od roku 1783, septembra 27 dnia, aż do roku ninieyszego 1785, februaryi 13 dnia, funkcyą cechmistrzowstwa mającego y do tegoż cechu importowanych y expensowanych pieniędzy, w nastęmpny sposób objaśnia się.

A) Percepta pieniędzy.

	Złote	Grosze
1. Od przejeżdzających konwisarzów przez Mińsk .	3	10
2. Od Sadowskiego kwartału	4	28
3. Od przejeżdzaiącego kotlarza	4	—
4. Za godzenie cechu od Mikołaja Daraszewicza, konwisarza.	14	—
5. Od drugiego Mikołaia Daraszewicza, kotlarza .	25	—
6. Od Rinkiewicza długu	18	—
7. Za godzenie cechu Pawła Sadowskiego (a złotych szesnaście tenże Sadowski winien i reszta pieniędzy na konsolacyą poszło braciom)	35	24
8. Z poborowych pieniędzy od braci na Grodzieńską drogę	32	17
9. Od Jerzego Zieladzieja remanentu	6	—
10. Od Mikołaia Sawickiego remanentu . . .	36	—
11. Od pana Wierzbickiego, zegarmistrza, remanentu.	9	—
Latus efficit . . .	188	19

B) Expens.

1. Czasu bożego ciała za kwitem imci pana Derzkoffa wydano do ratusza	7	—
2. Kancelaryi za aktykacyą pewnego dokumentu .	7	10
3. Za pocztę	1	10
4. Za kwitem drugim imci pana Derzkoffa na ratusz	12	—

	Złote	Grosze
5. Po mszy św. u ichmości panien bernardynek na konsolacyą dla braci	1	—
6. Imci xiędzu za mszy żałobne dwie . . .	—	20
7. Item xiędzu za mszy święte żałobne dwie . .	—	20
8. Po mszy świętey, z fary wyszedłszy, na konsolacyą dla braci	—	16
9. Za kwitem jego mości pana Szyszkowskiego, plenipotenta, z poborowych pieniędzy dano . . .	38	6
10. Za kilimek, kupiony do cechu	8	15
11. Imci pann Czobotowskiemu za fatygę niepoiednokrotną w pisaniu	3	—
12. Na traktamenta w cechu różnemi czasy y na papier	1	8
13. Za kitaykę na chorągiew karmazynową łokci 10, bez ćwierci, łokieć po złotych 7. Item w drugim kolorze y trzecim łokci siedem y ćwierć, po złotych 5 y groszy 20 .	109	10
14. Dla cechu na konsolacyą dla braci	2	—
Latus całego expensu efficit	192	25

Lecz sław. Pohoskiemu należy powrócic złot. 4, groszy 6, gdyż z swoich wyexpensował.

C) Remanentu cechowego zalega:

1. Od imci pana Odynca konduktowych u pana Nowickiego znajduie się	4	—
2. Od imci pana Ciundziewickiego konduktowych u sławetnego pana Masłowskiego	4	—
3. Od Wińcentego towarzysza co odebrano, to u pana Juszyńskiego	2	—
4. Na imściach Cybulskich	9	—
5. Na Janie Samkowiczu	24	—
6. Przychodowych pieniędzy, co pożyczono Krasińskiemu za kartą	10	—
7. Na Mikołaiu Daraszewiczu, kotlarzu . . .	18	—
8. Na Pawle Sadowskim	16	—
Latus na osobach remanentu	87	—

Drugiego remanentu na osobach, czego nie dobrano na drogę Grodzieńską, vide w drugich regestrach.

№ 233.

1785 г., сакавіка 7. Менск.

Менск. Гістарх. Цэх. акты, л. 64.

*Падпіска майстроў слясарскага цэху Дамініка Кандратовіча і Петры Пагоскагаў тым, што ня будуць чыніць адзін аднаму ніякае крыўды і абразы.

Roku 1785 miesiąca marca 7 dnia.

Przed nami cechmistrzami slosarskiemi: Józefem Popackim—oycem gospodnim, Józefem Masłowskim, oraz w przytomności pana Karola Ła-

zarewicza i innych mężów gminnych miasta j. kr. m. Mińska, tudziesz w przytomności wszystkich braci tegoż cechu slosarskiego do izby gospodniey przybyłych, stanęła ugoda w sporze szanownych panów Dominika Kondratowicza, cechmistrza slosarskiego y Piotra Pohoskiego, chorążego tegoż cechu, w takowy sposób.

Ponieważ panowie Dominik Kondratowicz—cechmistrz y Piotr Pohoski—chorąży na dniu wczorayszym po schadzcy zamówili się y ieden drugiemu domawiali, a na dniu dzisieyszym przed nami cechmistrzami y braciami tegoż cechu publicznie się na wiecznie czasy zgodzili tak, że nigdy ieden drugiemu naymnieyszey krzywdy y upominku o takowe zamówienie czynić nie może y nie powinni będą pod zapłaceniem winy do cechu według brzmienia praw i przywilejów, od nayiaśnieyszych regnantów polskich temuż cechowi nadanych, dobrowolnie na się przyiowszy assekurowali się y na dowòd czego, własnemi rękoma kładąc po trzy krzyżyki, podpisali się.

Dan ut supra.

+ + + Dominik Kondratowicz, cechmistrz slosarski.
+ + + Piotr Pohoski, chorąży cechu slosarskiego.

№ 234.

1785 г., жніўня 2. Менск.

Менск. Гістарх. Цэх. акты, л. 79.

*Дэкрэт цэха слясарскага і кавальскага на скарзе Язэпа Папацкага на Мікалая Парафіяновіча, Ягора Зелязея і Мікалая Савіцкага аб зьневажэньні імі цэховае старшыні, бунты і пахвалкі.

Roku 1785, miesiąca augusta wtórego dnia.

Na schadzcy generalney in completo numero braci cechowych, maystrów rzemiosła slosarskiego y kowalskiego zebranych, a osobliwie za zaproszeniem szlachetnych osób dwóch magistratowych, poniżey piszących się i sprowadzonych tey schadzce, gdy przed otwartą skrzynką z przywilejami, od nayiaśnieyszych regnantów polskich temuż cechowi slosarskiemu y kowalskiemu nadanych, stawaiąc osobiście sławetny pan Józef Popacki, mąż gminu miasta jego królewskiey mości Mińskiego y oyciec gospodni, cechmistr tychże cechów, żalił się publicznie tak słowem jako y na piśmie podawszy żałobę przed całym cechem y nami osobami magistratowemi na uczciwych: Mikołaia Parafianowicza, Jerzego Zieladzieja y Mikołaia Sawickiego, maystrów cechowych, jawne bunty rokoszy czasu schadzcy, w miesiącu julij na dniu 24 będącey, tudzież o nieuszanowanie żałujacego cechmistrza y oyca gospodniego, o różne pochwałki przez onych dopełnione, czasu obrad cechowych stałe contrawersyje. Wzmienione osoby—Mikołay Parafianowicz, Jerzy Zieladziey y Mikołay Sawicki choć stawali przed nami, sądem y cechem, jednak swojey żałoby na pewno (acz mieli czas) nie okazali, tylko odwodzili się: jakoby w cechu buntów nie czynili, lecz domawiali się o przybyłych chłopców do miasta Mińska z zagranicy z żałującym sławetnym panom Popackim.

Przeto my, sąd cechowy polubowny, z obuch stron uproszeni, takowe spory wyżpisane, z obuch stron żałoby wysłuchawszy, a zapobiegaiąc

dalszym czynnościom, iżby w cechu słosarskim nie było swawolenstwa y buntów et cetera, w takowy sposób postanawiaiąc, rozważamy.

Ponieważ z inkwizycyi pokazało się y świadków z obu stron stawionych, iż Mikołay Parafianowicz nie uważał na prawa, przywileja od nayiaśnieyśnieyszych regnantów polskich całemu cechowi nadane, a osobliwie na artykuła, mianowicie na artykuł 25 y 29, jawne swywolstwa, upory y bunty dopełnił, przeto wszystkim dał braciom motywy do sprzeciwieństwa przeciwko starszym maystrom, za które przestempstwo swe aby dał do cechu wosku funtów pięć naznaczamy, temuż Parafianowiczowi, a towarzysza Czemędrowskiego onemuż trzymać exnunc nakazuiemy. Termin przystawienia do cechu wosku za przestempstwo jego, iżby na święty Michał przyszły w roku 1785 bez odwłoki przystawił, pod winą naznaczamy.

A względem podobnegoż buntownictwa, dopełnionego w pomocy Parafianowiczowi, iżby panowie Jerzy Zieladziey i Mikołay Sawicki za swe przestempstwo także do cechu, jako to: Jerzy Zieledziey funtów trzy, a Sawicki funtów dwa przystawili na święty Michał determinuiemy.

Dalszych zaś pen, win na żadną nieuznawaiąc stronę wieczno miłosnie zakazuiemy tymże stronom. Jednak tychże panow zastrzegamy, aby w dalszy czas więcey kłótni w cechu nie czynili, pod winą y karą, w prawach W. X. L. przypisanemi y pod zapłaceniem na ratusz wargeltow alteri parti. Przytym zalecamy panu cechmistrzowi Popackiemu, oycowi gospodniemu, iżby dla braci uszanowanie dostateczne było, jak należy cześć cechmistrzowska, gdyby kłótnie w cechu nie szerzyły się czasem, zastrzegamy.

Piotr Daraszwicz, ławnik jego król mości miasta Mińska.
Felicijan Kisiel, ławnik miasta jego królewskiey mości Mińska.
Jozef Masłowski, cechmistrz slosarski.
Dymitrzy Hryniewicz, cechmistrz slosarski.
Piotr Pohoski, chorąży cechowy + + +
Michał Nowicki podskarbi cechowy + + +
Bazyli Pohoski podskarbi + + +
Teodor Makarewicz, brat cechowy + + +
Jan Makarewicz
Jan Cybulski + + +

№ 235.

1785 г. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты, л. 109-110.

Regiestr percepty y expensu za rokiem sławetnego Józefa Popackiego, cechmistrza tegorocznego kunsztu kowalskiego y slosarskiego, w tymże cechu naszym, za rok tysiąc siedemset ośmdziesiąt piąty, miesiąca marca 13 dnia sporządzony.

A). Przychod.

	Złote	Grosze
1. 13 marca, suchedniowych od Adama Cybulskiego	2	—
2. Suchedniowych od Bazylego Kondratowicza . .	2	—
3. Suchedniowych od Jerzego Biedulskiego . .	2	—
4. Od Tadeusza Cybulskiego na godzenie cechu .	72	—

	Złote	Grosze
5 Od wielmożnego sędziego Woydziewicza za kondukt na nasz cech dano	6	20
6. 8 maja, od Wierzbickiego, zegarmistrza, na cechu godzenie	36	—
7. Od Mikołaja Daraszewicza, kotlarza, doszło reszty za godzenie cechu zaległego długu z roku 1783 . .	18	—
8. Od Wilenciejewskiego kowala wedle umowy z cechem	12	—
9. Od sławetnego Józefa Popackiego, cechmistrza .	13	10
10. Od Hopa niemca, kowala, za umową z cechem .	13	10
11. Od Piotra Pohockiego, chorążego z umówienia się z onym	18	—
12. Od Masłowskiego cechmistrza z roku 1784 remanentu konduktowych pieniędzy złotych	4	—
13. Od Leona Krasickiego z roku 1783, january 18 dnia. wedle karty na złot. dziesięć wydaney, z tey opłacił w roku 1785 długu	4	—
14. Od Grzegorzego Czemendrowskiego doszło do skarbu	4	—
Latus efficii . . .	207	10
15. Józef Popacki własnych swoich pieniędzy . .	2	20
16. Michał Nowicki	5	10

B) Remanent.

1. Od Wielencieiewskiego należy	4	—
2. Od Wierzbickiego, zegarmistrza	36	—
3. Na niemcu Hopu, kowalu	13	10
4. Na Mikołaju Parafienowiczu, remanentu, sądzonych pen czyli wosku funtow 5, a złotych 2, efficit. .	10	—
5. Na Mikołaju Sawickim sądzonych pen wosku funtów 2	4	—
6. Na Jerzym Zielezieju sądzonych pen wosku funtów 3	6	—

Od czeladzi remanent suchedniowy.

1. Na Bazylim Kondratowiczu za dwa kwartały .	2	—
2. Na Adamie Cybulskim za 2 kwartały . . .	2	—
3. Na Jerzym Biedulskim za 2 kwartały . . .	2	—
4. Na Grzegorzu Czemendrowskim	2	—
5. Na Marcinie Zielezieju za kwartał ieden . .	1	—
Latus summa remanentu efficit .	82	10

C) Rozchod

	Złote	Grosze
1. Za wosk	40	20
2. Za knot do robienia świec	1	14
3. Czasu robienia świec na robotników, za pracę onym y na wikt	4	14
4. Na żałomsze xiędzu y braciom na konsolacyą .	1	—

	Złote	Grosze
5. Po nieboszczyku Abramie Sitniku stracono dla braci na konsolacyą	1	10
6. Po kondukcie wielmożnego zeszłego Woydziewicza, dla braci na konsolacyą	2	—
7. Za papier na protokół	—	8
8. Za oprawę protokułu introligatorowi . . .	1	—
9. Za przepisanie tegoż protokułu artykułów cechowych pisarzowi	4	—
10. Za reperacyę krucyfixu cechowego mosiężnikowi .	—	15
11. Przy umóweniu się z krawcem o chorągiew roboty	1	—
12. Za robotę chorągwi krawcowi, alias uszycie. .	16	—
13. Za odmienienie kitayki na chorągiew . . .	—	15
14. Przy odebraniu chorągwi maystrom krawcom .	1	—
15. Za drążek do cborągwi, drzewo y pomalowanie drążka	1	15
16. Za gałkę mosiężną do chorągwi mosiężnikowi .	10	—
17. Za cyratę na futurał do choragwi y za uszycie futerału	7	—
18. W dzien świętego Stanisława braciom na konsolacyą	2	—
19. Za flintpas do bembna cechowego . . .	1	10
20. Za pałki do bembna cechowego tokarzowi . .	—	15
21. W sprawie Kosinskiego, zegarmistrza . . .	18	10
22. Czasu godzenia cechu Mikołaja Daraszewicza na trunki, mięso y chleb oraz pierogi, obarzanki, etc, iak sam Daraszewicz zaswiadczy, musieli stracić . . .	27	—
23. Za drąg do kruka, co się konserwuje, broń boże, ognia	—	10
24. W sprawie Mikołaja Parafieyczyka, czyli Parafienowicza. Jerzego Zieledzieja y Sawickiego, na trzech schadzach dla braci straconą adminimum	6	—
25. Imci panu pisarzowi za regiestrzyku spisanie .	—	15
26. 26 maja w roku teraźnieyszym 1785, wedle sessyi szlachetnemu Felicyanowi Kalinowskiemu, kasjerowi, na ubranie ołtarza y na proch	19	—
27. W tymże roku wedle sessyi uchwały na wyięcie dekretu assesorskiego	12	2
28. W sprawie z niemcem Hopem, kowalem, przbyłym do Mińska	2	10
29. Przy umówieniu się z niemcem Hopem, kowalem	2	—
30. Na godzenie cechu Tadeusza Cybulskiego, na trunki, mięso, chleb etc., dla cechowych braci expensowano na wszystko y z umową	32	20
31. Za chędożenie buzdyganu cechowego . . .	—	20
32. Po mszy exekwialney u wielebnych panien bernardynek dla braci na konsolacyą	—	20

		Złote	Grosze
33.	Imci xiędzu za żałomszę zapłacono	—	10
34.	Czasu pisania regiestru do kalkulacyi expensowano na świecę, papier, pisarza etc.	4	15
	Latus efficit	224	28

(Подпісы):

Piotr Daraszewicz, radca miasta Mińska.
Józef Masłowski, mąż gminny y cechmistrz + + +
Dymitry Hryniewicz, cechmistrz
Dominik Kondratowicz, cechmistrz + + +
Karol Łazarewicz, cechmistrz + + +
Piotr Pohoski, chorąży cechowy + + +
Michał Krasicki, podskarbi + + +
Maxenty Juszyński, podskarbi cechowy.
Theodor Makarewicz, brat cechowy + + +
Jan Makarewicz, mąż gminy y brat cechowy.
Kasper Ładanowski + + +
Paweł Sadowski, brat cechowy + + +

№ 236.

1787 г., Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты л. 271.

Rejestr percepty y rozchodu cechowego kowalskiego cechu w roku 1787.

A) Przychod.

		Złote	Grosze
1.	Od Hopa kowala	6	20
2.	Od Kaspera Ładanowskiego remanętu	1	10
3.	24 marca od kotlarza przyieznego	8	10

B) Expens.

		Złote	Grosze
1.	Na żałomszę	1	14
2.	Za pisanie regestru załomszowego	—	10
3.	Za reperacyę kruka cechowego	6	20
4.	Za msze kwartałowe do fary	16	—
5.	Na świece grobowe	5	—
6.	Przytym expensu stało	—	20
7.	Maja 8. Na imieniny królewskie na konsolacyą .	4	—
8.	Na bębnistego dano	—	10
9.	Antoniemu Kotłowskiemu na drogę	3	—
10.	31 maja. Za mszę xiędzu załomszowe (cechmistrz swoie dał)	—	10
11.	Na konsolacyą braci gospodniey (dał swoje) .	—	22
12.	Juniy 3. Na schadzcy, za papieru arkusz . .	—	1
13.	Za trzy funty wosku, a flor. 2, efficit	6	20
	(Jeden rubel z długu wzięty od Dominika Kondratowicza)		
14.	Przy tym wosku expensu	—	16

	Złote	Grosze
15. Item za wosku funtow 2 1/4	4	15
16. Item za wosku funtów 3 3/4	7	13
17. Za knot do świec cechowych	—	21
18. Na expens świec robienia	4	2
19. Item przy robieniu świec za wódkę i menku .	1	2
20. Od Jerzego Biedulskiego remanentu . . .	10	3
21. Od Pawła Sadowskiego remanentu . . .	6	20
22. Od Dominika Kondratowicza na wosk wzięto .	6	20
23. Do ratusza na proch dano	5	—
24. Expensu utraty na rubla . . .	1	20
25. Za kondukt wielmożney regientowey Piotuchowey doszło do skrzynki.	8	—
26. Teyże daty na konsolacyę dla braci . . .	3	—
27. Dnia 10 augusta Dominik Kondratowicz oddał długu	20	—
28. Za godzenie cechu od Kułakowskiego, a złot. 2 w roku 1788, january 1 dnia, oddać ma	10	—
29. Za godzenie cechu Hrehory Czemendrowski (dał rubli nowych—3 a złotych czyni 20; został winien kwartałowego złotych 5, groszy 10)	20	—
30. Za kondukt Juszkiewiczowey	5	—
31. Od konwisarzów przejezdzających wzięli do skrzynki	6	20
32. Od Klemensa Kowalewskiego	2	—
33. Expensu na godzenie cechu Kułakowskiego, wedle osobnego regestru	71	10
34. Expens czasu konduktu jmci Kaszewiczowey na konsolacyą	2	—
35. Czasu mszy u bernardynek dla braci na konsolacyą	2	10
36. Czasu z konwisarzami przeiezdzaiącymi expensowano	1	—
37. Czasu konduktu Klemensa Kowalewskiego dla braci	1	10
38. Pisarzowi, w cechu piszącemu, na szynk dali .	3	—
39. Na załomszę xiędzu	—	10
40. Przy teyże żałomszy na konsolacyą	1	10
(Takowe pieniądze na konsolacyę cechmistrza gospodniego wyszło: zł. 1 gr. 2 a gr. 8 ze skrzynki)		
41. W roku 1788 czasu mszy u xięży bazylanów i wyszedłszy z ratusza na konsolacyą dła braci . . .	6	10
Latus efficit	273	19

№ 237.

1789 г. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты л. 179.

Percepta, remanenta i expensa pieniędzy za rokiem sławetnego Maxentego Juszynskiego y sławetnego Jana Makarewicza, cechmistrzów, w roku 1789, od january 27 dnia spisane.

A) Rozchód.

	Złote	Grosze
1. Od maystrów wybrano składki	10	15
2. Od kotlarżów przejeżdzających czasu kontraktu .	22	20
3. Od kowala Przyłuckiego	4	—

	Złote	Grosze
4. Od wielebnych ich mościów xięży karmelitów czasu oktawy bożego ciała	3	10
5. Za kondukt od wielmożney imci pani Bohdanowiczowey po męzu.	8	—
6. Za kondukt od wielmożnego imci pana Piotucha po żonie	24	—
8. Od tegoż Jakuba za młodszenstwo . . .	30	—
9. Kwartałowego od Jòzefa Berzdenkiewicza . .	13	10
10. Od Jakuba Kondraskiewicza remanentu . .	6	20
11. Od Piotra Pohockiego	1	—
12. Od Jerzego Biedulskiego	2	—
13. Od Marcina Zielezieja.	8	—
14. Od Pawła Sadowskiego	1	10
Suchedniowego od czeladzi:		
15. Od Jana Załuskiego	4	—
16. Od Józefa Derzdenkiewicza.	4	—
17. Ukalkulowanych od podskarbich.	2	15
18. Gotowemi pieniędzmi przywieziono ze skarbem . .	100	10
Latus percepty	245	20

B) Remanent do wyexpensowania.

1. Na Janie Załuskim za zgodzenie cechu . .	20	—
2. Na Józefie Derzdenkiewiczu, za kwartał należy .	13	10

C) Expens pieniędzy.

1. Dla Hoppowey wdowy na wspomożenie . .	13	10
2. Wielmożnemu jego mości xiędzu archidziakonowi za mszy roczne 4 y za grobowe świecy opłacono . .	21	—
3. Po mszach żałobnych farskich 4-ch, u wielebnych panien bernardynek mszy iedney, tak xiędzu, iako y ubogim, oraz y na konsolacyą dla braci	8	—
4. Czasu imienin nayiaśnieyszego monarchy . .	6	—
5. Za funtów 9 wosku	20	—
6. Czasu robienia świec	8	—
7. Za kwitem na ratusz, czasu bożego ciała . .	5	—
8. Na konsolacyą dla braci czasu bożego ciała y oktawy	6	20
9. Czasu konduktu wielmożnego Bohdanowicza na konsolacyą	3	10
10. Po kondukcie wielmożney Piotuchowey na konsolacyą	2	20
11. Po processyi u wielebnych xięży karmelitów, czasu oktawy bożego ciała, na konsolacyą dla braci . . .	1	20
12. Czasu konduktu Scieputy, siodlarza, na konsolacyą dla braci	1	10
13. Za kwitem pana Zwanskiego, kassyera, na ratusz.	40	—
14. Po kondukcie Baskierowskiej	2	—
15. Za kruk kupiony u imci pani Stankiewiczowey, aptekarzowey.	24	—
16. Czasu kalkulacyi na różne potrzeby . . .	20	—
17. Czasu kontraktów z kotlarzami umawiającemi .	2	—
Summa expensu	185	—

№ 238.

1788 г. лютага 17. Менск.

Менск. Гістарх. Цэх. акты л. 78.

*Сьпіс на спагнаньне залеглых сяброўскіх узносаў па цэху сьлясарскаму і кавальскаму.

Roku 1788, miesiąca february 17 dnia, na schadzy jeneralney za rokiem imci pana Józefa Masłowskiego, cechmistrza tegorocznego, obrali za poborców dwuch maystrów: Andrzeia Kułakowskiego y Jerzego Czemendrowskiego, co maią pienie wybierać y zaległy dług wypisany z remanentu

Tegoroczne:

		Ztote	Grosze
1.	Józef Masłowski, cechmistrz	15	15
2.	Maxęty Juszyński	15	15
3.	Jan Pohoski	15	15
4.	Dymitry Hryniewicz	15	15
5.	Dominik Kondratowicz	15	15
6.	Karol Łazarewicz	15	—
7.	Piotr Pohoski, chorąży	15	15
8.	Jan Minkiewicz, podchorąży	15	12
9.	Mikołay Sawicki, podchorąży	15	15
10.	Michał Nowicki, bywszy podskarbi	15	15
11.	Jan Makarewicz	15	15
12.	Bazyli Pohoski	15	12
13.	Grzegorz Daraszewski	15	15
14.	Kasper Ładanowski	15	15
15.	Andrzey Apanowicz	15	15
16.	Jerzy Zieledziey	15	15
17.	Joachim Popacki	15	15
18.	Mikołay Daraszewicz, kotlarz	15	—
19.	Mikołay Daraszewicz, konwisarz	15	15
20.	Paweł Sadowski	15	15
21.	Tadeusz Cybulski	15	15
22.	Andrzey Kułakowski	15	15
23.	Hryhory Czemendrowski	15	15

Suchedniowe od czeladzi:

1.	Marcin Zieledziey	2	3
2.	Jan Załuski	2	—
3.	Jakub Pokuta	2	—
4.	Wincenty Kłoczko, nowoprzybyły	—	15
5.	Jakow pana ławnika Kłoczko	2	2
6.	Jakub Kondratowicz	2	—
7.	Theodor Duraszenia	—	15

№ 239.

1788 г. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты л. 66.

Percepta i expensa pieniędzy za rokiem sławetnego Józefa Masłowskiego y sławetnego Maxentego Juszynskiego, cechmistrzów, w roku 1788, od january 27 dnia.

A) Przychód.

	Złote	Grosze
1. Wybrano od maystrów na mszy do kościoła farskiego	10	27
Przychód konduktowy:		
2. Od wielmożney jej mości paniey Łęskiey	6	20
Przychód za godzenie cechu.		
3. Od pana Szteyngrychta, zegarmistrza	54	—
4. Od Teodora Daraszewicza za karteczkę złot. polsk. 18 A gotowemi na konsolacyą złot. polsk. 9	27	—
5. Od Marcina Zielezieja umówionych złotych 33, oddał	8	—
6. Od Sadowskiego zaległych od roku 1784 za godzenie cechu	6	20
Przychód przypadkowy		
7. Od przejeżdzających kotlarzów na święty Józef	18	—
8. Od kowala Przyłuckiego	4	—
9. Od Wencentego pomocnika	—	15
Przychód z remanętu		
10. Od Marcina Zielezieja za rok 1785 złot. 1, a za rok 1786 zł. 2 razem	3	—
11. Od Hopa sa rok 1787	6	20
12. Od Jana Załuskiego za rok 1786 złot. 2, a za rok 1787 zlot. 4	6	—
13. Od Joachima Popackiego, za godzenie cechu od roku 1787	2	10
14. Od Jakuba Pekayzy za rok 1787	6	—
15. Od Jakuba Kondratowicza za rok 1786	4	—
16. Tenże Jakub Kondratowicz, umówiwszy się na kwartał złotych 20, dał na to	13	10
17. Ze skarbem weszło	58	24
Summa efficit	235	26

B) Expens.

	Złote	Groszy
1. Na mszy żałobne wielebnemu jego mości xiędzu Wańkowiczowi i za świecy pogrzebowe	21	—
2. Za mszy 4 w farze, tak dla xiędza, jako y ubogich i oraz dla braci na konsolacyą	6	—
3. Czasu umowy z panem Szteingryftem . . .	4	—
4. Czasu sławetnego Józefa w spawie z kotlarzem Włóchowiczem	6	20
5. Za reperacyę bembna, na obręcze y malowanie onych	1	19
6. Czasu imienim nayiaśnieyszego monarchi na konsolacyą	4	—
7. Za wosk, knot y robienie świeć	19	18
8. Czasu bożego ciała na konsolacyą dla braci .	3	28
9. Za kwitem na ratusz czasu bożego ciała . .	5	—
10. Za papier, kałamarz y atrament	1	20
11. Czasu konduktu wielmożney jej mości paniey Łęskiey na konsolacyą	2	—
12. Po mszy u wielebnych panien bernardynek na konsolacyą dla braci	2	—
13. Czasu kalkulacyi na różne potrzeby . . .	20	—
14. Pisarzowi za fatygę onego	1	20
Summae latus . . .	99	5
Percepta . . .	235	26
Expens . . .	99	5
W skrzyni . .	109	17

№ 240.

1788 г., чэрвеня 15. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты, л. 123 адв.

*Пастанова слясарскага цэху адносна работы Паўла Садоўскага.

Roku 1788, mca junia 15 dnia.

Wydaiemy decizią z cechu naszego slosarskiego, iz Paweł Sadowski nie wedle modelu wydanego przez szlachetnego imść. pana burmistrza Zwanskiego zrobił.-Sadowskiemu my, cech, nakazuiemy wedle modelu przerobić co nayprzędziey y pomocnika dla prędszego wyspieszenia dodaiemy.

Do takowey decizyi podpisuiemy się.

Józef mistrz + + +
Walenty Juszyński
Dymitr Hryniewicz, cechmistrz.
Dominik Kondratowicz, kowal.

№ 241.

1789 г., мая 12. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты л. 279.

*Прэтэнзыі майстра мечніцкага цэху Яна Пагоскага да Яські Залуцкага.

Roku 1789, miesiąca maia 12 dnia.

Pretensyie imci pana Jana Pohoskiego, maystra kunsztu miecznikowskiego, podane na Jaśkę Załuckiego.

1. Oddalał się cichym sposobem, nie zdawszy żadney kalkulacyi, iak z roboty, tak y z przychodów s kunsztu swego dla inszego gospodarza, iak z warsztatu miecznikowskiego, tak żelaznych blach y oprawnych szabel. Tudzież skrzynię ze wszelką starzyzną, to iest do kunsztu miecznikowskiego należącą: krzyży, tak okowy rożne, capy y pochwy zażywane capowe, tak też y krzyża nowego.

2. Od roku 1785 aż do roku 1789 całą substancyią moią wysz pomieniony iak chciał tak się dysponował, a żadnego porachunku ze mną nie czynił.

3. Dano gotowemi pieniędzmi rublow 3 bez bytnośći moiey. Wprzód przyznał się do rubli 5, potym opowiedział sam przez się ze rubłi 4, a na ostatek powiedział, że rubli 3, aż potem z pięci powiedział, że tylo trzy rubli wziołem.

	Złote	Grozse
4. Od w. Łamanskiego wzioł	1	—
Od w. Goliewskiego	1	—
Za laskę aptekarza	2	—
Od Downiewicza, sędzica	2	—
Od Karnickiego za chłopca robotę . . .	1	20
Od w. Wierzbickiego za pochwę capową, którą nie dodał tym za 24 złot.	20	—
5. Za pochwy sztuk 5, w chorobie moiey będącey, różnym jmć. będącym, każda sztuka naymniey mnie samemu kosztuie po zł. 4, które pieniądze u załującego zostają	20	—
6. Za konia naiętego do korzenia przez cały tydzień bawiący.	6	—
7. Za gorn stracony	3	—
8. Za 2 paczki cukrów	2	—
9. Wieko od skrzynki nowey, niedokutey, do swoiey skrzyni kazał przyrobić.		
10. Berlując łosię zazywane	4	—
11. Szablą wedle umowy kontraktowey odebrał		
12. A die 16 septembra do tey doby nic nie robił.		

№ 242.

1789 г., мая 14. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты, л. 153.

*Контракт майстра мечніцкага цэху Яна Пагоскага з чэляднікам Янам Залуцкім на 1 год.

Roku 1789 miesiąca maia 14 dnia.

Kontrakt uczyniony roczny pomiędzy Janem Pahoskim a Janem Załuckim, czeladnikiem, w tym składzie.

Podług przywiley miecznikowski, spomniony Jan Załucki, przyięty za czeladnika, obowiązuie się y powinien będzie robotę pomienioną naydoskonaley y naywierniey dokonywać, oną na zysk samego imci pana Jana Pohoskigo obracać, żelazo y wszelkiey inportancyi z samym imci panem gospodarzem okalkulować się y nie wprzód ma opuścić imci pana Jana Pohoskiego, asz rok okrągły dwunastu miesięczny wysłuży. Przy odstawaniu narzędzie miecznikowskie w całości zda y z wszelkich przychodów wiernie okalkuluie się.

Za prace zaś Jana Załuckiego y całoroczne w miecznikowstwie usługi, ja Jan Pohoski lub w zdarzoney śmierci moyey żona moia opłacić będziemy powinni jurgieltu za rok cały rubli siedymnaście y szabel dwie waloru po złotych osimnaście.

Robota na zysk gospodarza zaczynać się powinna od piątey godziny zrana, a trwać do ósmey wieczorney. Po ósmey zaś, jeżeliby czeladnik co robił za swoim swiatłem y swego żelaza, z tego ja, gospodarz, na zysk swóy nic pretendować nie mam. Takoż gdybym czeladnika zechciał do roboty y do wierności mnie gospodarzowi zabowiązać naprawkę tako, ktoraby nie wynosiła więcey jak groszy cztyrdzieścia y po godzinie gospodarskiey była zrobiona, na zysk czeladniką odstenpuię y uręczam.

Czeladnik zaś Jan Załucki gdyby albo roku dosłużyć nie chciał albo był opieszałym y niewiernym w robocie y w handlu miecznikowskim, tedy nie tylko jurgielt ma utracić, ale y karę podług przywileiu y artykułów cechowych ma na się przyjąć.

Na dotrzymanie czego uczyniwszy dobrowolny kontrakt obustronny podpisuiemy się.

Jan Pohoski.

№ 243.

1790 г., жніўня 29. Менск.

Менскі Гіст. арх. Цэх. акты л. 247.

*Дэкрэт цэховага суду па скарзе хлопца Адама Каржанеўскага на каваля Грыгора Чэмендроўскага аб двукротныя цяжкія пабоі пастромкамі.

Roku 1790, miesiąca augusta 29 dnia.

Przed nami Janem Makarewiczem, Dymitrzem Hryniewiczem, Józefem Masłowskim, Karolem Łazarewiczem cechmistrzami, Piotrem Pohoskim chorążym, Mikołajem Sawickim y Janem Minkiewiczem, podskarbiemi y w przytomności wszystkich braci starszych y młodszych, na schadzce ninieyszey będących, stanowszy osobiście Adam Korzeniewski, za chłopca u uczciwego Hryhorego Czemendrowskiego będący, czynił zażałenie na swojego maystra w takowym składzie:

Iż mayster jednego razu niewinnie, bo tylko jedynie wynalazek obmyślił do ukarania, wmawiając, że będąc na robocie u w-o Maleckiego, któremu po zakonczoney robocie iakoby Adam chłopiec okazywał złą y połamaną robotę, a zatym powróciwszy Hryhory Czemendrowski do Mińska, który, przynajowszy ludzi obcych kilku, żałującego Adama postronkami tyransko y niemiłosiernie zczwiczył.

Drugą razą, gdy dla podróżnego pana robotę robił, mianowicie szrubę do pojazdu y konia ukucia, za rozkazem maystra Adam gdy ro-

botę adnosił y tamże konia ukuł, za co tenże podróżny pan nie chciał według żądania maystrowskiego opłacić, iednak za usilną pożbą Adama, chłopca, opłacił z tą kądycyą, iż dla maystrza groszy dwadzieścia, a dla ciebie groszy dziesięć, bo ta robota tego nie iest warta, lecz udzielnie dla maystrza groszy 20 opłacił. Przeto Adam Korzeniewski powrociwszy maystrowi tak 20 groszy, iako też y groszy 10, od pana podróżnego chłopcowi dane, maystrowi oddał. Mayster obżałowany sądząc, iż chłopiec dla siebie tę groszy 10 utaił, z tych miar powtórnie przynajowszy y sprowadziwszy ludzi kilku obcych, iak sam obżałowany Hryhory Czemendrewski przed całym cechem na schadze będącym wyznał, że postronkiem razy dziesiątek dałem.

My, cechmistrze, po wysłuchaney obustronney kontrowersyi, ad primam, że Adam chłopiec iako roboty w. panu Maleckiemu złey y połamaney nie okazał; powture, że za groszy 10 od pana podróżnego prócz dwudziestu groszy dla maystra opłaconych, żadney ani zmianki przed całą schadzą nie uczynił y żadney explikacyi Hryhory Czemendrowski nie dał, bo Adama chłopca niewinnie zbił tak, że Adam od niemiłosiernego bicia ciężko przychorował, przeto decyzya sławetnych, na schadzie będących, cechmistrzów takowa, a mianowicie:

Że Hryhory Czemendrowski nieprzyzwoitym sposobem, ile przynajętemi ludzmi, żalującego chłopca niewinnie karał razy dwa,—za wystempek takowy—wosku funtów pięć, który to wosk na schadzie nastempującey Hryhory Czemendrowski oddać będzie obowiązanym. A zaś iesliby drugi raz zaszła skarga na pomienionego Hryhorego Czemendrowskiego przez tegoż Adama chłopca,—za dowodem sprawiedliwym chłopiec będzie odebranym y drugie pięc funtów wosku w sztrofie oddać będzie winnym.

Na stronę zaś chłopca, iesliby nie był posłusznym, wiernym y niepilnym, tedy za doniesieniem przykładnie ukaranym zostanie, zastrzega się.

№ 244.

1791 г., студзеня 24. Варшава.

Менскі Гістарх. Цэх. акты л. 47.

*Дэкрэт па справе абразы і зьневажаньня майстрамі Грыгорам Чэмендроўскім і Мікалаем Савіцкім цэховай старшыні.

Roku 1791, miesiąca januarii 24 dnia.

Na schadzcy terazniejszey, wigore sonantyi || prawa przywilejów, od najswietnieyszych regnantów Polskich cechowi nadanych, dostrzegając których, gdy za rokiem sławetnego Jana Makarewicza cechmistrza y sławetnych Dymitra Hryniewicza, Maxymiliana Juszyńskiego, Józefa Masłowskiego, Dominika Kądratowicza, Karola Łazarewicza cechmistrzów y mężów gminnych, na schadzce takowey, w przytomności wszystkich uczniów, Hryhory Czemendrowski, mając likworem trunkowym zalaną swą głowę, który niewinnie y żadney nie mając przyczyny, nie tylko w mieście na rożnych mieyscach, ale też y na schadzcy Mikołaja Sawickiego, podskarbiego starszego cechu naszego, lżył, hańbił y ostatniemi dyffamował słowy. Zatym cechmistrze, wysz wyrażeni, nie chcąc sprawy takowey rozsądzać, ile przed całym zgromadzeniem nieprzyzwoite Czemendrowskiego takowe postempowanie nastało, przeto do rozsądzenia sprawy pomiędzy Mikołajem

Sawickim y Hryhorym Czemendrowskim zobligowani: szlachetny pan Piotr Daraszewicz radca magistratu Mińskiego, sławetny Krzysztow Siemienkiewicz, cechmistrz kunsztu krawieckiego, Dymitr mular, męż gm. Mińskiego i Kazimierz Jankowski. Gdy za przybyciem na meysce do domowstwa sławetnego Jana Makarewicza, cechmistrza, do inkwizycyi,—ze strony swoiey Czemendrowski świądków dwóch podał, od Mikołaja Sawickiego świadków 3-ch. Gdy już się zabierano do expedyowania inkwizycyi w ow czas Czemendrowski, || nie wyexplikowawszy się należycie, przy otwarciu skarbu y przywilejów nadanych tych nie uszanowawszy, z tegoż domu sam zemknął. Którego dopędzając, z prożbą wysłano młodszego, by się Czemendrowski nazad swrócił. Nie usłuchał y młodszego w Starym Rynku bił, policzkował. Oraz y drugi uczeń Jerzy Zieleziej, który z młodszym razem był wysłany, od tegoż Czemendrowskiego pobitym został.

Atoli po wysłuchaney inkwizycyi z świadkow obuch stron stawionych, referując się do artykułow 28, 24, 25 y 20, za wystempki takowę decyzya ich mościów, mianowicie: za nieprzyzwoite Hrygorego Czemendrowskiego postempowanie w rozwiązłości języka, za nieposłuszeństwo zwierzchności, nieuszanowanie skarbu y przywilejów królewskich, oraz za pobicie młodszego y ucznia, wysłanych dla zwrotu, sztrafu wosku funtow 10.

Na stronę zaś Mikołaja Sawickiego, który nie będąc cierpliwym, w klótni zostając, w domie skarbowym dał w policzek Czemendrowskiemu, jak poświadcza inkwizycya, sąd za takowe uderzenie sztrafu zasądza wosku funtów 4, i takowy wosk o dniu 24-tym w miesiącu marcu w roku teraz idącym do cechu || właściwego obie strony komportować powinni, nakazują.

A odtąd pomiędzy stronami by żadney kłótni, owszem zgoda y wszelkie bespieczęstwo, obum stronom zastrzega. Jeżeli by się pomiędzy stronami powtórna nastąpiła kłótnia, pogrózki y odkazanki, lub hańbienie albo boje, tedy za dowodem sprawiedliwym sztrafu wosku tyleż do cechu oddać będą winnemi,—determinuje się.

Takowy dekret podpisujemy 25 januari 1791.

Piotr Daraszewicz radca miasta Mińska.
Krzysztof Siemiękiewicz, mąż gminny miasta Mińska.
Jan Makarewicz cechmistrz.
Dymitry Hryniewicz cechmistrz.
Maxymilian Juszynski cechmistrz cechu slosarskiego + + +
Józef Masłowski cechmistrz + + +
Karol Łazarewicz cechmistrz.
Michał Nowicki + + +
Kasper Łodanowski. + + +
Hrihor Daraszewisz + + +
Jerzy Zielieziej + + +
Mikołaj Daraszewicz + + +
Marcin Zieleziey + + +
Jerzy Biedulski
Theodor Daraszewicz.

№ 245.

1791 г. студзеня 31. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты л. 59-60.

*Заклікане возным каваля Рыгора Чэмендроўскага да войтаўскага суду па справе аб зьневажэньні падскарбяга кавальскага і сьлясарскага цэху Мікалая Савіцкага.

Michał Przezdziecki, woyt Miński.

Sławetnemu Hregoremu Czemendrowskiemu, kowalowi y obywatelowi miasta Mińska.

Zakaz przed sąd Madbeburski Miński z instancyi sławetnych Jana Makarewicza, Dymitra Hryniewicza, Maximiliana Juszyńskiego, Józefa Masłowskiego, Dominika Kondratowicza, Karola Łazarewicza, Mikołaja Sawickiego y dalszych całego cechu braci kunsztu slosarskiego y kowalskiego, oraz Jana Załuskiego y Jerzego Bedulskiego, mieniąc y referuiąc się do sądownie w dniu 28 january, roku dopiero idącym, zaniesionego manifestu y dekretu Magdeburskiego Mińskiego regestr taktowy przeznaczaiącego, a mianowicie o to: iż obżałowany pierwo na wielu mieyscach y schadzkach cechowych publicznie żałuiącego Mikołaja Sawickiego, podskarbiego cechu slosarskiego y kowalskiego, bez dania sobie naymnieyszey okazyi, nayobelżywszemi słowy dyfamowałeś y pochwałki na krzywdę onym czyniłeś, a szczegulnie w dniu 24 januari 1791 roku, na schadzce w przytomności wszystkich cechowych osób, tegoż Sawickiego, maiąc głowę trunkiem zalaną, łaianiem y porywaniem się do bicia—skrzywdziłeś, zasadzki czyniłeś, niewinnych ludzi przyjęciem, sądząc iż załuiący Sawicki w nocy o godzinie 12-tey miał do swoiey iść stancyi, turbowałeś. O co kiedy za oskarżeniem żałuiącego Sawickiego przed tymże cechem z obżałowanym wytoczyła się sprawa y kiedy w dniu 25-tym miesiąca y || roku wspomnionego, na tę sprawę do sławetnych Jana Makarewicza, cechmistrza, obżałowany przybywszy y oney niekończywszy uparciem y złością rządząc się nieopowiednie ztamtąd zniknołes, żałuiący wysłali Jana Załuskiego, młodszego cechowego z prożbą, abyś do ukonczenia rozpoczętey sprawy przybył, obżałowany nie tylko takowemi prożbami żałuiących wzgardziłeś, lecz nad to posłanego Jana Załuskiego w mieście Mińsku, na Starym Rynku, niemiłosiernie bić y policzkować ośmieliłeś się. W ostatku nie kontentuiąc takowym obeyśćiem się, przeciwko przywileiowi y artykułom rzemiosła swoiego, buntowniczym sposobem, wyłamuiąc się z pod żwierzchności, na dniu 26-m january, roku teraźnieyszego, w Magdeburyi Mińskiey, za wnieseniem, regestr taktowy y kaptywacyą na Jana Załuskiego posłanego y Jerzego Biedulskiego, do obrony tylko tegoż Załuskiego—po obżałowanego, niemiłosiernie biiącego przybyłego, uzyskałeś, a tym samym wszystkie przywileja y prawa, temu cechowi służące, oraz cały cech skrzywdziłeś.

Przeto żałuiące idą do sądu z prożbą—ante omnia, do odesłania całkiem tey sprawy do cechu żałuiących, na mocy przywilejów y praw, od nayiaśnieyszych regnantów onemu nadanych, do ukarania obżałowanego za buntownicze wyłamywanie się z pod żwierzchności, za zhanbienie y złamanie przywilejów y praw, oraz za pobicie Jana Załuskiego || do dania dobrze po obżałowanym osiadłey paręki, do approbaty dekretu na sądach potocznych w dniu 25-m january, roku teraźnieyszego w stancyi

Jana Makarewicza, między Mikołajem Sawickim, a Hrehorym Czemendrowskim zapadłego, do nadgrodzenia szkod, strat y wydatków prawnych, oraz wszystkiego decydowania, co w czasie sprawy dowiedzionym będzie, z wolnym poprawieniem tey lub inney wynieść się maiącey żałoby.

Roku 1791, january 31 dnia.

Ja woźny, niżey piszący się, takowego pozwu kopią w sprawie sławetnego Mikołaja Sawickiego, podskarbiego cechu slosarskiego y kowalskiego y całego cechu, oraz Jana Załuskiego y Jerzego Biedulskiego, utsciwemu Hrehoremu Czemendrowskiemu oczewisto w ręce w mieście Mińsku, przed sąd Magdeburski Miński podałem.

Pisan ut supra.

№ 246.

1791 г., сакавіка 29-30. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты, л. 169.

*Позва Менскага бурмістра Фэліцыяна Каліноўскага у войтаўскі суд па скарзе рымарскага цэху, што ён, не належачы да цэху, займаўся рымарскім рамяством.

Michał, hrabia Przezdziecki, starosta Błudeński, woyt miasta jego królewskiey mości Mińska etc.

Szlachetnemu panu Felicyanowi Kalinowskiemu, burmistrzowi miasta jego królewskiey mości—Mińska, pozew przed sąd Magdeburski Miński z instancyi sławetnego Antoniego Tarankiewicza, Adama Zwanskiego, Andrzeja Komockiego—cechmistrzów y dalszych maystrów tegoż cechu rymarskiego, którzy obżałowanego wielmożnego mości pozywaią, mieniąc o to, iż co obżałowany wmść zaszczycaiący się bydź kupcem y burmistrzem Mińskim, nie służywszy sam ani za czeladnika, ani za towarzysza, (co inaczey żaden być maystrem nie może), ani mając żadnego zaświadczenia od cechu o swoiey doskonałości, ani wpisawszy się, ani też, nakoniec, pełniąc by naymnieyszey powinności dla cechu przepisaney, poważa się, obżałowany wielmożny mości, mimo ustaw cechowych używać kunsztu rymarskiego, czeladników do takowego rzemiosła utrzymywać, zysk y zarobotek z pomienionego kunsztu wynaydować, co iest z niemałym uszczerbkiem y krzywdą żałuiących delatorów, bo każdy z nich musiał się || pierwiey wysługować w pomienionym sposobie, iż od całego cechu zaswiadczenie, że już się wyzwolił y iest doskonałym, wtedy zaszczycał się bydź. A obżałowany wielmożny mości lekce to wszystko ważysz y powinności do cechu nie pełnisz żadney.

Chcąc tedy żałuiące maystrowie prawnie o to z obżałowanym wielmożnym mością postąpić, proszą u sądu ante omnia, ażeby obżałowany wpisał się do cechu, wyzwolenia się y zagodzenia onego, odbywania ordynansu, pozwolenia wysłuchać experimentu przez cech rymarski, iesli iest zdolnym y doskonałym w takowym to kunszcie, stawienia towarzysza y uznania nieukarania obżałowanego za lekceważenie cechu y ustaw jego, nadgrodzenia strat, wydatków y expensów prawnych, oraz sądzenia tego wszystkiego, co czasu prawa obszerniey dowiedziono będzie, salwa tey żałoby melioratione.

Pisan roku 1791, miesiąca marca 29 dnia.

Roku 1791, miesiąca marca, 29 dnia. Ja woźny jego królewskiey mości zeznaię tym swoim relacyinym podanego pozwu kwitem, iż kopią takowego pozwu co do słowa zgodną z autentykiem w sprawie szlachetnego Antoniego Tarankiewicza, Adama Zwanskiego, Andrzeja Komockiego—cechmiśtrzów y dalszych maystrów tegoż cechu rymarskiego, obywatelòw miasta jego królewskiey mości—Mińska, czlachetnemu panu Felicianowi Kalinowskiemu, burmistrzowi miasta jego królewskiey mości Mińska, — oczewisto w ręce w kamienicy iego podałem oraz o terminie stawania przed sądem Magdeburskim miasta jego królewskiey mości Mińska in tridie oznaymilem y opowiedziałem.

Pisan ut supra. Jan Cyrynkiewicz, wozny.

Roku 1791, marca 30 dnia, stawaiący osobiście woźny j k. m. ten pozew przedemną pisarzem ziednał. Pryiołem. Wacław Kuczowski.

№ 247.

1666—1779 г.г. Менск.

Менскі Гістарх. Цэх. акты л. 195—234.

* Кніга вячыстых спраў Менскага цэху шаўцоў (фрагмэнты)

1. Roku 1666, miesiąca octombra dnia 24.—Przed nami starszemi cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Jakubem Masłowskim, Siemionem Arapinem, Bazylim Hrynkiewiczem, Andrzeiem Hrehorowiczem, a stołowemi: Mikołaiem Cichanowiczem i Michałem Taradeckim—Jakub Pawłowicz dosić czynił młodszeństwu, co iest do xiąg wieczystych zapisano. л. 202в.

2. Roku 1666, novembra 12.—Przed nami starszemi cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Jakubem Masłowskim, Siemionem Arapinem, Bazylim Hrynkiewiczem, Andrzeiem Hrehorowiczem, a stołowemi: Mikołaiem Cichanowiczem i Michałem Taradeckim—Piotr Słoński dosić uczynił młodszeństwu, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

3. Roku 1667, februarii 12.—Przed nami starszemi cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Jakubem Masłowskim, Siemionem Arapinem, Bazylim Hrynkiewiczem, Andrzeiem Hrehorowiczem, a stołowemi: Mikołaiem Cichanowiczem i Michałem Taradeckim—Stefan Rostowski czynił dosić młodszeństwu, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

4. Roku 1668, febryarii 40.—Przed nami starszemi cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Danielem Szachnowskim, Andrzeiem Fiłonowiczem, Tomaszem Ławrynowiczem, Stefanem Pawłowiczem, Janem Koroniewiczem, Łukaszem (адарвана)—Matwiey Fiedorowicz czynił dość młodszeństwu, co iest do xiąg zapisano.

5. || Roku 1669, juni 25.—Przed nami starszemi cechmistrzami zasiadaiącemi: Jakubem Masłowskim, Siemionem Arapinem, Bazylim Hrynkiewiczem, a stołowemi: Mikołaiem Cichanowiczem i Michałem Taradeckim,—czynił dosić młodszeństwu Marcin Piotrowicz, co iest do xiąg zapisano.

6. Roku 1670, february 7.—Przed nami starszemi cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Jakubem Masłowskim, Siemionem Arapinem, Bazylim Hrynkiewiczem, Andrzeiem Hrehorowiczem, a stołowemi: Mikołaiem Cichanowiczem i Michałem Taradeckim,—Mikołay Harasimowicz dość uczynił za młodszeństwo, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

7. Roku 1670, decembra 7.—Przed nami starszemi cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Jakubem Masłowskim, Siemionem Arapinem, Bazylim Hrynkiewiczem, Andrzeiem Hrehorowiczem, a stołowemi: Mikołaiem Cichanowiczem i Michałem Taradeckim, —(адарвана) Marcinowicz dosić uczynił za młodszeństwo, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

л. 203 8. || Roku 1671, decembra 27.—Przed nami starszymi, na ten rok zasiadaiącemi: Jendrzeiem Hryhorzewiczem, Tomaszem Ławrynowiczem, Jendrzeiem Fiłonowiczem, Harasimem Jurkowiczom, a stołowymi: Janem Koreniewiczem i Łukianom Włodzieiewiczem.—Paweł Woroniecki godził za młodszeństwo, co iest do xiąg cechowych zapisano.

9. Roku 1671, decembra 27.—Przed nami starszemi, na ten rok zasiadaiącemi: Jędrzeiem Hryhorowiczem, Tomaszem Ławrynowiczem, Jędrzeiem Fiłonowiczem, Harasimem Jurkowiczem, a stołowemi: Janem Koroniewiczem i Łukianem Awdzieiewiczem—dosić uczynił Paweł Stefanowicz za młodszeństwo, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

10. || Roku 1671, decembra 29.[1]) — Przed nami starszemi, na ten rok zasiadaiącemi: Jędrzeiem Hryhorowiczem, Tomaszem Ławrynowiczem, Jędrzeiem Fyłonowiczem, Harasimem Jurkowiczem, a stołowemi: Janem Koroniewiczem i Łukianem Awdzieiewiczem,—dosić uczynił za młodszeństwo Ławren Fiedorowicz, co iest do xiąg cechowych zapisano.

11. Roku 1671, decembra 29[1]) — Przed nami starszemi, na ten rok zasiadaiącemi: Jędrzeiem Hryhorowiczem, Tomaszem Ławrynowiczem, Jędrzeiem Fyłonowiczem, Harasimem Jurkowiczem, a stołowemi: Janem Koroniewiczem i Łukianem Awdzieiewiczem,—doslć uczynił za młodszeństwo Iwan Daniłowicz, co iest do xiąg cechowych zapisano.

12. Roku 1672, decembra 12.—Przed nami starszemi cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Jakubem Masłowskim, Bazylim Hrynkiewiczem, na mieyscu nieboszczyka Siemiona Arapinā—Tomaszem Ławrynowiczem, Stephanem Pawłowiczem, a stołowemi: Mikołaiem Cichanowiczem i Michałem Taradeckim, dosić uczynił za młodszeńsiwo Jan Zacharewicz Kuksa, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

л. 204 || 13. Roku 1672, decembra 21.—Przed nami starszemi cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Jakubem Masłowskim, na mieyscu nieboszczyka Siemiona Arapina Tomaszem Ławrynowiczem, Bazylim Hrynkiewiczem, Stephanem Pawłowiczem, a stołowemi: Mikołaiem Cichanowiczem i Michałem Taradeckim,—dosić uczynił za młodszeństwo Bazyli Hrehorowicz, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

14. Roku 1673, novembra 12.—Przed namy starszemi cechmistrzami, na ten rok zasadaiącymi: Andrzeiem Hryhorowiczom, Tomaszom Ławrinowiczom, Andrzeiem Fiłonowiczom, Harasimom Jurkiewyczom, a stołowimi: Janom Koroniewiczom i Zacharom Astapowiczom,—Semion Fedorowicz dosić czynił młodszeństwa, co iest do xiąg weczistych zapisano.

15. Roku 1674, januarya 18.—Przed namy starszymy cechmistramy, na ten rok zasadajocymy: Andreyem Hryhorowiczom, Tomaszem Ławrynowiczom, Andrejem Fiłonowiczom, Harasymom Jurkiewiczom, a stołowimi: Janom Korzeniewiczom i Zacharom Astapowiczom,—Hryhoriy Silicz służył młodszeństwa dosyć, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

|| 16. Roku 1674, februari, 21.—Przed nami starszemi, na ten rok zasiadaiącemi: Jakubem Masłowskim, Bazylem Hrynkiewiczem, Stephan em Pawłowiczem, Michałem Taradeckim, a stołowemi: Mikołaiem Ciechano-

[1]) У аўтэнтыку напісана: „trzydziestego dziewiątego".

wiczem i Łukianem Awdziewiczem,—czynił dość za młodszeństwo Prokop Jakubowicz, ktore czynienie do xiąg cechowych zapisano.

17. Roku 1674, februari 23.—Przed nami starszemi cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Jakubem Masłowskim, Stephanem Pawłowiczem, Bazylim Hrynkiew.czem, Michałem Taradeckim, a stołowemi: Mikołaiem Cechanowiczem i Łukianem Awdziewiczem, za młodszeństwa dość czynił Michał Janowicz, które czynienie do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

18. Roku 1674, apryla 25.—Przed nami starszemi, na ten rok zasiadającemi: Jakubem Masłowskim, Stephanem Pawłowiczem, Bazylim Hrynkiewiczem, Michałem Taradeckim, a stołowemi: Mikołaiem Cichanowiczem i Łukianem Audzieiewiczem, czynił dość młodszeństwu Filip Iwanowicz, które te czynienie do xiąg wieczystych zapisano.

19. Roku 1675, january 26.—Przed nami starszemi cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Jakubem Masłowskim, Stephanem Pawłowiczem, Bazylim Hrynkiewiczem, Michałem Taradeckim, a stołowemi: Mikołaiem Cichanowiczem i Łukianem Audzieiewiczem,—czynił dosić młodszeństwu Samuel Sumicz, które te czynienie do xiąg wieczystych zapisano.

|| *20.* Roku 1675, jebruary 10.—Przed nami starszemi cechmistrzami, л. 205
na ten rok zasiadaiącemi: Andrzeiem Hryhorowiczem, Tomaszem Ławrýnowiczem, Andrzeiem Fiłonowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, a stołowemi: Janem Korzeniewiczem i Zacharym Astapowiczem,—czynił dosić młodszeństwu Matyasz (адарвана), które te czynienie do xiąg wieczystych zapisano.

21. Roku 1675, marca 12.—Przed nami starszemi cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Andrzeiem Hryhorowiczem, Tomaszem Ławrynowiczem, Andrzeiem Fiłonowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, a stołowemi: Janem Korzeniewiczem i Zacharym Astaphowiczem,—czynił dosić młodszeństwu Hrehory Woyciechowicz, które te czynienie do xiąg wieczystych zapisano.

22. Roku 1675, marca 11.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Andrzeiem Hrehorowiczem, Tomaszem Ławrynowiczem, Andrzeiem Fiłonowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, a stołowemi: Janem Korzeniewiczem i Zacharym Astaphowiczem,—czynił dosić młodszeństwu Jan Janowski, które te czynienie do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

23. Roku 1676, january 16.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Andrzeiem Hrehorowiczem, Thomaszem Ławrynowiczem, Andrzeiem Fiłonowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, a stołowemi: Janem Korzeniewiczcm i Zacharym Astaphowiczem,—czynił dosić młodszeństwu Jan Cyżewski, które te czynienie do xiąg cechowych wieczystych sapisano.

|| *24.* Roku 1676, january 28.—Przed nami cechmistrzami rocznemi, na ten rok zasiadaiącemi: Jakubem Masłowskim, Stephanem Pawłowiczem, Janem Korzeniewiczem, na mieyscu Wasila Hrynkiewicza, Michałem Taradeckim, a stołowemi: Michałem Cichanowiczem i Wasilim Pawłowiczem,—czynił dosić młodszeństwu Wasili Borysowicz, które czynienie do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

25. Roku 1676, augusta 8.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Jakubem Masłowskim, Stephanem Pawłowiczem, Janem Korzeniewiczem na mieyscu Wasilia Hrynkiewicza, Michałem Taradeckim, a stołowemi: Mikołaiem Cichanowiczem, Wasilim Pawłowiczem,—czynił dosić młodszeństwu Arciom Pawłowicz, które te czynienie do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

26. Roku 1676, octobra 10 dnia.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Jakubem Masłowskim, Stephanem Pawłowiczem, Janem Korzeniewiczem na mieyscu Wasila Hrynkiewicza, Michałem Taradeckim,

a stołowemi: Mikołaiem Cichanowiczem i Wasilim Pawłowiczem,—czynił dosić młodszeństwu Sidor Chamiczonek, które te czynienie do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

27. Roku 1676, novembra 9.—Przed nami cechmistrzami na ten rok zasiadaiącemi: Jakubem Masłowskim, Stephanem Pawłowiczem, Janem Korzeniewiczem, Michałem Taradeckim, stołowemi: Mikołaiem Cichanowiczem i Wasilim Pawłowiczem,—czynił dość młodszeństwu Iwan Alexieiewicz, które te czynienie do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

28. Roku 1677, january 16.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Jakubem Masłowskim, Stephanem Pawłowiczem, Janem Korzeniewiczem, Michałem Taradeckim, stołowemi: Mikołaiem Cichanowiczem i Wasilim Pawłowiczem, czynił dosić młodszeństzwu—Siemion Fiedorowicz Kaleka, które te czynienie iest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

29. Roku 1677, miesiąca february 14.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Tomaszem Ławrynowiczem, Andrzeiem Hrehorowiczem, Andrzeiem Fiłonowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, stołowemi: Matwieiem Zacharewiczom i Zacharym Astapowiczem,—czynił dosić młodszeństwu Alexander Doronka, które te czynienie jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

л. 196 *30.* || Roku 1677, february 14.—Przed nami starszemi cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Thomaszem Ławrynowiczem, Andrzeiem Hrehorowiczem, Andrzeiem Fiłonowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, stołowemi: Matwieiem Zacharewiczem i Zacharym Astapowiczem,—czynił dosić młodszeństwu Alexander Doronka, które te czynienie jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

31. Roku 1677, february 14.—Przed nami starszemi cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Tomaszem Ławrynowiczem, Andrzeiem Hrehorowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, Andrzeiem Fiłonowiczem, a stołowemi: Matwieiem Szymanowiszem, Zacharym Astapowiczem,—czynił dosić młodszeństwu Jan Andrzeiwicz Skuratowski, które te czynienie do xiąg jest cechowych wieczystych zapisano.

32. Roku 1677, marca 7.—Przed nami starszymi cechmistrzami, na ten rok zosadaiocimy: Andrzeiem Hrehorowiczom, Tomaszom Ławrinowiczom, Andrzeiem Fiłonowiczom, Harasimom Jurkiewiczom, a stołowimy: Zacharom Astapowiczom i Macieiem Szymanowiczom — Andrzey Fedorowicz Minszuk dosić czinił młodszeństwu, co jest do ksiąg wieczistych zapisano.

33. Roku 1678, february 22.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Jakubem Masłowskim, Janem Pawłowiczem, Janem Korzeniewiczem, Michałem Taradeckim, a stołowemi: Michałem Cichanowiczem i Wasilim Pawłowiczem,—czynił dosić młodszeństwu Mikita Afanasowicz, które te czynienie do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

34. Roku 1678, octobra 11.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Jakubem Masłowskim, Stephanem Pawłowiczem, Janem Korzeniewiczem, Michałem Taradeckim, a stołowemi: Mikołaiem Cichanowiczem i Wasilim Pawłowiczem,—czynił dosić młodszeństwu Wasili Stephanowicz, które te czynienie jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

35. Roku 1678, novembra 21.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Jakubem Masłowskim, Stefanem Pawłowiczem, Janem Korzeniewiczem, Michałem Baradenkom, stołowemi: Mikołaiem Cichanowiczem i Wasilim Pawłowiczem, czynił dosić młodszeństwu Fedor Kapusta, które tò czynienie jest do ksiągi cechu wieczystey zapisano.

36. || Roku 1679, february 12. — Przed nami cechmistrzami na ten rok zasiadaiącemi: Tomaszom Ławrynowiczem, Andrzeiem Hrehorowiczom,

Andrzeiem Fiłonowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, a stołowemi: Matwieiem Szymanowiczem i Zacharym Astapowiczem,—czynił dosić młodszeństwu Jan Hatryk, które to czynienie jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

37. Roku 1679, february 26.—Przed namy starszymy cechmystrzamy, na ten rok zosadayocimy: Andreyem Hryhorowyczom, Tomaszom Ławrynowyczom, Andreyem Fyłonowiczom, Harasimom Jurkiewiczom, a stołowymy: Matwiejom Szymanowiczom i Zacharom Astapowiczom—Mykołay Baykowsky dosyć czynył młodszeństwu, co jest do ksyong weczystych zapisana.

38. Roku 1679, tebruary 26.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Tomaszem Ławrynowiczem, Andrzeiem Hrehorowiczem, Andrzeiem Fiłonowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, stołowemi: Matwieiem Szymanowiczem i Zacharym Astapowiczem,—czynił dosić młodszeństwu Ławryn Juszkiewicz, które te czynienie jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

39. Roku 1679, funi 2.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiäcemi: Tomaszem Ławrynowiczem, Andrzeiem Hrehorowiczem, Andrzeiem Fiłonowiczem, Harisimem Jurkiewiczem, stołowemi: Matwieiem Szymanowiczem i Zacharym Astapowiczem,—czynił dosić młodszeństwu Daniel Wasilewicz, które te czynienie jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

40. Roku 1680. apryla 20.—Przed namy starszymy cechmystramy na ten rok zasiadoiocimy: ‚Jakubom Masłowskym, Stephanom Pawłowiczom, Janom Koroniewiczom Mychałom Taradeckym, a stołowimy: Mykołaiem Cichanowiczom i Wasileiem Pawłowiczom,—Mykołay Danyłowicz dosić czynił młodszeństwu, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

41. || Roku 1680, octobra 26.—Przed namy starszymy, na ten rok zasiadaiocimy: Jakubom Masłowskim, Stephanom Pawłowyczom, Janom Koroniewyczom, Mychałom Deradeckym, a stołowymy: Mykołaiem Cychanowyczom i Wasilem Pawłowyczom,—Fedorz Łapać dosyć czynył młodszęstwa, co jest do xiąg wieczystych zapisano. л. 197

42. Ryku 1681, januarya 11.—Przed namy starszymy cechmystramy, na ten rok zasiadaiocymy: Jakubom Masłowskim, Stepchanom Pawłowyczom, Janom Koronyewyczom, Mychałom Taradeckym, a stołowymy: Mykołaiem Cychonowyczom i Wasylem Pawłowyczom,—Woyciech Stepchanowicz złazył młotszęstwo dosyć na rok 1680, co jest do xiąg cechowych zapisano.

43. Roku 1681, marca 17.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Tomaszam Ławrynowiczem, Wasilem Pawłowiczem, Andreiem Fiłonowiczem, Harasimem Jurkowiczem, a stołowemi: Matyiaszem Szymanowiczem i Zacharym Astapowiczem,—czynił dość młodszeństwu Astap Andreiewicz, które te czynienie jest do xiąg wieczystych cechowych we wszystkich zapisana.

44. Roku 1681, marca 17.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Tomaszem Ławrynowiczem, Wasilim Andreiewiczem, Andrzeiem Fiłonowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, a stołowemi: M. Szymanowiczem i Zacharym Astapowiczem,—czynił dość młodszeństwu Andrzey Rodkiewicz, które te czynienie do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

|| *45.* Roku 1681, apryla 16.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Tomaszem Ławrynowiczem, Wasilim Pawłowiczem, Andreiem Fiłonowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, a stołowemi Matyiaszem Szymanowiczem i Zacharym Astapowiczem czynił dosić młodszeństwu Alexander Kapuściński, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

46. Roku 1681, apryla 21.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Tomaszem Ławrynowiczem, Wasilim Pawłowiczem, Andrzeiem Fiłonowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, a stołowemi: Matyiaszem Szymanowiczem i Zacharym Astapowiczem—czynił dość młodszeństwu Marcin Silicz, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

47. Roku 1681, maja 9.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: na miejscu nieboszczyka Tomasza Ławrynowicza p. Jakubem Masłowskim, Wasilim Pawłowiczem, Andrzeiem Fiłonowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, a stołowemi: Matyiaszem Szymanowiczem i Zacharym Astapowiczem,—służyłem potsciwie, dobrze jako zwykło i według przywileiu jego królewskiey mosci i artykułów nam nadanych, na imie Jawchim Koziawka, które to wysłużenie do xiąg wieczystych cechowych jest zapisano.

48. Roku 1682, decembra 6.—Przed namy starszomy, na ten rok zosadaiocimy: Jakubom Masłowskym, Stephanom Pawłowyczom, Janom Koroniewiczom, Mychałom Taradeckym, a stołowymy: Mykołaiem Cychonowyczom i Pawłom Woronieckym,—Siemyon Zykowicz dość czynył młodszęstwu, co iest do xiąg wieczystych cechowich zapysana.

л. 195 || *49.* Roku 1683, januarya 16.—Przed namy starszymy, na ten rok zasadaiocimy: Jakubom Masłowskim, Stepchanom Pawłowiczom, Janom Koroniewiczom, Mychałom Darodckym, a stołowymi: Mykołaiem Cychonowyczom i Pawłom Woronkom. Alexander Herodowicz dość czynył młodszeństwa, co jest do xiąg zapisano.

50. Roku 1683, januari 29.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Wasilim Pawłowiczem, Matyiaszem Szymanowiczem, Andreiem Fiłonowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, a stołowemi: Hrehorym Woiciechowiczem i Zacharym Astapowiczem, — Paweł Tarłecki czynił dość młodszeństwu, które te czynienie jest do xiąg wieczystych zapisano.

51. Roku 1683, marca 22.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: „Wasilim Pawłowiczem, Matjaszem Szymanowiczem, Andreiem Fiłonowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, a stołowemi: Hryhorym Woiciechowiczem i Zacharym Astapowiczem,—Mikołaj Kondratowicz czynił dość młodszeństwu, ktre te czynienie jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

52. Roku 1683, juni 15.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Wasilim Pawłowiczem, Matyiaszem Szymanowiczem, Andreiem Fiłonowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, a stołowemi: Hryhorym Woiciechowiczem i Zacharym Astapowiczem,—Kazimierz Zubowicz czynił dość młodszeństwu, które te czynienie jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

|| *53.* Roku 1683, juni 15.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Wasilim Pawłowiczem, Matyiaszem Szymanowiczem, Zacharym Astapowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, a stołowemi: Zacharym Astapowiczem i Hryhorym Woiciechowiczem,—czynił dość młodszeństwu Jakim Michnow zięć, Słuczanin, co jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

54. Roku 1683, juni 17.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Wasilim Pawłowiczem, Matyiaszem Szymanowiczem, Andreiem Fiłonowiczem i Harasimem Jurkiewiczem, a stołowemi: Hryhorym Woiciechowiczem i Zacharym Astapowiczem,—czynił dość młodszeństwu Józef Papkiewicz, roboty różney husarskiey, które te czynienie jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

55. Roku 1683, juli 1.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Wasilim Pawłowiczem, Matyiaszem Szymanowiczem, Andreiem

Fiłonowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, a stołowemi: Hryhorym Woiciechowiczem i Zacharym Astapowiczem,—czynił dość młodszeństwu Naum Bobkowicz, cechmistrzowicz cechu naszego szewskiego, roboty trzewikow korkowych, te czynienie jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

56. Dość czinienia ukupu Jachima Koziawki. Roku 1683, septembra 5.—Przed namy starszymi cechmistramy, na ten rok zosadajocimy: Wasilem Pawłowyczom, Matwieiom Szymanowiczom, Andreiem Fyłonowiczom, Harasimem Jurkowiczom, a stołowimy: Hryhorom Woiciechowiczom i Zacharom Astapowiczom,—Jawchim Koziawka dość czynył ukupu, co jest doxiąg wieczystych zapisana.[1] л. 214

57. Dość czynienie ukupowi Józefa Papkiewicza. Roku 1683, novembra 9.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Wasilim Pawłowiczem, Matyiaszem Szymanowiczem, Andreiem Fiłonowiczem, na mieyscu Harasima Jurkiewicza Stefanem Pawłowiczem, a stołowemi: Hryhorym Woiciechowiczem i Zacharym Astapowiczem,—Józef Papkiewicz dość czynił ukupowi roboty rozney husarskiey, które te czynienie jest do xiąg ceehowych wieczystych zapisano.

58. Dość czynienie ukupowi Siemiona Zykowicza. Roku 1683, january 10.—Przed cechmistrzami na ten rok zasiadajacemi: w. p. M. Szymanowiczem, Andreiem Fiłonowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, a stołowemi: Hryhorym Woiciechowiczem i Zacharym Astapowiczem,—dość czynił ukupowi Siemion Zykowicz, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

|| *59.* Roku 1683, january 19.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: St. Pawłowiczem, M. Szymanowiczem, Andreiem Fiłonowiczem, Harasimem Jurkiewlczem, a stołowemi: Hryhorym Woiciechowiczem i Zacharym Astapowiczem,—dość czynił Daniło Wasilewicz ukupu trzewikow prostych, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

60. Dość czynienie ukupu Stephan Darodcky. Roku 1683, februarÿ 6.—Przed namy starszymy cechmystramy, na ten rok zosadaiocymy: Jakubom Masłowskym, Stephanom Pawłowyczom, Janom Korzoniewyczom, Harasimom Jurkowyczom na miescu Mychała Darodckiyego, a stołowymi: Mykołaiem Cychanowyczom i Pawłom Woronieckym, — Stephan Mychałowycz Darodcky, cechmystrzowych dość czynył ukupu husarskiey roboty, co iest do wieczystych zapisana.

61. Roku 1683, aprela 8.—Przed namy starszymy, cechmystramy, na ten rok zasadaiocymy: Wasiłem Pawłowyczom, Harasymom Jurkowyczom, Andreiem Fyłonowiczom, Mykołaiem Cychanowiczom, a stołowymy: Zacharom Astapowiczom i Kasperom Szymanowiczom—Matyasz Stephanowicz dość czynył ukupu, co jest do wieczystych cechowych xiąg zapisana.

|| *62.* Roku 1683, decembra 13.—Przed nami cechmistrzami, na ten л. 198 rok zasiadaiącemi: Wasilim Pawłowiczem, Marcinem Szymanowiczem, Andreiem Fiłonowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, a stołowymi Hryhorym Woiciechowiczem i Zacharym Astapowiczem,—czynił dość młodszeństwu Andrey Arapinowicz, które te czynienie jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

63. Roku 1683, decembra 13.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Wasilim Pawłowiczem, Marcinem Szymanowiczem, Andreiem Fiłonowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, a stołowemi: Hryhorym Woi-

[1] Дапіска: Za którego pisarza bytności, tedy Siłka te sprawy zapisował, które za nowem pisarzem rocznym, za uproszeniem y pozwolieniem panow cechmistrzow, jako wyszey opisano y w rejestrze ci w jedną zapisano.

ciechowiczem i Zacharym Astapowiczem,—czynił dość młodszeństwu Kasper Szymanowicz, które te czynienie jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

64. Wysłużenie młodszeństwa Alexandra Janowa. Roku (1683 даты няма). Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Wasilim Pawłowiczem, Marcinem Szymanowiczem, Andreiem Fiłonowiczem, Harasimem Jurkiewiczem, a stołowemi: Hryhorym Woiciechowiczem i Zacharym Astapowiczem, — Alexander Janow czynił dość młodszeństwu, które te czynienie jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

|| *65.* Roku 1684, february 29.—Przed nami cechmistrzami, p.p. Jakubem Masłowskim, Stefanem Pawłowiczem, Janem Koroniewiczem, Michałem Taradeckim, Mikołaem Ciechanowiczem, Pawłem Woronieckim, na ten rok zą siadaiącemi, czyni dosyć na imię Matiasz Stefanowicz, roboty włoskiey, co iest do xiąg wieczystych zapisano, za młodszeństwo.

66. Dość czinienia młodszęstwu Kazimiera Iwanowicza Kuchcińskiego. Roku 1684, januaria 30.—Przed nami starszimy cechmistrzamy, na ten rok zosadaiocimy: Jakubom Masłowskim, Stephanom Pawłowiczom, Janom Koroniewiczom, Mychałom Darodckym a stołowymy: Mykołaiem Cychanowiczom i Pawłom Woronieckim,— Kazymierz Janowicz Kuchcyński dość czynił młodszeństwu, co jest zapisano do xiąg cechowych.

67. Roku 1684, junia 5.—Przed nami starszymy cechmystrzamy, na ten rok zosadaiocymy: Jakubom Masłowskim, Stephanom Pawłowyczom, Janom Koroniewiczom, Mychałom Darodckym, a stołowymy: Mykołaiem Cychanowiczom, Pawłom Woroneckym,—Mychał Kułakowycz dość czynył młodszęstwu, co jest do ksyog wieczystych cechowych zapysana.

л. 199 || *68.* Roku 1684, octombra 18.—Przed namy starszymy cechmystramy, na ten rok zosadaiocymy: Jakubom Masłowskym, Stephanom Pawłowiczom, Janom Korzeniewiczom, Mychałom Darodckym, a stołowymy: Mykołaiem Cychanowiczom i Pawłom Woronieckym,—Andrzey Pyetrowicz dosyc czynył młodszęstwu, co jest do wyeczystych zapisana.

69. Roku 1685, februarya 5.—Przed nami starszymy cechmistramy, na ten rok zasadaiocymy: Jakubom Masłowskim, Stephanom Pawłowiczom, Janom Koroniewiczóm, Mychałom Darodckym, a stołowymy: Mykołaiem Cichonowiczem i Pawłom Woronieckim,—Krzysztop Niedzielsky dość czynił młodszeństwa, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

70. Roku 1685, februarya 17.—Przed namy starszymy cechmystrzamy, na ten rok zosadaiocymy: Wasylem Pawłowiczom, Harasymom Jurkowyczom, Andrzeiem Fyłonowiczom, Mykołaiem Cychanowyczom, Kasperom Szymanowiczom,—Stephan Darodcky Mychałowicz dosyć czynił młodszęstwa, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

71. Roku 1685, februarya 22.—Przed namy starszymy cechmystrami, na ten rok zosadaiocimy: Wasylem Pawłowyczom, H. Jurkowyczom, Andreiem Fyłonowiczom, Mikołaiem Cychanowiczom, Zacharom Astapowyczom, Kasperom Szymanowyczom,—Jan Stephanowycz dość czynił młodszęstwu, co jest do ksyong wieczystych cechowych zapisano.

|| *72.* Roku 1685, marca 19.—Przed namy starszymy cechmystrzamy, na ten rok zosadaiącymy: Wasylem Pawłowyczom, Harasymom Jurkiewyczom, Andreiem Fyłonowiczom, Mykołaiem Cychanowiczom, Zacharom Astapowyczom, Kasperom Szymanowiczom,—Wasyly Stephanowycz spuszcza chłopca swoiego na imię Andreia Kułakowskiego, z romiosła szewskiego, włoskiey roboty, a po wyzwoleniu ma w tegoż mystrza robyć rok i niedziel sześć,

a mistrz jego ma płacyć według roboty jego, co jest do xiąg wieczystych cechowich zapisano.

73. Roku 1685, septembra 30.—Przed namy starszymy cechmystramy, na ten rok zosadaiocymy: Wasylem Pawłowiczom, Harasymom Jurkowiczom, Stephanom Pawłowiczem, Mykołaiem Cychanowiczom, Kasperom Szymanowiczom,—Paweł Jakubowicz dość czynił młodszenstwu, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

74. Roku 1685, novembra 26.—Przed namy starszymy cechmystrzamy, na ten rok zosadaiocymi: Wasilem Pawłowiczom, Harasimom Jurkowiczom, Stephanom Pawłowiczom Mykolaiem Cychanowiczom, a stołowimi: Zacharom Astapowiczom, Kasperom Szymanowiczom, — Anton Mykołaiowicz dość czynył młodszenstwu, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

75. Roku 1685, jula 25.—Przed nami starszymi cechmystrzamy, na л. 215 ten rok zosadaiocywy: Wasylem Pawłowiczom, Stephanom Pawłowiczom, Harasymom Jurkowiczom, Mikołaiem Cychonowiczom, Zacharom Astapowiczom, Pawłom Woroneckym, na mieyścu Kaspera Szimanowycza—Samuiel Janowicz Kuchcynski, dość czynił ukupu husarski roboty, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

76. Roku 1686, junya 10.—Przed namy starszymy cechmystrzamy, na ten rok zosadaiocymy; Jakubom Masłowskim na mieyscu pana Matyasza Szymanowycza, cechmistrza rocznego, Pawłom Woronieckim, Hryhorom Woiciechowiczom, Zacharom Astapowyczom, a stołowemy: Józefom Paszkiewiczom i Marcynom Pietrowiczom,—Samuiel Szymanowicz dosić czynił ukupu husarskiey roboty, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

77. Roku 1686, junia 19.—Przed namy starszymy cechmystrzamy, na ten rok zasadaiocymy: Jakubom Masłowskym, na mieyscu pana Matyasza Szymanowicza Pawłom Woronieckim, Hryhorom Woiciechowiczom, Zacharom Astapowiczom, a stołowemi: Jozefom Paszkiewiczom i Marcynom Pietrowiczom—Stephan Zacharewicz, syn cechmistrza rocznego, dość czynił ukupu prostey roboty botney, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

|| *78.* Roku 1688, septembra 20.—Przed namy starszymy cechmystramy, na ten rok zasadaiocymy: Wasylem Pawłowyczom, Harasymom Jurkowyczom, Marcynom Pietrowyczom, Mykołaiem Cychonowyczom, a stołowemy: Kasperom Szymanowyczom i Marcynom Sylyczom, — Sawko Sylwonowycz dość czynył ukupu, co jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

79. Roku 1688, novembra 13.—Przed namy starszymy cechmystrzamy, na ten rok zasadaiocymy: Wasylem Pawłowyczom, Harasymom Jurkowyczom, Pawłom Woronieckym na miescu Marcina Pietrowycza, Mykołaiem Cychanowyczom, a stołowemy: Kasperom Szymanowyczom i Marcynem Sylyczem,—Jerzy Symonowycz Łyska, dość czynił ukupu, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

80. Roku 1688, novembra 28.—Przed namy starszymy cechmystrzamy, na ten rok zasadaiocymy: Wasylem Pawłowyczem, Harasimom Jurkowyczom, Marcinom Pietrowyczom, Mykołaiem Cychanowyczom, a stołowemy: Kasperom Szymanowyczom i Marcinom Sylyczom,—Symon Iwanowycz Frywolen dość czynył ukupu, co jest do ksyąg wieczystych cechowych zapisano.

81. || Roku 1688, maia 2.—Przed namy starszymy cechmystrzamy, na л. 206 ten rok zasadaiocymy: Wasylem Pawłowyczom, Marcynom Pietrowyczom, Harasymom Jankowyczom, Mykołaiem Cychonowyczom, a stołowemy: Andreiem Skuratowskim i Marcynom Sylyczom—Danyło Wasylewicz spus-

cza chłopca ucznia nieboszczyka Jana Skuratowskiego, a po wyzwoleniu wedle roskazania cechmistrowskiego zostawać, a u którego mystrza bedzę zostawał, według roboty ma płatą brać, co jest zapisano.

82. Roku 1688, julia 4.—Przed namy starszemy cechmystramy, na ten rok zasadaiocymy: Wasylem Pawłowyczom, Harasymom Jurkowyczom, Mikołaiem Cychonowyczom, Marcinom Pietrowyczom, a stołowemi: Kasperom Szymanowiczom i Jawchymom Koziawkom, na miescu Marcyna Sylycza,—Wasyley, Stephanowycz spuscza chłopca swego na imia Maksyma Astapowycza, z rżemiosła szewskiego włoskiey roboty, a po wyzwoleniu ma w tego mystrza rok robyć, a mystrz jego ma płacyć według roboty jego, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

|| *83.* Roku 1688, septembra 15.—Przed namy starszymy cechmystrzamy, na ten rok zosadaiocymy: Wasylem Pawłowyczom, Harasymom Jurkowyczom, Marcynom Pietrowyczom, Mykołaiem Cychanowyczom, a stołowemy: Kasperom Szymanowyczom, Marcynom Sylyczom,—Kazymierz Zykowycz spuscza chłopca swego na imia Waska Antonowycza z remiosła szewskiego, prosty robotey, a po wyzwoleniu ma w tegoż mystrza robyć rok, a mystrz ma jemu według roboty jego płacyć, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

84. Roku 1688, octobra 24.—Przed namy starszymy cechmystrzamy, na ten rok zasadaiącymy: Wasylem Pawłowyczom, Harasymom Jurkowyczom, Pawłom Woronieckym, na miescu Marcina Pietrowycza, Józefom Paszkiewyczom na miescu Mikołaia Cychanowycza—Harasym Jurkowycz spuska chłopca swego, na imia Łazara Hryhorowycza z remiosła szewskiego, prostey raboty, a po wyzwolieniu w którego kolwiek mystrza ma robyć rok, a mystr ma jemu płacić według roboty jego, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

85. Roku 1688, novembra 17.—Przed namy cechmystramy, na ten rok zasiadaiocymy: Wasylem Pawłowyczom, Harasymom Jurkowyczom, Pawłom Woronieckym na mieyscu Marcyna Pietrowycza, Mykołaiem Cychanowyczom, Kasperom Szymanowyczom, — Zachar Astapowycz spuszcza chłopca swego na imie Jaska Mikołaiewicza z rzemiosła szewskiego prostey roboty, a po wyzwoleniu ma w tegoż mystra robić rok, a mystrz ma płacić jemu według roboty iego, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

л 206а *86.* Młodszeństwo Jakuba Fyłonowycza. Roku 1689, januarja 26.—Przed namy starszymy cechmystrzamy, na ten rok zasadaiocymy: Jakubom Masłowskym, Pawłom Woronieckym, Hryhorym Woyciechowyczom, Zacharym Astapowyczom, a stołowemy: Józefom Paszkiewyczom i Kasperom Szymanowyczom, na mieyscu nominata—Jakub Fiłonowycz dosci czynił młodszenstwu, co iest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

87. Roku 1689, jenuarya 26.—Przed namy starszymy, na ten rok zasadaiocymy: Jakubom Masłowskym, Pawłom Woronieckym, Hrygorom Woyciechowyczom i Zacharom Astapowyczom, a stołowemy: Józefom Paszkiewyczom Kasperom Szymanowyczom na mieyscu nominata i Kasper Szymanowycz spuska chłopca swego na imia Fedora Supranowycza z rzemiosła szewskiego włoskiey roboty, a po wyzwoleniu ma w tegoż mystrza robyć rok i niedziel sześć, a mystrz ma iemu płacić według roboty jego, co iest do xiąg wieczystysh cechowych zapisano.

|| *88.* Roku 1689, lutego 7.—Przed namy starszymy cechmystrzamy, na ten rok zasadaiocymy: Jakubom Masłowskym, Pawłom Woronieckym, Hryhorom Woyciechowyczom, Zacharom Astapowyczom a stołowemy:

Józefom Paszkiewyczom i Andrzeiem Skuratowskim,—Alexander Janowycz spuscza chłopca swego na imia Wasyla Federowycza z rzemiosła szewskiego, husarskiey roboty, a po wyzwoleniu ma w tegoż mystrza robyć, a mystrz jemu płacić według roboty jego, co iest do xiąg cechowych weczystych zapisano.

89. Roku 1689, maia 22.—Przed namy starszymy cechmystrzamy na ten rok zasadaiocymy: Jakubom Masłowskym, Pawłom Woronieckym, Hryhorom Woyciechowyczom, Zacharom Astapowyczom, a stołowemy: Marcynom Sylyczom i na mieyscu Józefa Paszkowycza—Andrzeiem Skuratowskym—Paweł Woronecky, cechmistrz roczny spuscza chłopca swego na imia Bazyla Moraczewycza z remiosła szewskiego, husarskiey roboty, a po wyzwoleniu ma w tegoż mystra robić rok y niedziel sześć, a mystrz jemu ma płacić według roboty jego, co iest do xiąg wieczystych cechowych zapysano.

90. Roku 1689, julya 17.—Przed namy starszymy cechmystrzamy, na ten rok zasadaiącymy: Jakubom Masłowskym, Hryhorom Woyciechowyczom, Zacharom Astapowyczom, a stołowemy: Józefom Paszkiewyczom i Andrzeiem Skuratowskym,—Jan Stephanowy spuscza chłopca swego na imia Fedora Marcinowycza Szewierowskiego, z remiosła szewskiego prostey roboty, a po wyzwoleniu ma w tegoż mystra pół roka służyć, do swientego Jakuba, a mystrz jemu ma płacić według umowy jego. Które pół roka wysłużył przed wyzwoleniem. Co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

91. Roku 1689, septembra 4.—Przed namy starszymy cechmystrzamy, л. 207 na ten rok zosadaiocymy: Jakubom Masłowskym, Pawłom Woronieckym, Hryhorom Woiciechowyczom, Zacharom Astapowyczom, a stołowemy: Józefom Paszkiewyczom i Andzeiem Skuratowskym,—Samueli Szymanowycz spuscza chłopca z remiosła husarskey roboty na imia Hryhora Szymanowycza, a po wyzwoleniu ma w swegoż mystra robyć rok, a mystrz jego ma płacyć według roboty jego, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano, a jeżeliby maistrz jego nie ofektował jego, to na woly cechmystrzowey.

92. Roku 1689, septembra 11.—Przed namy starszymy cechmystrzamy, na ten rok zasadaiocymy: Harasymom Jurkowyczom, na mieyscu Jakuba Masłowskiego, Pawłom Woronieckym, Harasymom Jurkowyczom Zacharom Astapowyczom, a stołowemy: Józefom Paszkiewyczom i Andrzeiem Skuratowskym,—Jakub Masłowsky spuscza chłopca swego na imia Jana Bormanowskiego, z remiosła szewskiego husarskiey roboty, a po wyzwoleniu ma w tegoż mistrza robić rok i niedziel sześć, a mystrz jego ma płacyć według roboty jego, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

‖ *93*. Roku 1690, marca 11.—Przed namy starszymy cechmystrzamy, na ten rok zosadaiocymy: Jakubom Masłowskym, Pawłom Woronieckym, Janom Koroniewyczom, Mychałom Darodckym, a stołowemy: Piotrom Zykowyczom i Sydorom Chomiczonkiem,—Fedor Pietrowycz spuscza chłopca swego z remiosła szewskiego trzewyczney roboty prostey horbowey, na imia Awdya Krzysztopowycza, a po wyzwoleniu ma w tegoż mystrza robić rok y niedziel sześć, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

94. Roku 1690, aprela 3.—Przed namy starszymy cechmystrzamy, na ten rok zasadaiocymy: Jakubom Masłowskym, Pawłom Woronieckym, Janom Koroniewyczom, Mychałom Darodckym, Marcinem Pietrowyczom,—Józef Paszkiewycz spuscza chłopca swego, husarskiey roboty, na imia Bazyla Janowycza Kuchcynskiego, a po wyzwoleniu ma w tegoż mystra ro-

być rok y niedziel sześć, a mystr iemu płacić według roboty jego, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

95. Roku 1690, maia 4.—Przed namy starszymy cechmystrzamy, na ten rok zasadaiocymy: Jakubom Masłowskym, Pawłom Woronieckym, Janom Koroniewyczom, Mychałom Darodckym, stołowemy: Piotrom Zykowyczom i Sydorom Chomyczonkiem—Fedor Petrowicz spusza chłopca swego naimia Filypa Kondratowycza z remiosła szewskiego, husarskiey roboty, a po wyzwoleniu ma w tegoż mystrza robić rok, a mystrz ma płacyć według roboty jego, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

л. 207в *96*. Roku 1690, maia 4.—Przed namy starszymy cechmystrzamy, na ten rok zosadaiocymy: Jakubom Masłowskym, Pawłom Woronieckym, Janom Koroniewyczom, Mychałom Darodckym, stołowemy: Andrzeiom Skuratowskym i na mieyscu Piotra Zykowycza Sydor Chomiczonak,— Piotr Zykowycz spuscza syna swego z remiosła szewskiego, prostey roboty, na imia Łukasza Pietrowycza Zykowycza, a po wyzwoleniu ma u rodzyca swego zostawać według zwyczaiu, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

97. Roku 1690, maia 14.—Przed namy starszemy cechmystrzamy, na ten rok zosadaiocymy: Jakubom Masłowskym, Pawłom Woronieckym, Janom Koroniewyczom, a stołowemy: Piotrom Zykowyczom i Sydorom Chomyczańskym,—Marcyn Sylycz spuscza ucznia, na imia Łukasza Kuleszewskiego, z remiosła szewskiego husarsky roboty, a po wyzwoleniu ma w tegoż mystrza robyć rok, a mystrz jemu ma płacyć według roboty jego, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

98. Roku 1690, jula 16.—Przed namy starszymy cechmystramy, na ten rok zosadaiocymy: Jakubom Masłowskym, Pawłom Woronieckym, Jozefom Paszkowyczom na miescu Jana Koroniewycza, Mychałom Daradckym, a stołowemy: Pietrom Zykowyczom i Sydorom Chamyczonkiem,— my cechmystrze całym cechiem chłopca spusczamy naimia Krysztopa Andrzeiowycza z remiosła szewskiego, husarsky roboty, a po wyzwoleniu (высыпалася), co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

|| *99*. Roku 1690, jula 30.—Przed namy starszymy cechmystramy, na ten rok zosadaiocymy: Jakubom Masłowskym, Pawłom Woronieckym, Janom Koroniewyczom, Mychałom Darodckym, a stołowemy: Pietrom Zykowyczom i Sydorom Chamyczańskym,—Alexander Herodowycz spuscza chłopca swego z remiosła szewskiego na imia Pawła Janowycza, husarskiey roboty, a po wyzwoleniu ma u któregokolwiek mystra zostawać, a mystr jemu ma płacyć według roboty, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

100. Roku 1690, septembra 4.—Przed namy starszymy cechmystramy, na ten rok zosadaiocymy: Jakubom Masłowskym, Pawłom Woronieckym, Janom Koroniewyczom, Mychałom Darodckym, a stołowemy: Sydorom Chomyczonkom i Piotrom Zykowyczom, — Sawa Fyłonowycz spuscza chłopca swego na imia Mychała Jakowowycza, husarskiey roboty, który po zeisciu nieboszczyka sławney pamięcy Matyasza Szymanowycza, a po wyzwoleniu ma w tegoż mystra robyć rok i niedziel 6, mystr jego ma płacyć wedłu roboty jego, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

л. 216 *101*. Roku 1690, februarya 12.—Przed namy starszymy cechmystramy, na ten rok zosadaiocymy: Jakubom Masłowskym, Pawłom Woronieckym, Hryhorom *(канца няма)*.

102. Roku 1690, maia 4.—Przed namy starszymy, na ten rok zosadaiocymy: Jakubom Masłowskym, Pawłom Woronieckym, Janom Koroniewyczom, Mychałom Darodckym, stołowemy: Andreiom Skuratowskym i na

miescu Piotra Zykowycza Sydorom Chomyczonkom,—Łukasz Piatrowycz Zykowsky dość czynił ukupu prosty roboty, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

103. Roku 1690, septembra 10.—Przed namy cechmystramy, na ten rok zosadaiocymy: Jakubom Masłowskym, Pawłom Woronieckym, Janom Koroniewyczom, Mychałom Darodckym, a stołowymy: Pietrom Zykowyczom i Sydorom Chomyczonкom, Jachym Mychałkowycz dość czynył ukupu, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

|| *104.* Roku 1690, octobra 23.—Przed nami cechmistrzami starszemi: Jakubem Masłowskim, Pawłem Woronieckim, Janem Korzeniwiczem, a na mieyscu Michała Daradeckiego—Jòzef Paszkiewicz, i stołowymi: Piotrem Zykowiczem i Sidorem Chamiczonkiem,—Hrehory Szymanowicz,—cechmistrowicz, dosić czynił naszemu cechowi, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

105. Roku 1691, aprela 2.—Przed namy starszymy, na ten rok zosadaiocymy: Wasylem Pawłowyczom, Hryhorom Woiciechowyczom, Marcynom Pietrowyczom, Józefom Paszkiewyczom, a stołowemy: Kasperom Szymanowyczom i Marcynom Sylyczom,—Andrzey Słonsky na robota prosta botna dość czynył ukupu, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

106. Roku 1691, aprela 2.—Przed namy starszymy cechmystramy, na ten rok zosadaiocymy: Wasylem Pawłowyczom, Hryhorom Woiecechowyczom, Marcynom Pietrowyczom, Jòzefom Paszkiewyczom, a stołowemy: Kasperom Szymanowyczom i Marcynom Sylyczom, — Szymon Matwieiowycz dość czynył ukupu prosty roboty, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

107. Roku 1691, aprela 2.—Przed namy cechmystramy starszymy, na ten rok zosadaiocymy: Wasylem Pawłowyczom, Hryhorom Woiciechowyczom, Marcynom Pietrowyczou, Jozefom Paszkiewyczom, a stołowemy: Kasperom Szymanowyczom i Marcynom Sylyczom,—Audrzey Słonsky dość czynył ukupu roboty husarsky, a miał czynić na prosta robota, co iest do xiąg. wieczystych cechowych zapisano.

108. W y z w o l e n i e c h ł o p c a A n d r z e i a P i n c z u k a л. 208
Roku 1690, novembra 12.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Jakubem Masłowskim, Pawłem Woronieckim, Janem Koroniewiczem, Michałem Daradeckim, a stołowymi: Piotrem Zykowiczem i Sidorem Chomiczonkiem,—Andrzey Pienka spuszcza chłopca swego naimie Iwana Komarowicza, ktòry kunszta swoiego dosyć uczynił, a po wyzwoleniu u tegoż mistrza ma robić rok, a on ma według roboty mu zapłacić, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

109. Roku 1691, januarya 30.—Przed namy starszymy cechmystramy, na ten rok zosadaiocymy: Wasylem Pawłowyczom, Hryhorom Woycechowyczom, Jozefom Paszkowyczom, Marcynom Pietrowyczom, a stołowemy: Kasperom Szymanowyczom i Marcynom Sylyczom,—Hryhory Woiciechowycz spuscza chłopca swego z remyosła szewskiego, naimia Jowchyma Fedorowycza, włosky roboty, a po wyzwoleniu ma w tegoż mystra robyć rok, a mystrz ma jemu według roboty jego płacić, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

110. Roku 1691, marca 12.—Przed namy starszymy cechmystramy, na ten rok zosadaiocymy: Wasylem Pawłowyczom, Marcynom Pietrowyczom, Hryhorom Woycechowyczom, Józefom Paszkowyczom, stołowemy: Kasperom Szymanowyczom i Marcynom Sylyczom,—Paweł Szymanowycz spuscza chłopca swego naimia Olexa Pietrowycza z remyosła szewskiego husarskiey roboty, a po wyzwoleniu ma w tegoż mystra robyć rok a nie-

dziel sześć, a mystr jemu ma płacić według roboty jego, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

|| *111*. Roku 1691, aprela 30. Przed namy starszymy cechmystramy, na ten rok zasiadaiącemy: Wasylem Pawłowyczom, Hryhorom Woicechowyczom, Marcynom Pietrowyczom, Józefom Paszkiewyczom, a stolowemi Kasperom Szymanowyczom i Marcynom Sylyczom,—Kasper Szymanowycz spuscza chłopca swego naimia Dzyemiana Iwanowycza Ostrowskiego z remiosła szewskiego włosky roboty, a po wyzwoleniu ma w tegoż mystra robyć rok i niedziel 6, a mystrz jemu ma płacyć według roboty jego, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

112. Roku 1691, maia 7.—Przed namy starszymy, na ten rok zosadaiocymy: Wasylem Pawłowyczom, Hryhorom Woicechowyczom, Józefom Paszkiewyczom, a stołowemy: Kasperom Szymanowyczom i Marcynom Sylyczom,—Marcyn Pietrowycz spuscza chłopca swego naimia Jana Marcynowycza z remyosła szewskiego włosky roboty, a po wyzwoleniu ma według zwyczaiu zostawać, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

113. Roku 1691, junia 22.—Przed namy starszymy, na ten rok zosadaiocymy: Wasylem Pawłowyczom, Hryhorom Woicechowyczom, Marcynom Pietrowyczom, Józefom Paszkiewyczom, a stołowemy: Kasperom Szymanowyczom i Marcynom Sylyczom, — Samuel Janowycz Kuchcynsky spuscza chłopca swego naimia Jana Andryewycza Koledu z remiosła szewskiego husarsky roboty, a po wyzwoleniu ma w tegoż mystra robyć rok y niedziel cześć, a mistrz jemu ma płacić według roboty jego, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

114. Roku 1691, jula 15.—Przed namy starszymy cechmystrzamy, na ten rok zosadaiocymy: Wasylem Pawłowyczom, Hryhorom Woicechowyczom, Marcynom Pietrowyczom, Jozefom Paszkiewyczom, a stołowymy: Kasperom Szymanowyczom i Marcynom Sylyczom, Mykołai Danyłowycz spuscza chłopca swego naimia (адарвана) z remiosła szewskiego husarsky roboty, a po wyzwoleniu ma w tegoż mystrza robyć rok i miesięcy cześć, a mystrz jemu ma płacyć według roboty jego, co jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

л. 209 *115*. Roku 1691, augusta 12.—Przed namy starszymy cechmystramy, na ten rok zozadaiocymy: Wasylem Pawłowyczom, Hryhorom Woiciechowyczom, Marcynom Pietrowyczom, Józefom Paszkiewyczom, a stołowemy: Kasperom Szymanowyczom i Marcynom Sylyczom, — Jakub Masłowsky spuscza chłopca swego naimia Jana Szczerbyckiego z remiosła szewskiego husarsky roboty, a po wyzwoleniu ma w tegoż mystra robyć roki mieśięcy sześć, a mystrz jemu ma płacyć według roboty jego, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapysano.

116. Roku 1691, augusta 12.—Przed namy starszymy cechmystrzamy, na ten rok zosadaiocymy: Wasylem Pawłowyczom, Hryhorom Woiciechowyczom, Marcynom Pietrowyczom, Jozefom Paszkiewyczom, a stołowemy: Kasperom Szymanowyczom i Marcynom Sylyczom,—Alexander Baranowycz spuscza chłopca swego Chomu Janowycza Kołosiewycza z remiosła szewskiego trawyczny roboty prosty, a po wyzwoleniu ma w tegoż mystrza robyć rok, a mystrz jemu ma płacyć według roboty jego, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

117. Roku 1691, awgusta 20.—Przed namy starszymy cechmystrzamy, na ten rok zosadaiocymy: Wasylem Pawłowyczom, Zacharom Astaphowyczom—na miescu Hrehorego Woycechowycza, Marcynom Pietrowyczom, Józefom Paszkiewyczom, a stołowemy: Kasperom Szymanowyczom i Marcynom Sylyczom,—Mykołay Danyłowycz spuscza krewnego swego naimia

Iwana Mychałowycza Darodckiego z remiosła szewskiego, roboty prosty, a po wyzwoleniu ma w tegoż mystrza robyć, co jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

|| *118*. Poku 1691, awgusta 20.—Przed namy starszymy cechmystrzamy, na ten rok zosadaiocymy: Wasylym Pawłowiczom, Zacharom Astapowyczom na miescu Hrehorego Woicechowycza, Marcynom Pietrowyczom Józefom Paszkiewyczom, stołowemy: Kasperom Szymanowyczom i Marcynom Sylyczom,—Marcyn Sylycz spuscza cechmystrowycza naimia Iwana Mychałowycza Darodckyego z remyosła szewskiego husarky roboty, a po wyzwoleniu ma w tegoż mystra robyć rok i 6 niedziel, a mystrz jemu ma płacyć według roboty, co jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

119. Roku 1691, augusta 27.—Przed namy starszymy, na ten rok zosadaiocymy: Wasylem Pawłowyczom, Zacharom Astapowyczom—na miescu Hrehorego Woicechowycza, Marcynom Pietrowyczom, Jòzefom Paszkiewyczom, a stołowemy: Kasperom Szymanowyczom, Marcynom Sylyczom Andrzeiem Skuratowskym,—Sidor Chamyczonak spuscza chłopca swego naimia Stephana Bogomylskiego, z remyosła szewskiego, husarsky roboty, a po wyzwoleniu ma w tego mystrza robyć rok i niedziel sześć, a mystr jemu ma płacyć wedlug roboty jego, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

120. Roku 1691, decembra 16.—Przed namy starszymy cechmystramy, na ten rok zosadaiocymy: Wasylem Pawłowyczom, Zacharom Astapowyczom na miescu Hrehorego Woicechowycza, Marcynom Pietrowyczom, Józefom Paszkiewyczom, a stołowemy: Kasperom Szymanowyczom i Marcynom Sylyczom,—Hryhory Sylycz spuscza chłopca, syna swoego naimia (адарвана) Hryhorowycza Szymkowskiego z remiosła szewskiego, a po wyzwoleniu ma zostawać w tegoż myslrza podług zwyczaju, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

121. W y z w o l e n i e c h ł o p c a p a n a Z a c h a r a A s t a p o w i c z a. Roku 1692, liutego 3.—Przed nami starszymi, na ten rok zasiadaiącemi: Jakubem Masłowskim, Pawłem Woronieckim, Kasperem Szymanowiczem, Zacharym Astapowiczem, stołowymi: Piotrem Żykowiczem i Sidorem Chamicząkiem,—pan Zachary Astapowicz spuszcza chłopca swego naimie Siemiena Czerniakowicza, który liata swoie cnotliwie wysłużył, a po wyzwolenia swoim ma u tego maistra robić roki sześć niedziel; powinien maister płacić według ręki jego, co jest do xiąg wieczystych zapisano. л. 209в

122. Roku 1692, february 24.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Jakubem Masłowskim, Pawłem Woronieckim, Kasperem Szymanowiczem, Zacharym Astapowiczem, stołowymi: Piotrzem Zykowiczem i Sidorem Chamicząkiem,—Mikołay Daniłowicz spuszcza chłopca swego Chwiedora Andreiowicza roboty husarskiey, który cnotliwie lata swoie wysłużył, a po wyzwoleniu swoim ma u tegoż maystra robić rok i sześć niedziel,i powinien mayster płacić według ręki jego. Który wyzwolony z chłopiectwa roboty husarskiey. Co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

|| *123*. W y z w o l i e n i e p a n a W o r o n i e c k i e g o c h ł o p c a Roku 1692, aprylia 14.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Jakubem Masłowskim, Pawłem Woronieckim, Kasperem Szymanowiczem, Zacharym Astapowiczem, stołowymi: Piotrem Zykowiczem i Sidorem Chamicząkiem niebytności iego Jędrzei Piotrowicz,—Paweł Woroniecki szpuszcza chłopca swego naimie Stefana Własowicza, husarskiej roboty, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

124. Wyzwolienie chłopca naimie Jana Kuksy. Roku 1692, aprylia 14.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącymi: Jakubem Masłowskim, Pawłem Woronieckim, Kasperem Szymanowiczem, Zacharym Astapowiczem, stołowymi: Piotrzem Zykowiczem i Sidorem Chamicząkiem,—spuszcza Jan Zacharewicz Kuksa chłopca swego naimie Fiedora Lipskiego, który lata swoie cnotliwie wysłużył, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

125. Wyzwolienie pana Jozefa Paszekiewicza Sidora Sielima. Roku 1692, aprylia 16.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Jakubem Masłowskim, Pawłem Woronieckim, Kasperem Szymanowiczem, Zacharym Astapowiczem, Piotrzem Zykowiczem, Sidorem Chamicząkiem, na mieiscu Piotrza Zykowicza Alexander Janowicz,—Jozef Paszkiewicz spuszcza chłopca swego naimie Sidora Sulimowicza, który liata swoie cnotliwie wysłużył, a po wyzwolieniu u tegoż maistra ma rok robić, ma onemu płacić według ręki jego, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

л. 210 *126.* || Wyzwolienie Jawchima Koziawki chłopca naimie Marcina Koziawki. Roku 1692, aprylа 18. — Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Jakubem Masłowskim, Pawłem Woronieckim, Kasperem Szymanowiczem, Zacharym Astapowiczem, Piotrzem Zykowiczem, Sidorem Chamicząkiem,—Jawchim Koziawka spuszcza chłopca swego naymie Marcina Koziawku, który liata swoie cnotliwie wysłużył, a po wyzwolieniu u tegoż maistrza ma rok robić, a on mu powinien płacić według ręki iego, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

127. Wyzwolienie chłopca pana Jaku ba Masłowskiego Jana Sałancewicza. Roku 1692, junij — 16. Przed namy cechmistrzamy, na ten rok zasiadaiącemy: Jakubem Masłowskim, Pawłem Woronieckim, Kasperem Szymanowiczem, na miescu jego Józef Paszkiewicz, Zacharym Astapowiczem, Piotrzem Zykowiczem, Sidorzem Chamicząkiem,—Jakub Masłowský spuszcza chłopca swego naymie Jana Sałancewicza, którzy liata swoie cnotliwie wysłużył, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

128. Wyzwolienie chłopca pana Pawła Jakubowicza, naymie Jana Masłowskiego. Roku 1692, junij 22.—Przed namy cechmistrzamy, na ten rok zasiadaiącemy: Jakubem Masłowskim, Pawłem Woronieckim, Kasperem Szymanowiczem, Zacharym Astapowiczem, a stołowymi: Piotrzem Zykowiczem i Sidorzem Chamicząkiem,—Paweł Jakubowicz spuszcza chłopca swego naymie Jana Masłowskiego, którzy liata swoie cnotliwie wysłużył, a po wyzwolieniu u tegoz maystra ma rok robić, a on mu powinien płacić według ręki jego, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

|| *129.* Wyzwolienie chłopca pana Leona Daradeckiego, naўmie Stafana Turutki. Roku 1692, julij 4. — Przed namy cechmistrzamy starszymy, na ten rok zasiadaiącemy: Jakubem Masłowskim, Pawłem Woronieckim, Kasperem Szymanowiczem, Zacharym Astapowiczem, a stołowymy: Piotrzem Zykowiczem i Sidorzem Chamicząkiem,—Leon Daradecky spuszcza chłopca swego naymie Stefana Turutku, który liata swoie cnoliwie wysłużył, a po wyzwolieniu ma u tegoż maystra robić rok, a on mu powinien płacić według ręki jego, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

130. Wyzwolienie chłopca pana Pawła Woronieckiego, naymie Mikołaia Borysowicza. Roku 1692, septębra 21. Przed namy cechmistrzamy starszymy, na ten rok zasia-

daiącemy: Jakubem Masłowskim, na mieyscu Pawła Woronieckiego—Józef Paszkiewicz, Kasperem Szymanowiczem, Zacharym Astapowiczem, 'a stołowymy: Piotrzem Zykowiczem i Sydorzem Chamycząkiem, — pan Paweł Woroniecki, cechmistrz roczny, spuszcza chłopca swego husarskiei roboty, naimie Mikołaia Barysowicza, który lata swoie cnotliwie wysłużył, a po wyzwolieniu ma u tegoż maystra robić rok y niedziel sześć, a on mu powinien płacić według ręky jego, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

131. Wyzwolienie chłopca pana Jana Sawickiego, naymie Michała Lieonowicza. — Roku 1692, septębra 21. Przed namy cechmistrzamy starszymy, na ten rok zasiadaiącemy: Jakubem Masłowskim, Pawłem Woronieckim, Kasperem Szymanowiczem, Zacharym Astapowiczem, a stołowemy: Piotrem Zykowiczem i Sidorzem Chamycząkiem,—Jan Sawicki spuszcza chłopca swego husarskiey roboty, naymie Jana Leonowicza, który lata swoie cnotliwie wysłyżył, a po wyzwolieniu ma u tegoż maystra robić rok i niedziel sześć, a on mu powinien płacić według ręki jego, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

132. Wyzwolienie chłopca Bazylia Stefanowicza, naymie Macieia Woyciechowicza. — Roku 1692, oktobra 23. Przed namy cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Jakubem Masłowskim, Pawłem Woronieckiem, Kasperem Szymanowiczem, Zacharym Astapowiczem, a stołowymy: Piotrzem Zykowiczem i Sidorem Chamicząkiem, Wasili Stefanowicz spusza chłopca swego naymie Macieia Woyciechowicza, włoskiey roboty, które liata swoie cnotliwie wysłużył, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano. л. 211

133. Wyzwolienie chłopca pana Jakuba Zawackiego, naymie Jędrzeia Filimonowicza. Roku 1692, novębra 9. — Przed nami cechmistrzami starszymi, na ten rok zasiadaiącemi: Jakubem Masłowskim, Pawłem Woronieckim, Kasperem Szymanowiczem, Zacharym Astapowiczem, a stołowemi: Piotrem Zykowiczem i Sidorem Chamicząkiem, — pan Jakub Zawacki spuszcza chłopca swego naymie Jędrzeia Filimonowicza, husarskiey roboty, ktory lata swoie cnotliwie wysłużył, a po wyzwolieniu u tegoż maystra ma rok robić y niedziel sześć, a on mu powinien płacić według ręki jego, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

134. Wyzwolienie chłopca pana Pawła Woronieckiego, naymie Siemiona Silicza. — Roku 1692, nowembra 26. Przed nami cechmistrzami starszymi, na ten rok zasiadaiącemy: na mieyscu Jakuba Masłowskiego Wasily Pawłowicz, Paweł Woroniecki na mieyscu Kaspera Szymanowicza, Józefem Szaszkiewiczem i Zacharym Astafowiczem, a stołowymi: Piotrzem Zykowiczem na miyscu Sidora Chamicząka i Marcinem Siliczem,—pan Paweł Woroniecki, cechmistrz roczny, spuszcza chłopca swego naymie Symona Silicza, husarskiey roboty, który liata swoie cnotliwie wysłużył, a po wyzwolieniu u tegoż maystra ma rok robić y niedziel sześć, a on mu powinien płacić według ręki jego, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

|| *135.* Wyzwolienie chłopca pana Antona Harapinowicza, naymie Stefana Pawłowicza. — Roku 1692, novembra 25. Przed namy cechmistrzami starszymy, na ten rok zasiadaiącemi: Jakubem Masłowskim, Pawłem Woronieckim, Kasperem Szymanowiczem, Zacharym Astafowiczem, a stołowymi: Piotrzem Zykowiczem na mieyscu Sidora Chamicząki i Danieliem Wasiliewiczem,—pan Antoni Harapinowicz spuszcza chłopca swego naymie Stefana Pawłowicza husarskiey

roboty, który lata swoie cnotliwie wysłużył, a po wyzwolieniu u tegoż maystra rok ma robić, a on mu powinien płacić według ręki jego, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.[1])

136. || Roku 1693, aprela 13. — Wasiley Pawłowicz Grosz spuszcza towarzysza swego rzemiosła szewskiego, naymia Romana Podolskiego, husarskiey roboty, i po wyzwoleniu ma według zwyczaju zostawać.

137. Roku 1693, aprela 13.—Kasper Szymanowicz spuszcza towarzysza swego Judasza Lubicza z rzemiosła szewskiego włoskiey roboty.

138. Roku 1693, jula 5.—Jowchym Koziawka spuszcza chłopca swego rzemiosła szewskiego, roboty trzewiczney prostey.

л. 213 *139.* Roku 1693, jula 27.—Jakubowicz spuszcza chłopca swego rzemiosła szewskiego, roboty włoskiey, Łukasza Marcynowicza.

140. Roku 1693, jula 30.—Stefan Darodcki spuszcza chłopca Alexandra-Kazimierza Kowalewskiego, roboty husarskiey.

141. || Wysłużenie chłopca Danielia. Roku 1693, nowembra 30.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Wasilim Pawłowiczem, Hryhorym Woyciechowiczem, Marcinem Piotrowiczem, Józefem Paszkiewiczem, a stołowemi: Kazimierzem Zykowiczem na mieyscu pana Marcina Silicza i Piotrem Zykowiczem,—Daniła Wasiliewicz spuszcza chłopca swego naymie Andrzeia Wołeyka, czarney roboty, a po wyzwolieniu u tegoż maystra ma rok robić y niedziel sześć, a on mu powinien płacić według ręki jego, co jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

142. Wyzwolienie chłopca pana Szymona Macieiewicza. Roku 1694, january 8. — Przed nami cechmistrzamy, na ten rok zasiadaiącemy: Wasiliem Pawłowiczem, Hryhorym Woyciechowiczem, Marcinem Piotrowiczem, Józefem Paszkiewiczem a stołowymi: Kazimierzem Zykowiczem na mieyscu pana Marcina Silicza i Piotrem Zykowiczem,—pan Szymon Macieiowicz spuszcza chłopca swego naymie Isaka Macieiowicza, czarney roboty, który liata swoie cnotliwie wysłużył y po wyzwolieniu ma u tego maystra rok robić y niedziel sześć, a on mu powinien płacić według ręki jego, co iest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

143. Wyzwolenie chlopca pana Mikołaia Kondratowicza. Roku 1694, january 9.—Przed nami cechmistrzami starszymi, na ten rok zasiadaiącimy: Wasylim Pawłowiczem, Hryhorym Woyciechowiczem, Marcinem Piotrowiczem, Józefem Paszkiewiczem, a stołowymi: Kazimierzem Zykowiczem na mieyscu pana Marcina Silicza i Piotrzem Zykowiczem,—Mikołay Kondratowicz spuszcza chłopca swego naymie (адарвана) Jurkiewicza, husarskiey roboty, któren lata swoie cnotliwie wysłużył, a po wyzwolieniu ma u tegoż maystra rok robić y niedziel sześć, a on mu powinien płacić według ręki iego, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

144. Wyzwolienie chłopca pana Jerzego Symonowicza. Roku 1694, january 9. — Przed namy cechmystramy, starszymi, na ten rok zasiadąiocemi: Wasilem Pawłowiczem, Hryhorym Woyciechowiczem, Marcinem Piotrowiczem, Józefem Paszkiewiczem, a stałowemi: Kazimierzem Zykowiczem na mieyscu pana Marcina Silicza i Piotrzem Zykowiczem,—Jerzy Symonowicz spuszcza chłopca swego naymie Stefana Maximowicza, husarskiey roboty, któren liata swoie cnotliwie wy-

[1]) Наступныя два запісы зроблены іншай рукой і атрамэнтам зусім не да прачытаньня. Можна зразумець толькі, што абодва 1692 г. Апошні перанесены, відаць, на л. 212 і так сама нельга прачытаць.

służył, a po wyzwolieniu ma u tegoż maystra rok robić, a on powinien płacić według ręki jego, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

145. || Roku 1699, february 15.—Przed nami cechmistrzami star- л. 200
szymy, na ten rok zasiadaiącemy: Kasperom Szymanowiczem na mieyscu Marcina Silicza Sidorem Chamicząkiem, Hrehorym Woyciechowiczem, Józefem Paszkiewiczem, a stołowymi: Kasimierzem Żykowiczem, i Sawą Filonowiczem, Jerzy Jaskułka dosyć czynył młodszęstwu, co jest do wieczystych cechowych xiąg zapisano.

146. Roku 1699, junij 21.—Przed namy cechmystrzamy starszymy, na ten rok zasiadaiącemy: Kasperem Szymanowiczem, na mieyscu Marcina Silicza Sidorem Chamycząkiem, Hryhorym Woyciechowiczem, Jozefem Paszkiewiczem, a stołowymy: Kazimierzem Zykowiczem i Sawo Filonowiczem,—Mikołay Otroszkiewicz dosic czynił młodszęństwu, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

147. Roku 1699, junij 23.—Przed nami cechmistramy starszymy, na ten rok zasiadaiącemy: Kasperem Szymanowiczem, na mieyscu Marcina Silicza—Sidorem Chamicząkiem, Hryhorym Woyciechowiczem, Józefem Paszkiewiczem, a stołowymy: Kazimierzem Zykowiczem i na mieyscu Sawy Filonowicza Alexander Janowicz,—Jan Marcinowicz włoskiej roboty dosić czynił młodszeństwu, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

148. Roku 1699, septębra 1.—Przed namy cechmystramy starszymy, na ten rok zasiadaiącemy: Kasperem Szymanowiczem, na mieyscu Marcina Silicza—Sidorem Chamicząkiem, Hryhorym Woyciechowiczem, Józefem Paszkiewiczem, a stołowymi: Kazimierzem Zykowiczemi, na mieyscu Sawy Filonowicza Pawłem Jakubowiczem,—Dmitrz Lieszkiewicz czarney roboty dosić czynił młodszeństwu, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

149. || Roku 1700, awgusta 30.—Przed nami cechmystrzamy, na ten rok zasiadaiącemy: Jerzym Jaskułko, Symonem Cichanowiczem, Piotrzem Zykowiczem, Pawłem Woronieckim, a stołowym: Andrzeiem Słonskim i Hryhorym Siliczem,—Alexander Kalinowicz husarskiey roboty dosić czynił młodszęstwu, co jest do xiąg wieczystych zapysano.

150. Roku 1700, awgusta 30—Przed namy cechmystrami starszymy, na ten rok zasiadaiącemy: Jerzym Jaskułko, Symonem Cichanowiczem, Piotrzem Zykowiczem, Pawłem Woronieckim, a stołowymy: Andrzeiem Sląskim i Hryhorym Siliczem, Wasily Warnawicz dosić czinił młodszeństwu, husarskiey roboty, co jest do xiąg wieczystých cechowych zapisano.

151. Roku 1700, decembra 3.—Przed nami starszymi cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Jerem Jaskułko, Symonom Cichanowyczom, Piotrom Zykowyczom, Pawłom Woronieckym, a stołowemy: Andrzeiem Słonskym i Hryhorom Sylyczom,—Piotr Mieleszkiewicz dość czynił młodszeństwu, co iest do xiąg cechowych zapisano.

*152.*Roku 1700, january 5.—Przed nami cechmistrzamy starszemy, na ten rok zasiadaiącemi: Jerzym Jaskułko, Symonem Cichanowiczem, Piotrzem Zykowiczem, Pawłem Woronieckim, a stołowemy: Andrzeiem Słąskym i Hryhorym Siliczem,—Jan Subocz dość czynył młodszęstwa, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

153. Roku 1700, january 7.—Przed nami cechmistrzami starszemy, na ten rok zasiadaiącemy: Jerzym Jaskułko, Symonem Cichanowiczem, Piotrzem Zykowiczem, Pawłem Woronieckim, a stołowymi: Andrzeiem Słonskim i Hryhorym Siliczem,—Bazyly Piotrowsky dosić czynił młodszeństwu, co iest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

л. 220 *154.* || Roku 1703, nowembra 12.—Przed nami cechmistrzami starszemi, na ten rok zasiadaiącemi: Symonem Cichanowiczem, Kasperem Szymanowiczem, Marcinem Siliczem, Józefem Paszkiewiczem, a stołowymy: Kazimierzem Zykowiczem i Alexandrem Baranowiczem, — Fiedor Janowicz, Jan Subocz, Mikołay Otroszkiewicz, te trzy osoby czynili dosyć kolaciji w dzień s. Kozmy y Demiana.

155. Roku 1704, marta 27.—Przed nami cechmistrzami starszemi, na ten rok zasiadaiącemi: Jerzym Jaskułko, Pawłem Jakubowiczem, Jendrzeiem Słonskim, Pawłem Woronieckim, a stołowymi: Lewonem Jakubowiczem, Piotrzem Paszkiewiczem,—Stefan Malinowicz czynił dość kolacyi w dzień bożego ciała, co iest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

156. Roku 1704, nowembra 21.—Przed nami cechmistrzami starszemi, na ten rok zasiadaiącemi: Jerzym Jaskułko, Pawłem Jakubowiczem, Jendrzeiem Słonskim, Pawłem Woronieckim, a stołowymi: Lewonem Jakubowiczem i Piotrem Paszkiewiczem,—Mikołay Paktorowicz, Jan Marcinonowicz, Piotr Daszkiewicz, te trzy osoby czyniły dosyć kolacyi w dzień s. s. Kozmy y Demiana, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

157. Roku 1705, julia 11.—Przed nami cechmistrzami starszymi, na ten rok zasiadaiącemi: Paweł Woronka, Kasperem Szymanowiczem, Samuelem Cichanowiczem, Józefem Paszkewiczem, a stołowymi: Kazimierzem Zykowiczem i Jendrzeiem Hofmanowiczem,—czyniły zadość kolacyi w dzień bożego ciała Alexander Prokopowicz, Samuel Sawrycki, Astap Zacharewski, Jan Baranowicz, które te cztyry osoby czyniły dość kolacyi, co iest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

158. Roku 1706, nowembra 10.—Przed nami cechmistrzami starszemi, na ten rok zasiadaiącemi: Jerzym Jaskułko, Pawłem Jakubowiczem, Jendrzeiem Słonskim, Lewon Jakubowicz, Piotrem Leszkiewiczem—czynili dość kolacyi w dzień s. s. Kozmy y Demiana, Jan Prokopowicz, Bazyli Andrzeiewicz y Paweł Andrzeiewicz otosz te trzy osoby czynili dosyć kolacyi, co jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

159. Roku 1707, junia 24.—Przed nami cechmistrzami starszymi na ten rok zasiadaiącemi: Jerzym Jaskułko, Kasperem Szymanowiczem, Symonem Cichanowiczem, Jędrzeiem Słońskim, a szafarzami: na mieyscu Stefana Darodeckiego Jędrzey Hofmanowicz,—czynili dość kolacyi w dzień bożego ciała—Demian Peresłuhowicż, Józef... (далей адарвана) które te trzy osoby czynili dość kolacyi,—co jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

160. || Roku 1707, nowembra 16. — Przed nami cechmistrzami, starszemi, na ten rok zasiadaiącemi: Jerzym Jaskułko, Kasperem Szymanowiczem, Samuelem Cichanowiczem, Jędrzeiem Słońskim, a szafarzami: na miejscu Jakub Szymanowicz i Łukasz Marcinowicz czyniłi dość kolacyi w dzień s. s. Kozmy y Demiana: 1. Jędrzey Pozniakowski i 2. Jędrzey Kulbacki, co jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

161. Roku 1709, maia 30.—Przed nami cechmystrzamy starszymy, na ten rok zasiadaiącymy: Pawłem Jurkiewyczem, Kasperem Szymanowiczem, Samuelem Cichanowiczem, Jędrzeiem Słońskim, a szafarzami: Łukaszem Zykowiczem i Jędrzeiem Hofmanowiczem, czynili dość kolacyi w dzeń święta bożego ciała: 1, Jan Blinnik, 2. Michał Makarewicz i 3. Awłas Sawrycki, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

162. Roku 1709, junia 1.—Przed nami cechmistrzami starszemi, na ten rok zasiadaiącemi: Mikołaiem Jakubowiczem, Kasperem Szymanowiczem, Samuelem Cichanowiczem, Jędrzeiem Słońskim, a szafarzami: Łukaszem Zykowiczem i Jędrzeiem Hofmanowiczem,—czinił dość kolacyi w dzień

swięta bożego ciała Supron Silicz, jako mistrzowicz roboty husarckiey, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

163. Roku 1712, maia 17.—Przed nami cechmistrzami, starszemi, na ten rok zasiadaiącemi: Jerzym Jaskułko, Sawo Silìczem, Lewonem Jakubowiczem, Piotrem Leszkiewiczem, a szafarzami: Jakubem Szymanowiczem i Iwanem Daradeckim,—czynili dość kolacyi w dzień święta bożego ciała: 1. Jan Woroniecki, 2. Jan Awramowicz, 3. Stanisław Woyciechowicz—te trzy osoby dość czyniły, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

164. Roku 1713, junia 10.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasidaiącemi: Pawłem Jakubowiczem, Kasperem Szymanowiczem, Janem Daradeckim, Łukaszem Zykowiczem, a szafarzami: Alexandrem Szymanowiczem a Janem Woronieckim, czynili dość kolacyi w dzień święta bożego ciała: 1. Michał Doktorowicz, 2. Fiedor Markiewicz, roboty husarskiey i 3. Jakub Stefanowicz (... спарахнела) dość czynili, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

165. || Roku 1713, nowembra 13.—Przed nami cechmistrzami starszymi, na ten rok zasiadaiącemi: Pawłem Jakubowiczem, Kasperem Szymanowiczem, Iwanem Daradeckim, Łukaszem Zykowiczem, a szafarzami: Alexandrem Szymanowiczem i Janem Woronieckim,—czynili dość kolacyi w dzień sw. Kozmy y Demiana 1. Fiedor Kaziawka, 2. Michał Malinowicz, 3. Iwan Baranowicz, 4. Jan Dubiński, te 4 osoby czynili dość kolacyi w dzień s. Kozmy y Demiana, co jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

166. Roku 1714, junia 1.—Przed nami cechmistrzami starszemi, na ten rok zasiadaiącemi: Jerzym Jaskułko, Sawo Siliczem, Lewonem Jakubowiczem, Piotrem Leszkiewiczem, a szafarżami: Jakubem Szymanowiczem i Symonem Siliczem,—czynił dość kolacyi w dzień święta bożego ciała—Jan Jakubowicz, sam jeden, roboty włoskiey, jako mistrzowicz, co jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

167. Roku 1715, listopada 12.—Przed nami cechmistrzami starszemi, na ten rok zasiadaiącemi: Pawłem Jakubowiczem, Kasperem Szymanowiczem, Janem Daradeckim, Łukaszem Zykowiczem, a szafarzami: Alexandrem Szymanowiczem i na miescu Jana Woronieckiego Jan Prokopowicz,—czynili dość kolacy w dzień s. s. Kozmy y Demiana: 1. Jan Bazylewicz, 2. Jakub Sawrycki, 3. Tomasz Niekisły, te trzy osoby czynili dość kolacyi, co iest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

168. Roku 1716, czerwca 12.—Przed namy cechmystrzami starszymi, na ten rok zasiadaiącymy: Jerzym Jaskułko, Łukaszem Zykowiczem, Sawo Siliczem, Alexandrem Szymanowiczem, Piotrem Leszkiewiczem, a szafarzami: na mieyscu Jakuba Szymanowicza—Jan Otroszkiewicz i na mieyscu Szymona Silicza—Łukasz Marcinowicz,—czyniły dość kolacyi w dzień święta bożego ciała: 1. Samuel Chomiczonek roboty husarskiey czarney, 2. Kostanty Sinkiewicz roboty trzewiczney, i 3. Łukasz Kawecki roboty czarney trzewiczney, w niedziele po bożym ciele,co jest do xiąg wieczystych zapisano.

169. Roku 1717, julia 17.—Przed namy starszemy, na ten rok zasiadaiącymi: Łukaszem Zykowiczem, Sawo Siliczem, Alexandrem Szymanowiczem, Marcinem Siliczem, a szafarzami: Janem Otroszkiewiczem i Janem Sawickim, iako cechmistrzowicz—Stefan Szymanowicz czynił dość kolacyi w dzień święta bożego ciała, roboty włoskiey, co jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

170. Roku 1718, junij 2.—Przed namy cechmystrzamy, na ten rok zasiadaiącymy: Alexandrem Szymanowyczem, Sawo Sylyczem, Łukaszem

Zykowyczem, Łukaszem Marcynowyczem, a szafarzamy: Janem Podhayskym i Pawłem Rudnyckym,—Jan Szczeulaszewycz czynył dość koiacyi, co jest do xiąg zapisano.

171. Roku 1718, juny 2.—Przed namy cechmystramy starszymy, na ten rok zasiadaiącemy: Alexandrem Szymanowyczem, Sawo Sylyczem, Łukaszem Zykowyczem, Łukaszem Marcynowyczem, a szafarzamy: Janem Podhayskym i Pawłem Rudnyckym,—Heronym Adamowycz czynył dość kolacyi, co jest do xiąg zapisano.

172. Roku 1718, juny 2.—Przed namy cechmystrzamy starszymy, na ten rok zasiadaiącemy: Alexandrem Szymanowyczem, Sawo Sylyczem, Łukaszem Zykowyczem, Łukaszem Marcynowyczem, a szafaramy: Janem Podhayskym i Pawłem Rudnyckym, Piotr Daraszewycz czynył dość kolacyi, co jest do xiąg zapisano.

л. 222 *173.* || Roku 1721, juny 11.—Przed namy cechmystramy starszemy, na ten rok zasiadaiącemy: Pawłem Jakubowyczem, Kasperem Szymanowyczem, Iwanem Daradeckym, a szafaramy: Janem Sawyckym i Janem Otroszkiewyczem,—Stefan Maxymowycz czynył dość kolacyi, co jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

174. Roku 1721, junij 11.—Przed namy cechmystramy starszymy, na ten rok zasiadaiącemy: Pawłem Jakubowyczem, Kasrerem Szymanowyczem, Iwanem Daradeckym, a szafaramy: Janem Sawyckym i Janem Otroszkiewyczem,—Mykołay Marcynowycz czynył dość kolacyi, co jest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

175. Roku 1722, februarij 16.—Przed namy cechmystrzamy starszymy, na ten rok zasiadaiącemy: Kasperem Szymanowiczem, Sawo Siliczem, Łukaszem Zykowiczem, Piotrem Aleskiewyczem, szafaramy: Alexandrem Kazymierowiczem, Janem Prokopowiczem,—Bartłomy Daradecki godzył cech za para talerow bytych, co iest do xiąg cechowych wieczystych zapisanym.

176. Roku 1722, marca 9.—Przed namy cechmystrzamy starszymy, na ten rok zasiadaiącemy: Gasperem Szymanowiczem, Sawo Sylyczem, Łukaszem Zykowiczem, Piotrem Aleskiewyczem, a safaramy: Alexandrem Kazymierowiczem i Janem Prokopowiczem,—Fedor Borotka godzył cech za kop osiem, roboty czarney trzewiczney, co iest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

177. || Roku 1722, junij 14.—Przed namy cechmistrami starszemy, na ten rok zasiadaiącemy: Gesperem Szymanowiczem, Sawo Siliczem, Łukaszem Zykowiczem, Piotrem Aleskiewiczem, a safaramy: Alexandrem Kazymierowiczem i na mieyscu Jana Prokopowicza Mikołaiem Otroskiewiczem,—Antoni Jakubowicz dosyć czynił cechowy, co iest do xiąg weczistych zapisano.

178. Roku 1722, junij 31.—Przed namy cechmistramy, starszymy, na ten rok zasiadających: Gasperem Szymanowiczem, Sawo Syliczem Łukaszem Zykowiczem, Piotrem Aleskiewiczem, a stołowemi: Alexandrem Kazymierowiczem i Fiedorem Koziawko,—godzył cech Jeumien Baranowicz, cechmistrowski syn, roboty husarskiey, dał do skrinki brackiey para talarow bitych, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

179. Roku 1722, octobra 12.—Przed nami cechmystrami starszemi, na ten rok zasiadaiącemi: Gasperem Szymanowiczem, Sawo Sylyczem, Łukaszem Zykowiczem, Piotrem Aleskiewiczem, a stołowemy: Alexandrem Kazymierowiczem i Fiedorem Koziawko,—godzył cech Alexander Sokira za roboto husarsko, dał po skrinki brackiey para talarow bitych, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

180. Roku 1723, maja 2.—Przed nami cechmistrzami starszemy, na ten rok zasiadaiącemi: Pawłem Jakubowiczem, Alexandrem Szymanowiczem, Janem Daradeckim, Jendrzeiem Słońskim, a stołowemy: Janem Paszkiewiczem i Janem Sawickim, Hrihori Sawiczki dość czynył kolacyi, co iest do xiąg wieczystych cechowych zapisano.

181. || Roku 1723 (s. d.). Przed nami cechmistrzami, starszemi, na л. 228
ten rok zasiadaiącemi: Pawłem Jakubowiczem, Alexandrem Szymanowiczem, Janem Daradeckim, Jendrzeiem Słonskim, a stołowemy: Janem Otroszkiewiczam i Janem Sawiczkim,—Piotr Sylicz dość czynił cechu, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

182. Roku 1723, decembra 6.—Przed nami cechmistrzamy starszymi, na ten rok zasiadaiącemi: Pawłem Jakubowiczem, Alexander Szymanowicz, Janem Deradeckym, Jendrzeiem Słońskim, a stołowemi: Janem Otroskowiczem i Janem Sawiczkim,—Stefan Fiedorowicz godził cech za złotych 16, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

183. Roku 1723, decembra 13.—Przed namy cechmystrami starszymy, na ten rok zasiadaiącymy: Pawłem Jakubowiczem, Alexandrem Szymanowiczem, Janem Daradeckim, Jendrzeiem Słonskim, a stołowemi: Janem Otroskiewiczem i Janem Sawiczkim,—Mikołay Sawicki dość czynił cechowi młodszeństwa, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

184. Roku 1724, maia 12.—Przed namy cechmystrzamy starszymy, na ten rok zasiadaiącemi: Gasperem Szymanowiczem, Sawo Siliczem, Łukaszem Zykowiczem, Piotrem Aleskiewiczem, a stołowemi: Alexandrem Kazimierowiczem i Łukaszem Marcinowiczem,—Jan Mazurkiewicz dość czynił kolacyi, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

185. || Roku 1726, juni (s. d.). Przed namy cechmystramy starszymi, na ten rok zasiadaiącemi: G. Symanowiczem, Sawo Silyczem, Łukaszem Zykowiczem, Pawłem Aleskiewiczem, a safarami: Alexandrem Kazimierowiczem, Łukaszem Marcinowiczem,—dość czynili kolacy trzy osob: 1. Paweł Silicz, 2. Semien Baranowicz, Jakub Trubecki, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

186. Roku 1726, septembra 25. — Przed namy cechmystrzamy starszymi, na ten rok zasiadaiącemi: G. Szymanowiczem, Sawo Sylyczem, Łukaszem Zykowiczem, Pawłem Aleskiewiczem, a stołowemi: Alexandrem Kazimierowiczem i Łukaszem Marcinowiczem,—Paweł Silicz dość czynił całemu cechowi, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

187. Roku 1727, marca 23.—Przed namy cechmystrzamy starszimi, na ten rok zasiadaiącymi: Paweł Jakubowicz, Alexandrem Szymanowiczem, Łukaszem Zykowiczem, Jendrzeiem Słonskim, a stołowemy: Janem Sawickim i Janem Jakubowiczem,—Walenty Matuszewicz czynił synu swojemu cecha godzenia, naimie Michał Matuszewicz, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

188. Roku 1730, julij 18 dnia. Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącymi: Janem Podhayskim, Stefanem Szymanowiczem, Janem Iskierko, Jakubem Sawryckim, a stołowymi: Janem Siłko i Tomaszem Niekisłym,—Fiedor Szabunka przeniossię do xiąg wieczystych, co iest zapisano.—Pisar Heliasz Podhayski.

189. || Roku 1730, septembra 27.—Przed nami cechmistrzami, na ten л. 231
na rok zasiadaiącemi: sławetnym Thodorem Markiewiczem, sławetnym Marcinem Sciaputo, sławetnym Konstantym Lewonowiczem, uczściwymi szafarami a stołowemi—Paweł Ciżewski godził cech Marcin Ławrenowicz, co do wieczystych xiąg zapisano.

190. Roku 1731, maia 10 dnia. Przed nami cehmistrzami, na ten rok zasiadaiącymy: sławetnym panem Marcinem Scieputo, sławetnym panem Teodorem Sauryckim, sławetnym panem Janem Siłko, a stołowymi: Mikołaiem Lisowskim i Pawłem Ciżewskim,—zagodził cech naimie Andrzey Borodka, który dał do skrzynki cerwony złoty, a młotszęstwo odsłużył, co jest do xiąg wieczystych zapisano y przyięty na roboto husarsko. Ignacy Podhayski pisar y chorąży cechowy.

191. || Roku 1731, januarii 6. —Przed nami cechmystrzamy, na ten rok zasadaiącymi: przedemno Stefanem Szymanowiczem, Piotrem Aleszkiewiczem Janem Atraskiewiczem, a stołowymi—pan Daniel Malinowicz zadość cechowi naszemu szewskiemu dał do skrinki brackiey złotych 16, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

192. Roku 1731, s. d. Przed namy cechmystrzami na ten rok: Pawłem Jakubowiczem, Janem Deradeckim, Janem Jakubowiczem, a stołowymi: Łukaszem Marcynowiczem i Paułem Rudnickim,—pan Jan Rudnicki zadosić czynił cechowi, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

193. Roku 1731, decembra. s. d. Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Teodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrem Szymanowiczem, Stefanem Siliczem, a stołowemi: Jakubem Sawryckim i Piotrem Siliczem,—Jan Pietkiewicz do xok wieczystych przeniossię.

л. 232 *194.* || Roku 1732, nowembra 17.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Stefanem Szymanowiczem, Sawo Siliczem, Janem Atraszkiewiczem, Piotrem Aleskiewiczem, a safarzami: Łukaszem Marcynowiczem i Alexadrem Kazimierowiczem,—Hrygory Peresłuha kunstu husarskiego dał do skrzynki talarow 2, godził cech, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

195. Roku 1733, februari 26.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Stefanem Szymanowiczem, Sawo Siliczem, Janem Atraszkiewiczem, Piotrem Aleszkiewiczem, a szafarzami: Bazylim Atraszkiewiczem i Janem Sawryckim,—Roman Atraszkiewicz czynił cechowi ze wszytkim y za młodtzeństwo, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

196. || Roku 1733, marca 4.—Przed namy cechmistrami, na ten rok zasiadaiącemi: Pawłem Jakubowiczem, Alexandrem Szymanowiczem y Janem Daradeckim, Janem Jakubowiczem, Antonim Jakubowiczem, Stefanem Rokaciewskim,—godził młodszęstwo Józef Matusewicz, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

197. Бяз даты (1733 г.) Przed namy cechmystramy, na ten rok zasiadaiącemi: Pawłem Jakubowiczem, Ałexandrem Szymanowiczem, Janem Daradeckim i Janem Jakubowiczem, a stołowemy; Antonim Jakubowiczem i Stefanem Rokaczewskim,—Michał Mierawski dość czsynił kolacyi, co jest do xiąg wieczystych zapisano

198. Бяз даты (1733 г.). Przed nami cechmystrami, na ten rok zasadaiącymy: Pawłem Jakubowiczem, Alexandrem Szymanowiczem, Janem Daradeckim, Janem Jakubowiczem, a stołowymi: Antonim Jakubowiczem i Stefanem Rokaczewtkim,—Samuel Chomicz dość czynił kolacyi, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

л. 233 || *199.* Roku 1733, marca 8.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Pawłem Jakubowiczem, Alexandrem Szymanowiczem, Janem Daradeckim, Janem Jakubowiczem, a szafarzami: Antonim Jakubowiczem i Stefanem Rokaciewskim,—godził cech Andrzey Malinowicz roboty husarskiey szewskiey talarow dwa, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

200. Roku 1735, maja 28.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Pawłem Jakubowiczem, Alexandrem Szymanowiczem, Janem Jakubowiczem, a stołowemi: Alexandren Kazimierowiczem i Antonim Jakubowiczem,—godził młodszęstwo naimie Kazimierz Łapkowski, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

201. Roku 1736, juli 12.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasadaiącemi: Stefanem Szymanowiczem, Janem Jakubowiczem, Stefanem Rokaciewskim, a stołowemi Stefanem Syliczem i Jakubem Saurysckim, Tomasz Niekisły, co jest do xiąg zapisano wieczystych. (Bідавочна запіс ня поўны. Нават „Tomasz Niekisły" прыпісана зьверху).

203. || Roku 1737, stycznia 17.—Przed namy cechmystrami, na ten rok zasadaiącymi: Teodorem Markiewiczem, Alexandrem Szymanowiczem, Stefanem Siliczem, Jakubem Sawryckim, Piotrem Siliczem,—pan Helias Silicz godził cech czarney roboty, dał do skrzynki brackiey talerow 2 z młodszęstwem, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

204. Roku 1737, february 7.—Przed namy cechmystrami, na ten rok zasiadaiącymy: Todorem Markiewiczem, Alexandrem Symanowiczem, Stefanem Rakaciewskim, Stefanem Siliczem, a Jakubem Sawryckim i Piotrem Siliczem,—pan Jan Silicz godził cech włoskiey roboty, dał do skrzynki talerow 2, z młodsenstwem, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

205. Roku 1737, marca 4.—Przed namy cechmystrzamy, na ten rok zasiadaiącymi: Teodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrem Szymanowiczem, Stefanem Syliczem, a stołowemi: Jakubem Sawryckim i Piotrem Silyczem, godzył młodszenstwo naimie Jan Pawłowsky, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

206. || Roku 1738 marca 11. Przed namy cechmystrzami,na ten rok л. 223-a zasiadaiącymi: Stefanem Symanowiczem, Janem Atraskiewiczem, Janem Iskierko, Jakubem Sawryckim, a stołowemi Tomaszem Niekisłym, Bazylim Atraskiewiczem,—pan Marcin Szydłowski zadość ucynił młodszeństwu, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

207. Roku 1738, marca. 12.—Przed namy cechmystrzamy, na ten rok zasiadaiącymi: Stefanem Symanowiczem, Janem Atraskiewiczem, Janem Iskierko, Jakubem Sawryckim, a safarzami: Tomaszem Niekisłym i Wasilim Atraskiewiczem,—pan Ławren Leonowicz zadość uczynił młodszenstwu, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

208. Roku 1738, augusta 4.—Przed nami cechmystrzami, na ten rok zasiadaiącymi: Stefanem Szymanowiczem, Janem Atraskiewiczem, Janem Iskierko, Jakubem Sawryckim, a szafarzami: Tomaszem Niekisłym i Jakubem Trubeckim,—Stefan Szydłowski zagodził cech z młodszeństwa, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

209. Roku 1735, augusta 30.—Przed nami cechmystramy, na ten rok zasiadaiącemy: Stefanem Szymanowiczem, Janem Atraskiewiczem, Janem Iskierko, Jakubem Sawryckim, a safarzami: Tomaszem Niekisłym i Jakucem Trubeckim,—utsciwy pan Marcin Szydłowski z młodszych xiąg do wieczystych jest zapisan.

210. || Roku 1740, julij 24.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącymi: Janem Podhayskim, Stefanem Szymanowiczem, Janem Iskierko, Jakubem Sawryckim, a stołowymi: Janem Siłko i Tomaszem Niekisłym,—przeniossię do xiąg wieczystych Kazimierz Łapkowski, co iest zapisano do xiąg.

211. Roku 1745, februarij18.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi, to iest: Theodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrem Szymanowiczem, Stefanem Siliczem, a stołowemi: Pawłem

Czyżewskim i Mikołaiem Lisowskim,—przeniosłsię do xiąg wieczystych Andrzey Koczarzewski, co jest zapisano.

212. Roku 1745, februarij 18.—Przed nami cechmystramy, na ten rok zasiadaiącemi, to iest: Theodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrem Szymanowiczem, Stefanew Siliczem, a stołowemi: Pawłem Czyżewskimi i Mikołaiem Lisowskim,—przeniosł się do xiąg wieczystych Jan Lachowicz, co iest wieczyscie zapisano.

213. Roku 1745, februarij 25.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi, to iest: Theodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrem Szymanowiczem, Stefanem Siliczem, a stołowemi: Pawłem Czyżewskim i Mikołaiem Lisowskim,—czynili zadość kolacyi: Alexander Szpirkiewicz i Jerzy Saiewicz dla braci wszytkich, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

214. Roku 1745, marca 18.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi, to iest: Theodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrem Szymanowiczem, Stefanem Siliczem, a stołowemi: Pawłem Czyżewskim i Mikołaiem Lisowskim,—czynił zadość młodszeństwu Hryhory Sliżewicz, co iest do xiąg wieczystych zapysano.

215. Roku 1746, januarii 17.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi, to iest: Theodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrem Szymanowiczem, Stefanem Siliczem, a stołowemi: Pawłem Czyżewskim i Mikołaiem Lisowskim,—czynił zadość kolacyi Jan Siłko, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

л. 226 *216.* Roku 1749, decembra 15.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącymi: sławetnym panem Stefanem Łapickim, sławetnym panem Janem Kalinowiczem, a stołowymi: Hryhorym Sieliaszewiczem i Pawłem Ciżewskim,—Mikołay Barowski przeniosłsię do ksiąg wieczystych, co jest zapisano.

217. Roku 1750, cerwca 30.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącymi: sławetnym panem Stefanem Łapickim, sławetnym panem Stefanem Rakaciewskim, sławetny panem Jakubem Szauryckim, sławetnym panem Janem Kalinowiczem, a stołowymi: Hryhorym Sieliaszewiczem i Pawłem Cziżewskim,—godził cech naimie Szymon Łapkowski bez młotszeństwa, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

218. Roku 1750, marca 10.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącymi: sławetnym panem Stefanem Łapickim, sławetnym panem Stefanem Rakaciewskim, sławetnym panem Jakubem Sauryckim, sławetnym panem Janem Kalinowiczem, a stołowymi: Hryhorym Sieliaszewiczem i Pawłem Ciżewskim,—Hryhory Sienkiewicz dość czynił młodszeństwu, co jest do xiąg zapisano.

219. Roku 1750, maia 3.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: sławetnym panem Stefanem Łapickim, sławetnym panem Stefanem Rakaciewskim, sławetnym panem Jakubem Sauryckim, sławetnym panem Janem Kalinowiczem, a stołowymi: Marcinem Scieputa, Hryhorym Sauryckim, czynił cechowi zadość Sebestyjan Łazuka, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

220. Roku 1750, maia 20.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: sławetnym panem Stefanem Łapickim, sławetnym panem Stefanem Rakaciewskim, sławetnym panem Jakubem Sauryckim, sławetnym panem Janem Kalinowiczem, a stołowymi: Marcinom Scieputem i Hryhorym Sauryckim, — zgodzył koliacią naimie Heliasz Janukowicz, zadość czynił, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

221. || Roku 1737, apryla 12.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Teodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrem Symanowiczem, Stefanem Siliczem, a stołowemi: Jakubem Saurycкim i Piotrem Silyczem,—godził młodsenstwo naimie Leon Ławrynowicz, co iest do xiąg wieczystych zapisano. л. 234

222. Roku 1737, juni 26.—Przed nami cechmistszami, na ten rok zasiadaiącemi: Teodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewiskim, Alexandrem Szymanowiczem, Stefanem Silyczem, a stołowemi: Jakubem Sawryckim i Piotreш Silyczem,—Stefan Łapicki przeniossię do xionk wieczystych.

223. Roku 1737, novembra 9.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Teodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrem Symanowiczem, Stefanem Silyczem, a szafarzami: Jakubem Sawryckim i Piotrem Silyczem,—Mikołay Lisowski godził młodszeństwo, co jest do xiąg cechowych wieczystych zapisano.

224. || Roku 1737, decembra 8.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Teodorem Markiewiczem, Alexandrem Symanowiczem, Stefanem Rokaciewskim, Stefanem Siliczem, a szafarzami: Jakubem Sawryckim i Piotrzem Siliczem, pan Jan Spirkiewicz przeniossie do xiong wieczistych, zadosić uczinił, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

225. Roku 1738, january 18.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Teodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrem Silyczem, a szafarami: Jakubem Sawryckim i Piotrem Siliczem,—naimie Jan Łuscinski dość czynił młodszenstwu, co iest do xiąg weczystych zapisano.

226. Roku 1739, februarij (s. d.) Przed namy cechmystrzami: Teodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrem Szymanowiczem, Stefanem Siliczem, a stołowemi: Konstantym Lewonowiczem i Piotrem Siliczem,—dość czynił młodszenstwu naimie Thomasz Dawidowicz, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

227. Roku 1739, junij (s. d.) Przed nami cechmystrzami, na ten rok zasiadaiącymi: Theodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrem Szymanowiczem, Stefanem Siliczem, a stołowemi: Janem Atraszkiewiczem i Thomaszem Niekisłym, — zadość czynił młodszeństwu naimie Michał... (адвалілася) co jest do xiąg wieczystych zapisano.

228. || Roku 1739, february (дня няма).—Przed nami cechmystrzamy, na ten rok zasiadaiącemy: Theodorem Markiewiczem, Stephanem Rokaciewskim, Alexandrem Szymanowiczem, Stephanem Siliczem i szafarami: Konstantym Lewonowiczem i Jakubem Trubeckim,—Philip Harbuzewicz przeniosłsię do xiąg wieczystych, co iest do xiąg zapisano. л. 235

229. Roku 1739, maja 25.—Przed nami cechmystrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Theodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrem Szymanowiczem, Stefanem Siliczem, a stołowemi: Tomaszem Niekisłym, Janem Atraszkiewiczem,—dość czynił kolacią jmc. pan Konstanty Leonowicz, co jest do xiąg wieczystych zupisano.[1]).

230. || Roku 1739, decembra (s. d.).—Przed nami cechmystrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Theodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrem Szymanowiczem, Stefanem Siliczem, a stołowemi: Stefanem Łapickim i Pawłem Czyżewskim,—Jan Łuscynsky przenosza się do wieczystych xiąk, co iest zapisano.

[1]) Наступны запіс 1739 г., верасьня 6, аб перанясеньні ў вячыстыя кнігі Тамаша Явідовіча выкрэсьлены.

231. Roku 1742 s. d. Przed nami cechmistrzami starszemi, na ten rok zasiadaiącemi: Janem Podhayskim, Janem Iskierko, Jakubem Saurykim, Stefanem Szymanowiczem, a stołowemi: Stafanem Łapickim i Pawłem Ciżewskim—służył młodszęstwo Bazili Kozłowski, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

л. 236. *232*. || Roku 1742, sierpnia (s. d.) Przed nami cechmistrzami starszemi, na ten rok zasiadaiącemi: Janem Podhayskim, Jakubem Sauryckim, a stołowemi: Stefanem Łapickim i Janem Kalinowiczem,—służył młodszenstwo Antoni Własowicz, co iest do ksiąk wieczystych zapisano.

233. Roku 1742, dacembra 18.—Przed namy cechmystrzamy starszymi, na ten rok zasiadaiącemi: Janem Podhayskim, Jakubem Sauryckim, a stołowemy: Stefanem Łapickim i Janem Kalinowiczem,—służył młoczenstwu Jendrzey Kaczerzewski, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

234. Roku 1742, decembra 18 [1]).—Przed nami cechmistrzami starszemi, na ten rok zasiadającemi: Janem Podhayskim, Jakubem Sauryckim, a stołowemi: Stefanem Łapickim i Janem Kalinowiczem,—służył młodszenstwu Daniel Myca, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

235. Roku 1752, m-ca kalendara 18.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: sławetnym panem Stefanem Rokaciewskim, sławetnym panem Jakubem Sauryckim, sławetnym panem Janem Kalinowiczem, a stołowym Ignacim Baykowskim,—zagodził młoczenstwu naimie Bazyli Kropkowski, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

236. || Roku 1753, februari 10.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: sławetnym panem Janem Siłko, sławetnym panem Kąstantym Leonowiczem, sławetnym panem Marcinem Scieputo, a stołowemy: Pawłem Ciżewskim i Janem Lachowiczem, — zagodził cech naimie Jan Saurycki, dał do skrzynki cechowey brackiey czerwony złoty z młoczenstwem, co iest do xiąg wieczystych zapisano. A on ma służyć niedziel dwadzieścia, a ieżeli nie dotrzyma słowa, pod utrato tego wszystkiego kosztu.

237. Roku 1753, february 10.—Przed nami cechmystrami, na ten rok siedzącemi: sławetnym panem Teodorem Markiewiczem, sławetnym panem Janem Syłko, sławetnym panem Marcinem Scieputa, a stołowemi: Sebestianem Łazarowiczem i Pawłem Ciżewskim,—zagodził cech na trzewiki włoskie Jan Sczaulukowicz, dał do skrzynki talerow trzy, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

л. 227 *238*. || Roku 1750, julji 5.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaioncemi: jmc. panem Stefanem Łapickim, sławetnym jmc. panem Stefanem Rokacieskim, jmc. panem Jakubem Sawryckim, jmc. panem Janem Kalinowiczem, a stołowemi: jmc. panem Marcinem Scieputo i jmc. panem Hryhorym Sauryckim. — przenaszasię do wieczystych xiąng jmc. pan Jan Sudziewicz, co jest do wieczystych xiąg przyięty y wpisany. Pisan w Mińsku ut supra.

239. Roku 1750, oktombra 15,—Pred nami cechmistrami, na ten rok zasiadaiącemi: jegom. panem Stefanem Łapickim, sławetnym panem Stefanom Rokaciewskim, sławetnym panem Jakubem Sauryckim, sławetnym panem Janem Kalinowiczem, a stołowymi: Marcinem Scieputem i Hryhorym Sauryckim,—zagodził cech ze wszystkim y z młodszenstwem Stefan Piarasłuha, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

240. Roku 1750, novembra 3.—Przed nami cechmistrami, na ten rok zasiadaiącymi: sławetnym panem Stefanem Łapickim, sławetnym j. panem

---

[1]) Пасьля гэтае даты зроблена дапіска: „Iuż przeczytano".

Stefanem Rokaciewskim, sławetnym j. panem Jakubem Szauryckim, sławetnym j. panem Janem Kałinowiczem, a stołowymi: Marcinem Scieputo i Hryhorym Szauryckim,—godził cech naimie Jakub Hrynkiewicz z młotszenstwem przeniossię do xiąg wieczystych, co iest zapisano.

241. || Roku 1750, miesiąca nowembra 8 dnia. Przed nami cechmistrami, na ten rok zasiadaiącymi: sławetnym jmc. panem Stefanem Łapickim, sławetnym Imc. panem Stefanem Rokaciewskim, sławetnym jmc. panem Jakubem Szauryckim, sławetnym jmc. panem Janem Kalinowiczem, a stołowymi: Marcinem Scieputem i Hryhorym Sauryckim,—godił cech naimie Teodor Szauryski na robote huszarska, dał czyrwony złoty do skrynki brackiey, co jest do ksiąg wieczystych zapisano.

242. Roku 1750, decembra 15.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: sławetnym Imc panem Stefanem Łapickim, sławetnym jmc. panem Stefanem Rokaciewskim, sławetnym jmc. panem Jakubem Sauryckim, sławetnym jmc. panem Janem Kalinowiczem, a stołowemi: Hrehorym Sauryckim i Marcinem Scieputo,--godził młodszenstwo naimie Theodor Saurycki, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

243. Roku 1752, miesiąca febryarii, 3 dnia. Przed nami cechmistrami, na ten rok zasiadaiącemi: sławetnym Stafanem Łapickim, Stafanem Rokaciewskim, Jakubem Sauryckim, Janem Kalinowiczem, a stołowemi: Hryhorym Lahuszewiczem i Hryhorym Sauryckim,—zagodził młodszenstwo naymie Jan Kondratowicz, co jest do xiąg zapisano.

244. || Roku 1739, maja (s. d.).—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Theodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrem Szymanowiczem, Stefanem Siliczem, a stołowemi: Thomaszem Niekisłym, Janem Atraszkiewiczem,—godzył młodszenstwa na imie Joachim Dziedzieszewicz, co iest do xiąg wieczystych zapisano. л. 201

245. Roku 1739, nowembra 6. Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi, Theodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Ałexandrem Szymanowiczem, Stefanem Siliczem, a stołowemi: Thomaszem Niekisłym i Janem Atraszkiewiczem,—godzył cech na imie Bazyl Iskierko wespoł z młodszeństwem, co iest zapisano do xiąg wieczystych.

246. Roku 1739, nowembra 6.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi, to iest: Theodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrem Szymanowiczem, Stefanem Siliczem, a stołowemi: Tomaszem Niekisłym i Janem Atraszkiewiczem,—na imie Ławren Leonowicz przeniosł się do xiąg wieczystych, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

247. Roku 1739, nowembra 6.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi, to iest: Theodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrem Szymanowiczem, Stefanem Siliczem, a stołowemi: Tomaszem Niekisłym i Janem Atraszkiewiczem,—Tomasz Dawidowicz przeniosł się do xiąg wieczystych, co iest do xiąg zapisano.

248. Roku 1739, decembra 20. Przed nami cechmistrami, na ten rok zasiadaiącemi: Teodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexadrem Szymanowiczem, Stefanem Silyczem, a stołowemy: Tomaszem Niekisłym i Janem Atraskiewyczem, — Józef Saiewicz dość młodszenstwu uczynił, co iest do xiąg wieczystych zapisno.

249. || Roku 1740, februarij 1.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi, to iest: Theodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrem Szymanowiczem, Stefanem Siliczem, a stołowemi: Thomaszem Niekisłym i Janem Atraszkiewiczem,—Hrehory Sienkiewicz wysłużył młodszenstwo co iest do xiąg zapisano.

250. Roku 1743, januarij 6.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi, to iest: Theodorom Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrem Szymanowiczem, Stefanem Siliczem, a stołowem Pawłem Czyżewskim,—Jerzy Saiewicz wysłużył młodszenstwo, co iest do xiąg zapisano.—Pisar Heliasz Jgnacy Podhayski.

251. Roku 1744, miesiąca nowembra 16 dnia. Przed nami cechmistramy, na ten rok zasiadaiącemi: Janem Podhaiskim, Stefanem Łapickim, Jakubem Sawryckim, Janem Kalinowiczem, a stołowemi: Heliaszem Siłko i Ignacym Buikowskim,—naimie Stefan Szczorbowicz czynił zadość młodszenstwa.—Pisar Heliasz Podhayski.

л. 228 *252.* || Roku 1739, Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Pawłem Jakubowiczem, Alexandrem Szymanowiczem, Janem Deradeckim, Janem Jakubowiczem, a stołowymi: Łukaszem Marcinowiczem i Janem Rudnickim, Jan Mardwiłowicz służył lat 2 cechu naszemu szewskiemu, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

253. Roku 1739. juli 22.—Przed nami cechmistrami, na ten rok zasiadaiącemi: Stefanem Szymanowiczem, Sawo Syliczem, Janem Atraszkiewiczem, Piotrem Alieskiewiczem, a szafarzami: Alexandrem Kazimierowiczem i Łukaszem Marczinowiczem,—dość czynił młotszęstwa Stefan Laskowski, co iest do xiąg zapisano [1].

254. || Roku 1731, septembra (далей адарвана). Przed nami cechmistrami, na ten rok zasiadaiącemi: Stefanem Szymanowyczem, Sawo Syliczem, Janem Atraskiewiczem, Piotrem Aleskiewiczem, a stołowemi: Alexandrem Kalinowiczem i Bazylym Sienkiewiczem,—Konstanty Sienkiewicz przeniossie do xiąg wieczystych, co iest zapisano.

255. Roku 1748, juli... Przed nami cechmistrami, na ten rok zasiadaiącemi: za Stefanem Łapickim, za Jakubem Szaurzyckim, za Janem Kalinowiczem a stołowym Hryhorym Leguszewiczem,—czynił zadość czechowy i zgodził koliacią Hryhory Piatkiewicz.

256. Roku 1748, julii... Przed nami czechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: za Stefanem Łapickim, za Jakubem Szauryckim, za Janem Kalinowiczem i stołowym Hryhorym Leguszewiczem,—czynił zadość czechowi Jan Nawicki koliacia, co iest do xiąg zapisano.

л. 217 *257.* || Roku 1744, julii 5.—Przed nami cechmistrami starszemi, tego roku zasiadaiącemi: Janem Podhaiskim, Stefanem Łapickim, Jakubem Sauryckim, Janem Kalinowiczem, a stołowemi: Ignacym Buikowskim i Heliaszem Siłko,—godził kolacyie Jan Alachnowicz, dla braci in vim reszta pieniedzy ukupowych.—Pisar Heliasz Podhayski.

258. Roku 1744 (месяца і дня няма). Przed nami cechmistrzami starszemi, na ten rok zasiadaiącemi: Janem Podhayskim, Stefanem Łapickim, Jakubem Sauryckim, Janem Kalinowiczem, a stołowymi: Ignacym Buykowskim i Heliaszem Siłko,—czynił zadość młodszenstwu naimie Hrehory Lehuszewicz, co iest do xiąg wieczystych zapisano.—Pisarz Heliasz Podhayski.

259. Roku 1745 (месяца і дня няма). Przed nami cechmistrzami starszemi, na ten rok zasiadaioncemi, to iest: Janom Podhayskim, Stefanem Łapickim, Jakubem Sawryckim, Janem Kalinowiczem, a stołowemi: Ignacym Buykowskim i Janem Siłko godzili kolacią Heliasz Siłko, Hryhory Sliżewicz, co iest do xiąg wieczystych przyięto y zapisano.—Pisar Heliasz Podhayski.

---

[1]) Запіс паміж гэтымі двома запісамі выкрэсьлены. Ён пісаны 1739 г. Запісаны Павло Чыжэўскі, здаволіўшы младшэньства.

260. || Roku 1746, to czynione jednego dnia (месяца няма). Przed nami cechmistrzami starszemi, na ten rok zasiadaioncemi, to iest: Janem Podhayskim, Stefanem Łapickim, Jakubem Sauryckym, Janem Kalinowiczem, a stołowemi: Ignacym Buykowskim i Janem Siłko godził kolacie Mikołay Lisowski, co iest do xonk wieczystych przyięto y zapisano.—Pisarz Heliasz Podhayski.[1]).

261. || Roku 1747 (бяз дня і месяца). Przed nami cechmistrzami, to л. 216
iest: Theodorom Markiewiczem, Stefanem Rokacieskim, Stefanem Siliczem, a stołowem Ignacym Buykowskim,—godził kolacie Leon Ławrinowicz, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

262. Roku 1747. (бяз м-ца і дня). Przed nami cechmistrami, to iest: Theodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Stefanem Silicem, a stołowemi Ignacym Buykowskim godził kolacie Andrzei Kocarewski, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

263. Roku 1747. (бяз м-ца і дня). Przed nami cechmistrami, to iest: Theodorem Markiewicem, Stefanem Rokaciewskim, Stefanem Silicem, a stołowem Ignacym Buykowskim — na imie Stefan Warłyha czynił zadość młodszenstwu, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

264. Roku 1747, decembra 11. Przed nami cechmistrami, to iest: Theodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Stefanem Silicem, a stołowem Ignacym Buykowskim,—godził cech na imie Michał Chomic, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

265. Бяз даты. Przed nami cechmistrzami, to iest: Theodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Stefanem Silicem, a stołowem Ignacym Buykowskim,—czynił zadość młodszenstwu Michał Chomicz, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

266. || Roku 1747 (бяз м-ца і дня). Przed nami cechmistrzami, to iest: Theodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Stefanem Silicem, a stołowemi,—godził cech na imie Andrzey Racewski, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

267. Roku 1747 (бяз м-ца і дня). Przed nami cechmistrzami, to iest: Theodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Stefanem Silicem, a stołowem Ignacym Buykowskim, czynił zadośc młodszenstwu Andrżey Racewski, co iest do xiąg wieczystych zapisano[2]).

268. || Roku 1745, octobra 11.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok л. 224
zasiadającemi, to jest: Theodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrzem Symonowiczem, Stefanem Siliczem, a stołowemi: Pawłem Czyżewskim i Mikołajem Lisowskim,—najmie Mikołay Borowski zadość uczynił młodszeństwu, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

269. Roku 1745, decembra 11.—Przed nami cechmistrami, na ten rok zasiadającemi, to jest: Theodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrem Symonowiczem, Stefanem Siliczem, a stołowemi: Pawłem Czyżewskim i Konstantym Sienkiewiczem,—naymie Stefan Bazylewicz zadość uczynił młodszeństwu, co jest do xiąg wieczystych zapisano.

270. Roku 1745, decembra 24.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającemi, to iest: Theodorem Markiewiczem, Stefanem Rokaciewskim, Alexandrem Symonowiczem, Stefanem Siliczem, a stołowemi: Pawłem Czyżewskim i Konstantym Sienkiewiczem,—naimie Thomasz Harbuzewicz zadość uczynił młodszeństwu, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

---

[1]) На гэтай старонцы больш запісаў ніякіх зараз няма, бо якія былі два, яны закрэсьлены і вычытаць нельга.

[2]) Далей палова старонкі засталася белая.

271. Roku 1751, novembra 9.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi, to iest: Theodorem Markiewiczem, Janem Sziłko, Konstantim Lewonowiczem, Marcinem Sciaputo, a stołowemi: Janem Lachowiczem i Pawłem Czyżewskim,—co iest do xiąg wieczystych zapisano,—Jan Kondratowicz zadość uczynił młodszeństwu.

272. || Roku 1746. s. d. Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: Janem Podhayskim, Stefanem Łapickim, Jakubem Sawryckim, Janem Kalinowiczem, a stołowymi: Ignacym Buykowskim i Bautromieiem Deradeckim,—służył młodszeństwu rok cały naimie Jan Kondratowicz, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

273. Roku 1748, aprylia 26.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: panem Stefanom Łapickim, za Jakubem Szauryckim, za Janem Kalinowiczem, a stołowym Hryhorym Liehuszewiczem, — zgodził czech Piotr Rakacieski za złotych szesnaście, co iest do xiąg wieczystych zapisano. Stanisław Siłkiewicz bes młodszenstwa.

274. Roku 1749, apryla 1.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: sławetnym panem Stefanem Łapickim, sławetnym panem Stefanem Rakaciewskim, sławetnym panem Jakubem Sauryckim, sławetnym panem Janem Kalinowiczem, a stołowymi: Hryhorym Liehuszewiczem i Pawłem Czyżewskim,—zgodził cechu naimie Daniyel Turbocki z mistrzowstwem, co i yest do xiąg zapisano wieczystych.

л. 225 *275* || Roku 1749, miesiąca maia 11 dnia. Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: sławetnym Stefanem Łapickim, sławetnym Stefanem Rokaciewskim, sławetnym Jakubem Szauryckim, sławetnym Janem Kalinowiczem, a stołowymi: Hryhorym Liehuszewiczem i Pawłem Czyżewskim,—przeniossię do xiąg wieczystych Stefan Bazyliewicz.

276. Roku 1749, maia 27.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: sławetnym panem Stefanem Łapickim, sławetnym panem Stefanem Rakaciewskim, sławetnym panem Jakubem Szauryckim, a stołowymi: Hryhorym Liehuszewiczem i Pawłem Czyżewskim, godził kaliacia naimie Maciey Piatkiewicz, co iest do ksiąg wieczystych zapisano.

277. Roku 1749, maia 29.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: sławetnym panem Stefanem Łapickim, sławetnym panem Stefanem Rakaciewskim, sławetnym panem Jakubem Szauryckim, sławetnym panem Janem Kalinowiczem, a stołowymi: Hryhorym Liehuszewiczem i Pawłem Ciżewskim, godzył kaliacia Marcin Scieputa, co iest do ksiąg wieczystych zapisano.

278. || Roku 1749, czerwca 12. — Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: sławetnym panem Stefanem Łapickim, sławetnym panem Stefanem Rakaciewskim, sławetnym panem Jakubem Szauryckim, sławetnym panem Janem Kalinowiczem, a stołowymi: Hryhorym Liehuszewiczem i Pawłem Ciżewskim, — Heliasz Janukowicz przeniossię do xiąg wieczystych, co do xiąg zapisano.

279. Roku 1749, czerwca 12.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: sławetnym panem Stefanem Łapickim, sławetnym panem Stefanem Rakaciewskim, sławetnym panem Jakubem Szauryckim, sławetnym panem Janem Kalinowiczem, a stołowymi: Hryhorym Liehuszewiczem i Pawłem Ciżewskim,—Jan Pawłowski przeniosłsię do xiąg wieczystych, co yiest zapisano.

280. Roku 1749, nowembra 19.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącymi: sławetnym panem Stefanem Łapickim, sławetnym panem Stefanem Rakaciewskim, sławetnym panem Jakubem Szauryckim, sławetnym panem Janem Kalinowiczem, a stołowymi: Hryhorym Liehusze-

wiczem i Pawłem Ciżewskim,—czynił zadość kolacyi Piotr Rahaziewski, iż zagodził młodszeństwu, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

281. || Roku 1748, czerwca 5.—Przed nami czechmistrzami, na ten rok rok zasiedaiącemi czechmistrami: za Stefanem Łapickim, za Jakubem Sawryckim, za Janem Kalinowiczem, a stołowymi za Janem Siłko, za Hryhorym Liehuszewiczem—Piotr Anufrewicz godił czech z młoczęstwa, co yiest zapisano, iż pogodił. л. 216-а

282. Roku 1748, awgusta 5.—Przed nami czechmistrzami, na ten rok zasiedaiącemi czechmistrami: za panem Stefanem Łapickim, za Jakubem Szauryckim, za Janem Kalinowiczem, a stołowymi: Hryhorym Liehuszewiczem i Ignacim Buykowskim, Michał Liehuszewicz przeniossie do ksiąk wieczystych, co iest zapisano.

283. Roku 1749, styczeń 18.—Przed nami czechmistrzami, na ten rok zasiedaiącymi czechmistrami: za panem Stefanem Łapickim, za Jakubem Szauryckim, za Janem Kalinowiczem, a stołowym Hryhorym Liehuszewiczem,—godził młotszenstwo, co iest do xiąg zapisano[1]). Dosiele zapisano.

284. Roku 1749, february 15.—Przed nam cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącymi: sławetnim Stefanem Łapickim, Stefanem Rokaciewskim, Jakubem Sauryckim, Janem Kalinowiczem, a stołowymi: Hryhorym Liehuszewiczem i Mikołaiem Liszowskim, Hryhory Sliżewicz przenosi się do xiąg wieczystych, co y zapisano.

285. || Roku 1750. septembra 8.—Przed nami cechmistrami, na ten zasiadaiącemi: sławetnym panem Stefanem Rakaciewskim, sławetnym panem Jakubem Szauryckim, sławetnym Janem Kalinowiczem, a stołowymi: Marcinem Scieputem i Hryhorym Szauryckim,—yż Sidor Szydłowski zagodił młotszenstwo, co iest do ksiąg wieczystych zapisano.

286. Roku 1752, decembra 20.—Przed nami cechmistrami, na ten rok siedzącemi: sławetnym panem Stefanem Łapickim, sławetnym Stefanem Rokaciewskim, sławetnym panem Jakubem Sawryckim, sławetnym Janem Kalinowiczem, a stołowem Ignacim Bujkowskim,—Symon Cicierski uczynił dość cechowy z młoczenstwem, co iest do xiąk zapisano. Ma wyterminować od ruskiego bożego narodzenia, od ruskich świąt na trzy niedziele cechmistrowi Łapickiemu[1]).

287. || Roku 1748, septembra 19.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącymi: za Stefanem Łapickim, za Jakubem Szauryckim, za Janem Kalinowiszem, a stołowymi: Hryhorym Liehuszewiczem, za Janem Siłko,—yż kalicia pogodził Stefan Szydłowski, co yiest do xong zapisano wieczystych. Stanisław Siękiewicz. л. 229

288. Roku 1751, juni 10.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: sławetnym jmc panem Teodorem Markiewiczem, sławetnym jmc. panem Janem Siłko, sławetnym jmc. panem Konstantym Leonowiczem, sławetnym jmc. panem Marcinem Scieputo, a stołowemi: Janem Kalinowiczem i Pawłem Czyżewskim,—zagodził kolacya naimie Mikołay Borowski, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

289. Roku 1751, octobra 8.—Przed nami cechmistrami, na ten rok zasiadającemi: sławetnym panem Teodorem Markiewiczem, Janem Siłko, Kąstantym Lieonowiczem, Marcinem Scieputo, a stołowemi: Janem Lachnowiczem i Pawłem Ciżewskim,—zagodził cech naimie Stefan Warłyha, co iest do ksiong wieczystych zapisano.

---

[1]) Каму належыць гэты запіс не адзначана.

[2]) Апошняя $1/3$ частка ліста белая.

290. Roku 1751, decembra 9.—Przed nami cechmistrami, na ten rok zasiadaiącemi: sławetnym Teodorem Markiewiczem, sławetnym Janem Siłko, sławetnym Konstantym Lieonowiczem, sławetnym Marcinem Scieputa, a stołowemi: Janem Lachowiczem i Pawłem Ciżewskim,—uczynił zadość cechowi z młoczenstwem Stefan Lachnowicz, co iest do xiag zapisano. Dał czerwony złoty do skrzynki.

291. Roku 1751, decembra 31.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: sławetnym Teodorem Markiewiczem, Janem Siłko, Konstantym Leonowiczem, Marcinem Scieputa, a stołowemi: Janem Lachowiczem, Pawłem Ciżewskim,—uczynił zadość cechowi naimie Bazyli Krapkowski, co iest do ksiąg zapisano.

292. Roku 1752, marca 19.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: sławetnym panem Stefanem Łapickim, sławetnym panem Stefanem Rokaciewskim, sławetnym panem Jakubem Szauryskim, slawetnym panem Kalinowiczem, a stołowemi: Hryhorym Sauryckim i Ignacim Buykowskim,—uczynił zadość cechowi z trzewiczney czarney roboty Jakub Chomicz z młoczenstwa, dał do skrzynki talery dwa.

293. Roku 1752, nowembra 25.—Przed nami cechmistrami, na ten rok siedzącemi: sławetnym panem Stefanem Łapickim, sławetnym panem Stefanem Rokaciewskim, sławetnym panem Jakubem Sawyckim, sławetnym panem Janem Kalinowiczem, a stołowem Ignacym Buykowskim, — naimie Jan Żylinski zagodził młodczenstwu, co iest do xąg zapisano.

л. 230 294. || Roku 1753, juny 20.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: sławetnym panem Teodorem Markiewiczem, sławetnym panem Janem Siłko, sławetnym panem Konstantym Leonowiczem, sławetnym panem Marcinem Scieputa, a stołowymi: Janem Lachnowiczem i Pawłem Ciżewskim,—uczynił zadość kolacij Jan Sudziewicz, co iest do xąk wieczystych zapisano, jeżeli bendzie wiencey robić trzewiki. Sam podpisuie się trzema krzyżykami. + + + [1]).

295. || Roku 1754. february 14.—Przed nami cechmistrami, na ten rok siedzącemi: sławetnym panem cechmistrem Janem Kalinowiczem, sławetnym panem Stefanem Rokaciewskim, sławetnym panem Jakubem Sauryckim, sławetnym panem Marcinem Scieputa, a stołówemi: Ignacym Buykowskim i Hryhorym Sliżewiczem,—zagodził cech naimie uczciwy Jan Deradecki z młoczenstwem, co iest do xąg wieczystych zapisano.

296. Roku 1755, maja 29.—Przed nami cechmistrami, na ten rok siedzącemi: sławetnym panem Janem Syłko, sławetnym panem Teodorem Markiewiczem, sławetnym panem Kąstantym Leonowiczem, sławetnym panem Marcinem Scieputo, a stołowemi: Paułem Ciżewskim i Leonem Łaurynowiczem,—zagodził cechowo koliacio ze wszystkiem Symom Ciecierski, co iest do xąg wieczystych zapisano. Na co podpisuię się Teodor Saurycki, chorąży y pisar cechu szewskiego.

л. 237 297. Roku 1754, february 11.—Przed nami cechmistrami, na ten rok siedzącemi: sławetnym panem Teodorem Markiewiczem, sławetnym panem Janem Syłko, sławetnym panem Kąstantym Leonowiczem, sławetnym panem Marcinem Scieputa, a stołowemi: Sebestianem Łazarewiczem i Pawłem Ciżewskim,—zagodził młoczenstwo naimie Joachim Sczaulukowicz, co iest do xąk wieczystych zapisano.

298. Roku 1754, junij 16,—Przed nami cechmistrzami, na ten rok siedzonceші: sławetnym panem Janem Kalinowiczem, sławetnym panem Stefanem Rokaciewskim, sławetnym panem Jakubem Sauryckim, a stoło-

---

[1]) Больш на гэтай старонцы аркуша нічора ня пісана.

wemi: Hryhorym Slizewiczem i Leonem Łaurynowiczem — Piotr Koracki uczynił zadość kolacyi cechowey, co iest do xiąk zapisano.

299. Roku 1754, junij 16.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok siedzącemi: sławetnym panem Janem Kalinowiczem, sławetnym panem Stefanem Rokaciewskim, sławetnym panem Jakubem Saurycklm, a stołowemi: Hryhorym Sliżewiczem i Janem Łaurynywiczem.—zagodził kolacya cechowo Jakub Kuryłowski, co iest do xiąk zapisano.

300. || Roku 1754, decembra 30.—Przed nami cechmistrami na ten rok siedzącemi: sławetnym panem Janem Kalinowiczem, sławetnym panem Stefanem Rokaciewskim, sławetnym panem Jakubem Sauryckim, a stołowem Hryhorem Sliżewiczem przeniossie do xiąg wieczystych Piotr Daszkiewicz z młoczenstwem, co iest do xiąg zapisano.

301. Roku 1754, maja 7.—Przed nami cechmisirzami, na ten rok siedzącemi: sławetnym panem cechmistrem Janem Siłko, sławetnym panem Teodorem Markiewiczem, sławetnym panem cechmistrem Konstantym Leonowiczem, sławetnym panem cechmistrem Marcinem Scieputo, a stołowemi: Pawłem Ciżewskim i Leonem Łaurynowiczem,—zagodził cech naimie Ignacij Wierszycki, dał do skrzynki talerow trzy, co iest do xiąg zapisano. Na co podpisujen się Teodor Saurycki choronży y pisarz cechowy.

302. Roku 1754, octobra 8.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok siedzącemi, sławetnymi cechmistrami: p. Teodorem Markiewiczem, Marcinem Scieputa, Konstantym Leonowiczem, a stołowemi: Leonem Łaurynowiczem i Mikołajem Borowskim,—zagodził cech naimie Jachim Kondratowicz z młodzenstwem, dał do skrynki cechowey złotych 20, co iest do xok wieczystych zapisano. Na co podpisuję się Teodor Saurycki chorąży cechu szewskiego.

303. || Roku 1757, januarij 19.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiaduiącemi, to iest: Teodorem Markiewiczem, Marcinem Sciaputo, Konstantym Leonowiczem, a stołowemi: Pawłem Cziżewskim i Leonem Lawrynowiczem—naimie Ignacy Wierszycki zagodził młodzenstwo, co iest do xiąg wiecistych zapisany. л. 238

304. Roku 1758, miesiąca januaryi, 28 dnia. Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi, to iest: sławetnym Janem Siłko, na mieyscu cechmistrza będącego y zasiadaiącego, Marcinem Scieputo, Pawłem Ciżewskim, Mikołajem Lisowskim i stołowemi, — na imie Bazyli Arcimowicz zagodził młodczęstwo, co jest do xiąg wieczystych zapisany.

305. || Roku 1759, cerwca 12.—Przed nami cechmistrami, na ten rok siedzącemi sławetnymi panami cechmistrzami iako starey rady, także y nowey rady: Teodorem Sauryckim, Teodorem Markiewiczem, a stołowemi: Andrzeiem Koczarzewskim, Marcinem Scieputo i Sebestianem Łazarewiczem,—uczynił zadość kolacij imc. pan cechmistrowicz Ignacij Podhayski z choronżenstwem razem, co iest do xąk wieczystych zapisano.

306. Roku 1761, apryla 5.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącymi: sławetnym panem Marcinem Sciputo, sławetnym panem Janem Sauryckim, a stołowymi: Mikołaiem Lisowskim i Pawłem Ciżewskim,—zagodził cech naimie Paweł Nowicki z młodszenstwem, co iest do xiąk wieczystych zapisano y przyięto. Ignacy Podhayski chorąży y pisar cechowy.

307. || Roku 1755, grudnia 3.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącemi: to iest sławetnim Janem Syłko, sławetnim Teodorem Markiewiczem, sławetnim Konstantym Leonowiczem, sławetnim Marcinem Scieputo, a stołowemi: Pawłem Ciżewskim i Leonem Ławrynowyczem,—godził л. 219

cech na imie Alexander Benilewicz z młoczenstwem, co dał do skrzinki talerow cztyrzy, co iest do xiąg wieczystych zapisani, pod posłuszenstwem cechowim.

308. Roku 1762, czerca w dzień bożego ciała. Przed nami cechmistrami, na ten rok zasiadaiącemi: sławetnym panem Janem Siłko, sławetnym panem Teodorem Saurуckim, sławetnym panem Marcinem Scieputo, a stołowymi: Mikołaiem Lisowskim i Leonem Ławrynowiczem,—uczynił zadość kolacij cechowey na imie Alexander Banikowicz, co jest do xiąk wieczistych zapisano. Ignacy Helisz Podhayski, chorąży y pisarz cechowy.

309: || Roku 1762, junij 16.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadaiącymi: sławetnym panem Marcinem Scieputo, a stołowymi: Mikołaiem Lisowskim, Leonem Ławrynowiczem,—uczynił zadość kolacij Józef Saiewicz, co iest do xiąk wieczystych zapisano. Ignacy Heliasz Podhayski chorąży y pisarz cechowy.

310. Roku 1779, januarij 19.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającemi, to jest sławetnymi p.p.: Marcinem Scieputo, Hryhorym Pietkiewiczem y Janem Sudziewiczem cechm., a stołowymi: Pawłem Daraszewiczem y Pawłem Łazarewiczem,—pogodził cech na imie Paweł Kropkowski z młodszenstwem, na wszelko robote, dał do skrzynki złotych 15 y groszy 15 przez rence wyż mianowanych cechmistrzow y stołowych. Które ugodzenie jest do xiąg wieczystych zapisano za zgodą wszystkich cechmistrzow y braci, pod starszeństwem cechowym.

311. Roku 1779, januaryi 21.—Przed nami cechmistrzami na ten rok zasiadającemi, to jest sławetnymi p.p.: Marcinem Scieputo, Hryhorym Pietkiewiczem y Janem Sudziewiczem, cechmistzami, a stołowemi: Pawłem Daraszewiczem y Pawłem Łazarewiczem,—pogodził cech Paweł Borodko z wysłużeniem młodszestwa rok y sześć niedziel y zadość uczynił kolacyi. Któren dał do skrzynki cechowey złotych 14 presentia cechmistrzow y za zgodo wszystkich braci, a zaś Marcina Szarkowskiego, rządcy miasta jego król. mosci Mińska. Które ugodzenie jest do xiąg wieczystych zapisano, za zgodą wszystkich cechmistrzow y braci, pod posłuszenstwem cechowym.

312. Roku 1780, miesiąca february 20.—Przed nami cechmistrzami, na ten rok zasiadającemi, to jest: sławetn. p.p. Marcinem Scieputo, Pawłem Hryhorowiczem, Marcinem Szewelewiczem y Janem Sudziewiczem, tudzież przy zgromadzeniu się braci cechu naszego, także podskarbiemi: Pawłem Łazarewiczem i Kąstantym Wrobliewskim,—iż wysłużył młodszenstwu rok y sześć niedziel Jan Szafałowicz, co iest do xiąg wieczystych zapisano.

Паказальнікі.

I.

ПАКАЗАЛЬНІК ГЕОГРАФІЧНЫ.

СКАРАЧЭНЬНІ: в.=вёска; гл.=глядзі; гор.=горад; им.=іменье; кн.=князь; М—Менск; м-р=манастыр; мяст.=мястэчка; п.=павет; р.=рэчка; с.=сяло; ур.=урочышча.

Д. D.

Е. E.

Ж. Ż.

З. Z.

И. J.

К. K.

Л. L. Ł.

М. M.

Н. N.

О. О.

П. Р.

II.

ПАКАЗАЛЬНІК АСАБОВЫ.

СКАРАЧЭНЬНІ: burm. = бурмістар; *ж. я.* = яго жана; *złot.* = злотнік; *kow.* = каваль; *kotl.* = катляр; *m.* = мяшчанін; *M.* = Менскі; *miecz.* = мячоўнік; *slos.* = слясар; *sołod.* = саладоўнік; *rym.* = рымар; *sz.* = шавец; *шлях. szl.* = шляхціц; *cyrul.* = цырулік.

B. V. W.

Г. G. H.

Д. D.

E. Е. Je.

Ж. Ż.

З. Z.

И. I.

Л. L.

M. M.

Н. N.

О. O.

П. Р.

P. R.

C. S.

Т. Т.

У. U.

Ф. F.

Х. Ch.

Ц. С.

Ч. Cz.

Ш. Sz.

Щ. Szcz.

Ю. Ju.

Я. Ja.

Зьмест актаў, датоўку іх, заўвагі і паказальнікі ўкладаў навуковы спэцыяліст Археографіі Беларускай Акадэміі Навук Зьм. Даўгяла.

Памылкі друку.

Стар.	Зьверху	Зьнізу	Надрукована	Трэба
5	18	—	каръчемный	коръчемный
—	—	11	Путатич	Путятич
10	—	1	Фанзех	Ванзех
—	—	2	СтаВан	Стафан
22	—	21	мимо	милю
25	10	—	звыкалым	звыклым
29	20	—	нами	ними
30	20	—	таким	такиж
31	8	—	постенное	постоянное
—	—	1	1581 г.	1571 г.
44	—	11	Мойтъборского	Майтъборского
46	—	8	у гонцы	и гонцы
49	—	6	ktausulach	klausutach
51	—	28	dyć	być
—	—	7	miesza	miecza
52	20	—	toże się nikt	Toż się nikt
58	—	3	другий	другии
65	—	21	брацъский схажокъ	брацъский для схажокъ
70	21	—	sprawoweć	sprawować
—	22	—	wszykie sprawe	wszystkie sprawy
—	—	19	naszin	naszim
—	—	11	nadnych	nadanych
74	19	—	о мешкане	омешкане
—	—	6	возоъ	возовъ
82	15	—	лиматацеи	лимитацеи
89	—	5	и бритьи	и братьи
92	21	—	dekrecie	dekreta
95	5	—	ktozry	ktorzy
—	—	17	nokazała	pokazała
98	—	2	lalszych	dalszych
100	—	20	urędu	urzędu
103	12	—	szebro	srebro

Стар.	Зьверху	Зьнізу	Надрукована	Трэба
105	22	—	stafunku	stasunku
105	—	19	*мая 24*	*мая 26*
106	17	—	wieli	mieli
108	1	—	odprawoła	odprawowała
111	4	—	Миксимовича	Максимовичи
112	—	6	czynoszow	czynszow
114	—	1	nostępcow	następcow
123	—	19	jurlisdickiey	jurisdictiey
124	16	—	do ratusza	od ratusza
129	9	—	juresdictią	jurisdictią
137	—	8	*чэрвеня 24*	*чэрвеня 29*
138	—	12	knych	onych
—	—	11	arac	karac
144	—	20	kzawszy	kazawszy
147	—	1	umyslismy	umyslilismy
148	—	7	Hofmara	Hofmana
153	24	—	obecnam cechu	obecna w cehu
154	16	—	god dwiema	pod dwiema
155	—	19	*красавіка 17*	*красавіка 15*
164	13	—	do zamku	od zamku
165	—	14	спустошена	спустошеня
169	—	9	*1653 г.,*	*1651 г.*
170	—	18	*сакавіка 4*	*сакавіка 6*
173	—	23	Sowowa	Somowa
179	—	28	malowany. Rożney farby kominek	malowany rożney farby. Kominek
180	—	13	*1655 г.*	*1645 г.*
182	9	—	1654 г.	7164 г.
194	13	—	шляху	шляхту
201	4	—	моетности	маетности
216	—	21	Пастанова войтаўскага суда у Менску па скарзе	Протэстацыя у войтаўскі суд
217	—	17	jyryzdyka	juryzdyka
218	4	—	скарга Менскіх рымароў	Вырак па скарзе Менскіх рымароў.
219	6	—	*1666 г.*	*1668 г.*
222	20	—	dni i miesiąca	dnia 1 miesiąca
222	—	2	№№ 158 i 159	№№ 156 i 157
223	4	—	Puszkiewicza	Paszkiewicza
227	—	5	Polskiego XXXIX	XXIX
228	—	24	ліпня 27	ліпня 29

Стар.	Зьверху	Зьнізу	Надрукована	Трэба
229	14	—	manowana	mianowana
231	13	—	30 грошаў	30 злотых
242	16	—	Яна Казіміра	Яна III Сабескага
243	9	—	cześćset	sześćset
253	—	7	pistotety	pistolety
262	—	12	kunszty	kunsztu
269	—	12	rady urzędnikow	rad y urzędnikow
273	11	—	Dercasowi	Dereasowi
282	1	—	nie za wiedzionych	niezawiedzionych
297	8	—	iistem	listem
298	22	—	№ 1572	№ 172
299	—	17	nieyszym	ninieyszym
300	—	10	MDCLXXI	MDCLXXXI
314	4	—	Goliewskiego	Golimskiego
—	14	—	Garblowuis	Garblowius
—	20	—	Garbolwiusa	Garblowiusa
329	—	13	wzwienieni	wzmienieni
334	—	7	komisarza	konwisarza
336	—	7	Dorakoft	Derzkopf
342	—	23	Daraszwicz	Daroszewicz
347	16	—	Derzdenkiewicza	Berzdenkiewicza

